קוֹבֶץ סִפְרֵי שׁוּלְחָן עָרוּךְ אוֹרַח חַיִּים

מְחַבֵּר עִם רַמָ"א

הִלְכוֹת שַׁבָּת וּמוֹעֲדִים

כּוֹלֵל שִׁבְעָה סְפָרִים

ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק
עיה"ק בית שמש תובב"א

6

הוצאת:

"מפעל העולמי ללימוד שולחן ערוך
אורח חיים מחבר עם רמ"א" שע"י
"חברה מזכי הרבים העולמי"
מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
C\O MIFAL ORACH CHAYIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים
לפרסם את הלימוד שו"ע אורח חיים – מחבר עם רמ"א
בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל – לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא"
ע"י לימוד "הלכה" בכל יום – שהוא תורה לשמה
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

* * *

לקבלת הספרים בחינם:
להתקשר להרב אברהם ווייס
בבית המדרש "עטרת ישעיה" האלמין
רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
011-972-548-436-784

בעזהשי"ת

קובץ ספרי שולחן ערוך המחבר עם הרמ"א

כרך ששי

"הלכות שבת ומועדים"

כולל שבעה ספרים

ספר א' - הלכות שבת החדשי

ספר ב' - הלכות שבת לג' חדשים

ספר ג' - הלכות שבת השנתי

ספר ד' - הלכות ראש השנה לל' יום

ספר ה' - הלכות פורים לשבעה ימים

ספר ו' - הלכות פורים לשלשים יום

ספר ז' - הלכות פסח לשלשים יום

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

הלכות שבת | כל החודש

עזרי מעם ה׳ | עושה שמים וארץ

מפעל עולמי

לימוד שו"ע אורח חיים
מחבר עם רמ"א

רבינו המחבר רבי יוסף קארו

רבינו הרמ"א רבי משה איסרליש

הלכות שבת החדשי
מחולק לכל החודש

לימוד כל סדר הלכות שבת החדשי
המחבר עם רמ"א - שני עמודים ליום
לסיימו במעגל החודש
ויזכה להיות "בן עולם הבא"
וימחלו כל עוונותיו ע"י שמירת שבת כהלכתו

כתר תורה

ויבאו כולם בברית יחד

נעשה ונשמע אמרו כאחד

מיום שחרב עיר המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד

יראת שמים | בריאות
מדות טובות | פרנסה
בנים צדיקים | נחת
קנין תורה | אריכות ימים
סייעתא דשמיא | עושר
שם טוב | כבוד
ברכה | שפע
הצלחה | שידוכים

הוצאת:

"מפעל העולמי ללימוד שולחן ערוך
אורח חיים מחבר עם רמ"א" שע"י
"חברה מזכי הרבים העולמי"
מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
C\O MIFAL ORACH CHAYIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים
לפרסם את הלימוד שו"ע אורח חיים – מחבר עם רמ"א
בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל – לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא"
ע"י לימוד "הלכה" בכל יום – שהוא תורה לשמה
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

* * *

לקבלת הספרים בחינם:
להתקשר להרב אברהם ווייס
בבית המדרש "עטרת ישעיה" האלמין
רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
011-972-548-436-784

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

א לחודש

הלכות שבת

סימן רמב – להזהר בכבוד שבת, ובו סעיף אחד

א. אפילו מי שצריך לאחרים אם יש לו מעט משלו צריך לזרז עצמו לכבד את השבת ולא אמרו עשה שבתך חול ולא תצטרך לבריות אלא למי שהשעה דחוקה לו ביותר על כן צריך לצמצם בשאר ימים כדי לכבד השבת מתקנת עזרא שיהיו מכבסים בגדים בחמישי בשבת מפני כבוד השבת. הגה: נוהגין ללוש כדי שיעור חלה בבית לעשות מהם לחמים לבצוע עליהם בשבת ויום טוב (סמך ממרדכי ריש מסכת ראש השנה) והוא מכבוד שבת ויום טוב ואין לשנות. יש שכתבו שבמקצת מקומות נהגו לאכול מוליתא שקורין פשטיד"א בליל שבת זכר למן שהיה מכוסה למעלה ולמטה (מהרי"ל, ולא ראיתי לחוש לזה):

סימן רמג – דין המשכיר שדה ומרחץ לכותי, ובו ב' סעיפים

א. לא ישכיר אדם מרחץ שלו לאינו יהודי מפני שנקרא על שמו ואינו יהודי זה עושה מלאכה בו בשבת דסתם מרחץ לאו לאריסותא (פירוש אריס הוא העובד ליקח חלק ממה שישביח לבעליו) עביד ואמרי שכל הריוח של ישראל ושכר את האינו יהודי בכך וכך ליום ונמצא האינו יהודי עושה מלאכה בשליחותו של ישראל אבל שדה מותר שכן דרך לקבל שדה באריסות ואף על פי שיודעים שהוא של ישראל אומרים האינו יהודי לקחה באריסות ולעצמו הוא עובד ותנור דינו כמרחץ ורחיים דינם כשדה. הגה: ואף על פי שלא לקחה האינו יהודי רק לשליש או לרביע ויש לישראל הנאה במה שהאינו יהודי עובד בשבת שרי דאינו יהודי אדעתא דנפשיה עובד (בית יוסף בשם מיימוני פרק ז' ובית יוסף סימן רמ"ה בשם סה"ת):

ב. אפילו מרחץ או תנור אם השכירם שנה אחר שנה ונתפרסם הדבר על ידי כך שאין דרכו לשכור פועלים אלא להשכירם וכן אם מנהג רוב אנשי אותו המקום להשכירם או ליתנם באריסות מותר להשכירם לאינו יהודי או ליתנם לו באריסות. הגה: ואפילו במקום האסור אם אין המרחץ או התנור של ישראל רק שכרם מאינו יהודי וחזר והשכירם לאינו יהודי שרי דאין שם הישראל נקרא עליו (אור זרוע בשם גאונים). וכן אם יש מרחץ בבית דירה ואין רוחצין במרחץ רק אותן שבביתו והם יודעים ששכרו האינו יהודי שרי (בית יוסף בשם מהרי"א ור"ח ואור זרוע). ואם עבר והשכירו במקום האסור יש אומרים ששכרו מותר (בית יוסף בשם הגאונים) ויש אומרים שאסור (מרדכי פרק קמא דשבת וכן עיקר) (ועיין לקמן סוף סימן רמ"ה):

סימן רמד – איזו מלאכות יכול האינו יהודי לעשות בעד הישראל, ובו ו' סעיפים

א. פוסק אדם (פירוש מתנה) עם האינו יהודי על המלאכה וקוצץ דמים והאינו יהודי עושה לעצמו ואף על פי שהוא עושה בשבת מותר במה דברים אמורים בצנעה שאין מכירים הכל שזו המלאכה הנעשית בשבת של ישראל היא אבל אם היתה ידועה ומפורסמת אסור שהרואה את האינו יהודי עוסק אינו יודע שקצץ ואומר שפלוני שכר האינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת לפיכך הפוסק עם האינו יהודי לבנות לו חצירו או כותלו או לקצור לו שדהו אם היתה המלאכה במדינה או בתוך התחום אסור לו להניחה לעשות לו מלאכה בשבת מפני הרואים שאינם יודעים שפסק. הגה: ואפילו אם דר בין העובדי כוכבים יש לחוש לאורחים הבאים שם או לבני ביתו שיחשדו אותו (בית יוסף בשם תשובת אשכנזים). ואם היתה המלאכה חוץ לתחום וגם אין עיר אחרת בתוך תחומו של מקום שעושים בו מלאכה מותר ועובד כוכבים שהכניס צאן של ישראל לדיר שדהו (עיין לקמן סימן תקל"ז סעיף י"ד):

ב. לפסול האבנים ולתקן הקורות אפילו בביתו של עובד כוכבים אסור כיון דלצורך מחובר הוא ואם עשו כן לא ישקעם בבנין. הגה: ויש אומרים דאם אינו מפורסם שהוא של ישראל שרי (כל בו):

ג. אם בנו עובד כוכבים לישראל בית בשבת באיסור נכון להחמיר שלא יכנסו בו. הגה: מיהו אם התנה ישראל עם אינו יהודי שלא לעשות לו מלאכה בשבת והעובד כוכבים עשאה בעל כרחו למהר להשלים מלאכתו אין לחוש (מרדכי ריש פרק מי שהפך ורבינו ירוחם ובית יוסף, ועיין לקמן סימן תקמ"ג):

ד. מלאכת פרהסיא אפילו במטלטלין כגון ספינה הידועה לישראל דינה כמו מלאכת מחובר:

ה. אם שכר אינו יהודי לשנה או לשתים שיכתוב לו או שיארוג לו בגד הרי זה כותב ואורג בשבת כאילו קצץ עמו שיכתוב לו ספר או שיארוג לו בגד שהוא עושה בכל עת שירצה והוא שלא יחשוב עמו יום יום ולא יעשה המלאכה בבית ישראל ויש מי שאוסר בשוכר אינו יהודי לזמן. הגה: ודוקא ששכרו למלאכה

מיוחדת כגון בגד לארוג או ספר לכתוב אבל כששכרו לכל המלאכות שיצטרך תוך זמן השכירות לכולי עלמא אסור (בית יוסף, וכמו שיתבאר סוף סימן רמ"ז):

ו. **יהודי הקונה מכס ומשכיר לו אינו יהודי לקבל מכס בשבת מותר אם הוא בקבולת דהיינו שאומר לו לכשתגבה מאה דינרים אתן לך כך וכך.** הגה: וכן יוכל להשכיר המכס לכל השבתות לאינו יהודי והאינו יהודי יקח הריוח של שבתות לעצמו ולא חיישינן שיאמרו לצורך ישראל הוא עושה דבמקום פסידא כי האי גוונא לא חששו (בית יוסף). וישראל הממונה על מטבע של מלך דינו כדין הממונה על המכס ואף על פי שמשמיעים קול בשבת בהכאת המטבע (הגהות מיימוני פרק ו') ועיין לקמן סימן רנ"ב. ויזהר שלא ישב הישראל אצל האינו יהודי בשבת כשעוסק במלאכתו במטבע או בקבלת המכס (מרדכי פרק קמא דשבת):

סימן רמה – ישראל ואינו יהודי שותפין, איך יתנהגו בשבת, ובו ו' סעיפים

א. **ישראל ואינו יהודי שיש להם שדה או תנור או מרחץ או רחיים של מים בשותפות או שהם שותפין בחנות בסחורה אם התנו מתחלה בשעה שבאו להשתתף שיהיה שכר השבת לאינו יהודי לבדו אם מעט ואם הרבה ושכר יום אחד כנגד יום השבת לישראל לבדו מותר ואם לא התנו בתחלה כשיבואו לחלוק נוטל האינו יהודי שכר השבתות כולם והשאר חולקים אותו ואם לא היה שכר השבת ידוע יטול האינו יהודי לבדו שביעית השכר וחולקים השאר.** הגה: ויש מתירין השכר בדיעבד אפילו לא התנו וחלקו סתם (הרא"ש פרק קמא דע"ז ורבינו ירוחם חלק י"ב). ונראה לי דבהפסד גדול יש לסמוך עלייהו ויש אומרים שכל זה לא מיירי אלא בשותפות שכל אחד עוסק ביומו (בית יוסף), אבל כששניהם עוסקים ביחד כל ימי החול ובשבת עסק האינו יהודי לבדו מותר לחלוק עמו כל השכר דאינו יהודי אדעתיה דנפשיה קא עביד ואין הישראל נהנה במלאכתו בשבת כיון שאין המלאכה מוטלת עליו לעשות ומכל מקום לא יטול שכר שבת אלא בהבלעה עם שאר הימים (ר"ן סוף פרק כל כתבי וסוף פרק קמא דע"ז):

ב. **היכא שהתנו בתחלה אם אחר כך בשעת חלוקה נתרצה האינו יהודי לחלוק בשוה מותר:**

ג. **היכא שלא התנו בתחלה יש תיקון על ידי שיחזיר המוכר להם דמי הקרקע או ימכרוהו לאיש אחר ויחזרו ויקנוהו בשותפות ויתנו בשעת הקניה ואם נשתתפו בחנות ולא התנו יחזור כל אחד ויטול חלקו ויבטלו השותפות ואחר כך יחזרו להשתתף ויתנו בתחלה ואם קבל הקרקע לעשות בו מלאכה בשותפות יבטלו השיתוף וימחלו זה לזה ואחר כך יחזרו להשתתף ויתנו בתחלה.** הגה: ואם ירצה להשכיר לאינו יהודי חלקו בשבת או לשכרו בקבולת שרי וכמו שנתבאר לעיל סוף סימן רמ"ד לענין מכס ומטבע דשרי וכל שכן כאן דשרי עם שותפות אינו יהודי:

ד. **יכול ישראל ליתן לאינו יהודי מעות להתעסק בהם ואף על פי שהאינו יהודי נושא ונותן בהם בשבת חולק עמו כל השכר בשוה מפני שאין מלאכה זו מוטלת על ישראל לעשותה שנאמר שהאינו יהודי עושה שליחותו וכן אין העסק ניכר ממי הוא.** הגה: ודוקא בכי האי גוונא שהאינו יהודי נושא ונותן לחוד עם המעות אבל אם כל אחד עוסק ביומו וישראל צריך לעסוק נגד מה שעוסק האינו יהודי בשבת אסור (בית יוסף בשם גאון). וישראל שיש לו משכון מן האינו יהודי עיין לקמן סימן שכ"ה סעיף ב' וג':

ה. **מותר לישראל ליתן סחורה לאינו יהודי למכור אם קצץ לו שכר ובלבד שלא יאמר לו מכור בשבת תנור שלקחו ישראל משכון מאינו יהודי וקבל האינו יהודי שמה שיעלה שכר התנור יתן לישראל ברבית (קצוצה) מעותיו מותר ליטול שכר שבת לפי שהוא ברשות האינו יהודי ואין לישראל חלק בו וגם אין הישראל אומר לו לעסוק בשבת והאינו יהודי כי טרח בנפשיה טרח לקיים תנאו:**

ו. **אם אפו בתנורו של ישראל בשבת על כרחו ונתנו לו פת בשכר התנור אסור ליהנות ממנו:**

סימן רמו – דיני השאלה והשכרה לאינו יהודי בשבת, ובו ה' סעיפים

א. **מותר להשאיל ולהשכיר כליו לאינו יהודי ואף על פי שהוא עושה בהם מלאכה בשבת מפני שאין אנו מצווים על שביתת כלים ויש אומרים דכלים שעושין בהם מלאכה כגון מחרישה וכיוצא בה אסור להשכיר לאינו יהודי בערב שבת וביום הה' מותר להשכיר לו ובלבד שלא יטול שכר שבת אלא בהבלעה כגון שישכיר לו לחודש או לשבוע ולהשאיל לו מותר אפילו בערב שבת.** הגה: וכן עיקר כסברא האחרונה ומותר להשאיל לו בערב שבת (טור וסמ"ג וסמ"ק ותוספות פרק קמא דשבת) אף על גב שמתנה שהאינו יהודי יחזור וישאיל לו ולא אמרינן בכי האי גוונא דהוי כשכירות (הגהות מיימוני פרק ו'):

ב. **אסור להשאיל שום כלי לאינו יהודי בשבת ואפילו בערב שבת אם הוא סמוך לחשיכה כל שאין שהות להוציאו מפתח ביתו של המשאיל קודם חשיכה מפני שהרואה סבור שישראל צוהו להוציאו:**

ויקהל משה. רבותינו בעלי אגדה אומרים מתחלת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה ויקהל אלא זאת בלבד <u>אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת</u> ולכנוס בבתי מדרשות ללמד ולהורות לישראל דברי תורה איסור והיתר <u>כדי שיהא שמי הגדול מתקלס בין בני</u>. מכאן אמרו משה תקן להם לישראל שיהיו דורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות החג בחג. <u>אמר משה לישראל אם אתם עושים כסדר הזה הקב"ה מעלה עליכם כאילו המלכתם אותי בעולמי שנאמר ואתם עדי נאם ה' ואני אל</u>. (ילקוט שמעוני שמות - פרק ל"ה - המשך רמז ת"ח)

עמ"י

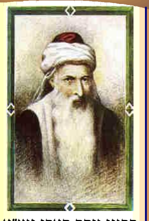

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ב'

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

ב לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

ב לחודש

המשך סימן רמו – דיני השאלה והשכרה לאינו יהודי בשבת

ג. אסור להשכיר או להשאיל בהמתו לאינו יהודי כדי שיעשה בה מלאכה בשבת שאדם מצווה על שביתת בהמתו. הגה: אבל יכול להשכירה או להשאילה ולהתנות שיחזירנה לו קודם השבת אבל לא מהני אם מתנה עם האינו יהודי שתנוח בשבת כי אין האינו יהודי נאמן על כך (סמ"ג וסה"ת ומרדכי פרק קמא דשבת). ואם השאילה או השכירה לאינו יהודי והתנה עמו להחזירה לו קודם השבת ועיכבה בשבת יפקירנה בינו לבין עצמו קודם השבת או יאמר בהמתי קנויה לאינו יהודי כדי שינצל מאיסורא דאורייתא. הגה: ואם רוצה יכול להפקירה לפני ג' בני אדם כדין שאר הפקר ואפילו הכי אין שום אדם יכול לזכות בה דודאי אין כוונתו רק כדי להפקיע מעליו איסור שבת (טור). ודוקא בשבת אבל ביום טוב אין אדם מצווה על שביתת בהמתו ביום טוב (בית יוסף סימן ש"ה בשם שבלי הלקט):

ד. ישראל שהשכיר שוורים לאינו יהודי לחרוש בהם וחורש בהם יש מתירים אם קבל עליו האינו יהודי אחריות מיתה וגזילה וגניבה ויוקרא וזולא ויש אומרים דכיון שאין האינו יהודי יכול למכרה אם ירצה נקראת בהמת ישראל (ועיין למטה בסימן זה):

ה. אם ישראל ואינו יהודי שותפין בבהמה מותר לעשות בה האינו יהודי מלאכה בשבת על ידי שיתנה עם האינו יהודי בתחילה כשקנה אותה שיטול האינו יהודי בשבת וישראל ביום חול ואם לא התנו מתחילה אסור אף על גב שהתנו אחר כך ואם ילוה אותה לאינו יהודי בהלואה גמורה שיהא רשות בידו להוציאה אם ירצה שלא ברשות ישראל ויזקוף הדמים על האינו יהודי ואחריות השוורים על האינו יהודי מותר ויש מתירים אפילו לא יהא רשות ביד האינו יהודי להוציאם על ידי שיזקוף הדמים על האינו יהודי במלוה ויחזור האינו יהודי ויעשם אפותיקי (פירוש אפו תהא קאי כלומר לא יהא לך פרעון אלא מזה) לישראל או יהרהנם (פירוש משכון בלשון ישמעאל רהן) אצלו ובלבד שלא יאמר לו מעכשיו ויש מתירים על ידי שיזהיר ישראל את האינו יהודי שלא יעשה בה מלאכה בשבת ואם יעבור ויעשה תהיה אחריות עליו ואפילו מהאונסים ויכתוב כן בערכאותיהם דהשתא אם בא לעשות בה מלאכה בשבת אינה בהמת ישראל שהרי קנאה האינו יהודי להתחייב באונסיה. הגה: וכל צדדי היתרים אלו הלכתא נינהו ויכול לעשות איזה מהן שירצה ואפילו אם הבהמה כולה של ישראל דינו כאילו היתה בשותפות האינו יהודי רק שיפרסם שעשה דרך היתר:

סימן רמז – דין אינם יהודים המביאים כתבים בשבת, ובו ו' סעיפים

א. שולח אדם אגרת ביד אינו יהודי ואפילו בערב שבת עם חשיכה והוא שקצץ לו דמים ובלבד שלא יאמר לו שילך בשבת ואם לא קצץ אי לא קביע בי דואר (פירוש איש ידוע שכל כתב אליו יובל והוא משלחן למי ששלוח אליו) במתא אסור לשלוח אפילו מיום ראשון ואי קביע בי דואר במתא משלחן אפילו בערב שבת והוא שיהא שהות ביום כדי שיכול להגיע לבית הסמוך לחומה. הגה: ויש מתירין אפילו לא קצץ ואפילו לא קביע בי דואר במתא אם משלחו ביום ה' או קודם לכן (טור) ויש לסמוך עלייהו אם צריכים לכך:

ב. אם התנה עמו שיתן לו שכרו אף על פי שלא פירש כמה יתן לו דינו כקוצץ דסמכא דעתיה דאינו יהודי ובדידיה קא טרח אבל בסתם אף על פי שיש בדעתו שיתן לו שכר אסור דלא סמכא דעתיה ובדישראל קא טרח:

ג. אם שכרו לימים דבר קצוב בכל יום בהליכתו ובחזרתו אלא שאינו מקפיד עמו מתי ילך אם הוא בערב שבת אסור דכשיוצא בשבת נראה כאילו התנה עמו כך:

ד. אם האינו יהודי מוליך הכתב בחנם אפילו נתנה לו בערב שבת מותר שהרי האינו יהודי מאליו הוא עושה זה ואינו אלא להחזיק טובה לישראל מפני מה שקיבל ממנו והוה ליה כאילו קצץ. הגה: ויש חולקים וסבירא להו דכל שעושה בחנם אסור וטוב להחמיר אבל במקום שהאינו יהודי מתחיל עם הישראל לומר שילך לו בחנם ודאי דעתו על הטובה שיקבל ממנו ושרי (בית יוסף):

ה. אם האינו יהודי הולך מעצמו למקום אחר וישראל נותן לו אגרת מותר בכל גוונא:

ו. מי שיש לו שכיר אינו יהודי לשנה או יותר אסור לשלחו ערב שבת באגרת. הגה: ומיהו אם לא שכרו רק לשליחות אגרת יש מתירין כמו שנתבאר לעיל סימן רמ"ד סעיף ה':

סימן רמח – דין המפליג בספינה וההולך בשיירא בשבת, ובו ד' סעיפים

א. מותר להפליג בספינה אפילו בערב שבת אם הולך לדבר מצוה ופוסק עמו שישבות ואם אחר כך לא ישבות אין בכך כלום אבל לדבר הרשות אין מפליגין בספינה פחות משלשה ימים

קודם השבת. הגה: אבל קודם שלשה ימים שרי אפילו בספינה שמושכים אותה על ידי בהמות ואפילו אין בגובה המים י׳ טפחים (מהרי״ק שורש מ״ה) ואפילו במקום שיצטרך הישראל לעשות אחר כך מלאכה בשבת להוליך הספינה (ריב״ש סימן קנ״ב). **ואם הוא דרך מועט כמו מצור לצידון שאין ביניהם כי אם מהלך יום אחד מותר להפליג בערב שבת בבוקר מפני שאפשר שיגיע שם קודם השבת ומקום שנהגו שלא להפליג בערב שבת כלל אפילו דרך מועט אין מפליגין:**

ב. **הא דאין מפליגין בספינה פחות משלשה ימים קודם השבת הטעם משום עונג שבת שכל שלשה ימים הראשונים יש להם צער ובלבול ודוקא למפליגים בימים המלוחים אבל בנהרות אין שום צער למפליגים בהם ולפיכך מותר להפליג בהם אפילו בערב שבת והוא שלא יהא ידוע לנו שאין בעומקם עשרה טפחים אבל במקום שידוע לנו שמקרקע הספינה לקרקע הנהר פחות מעשרה טפחים אסור** (לצאת חוץ לתחום) **משום איסור תחומין.** הגה: וכן בספינה שיצטרך הישראל לבוא לידי מלאכה בשבת אסור ליכנס בה שלשה ימים קודם השבת אפילו הם נהרות הנובעים והיא למעלה מעשרה (ריב״ש סימן קנ״ב מהרי״ק). אבל אין איסור במה שהבהמות מושכות הספינה בשפת הנהר ולא דמי להליכה בקרון שאסור (מהרי״ק):

ג. **היכא דמותר להפליג מערב שבת אם נכנס בספינה בערב שבת וקנה בה שביתה אף על פי שמפלגת בשבת מותר והוא שלא יצא מהספינה מעת שקנה שביתה.** הגה: ויש אומרים דאפילו יצא מן הספינה שרי דמאחר שקנה בה שביתה מערב שבת מותר אחר כך ליכנס בה בשבת ולהפליג ויש אומרים שעושין קידוש בספינה ואחר כך חוזרים לביתם ולנים שם ולמחר חוזרין לספינה ומפליגין וכן נהגו בקצת מקומות ואין למחות (ר״ן פרק קמא דשבת וריב״ש סימן י״ז ק״א קנ״ב) ועיין לקמן סימן של״ט ות״ד:

ד. **היוצאים בשיירא במדבר והכל יודעים שהם צריכים לחלל שבת כי מפני הסכנה לא יוכלו לעכב במדבר בשבת לבדם שלשה ימים קודם שבת אסורים לצאת וביום ראשון ובשני ובשלישי מותר לצאת ואם אחר כך יארע לו סכנה ויצטרך לחלל שבת מפני פקוח נפש מותר ואין כאן חילול והעולה לארץ ישראל אם נזדמנה לו שיירא אפילו בערב שבת כיון דדבר מצוה הוא יכול לפרוש ופוסק עמהם לשבות ואם אחר שיהיו במדבר לא ירצו לשבות עמו יכול ללכת עמהם חוץ לתחום מפני פקוח נפש ואם נכנס לעיר אחת בשבת מהלך את כולה ואפילו הניחוהו מחוץ לעיר ורוצה ליכנס לעיר מותר דכיון דלדבר מצוה נפק יש לו אלפים אמה לכל רוח.** הגה: יש אומרים שכל מקום שאדם הולך לסחורה או לראות פני חברו חשוב הכל דבר מצוה ואינו חשוב דבר הרשות רק כשהולך לטייל ועל כן נהגו בקצת מקומות להקל בענין הפלגת הספינות והליכת שיירא תוך שלשה ימים כי חושבים הכל לדבר מצוה ואין למחות בידן הואיל ויש להם על מי שיסמוכו:

סימן רמט – דינים השייכים לערב שבת, ובו ד׳ סעיפים

א. **אין הולכין בערב שבת יותר מג׳ פרסאות כדי שיגיע לביתו בעוד היום גדול ויוכל להכין צרכי סעודה לשבת בין שהולך לבית אחרים בין שהולך לביתו והני מילי כשהוא בישוב במקום שיוכל להכין צרכי שבת אבל אם במקום שהוא שם אי אפשר לו להכין צרכי שבת או שאינו מקום יישוב בטוח מותר לילך אפילו כמה פרסאות ואם שלח להודיעם שהוא הולך שם לשבת מותר לילך כמה פרסאות בכל גוונא:**

ב. **אסור לקבוע בערב שבת סעודה ומשתה שאינו רגיל בימי החול ואפילו היא סעודת אירוסין מפני כבוד השבת שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול וכל היום בכלל האיסור.** הגה: וסעודה שזמנה ערב שבת כגון ברית מילה או פדיון הבן מותר כן נראה לי, וכן המנהג פשוט. **ולאכול ולשתות בלי קביעת סעודה אפילו סעודה שרגיל בה בחול כל היום מותר להתחיל מן הדין אבל מצוה להמנע מלקבוע סעודה שנהג בה בחול מט׳ שעות ולמעלה:**

ג. **דרך אנשי מעשה להתענות בכל ערב שבת:**

ד. **אם קבל עליו להתענות בערב שבת צריך להתענות עד צאת הכוכבים אם לא שפירש בשעת קבלת התענית עד שישלימו הצבור תפילתן.** הגה: ויש אומרים דלא ישלים אלא מיד שיוצאים מבית הכנסת יאכל (טור ומרדכי סוף פרק בכל מערבין בשם הר״מ והגהות מיימוני פרק א׳ מהלכות תענית). לכן בתענית יחיד לא ישלים וטוב לפרש כן בשעת קבלת התענית ובתענית צבור ישלים והכי נהוג (מהרי״ל). **ואם הוא תענית חלום צריך להתענות עד צאת הכוכבים:**

סימן רנ – הכנת הסעודות לשבת, ובו ב׳ סעיפים

א. **ישכים בבוקר ביום ששי להכין צרכי שבת ואפילו יש לו כמה עבדים לשמשו ישתדל להכין בעצמו שום דבר לצרכי שבת כדי לכבדו כי רב חסדא היה מחתך הירק דק דק ורבה ורב יוסף היו מבקעין עצים ורב זירא היה מדליק האש ורב נחמן היה מתקן הבית ומכניס כלים הצריכים לשבת ומפנה כלי החול ומהם ילמד כל אדם ולא יאמר לא אפגום כבודי כי זה הוא כבודו שמכבד השבת.** הגה: ויש להשחיז הסכין בערב שבת כי זהו מכבוד השבת שמכין עצמו לאכילה (כל בו ובית יוסף בשם ספר חיי עולם):

ב. **ירבה בבשר ויין ומגדנות כפי יכלתו:**

ואליכם אישים אקרא, זכו לחולקכון שעוסקים בתורה בתמידות מחיל אל חיל ילכו, אבל כל למודכם גמ׳ משניות מדרש של״ה, ואין אחד נותן ללב ללמוד או״ח על בוריו לדעת הלכות תפילין, ציצית, תפלה, ברכות, נט״י, ובהמ״ז, הלכות שבת והלכות יו״ט על בורים, אשרי איש שימלט ולא ישגה בהן, כי בהן הלכות רבות והידיעה להמונים מעוטה, ובפרט דיני מוקצה, מלאכת שבת וי״ט וחוה״מ, ברכות הנהנין וכדומה. (יערות דבש - חלק ראשון - דרוש ב׳)

רבינו יוסף קארו

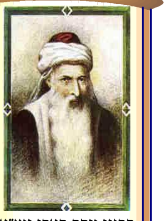

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ג'

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת לכל החודש – שני עמודים ליום

ג לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

ג לחודש

סימן רנא – שלא לעשות מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמעלה, ובו ב' סעיפים

א. העושה מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה יש מפרשים מנחה גדולה ויש מפרשים מנחה קטנה. הגה: ודוקא כשעושה המלאכה דרך קבע אבל אם עושה אותה דרך עראי לפי שעה ולא קבע עליה שרי (בית יוסף בשם אור זרוע). ולכן מותר לכתוב אגרת שלומים וכל כיוצא בזה (דברי עצמו):

ב. לתקן בגדיו וכליו לצורך שבת מותר כל היום. הגה: והוא הדין בגדי חבירו אם הוא לצורך שבת ואינו נוטל עליו שכר (בית יוסף). והוא הדין למי שכותב ספרים לעצמו דרך למודו. הגה: אבל אסור לכתוב לחבירו בשכר (מרדכי פרק מקום שנהגו). ומסתפרין כל היום אפילו מספר ישראל (כל בו ובית יוסף). ויש לאדם למעט קצת בלימודו בערב שבת כדי שיכין צרכי שבת (שלטי גבורים פרק י"ו דשבת ירושלמי פרק קמא דתענית):

סימן רנב – מלאכות המותרים והאסורים להתחיל בערב שבת כדי שיהיו נגמרים בשבת, ובו ז' סעיפים

א. מותר להתחיל במלאכה בערב שבת סמוך לחשיכה אף על פי שאינו יכול לגומרה מבעוד יום והיא נגמרה מאליה בשבת כגון לשרות דיו וסממנים במים והם נשרים כל השבת ולתת אונין (פירוש אגודות) של פשתן לתנור כדי שיתלבנו ולתת צמר לתוך היורה שאינה על האש והיא טוחה בטיט שאם היא על האש אסור שמא יחתה (פירוש יגלה ויעור הגחלים במחתה) ואפילו אינה על האש אם אינה טוחה בטיט אסור שמא יגיס בה בכף והמגיס בקדרה אפילו אינה על האש חייב משום מבשל ומותר לפרוס מצודות חיה ועופות ודגים והם נצודים בשבת ומותר למכור לאינו יהודי ולהטעינו סמוך לחשיכה ובלבד שיצא מפתח ביתו מבעוד יום. הגה: ויש מתירין שיוציא האינו יהודי בשבת אם ייחד לו האינו יהודי מקום מבעוד יום בבית ישראל ויש להחמיר (מרדכי פרק קמא דשבת). ועיין לקמן סימן שכ"ה:

ב. ומותר ליתן בגדיו לכובס אינו יהודי ועורות לעבדן (פירוש האומן שמעבד ומתקן העורות) סמוך לחשיכה ואם קצץ לו דמים או שעושה אותם בטובת הנאה והוא שלא יאמר לו לעשות בשבת וגם שיעשה האינו יהודי המלאכה בביתו. הגה: ואם לא קצץ אסור בערב שבת. ועיין לעיל סימן רמ"ז דיש חולקין אם עושה לו בחנם דהיינו בטובת הנאה. ואם ראהו עושה בטובת הנאה צריך לומר לו שלא יעשה בה בשבת. הגה: ואפילו נתנם לו כמה ימים לפני שבת:

ג. ואם היתה מלאכה מפורסמת וידוע שהיא של ישראל ועושה אותה במקום מפורסם טוב להחמיר ולאסור:

ד. כל שקצץ אף על פי שיעשה האינו יהודי מלאכה בשבת מותר לישראל ללבוש הכלי בשבת עצמה דכל שקצץ אדעתיה דנפשיה קא עביד. הגה: ויש אוסרין ללובשו כל שידוע שהאינו יהודי גמרו בשבת (הגהות אשירי פרק קמא דשבת ומהרי"ל ובית יוסף בשם רוקח) וצריך להמתין במוצאי שבת בכדי שיעשה (אור זרוע) והכי נהוג לכתחלה אם לא שצריך אליו בשבת שאז יש לו להקל ואם יש לתלות שנגמר בערב שבת מותר בכל ענין (הגהות אלפסי). ודוקא אם שגר לו האינו יהודי לביתו אבל אסור ליקח כלים מבית האומן בשבת ויום טוב (מרדכי פרק קמא דיום טוב, ואור זרוע, והגהות מיימוני פרק ב' מהלכות יום טוב, והגהות אשירי פרק אין צדין). וכל זה בכלים שעשה לישראל (בית יוסף) אבל אינו יהודי שעושה מנעלים על המקח מותר לישראל המכירו לילך וליקח ממנו בשבת ולנועלם ובלבד שלא יקצוץ עמו דמי המקח (הגהות אשירי פרק אין צדין):

ה. ומותר לפתוח מים לגנה והם נמשכים והולכים בכל השבת ולהניח קילור (סם של רפואה שנותנין על העין) עבה על העין אף על פי שאסור להניחו בשבת ולתת מוגמר תחת הכלים והם מתגמרים מאליהם כל השבת ואפילו מוגמר מונח בכלי דאין אדם מצווה על שביתת כלים ולתת שעורים בגיגית לשרותן וטוענין בקורת בית הבד והגת מבעוד יום על זיתים וענבים והשמן והיין היוצא מהם מותר (ועיין לקמן סימן ש"כ סעיף ב') וכן בוסר ומלילות שריסקן מבעוד יום מותרים המשקים היוצאים מהם ומותר לתת חטים לתוך רחיים של מים סמוך לחשיכה. הגה: ולא חיישינן להשמעת קול שיאמרו רחיים של פלוני טוחנות בשבת ויש אוסרים ברחיים ובכל מקום שיש לחוש להשמעת קול (טור ותוספות והרא"ש פרק קמא דשבת וסמ"ג וסמ"ק וסה"ת והגהות מיימוני פרק ו' ותשובת מהרי"ו סימן ק"ל ואגור) והכי נהוג לכתחלה מיהו במקום פסידא יש להקל כמו שנתבאר לעיל סוף סימן רמ"ד. ומותר להעמיד כלי משקולת שקורין זייגע"ר מערב שבת אף על פי שמשמיע קול להודיע השעות בשבת כי הכל יודעים שדרכן להעמידו מאתמול (טור ועיין לקמן סימן ש"ח):

ו. לא יצא אדם ערב שבת סמוך לחשיכה במחטו בידו ולא בקולמוסו שמא ישכח ויוציא אבל מותר לצאת בתפלין סמוך לחשיכה לפי שאינו שוכחן:

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

ז. מצוה למשמש אדם בכליו בערב שבת סמוך לחשיכה שלא יהיה בהם דבר שאסור לצאת בו בשבת:

סימן רנג – דין כירה ותנור ליתן עליה הקדירות בערב שבת, ובו ה' סעיפים

א. **כירה שהיא עשויה כקדירה ושופתין על פיה קדירה למעלה ויש בה מקום שפיתת שתי קדירות אם הוסקה בגפת שהוא פסולת של זיתים או בעצים אסור ליתן עליה תבשיל מבעוד יום להשהותו עליה אלא אם כן נתבשל כל צרכו והוא מצטמק** (פירוש הולך וחסר) **ורע לו דליכא למיחש שמא יחתה או שהיה חי שלא נתבשל כלל דכיון שהוא מסיח דעתו ממנה עד למחר ובכל הלילה יכול להתבשל בלא חיתוי אבל אם נתבשל קצת ולא נתבשל כל צרכו ואפילו נתבשל כל צרכו והוא מצטמק ויפה לו חיישינן שמא יחתה ואסור להשהותו עליה אלא אם כן גרף דהיינו שהוציא ממנו כל הגחלים או קטם דהיינו שכסה הגחלים באפר למעט חומם ואם נתן בה חתיכה חיה מותר כאלו היתה כולה חיה דעל ידי כך מסיח דעתו ממנה ואפילו אינה גרופה** (פירוש שמשך הגחלים מהתנור) **וקטומה** (פירוש שכסה הגחלים באפר) **מותר לסמוך לה קדירה בסמוך חוצה לה ואם הוסקה בקש או בגבבא מותר לשהות עליה אפילו אינה לא גרופה ולא קטומה.** הגה: שתי כירות המתאימות זו אצל זו ודופן של חרס ביניהם האחת גרופה וקטומה והשניה אינה גרופה וקטומה מותר לשהות על הגרופה וקטומה אף על פי שמוסיף הבל משאינה גרופה וקטומה (גמרא פרק כירה). **ותנור אפילו הוסק בקש וגבבא אסור אפילו לסמוך לו אפילו אם הוא גרוף וקטום,** הגה: כל זמן שהיד סולדת בו (הגהות מרדכי). **וכל שכן שאסור לשהות בתוכו או על גבו. וכופח שהוא מקום שפיתת קדירה אחת אם הוסק בקש או גבבא דינו ככירה בגפת או בעצים דינו כתנור.** (והתנורים שלנו דינם ככירה) (ר"ן ריש פרק כירה וכל בו וכן משמע מפירוש רש"י). **ואם שכח ושהה אם הוא תבשיל שבישל כל צרכו מותר אפילו הוא מצטמק ויפה לו ואם הוא תבשיל שהתחיל להתבשל ולא בישל כל צרכו אסור עד מוצאי שבת ואם עבר ושהה אסור בשניהם.** הגה: עד בכדי שיעשו (הגהות אשירי ורמב"ם פרק ג'). ואם החזירה אינו יהודי בשבת דינו כשכח ושהה (הגהות אשירי). ואם החזירו ישראל דינו כעבר ושהה (הגהות מרדכי), ואם מצטמק ורע לו, מותר, שהרי לא נהנה מן האיסור (בית יוסף. ועיין לקמן ריש סימן רנ"ז). **ויש אומרים שכל שנתבשל כמאכל בן דרוסאי** (פירוש שם אדם שהיה אוכל מאכלו של נתבשל כל צרכו) **או שנתבשל כל צרכו ומצטמק ויפה לו מותר להשהותו על גבי כירה.** הגה: או אפילו על גבי תנור (המגיד פרק ג' והגהות מרדכי ומיימוני פרק ג' וריש פרק כירה ובית יוסף), **אפילו הוסק בגפת ועצים אפילו אינה גרופה וקטומה ולא הוזכרה גרופה וקטומה והוסק בקש וגבבא אלא כשהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי וכל לענין אם נטל הקדרה מעליה ובא להחזירה עליה בשבת. ואם שכח ושהה תבשיל שהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי אסור, ואין צריך לומר אם עבר ושהה.** הגה: ונהגו להקל כסברא האחרונה. **וכל זה בענין שהה שהקדרה יושבת על כסא של ברזל או על גבי אבנים ואינה נוגעת בגחלים אבל הטמנה על גבי גחלים לדברי הכל אסור.** הגה: ויש אומרים דאפילו אם הקדרה עומדת על גבי האש ממש כל זמן שהיא מגולה למעלה לא מקרי הטמנה ושרי וכן המנהג רק שנזהרים לנתקן קצת קודם השבת מן האש כדי שיוכל ישראל להסירו משם ואם לא נתקן מן האש ונמצאו על גבי האש בשבת יש להסירו משם על ידי אינו יהודי ואם ליכא אינו יהודי מותר לישראל להסירו משם, ויזהר שיקחנו משם בנחת ולא ינענע הגחלים, ואז אף אם ינענען קצת דבר שאין מתכוין הוא ושרי (מרדכי ריש פרק כירה והגהות מיימוני פרק ו'):

ב. **כירה שהיא גרופה וקטומה ונטל הקדרה מעליה אפילו בשבת מותר להחזירה כל זמן שהיא רותחת,** הגה: ועודה בידו (טור), **ולא הניחה על גבי קרקע,** הגה: ודעתו להחזירה (טור). **ודוקא על גבה אבל לתוכה אסור ובתנור אסור להחזיר אפילו הוא גרוף וקטום והוא הדין לכופח אם הסיקו בגפת ועצים.** הגה: ודוקא שהתבשיל מבושל כל צרכו (בית יוסף), ואז מותר להחזיר ואפילו לכירה אחרת אבל אם לא נתבשל כל צרכו אסור אפילו לאותה כירה (מיימוני פרק ג'). ויש אומרים דכל זה אינו אסור רק כשנטלו מן הכירה מבעוד יום ולא החזירו עד שחשכה אבל אם לקחו משם משחשכה אפילו הניחו על גבי קרקע מותר (ר"ן פרק כירה וכל בו). וכן נוהגים להקל בתנורים שלנו שיש להם דין כירה וסומכין עצמם על דברי המקילין וטוב להחמיר מיהו אם נצטנן לכולי עלמא אסור (בית יוסף). ויש אומרים דאם הוציא מאכל מן התנור אסור להניחו בכרים ובכסתות (הגהות מיימוני פרק ד'). יש אומרים דכל שהוא סמוך לחשיכה או סמוך לברכו שהוא קבלת שבת לדידן (הגהות מרדכי) אם הוא סמוך כל כך שאם נצטנן הקדירה אי אפשר להרתיחה מבעוד יום דינו כמו בשבת עצמו ויש מקילין בזה והמנהג להקל אך טוב להחמיר במקום שאין צורך כל כך. ודוקא על גבי כירה ממש אבל לסמוך אפילו לאש במקום שהיד סולדת בו שרי אפילו סמוך לחשיכה (הגהות מרדכי והגהות מיימוני). ובתנור אין חילוק בין להחזיר עליו או לסמוך אצלו ודוקא במקום שהיד סולדת אבל אין היד סולדת שם שרי אפילו בשבת כמו שיתבאר לקמן סימן שי"ח:

ולכן ראו כמה עון גורם, וכמה גדול כח התשובה, והעיקר כמ"ש לשמוח בשמחה של מצוה, ואז יתן אל לבו מבלי לעבור פי ה', וללמוד דיני תורה ולהשמר מעבירות שדש בעקביו, ובפרט הלכות שבת ויום טוב, וברכות ברכת הנהנין, מי שאינו בקי בהן, ממש אינו בתורת אדם ישראלי, וגמרתי בלבי בלי נדר והסכמות נדר, ביו"ד ימי תשובה אלו אי"ה לכתוב דיני שבת בקצרה בלשון אשכנז, ולחלק לבעלי בתים שאינם כל כך בני תורה, וביחוד בגליל שלי, וידעתי כי יצחקו עלי רבים, ואהיה להם למשל, כל היום מנגינתם, אבל מוטב שאהיה שוטה כל ימי, ולא איעול בכיסופא קמי מלכא קדישא, במטותא אחיי, חוסו על זמן יקר הנבראים, מבלי לכלותו בתוהו והבל, יפה שעה אחת בעולם הזה בתורה ומעשים טובים מכל חיי עולם הבא, (יערות דבש - חלק ראשון - דרוש י"א)

כל השנה הלכות בכל יום

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך הלכות שבת מחולק לכל החודש, שני עמודים ליום, כדי לגמור כל הלכות שבת מדי חודש בחדשו, ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו, נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ובשמחות, ולכל החברים וידידים, לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "הלכה" בכל יום, שהוא "תורה לשמה"!

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

עמ"י

מכון "הלכות שבת החדשי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" – במעגל החודש
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך הלכות שבת"
אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים

עש"ו

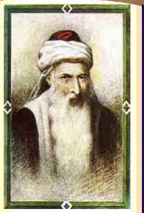

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון
ד'

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

ד
לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

ד לחודש

המשך סימן רנג – דין כירה ותנור ליתן עליה הקדירות בערב שבת

ג. המשכים בבוקר וראה שהקדיחה תבשילו וירא פן יקדיח יותר יכול להסיר ולהניח קדירה ישנה ריקנית על פי הכירה ואז ישים הקדירה שהתבשיל בתוכה על גבי הקדירה ריקנית ויזהר שלא ישים קדירתו על גבי קרקע ושתהיה רותחת (וכבר נתבאר שנוהגים להקל אף אם נתנה על גבי קרקע):

ד. יש למחות ביד הנוהגים להטמין מבעוד יום קומקום של מים חמין ונותנים אותם לתוך הקדירה בשבת כשהתבשיל מצטמק (ועיין לקמן סימן שי"ח):

ה. מותר לתת על פי קדירת חמין בשבת תבשיל שנתבשל מערב שבת כל צרכו כגון פאנדי"ש וכיוצא בהן לחממן לפי שאין דרך בישול בכך אבל להטמין תחת הבגדים הנתונים על גבי המיחם ודאי אסור. הגה: והוא הדין שאסור להניחו על גבי כירה אפילו גרופה וקטומה דלא התירו אלא חזרה וכדרך שנתבאר. ויש מתירין ליתן לתוך תנור שאפו בו מבעוד יום דמאחר שלא הטמינו בו רק אפו בו מבעוד יום לא נשאר בו רק הבל מעט ואין לחוש לבישול (כל בו) ובלבד שלא נצטנן לגמרי. ויש מחמירין בזה. ואם החום כל כך בתנור שהיד סולדת בו אסור. ועיין לקמן סימן שי"ח וכל הדברים שאסור לעשות מדברים אלו אסור לומר לאינו יהודי לעשות. לכן אסור לומר לאינו יהודי להחם הקדירה אם נצטנן ואם עשה כן אסור לאכלו אפילו צונן (בית יוסף והרשב"א בתשובה). אמנם אם לא נצטנן כל כך שעדיין ראויים לאכול אם חממו אותו האינם יהודים מותרין לאכול לכן נוהגין שהאינם יהודים מוציאים הקדירות מן התנורים שמטמינים בהן ומושיבין אותן אצל תנור בית החורף או עליו ומבערת השפחה אחר כך התנור ההוא ועל ידי זה הקדירות חוזרים ונרתחים. אבל על ידי ישראל אסור בכהאי גונא (תרומת הדשן). אבל אם הקדירות עדיין חמין מותר להעמידן אצל תנור בית החורף מאחר שנתבאר דתנורים שלנו יש להם דין כירה וסמיכה בכירה שאינה גרופה וקטומה כדין גרופה וקטומה לענין נתינה עליה וכבר נתבאר שנהגו להקל בחזרה בשבת אפילו הניחה על גבי קרקע והוא הדין לסמוך לתנור שאינו גרוף וקטום הואיל והקדירה עדיין חם ומבושל כל צרכו וכן המנהג פשוט להתיר ועיין לקמן סימן שי"ח:

סימן רנד – דיני תבשילין המוכנים מערב שבת כדי להגמר בשבת, ובו ט' סעיפים

א. אף על פי שבשר חי מותר להשהותו הני מילי בקדרה אבל בצלי שאצל האש אסור להניחו סמוך לחשיכה שממהר להתבשל ואתי לחתויי והני מילי בבשר שור או עז אבל בשר גדי ועוף שהם מנותחים לאברים מותר דלא חיישינן לחיתוי שאם יחתה בגחלים יתחרך (פירוש יצא מגדר הצלי ונכנס בגדר הנשרף) הבשר שאינו צריך אלא חמימות האש בלבד ואם הוא בתנור וטח פיו בטיט בין גדי ועוף שלמים בין בשר שור או עז מותר דלא חיישינן לחיתוי שאם בא לפתוח התנור ולחתות תכנס הרוח ויצטנן התנור ויתקשה הבשר ויפסיד. הגה: ואין חילוק בזה אם הוא חי לגמרי או שנתבשל קצת (בית יוסף). וכל זמן שחלל הגוף שלם אף על פי שאין עליו ראשו וכרעיו מקרי שלם (הגהות מרדכי). ויש מחמירין וסוברין דבתנור טוח בטיט הכל שרי ועל גבי האש שהוא מגולה הכל אסור ובתנור שפיו מכוסה אלא שאינו טוח בטיט אז יש לחלק בין גדי ועוף לשאר בשר כדרך שנתבאר והכי נהוג כסברא זו (טור והגהות אשירי ובית יוסף בשם רש"י וסמ"ג וסמ"ק וסה"ת):

ב. אין צולין בצל וביצה או בשר על גבי גחלים אלא כדי שיצלה מבעוד יום משני צדדיו כמאכל בן דרוסאי שהוא חצי בשולו אפילו הוא בשר גדי דכיון שהניח על גבי גחלים אינו חושש אלא שיצלה מהרה ואף על פי שיתחרך חיישינן שמא יחתה אבל כשנצלה כמאכל בן דרוסאי לא חיישינן דלמא אתי לחתויי אפילו אם הוא בשר שור שמאחר שהוא ראוי לאכילה למה יחתה להפסידו:

ג. אם עבר או שכח ונצלה בשבת באיסור אסור:

ד. פירות שנאכלין חיין מותר ליתנם סביב הקדירה אף על פי שאי אפשר שיצלו קודם חשכה ומיהו צריך ליזהר שלא יחזיר הכיסוי אם נתגלה משחשיכה ושלא להוסיף עליו עד שיצולו מפני שממהר לגמור בשולם בשבת:

ה. אין נותנין סמוך לחשיכה פת לתנור אלא כדי שיקרמו (פירוש שיעלה על פני הלחם קרום וקליפה מחמת האש) פניה המדובקים בתנור ולא חררה על גבי גחלים אלא כדי שיקרמו פניה שכנגד האש. הגה: וכל שפורסה ואין החוטין נמשכין קרוי קרימת פנים (הגהות מיימוני פרק ג'). ופשטיד"א או פלאדי"ן צריך שיקרמו פניה למעלה ולמטה ויתבשל מה שבתוכה כמאכל בן דרוסאי (בית יוסף בשם סמ"ג והגהות מיימוני). **ואם נתן אותם סמוך לחשיכה ולא קרמו פניהם אם במזיד אסור עד מוצאי שבת בכדי שיעשו ואם בשוגג אם אין לו מה יאכל מותר לו לרדות ממנו מזון שלש סעודות**

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מְדֵי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

ואומר לאחרים שאין להם מה יאכלו בואו ורדו לכם מזון שלש סעודות וכשהוא רודה לא ירדה במרדה (פירוש ברחת ובמזרה תרגום מרדה פאל"ה בלע"ז) אלא בסכין וכיוצא בו שלא יעשה כדרך שעושה בחול ואם אי אפשר לרדות בשינוי ירדה במרדה ואם נתנה בכדי שיקרמו פניה כיון דלא עבד איסורא וצורך שבת הוא רודה כדרכו ושלא לצורך היום אסור אפילו בשינוי. הגה: וכל זה בתנור שאינו טוח בטיט (הגהות אשירי) אבל אם הוא טוח בטיט או שאינו אופה לצורך שבת רק למוצאי שבת דיש לו זמן לאפותו מותר דלא גזרינן בכהאי גוונא שמא יחתה (כל בו):

ו. ואם נתנו בשבת אפילו במזיד מותר לו לרדות קודם שיאפה כדי שלא יבא לידי איסור סקילה:

ז. בתנורים שלנו שאין בהם רדיה מותר להוציא יותר משלש סעודות בסכין או בשום דבר שיתחוב בו ומכל מקום לא יוציא ברחת משום דמחזי כעובדין דחול:

ח. לא ימלא אדם קדירה עססיות (פירוש מיני קטניות הגדלות בארץ ישראל ולא בבבל) ותורמוסין ויתן לתוך התנור ערב שבת סמוך לחשיכה מפני שדברים אלו אינם צריכים בישול רב ודעתו עליהם לאכלם לאלתר ומפני כך אף על פי שלא נתבשלו כל עיקר הרי הם כשאר תבשיל שהתחיל להתבשל ולא נתבשל כל צרכו שאסור להשהותו והוא הדין לכירה וכופה. הגה: כשאינן גרופים וקטומים ואפשר לחתות (בית יוסף ומגילה פרק ג'). ואם עשה כן אפילו בשוגג אסורים למוצאי שבת עד כדי שיעשו:

ט. כיוצא בו לא ימלא חבית של מים ויתן לתוך התנור ערב שבת עם חשיכה ואם עשה כן אסורים למוצאי שבת בכדי שיעשו:

סימן רנה – הכנת האש קודם הכנסת שבת, ובו ג' סעיפים

א. אין עושין מדורה מעצים סמוך לחשיכה עד שיצית בהן האור בענין שתהא השלהבת עולה מאליה בלי סיוע עצים אחרים ואם הוא עץ יחידי צריך שיאחוז האור ברוב עביו וברוב היקפו ואם לא הודלקה כל כך אסור ליהנות בה בשבת גזירה שמא יחתה בה ויניד העצים כדי שתעלה השלהבת וכשהודלקה כשיעור יכול להתחמם כנגדה בשבת ולהשתמש לאורה בין אם הוא על גבי קרקע או על גבי המנורה ואפילו היא מדברים שאין עושין מהם פתילה לשבת:

ב. יש אומרים שבפחמין אפילו לא אחז בהם האור אלא כל שהוא שרי מפני שהם דולקים והולכים:

ג. מדורה של זפת ושל גפרית ושל קש וגבבא אפילו לא אחז בהם האור אלא כל שהוא שרי וכן מדורה של קנים ושל גרעיני תמרים כשהם מפוזרים אבל אם הקנים אגודות והגרעינים בסל צריכים שיצית בהם האור עד שתהא השלהבת עולה מאליה ויש אומרים בהיפך:

סימן רנו – ששה תקיעות שהיו תוקעין בערב שבת, ובו סעיף אחד

א. כשהיו ישראל בישובן היו תוקעין בערב שבת שש תקיעות כדי להבדיל את העם מן המלאכה. הגה: ונהגו בקהלות הקדושות שכל שהוא סמוך לשבת כחצי שעה או שעה שמכריז שליח ציבור להכין עצמן לשבת והוא במקום התקיעות בימיהם וכן ראוי לנהוג בכל מקום:

סימן רנז – דיני הטמנת חמין, ובו ח' סעיפים

א. אין טומנין בשבת אפילו בדבר שאין מוסיף הבל אבל בספק חשיכה טומנין בו ואין טומנין בדבר המוסיף הבל אפילו מבעוד יום ואם הטמין בדבר המוסיף הבל התבשיל אסור אפילו בדיעבד ודוקא בצונן שנתחמם או שנצטמק ויפה לו אבל בעומד בחמימותו כשעה ראשונה מותר. הגה: יש אומרים דאם שכח והטמין בשוגג בדבר המוסיף הבל שרי לאכול (הגהות מרדכי). (ויש אומרים דכל זה אינו אסור אלא כשעושה לצורך לילה אבל כשמטמין לצורך מחר מותר להטמין מבעוד יום בדבר שמוסיף הבל (מרדכי ריש פרק כירה ובית יוסף סוף סימן רנ"ג בשם שבולי לקט) ובדיעבד יש לסמוך על זה ובלבד שלא יהא רגיל לעשות כן):

ב. אפילו תבשיל שנתבשל כל צרכו אסור להטמין בשבת אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל ומכל מקום לשום כלים על התבשיל כדי לשמרו מן העכברים או כדי שלא יתטנף בעפרורית שרי שאין זה כמטמין להחם אלא כשומר ונותן כיסוי על הקדירה (ועיין לעיל סימן רנ"ג):

ג. אלו הם דברים המוסיפים הבל פסולת של זיתים או של שומשמין וזבל ומלח וסיד וחול בין לחים בין יבשים ותבן וזגין ומוכין ועשבים בזמן ששלשתן לחין ואלו דברים שאינם מוסיפים הבל כסות ופירות וכנפי יונה (או שאר נוצות מהרר"א בהגהות) ונעורת של פשתן ונסורת של חרשין (פירוש הקש הדק הנופל מן העץ כשמגררים אותו במגירה). הגה: יש אומרים דמותר להטמין בסלעים אף על פי שמוסיפין הבל דמלתא דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן (תוספות ומרדכי ריש פרק לא יחפור):

ד. אף על פי שאין טומנין בשבת אפילו בדבר שאין מוסיף הבל אם טמן בו מבעוד יום ונתגלה משחשיכה מותר לחזור ולכסותו. וכן אם רצה להוסיף עליו בשבת מוסיף וכן אם רוצה ליטלו כולו ולתת אחר במקומו בין שהראשון חם יותר מהשני בין שהשני חם יותר מהראשון אפילו לא היה מכוסה אלא בסדין יכול ליטלו לכסותו בגלופקרין והוא שנתבשלה הקדירה כל צרכה אבל אם אינה מבושלת כל צרכה אפילו להוסיף על הכיסוי אסור שתוספת זה גורם לה להתבשל:

ולכך אשרי שוקדי תורתו לדעת איך ומה יתנהג אדם במה שהוא איש ישראלי, ובפרט בענין שבת קודש, אשר הזהרתי ואמרתי כל פעם ופעם, מי שלא למד הלכות שבת על בורים פעמיים ושלש, לא יוכל להמלט שלא יקרה לו חילול שבת, הן דאורייתא והן דרבנן, וענין שבת הוא מאוד לנו למחסה בגלות. (יערות דבש - חלק שני - דרוש ג')

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲוֹונוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבִשְׂמָחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לִזְכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!
מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"
כל השונה הלכות בכל יום

עמ"י

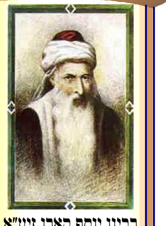

עש"ו

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ה'

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

ה לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

ה לחודש

המשך סימן רנז – דיני הטמנת חמין

ה. אם פינה התבשיל בשבת מקדירה שנתבשל בה לקדירה אחרת מותר להטמינו בדבר שאינו מוסיף הבל:

ו. מותר להטמין בשבת דבר צונן בדבר שאינו מוסיף הבל כדי שלא יצטנן ביותר או כדי שתפיג צינתו אבל בדבר המוסיף הבל אפילו להטמין צונן גמור ואפילו מבעוד יום נמי אסור:

ז. כל היכא דאסרינן הטמנה אפילו בקדירה מבושלת כל צרכה אסרינן ואפילו מצטמק ורע לו. הגה: וכן עיקר ויש מקילין ואומרים דכל שהוא חי לגמרי או נתבשל כל צרכו מותר בהטמנה כמו בשיהוי וכמו שנתבאר לעיל סימן רנ"ג ובמקום שנהגו להקל על פי סברא זו אין למחות בידם אבל אין לנהוג כן בשאר מקומות:

ח. אף על פי שמותר להשהות קדירה על גבי כירה שיש בה גחלים על פי הדרכים שנתבארו בסימן רנ"ג אם הוא מכוסה בבגדים אף על פי שהבגדים אינם מוסיפים הבל מחמת עצמן מכל מקום מחמת אש שתחתיהם מוסיף הבל (ואסור) ומיהו כל שהוא בענין שאין הבגדים נוגעים בקדירה אף על פי שיש אש תחתיה כיון שאין עושה דרך הטמנה שרי הלכך היכא שמעמיד קדירה על גבי כירה או כופה שיש בהם גחלים ואין שולי הקדירה נוגעים בגחלים שיהוי מקרי ומותר על פי הדרכים שנתבארו בסימן רנ"ג ואם נתן על הקדירה כלי רחב שאינו נוגע בצדי הקדירה ונתן בגדים על אותו כלי רחב מותר דכיון שאין הבגדים נתונים אלא על אותו כלי רחב שאינו נוגע בצדי קדירה אין כאן הטמנה וכן מותר להניח הקדירה בתנורים שלנו על ידי שיתן בתוכה חתיכה חיה והוא שלא תהא הקדירה נוגעת בגחלים ואף על פי שמכסה פי התנור בבגדים כיון שאין הבגדים נוגעים בקדירה לאו הטמנה היא ושרי. הגה: והטמנה שעושין במדינות אלו שמטמינים בתנור וטחין פי התנור בטיט שרי לכולי עלמא (אור זרוע ותרומת הדשן סימן ס"ט ואגור) וכמו שנתבאר לעיל סוף סימן רנ"ד ויתבאר לקמן סוף סימן רנ"ט ומצוה להטמין לשבת כדי שיאכל חמין בשבת כי זהו מכבוד ועונג שבת וכל מי שאינו מאמין בדברי החכמים ואוסר אכילת חמין בשבת חיישינן שמא אפיקורוס הוא (הר"ן פרק במה טומנין וכל בו):

סימן רנח – שמותר להשים ערב שבת דבר קר על קדירה חמה, ובו סעיף אחד

א. מותר להניח מבעוד יום כלי שיש בו דבר קר על גבי קדירה חמה שאין זה כטומן בדבר המוסיף הבל:

סימן רנט – כמה דיני הטמנה וטלטולם, ובו ז' סעיפים

א. מוכין (פירוש כל דבר רך קרוי מוכין כגון צמר גפן ותלישי צמר רך של בהמה וגרירת בגדים בלוים) (ואסור) שטמן בהם דרך מקרה אסור לטלטלן אלא מנער הכיסוי והן נופלות וכגון שמקצתן מגולה שאין זה טלטול אלא מצדו ואם יחדן לכך מותר לטלטלן אבל אם טמן בגיזי צמר אפילו לא יחדן לכך מותר לטלטלן והני מילי סתם גיזין שאין עומדין לסחורה אבל אם נתנם לאוצר לסחורה צריכין יחוד ואם טמן בהם בלא יחוד מנער הכיסוי והן נופלות דהיינו לומר שנוטל כיסוי הקדירה שיש תורת כלי עליה ואף על פי שהם עליה לא איכפת לן דלא נעשית בסיס להן:

ב. הנותנים אבנים ולבנים סביב הקדירה צריך שייחדם לכך לעולם שהרי כל זמן שלא יחדן אינם חשובים לו ומשליכן הילכך אסור לטלטלן אם לא שיצניעם ומיחדן לכך:

ג. הטומן בקופה מלאה גיזי צמר שאסור לטלטל והוציא הקדירה כל זמן שלא נתקלקלה הגומא יכול להחזירה ואם נתקלקלה לא יחזירנה ואפילו לכתחלה יכול להוציא על דעת להחזירה אם לא תתקלקל ולא חיישינן שמא יחזירנה אף אם תתקלקל ויש אומרים שאפילו טמן בדבר שמותר לטלטל אם נתקלקל הגומא לא יחזיר מפני שתצטרך הקדירה לעשות לעצמה מקום כשמחזירה ונמצא כמי שטומן בשבת:

ד. טמן בדבר שאינו ניטל וכיסה פיה בדבר הניטל מגלה הכיסוי ואוחז בקדירה ומוציאה:

ה. טמן וכיסה בדבר שאינו ניטל אם מקצת הקדירה מגולה נוטל ומחזיר ואם לאו אינו נוטל:

ו. יום טוב שחל להיות בערב שבת יש מי שאוסר להטמין באבנים משום דהוי כמו בנין ויש מתירים:

ז. תנור שמניחים בו החמין וסותמין פיו בדף ושורקין (פירוש מחליקין) אותו בטיט מותר לסתור אותה סתימה כדי להוציא החמין ולחזור ולסותמו ואם יש בו גחלים לוחשות מותר על ידי אינו יהודי. הגה: ויש מחמירין שלא לסתור סתימת התנור הטוח בטיט על ידי ישראל אם אפשר לעשות על ידי אינו יהודי וכן אם אפשר לעשותו על ידי ישראל קטן לא יעשה ישראל

גדול ואם אי אפשר יעשה גדול על ידי שינוי קצת והכי נהוג (תרומת הדשן סימן ש"ה ואגור) ונראה לי הא דמותר לחזור לסתום התנור היינו ביום דכבר כל הקדירות מבושלות כל צרכן אבל בלילה סמוך להטמנתו דיש לספק שמא הקדירות עדיין אינן מבושלות כל צרכן אסור לסתום התנור דגורם בישול כמו שנתבאר סימן רנ"ז סעיף ד' ואפילו על ידי אינו יהודי אסור כמו שנתבאר לעיל סוף סימן רנ"ג. (ושאר דיני חזרה בשבת עיין לקמן סימן שי"ח):

סימן רם – דיני הכנסת שבת, ובו ב' סעיפים

א. מצוה לרחוץ. הגה: כל גופו ואם אי אפשר לו ירחוץ (טור) **פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת ומצוה לחוף הראש ולגלח הצפרנים בערב שבת.** הגה: ואם היו שערות ראשו גדולות מצוה לגלחן (אור זרוע פרק אלו מגלחין) וכשנוטל צפרניו לא יטול אותן כסדרן ויתחיל בשמאל בקמיצה ובימין באצבע וסימן לזה דבהג"א בשמאלו ובדאג"ה בימין (אבודרהם וספר המוסר):

ב. **כשיהיה סמוך לחשיכה ישאל לאנשי ביתו בלשון רכה עשרתם ערבתם הפרשתם חלה ויאמר להם הדליקו את הנר. ובמקום שאין מעשרין אין צריך לומר** עשרתם (טור):

סימן רסא – זמן הדלקת הנרות לשבת, ובו ד' סעיפים

א. **ספק חשיכה והוא בין השמשות** (והיינו כדי שיעור הלוך ג' רבעי מיל אחר שקיעת החמה (טור בסימן רצ"ג וכדלקמן סוף סימן ב') ושיעור מיל הוא שליש שעה פחות חלק ל') **אין מעשרין את הודאי ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות ואין מערבין עירובי תחומין** (ועיין לקמן סימן תט"ו סעיף ב') **אבל מעשרין את הדמאי וטומנין את החמין ומערבין עירובי חצירות** (ועיין לקמן סימן שצ"ג). **ומותר לומר לאינו יהודי בין השמשות להדליק נר לצורך שבת וכן לומר לו לעשות כל מלאכה שהיא לצורך מצוה או שהוא טרוד ונחפז עליה.** הגה: וכן מי שקבל עליו שבת שעה או ב' קודם חשיכה יכול לומר לאינו יהודי להדליק הנר ושאר דברים שצריך (מהרי"ו סימן קי"ו) (ועיין לקמן סימן שמ"ב):

ב. **יש אומרים שצריך להוסיף מחול על הקודש וזמן תוספת זה הוא מתחלת השקיעה שאין השמש נראית על הארץ עד זמן בין השמשות והזמן הזה שהוא ג' מילין ורביע רצה לעשותו כולו תוספת עושה רצה לעשות ממנו מקצת עושה ובלבד שיוסיף איזה זמן שיהיה ודאי יום מחול על הקודש. ושיעור זמן בין השמשות הוא ג' רבעי מיל שהם מהלך אלף ות"ק אמות קודם הלילה.** הגה: ואם רוצה להקדים ולקבל עליו השבת מפלג המנחה ואילך הרשות בידו (טור ואגור בשם תוספות פרק תפלת השחר) (ועיין לקמן סימן רס"ז):

ג. **מי שאינו בקי בשיעור זה ידליק בעוד שהשמש בראש האילנות ואם הוא יום המעונן ידליק כשהתרנגולין יושבים על הקורה מבעוד יום ואם הוא בשדה שאין שם תרנגולים ידליק כשהעורבים יושבים מבעוד יום:**

ד. **אחר עניית ברכו אף על פי שעדיין יום הוא אין מערבין ואין טומנין משום דהוא קבליה לשבת עליה ולדידן הוי אמירת מזמור שיר ליום השבת כעניית ברכו לדידהו:**

סימן רסב – לקדש השבת בשולחן ערוך ובכסות נקיה, ובו ג' סעיפים

א. **יסדר שלחנו ויציע המטות ויתקן כל עניני הבית כדי שימצאנו ערוך ומסודר בבואו מבית הכנסת.** הגה: ויהיה שלחנו ערוך כל יום השבת וכן המנהג ואין לשנות (טור סוף סימן רפ"ט ומרדכי סוף פרק כל כתבי והגהות מרדכי פרק כ"ט דשבת):

ב. **ישתדל שיהיו לו בגדים נאים לשבת ואם אי אפשר לו לפחות ישלשל** (פירוש ישלשלם כלפי מטה שיהיו ארוכים כמדת העשירים היושבים בביתם. רש"י שם) **בגדיו למטה דרך כבוד:**

ג. **ילבש בגדיו הנאים וישמח בביאת שבת כיוצא לקראת המלך וכיוצא לקראת חתן וכלה דרבי חנינא מעטף וקאי בפניא דמעלי שבתא ואמר בואו ונצא לקראת שבת מלכתא. ר' ינאי אומר בואי כלה בואי כלה.** הגה: וילביש עצמו בבגדי שבת מיד אחר שרחץ עצמו וזהו כבוד השבת ועל כן לא ירחץ לשבת אלא סמוך לערב שילביש עצמו מיד (הגהות מרדכי החדשים):

סימן רסג – מי ומי המדליקין, ואם טעו ביום המעונן, ובו י"ז סעיפים

א. **יהא זהיר לעשות נר יפה ויש מכוונים לעשות שתי פתילות אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור.** הגה: ויכולין להוסיף ולהדליק ג' או ד' נרות וכן נהגו. האשה ששכחה פעם אחת להדליק מדלקת כל ימיה ג' נרות (מהרי"ל) כי יכולין להוסיף על דבר המכוון נגד דבר אחר ובלבד שלא יפחות (אשר"י ומרדכי מסכת ראש השנה וריש פרק יום טוב):

ב. **אחד האנשים ואחד הנשים חייבים להיות בבתיהם נר דלוק בשבת. אפילו אין לו מה יאכל שואל על הפתחים ולוקח שמן ומדליק את הנר שזה בכלל עונג שבת הוא:**

ג. **הנשים מוזהרות בו יותר מפני שמצויות בבית ועוסקות בצרכי הבית. אם אין ידו משגת לקנות נר לשבת ולקידוש היום נר שבת קודם וכן אם אין ידו משגת לקנות נר לשבת ונר לחנוכה נר שבת קודם משום שלום הבית דאין שלום בבית בלא נר** (ואם אין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולקנות נר חנוכה עיין לקמן סימן תרע"ה):

ד. **לא יקדים למהר להדליקו בעוד היום גדול שאז אינו ניכר שמדליקו לכבוד שבת וגם לא יאחר ואם רוצה להדליק נר בעוד היום גדול ולקבל עליו שבת מיד רשאי כי כיון שמקבל עליו שבת מיד אין זו הקדמה ובלבד שיהא מפלג המנחה ולמעלה שהוא שעה ורביע קודם הלילה.** הגה: ועיין לקמן סימן רס"ז ואם היה הנר דלוק מבעוד היום גדול יכבנו ויחזור וידליקנו לצורך שבת (טור):

כל איש ישראל אשר איננו בקי בהלכות שבת מרישא לסיפא,
לא יכונה אצלי בכלל איש השלם. (יערות דבש - חלק ראשון - דרוש י"ג)

עמ"י | עש"ו

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

גליון ו'

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

ו לחודש

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

ו לחודש

המשך סימן רסג – מי ומי המדליקין, ואם טעו ביום המעונן

ה. כשידליק יברך ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של שבת, אחד האיש ואחד האשה גם ביום טוב צריך לברך להדליק נר של יום טוב. וביום הכיפורים בלא שבת יש מי שאומר שלא יברך ועיין לקמן סימן תר"י. הגה: יש מי שאומר שמברכין קודם ההדלקה ויש מי שאומר שמברך אחר ההדלקה (מרדכי סוף במה מדליקין) וכדי שיהא עובר לעשייתו לא יהנה ממנה עד לאחר הברכה ומשימין היד לפני הנר אחר הדלקה ומברכין ואחר כך מסלקין היד וזה מקרי עובר לעשייה וכן המנהג (מהרי"ל):

ו. בחורים ההולכים ללמוד חוץ לביתם צריכים להדליק נר שבת בחדרם ולברך עליו אבל מי שהוא אצל אשתו אין צריך להדליק בחדרו ולברך עליו לפי שאשתו מברכת בשבילו:

ז. אורח שאין לו חדר מיוחד וגם אין מדליקין עליו בביתו צריך להשתתף בפרוטה:

ח. ב' או ג' בעלי בתים אוכלים במקום אחד יש אומרים שכל אחד מברך על מנורה שלו ויש מגמגם בדבר ונכון ליזהר בספק ברכות ולא יברך אלא אחד. הגה: אבל אנו אין נוהגין כן:

ט. המדליקין בזוית הבית ואוכלים בחצר אם אין הנרות ארוכות שדולקות עד הלילה הוי ברכה לבטלה:

י. לבעל הלכות גדולות כיון שהדליק נר של שבת חל עליו שבת ונאסר במלאכה ועל פי זה נוהגות קצת נשים שאחר שברכו והדליקו הנרות משליכות לארץ הפתילה שבידן שהדליקו בה ואין מכבות אותה ויש אומרים שאם תתנה קודם שהדליקה שאינה מקבלת שבת עד שיאמר החזן ברכו מועיל ויש אומרים שאינו מועיל לה ויש חולקים על בעל הלכות גדולות ואומרים שאין קבלת שבת תלוי בהדלקת הנר אלא בתפלת ערבית שכיון שאמר החזן ברכו הכל פורשין ממלאכתם ולדידן כיון שהתחילו מזמור שיר ליום השבת הוי כברכו לדידהו. הגה: והמנהג שאותה אשה המדלקת מקבלת שבת בהדלקה אם לא שתתנה תחלה ואפילו תנאי בלב סגי (מרדכי) אבל שאר בני הבית מותרין במלאכה עד ברכו ועיקר הדלקה תלויה בנרות שמדליקין על השלחן אבל לא בשאר הנרות שבבית (אור זרוע) וצריך להניח הנרות במקום שמדליקין לא להדליק במקום זה ולהניח במקום אחר (מרדכי פרק במה מדליקין):

יא. אף על פי שלא התפללו הקהל עדיין אם קדם היחיד והתפלל של שבת מבעוד יום חל עליו קבלת שבת ואסור בעשיית מלאכה ואפילו אם אומר שאינו רוצה לקבל שבת:

יב. אם רוב הקהל קבלו עליהם שבת המיעוט נמשכים אחריהם על כרחם:

יג. אדם שבא לעיר בערב שבת וכבר קבלו אנשי העיר עליהם שבת אף על פי שעדיין היום גדול אם היו עליו מעות או שום חפץ מניחו ליפול:

יד. אם ביום המעונן טעו צבור וחשבו שחשיכה והדליקו נרות והתפללו תפלת ערבית של שבת ואחר כך נתפזרו העבים וזרחה חמה אינם צריכים לחזור ולהתפלל ערבית אם כשהתפללו היה מפלג המנחה ולמעלה ואם יחיד הוא שטעה בכך צריך הוא לחזור ולהתפלל תפלת ערבית ולענין עשיית מלאכה בין צבור בין יחיד מותרים דקבלת שבת היתה בטעות ויש אומרים שאותם שהדליקו נרות אסורים בעשיית מלאכה ושאר אנשי הבית מותרין ויש אומרים שאותו נר שהודלק לשם שבת אסור ליגע בו ולהוסיף בו שמן ואפילו אם כבה אסור לטלטלו:

טו. מי ששהה להתפלל מנחה בערב שבת עד שקבלו הקהל שבת לא יתפלל מנחה באותו בית הכנסת אלא ילך חוץ לאותו בית הכנסת ויתפלל תפלה של חול והוא שלא קבל שבת עמהם אבל אם ענה וקבל שבת עמהם אינו יכול להתפלל תפלת חול אלא יתפלל ערבית שתים:

טז. אם בא לבית הכנסת סמוך לקבלת הצבור שבת מתחיל להתפלל מנחה ואף על פי שבעודו מתפלל יקבלו הצבור שבת אין בכך כלום הואיל והתחיל בהיתר:

יז. יש אומרים שמי שקבל עליו שבת קודם שחשכה מותר לומר לישראל חבירו לעשות לו מלאכה. הגה: ומותר ליהנות מאותה המלאכה בשבת וכל שכן במוצאי שבת. מי שמאחר להתפלל במוצאי שבת או שממשיך סעודתו בלילה מותר לומר לחבירו ישראל שכבר התפלל והבדיל לעשות לו מלאכתו להדליק לו נרות ולבשל לו ומותר ליהנות ולאכול ממלאכתו, כן נראה לי:

סימן רסד – דיני הפתילה והשמן, ובו י' סעיפים

א. אין עושין פתילה לנר של שבת בין נר שעל השלחן בין כל נר שמדליק בבית מדבר שהאור אינו נאחז בו אלא נסרך סביביו והשלהבת קופצת כגון צמר ושער

וכיוצא בהם אלא מדבר שהאור נתלה בו כגון פשתן נפוצה ובגד שש וצמר גפן וקנבוס וכיוצא בהן. הגה: ואם הדליק בדברים האסורים אסור להשתמש לאורו (תשובת הרשב"א סימן קע"א) ויש אומרים דאם יש נר אחד מדברים המותרים מותר להשתמש לאור האחרים וכן דבר שאפשר בלא נר מותר לעשות אפילו אצל נרות האחרים ולצורך שבת יש להקל בדיעבד (הגהות מרדכי פרק קמא ופרק ב' דשבת):

ב. כרך דבר שמדליקין בו על דבר שאין מדליקין בו אם נתכוין להעבות (פירוש לעשותה עבה) הפתילה כדי להוסיף אורה אסור ואם נתכוון להקשות הפתילה כדי שתהא עומדת ולא תשלשל למטה מותר ומטעם זה מותר לכרוך דבר שמדליקין בו על גבי גמי או קש כדי ליתן הפתילה בעששית. הגה: נותנין גרגיר של מלח וגריס של פול על פי הנר בערב שבת כדי שיהא דולק יפה בשבת (מיימוני פרק ה' וטור):

ג. אין מדליקין נר לשבת אלא משמן הנמשך אחר הפתילה ולפיכך אין מדליקין בזפת ולא בשעוה ולא בשמן העשוי מצמר גפן ולא באליה ולא בחלב וכן אין מדליקין בעטרן מפני שריחו רע ויניחנו ויצא ולא בצרי מפני שריחו נודף שמא יסתפק ממנו ונמצא מתחייב משום מכבה:

ד. אפילו נתן מעט שמן זית בשמנים אלו שאינם נמשכים ואז נמשכין אין מדליקין בהם:

ה. חלב מהותך וקרבי דגים אין מדליקין בהם ואם נתן בהם מעט מאחת משמנים שמדליקין בהם מותר להדליק בהם:

ו. שאר כל השמנים חוץ מאלו מדליקים בהם ומכל מקום שמן זית מצוה מן המובחר:

ז. כרך זפת או שעוה או חלב סביב הפתילה מדליקין בהם:

ח. המדליק צריך שידליק רוב מה שיוצא מן הפתילה מהנר:

ט. אין צריך להבהב הפתילה (פירוש ענין הבהוב יפול על דבר שאינו נשרף לגמרי וגם לא קיים לגמרי) (אל תאכלו ממנו נא תרגום יונתן מהבהב). הגה: ומכל מקום נהגו להדליק הפתילה ולכבותה כדי שתהיה מחורכת ויאחז בה האור יפה (טור):

י. אין מדליקין בסמרטוטין אפילו מחורכין:

סימן רסה – דין כלים הנתנים תחת הנר, ובו ד' סעיפים

א. אין נותנין כלי מנוקב מלא שמן על פי הנר כדי שיהא נוטף בתוכו גזירה שמא יסתפק ממנו ויתחייב משום מכבה ואם חברו לו בסיד או בחרסית מותר דכיון שהוא כלי אחד בדיל מיניה משום איסור שבת:

ב. לא ימלא קערה שמן ויתננה בצד הנר ויתן ראש הפתילה בתוכה בשביל שתהא שואבת גזירה שמא יסתפק ממנו:

ג. אין נותנין כלי בשבת תחת הנר לקבל שמן הנוטף מפני שהוא מבטל כלי מהיכנו ומותר ליתנו מבעוד יום והשמן הנוטף אסור להסתפק ממנו בשבת. הגה: ואסור ליגע בנר דולק כשהוא תלוי אף על פי שאינו מטלטלו ואין בו משום מוקצה בנגיעה בעלמא מכל מקום אסור פן יתנדנד קצת מנגיעתו ויטה (אור זרוע):

ד. נותנים כלי תחת הנר לקבל נצוצות מפני שאין בהם ממש ואין כאן ביטול כלי מהיכנו אבל לא יתן לתוכו מים אפילו מבעוד יום מפני שמקרב זמן כיבוי הנצוצות ומכל מקום מותר ליתן מים בעששית שמדליקים בה בערב שבת כיון שאינו מתכוין לכבוי אלא להגביה השמן. הגה: ויש אומרים אפילו מתכוין לכיבוי שרי מאחר שאין המים בעין אלא תחת השמן לא הוי אלא גרם כיבוי וכן נוהגין (סמ"ג):

סימן רסו – דין מי שהחשיך לו בדרך, ובו י"ג סעיפים

א. מי שהיה בא בדרך וקדש עליו היום והיה עמו מעות ויש לו חמורו וגם יש עמו אינו יהודי לא יניח כיסו על חמורו מפני שהוא מצווה על שביתתו אלא נותן כיסו לאינו יהודי להוליכו לו ולמוצאי שבת לוקחו ממנו ואפילו לא נתן לו שכר על זה ואף על פי שנתנו לו משחשיכה מותר אבל אם מצא מציאה אינו יכול ליתנה לאינו יהודי אלא אם כן באה לידו מבעוד יום דהשתא הויא ככיסו:

ב. אם אין עמו אינו יהודי מניחו על חמורו וכדי שלא יהא חייב משום מחמר (פירוש מנהיג את החמור) אי איכא עקירה והנחה מניחו לאחר שעקרה יד ורגל ללכת דלאו עקירה היא וכשהיא עומדת נוטל הימנה ולאחר שתחזור ותעקר רגלה יניחנו ויש אומרים שצריך ליזהר מלהנהיגה בקול רם כל זמן שהכיס עליה. הגה: והוא לא ירכב על החמור אלא ילך ברגליו ואם הוא צריך לצאת חוץ לתחום מפני שמתיירא מן הלסטים או שאר סכנה ואפילו הוא תוך התחום יכול לישב על החמור ולרכוב (ריב"ש ובית יוסף בשם תשב"ץ):

ג. היה עמו חמורו וחרש שוטה וקטן יניחנו על החמור ולא יתננה לאחד מאלו:

ד. היה עמו חרש ושוטה יתננו לשוטה לפי שאין לו דעת כלל:

ה. שוטה וקטן יתננו לשוטה שהקטן יבא לכלל דעת חרש וקטן יתננו למי שירצה:

ו. ויש אומרים שכשנותנו לאחד מאלו מניחו עליו כשהוא מהלך ונוטלו ממנו כשהוא עומד. הגה: ודוקא כשנותן להם משחשכה אבל כשנותן להם מבעוד יום מותר בכל ענין:

ז. אם אין עמו שום אחד מכל אלו יטלטלנו פחות פחות מארבע אמות ודוקא כיסו או מציאה שבאה לידו אבל אם לא באה לידו לא:

אוי ווי, איך מצפים ומייחלים לגאולה, ואלמלי שמרו ישראל שתי שבתות היו נגאלים [שבת קי"ח ע"ב], והגאולה תלויה בשמירת שבת, ואנחנו בעו"ה עוברים בחסרון ידיעה על רוב איסורי דאורייתא ודרבנן, ההולך בדרך ורוח נושבת ורוקק ברוח ורוח נושאת הרוק, עובר משום זורה, כדומה כהנה וכהנה איסורים רבים, וסיפר לי אחד מתלמידי, שהיה בעלזס, והיו יושבים בשבת במסיבה וחם להם, ולקחו החלונות מתוך ציר שלהם והסירו משם, ותלמידי מחה וצחקו עליו, והוא איסור גמור איסור בנין וסתירה, ולכך חובה ללמוד הלכות שבת ויום טוב, ושמירת שבת מקרבת הגאולה.
(יערות דבש - חלק ראשון - דרוש י"ג)

עמ"י

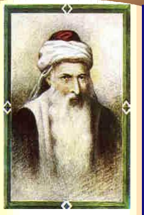

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו יוסף קארו

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

רבינו משה איסרליש

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ז'

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

ז לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. נַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

ז לחודש

המשך סימן רסו – דין מי שהחשיך לו בדרך

ח. יש אומרים דדוקא מי שהחשיך לו בדרך שהיה סבור שעדיין יש שהות ביום אבל מי שיצא מביתו סמוך לחשכה ושכח והוציא לרשות הרבים לא התירו לו בשום אחד מהדרכים האלו:

ט. הגיע לחצר החיצונה המשתמרת נוטל מעל החמור כלים הנטלים ושאינם נטלים מתיר את החבלים והשקים נופלים ואם היתה טעונה כלי זכוכית שאסור לטלטלם כגון שהם כוסות של מקיזי דם שאין ראוים בשבת לכלום לפי שהם מאוסים ואם יפלו לארץ ישברו מניח תחתיהם כרים וכסתות. ודוקא במשאות קטנים שיכול לשמטן מתחתיהן אבל אם הם גדולים שאינו יכול לשמוט הכרים מתחתיהן אסור להניחם תחתיהן מפני שמבטל כלי מהיכנו (פירוש מהתשמיש שהיה מוכן לו) אלא פורקן בנחת שלא ישברו ולא יניחם על הבהמה משום צער בעלי חיים:

י. חשכה לו בדרך ותפלין בראשו או שיושב בבית המדרש בשדה וחשכה לו מניח ידו עליהם עד שמגיע לביתו ואם יש בית סמוך לחומה שנשמרים בתוכו מניחן שם:

יא. היתה חבילתו מונחת על כתפו וקידש עליו היום רץ תחתיה עד ביתו ודוקא רץ אבל לילך לאט לא כיון דלית היכירא אתי למעבד עקירה והנחה דזמנין קאי ולאו אדעתיה אבל רץ אית ליה היכירא וכי מטי לביתיה כי היכי דלא קאי פורתא ואשתכח דקא מעייל מרשות הרבים לרשות היחיד זורק לה כלאחר יד דהיינו שלא כדרך זריקה כגון מכתפיו ולאחריו:

יב. יש אומרים דדוקא בחבילה התירו לעשות כן אבל לא בכיסו ויש אומרים דהוא הדין לכיסו. הגה: ומי ששכח כיסו עליו בשבת אם הוא בביתו יכול לילך עמו לחדר להתיר חגורו וליפול שם להצניעו ואם הוא בשוק אסור להביאו לביתו רק מתיר חגורו בשוק והוא נופל ואומר לאינו יהודי לשמרו ואם מביאו אין לחוש (אגודה מסכת ביצה בית יוסף סימן ש"ט) ועיין לקמן סימן ש"י אם הכיס תפור בבגדו מה דינו:

יג. מצא ארנקי בשבת אסור ליטלו אף על פי שירא פן יקדמנו אחר:

סימן רסז – דיני התפלה בערב שבת, ובו ג' סעיפים

א. בתפלת המנחה בערב שבת אין נופלין על פניהם:

ב. מקדימין להתפלל ערבית יותר מבימות החול ובפלג המנחה יכול להדליק ולקבל שבת בתפלת ערבית ולאכול מיד (ועיין לעיל סימן רל"ג כיצד משערין שיעור פלג המנחה):

ג. בברכת השכיבנו אינו חותם בה שומר עמו ישראל אלא כיון שהגיע לובצל כנפיך תסתירנו אומר ופרוס סכת שלום עלינו ועל ירושלים עירך ברוך אתה ה' הפורס סכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים:

סימן רסח – דין הטועה בתפלת השבת, ובו י"ג סעיפים

א. אומר ויכלו בתפלת ערבית:

ב. אם טעה והתחיל תפלת החול גומר אותה ברכה שנזכר בה שטעה ומתחיל של שבת לא שנא נזכר בברכת אתה חונן לא שנא נזכר בברכה אחת משאר הברכות בין בערבית בין בשחרית מוסף ומנחה ויש אומרים דבמוסף פוסק אפילו באמצע ברכה:

ג. אם היה סבור שהוא חול והתחיל אדעתא דחול ומיד כשאמר תיבת אתה נזכר קודם שאמר חונן הוה ליה התחיל בשל חול וגומר אותה ברכה אבל אם היה יודע שהוא שבת ושלא בכוונה התחיל תיבת אתה אפילו אם הוא בתפלת שחרית שאינה פותחת באתה אינו גומר ברכת אתה חונן דחשבינן ליה כטעה בתפלת שבת בין זו לזו. הגה: דהרי יכול לומר אתה קדשת או אתה אחד (תרומת הדשן סימן י"ד):

ד. מי שהתפלל תפלה של חול בשבת ולא הזכיר של שבת לא יצא ואם הזכיר של שבת בתוך שמונה עשרה אף על פי שלא קבע ברכה לשבת יצא. הגה: במוסף אפילו לא אמר רק ונעשה לפניך את חובותינו בתמידי יום ובקרבן מוסף יצא (בית יוסף בשם הרא"ש פרק מי שמתו):

ה. טעה והתפלל של חול בשבת ולא הזכיר של שבת אם עקר רגליו חוזר לראש ואם לא עקר רגליו אף על פי שסיים תפלתו אינו חוזר אלא לשל שבת. (ושליח ציבור ששכח של שבת בשחרית עיין סימן קכ"ו):

ו. הטועה בתפלת שבת והחליף של זו בזו אינו חוזר ויש אומרים שאם החליף של מוסף באחרת או אחרת בשל מוסף חוזר:

ז. חוזרים לומר ויכלו משום יום טוב שחל להיות בשבת שאין אומרים אותו בתפלה וגם להוציא למי שאינו יודע ואומרים אותו בקול רם ומעומד:

ח. ואומר שליח ציבור ברכה אחת מעין שבע ואין היחיד אומר אותה. הגה: מיהו אם היחיד רוצה להחמיר על עצמו יכול לאמרה בלא פתיחה ובלא חתימה וכן נוהגין הצבור לאמרה עם שליח ציבור בלא פתיחה וחתימה (אבודרהם וכל בו):

ט. יום טוב שחל להיות בשבת אינו מזכיר של יום טוב בברכה מעין שבע (פירוש ברכת אל עליון קונה וכו'):

י. אין אומרים ברכה מעין שבע בבית חתנים ואבלים דליכא טעמא דמאחרין לבוא שיהיו ניזוקין:

יא. אף בשבת שאחר יום טוב אומרים ברכה מעין שבע:

יב. אין לדבר בשעה שאומרים ויכלו ולא בשעה שאומר שליח ציבור ברכה מעין שבע:

יג. אם התפלל של חול ולא הזכיר של שבת או שלא התפלל כלל ושמע משליח ציבור ברכה מעין שבע מראש ועד סוף יצא:

סימן רסט – דין הקידוש בבית הכנסת, ובו סעיף אחד

א. נוהגין לקדש בבית הכנסת ואין למקדש לטעום מיין הקידוש אלא מטעימו לקטן דאין קידוש אלא במקום סעודה (ועיין לקמן סימן רע"ג) ומעיקרא לא נתקן אלא בשביל אורחים דאכלי ושתי בבי כנישתא להוציאם ידי חובתם ועכשיו אף על גב דלא אכלי אורחים בבי כנישתא לא בטלה התקנה זהו טעם המקומות שנהגו לקדש בבית הכנסת אבל יותר טוב להנהיג שלא לקדש בבית הכנסת וכן מנהג ארץ ישראל. הגה: ונהגו לעמוד בשעה שמקדשין בבית הכנסת:

סימן ער – לומר משנת במה מדליקין, ובו ב' סעיפים

א. נוהגים לומר פרק במה מדליקין והספרדים אומרים אותו קודם תפלת ערבית והוא הנכון:

ב. יש שאין אומרים אותו ביום טוב שחל להיות בערב שבת ויש שאין אומרים אותו בשבת של חנוכה. הגה: ואין נוהגין כן בחנוכה ובשבת של חול המועד אין אומרים אותו (מנהגים) וכן ביום טוב שחל להיות בשבת אין אומרים אותו (מהרי"ל הלכות סוכה):

סימן רעא – דיני קידוש על היין, ובו י"ז סעיפים

א. כשיבא לביתו ימהר לאכול מיד:

ב. נשים חייבות בקידוש אף על פי שהוא מצות עשה שהזמן גרמא (פירוש מצות עשה התלויה בזמן) משום דאיתקש זכור לשמור והני נשי הואיל ואיתנהו בשמירה איתנהו בזכירה ומוציאות את האנשים הואיל וחייבות מן התורה כמותם:

ג. אם אין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולהכין צרכי סעודה לכבוד הלילה ולכבוד היום ולקידוש היום מוטב שיקנה יין לקידוש הלילה ממה שיכין צרכי הסעודה או ממה שיקנה יין לצורך היום והא דתניא כבוד יום קודם לכבוד לילה היינו דוקא בשאר צרכי סעודה אבל אם אין לו אלא כוס אחד לקידוש כבוד לילה קודם לכבוד יום:

ד. אסור לטעום כלום קודם שיקדש אפילו מים ואפילו אם התחיל מבעוד יום צריך להפסיק שפורס מפה ומקדש ואם היו שותים יין תחלה אינו אומר אלא קידוש בלבד בלא ברכת היין ואחר כך מברך ברכת המוציא ואם אין לו יין ומקדש על הפת אינו מברך המוציא ויש אומרים שאף כשמקדש על היין אינו מברך המוציא:

ה. שנים שהיו שותים ואמרו בואו ונקדש קידוש היום נאסר עליהם לשתות עד שיקדשו ואם רצו לחזור ולשתות קודם שיקדשו אף על פי שאינם רשאים צריכים לחזור ולברך תחלה בורא פרי הגפן ואחר כך ישתו. הגה: אדם ששכח לקדש עד לאחר שברך ברכת המוציא ונזכר קודם שאכל יקדש על הפת ואחר כך יאכל אבל בהבדלה יאכל תחלה דהרי אין מבדילין על הפת (הגהות אלפסי ומרדכי פרק ב"מ):

ו. אם גמר סעודתו וקידש היום קודם שברך ברכת המזון מברך ברכת המזון על כוס ראשון ואחר כך אומר קידוש היום על כוס שני וצריך להזכיר של שבת בברכת המזון אף על פי שמברך קודם קידוש. הגה: ויש אומרים דאינו מזכיר של שבת דאזלינן בתר תחלת הסעודה וכן עיקר כמו שנתבאר לעיל סוף סימן קפ"ח ויש מחלוקת אם יטעום מכוס של ברכת המזון קודם שיקדש גם אם צריך לאכול מעט אחר הקידוש כדי שיהא הקידוש במקום סעודה. ויש אומרים דאף בגמר סעודתו אינו מברך ברכת המזון תחלה אלא פורס מפה ומקדש ומברך המוציא ואוכל מעט ואחר כך מברך ברכת המזון. הגה: והכי נהוג להוציא את נפשו מפלוגתת סברא ראשונה:

ז. אף על פי שאסור לו לטעום קודם קידוש אם טעם מקדש:

ח. אם לא קידש בלילה בין בשוגג בין במזיד יש לו תשלומין למחר כל היום. הגה: ואומר כל הקידוש של לילה (בית יוסף) מלבד ויכלו (אורח חיים בשם תוספות):

ט. צריך שתהיה מפה על השלחן תחת הפת ומפה אחרת פרוסה על גביו:

י. מקדש על כוס מלא יין שלא יהיה פגום וטעון כל מה שטעון כוס של ברכת המזון ואומר ויכלו מעומד ואחר כך אומר בורא פרי הגפן ואחר כך קידוש. הגה: ויכול לעמוד בשעת הקידוש ויותר טוב לישב (כל בו) ונוהגים לישב אף בשעה שאומר ויכלו רק כשמתחילין עומדין קצת לכבוד השם כי מתחילין יום הששי ויכלו השמים ונרמז השם בראשי תיבות. וכשמתחיל יתן עיניו בנרות (מהרי"ל ושכל טוב) ובשעת הקידוש בכוס של ברכה וכן נראה לי עיין לעיל סימן קפ"ג סעיף ד':

ולכן מאד עלינו להזהר בשבת לקיים דברי תורה ודברי סופרים, ובעו"ה רוב בעלי בתים אשר אינם בקיאים בהלכות שבת, ואפילו לומדים, לומדים דברים אחרים, קדשים, והלכתא למשיחא וכהנה, והלכות שבת אינן שגורות כל כך, וכמה אנשים אשר עוברים על כמה איסורים, מלאכות דאורייתא לחוסר ידיעתם, ומכ"ש עניני מוקצה, ואי אפשר לפורטם, כי כבר מלתי אמורה כמה פעמים בדרשות הקודמות. ויום הזה אשר פארנו חבוש לראשנו, יש לנו לגדור לשמח משה במתנת חלקו, לקבל כל אחד על עצמו ללמוד הלכות שבת אצל לומדים, ולעמוד על השמירה באזהרה יתירה: (יערות דבש - חלק ראשון - דרוש י"ז)

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ח'

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

ח לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

ח לחודש

המשך סימן רעא – דיני קידוש על היין

יא. אם אין לו אלא כוס אחד מקדש בו בלילה ואינו טועם ממנו שלא יפגימנו אלא שופך ממנו לכוס אחר וטועם יין של קידוש מהכוס השני ולמחר מקדש במה שנשאר בכוס ראשון ואם לא היה בו אלא רביעית בצמצום ונחסר ממנו בלילה מוזגו למחר להשלימו לרביעית והיינו דוקא כשיש לו כוס אחר להבדלה שאם לא כן מוטב שיניחנה להבדלה שאי אפשר בפת משיקדש עליו ולא יהא לו יין להבדלה ואם יש לו שני כוסות מצומצמים אחר מזיגה יקדש בלילה באחד ויבדיל על השני ולא יקדש ביום דקידוש הלילה עדיף:

יב. אחר שקידש על כוס נוטל ידיו ומברך על נטילת ידים ואם נטל ידיו קודם קידוש גלי דעתיה דריפתא חביבא ליה לא יקדש על היין אלא על הפת. הגה: ויש אומרים דלכתחלה יש ליטול ידיו קודם הקידוש ולקדש על היין (הרא"ש ומרדכי פרק ערבי פסחים ורשב"א והגהות מיימוני פרק כ"ט והטור) וכן המנהג פשוט במדינות אלו ואין לשנות רק בליל פסח כמו שיתבאר סימן תע"ג:

יג. צריך לשתות מכוס של קידוש כמלא לוגמיו דהיינו כל שיסלקנו לצד אחד בפיו ויראה מלא לוגמיו והוא רובו של רביעית:

יד. אם לא טעם המקדש וטעם אחד מהמסובין כמלא לוגמיו (פירוש מלא פיו) יצא ואין שתיית שנים מצטרפת למלא לוגמיו ומכל מקום מצוה מן המובחר שיטעמו כולם ויש אומרים דכיון שבין כולם טעמו כמלא לוגמיו יצאו דשתיית כולם מצטרפת לכשיעור והגאונים סוברים שאם לא טעם המקדש לא יצא וראוי לחוש לדבריהם ודוקא בקידוש אבל בשאר דברים הטעונים כוס מודים הגאונים דסגי בטעימת אחר:

טו. קידש וקודם שטעם הפסיק בדיבור חוזר ומברך בורא פרי הגפן ואין צריך לחזור ולקדש והוא הדין אם נשפך הכוס קודם שיטעום ממנו יביא כוס אחר ומברך עליו בורא פרי הגפן ואין צריך לחזור ולקדש:

טז. לא יטעמו המסובין קודם שיטעום המקדש אם הם זקוקים לכוסו ששופך ממנו לכוסות שבידם ריקנים או פגומים אבל אם היו להם כוסות יין שאינם פגומים רשאים לשתות קודם שישתה המקדש:

יז. אין צריך לשפוך מכוס המקדש לכוסות יין שלפני המסובין אלא אם כן היו פגומים שאז צריך לשפוך לכל כוס וכוס כדי שישתו כלם מכוס שאינו פגום:

סימן רעב – על איזה יין מקדשים, ובו י' סעיפים

א. אין מקדשין על יין שריחו רע אף על גב דריחיה וטעמיה חמרא ולא על יין מגולה אפילו האידנא דלא קפדינן אגילוי. הגה: ואין מקדשין על היין דריחיה חמרא וטעמיה חלא (טור):

ב. יין מגתו מקדשין עליו וסוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום:

ג. מקדשין על יין שבפי החבית אף על פי שיש בו קמחין, הגה: ויש אוסרין לקדש עליו אלא יסננו תחלה להעביר הקמחין (הגהות מרדכי פרק המוכר פירות ובית יוסף בשם אורחות חיים ותוספות). ועל יין שבשולי החבית אף על פי שיש בו שמרים ועל יין שחור ועל יין מתוק ועל יין דריחיה חלא וטעמיה חמרא ומכל מקום מצוה לברור יין טוב לקדש עליו:

ד. מקדשין על יין לבן והרמב"ן פוסלו לקידוש אפילו בדיעבד אבל מבדילין עליו ומנהג העולם כסברא ראשונה:

ה. יין חי אפילו אם הוא חזק דדרי (פירוש שראוי למזוג) על חד תלת מיא מקדשין עליו ומכל מקום יותר טוב למזגו ובלבד שיהא מזוג כראוי. הגה: ויינות שלנו יותר טובים הם בלא מזיגה (טור):

ו. יין צמוקים מקדשין עליו. (והוא שיש בהן לחלוחית קצת בלא שרייה) (טור):

ז. שמרי יין או חרצנים שנתן עליהם מים אם ראוי לברך עליהם בורא פרי הגפן מקדשין עליו (ועיין לעיל סימן ר"ד סעיף ה'):

ח. מקדשין על יין מבושל ועל יין שיש בו דבש ויש אומרים שאין מקדשין עליהם. הגה: והמנהג לקדש עליו אפילו יש לו יין אחר רק שאינו טוב כמו המבושל או שיש בו דבש (אגור):

ט. במקום שאין יין מצוי יש אומרים שמקדשין על שכר ושאר משקין חוץ מן המים ויש אומרים שאין מקדשין ולהרא"ש בלילה לא יקדש על השכר אלא על הפת ובבוקר יותר טוב לקדש על השכר שיברך עליו שהכל קודם ברכת המוציא שאם יברך על הפת תחלה אין כאן שום שינוי ודברי טעם הם. הגה: וכן המנהג פשוט כדברי הרא"ש ואם יין בעיר לא יקדש על הפת ומי שאינו שותה יין משום נדר יכול לקדש עליו וישתו אחרים המסובין עמו ואם אין אחרים עמו יקדש על הפת ולא על היין או ישמע קידוש מאחרים

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשְׂמָחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

(הגהות מיימוני פרק כ"ט דמחזר אחר יין ותשובת מיימוני סוף הפלאה סימן ד' דיקדש על הפת לכן צריך לומר החילוק אם אוכל לבדו ואם אוכל עם אחרים):

י. **ברכת יין של קידוש פוטרת יין שבתוך הסעודה ואינו טעון ברכה לאחריו דברכת המזון פוטרתו בין שהוא על הכוס בין שאינו על הכוס** (ועיין לעיל סימן קע"ד סעיף ו'):

סימן רעג – שיהיה הקידוש במקום סעודה, ובו ז' סעיפים

א. **אין קידוש אלא במקום סעודה ובבית אחד מפנה לפנה חשוב מקום אחד שאם קידש לאכול בפנה זו ונמלך לאכול בפנה אחרת אפילו הוא טרקלין גדול אינו צריך לחזור ולקדש.** הגה: ומבית לסוכה חשוב כמפנה לפנה (מרדכי פרק ערבי פסחים). **ויש אומרים שכל שרואה מקומו אפילו מבית לחצר אינו צריך לחזור ולקדש ויש אומרים שאם קידש במקום אחד על דעת לאכול במקום אחר שפיר דמי** (ועיין לעיל ריש סימן קע"ח) **והוא שיהיו שני המקומות בבית אחד כגון מחדר לחדר או מאיגרא לארעא** (וכן עיקר):

ב. **אם קידש בבית אחד על מנת לאכול שם ואחר כך נמלך לאכול במקום אחר צריך לחזור ולקדש במקום שרוצה לאכול שם.**

ג. **אם קידש ולא סעד אף ידי קידוש לא יצא.** הגה: וצריך לאכול במקום קידוש לאלתר או שיהא בדעתו לאכול שם מיד אבל בלאו הכי אפילו אכל במקום קידוש אינו יוצא (מהר"י מולין) ואם היה בדעתו שלא לאכול שם מיד ונמלך ואכל יצא (בית יוסף סוף הסימן):

ד. **יכול אדם לקדש לאחרים אף על פי שאינו אוכל עמהם דלדידהו הוי מקום סעודה ואף על גב דבברכת היין אינו יכול להוציא אחרים אם אינו נהנה עמהם כיון דהאי בורא פרי הגפן הוא חובה לקידוש כקידוש היום דמי ויכול להוציאם אף על פי שאינו נהנה.** הגה: ואפילו בקידוש של יום בשחרית בשבת מותר לעשות כן (רבינו ירוחם ובית יוסף בשם הרי"ף והרא"ש והטור סימן תפ"ד). **והוא שאינם יודעים ואם עדיין לא קידש לעצמו יזהר שלא יטעום עמהם שאסור לו לטעום עד שיקדש במקום סעודתו:**

ה. **כתבו הגאונים הא דאין קידוש אלא במקום סעודה אפילו אכל דבר מועט או שתה כוס יין שחייב עליו ברכה יצא ידי קידוש במקום סעודה וגומר סעודתו במקום אחר ודוקא אכל לחם או שתה יין אבל אכל פירות לא.** הגה: ולפי זה היה מותר למוהל ולסנדק לשתות מכוס של מילה בשבת בשחרית אם שותין כשיעור (בית יוסף) אבל נהגו ליתן לתינוק (הגהות מיימוני פרק כ"ט):

ו. **ואם קידש בביתו ושמע שכנו ושלחנו ערוך לפניו יוצא בו דשפיר הוי מקום סעודה וכגון שנתכוין השומע לצאת ומשמיע להוציא:**

ז. **יש אומרים שאין מקדשין אלא לאור הנר ויש אומרים שאין הקידוש תלוי בנר ואם הוא נהנה בחצר יותר מפני האויר או מפני הזבובים מקדש בחצר ואוכל שם אף על פי שאינו רואה הנר שהנרות לעונג נצטוו ולא לצער והכי מסתברא:**

סימן רעד – דיני בציעת הפת בשבת, ובו ד' סעיפים

א. **בוצע על שתי ככרות** (שלימות) **שאוחז שתיהן בידו ובוצע התחתונה.** הגה: ודוקא בלילי שבת (דברי עצמו) אבל ביום השבת או בלילי יום טוב בוצע על העליונה (כל בו והגהות מיימוני פרק ח' מהלכות חמץ ומצה) והטעם הוא על דרך הקבלה:

ב. **מצוה לבצוע בשבת פרוסה גדולה שתספיק לו לכל הסעודה** (ועיין לעיל סימן קס"ז):

ג. **אין המסובין רשאין לטעום עד שיטעום הבוצע ואם יש לפני כל אחד לחם משנה יכולים לטעום אף על פי שעדיין לא טעם הוא:**

ד. **סעודה זו ושל שחרית אי אפשר לעשותה בלא פת:**

סימן רעה – דברים האסורים לעשות לאור הנר בשבת, ובו י"ב סעיפים

א. **אין פולין** (פירוש לבער את הכנים מהבגדים תרגום בערתי הקדש פליתי) **ואין קורין בספר לאור הנר ואפילו אינו מוציא בפיו שמא יטה ואפילו הוא גבוה עשר קומות שאינו יכול ליגע אליו שלא חלקו חכמים בדבר ומטעם זה יש לאסור אפילו הוא בעששית או קבוע בחור שבכותל וכן בנר של שעוה:**

ב. **ודוקא אחד אבל שנים קורין ביחד שאם בא האחד להטות** (פירוש להטות הנר כדי שיגיע השמן לפתילה) **יזכירנו חבירו והוא שקורין בענין אחד שאז ישגיח האחד במה שיעשה חבירו אבל בשני ענינים לא.** הגה: ויש אומרים דבשני ספרים אפילו בענין אחד אסור (בית יוסף) ולכן אסור לומר פיוטים בליל יום טוב שחל להיות בשבת בבית הכנסת וכן נהגו (מרדכי וסה"ת וסמ"ג והגהות):

ג. **אם יש אחר עמו אפילו אינו קורא ואומר לו תן דעתך עלי שלא אטה מותר והוא הדין אם אומר כן לאשתו:**

ד. **אדם חשוב שאין דרכו בחול להטות מותר בכל גוונא:**

ה. **במדורה אפילו עשרה אין קורין משום דהואיל ויושבים רחוקים זה מזה ועוד שזנבות האודים סמוכים להם אין זה מכיר כשבא חבירו להבעיר ולחתות:**

ו. **תינוקות של בית רבן קורין לאור הנר מפני שאימת רבן עליהם:**

ז. **מותר לקרות במה מדליקין לאור הנר שהרי הוא מזכיר איסור שבת ואיך ישכח:**

ובאמת צריך תשובה רבה לקלקול הלזה, כי באמת רבו מחללים בעו"ה בחילול שבת מלאכות דאורייתא ודרבנן. דרך משל המנער אבק או פודרה מן הבגד שחור... וכדומה דיני צידה... ובעו"ה רבים נכשלים, כי יש בו דינים רבים וצריך לימוד מתוך הספר, כמו כן האוכלים בשבת בגינה, אי אפשר להזהר שלא ישפוך שם מים או שאר משקה המגדל זרעים ובאים לידי חילול שבת. דיני מוקצה שהם חמורים כשל תורה, רבו גם רבו המתפרצים... וזהו שישים איש בזה השבת ללבו לשמור ולעשות, ועיקר להגות בשלחן ערוך אורח חיים הלכות שבת, ויזהר בהן, ושכרו הרבה מאוד. (יערות דבש - חלק שני - דרוש א')

מכון "הלכות שבת החדשי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" – במעגל החודש
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך הלכות שבת"
אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א שלי"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ט'

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

ט לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

ט לחודש

המשך סימן רעה – דברים האסורים לעשות לאור הנר בשבת

ח. נוהגים לקרות בליל יום כיפור במחזורים מפני שאימת יום הכיפורים עליהם:

ט. ליל פסח שחל להיות בשבת מותר לקרות ההגדה בספר משום דהוי כעין ראשי פרקים דאין עם הארץ שלא תהא שגורה בפיו קצת:

י. הרב יכול לראות לאור הנר מהיכן יקראו התינוקות ולסדר ראשי הפרשיות בפיו בספר וקורא כל שאר הפרשה על פה וראשי פרשיות לאו דוקא אלא כל שיודע הפרשה על פה ובקצת צריך לראות בספר שרי שמאחר שאינו מעיין בספר תמיד אית ליה היכירא ולא אתי להטויי:

יא. כלים הדומים זה לזה וצריך עיון להבחין ביניהם אסור לבדקן לאור הנר ואפילו להבחין בין בגדיו לבגדי אשתו אם הם דומים אסור לבדוק:

יב. שמש שאינו קבוע אסור לו לבדוק כוסות וקערות לאור הנר מפני שאינו מכירן בין בנר שמן זית בין בנר של נפט (פירוש מין זפת לבן וריחו רע) שאורו רב. הגה: ויש מתירין בשל נפט אפילו בשמש שאינו קבוע (טור ובית יוסף בשם הפוסקים). אבל שמש קבוע מותר לו לבדוק לאור הנר כוסות מפני שאינו צריך עיון הרבה ואם היה נר של שמן זית אין מורין לו לבדוק ואף על פי שהוא מותר גזירה שמא יסתפק ממנו. הגה: נהגו לכסות הקטנים שלא יהיו ערומים בפני הנרות משום ביזוי מצוה וכן כתב הרוקח:

סימן רעו – דיני נר שהדליק אינו יהודי בשבת, ובו ה' סעיפים

א. אינו יהודי שהדליק את הנר בשביל ישראל אסור לכל אפילו למי שלא הודלק בשבילו. הגה: ואין חילוק בזה בין קצב לו שכר או לא קצב או שעשאו בקבלנות או בשכירות דהואיל והישראל נהנה ממלאכה עצמה בשבת אסור בכל ענין (הגהות אשירי פרק קמא דשבת ובית יוסף בשם סמ"ג וסה"ת). אבל אם הדליקו לצרכו או לצורך חולה ישראל אפילו אין בו סכנה, הגה: או לצורך קטנים דהוא כחולה שאין בו סכנה (מרדכי פרק קמא דשבת), מותר לכל ישראל להשתמש לאורו והוא הדין לעושה מדורה לצרכו או לצורך חולה ויש אוסרים במדורה משום דגזרינן שמא ירבה בשבילו. הגה: מיהו אם עשה אינו יהודי בבית ישראל מדעתו אין הישראל צריך לצאת אף על פי שנהנה מן הנר או מן המדורה (טור):

ב. ישראל ואינו יהודי שהסבו יחד והדליק אינו יהודי נר אם רוב אינם יהודים מותר להשתמש לאורו ואם רוב ישראל או אפילו מחצה על מחצה אסור ואם יש הוכחה שלצורך אינו יהודי מדליקה כגון שאנו רואים שהוא משתמש לאורה אף על פי שרוב ישראל מותר. הגה: יש אומרים דמותר לומר לאינו יהודי להדליק לו נר לסעודת שבת משום דסבירא ליה דמותר אמירה לאינו יהודי אפילו במלאכה גמורה במקום מצוה (ר"ן סוף פרק ר' אליעזר דמילה בשם העיטור) שעל פי זה נהגו רבים להקל בדבר לצוות לאינו יהודי להדליק נרות לצורך סעודה בפרט בסעודת חתונה או מילה ואין מוחה בידם ויש להחמיר במקום שאין צורך גדול דהא רוב הפוסקים חולקים על סברא זו. ועיין לקמן סימן ש"ז (סעיף ה'):

ג. אם אומר אדם לעבדו או לשפחתו לילך עמו והדליקו הנר אף על פי שגם הם צריכים לו אין זה לצורך האינו יהודי כיון שעיקר ההליכה בשביל ישראל. הגה: ומותר לומר לאינו יהודי לילך עמו ליטול נר דלוק כבר הואיל ואינו עושה רק טלטול הנר בעלמא (רבינו ירוחם והגהות מרדכי פרק קמא דשבת והגהות מיימוני פרק ו'):

ד. אם יש נר בבית ישראל ובא אינו יהודי והדליק נר אחר מותר להשתמש לאורו בעוד נר ראשון דולק אבל לאחר שיכבה הראשון אסור להשתמש לאור השני וכן אם נתן שמן בנר הדולק מותר להשתמש עד כדי שיכלה השמן שהיה בו כבר ואחר כך אסור. הגה: ומותר למחות באינו יהודי שבא להדליק נר או להוסיף שמן (טור):

ה. בארצות קרות מותר לאינו יהודי לעשות מדורה בשביל הקטנים ומותרין הגדולים להתחמם בו ואפילו בשביל הגדולים מותר אם הקור גדול שהכל חולים אצל הקור ולא כאותם שנוהגים היתר אף על פי שאין הקור גדול ביום ההוא:

סימן רעז – שלא לגרום כיבוי הנר, ובו ה' סעיפים

א. נר שמונח אחורי הדלת אסור לפתוח הדלת (כדרכו) (רמב"ם פרק ה' ומרדכי פרק כ"ב ובית יוסף בשם סמ"ג) שמא יכבנו הרוח. אבל לנעול הדלת כנגדו מותר (תרומת הדשן סימן כ"ט) והוא הדין בחלון שכנגד הנר שעל השלחן (מרדכי פרק כ"ב ובית יוסף בשם תוספות וטור). ואם הוא קבוע בכותל שאחורי הדלת אסור לפתוח הדלת ולנעלו כדרכו שמא תהא הדלת נוקשת עליו ותכבנו אלא פותח ונועל בנחת ואם הוא קבוע בדלת עצמו שפתיחתו ונעילתו מקרב השמן לנר או מרחיקו ממנו אסור לפתחו

ולנעלו. הגה: ובנר של שעוה מותר לפתוח ולנעול אף על פי שהוא קבוע בדלת (בית יוסף):

ב. אסור לפתוח הדלת כנגד המדורה שהיא קרובה קצת אל הדלת ואפילו אין שם אלא רוח מצויה אבל אם היה פתוח כנגדה מותר לסגרו ואין בו משום מכבה:

ג. שכח נר על הטבלא מנער את הטבלא והוא נופל אפילו אם הוא דולק רק שלא יכוין לכבותו. הגה: וטוב לעשותו על ידי אינו יהודי במקום שאינו צריך כל כך (כל בו), **ובלבד שיהא נר של שעוה וכיוצא בו או שלא יהא בו שמן אבל אם יש בו שמן אי אפשר שלא יקרבנו אל הפתילה ונמצא מבעיר ואם הניחו עליה מדעת אסור לנערה שהרי הטבלא היא בסיס** (פירוש דבר הנושא דבר אחר תרגום ואת כנו וית בסיסיה) **לדבר האסור.** הגה: ומכל מקום מותר ליגע בטבלא הואיל ואינו מטלטל הנר והוא הדין שמותר ליגע במנורה שבבית הכנסת והנרות דולקות עליו ובלבד שלא ינענע (מרדכי פרק כ״ב):

ד. מותר להניח נר של שבת מבעוד יום על גבי אילן וידלק שם בשבת דליכא למיחש דלכשיכבה לשקליה מיניה ונמצא משתמש במחובר אבל אין מניחין נר של יום טוב על גבי אילן דשקיל ומנח ליה ונמצא משתמש באילן:

ה. מותר לכפות קערה על גבי הנר בשבת כדי שלא יאחוז האור בקורה:

סימן רעח – שיכול לכבות הנר בשביל החולה, ובו סעיף אחד

א. מותר לכבות הנר בשביל שיישן החולה שיש בו סכנה:

סימן רעט – דיני טלטול הנר בשבת, ובו ז׳ סעיפים

א. נר שהדליקו בו באותה שבת אף על פי שכבה אסור לטלטלו וכן מותר השמן שבנר שהדליקו בו באותה שבת אסור לטלטלו ולהסתפק ממנו באותה שבת:

ב. נר זה שאמרנו שאסור לטלטלו אפילו לצורך גופו ולצורך מקומו אסור ויש מי שהתיר ולא נראו דבריו. הגה: ויש אומרים דמי שהוא איסטניס והנר מאיס עליו מותר להוציאו דהוי לדידיה כגרף של רעי והמחמיר לא הפסיד (מרדכי ריש ביצה):

ג. לטלטל נר על ידי שנותנין עליו לחם בשבת אסור ואם נתן עליו הלחם מבעוד יום יש מי שמתיר לטלטלו בשבת על ידי לחם זה ואין לסמוך עליו:

ד. אם התנה מערב שבת על נר זה שיטלטלנו משיכבה מותר לטלטלו אחר שכבה. הגה: ויש אומרים דלא מהני תנאי וכן נוהגין במדינות אלו ודין התנאי עיין לקמן סימן תרל״ח (הגהות אשירי פרק כירה ורבינו ירוחם חלק ב׳ וכל בו) ונוהגין לטלטלו על ידי אינו יהודי ואין בזה משום איסור אמירה לאינו יהודי הואיל והמנהג כך הוי כאלו התנה עליו מתחלה ושרי. כן נראה לי:

ה. נר שהדליקו בשבת לחיה ולחולה וילדה החיה ונתרפא החולה מותר לטלטלו אם כבה והוא הדין למדליק בשבת בשוגג וכבה שמותר לטלטלו:

ו. נר שלא הדליקו בו באותה שבת אפילו הוא של חרס דמאיס ואפילו הוא של נפט דמסריח מותר לטלטלו דמוקצה מחמת מיאוס מותר:

ז. מנורה בין גדולה בין קטנה אם היא של פרקים אין מטלטלין אותה דחיישינן שמא תפול ותתפרק ויחזירנה ונמצא עושה כלי ואפילו אם אינה של פרקים אלא יש בה חריצים סביב ודומה לשל פרקים אסור לטלטלה:

סימן רפ – תשמיש המטה בשבת, ובו ב׳ סעיפים

א. תשמיש המטה מתענוגי שבת הוא לפיכך עונת תלמידי חכמים הבריאים מליל שבת לליל שבת:

ב. מותר לבעול לכתחלה בתולה בשבת ואין בו משום חובל ולא משום צער לה:

סימן רפא – שלא יכרע בולך אנחנו מודים, ובו סעיף אחד

א. אין לשחות בולך לבדך אנחנו מודים שאין לשחות אלא במקומות שאמרו חכמים. הגה: ונוהגים שבשבת מאחרין יותר לבוא לבית הכנסת מבחול משום דבתמיד של ימות החול נאמר בבוקר ואצל שבת נאמר וביום השבת דמשמע איחור (מרדכי פרק כ״ב) ונוהגין להרבות בזמירות של שבת כל מקום לפי מנהגו ובכל דבר אם לא אמרו אין מחזירין אותו מלבד אם לא אמר לאל אשר שבת וכו׳ מחזירין אותו ויש להאריך ולהנעים בזמירות ואין למחות במאריך בהם אף על פי שהמוחה מכוין משום ביטול תורה (אור זרוע) ומכל מקום בשבת ויום טוב לא יאריך יותר מדאי כדי שיאכלו קודם שעה ששית כדלקמן סימן רפ״ח:

סימן רפב – קריאת התורה והמפטיר בשבת, ובו ז׳ סעיפים

א. מוציאין ספר תורה וקורין בו שבעה ואם רצה להוסיף מוסיף. הגה: והוא הדין ביום טוב מותר להוסיף על מנין הקרואים (רמב״ם פרק י״ב מהלכות תפלה ותשובת מהר״ם ובית יוסף) ויש אומרים דביום טוב אין להוסיף (ר״ן פרק הקורא) וכן נהגו במדינות אלו מלבד בשמחת תורה שמוסיפין הרבה גם בכל יום טוב אין המפטירין ממנין הקרואים כדלקמן:

ב. מותר לקרות עולים הרבה אף על פי שקרא זה מה שקרא זה וחוזר ומברך אין בכך כלום. הגה: ויש אוסרים (מרדכי סוף מגילה) וכן נהגו במדינות אלו חוץ מבשמחת תורה שנהגו להרבות בקרואים ונהגו כסברא הראשונה:

ג. הכל עולים למנין שבעה אפילו אשה וקטן שיודע למי מברכין אבל אמרו חכמים אשה לא תקרא בצבור מפני כבוד הצבור. הגה: ואלו דוקא מצטרפים למנין הקרואים אבל לא שיהיו כולם נשים או קטנים (ר״ן וריב״ש). ודין עבד כנעני כדין אשה אבל אם אמו מישראל מותר לעלות (הגהות מיימוני פרק י״ב מהלכות תפלה). ואסור לקרות בראש מגולה ואין איסור לקרות עם הארץ נכבד עשיר וגדול הדור לפני תלמיד חכם כי אין זה בזיון לתלמיד חכם רק כבוד לתורה שמתכבדת באנשים גדולים (אור זרוע). וממזר מותר לעלות לספר תורה (מהר״א מפראג). ועיין לעיל סימן קל״ז מסדר הקרואים:

יעסקו בהלכות שבת כי הלכתא רבתא לשבתא ובקל יכול האדם להכשל בה חס ושלום אפילו באיסור כרת וסקילה מחסרון ידיעה ושגגת תלמוד עולה זדון חס ושלום ואין צריך לומר באיסורי דברי סופרים שרבו כמו רבו למעלה ובפרט באיסורי מוקצה דשכיחי טובא וחמורים דברי סופרים יותר מדברי תורה כמו שכתבו רז״ל שכל העובר על דברי חכמים אפילו באיסור קל של דבריהם כמו האוכל קודם תפלת ערבית, וכהאי גוונא חייב מיתה כעובר על חמורות שבתורה.
(אגרת הקודש להתניא פכ״ג)

עמ"י — עש"ו

מכון "הלכות שבת החדשי" — ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" — במעגל החודש
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך הלכות שבת"
אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים

רבינו יוסף קארו

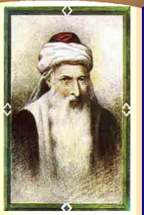

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון י'

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

י לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

י לחודש

<u>המשך סימן רפב – קריאת התורה והמפטיר בשבת</u>

ד. **נוהגים לקרות שבעה ולגמור עמהם הפרשה ואומר קדיש וחוזר וקורא עם המפטיר מה שקרא השביעי.** הגה: וכן נוהגים ביום טוב שאין מפטיר ממנין הקרואים אבל בחול שאסור להוסיף על מנין הקרואים השלישי הוא מפטיר וביום שמוציאין ב' ספרים או ג' המפטיר קורא באחרונה וקטן יכול לקרות בפרשת המוספין או בד' פרשיות שמוסיפין באדר וכן נוהגים (ר"ן ומרדכי פרק ב' דמגילה) אף על פי שיש חולקים ואומרים קדיש קודם שעולה המפטיר ואין חילוק בזה בין הוסיפו על מנין הקרואים או לא ובין מוציאין ספר תורה אחד או שנים (בית יוסף בשם הר"ר ישעיה והרא"ש ורבינו ירוחם):

ה. **אם לא נמצא מי שיודע להפטיר אלא אחד מאותם שעלו לקרות בתורה וכבר אמר שליח ציבור קדיש אחר קריאת הפרשה זה שרוצה להפטיר צריך לחזור ולקרות ויברך על קריאתו תחלה וסוף.** הגה: אבל אם לא אמר קדיש יפטיר מי שעלה לשביעי אם יודע ואם יש אחרים שיודעים להפטיר לא יפטיר מי שעלה כבר (אור זרוע):

ו. **אם טעה שליח ציבור וסיים הפרשה עם הששי ואמר קדיש אין צריך לקרות עוד אחר אלא יקרא עם המפטיר מה שקרא עם הששי דקיימא לן מפטיר עולה למנין שבעה:**

ז. **קרא הפרשה בתפלת שחרית בשבת ודילג פסוק אחד חוזר וקורא הוא ושנים עמו ואפילו הפטיר והתפלל מוסף חוזר וקורא:**

סימן רפג – למה אין מוציאין שני ספרי תורה בשבת, ובו סעיף אחד

א. **מה שאין מוציאין בשבת ספר שני לקרות פרשת המוספים מפני שאין בה אלא שני פסוקים:**

סימן רפד – דיני הפטורה וברכותיה, ובו ז' סעיפים

א. **מפטירין בנביא מענינה של פרשה ואין פוחתין מכ"א פסוקים אלא אם כן סליק ענינא בבציר מהכי כגון עולותיכם ספו על זבחיכם.** הגה: ודוקא בשבת בעינן כ"א פסוקים ג' פסוקים לכל אחד מן הקרואים אבל ביום טוב שקורין ה' סגי בט"ו פסוקים (מהר"ם פאדוא"ה) ולא נתקנה ההפטורה רק בצבור אחר שקראו בתורה (תשובת הרמב"ן סימן קצ"ט) אבל בלאו הכי אסור לקרות עם הברכות שלפניה ולאחריה אבל בלא ברכה שרי (בית יוסף):

ב. **אם חל ראש חודש בשבת אין המפטיר מזכיר של ראש חודש כלל ויש אומרים שאף על פי שאינו מזכיר בחתימה של ראש חודש מזכירין אותו בתוך הברכה שאומר את יום המנוח הזה ואת יום ראש חודש הזה והמנהג כסברא הראשונה:**

ג. **צריך לכוין לברכות הקוראים בתורה ולברכות המפטיר ויענה אחריהם אמן ויעלו לו להשלים מנין מאה ברכות שחיסר מנינם בשבת:**

ד. **קטן יכול להפטיר.** הגה: ואם קראו למפטיר מי שאינו יודע לומר ההפטורה יכול אחר לאומרה אבל לכתחלה אסור לעשות כן:

ה. **אם נשתתק המפטיר באמצע ההפטורה הבא לסיימה לא יתחיל ממקום שפסק הראשון אלא צריך לחזור להתחיל ממקום שהתחיל הראשון כמו בספר תורה.** הגה: ושנים לא יאמרו ההפטורה בפעם אחת דתרי קלי לא משתמעי (ריב"ש סימן ל"ז):

ו. **אין המפטיר מפטיר עד שיגמור הגולל לגלול הספר תורה:**

ז. **בשבת שהפרשיות מחוברות מפטירין בהפטורת פרשה שניה.** הגה: ועיין לקמן סימן תכ"ח. ונהגו להזכיר אחר קריאת התורה נשמת המתים ולברך העוסקים בצרכי צבור כל מקום לפי מנהגו (שבולי הלקט והגהות מרדכי פרק קמא דשבת). ונוהגין לומר יקום פורקן ואין בזה משום איסור תחנה בשבת. וגם כן נוהגין לומר אב הרחמים ובכל יום שאין אומרים בו צדקתך וצדקתך אין אומרים אותו וכן כשיש חתונה או מילה ויש מקומות שאין אומרים אותו כשמברכין החדש מלבד בימי הספירה והולכים בכל זה אחר המנהג:

סימן רפה – לקרוא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, ובו ז' סעיפים

א. **אף על פי שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו השבוע שנים מקרא ואחד תרגום אפילו עטרות ודיבן:**

ב. **אם למד הפרשה בפירוש רש"י חשוב כמו תרגום וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י:**

ג. **מיום ראשון ואילך חשוב עם הצבור:**

ד. **מצוה מן המובחר שישלים אותה קודם שיאכל בשבת ואם לא השלים קודם אכילה ישלים אחר אכילה עד המנחה ויש אומרים עד רביעי בשבת ויש אומרים עד שמיני עצרת** (דהיינו בשמחת תורה שאז משלימים הצבור):

ה. **יכול לקרות הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעת קריאת התורה** (ועיין לעיל סימן קמ"ו):

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחַלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

ו. מלמדי תינוקות אין צריכים לחזור ולקרות הפרשה בשבת:

ז. אין צריך לקרות פרשת יום טוב. הגה: וכן אין צריך לקרות ההפטורות (מרדכי הלכות קטנות) ומכל מקום נהגו לקרות ההפטורה ובשבת של חתונה יקרא ההפטורה של שבת ולא שוש אשיש (פסקי מהרא"י סימן ק"א):

סימן רפו – דיני תפלת מוסף בשבת, ובו ה' סעיפים

א. זמן תפלת מוסף מיד אחר תפלת השחר ואין לאחרה יותר מעד סוף ז' שעות ואם התפלל אותה אחר שבע שעות נקרא פושע ואף על פי כן יצא ידי חובתו מפני שזמנה כל היום ואם שכח ולא התפלל עד שעבר כל זמנה אין לה תשלומין ויש בה נשיאת כפים. הגה: ואם התפלל אותה קודם תפלת שחרית יצא (אוהל מועד בשם הרשב"א ור"י פרק תפלת השחר):

ב. כל יחיד חייב להתפלל תפלת המוספין בין אם יש צבור בעיר או לא. הגה: ואחר כך חוזר השליח ציבור התפלה כמו בשאר תפלות (בית יוסף בשם שבולי לקט):

ג. מותר לטעום קודם תפלת המוספין דהיינו אכילת פירות או אפילו פת מועט אפילו טעימה שיש בה כדי לסעוד הלב אבל סעודה אסור:

ד. היו לפניו שתי תפלות אחת של מנחה ואחת של מוספין כגון שאיחר מלהתפלל תפלת מוסף עד ו' שעות (ומחצה, טור) שהוא זמן תפלת מנחה צריך להתפלל של מנחה תחלה ואחר כך של מוסף. הגה: ומיהו אם הקדים של מוסף יצא (בית יוסף בשם הרשב"א). ויש אומרים דהיינו דוקא שצריך עתה להתפלל שתיהן כגון שרוצה לאכול ואסור לו לאכול עד שיתפלל מנחה אבל אם אינו צריך עתה להתפלל מנחה יכול להקדים של מוסף. הגה: ומיהו אם הגיע מנחה קטנה יתפלל מנחה תחלה (הר"י והרא"ש בשם ירושלמי). ויש מי שהורה שאין עושים כן בצבור להקדים תפלת מנחה לתפלת מוסף כדי שלא יטעו:

ה. בשבת ויום טוב אין אומרים ברכו אחר קדיש בתרא (ועיין לעיל סימן קל"ג):

סימן רפז – ניחום אבלים וביקור חולים בשבת, ובו סעיף אחד

א. יכולים לנחם אבלים בשבת וכן יכולים לבקר את החולה ולא יאמר לו כדרך שאומר לו בחול אלא אומר לו שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא ורחמיו מרובים ושבתו בשלום. הגה: ויש אומרים דאין צריך לומר ורחמיו מרובים וכו' וכן נהגו (רמב"ם פרק כ"ד):

סימן רפח – דין תענית ודין תענית חלום בשבת, ובו י' סעיפים

א. אסור להתענות בשבת עד ו' שעות. הגה: ואפילו לומד ומתפלל אסור (מרדכי פרק קמא דשבת):

ב. יש אומרים שאדם שמזיק לו האכילה דאז עונג הוא לו שלא לאכול לא יאכל. הגה: וכן מי שיש לו עונג אם יבכה כדי שילך הצער מלבו מותר לבכות בשבת (אגור בשם שבולי לקט):

ג. אדם המתענה בכל יום ואכילה בשבת צער הוא לו מפני שינוי וסת (פירוש דבר קבוע) יש אומרים שראו כמה חסידים ואנשי מעשה שהתענו בשבת מטעם זה וכן אמרו שכך היה עושה הרב ר' יהודה החסיד ז"ל:

ד. מותר להתענות בו תענית חלום כדי שיקרע גזר דינו וצריך להתענות ביום ראשון כדי שיתכפר לו מה שביטל עונג שבת ואם תשש כחו ואינו יכול להתענות ב' ימים רצופים לא יתענה ביום ראשון ויתענה אחר כך. הגה: וכל שכן אם היה ביום ראשון חנוכה או ראש חודש או פורים או יום טוב אפילו יום טוב שני של גליות שאין להתענות עד אחר כך ויש אומרים מי שישן שינת צהרים וחלם לו חלום רע יתענה מחצי היום עד חצי הלילה ואז יבדיל וביום הראשון יתענה כאלו התענה כל יום השבת (מ"כ):

ה. יש אומרים שאין להתענות תענית חלום בשבת אלא על חלום שראהו תלת זימני ויש אומרים שבזמן הזה אין להתענות תענית חלום בשבת שאין אנו בקיאים בפתרון חלומות לידע איזה טוב ואיזה רע והעולם אומרים שנמצא בספרים קדמונים שעל שלשה חלומות מתענים בשבת ואלו הן הרואה ספר תורה שנשרף או יום הכיפורים בשעת נעילה או קורות ביתו או שיניו שנפלו ויש אומרים הרואה יום הכיפורים אפילו שלא בשעת נעילה ויש אומרים הרואה שקורא בתורה ויש אומרים הרואה שנושא אשה והא דרואה שיניו שנפלו דוקא שיניו אבל הרואה לחייו שנשרו חלום טוב הוא דמתו היועצים עליו רעה ונראה לי שהחלומות שאמרו בפרק הרואה שהם רעים גם עליהם מתענין בשבת:

ו. המתענה בשבת אומר עננו אחר סיום תפלתו בלא חתימה וכוללו באלהי נצור. הגה: ויאמר אחר תפלתו רבון העולמים גלוי וכו' כמו בחול (אור זרוע הלכות תענית):

ז. אם הקדימה לאכול הוא עונג לו כגון שנתעכלה סעודת הלילה יקדים ואם האיחור עונג לו כגון שעדיין לא נתעכל יאחר. הגה: וכן מי שיש לו סעודות כל יום כמו בשבת ישנה בשבת להקדים או לאחר (גמרא פרק כ"ב וטור):

ח. אין מתענין על שום צרה מהצרות כלל:

ט. אין צועקים ולא מתריעין בו על שום צרה חוץ מצרת המזונות שצועקים עליה בפה בשבת ולא בשופר וכן עיר שהקיפוה אנסין או נהר וספינה המטורפת בים ואפילו על יחיד הנרדף מפני אנסין או לסטים או רוח רעה זועקין ומתחננין בתפלות בשבת אבל אין תוקעין אלא אם כן תוקעין לקבץ העם לעזור לאחיהם ולהצילם (ועיין לקמן סימן תקע"ו סעיף י"ג):

וצאו וראו כמה גדולה שמירת שבת בזה, ואין צריך לומר כמה גודל העונש במחללו ח"ו, אפילו בשבות דרבנן, <u>ומי גבר ימלט לומר זך אני מפשע וחף אני מעון בשמירת שבת, אשר עונשה קשה למאוד, ומאוד הפליגו בעונש זה, עד שגיהנום שנכבה בשבת, ולמחללי שבת לא תכבה האש הגדולה כלל, וא"כ מהראוי לשמרו כראוי, וללמוד הלכות שבת בתמידות, ואצל רב שיברר לו הכל, ויחזור עליו תמיד חזור חזור עד שיהיה שגור בפיו, אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה, כי שכרה מרובה, ומגינה כתריס בפני פורענות.</u> (יערות דבש - חלק שני - דרוש ג')

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

גליון י"א

יא לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

יא לחודש

<u>המשך סימן רפח – דין תענית ודין תענית חלום בשבת</u>

י. **נרדף מפני רוח רעה שאמרו לאו דוקא דהוא הדין לכל חולה שיש בו סכנה היו זועקים ומתחננין וכן נהגו לומר מצלאים בשבת על חולים המסוכנים סכנת היום.** הגה: וכן מותר לברך החולה המסוכן בו ביום (ליקוטי מהר"י ברי"ן ובית יוסף בשם הר"ן פרק ג' דתענית):

סימן רפט – סדר סעודת שחרית של שבת, ובו ב' סעיפים

א. **יהיה שלחנו ערוך ומטה מוצעת יפה ומפה פרוסה כמו בסעודת הלילה ויברך על היין בורא פרי הגפן והוא נקרא קידושא רבא ואחר כך יטול ידיו** (ועיין לעיל סימן רע"א סעיף י"ב בהג"ה) **ויבצע על לחם משנה כמו בלילה ויסעוד וגם זה הקידוש צריך שיהיה במקום סעודה ושלא יטעום קודם לו כלום כמו בקידוש הלילה ומיהו לשתות מים בבוקר קודם תפלה מותר מפני שעדיין לא חל עליו חובת קידוש.** הגה: ועיין לעיל כל דיני קידוש סימן רע"א ער"ב רע"ג:

ב. **במקום שאין יין מצוי הוי שכר ושאר משקין חוץ מן המים חמר מדינה ומקדשין עליו ואם אין לו שכר ושאר משקין אוכל בלא קידוש:**

סימן רצ – בשבת ישלים מאה ברכות בפירות, ובו ב' סעיפים

א. **ירבה בפירות ומגדים ומיני ריח כדי להשלים מנין מאה ברכות.** הגה: ואם רגיל בשינת צהרים אל יבטלנו כי עונג הוא לו (טור):

ב. **אחר סעודת שחרית קובעים מדרש לקרות בנביאים ולדרוש בדברי אגדה ואסור לקבוע סעודה באותה שעה.** הגה: ופועלים ובעלי בתים שאינן עוסקים בתורה כל ימי השבוע יעסקו יותר בתורה בשבת מתלמידי חכמים העוסקים בתורה כל ימי השבוע והתלמידי חכמים ימשיכו יותר בעונג אכילה ושתיה קצת דהרי הם מתענגים בלימודם כל ימי השבוע (בית יוסף סימן רפ"ח בשם ירושלמי):

סימן רצא – דין שלש סעודות, ובו ו' סעיפים

א. **יהא זהיר מאד לקיים סעודה שלישית ואף אם הוא שבע יכול לקיים אותה בכביצה ואם אי אפשר לו כלל לאכול אינו חייב לצער את עצמו והחכם עיניו בראשו שלא ימלא בטנו בסעודת הבוקר כדי ליתן מקום לסעודה שלישית.** הגה: ומי שלא אכל בליל שבת יאכל שלש סעודות ביום השבת (הרא"ש פרק ערבי פסחים):

ב. **זמנה משיגיע זמן המנחה דהיינו משש שעות ומחצה ולמעלה ואם עשאה קודם לכן לא קיים מצות סעודה שלישית.** הגה: יש אומרים דאסור לשתות מים בין מנחה למעריב בשבת דאז חוזרות הנשמות לגיהנם ועל כן אין לאכול סעודה שלישית בין מנחה למעריב אלא יאכל אותה קודם מנחה (תוספות והרא"ש ומרדכי פרק ערבי פסחים) ויש אומרים דיותר טוב להתפלל מנחה תחלה (רמב"ם וטור והגהות מרדכי והגהות מיימוני פרק ל' ואגור) וכן נוהגים לכתחלה בכל מדינות אלו ומכל מקום אין לשתות מים מן הנהרות אבל בבית שרי וכל שכן שאר משקין דשרי (הגהות מיימוני פרק ל') ויש אומרים דאין אסור אלא תוך י"ב חודש על אביו ואמו (אגודה ומרדכי פרק ערבי פסחים) ויש אומרים דאיסור זה של שתיית מים אינו רק בערב שבת (תוספות והרא"ש ומרדכי בשם ר' משולם והגהות מיימוני):

ג. **אם נמשכה סעודת הבוקר עד שהגיע זמן המנחה יפסיק הסעודה ויברך ברכת המזון ויטול ידיו ויברך ברכת המוציא ויסעוד ונכון הדבר שאם לא היה עושה כן מאחר שנמשכה סעודת הבוקר עד אותה שעה לא היה יכול לאכול אחר כך אלא אכילה גסה.** הגה: אבל מי שיודע שאפשר לאכול אחר שיתפלל מנחה עם הצבור לא יעשה סעודה שלישית קודם מנחה מיהו אם עשאה יצא:

ד. **אין צריך לקדש בסעודה שלישית אבל צריך לבצוע על שתי ככרות.** הגה: ואם סועד הרבה פעמים בשבת צריך לכל סעודה ב' ככרות (אבודרהם ומיימוני) ולפחות לא יהיה לו בסעודה שלישית פחות מככר אחד שלם (טור ומרדכי פרק כל כתבי) ומזה פשט המנהג להקל לבצוע בסעודה שלישית רק בככר אחד שלם אבל יש להחמיר ליקח שנים:

ה. **צריך לעשותה בפת ויש אומרים שיכול לעשותה בכל מאכל העשוי מאחד מחמשת מיני דגן ויש אומרים שיכול לעשותה בדברים שמלפתים בהם הפת כבשר ודגים אבל לא בפירות ויש אומרים דאפילו בפירות יכול לעשותה וסברא ראשונה עיקר שצריך לעשותה בפת אלא אם כן הוא שבע ביותר.** הגה: או במקום שאי אפשר לו לאכול פת כגון בערב פסח שחל להיות בשבת שאסור לו לאכול פת לאחר מנחה כדלקמן בהלכות פסח (מהרי"ל הלכות פסח):

ו. **נשים חייבות בסעודה שלישית:**

סימן רצב – דין תפלת מנחה בשבת, ובו ב' סעיפים

א. **במנחה** (אומרים אשרי ובא לציון ואני תפלתי וגו') (טור) **ומוציאין ספר תורה וקורין ג' אנשים י' פסוקים מפרשה**

הבאה ואפילו חל יום טוב להיות בשבת קורין בפרשה הבאה ולא בשל יום טוב:

ב. אומרים צדקתך ואם חל בו יום שאילו היה חול לא היו אומרים בו במנחה נפילת אפים אין אומרים צדקתך. הגה: ונהגו שלא לקבוע מדרש בין מנחה למעריב (טור) אבל אומרים פרקי אבות בקיץ ושיר המעלות בחורף וכל מקום לפי מנהגו:

סימן רצג – דיני ערבית במוצאי שבת, ובו ג' סעיפים

א. מאחרין תפלת ערבית כדי להוסיף מחול על הקודש:

ב. צריך ליזהר מלעשות מלאכה עד שיראו ג' כוכבים קטנים ולא יהיו מפוזרים אלא רצופים ואם הוא יום מעונן ימתין עד שיצא הספק מלבו:

ג. מי שהוא אנוס כגון שצריך להחשיך על התחום לדבר מצוה יכול להתפלל של מוצאי שבת מפלג המנחה ולמעלה ולהבדיל מיד אבל לא יברך על הנר וכן אסור בעשיית מלאכה עד צאת הכוכבים. הגה: ונוהגים לומר והוא רחום וברכו באריכות נועם כדי להוסיף מחול על הקודש (אור זרוע):

סימן רצד – דיני הבדלה בתפלה, ובו ה' סעיפים

א. אומרים הבדלה בחונן הדעת ואם טעה ולא הבדיל משלים תפלתו ואינו חוזר מפני שצריך להבדיל על הכוס ואם טעם קודם שהבדיל על הכוס צריך לחזור ולהבדיל בתפלה:

ב. טעה ולא הבדיל בתפלה ואין לו כוס בלילה וסובר שאף למחר לא יהיה לו צריך לחזור ולהתפלל:

ג. תשעה באב שחל להיות באחד בשבת טעה ולא הבדיל בתפלה אין צריך לחזור ולהתפלל כיון שמבדיל על הכוס במוצאי תשעה באב:

ד. במקום שאמרו שאינו חוזר להתפלל מיד כשסיים הברכה אין לו לחזור אף על פי שלא פתח בברכה שלאחריה:

ה. במקום שאמרו שאינו חוזר אם רצה להחמיר על עצמו אם סיים תפלתו רשאי אבל אם עדיין לא סיים תפלתו אינו רשאי לחזור:

סימן רצה – הבדלה שעושה שליח ציבור, ובו סעיף אחד

הגה: ואומרים ויהי נועם וסדר קדושה באריכות כדי לאחר סדר קדושה שאז חוזרים רשעים לגיהנם (טור) ובזמן שאין אומרים ויהי נועם כגון שחל יום טוב בשבוע אין אומרים סדר קדושה אבל אומרים ויתן לך (כל בו):

א. מבדיל שליח ציבור כדי להוציא מי שאין לו יין. הגה: ונהגו לומר ולהזכיר אליהו הנביא במוצאי שבת להתפלל שיבא ויבשרנו הגאולה (טור):

סימן רצו – דיני הבדלה על היין, ובו ח' סעיפים

א. סדר הבדלה יין בשמים נר הבדלה וסימנך יבנ"ה וצריך ליזהר שלא יהא הכוס פגום. הגה: ונהגו לומר קודם הבדלה שעושים בבית הנה אל ישועתי וגו' כוס ישועות אשא וגו' ליהודים היתה אורה וגו' לסימן טוב ובשעת הבדלה יתנו עיניהם בכוס ובנר ונוהגין לשפוך מכוס של יין על הארץ קודם שסיים בורא פרי הגפן כדי שלא יהיה הכוס פגום וטעם השפיכה דאמרינן כל בית שלא נשפך בו יין כמים אין בו סימן ברכה ועושין כן לסימן טוב בתחלת השבוע גם שופכין מן הכוס לאחר הבדלה ומכבין בו הנר ורוחצים בו עיניו משום חיבוב המצוה:

ב. ואין מבדילין על הפת אבל על השכר מבדילין אם הוא חמר מדינה והוא הדין לשאר משקין חוץ מן המים. הגה: וטוב יותר להבדיל על כוס פגום של יין מעל שכר (אבודרהם) ונהגו להבדיל במוצאי פסח על שכר ולא על יין משום דחביב עליו. **וביום טוב שחל להיות במוצאי שבת שיש בו** קידוש שהוא נאמר על הפת יש אומרים שאגב הקידוש מבדילין גם כן עליו ויש אומרים שיותר טוב לומר הקידוש והבדלה שניהם על השכר. (הגה: והסברא ראשונה עיקר):

ג. אם אין לו יין ולא שכר ושאר משקין יש אומרים שמותר לו לאכול ויש אומרים שאם מצפה שיהיה לו למחר לא יאכל עד למחר שיבדיל ואם אין לו אלא כוס אחד ואינו מצפה שיהיה לו למחר מוטב שיאכל קודם שיבדיל ויברך עליו ברכת המזון ואחר כך יבדיל עליו ממה שיברך ברכת המזון בלא כוס לדברי האומרים דברכת המזון טעונה כוס ולדברי האומרים דאינה טעונה כוס לא יאכל עד שיבדיל ומיירי שכוס זה לא היה בו אלא רביעית בצמצום וכבר היה מזוג כדינו שאם היה משים בו מים יותר לא היה ראוי לשתיה שאם לא כן לדברי הכל מבדיל תחלה ושותה ממנו מעט ומוסיף עליו להשלימו לרביעית ומברך עליו ברכת המזון:

ד. מי שאין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולהבדלה יקנה להבדלה משום דקידוש אפשר בפת:

ה. אם אין ידו משגת לקנות שמן לנר חנוכה ויין להבדלה נר חנוכה קודם:

ו. אומר הבדלה מיושב. הגה: ויש אומרים מעומד (אגודה וכל בו ואגור) **וכן** נוהגין במדינות אלו ואוחז היין בימין וההדס בשמאל ומברך על היין ושוב נוטל ההדס בימין והיין בשמאל ומברך על ההדס ומחזיר היין לימינו:

ז. אפילו שמעו כל בני הבית הבדלה בבית הכנסת אם נתכוונו שלא לצאת מבדילים בבית:

ח. נשים חייבות בהבדלה כשם שחייבות בקידוש ויש מי שחולק. הגה: על כן לא יבדילו לעצמן רק ישמעו הבדלה מן האנשים:

שבת מגינה לנו מעכו"ם ומשעבוד מלכות, כאומרם [שבת קיח ע"ב] **כאשר לא שמרו ישראל כראוי שבת ויבא עמלק, וכן תמיד, בשמירת שבת יש לנו הגנה מאומות העולם, ולולי כן, ח"ו כבר תמנו לגוע וספינו מהארץ, אבל זכות שבת מגינה עלינו, ולכך לא ניתנה שינוחו בה אומות העולם, כי א"כ לא היתה לנו הגנה כ"כ, כי היה פתחון פה למדת הדין לקטרג, אף אלו שומרים שבת, ולמה תגן המצוה זו על ישראל, אבל כאשר נשארה לבדה בישראל, יש לנו הגנה בשבת, ולכך אמרו במדרש** [מובא בתוספות חגיגה ג: ד"ה מי] **כי שבת אמרה על ישראל, מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, ועיין בתוספות פ"ק דחגיגה** [שם] **ובפירוש התפלה ומנחה דשבת, משום דאין בכל העמים שומר שבת כישראל, והם בחרו בימים אחרים, וגעלו ביום קדוש כזה, ומאת ה' היתה זאת, למען תת לנו שארית בארץ למגן וחוסן.**

(יערות דבש - חלק שני - דרוש ג')

עמ"י | עש"ו

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון י"ב

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

יב לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

יב לחודש

סימן רצז – דיני בשמים להבדלה, ובו ה' סעיפים

א. מברך על הבשמים אם יש לו ואם אין לו אין צריך לחזור אחריהם:

ב. אין מברכין על בשמים של בית הכסא ולא על של מתים (ודוקא) הנתונים למעלה ממטתו של מת ולא על בשמים שבמסיבות עובדי כוכבים דסתם מסיבתן לעבודת כוכבים. הגה: ואם בירך על בשמים אלו לא יצא וצריך לחזור ולברך על אחרים (בית יוסף בשם אורחות חיים):

ג. שקים מלאים בשמים שמשימים האינו יהודי תוך קנקני היין אף על פי שמותר להריח בהם אין מבדילין עליהם:

ד. נהגו לברך על ההדס כל היכא דאפשר. הגה: ויש אומרים דאין לברך על הדס היבש דאינו מריח רק על שאר בשמים (טור בשם הר"ר אפרים והר"א מפראג) וכן נהגו במדינות אלו. ונראה לי דיש להניח גם הדס עם הבשמים דאז עושין ככולי עלמא:

ה. מי שאינו מריח אינו מברך על הבשמים אלא אם כן נתכוין להוציא בני ביתו הקטנים שהגיעו לחינוך או להוציא מי שאינו יודע:

סימן רצח – דיני נר הבדלה , ובו ט"ו סעיפים

א. מברך על הנר בורא מאורי האש אם יש לו ואינו צריך לחזור אחריו והני מילי במוצאי שבת אבל במוצאי יום הכיפורים יש אומרים שמחזר אחריו. הגה: מי שאין לו כוס להבדיל כשרואה האש מברך עליו וכן הבשמים (טור):

ב. מצוה מן המובחר לברך על אבוקה ויש מי שאומר שאם אין לו אבוקה צריך להדליק נר אחר לצורך הבדלה חוץ מהנר המיוחד להאיר בבית. הגה: ונר שיש לו שתי פתילות מיקרי אבוקה (אגודה):

ג. נוהגים להסתכל בכפות הידים ובצפרנים. הגה: ויש לראות בצפרני יד ימין ולאחוז הכוס ביד שמאל ויש לכפוף האצבעות לתוך היד שאז רואה בצפרנים עם הכפות בבת אחת ולא יראה פני האצבעות שבפנים (זוהר פרשת בראשית ובפרשת ויקהל):

ד. אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו דהיינו שיהיה סמוך לו בכדי שיוכל להכיר בין מטבע מדינה זו למטבע מדינה אחרת:

ה. אין מברכין על הנר שלא שבת ממלאכת עבירה לאפוקי אור שהודלק לחיה ולחולה שכיון שלא הודלק לעבירה מברכין עליו אבל אם הדליקו אינו יהודי בשבת כיון שאם היה מדליקו ישראל היה עובר לא שבת ממלאכת עבירה מיקרי ואין מברכין על אור של עבודת גלולים (טור):

ו. אינו יהודי שהדליק במוצאי שבת מישראל או ישראל מאינו יהודי מברכין עליו אבל אינו יהודי שהדליק מאינו יהודי אין מברכין עליו ובמוצאי יום הכיפורים אין מברכין על נר שהדליק ישראל מאינו יהודי (ועיין לקמן סימן תרכ"ד סעיף ה'):

ז. היה הולך חוץ לכרך וראה אור אם רובן אינם יהודים אין מברכין עליו ואם רובן ישראל או אפילו מחצה על מחצה מברכין עליו:

ח. אור היוצא מהעצים ומהאבנים מברכין עליו אבל במוצאי יום הכיפורים אין מברכין עליו:

ט. גחלים הבוערות כל כך שאילו מכניס קיסם ביניהם הוא נדלק מברכין עליהם והוא שעשויים להאיר:

י. אור של כבשן בתחלת שרפת הלבנים אין מברכין עליו שאז אינו עשוי להאיר ואחר שנשרפו אז עשוי להאיר ומברכין עליו:

יא. נר בית הכנסת אם יש שם אדם חשוב מברכין עליו ואם לאו אין מברכין עליו ויש אומרים בהיפך ואם יש שמש שאוכל שם מברכין עליו והוא שלא תהא לבנה זורחת שם:

יב. אין מברכין על נר של מתים שאינו עשוי להאיר הילכך מת שהיו מוליכין לפניו נר אילו הוציאוהו ביום והוציאוהו בלילה בנר אין מברכין עליו:

יג. סומא אינו מברך:

יד. היו יושבים בבית המדרש והביאו להם אור אחד מברך לכולם:

טו. נר בתוך חיקו או בתוך פנס (פירוש כלי שנותן בו הנר שלא תכבה) או בתוך אספקלריא רואה את השלהבת ואינו משתמש לאורה משתמש לאורה ואינו רואה את השלהבת אין מברכין עליה עד שיהא רואה את השלהבת ומשתמש לאורה:

סימן רצט – שלא לאכול ולא לעשות שום מלאכה קודם שיבדיל, ובו י' סעיפים

א. אסור לאכול שום דבר או אפילו לשתות יין או שאר משקין חוץ ממים משתחשך עד שיבדיל אבל אם היה יושב ואוכל מבעוד יום וחשכה לו אין צריך להפסיק (אפילו משתיה) (בית יוסף). ואם היה יושב ושותה וחשכה לו צריך להפסיק ויש אומרים דהני מילי בספק חשיכה אבל

בודאי חשיכה אפילו היה יושב ואוכל פורס מפה ומבדיל וגומר סעודתו. הגה: והמנהג פשוט כסברא הראשונה:

ב. היו שותים ואמרו בואו ונבדיל אם רצו לחזור ולשתות קודם הבדלה אינם צריכים לחזור ולברך ויש מי שחולק בדבר:

ג. כשמפסיק להבדיל אין צריך לברך בורא פרי הגפן על כוס של הבדלה ויש אומרים שצריך:

ד. כשהיה אוכל וחשכה שאמרנו שאין צריך להפסיק גומר סעודתו ומברך ברכת המזון על הכוס ואחר כך מבדיל עליו ואם יש לו שני כוסות מברך ברכת המזון על אחד ומבדיל על אחר:

ה. טעה ואכל קודם שהבדיל יכול להבדיל אחר כך:

ו. שכח ולא הבדיל במוצאי שבת מבדיל עד סוף יום ג' ויש אומרים שאינו מבדיל אלא כל יום ראשון ולא יותר ודוקא בורא פרי הגפן והמבדיל בין קודש לחול אבל על הנר ובשמים אינו מברך אלא במוצאי שבת ויש מי שאומר דהא דקיימא לן טעם מבדיל הני מילי היכא דהבדיל בליל מוצאי שבת אבל אם לא הבדיל בלילה כיון שטעם שוב אינו מבדיל. הגה: והעיקר כסברא הראשונה ומי שמתענה ג' ימים וג' לילות ישמע הבדלה מאחרים ואם אין אחרים אצלו יכול להבדיל בשבת מבעוד יום ולשתות ולקבל אחר כך התענית עליו (תרומת הדשן סימן קנ"ט):

ז. המבדיל על היין על שלחנו אפילו הבדיל קודם שנטל ידיו פוטר היין שבתוך המזון שאין צריך לברך עליו ויש אומרים דלא פטר אלא אם כן נטל ידיו קודם שהבדיל. הגה: ואם הבדיל תחלה צריך לברך אחריו ברכה מעין ג' (תוספות ומרדכי פרק כיצד מברכין):

ח. כשפוטר היין שבתוך המזון שאין צריך לברך עליו גם אין צריך לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה ואם אין לו אלא כוס אחד וסבור שיביאו לו יין יותר והבדיל על אותו כוס ואחר כך לא הביאו לו יותר ובירך ברכת המזון בלא כוס יש מי שאומר שצריך לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה:

ט. אם רוצה לסעוד תיכף להבדלה צריך ליזהר שלא יביא לחם לשלחן קודם הבדלה ואם הביא פורס עליו מפה ומכסנה לפי שהוא מוקדם בפסוק וצריך להקדימו אם לא יכסנו:

י. אסור לעשות שום מלאכה קודם שיבדיל ואם הבדיל בתפלה מותר אף על פי שעדיין לא הבדיל על הכוס ואם צריך לעשות מלאכה קודם שהבדיל בתפלה אומר המבדיל (בין הקודש ובין החול) בלא ברכה ועושה מלאכה. הגה: וכן נשים שאינן מבדילין בתפלה יש ללמדן שיאמרו המבדיל בין קודש לחול קודם שיעשו מלאכה (כל בו) ויש אומרים דכל זה במלאכה גמורה כגון כותב ואורג אבל הדלקת הנר בעלמא או הוצאה מרשות לרשות אין צריך לזה (רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק י"ט) ומזה נתפשט המנהג להקל שמדליקים נרות מיד שאמרו הקהל ברכו אבל העיקר כסברא ראשונה ויש אומרים לדלות מים בכל מוצאי שבת כי בארה של מרים סובב כל מוצאי שבת כל הבארות ומי שפוגע בו וישתה ממנו יתרפא מכל תחלואיו (כל בו) ולא ראיתי למנהג זה ועיין לעיל סימן רס"ג מי שמוסיף מחול על הקודש אם מותר לומר לאחר שהבדיל לעשות לו מלאכה:

סימן ש – שיסדר שולחנו במוצאי שבת, ובו סעיף אחד

א. לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת כדי ללוות את השבת אפילו אינו צריך אלא לכזית:

סימן שא – באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים, ובו נ"א סעיפים

א. אין לרוץ בשבת אלא אם כן הוא לדבר מצוה כגון לבית הכנסת או כיוצא בו. הגה: ואסור לפסוע יותר מאמה בפסיעה אחת אם אפשר לו בפחות (אור זרוע והגהות אשירי פרק מי שהוציאוהו):

ב. בחורים המתענגים בקפיצתם ומרוצתם מותר וכן לראות כל דבר שמתענגים בו (וכן מותר לטייל, בית יוסף):

ג. היה הולך והגיע לאמת המים יכול לדלגו ולקפוץ עליה אפילו אם היא רחבה שאינו יכול להניח רגלו ראשונה קודם שיעקור שניה ומוטב שידלג ממה שיקיפנה מפני שמרבה בהלוך ואסור לעבור בה שלא יבא לידי סחיטה:

ד. היה הולך לדבר מצוה כגון להקביל פני רבו או פני מי שגדול ממנו בחכמה יכול לעבור בה ובלבד שיעשה שינוי כגון שלא יוציא ידו מתחת שפת חלוקו כדי שיזכור ולא יבא לידי סחיטה (ועיין לקמן סימן תרי"ג סעיף ה' ובסעיף ח' בהג"ה) ואסור לעבור בסנדלו דכיון דאינו יכול להדקו ולקשרו יפה חיישינן דלמא נפל ואתי לאתויי אבל במנעלו מותר:

ה. ההולך לדבר מצוה מותר לעבור במים אף בחזרה כדי שלא תהא מכשילו לעתיד לבוא:

ו. ההולך לשמור פירותיו מותר לו לעבור במים בהליכה אבל לא בחזרה:

ובאמת אשרי השומרים שבת כראוי, כי בו בחר ה' ישראל לסגולתו, ויום זה חמדת וסגולת הימים ואילו שמרו ישראל שבת כראוי, היו נגאלים, ובעו"ה אין אנו נזהרים בכמה דינים, מלאכות ותולדות דיני מוקצה ואסורי דרבנן, ועל הרוב מחמת חסרון ידיעה, כי בעו"ה נפישי וחמירי הלכות שבת, ואין קורא בהם לשמה ללמוד לשמור ולעשות, לומדים רק מקום פלפול קושיא ופירוקא וחדוד, ואין שם על לב ללמוד הלכות שבת שיהיו שגורים בפיו, ובעו"ה שגגת תלמוד עולה זדון – בבקשה מכם אחיי ובניי, ממש אין דרשה שאין אני מזהיר אתכם לבל תפלסו אורח חיים ללמוד אותו היטב, שמעו למאמרי ובפרט הלכות שבת ויום טוב לשמור מועדי ה' כראוי. (יערות דבש - חלק שני - דרוש ב')

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון י"ג

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

יג לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

יג לחודש

המשך סימן שא – באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים

ז. כל היוצא בדבר שאינו תכשיט ואינו דרך מלבוש והוציאו כדרך שרגילין להוציא אותו דבר חייב וכל תכשיט שהוא רפוי שאפשר לו בקל ליפול אסור לצאת בו ואם יצא פטור ואשה לא תצא בתכשיטים שדרכה לשלפם (פירוש להסירם מעליה) ולהראותם. הגה: ועיין לקמן סימן ש"ג סעיף י"ח אם אסור אפילו בחצר או בבית. הלכך לא יצא איש לא בסייף ולא בקשת ולא בתריס (פירוש מגן) ולא באלה ולא ברומח ולא בכלים שאינם תכשיט ואם יצא חייב חטאת ולא בשריון ולא בקסדא (פירוש כובע של ברזל) ולא במגיפים (פירוש אנפלאות של ברזל) ואם יצא פטור שהם דרך מלבוש ולא יצא בתפלין מפני שצריך להסירם כשיכנס לבית הכסא ולא יצא קטן במנעל גדול דלמא נפל ואתי לאתויי אבל יוצא הוא בחלוק גדול ולא יצא במנעל אחד אם אין לו מכה ברגלו דלמא מחייכי עליה ואתי לאתויי אבל אם יש לו מכה ברגלו יצא באותו שאין בו מכה:

ח. לא יצא במחט התחובה לו בבגדו בין נקובה בין שאינה נקובה ואם יצא בנקובה חייב ובשאינה נקובה פטור ויש אומרים בהפך:

ט. לא יצא בטבעת שאין עליה חותם ואם יצא חייב ואם יש עליה חותם לרש"י פטור ולרבינו תם ולהרמב"ם מותר דאינו תכשיט אלא לאיש אבל דבר שהוא תכשיט לאיש ולאשה אסור גם לאיש. (ועיין לקמן סימן ש"ג):

י. טבעת שקבוע בה אבן וכן אם כתובים בה אותיות אין עליה חותם מיקרי שלא נקרא חותם אלא אם כן חקוקים בה אותיות או צורות:

יא. דבר העשוי לתכשיט ולהשתמש בו כגון מפתחות נאות של כסף כמין תכשיט אסור שהרואה אומר שלצורך תשמיש מוציא ויש מתירים אם הוא של כסף. הגה: ומכל מקום אסור לצאת בתיק של בתי עינים שקורין בריל"ן אף על פי שהתיק הוא של כסף דהבתי עינים בעצמם הם משוי (בית יוסף) ואם המפתח של נחושת וברזל אפילו מחובר וקבוע בחגורה אסור (מרדכי פרק במה אשה ובית יוסף בשם תשובת הרשב"א) ויש שכתבו שנוהגין בזה להתיר (בית יוסף בשם תשובת אשכנזית הרי"ף והאגודה וכן משמע באור זרוע):

יב. לא יצא החייט במחט התחובה לו בבגדו ולא נגר בקיסם שבאזנו ולא סורק במשיחה שבצוארו ואם יצא פטור:

יג. לא יצא הזב בכיס שעושה להצילו מזיבתו שלא יטנף בה וכן אשה נדה שקושרת בגד לפניה שלא תתלכלך בדם נדותה אסורה לצאת בו אם לא יהא סינר עשוי כעין מלבוש אבל אם קושרתו כדי שלא יכאב לה הדם ולא תצטער מותר לצאת בו:

יד. דבר שהוא דרך מלבוש אפילו אם אינו לובשו אלא משום אצולי טינוף מותר לצאת בו בשבת. הגה: ולכן מותר ללבוש בגד מפני הגשמים או כובע על ראשו אבל אסור לאשה ליתן בגד על צעיפה מפני הגשמים דאין זה דרך מלבוש (הגהות מיימוני):

טו. אין הקיטע יוצא בקב שלו דהיינו שעושה כמין דפוס של רגל וחוקק בו מעט לשום ראש שוקו בתוכו ואינו עושה זה להלך בו שעל כל פנים צריך הוא למקלו אלא כוונתו כדי שלא יראה חסר רגל אלא נכה רגל כיון דאינו צורך הילוכו אסור:

טז. קיטע שאינו יכול לילך כלל על שוקיו אלא יושב על כסא וכשנעקר ממקומו נסמך על ידיו ועל שוקיו ונדחף לפניו ועושה סמוכות של עור או עץ לראשי שוקיו או רגליו התלוים וכשהוא נשען על ידיו ועוקר עצמו נשען גם על רגליו קצת אין יוצאים בהם בשבת דאיידי דתלוים ולא מנחי אארעא זמנין דמשתלפי אבל בכסא וספסלים הקטנים שבידיו מותר לצאת. קטע בשתי רגליו ומהלך על שוקיו ועל ארכבותיו ועושה סמוכות של עור לשוקיו יוצא בהם בשבת. הגה: וכן מותר לצאת במנעל של עץ שהרגל נכנס בו וליכא למיחש שיפול (רבינו ירוחם חלק ה') וכן בפנטני"ש דמשתלפי במהרה וממילא (רשב"א סימן תר"ז) ויש מחמירים ואוסרים (אגור) ולא ילך אדם יחף בשבת במקום שאין דרך לילך יחף ולא יצא אדם בשבת כמו שהוא יוצא בחול בלתי דבר אחר שיזכור על ידו שהוא שבת ולא יבא לחללו (כל בו):

יז. חיגר שאינו יכול לילך בלא מקל מותר לילך בו אפילו אינו קשור בו אבל אם אפשר לו לילך זולתו ואינו נוטלו אלא להחזיק עצמו אסור (וחולה שעמד מחליו דינו כחיגר):

יח. סומא אסור לו לצאת במקל:

יט. מי שהוא אסור וכבלים (פירוש כעין טבעות גדולים שסוגרים בהם הרגלים) ברגליו מותר לצאת בהם:

כ. אין יוצאים באנקטמין והוא כמין חמור שעושים הליצנים ונראה כרוכב עליו

והוא נושאו והולך ברגליו ולא בקשרים והם עצים גבוהים שיש בהם מושב לכף הרגל והולכים בהם בטיט ולא בפרמי והם כמין צורת פרצוף שנותנים על הפנים להפחיד התינוקות:

כא. אין יוצאים בתיבה וקופה ומחצלת אבל יוצאים בשק ויריעה וחמילה (פירוש בגדים גסים):

כב. יוצאים במוך וספוג שעל המכה לפי שהם מרפאים הילכך הוי כמו תכשיט וכן בקליפת שום ובצל או באספלנית ומלוגמא ורטיה שעליה ואם נפלו מעליה לא יחזירנה וכל שכן שלא יתנם בתחלה אבל אסור לכרוך חוט או משיחה על המכה לצאת בו דכיון שאינם מרפאים הוו משוי אבל באגוד שכורך על הרטיה שלא תפול מעליו יכול לילך בו וקושרו ומתירו:

כג. הבנים יוצאים בזגין (פירוש כמין פעמונים קטנים) הארוגים להם בכסותם אבל אם אינם ארוגים לא. הגה: ולא מהני הא דמחובר לכסות רק בדבר שדרכו להיות מחובר שם אבל אם חיבר שם דבר שאין דרכו בכך אסור (הגהות מיימוני פרק י״ט ובית יוסף בשם תשובת רשב״א ומרדכי פרק במה אשה). ואותן עגולים ירוקים שגזרה המלכות שכל יהודי ישא אחד מהן בכסותו מותר לצאת בהן אפילו אינו תפור בכסותו רק מחובר שם קצת (אור זרוע). וכן מותר לצאת במטפחת שמקנחין בו האף שקורין פצולי״ט אם מחובר לכסות והא דמותר לצאת בזגין הארוגין דוקא שאין בהם עינבל ואין משמיעין קול (הגהות אלפסי סוף פרק במה אשה):

כד. יוצאים במיני עשבים שקושרים אותם בקשרים ותולין אותם לרפואה:

כה. אין יוצאין בקמיע שאינו מומחה ואם הוא מומחה יוצאין בו לא שנא אתמחי גברא ולא קמיע כגון שכתב לחש אחד בשלש אגרות ורפאו שלשתם שלשה בני אדם שאיתמחי גברא לאותו לחש בכל פעם שיכתבנו אבל לא לשאר לחשים וגם אין הקמיע מומחה אם יכתבנו אחר לא שנא אתמחי קמיע ולא גברא כגון שכתב לחש אחד באגרת אחת וריפא בו ג׳ פעמים שאותה אגרת מומחה לכל אדם וכל שכן אי איתמחי גברא וקמיע כגון שכתב לחש אחד בג׳ אגרות וכל אחת הועילה לג׳ אנשים או לאדם אחד שלשה פעמים איתמחי גברא ללחש זה בכל אגרת שיכתבנו ואתמחו אגרות הללו לכל אדם. הגה: ודוקא שבאו ב׳ המחאות ביחד אבל אם איתמחי גברא תחלה ואחר כך עשה קמיע וריפא ג׳ פעמים לא תלינן בהמחאת הקמיע רק בהמחאת הגברא שכבר אתחזק (הגהות אשירי וכן משמע מתוספות מהביאור שכתב בית יוסף). אבל אם כתב ג׳ קמיעים לאדם אחד ורפאו ג׳ פעמים לא איתמחי לא גברא ולא קמיע. ומותר לצאת בקמיע מומחה לא שנא הוא של כתב או של עיקרים בין בחולה שיש בו סכנה בין בחולה שאין בו סכנה ולא שנכפה כבר ותולהו לרפואה אלא אפילו לא אחזו החולי אלא שהוא ממשפחת נכפין ותולהו שלא יאחזנו שרי וקושרו ומתירו ברשות הרבים ובלבד שלא יקשרנו בשיר או בטבעת ויצא בו לרשות הרבים שאז יאמרו שיוצא בו לשם תכשיט וזה אסור דלאו תכשיט הוא:

כו. נאמן לומר הרופא על עצמו שהוא מומחה:

כז. יוצאין בביצת החרגול ובשן של שועל ובמסמר הצלוב בין בחול בין בשבת ואין בו משום דרכי האמורי וכן בכל דבר שהוא משום רפואה אבל אם עושה מעשה ואין ניכר בו שהוא משום רפואה אסור משום דרכי האמורי אבל כל לחש מותר ולא אסרו אלא באותם שבדקן ואינם מועילים ויש מי שחשש בכל קמיע שאינו מומחה משום דרכי האמורי:

כח. מי שיש לו מכה בפיסת רגלו וקושר עליה מטבע להגין שלא ינגף ברגלו וגם הוא מרפא מותר לצאת בו:

כט. היוצא בטלית מקופלת על כתפיו דהיינו שלאחר שנתנה על ראשו מגביה שוליה על כתפיו חייב חטאת אבל אם אינה מקופלת על כתפיו אלא משולשלת ברחבה למטה מכתפיו שרי שמאחר שהוא מתעטף בטליתו ומתכסה בה כתפו וגופו אף על פי שמתקצר קצת מלמטה מותר ועל פי זה מותר להתעטף בטליתו תחת הגלימא ולהביאו לבית הכנסת:

ל. מותר לצאת ברשות הרבים בטלית סביב הצואר. הגה: אף על פי שמניח צד ימין על כתפו של שמאל דדרך ללבשו כך ולא הוי אלא להתנאות ושרי (בית יוסף):

לא. היוצא מעוטף בטליתו וקיפלה מכאן ומכאן בידו או על כתפו אם נתכוין לקבץ כנפיו כדי שלא יקרעו או כדי שלא יתלכלכו אסור ואם קבצם להתנאות בה כמנהג אנשי המקום במלבושן מותר והני מילי בטליתות שלהם שהיו יריעה אחת מרובעת אבל מלבושים דידן כשהוא לבוש בהם ומוציא ידיו מתוכה מותר לתפוס קצתם בידו ולהגביה כדי שלא יתלכלכו שוליו בטיט או כדי שלא יעכבוהו ללכת:

לב. היוצא במעות הצרורים לו בסדינו חייב. הגה: אבל בבית מותר אם צריך לו ואפילו אינן צרורים רק שהם מנוקבים:

לג. אסור לצאת בשבת במעות או בכסף וזהב התפורים בבגדו. הגה: ויש מתירים במקום פסידא שירא שיגזלו ממנו אם יניחם בבית וילך מהם (אגור ואיסור והיתר הארוך) וכן נוהגין להקל אם צריך לצאת אבל אם יוכל להיות יושב בבית ולא לצאת לא יצא ובמקום שאין צריך לו ויוכל להניחם בבית יש להחמיר:

לד. יוצא אדם בסודר המקופל על כתפיו אף על פי שאין נימא כרוכה לו על אצבעו ואם אין הסודר חופה ראשו ורובו אסור לצאת בו אלא אם כן קשר שני ראשיו למטה מכתפיו זה עם זה:

שמעתי מזקני הק׳ מוהר״ם זצ״ל מפרשיסחא שהרבי הקדוש מלובלין זי״ע לא הלך לקדש בשום שבת עד שלמד מקודם כל הלכות שבת המחבר והרמ״א עם הבאר היטב. (אילנא דחיי אור הנר ער״ש ח)

כל השונה הלכות בכל יום
הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!
מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו יוסף קארו

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

רבינו משה איסרליש

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון י"ד

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לככל החודש — שני עמודים ליום

יד לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

יד לחודש

המשך סימן שא – באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים

לה. לבדים הקשים אסור להביאם ברשות הרבים או בכרמלית כשהוא מעוטף בהם ואם אינם קשים הרבה מותר:

לו. מותר לצאת בשבת בשני מלבושים זה על גבי זה בין לצרכו בין לצורך חבירו בין שהם שני חלוקים בין שהם שני סרבלים (פירוש סרבל כסות העליון) בין שהם שתי חגורות זו על גבי זו ואפילו אין מלבוש מפסיק ביניהם. הגה: ויש אוסרים שתי חגורות זה על זה אלא אם כן מלבוש מפסיק ביניהם (אור זרוע ותוספות ומרדכי פרק במה אשה) וכן ראוי לנהוג ומותר ללבוש שני כובעים זה על זה (אור זרוע) וכן שני אנפילאות (אגור):

לז. מותר לצאת בשבת בבתי ידים הנקראים גואנטי"ש ויש מי שמחמיר להצריך שיתפרם מערב שבת בבתי ידים של מלבושיו או שיקשרם בהם בקשר של קיימא יפה וראוי לחוש לדבריו:

לח. היוצא בשבת בטלית שאינה מצויית כהלכתה חייב מפני שאותם החוטים חשובים הם אצלו ודעתו עליהם עד שישלים ויעשהו ציצית ואם היא מצויית כהלכתה אף על פי שאין בה תכלת מותר לצאת בשבת (ועיין לעיל סימן י"ג):

לט. כילה (פירוש, יריעה כעין אהל) שיש בה רצועות שמותחין אותה בהם מותר להתעטף בה ולצאת לרשות הרבים ואין הרצועות חשובות כמשאוי שמבוטלות אגבה הילכך מותר לצאת ברצועות התלויות באבנט אף על פי שאין המנעלים קשורים בהם דלא חשיבי ובטלי אגב האבנט אבל אם הם של משי חשיבי ולא בטלי ואסור אם אין המנעלים קשורים בהם והוא הדין לכל דבר שנפסק מן הבגד וראשו אחד מחובר כגון לולאות ואינו חשוב מותר לצאת בו ואם חשוב הוא אסור לצאת בו:

מ. כובע שהוא מתפשט להלן מראשו טפח אסור להניחו בראשו אפילו בבית משום אהל:

מא. לצאת בשבת בכובע שבראשו העשוי להגין מפני החמה יש מי שאוסר משום דחיישינן שיגביהנו הרוח מראשו ואתי לאתויי ד' אמות ברשות הרבים אלא אם כן הוא מהודק בראשו או שהוא עמוק שראשו נכנס לתוכו ואין הרוח יכול להפרידו מראשו או שהוא קשור ברצועה תחת גרונו דבהכי ליכא למיחש למידי:

מב. המוצא תפילין בשבת בבזיון במקום שאין משתמרין אם יש סכנה שגזרו שלא להניח תפלין מכסן והולך לו ואם אין סכנה אם יש בהם רצועות שבכך ניכר שהם תפלין ולא קמיעות והן קשורות שיכול ללבשן מכניסן זוג זוג דרך לבישה עד שיכניסן כלן ואם היו רבים שלא יספיק ללבשן ולהכניסן זוג זוג יחשיך עליהם עד הלילה ויביאם ואם ירא להחשיך מפני לסטים מוליכם פחות פחות מד' אמות או נותנם לחבירו וחבירו לחבירו עד שמגיע לחצר החיצונה:

מג. המוצא ספר תורה בשדה אם אינו שעת סכנה יושב ומשמרו ומחשיך עליו (לשון הרמב"ם ובסכנה מניחו והולך לו) ואם היו גשמים יורדים מתעטף בעור וחוזר ומכסה אותו ונכנס בו:

מד. הבא להציל כליו מפני הדליקה לובש כל מה שיכול ללבוש ועוטף כל מה שיכול לעטוף ופושט וחוזר ולובש ומוציא:

מה. מי שנשרו כליו במים הולך בהם ואינו חושש שמא יבא לידי סחיטה ולא ישטחם לנגבם מפני מראית העין שלא יחשדוהו שכבסן בשבת ואפילו בחדרי חדרים שאין שם רואים אסור ולא אסרו אלא לשטחן בשבת אבל אם שטח מערב שבת כלים המכובסים אינו חייב לסלקן בשבת:

מו. בגדים השרויים במים אסור לנגבם סמוך לאש. הגה: ואסור לטלטלם שמא יבא לידי סחיטה והוא שמקפיד על מימיו (מרדכי פרק חבית) ואסור לילך בשבת במקום שיוכל להחליק וליפול במים שמא ישרו כליו ויבא לידי סחיטה:

מז. לא ישטח אדם את כליו בשבת אפילו מן הזיעה:

מח. מסתפג אדם באלונטית (פירוש בגד שמסתפגין בו לאחר שרוחצין) ומביאה בידו ולא חיישינן שמא יבא לסחוט ולא ימסור לבלנים שהם חשודים על הסחיטה:

מט. מותר לרחוץ ידיו בנהר בשבת ובלבד שלא יוציאם עם המים שעליהם חוץ לנהר ד' אמות:

נ. יוצאים בפשתן סרוק וצמר מנופץ שבראשי בעלי חטטין (פירוש בעלי נגעים) אימתי בזמן שצבען וכרכן או שיצא בהם שעה אחת מבעוד יום:

נא. מותר לצאת במצנפת שתולים בצואר למי שיש לו מכה בידו או בזרועו וכן בסמרטוטין (פירוש חתיכות בגד בלוי)

הכרוכים על היד או על האצבע שיש בו מכה:

סימן שב – דיני נקוי וקיפול הבגדים בשבת, ובו י"ג סעיפים

א. המנער טלית חדשה שחורה מן הטל שעליה חייב שהניעור יפה לה כמו כיבוס והוא שמקפיד עליה שלא ללבשו בלא ניעור. הגה: וכל שכן שאסור לנער בגד שנשר במים או שירדו עליו גשמים ודוקא בבגד חדש שמקפיד עליו (כל בו) יש אומרים דאסור לנער בגד מן האבק שעליו אם מקפיד עליו וטוב לחוש לדבריו (רש"י ואור זרוע) אבל מותר להסיר הנוצות מן הבגד בשבת (אור זרוע) ועיין לקמן סימן של"ז:

ב. הלוקט יבולות שעל גבי בגדים כגון אלו היבולות שבכלי הצמר הנשארים בהם מן האריגה חייב משום מכה בפטיש והוא שיקפיד עליהם אבל אם הסירם דרך עסק פטור:

ג. מקפלים כלים בשבת לצורך שבת ללבשם בו ביום ודוקא באדם (אחד) ובחדשים שעדיין לא נתכבסו ולבנים ואין לו להחליף ואם חסר אחת מאלו התנאים אסור ויש מי שאומר דלקפלו שלא כסדר קיפולו הראשון מותר בכל ענין ונראין דבריו:

ד. מכבש (הוא כלי שכובשין בו בגדים אחר הכביסה והם שתי לוחות זה על זה והבגדים ביניהם) של בעל הבית מתירין אותו ליטול ממנו בגדים לצורך השבת ושל אומן אסור מפני שהוא תחוב בחזקה והתרתו דומה לסתירה:

ה. חלוק לאחר כביסה הוא מתקשה ומשפשפים אותו בידים לרככו מותר לעשותו בשבת שאינו מתכוין אלא לרככו אבל סודר אסור מפני שמתכוין לצחצחו והוי כמלבן. הגה: וכובעים ושאר כלי פשתן דינן כסודר (בית יוסף בשם ש"ל):

ו. טיט שעל רגלו (או על מנעליו) (בית יוסף ורבינו ירוחם חלק י"ג) מקנחו בכותל אבל לא בקרקע דלמא אתי לאשויי גומות ויש מי שאוסר אף בכותל. הגה: ויש מי שמתיר בשניהם (הרא"ש) והוא הדין דמותר להסירו במעט (חרס הראוי לטלטל) (רבינו ירוחם חלק י"ג):

ז. טיט שעל בגדו משפשפו מבפנים דלא מוכחא מלתא לאתחזויי כמלבן אבל לא בחוץ דדמי למלבן ומגררו בצפורן ויש מפרשים דהני מילי לח אבל יבש אסור דהוי טוחן:

ח. אין מגרדין (בסכין או בצפורן) מנעל בין חדש בין ישן מפני שקולף העור והוי ממחק:

ט. מותר ליתן מים על גבי מנעל לשכשכו אבל לכבסו דהיינו שמשפשף צדו זה על זה אסור אבל בגד שיש עליו לכלוך אסור אפילו לשכשכו דזהו כבוסו אלא מקנחו בסמרטוט בקל ולא בדוחק פן יסחוט. הגה: ובגד שאין עליו לכלוך מותר לתת עליו מים מועטים ולא מרובים שמא יסחוט (בית יוסף בשם סמ"ג וסמ"ק וסה"ת והרא"ש פרק קמא דיומא) ויש אוסרים בכל ענין (בית יוסף בשם הטור סימן של"ד וסימן שי"ט ותוספות פרק כל כתבי והגהות פרק כ"ב):

י. הרוחץ ידיו טוב לנגבם בכח זו בזו ולהסיר מהם המים כפי יכלתו קודם שיקנחם במפה. הגה: ויש שכתבו דאין לחוש לזה דלא אמרינן שריית בגד זהו כבוסו בכי האי גוונא דאין זה רק דרך לכלוך וכן נוהגין (טור ובית יוסף ואגור) ולכן מותר לנגב ידיו בבגד שהטיל בו תינוק מי רגלים כדי לבטלם שאין זה רק דרך לכלוך בעלמא (טור) אבל אסור ליתן מים ממש על המי רגלים כדי לבטלם (הגהות מיימוני פרק כ"ב ותוספות פרק שמונה שרצים):

יא. מי שנתלכלכה ידו בטיט מקנחה בזנב הסוס ובזנב הפרה ובמפה הקשה העשויה לאחוז בה קוצים אבל לא במפה שמקנחים בה ידים שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבא לכבס המפה:

יב. אסור לנגב כוס שהיה בו מים או יין במפה משום דאתי לידי סחיטה:

יג. אין מסתכלין בשבת במראה של מתכת שהיא חריפה כאיזמל (פירוש כעין סכין קטן חד וחריף) דחיישינן שמא ישיר בה נימין המדולדלין ואפילו אם הוא קבוע בכותל אבל מותר להסתכל במראה שאין בה חשש זה אפילו אינה קבועה:

סימן שג – דיני תכשיטי אשה, ובו כ"ז סעיפים

א. לא תצא אשה בחוטי צמר ולא בחוטי פשתן ולא ברצועות שבראשה מפני שצריכה להסירם בשעת טבילה חיישינן שמא תוליכם ד' אמות ברשות הרבים ואם הם קלועות בשערה מותר ויש מי שאוסר ואם הם מעשה אריגה מותר שאינה צריכה להסירם בשעת טבילה. הגה: ובלבד שלא יהיו מטונפות או מוזהבים דאז מסירן כדי שלא יתטנפו במים (טור והרא"ש וסמ"ג):

ב. מותר לצאת בחוטין שבצוארה שהם רפויים ואינה צריכה להסירם בשעת טבילה אבל בקטלא שבצוארה אסור מפני שצריכה להסירם בשעת הטבילה לפי שהיא מהדקת אותה כדי שתראה בעלת בשר וחיישינן דלמא אתי לאתויי ד' אמות ברשות הרבים ולא תצא בטוטפת והוא כמין ציץ ומגיע מאוזן לאוזן ולא בשרביטין והוא גם כן ציץ ואינו מגיע אלא עד לחיים שכורכתו על ראשה ותולה לה על לחייה מכאן ומכאן והוא שאינם תפורים בשבכה דחיישינן דלמא שלפא לאחווי ואתי לאתויי ד' אמות ברשות הרבים אבל אם תפורים ליכא למיחש להכי ומותר. הגה: ויש אומרים דבתולה שאינה חוששת לגילוי ראשה אפילו תפורה בשבכה אסור דחיישינן שמא תסיר עם השבכה ואתי לאתויי (אור זרוע):

ובאמת בעונותינו הרבים עבירה גוררת עבירה, על ידי שאינם שמחים במצוות כראוי, אינם משגיחים ג"כ על המצוות שיהיו כראוי. תפילין, מתקיים זוג תפילין לעשר שנים, ואינו משגיח שיהיה כראוי בכל פרטי מצוות, מרובע, וכדינו בכל הלכות תפילין. הוי ווי חסרי לב, אני רואה כל מלבושים חדשים אתם לובשים, ממש רגל ברגל, לבוש חול ושבת, לבוש קיץ וחורף, וח"ו שיהיה בו כתם וטלאי, ומכ"ש הכובע על ראשו צריך שיהיה נקי מאבק, ואפילו בשבת מסירים האבק, שיש בו חשש חילול שבת באב מלאכה. ווי לאותה צרה שאינם יודעים הלכות שבת ועוברים בכמה מלאכות, כאשר דרשתי פעמים רבות.

(ספר יערות דבש - חלק שני - דרוש ה')

מכון "הלכות שבת החדשי" — ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" — במעגל החודש
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך הלכות שבת"
אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים

עמ"י

רבינו יוסף קארו

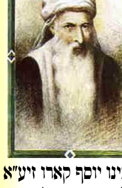

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ט"ו

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש — שני עמודים ליום

טו לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

טו לחודש

המשך סימן שג – דיני תכשיטי אשה

ג. לא תצא בכיפה של צמר דהיינו חוטי דעמרא דגדילין ועבידי כי הוצא (פירוש ככלים העשוים מעלי לולבי הדקלים שהם באריגה מה שאין כן איצטמא העשויה כמין לבד כדאיתא בגמרא שם) ורחבים כשתי אצבעות כשיעור ציץ ולא באיצטמא דהיינו מטלית שתולין בו חוטין של צבעונין ותולין אותו לכלה להפריח ממנה הזבובים:

ד. לא תצא בעיר של זהב ופירש רש"י שהוא תכשיט עגול ומציירין בו כמין עיר ויש באמצע לשון שמחברים אותו למלבוש ורבינו תם פירש שהוא כעין עטרה לראש:

ה. כלילא והוא תכשיט שמניחתו על פדחתה מאוזן לאוזן וקושרתו ברצועות התלויות מותרת לצאת בו בין שהיא עשויה מחתיכות של זהב חרוזות בחוט בין שאותן חתיכות קבועות במטלית:

ו. רסוקיא דהיינו חתיכת מעיל רחבה אם יש בה רצועות קצרות תלויות בה לקושרן בהם ולהדקן סביבותיה דמהדק שרי ואם אין לו רצועות אסור:

ז. לא תצא בקטלא דהיינו בגד שיש לו שנצים כעין מכנסים ומכניסים בו רצועה רחבה וקושרה סביב צוארה והבגד תלוי על לבה והוא חשוב ומצוייר בזהב:

ח. לא תצא בנזמי האף אבל יוצאה בנזמי האוזן. הגה: מפני שאזניה מכוסות ובמקום שנוהגין לגלות האזנים אסור לצאת בנזמים שבאוזן היכא דדרך להוציאם משם (אור זרוע):

ט. לא תצא במחט נקובה ואם יצאה חייבת ושאינה נקובה אם מעמדת בה קישוריה מותרת לצאת בו ואם אינה מעמדת בה קישוריה אסור:

י. לא תצא בטבעת שיש עליה חותם ואם יצאה חייבת וכשאין עליה חותם לא תצא ואם יצאה פטורה:

יא. לא תצא בכוליאר והוא תכשיט שקושרת בו מפתחי חלוקה ולא בכובלת והוא קשר שקשור בה בושם שריחו טוב:

יב. אם חסר אחת משיניה ומשימה אחר במקומו אם הוא של זהב לא תצא בו דכיון שמשונה במראה משאר שינים דלמא מבזו לה ושקלה ליה וממטיא אבל של כסף שדומה לשאר שינים מותר וכל שכן שן דאדם:

יג. לא תצא במנעל הקרוע למעלה דמחכו עלה ואתיא לאתויי ולא במנעל חדש שמא לא יבא למדתה אלא אם כן נסתה ללכת בו מאתמול שהוא למדתה אבל איש מותר שאין מקפיד כל כך. הגה: ובשאר מלבושים אין לחוש אפילו באשה (כל בו):

יד. יוצאת בחוטי שער בין שהם עשוים משערה או משער חברתה ואפילו משער בהמה ובלבד שלא תצא זקנה בשל ילדה ולא ילדה בשל זקנה:

טו. יוצאת בקשר שעושין לרפואת קיטוף עין הרע שלא ישלוט ובמוך הקשור ומהודק באזנה ובמוך שבסנדלה הקשור בסנדלה ובסנדל ומנעל הסתומים מכל צד אפילו אינו קשור מותר ובמוך שהתקינה לנדתה, הגה: שלא יפול דם עליה ויצערנה (בית יוסף בשם הפוסקים), אפילו אינו קשור דכיון שהוא מאוס לא חיישינן דלמא שקלה ליה אפילו יש לו בית יד ובפלפל ובגרגיר מלח ובכל בושם שתתן לתוך פיה ובלבד שלא תתנם לכתחלה בשבת ואם נפל לא תחזיר ובבתי שוקיים שקושרים במשיחה סביב שוקיה אף על פי שאין המשיחה קשורה בהם ולא חיישינן שמא ישתלשלו למטה ויוצאה באצעדה שמניחין בזרוע או בשוק והוא שתהא דבוקה לבשר ולא תשמט ויש מי שאוסר בשל זרוע:

טז. בכל מה שיכולה לצאת יכולה להתירו ברשות הרבים ולא חיישינן דלמא מתיא ליה:

יז. יש אוסרים להביא מפתח אפילו בחצר הבית כי אם בידו אבל לא בחגורתו שמא ישכח ויוציאנה לרשות הרבים:

יח. כל שאסרו חכמים לצאת בו לרשות הרבים אסור לצאת בו לחצר שאינה מעורבת חוץ מכבול ופאה נכרית דהיינו קליעת שער שקלעה בתוך שערה ויש אומרים דכל שאסרו לצאת בו אפילו להתקשט בו בבית אסור וכל שכן לצאת בו לחצר המעורבת חוץ מכבול ופאה נכרית ויש אומרים שהכל מותר לצאת בו בחצר אפילו אינה מעורבת והאידנא נשי דידן נהגו לצאת בכל תכשיטין ויש שאמרו דמדינא אסורות אלא שכיון שלא ישמעו מוטב שיהיו שוגגות ואל יהיו מזידות ויש שלמדו עליהם זכות לומר שהן נוהגות כן על פי סברא אחרונה שכתבתי שלא אסרו לצאת בתכשיטין לחצר שאינה מעורבת והשתא דלית לן רשות הרבים גמור הוה ליה כל רשות הרבים שלנו כרמלית ודינו כחצר שאינה מעורבת ומותר. הגה: ויש אומרים עוד טעם להתיר דעכשיו שכיחי תכשיטין ויוצאין בהם אף בחול וליכא למיחש דילמא שלפא ומחוי כמו בימיהם שלא היו רגילים לצאת בהן רק בשבת ולא הוו שכיחי (תוספות פרק ב"ר והגהות אלפסי פרק במה אשה), ומיהו

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחַלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

כל השונה הלכות בכל יום

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

טבעת שיש עליה חותם לאשה ושאין עליה חותם לאיש דתנן בה חייב חטאת אף בכרמלית אסור אפילו לדידן והוא הדין לכל מאי דאתמר ביה חיוב חטאת ויש מי שאומר שבזמן הזה שנהגו האנשים לצאת בטבעת שאין עליה חותם הרי זה להם כתכשיט ושרי ולפי זה אפשר דכיון שנהגו עכשיו הנשים לצאת בטבעת שיש עליה חותם הרי הוא להן כתכשיט ושרי ומכל מקום צריך להזהיר לנשים שלא תצאנה אלא במחטים שהן צריכות להעמיד קישוריהן ולא יותר כי בזה שאין להן תועלת בו ישמעו לנו:

יט. צריך להזהיר לנשים שלא יטלטלו מחט שניטל חודה או עוקצה לשום בצעיפים אלא אם כן ניטל מערב שבת חודה ועוקצה (ויחדה) לשם כך (ועיין לקמן סימן ש"ח סעיף י"א):

כ. הבנות קטנות שנוקבים אזניהם כדי לתת בהם נזמים כשיגדלו וכדי שלא יסתמו הנקבים נותנים בהם קסמים מותר לצאת בהם והוא הדין אם נותנין חוטים באותם נקבים שמותר לצאת בהם אם אינם צבועים אבל אם צבועים אסור:

כא. יוצאת אשה רעולה והוא שמעטפת כל ראשה חוץ מהפנים:

כב. פורפת (פירוש קושרת) בשבת על האגוז ועל האבן שיחדתו לכך ויוצאת בו אבל על המטבע אסור לפרוף בשבת דלאו בר טלטול הוא ולא מהני בה יחוד ואם פרפה עליו מערב שבת מותר לצאת בו בשבת:

כג. אם היתה צריכה להוציא אגוז לבנה ופרפה עליו כדי להוציאו אם לרשות הרבים אסור ואם לכרמלית מותר:

כד. יוצאה באבן תקומה (פירש הערוך אבן ידועה שכשהיא על אשה לא תפיל) ובמשקל ששקלו כנגדו שלא תפיל ואפילו לא נתעברה עדיין:

כה. אסור לאשה שתעביר בשבת סרק על פניה משום צובע ומטעם זה אסורה לכחול בשבת ומטעם זה אסורה לטוח על פניה בצק דכשנוטלתו מאדים הבשר:

כו. אסור לקלוע האשה שערה בשבת ולא להתיר קליעתה אבל יכולה לחלוק שערה. הגה: ויש אוסרים לחלוק שערה דהיינו לעשות השייטי"ל (רש"י ואור זרוע) וכן נהגו לאסור לעשות על ידי כלי אבל באצבע בעלמא נהגו להקל:

כז. אסור לסרוק במסרק בשבת ואפילו אותו שעושים משער חזיר שאי אפשר שלא יעקרו שערות. אבל מותר לחוף ולפספס ביד (בית יוסף):

סימן שד – על איזה עבד מצווה על שביתתו, ובו ג' סעיפים

א. אדם מצווה על שביתת עבדו שמל וטבל לשם עבדות וקבל עליו מצות הנוהגות בעבד אבל אם לא מל וטבל אלא קבל עליו שבע מצות בני נח הרי הוא כגר תושב ומותר לעשות מלאכה בשבת לעצמו אבל לא לרבו ואסור לכל ישראל לומר לו לעשות מלאכה בשבת לצורך ישראל ואפילו מי שאינו רבו ואם לא קבל עליו שום מצוה אלא עדיין הוא כותי גמור דינו שוה לקבל עליו שבע מצות ולפי זה צרכי חולה שאין בו סכנה דקיימא לן אומר לאינו יהודי ועושה וכן מת ביום טוב ראשון דקיימא לן יתעסקו בו עממין אסור לומר לעבד ישראל אפילו הוא עובד עבודת גלולים דכיון דמלאכת העבד אסורה מן התורה לא הותרה בדבר שאין בו פיקוח נפש ויש חולקים ומתירים בזה ומכל מקום אם היה עושה מלאכת רבו שלא מדעתו וניכר שאינו עושה לדעתו מותר ואין צריך להפרישו (אפילו קבל עליו שבע מצות) ולישראל אחר שאינו רבו אפילו עושה לדעת ישראל מותר כל שאין שם אמירת ישראל ובלבד שלא יהנה ישראל בשבת מאותה מלאכה ויש אומרים שכל שלא קבל עליו שבע מצות בני נח כיון דאינו יהודי גמור הוא אין רבו מוזהר עליו ולפי זה צרכי חולה שאין בו סכנה וכן צרכי מת ביום טוב ראשון מותר לומר להם לעשותו. הגה: וכל עבד שמצווה על שביתתו אסור לצאת בחותם שעשה לו רבו להראות בו שהוא עבדו ואם הוא של טיט מותר לצאת בו כשתלוי בצוארו אבל לא בכסותו ובשל מתכת בכל ענין אסור (טור) ואם העבד עשה החותם לעצמו אפילו בשל טיט בכל ענין אסור (המגיד פרק י"ט):

ב. והיכא דמותר העבד לעשות מלאכה לעצמו אם אמר לו האדון שיעשה לעצמו ויזון עצמו ביום השבת כיון שהתנה עמו מבעוד יום עושה הוא לצרכי מזונותיו ובלבד בצנעה שלא יהא בדבר חשש רואים:

ג. אינו יהודי גמור שהוא שכיר אין רבו מצווה על שביתתו:

סימן שה – במה בהמה יוצאת בשבת, ובו כ"ג סעיפים

א. בהמה יוצאת במה שמשתמרת בו אבל אם אינה משתמרת בו אז הוי נטירותא יתירתא ביותר והוי משאוי וכן כל דבר שהוא לנוי ולא לשימור לא תצא בו הילכך נאקה יוצאת בזממא דפרזלא שהוא טבעת של ברזל ונוקב חוטמו ומכניסו בו וחמרא לובא בפגא דפרזלא דהיינו בריג"א והגמל באפסר שהוא קבישטר"ו ופרד וחמור וסוס יוצאים באפסר או ברסן שהוא פרינ"ו אבל לא בשניהם ומותר לכרוך חבל האפסר סביב צוארה ותצא בו ומותר לטלטל האפסר וליתנו עליה ובלבד שלא ישען עליה:

ב. אם קשר חבל בפי הסוס הרי זה משאוי לפי שאינו משתמר בו:

ג. לצאת חמור בפרומביא (פירוש רסן של ברזל) אסור:

ד. כל בהמה שעסקיה רעים אף על פי שאין בנות מינה צריכות לאותה שמירה והיא צריכה מותר לצאת בה:

מחויב כל אדם ללמוד בפוסקים הראשונים כל דיני שבת כי רבים הם עד מאוד והלומדים דברי תורה לבעלי בתים חיוב מוטל עליהם ללמוד להם כל דיני שבת כדי שידעו להזהר לשמור ולעשות ולקיים כי יש כמה דברים שאינם יודעים להזהר מזה. (קיצור של"ה)

עמ"י

עש"ו

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ט"ז

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש — שני עמודים ליום

טז לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

טז לחודש

המשך סימן שה – במה בהמה יוצאת בשבת

ה. בעלי השיר כגון כלבים של ציידים וחיות קטנות שיש להם כמין אצעדה סביב צוארן וטבעת קבועה בה ומכניסין בה רצועה ומושכין אותם בה מותר שיצאו בשיר הכרוך על צוארן ויכולים למשכם בהם:

ו. אילים יוצאים לבובים והוא עור שקושרים להם תחת זכרותם שלא יעלו על הנקבות והרחלות יוצאות שחוזות והוא שקושרין אליתן כלפי מעלה כדי שיעלו עליהן הזכרים ויוצאות כבונות והוא שקושרים בגד סביבן לשמור הצמר שיהיה נקי והעזים צרורות והוא שקושרים ראשי דדיהן ודוקא כשקושרים אותם כדי שיצטמקו דדיהן ולא יחלבו דאז מהדק שפיר אבל אם קשר כדי לשמור חלבן שלא יפול לארץ אסור דלא מהדק שפיר וחיישינן דלמא נפל ואתי לאתויי:

ז. חמור יוצא במרדעת (פירוש כמין אוכף קטן שמניחין על החמור כל היום כולו כדי שיתחמם) והוא שתהא קשורה לו מערב שבת ושאר כל הבהמות אסורות ולא יצא באוכף אף על פי שקשור לו מערב שבת:

ח. מותר ליתן מרדעת על החמור מפני הצנה ובלבד שלא יקשרנו בו מפני שכשקושר צריך ליקרב אליו ונמצא משתמש בבעלי חיים אבל על הסוס כיון דלית ליה צער צנה אסור ליתן עליו מרדעת כלל ולהסיר מרדעת בשבת בין מן החמור ובין מן הסוס אסור כיון דלית ליה צער אם לא יסירנה ואוכף אסור בין ליטול בין להניח בין לחמור בין לסוס:

ט. אוכף שעל גבי החמור שבא מן הדרך ונתיגע וצריך להסירו לצננו לא יטלנו בידו אלא מתיר החבל מתחתיו ומוליכו ומביאו בחצר והוא נופל מאליו:

י. אין תולין לחמור טרסקל (פירוש כלי של ערבה קלופה ומכוסה בעור) בצוארו ליתן מאכל בתוכו שיאכל משם אבל עגלים וסייחים שצוארן קטן ומצטערים לאכול על גבי קרקע שרי בחצר אבל אין יוצאים בו:

יא. לא יצא הסוס בזנב שועל שתולין בין עיניו שלא תשלוט בו עין הרע ולא בזהורית שעושים לו לנוי ולא עזים בכיס שבדדיהם שקושרים אותם שלא יסרטו דדיהם בקוצים ולא פרה בחסום שבפיה שחוסמים פיה שלא תרעה בשדות אחרים ולא כל בהמה בסנדל שנועלים ברגליה שלא תנגף אבל יוצאה באגד שעל גבי מכה ובקשקשים שעל גבי השבר והם לוחות שקושרים להם סביב העצם הנשבר בהן ובשליא שיצאה מקצתה ותלויה בה ופוקק זוג שבצוארה ומטייל בה בחצר אבל לא תצא בו לרשות הרבים אף על פי שהוא פקוק בין אם הוא בצוארה בין אם הוא בכסותה:

יב. לא תצא בחותם בין שהוא בצוארה בין שהוא בכסותה:

יג. אין הגמל יוצא במטולטלת והוא כמין כר קטן שנותנים תחת זנבו אפילו היא קשורה לו בזנבו אלא אם כן היתה קשורה בזנבו ובחטוטרתו או בשליתה:

יד. לא תצא שום בהמה לא עקוד ולא רגול פירוש עקוד שקושר ידה אחת עם רגלה ורגול היינו שקושר אחת מרגליה כלפי מעלה שלא תלך אלא על ג' רגלים:

טו. לא יקשור גמלים זה אחר זה והוא תופס באפסר הראשון וכולם נמשכים על ידו אבל אם תופס כמה אפסרי גמלים בידו מותר ויש מי שאוסר גם בזה ולא התיר אלא להוציא בהמה אחת לבדה והוא מושכה בחבל:

טז. המוציא בהמה והוא מושכה באפסר צריך ליזהר שלא יצא ראש החבל מתחת ידו טפח למטה דדמי כמו שנושאה בידו ולא מתחזיא מאפסר הבהמה וגם לא יניח הרבה מן החבל בין ידו לבהמה כדי שלא יכביד עד שלא יגיע בטפח הסמוך לארץ ואם הוא ארוך יכרוך אותו סביב צוארה:

יז. אין חמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו מערב שבת ולא בזוג ואף על פי שהוא פקוק ולא בסולם שבצוארו והן לוחות שקושרים סביב צוארו שלא יחכך מכתו ולא ברצועה שברגלו והוא כמין טבעת עבה שעושים מקש וקושרים ברגלי הבהמה שפסיעותיה קצרות ומכה רגליה זו בזו ועושים לה זה להגין שלא תכה זו בזו ואין התרנגולים יוצאים בחוטים שקושרים ברגליהם לסימן ולא ברצועה שקושרים ברגליהם כדי שלא ישברו הכלים ואין האילים יוצאים בעגלה שתחת אליותיהם שעושים להם כן כדי שלא תהא האליה נגררת בארץ ואין העזים יוצאות בעץ ידוע שנותנים בחוטמיהם כדי שיתעטשו ויפלו תולעים שבראשיהם ולא העגל בעול קטן שנותנים על צוארה ולא בזמם שמניחים בחוטמו של עגל כדי שלא יינק ולא פרה בעור שנותנים על דדיה שלא יינקו השרצים ולא ברצועה שבין קרניה בין אם היא לשימור בין אם היא לנוי ולא תצא פרה או שור בחבל שבצוארה לפי

שאינה צריכה שמירה אבל עגלים מותרים לפי שהם מורדים בקל. הגה: הבהמה יוצאה בקמיע מומחה לבהמה אבל לא בשאינה מומחה אף על פי שהיא מומחה לאדם (בית יוסף ורבינו ירוחם חלק י׳ ורמב״ם פרק ב׳):

יח. אין רוכבין על גבי בהמה ולא נתלים עליה ואפילו בצדה אסור להשתמש אבל צדי צדדין כגון שדבר אחד מונח על צדה והוא משתמש בו מותר ואם עלה עליה אפילו במזיד ירד משום צער בעלי חיים ומטעם זה פורקין משאוי שעליה כיצד עושה מכניס ראשו תחת המשאוי ומסלקו לצד אחר והוא נופל מאליו. הגה: ואסור לישב על קרון שהאינו יהודי מנהיגו בשבת משום שמשתמש בבהמה גם שלא יחתוך זמורה (תוספות והרא״ש ריש פרק מי שהוציאוהו ומרדכי פרק קמא דשבת והגהות עירובין ובית יוסף בשם סמ״ג):

יט. בהמה שנפלה לאמת המים אם המים עמוקים ומפני כך אינו יכול לפרנסם במקומם מביא כרים וכסתות ונותן תחתיה משום צער בעלי חיים אף על פי שמבטל כלי מהיכנו: דין קירוד בהמה בשבת כמו ביום טוב (מרדכי פרק ב׳ דביצה) (ועיין לקמן סימן תק״ג סעיף ב׳):

כ. מותר לומר לאינו יהודי לחלוב בהמתו בשבת משום צער בעלי חיים שהחלב מצערה והחלב אסור בו ביום ויש אומרים שצריך לקנותו מן האינו יהודי בדבר מועט שלא יהא נראה כחולב לצורך ישראל:

כא. גבינות שעושות השפחות מעצמן מחלב של ישראל מותר כיון שאינו אומר להן שיעשו:

כב. מי שיש לו נער אינו יהודי ורוכב על הבהמה בשבת כשמוליכה להשקותה אינו צריך למונעו שהחי נושא את עצמו אבל צריך למונעו שלא יתן עליה בגדיו ולא שום דבר:

כג. מותר למסור סוס או פרד או חמור לרועה אינו יהודי ואף על פי שהאינו יהודי משתמש בהם בשבת אין בכך כלום כיון דשלא מדעת ישראל הוא עושה ואינו ממתין לשכירות ממנו ואם רואהו משתמש בה בשבת מוחה בידו). הגה: וכל שכן דאין לחוש שהרועה יוציא אותם חוץ לתחום דהא תחומין דרבנן (הגהות מרדכי דקדושין):

סימן שו – באיזה חפצים מותר לדבר בשבת, ובו י״ד סעיפים

א. ממצוא חפצך חפציך אסורים אפילו בדבר שאינו עושה שום מלאכה כגון שמעיין נכסיו לראות מה צריך למחר או לילך לפתח המדינה כדי שימהר לצאת בלילה למרחץ וכן אין מחשיכים על התחום לשכור פועלים. הגה: והוא הדין דאסור לטייל למצוא סוס או ספינה או קרון לצאת בו (מרדכי סוף פרק מי שהחשיך). אבל מחשיך על התחום להביא בהמתו ויש אומרים שאם אין הבהמה יכולה לילך ברגלים כגון שהוא טלה קטן אינו רשאי להחשיך דאינו רשאי להביא דאסור לטלטל בעלי חיים שהם מוקצים:

ב. היתה בהמתו עומדת חוץ לתחום יכול לקרות לה כדי שתבוא:

ג. מחשיכין על התחום לעשות צרכי כלה או צרכי מת להביא לו ארון ותכריכין ויכול לומר לחבירו שיחשיך כדי שיביא לו ויכול לומר לו לך למקום פלוני למחר ואם לא מצאת במקום פלוני לך למקום פלוני לא מצאת במנה קח במאתים ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח כלומר שלא יאמר לו סך ידוע שלא להוסיף עליו וכן אם לקח ממנו בשמונה לא יאמר תן לי עוד בשנים ואהיה חייב לך עשרה. הגה: ואם אי אפשר לו אלא אם כן יזכיר לו סכום מקח מותר בכל ענין דהא צרכי מצוה הוא (הגהות מרדכי פרק ה׳) ויש אוסרים בכל ענין וכן עיקר (בית יוסף בשם הר״ן ומרדכי פרק כירה והגהות מיימוני פרק א׳ ופרק כ״ו):

ד. השוכר את הפועל לשמור זרעים או דבר אחר אינו נותן לו שכר שבת לפיכך אין אחריות שבת עליו היה שכיר שבת שכיר חודש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכר שבת לפיכך אחריות שבת עליו ולא יאמר תן לי של שבת אלא אומר תן לי שכר השבוע או החודש (ואם שכרו לחודש והתנה לשלם לו כל יום כך וכך מקרי שכיר יום) (ר״ן סוף פרק אף על פי), או יאמר לו תן לי שכר עשרה ימים:

ה. אסור לשכור חזנים להתפלל בשבת ויש מי שמתיר. הגה: ואם שכרו לשנה או לחודש לכולי עלמא שרי (דברי עצמו):

ו. חפצי שמים מותר לדבר בהם כגון חשבונות של מצוה ולפסוק צדקה ולפקח על עסקי רבים ולשדך התינוק ליארס וללמדו ספר או אומנות ודוקא לדבר אם רוצה להשתכר אבל לשכרו ולהזכיר לו סכום מעות אסור. הגה: יש אומרים דבמקום שנוהגין ליתן לקורא בתורה מי שברך ונודר לצדקה או לחזן דאסור בשבת לפסוק כמה יתן (אור זרוע) והמנהג להקל דהא מותר לפסוק צדקה:

ז. מותר למדוד בשבת מדידה של מצוה כגון למדוד אם יש במקוה מ׳ סאה ולמדוד אזור מי מי שהוא חולה וללחוש עליו כמו שנוהגים הנשים מותר דהוי מדידה של מצוה:

ח. הרהור בעסקיו מותר ומכל מקום משום עונג שבת מצוה שלא יחשוב בהם כלל ויהא בעיניו כאלו כל מלאכתו עשויה:

ט. אסור לומר לאינו יהודי שילך חוץ לתחום בשבת אחר קרובי המת שיבואו להספידו אבל חולה דתקיף ליה עלמא ואמר שישלחו בעד קרוביו ודאי שרי:

י. להחליף משכון לאינו יהודי בשבת מותר אם הוא מלבוש ויוציאנו האינו יהודי דרך מלבושו (ועיין לקמן סימן שכ״ה):

כי בלי תורה אי אפשר בתשובה, כי תורה היא המעוררת לתשובה, היא המלמדת לאדם דעת, ולא תורה של פלפול, רק עיקר תורה ללמוד שו״ע לדעת דרכי ה׳. אוי לנו, מי שאינו בקי בהלכות שבת לדעת פרטיה, איך יוכל להתפאר שקיים מצות שבת, ואין דרוש שאין אני מזהיר בכם בדבר זה, ובדרוש הקדום בררתי לכם כמה דברים שאדם דש בעקביו בעבירות, מה שנעלמה מאתו הידיעה בחילול שבת. (יערות דבש - חלק שני - דרוש ה׳)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

יז לחודש

המשך סימן שו – באיזה חפצים מותר לדבר בשבת

יא. מותר לקנות בית בארץ ישראל מן האינו יהודי בשבת וחותם ומעלה בערכאות. הגה: שלהם בכתב שלהם דאינו אסור רק מדרבנן ומשום ישוב ארץ ישראל לא גזרו (אור זרוע):

יב. מותר להכריז בשבת על אבדה אפילו היא דבר שאסור לטלטלו. הגה: ומותר להתיר חרמי צבור בשבת אף על פי שאינו לצורך שבת הואיל והוא יום כנופיא לרבים הוי כעסקי רבים דשרי לדבר בם (אגור) אבל אין מחרימין בשבת כי אם מדבר שהוא לצורך שבת (אגודה פרק כ"ג):

יג. להכריז בשבת על קרקע הנמכר שכל מי שיש לו זכות עליו יבוא ויגיד ואם לאו יאבד זכותו אסור. הגה: וכן אסור להכריז יין בשבת דהוי כמקח וממכר (מהרי"ל):

יד. מי ששלחו לו שהוציאו בתו מביתו בשבת להוציאה מכלל ישראל מצוה לשום לדרך פעמיו להשתדל בהצלתה ויוצא אפילו חוץ לשלש פרסאות ואי לא בעי בית דין גוזרין עליו (ועיין לקמן סימן שכ"ח סעיף י'):

סימן שז – דיני שבת התלוים בדיבור, ובו כ"ב סעיפים

א. ודבר דבר שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול הלכך אסור לומר דבר פלוני אעשה למחר או סחורה פלונית אקנה למחר ואפילו בשיחת דברים בטלים אסור להרבות. הגה: ובני אדם שסיפור שמועות ודברי חידושים הוא עונג להם מותר לספרם בשבת כמו בחול אבל מי שאינו מתענג אסור לאמרם כדי שיתענג בהם חבירו (תרומת הדשן סימן ס"א):

ב. אסור לשכור פועלים ולא לומר לאינו יהודי לשכור לו פועלים בשבת אף על פי שאין הישראל צריך לאותה מלאכה אלא לאחר השבת שכל מה שהוא אסור לעשותו אסור לומר לאינו יהודי לעשותו ואפילו לומר לו קודם חשכה לעשותו בשבת אסור אבל מותר לומר לו אחר השבת למה לא עשית דבר פלוני בשבת שעבר אף על פי שמבין מתוך דבריו שרצונו שיעשנה בשבת הבאה:

ג. אסור ליתן לאינו יהודי מעות מערב שבת לקנות לו בשבת אבל יכול לומר לו קנה לעצמך ואם אצטרך אקנה ממך לאחר השבת:

ד. מותר לתת לאינו יהודי מעות מערב שבת לקנות לו ובלבד שלא יאמר לו קנה בשבת. הגה: וכן מותר ליתן לו בגדים למכור ובלבד שלא יאמר לו למכרן בשבת (בית יוסף בשם סמ"ג) מי ששכר אינו יהודי להוליך סחורתו ובא האינו יהודי ולקחה מבית ישראל בשבת אסור והיו עונשין העושה (רבינו ירוחם חלק י"ב):

ה. דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת והוא שיהיה שם מקצת חולי או יהיה צריך לדבר צורך הרבה או מפני מצוה כיצד אומר ישראל לאינו יהודי בשבת לעלות באילן להביא שופר לתקוע תקיעת מצוה או להביא מים דרך חצר שלא עירבו לרחוץ בו המצטער ויש אוסרין. הגה: ולקמן סימן תקפ"ז פסק להתיר ועיין לעיל סימן רע"ו דיש מקילין אפילו במלאכה דאורייתא ועיין שם סעיף ג':

ו. אסור לחשב חשבונות אפילו אם עברו כגון כך וכך הוצאתי על דבר פלוני ודוקא שעדיין שכר הפועלים אצלו אבל אם פרעם כבר מותר:

ז. מותר לומר לחבירו הנראה בעיניך שתוכל לעמוד עמי לערב אף על פי שמתוך כך מבין שצריך לו לערב לשוכרו אבל לא יאמר לו היה נכון עמי לערב:

ח. יכול לומר לחבירו לכרך פלוני אני הולך למחר וכן מותר לומר לו לך עמי לכרך פלוני למחר כיון שהיום יכול לילך על ידי בורגנין וכן כל כיוצא בזה שיש בו צד היתר לעשותו היום יכול לומר לחבירו שיעשנו למחר ובלבד שלא יזכיר לו שכירות אבל בדבר שאין בו צד היתר לעשותו היום אפילו אם אין בו אלא איסור דרבנן כגון שיש לו חוץ לתחום פירות מוקצים כיון שאי אפשר לו להביאם היום אסור לומר לחבירו שיביאם לו למחר וכן אסור לו להחשיך בסוף התחום כדי שימהר הלילה לילך שם להביאם. הגה: וכן לא יאמר אעשה דבר פלוני למחר (הרא"ש פרק השואל ועיין לעיל ריש הסימן), אבל יכול להחשיך בסוף התחום כדי למהר לילך שם לשמרם שאפילו היום היה יכול לשמרם אם הם היו בתוך התחום ואם לא כוון להחשיך אלא לשמרם יכול אף להביאם:

ט. מותר להחשיך לתלוש פירות ועשבים מגנתו וחורבתו שבתוך התחום ולא אסרו להחשיך אלא בסוף התחום משום דמינכרא מילתא:

י. מותר לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואני אשמור פירותיך שבתחומי:

יא. השואל דבר מחבירו לא יאמר לו הלויני דמשמע לזמן מרובה ואיכא למיחש

שמא יכתוב אלא יאמר לו השאילני ובלשון לעז שאין חילוק בין הלויני להשאילני צריך שיאמר תן לי. הגה: וכשלוה בשבת ואינו רוצה להאמינו יניח משכון אצלו אבל לא יאמר לו הילך משכון דהוי כעובדא דחול (בית יוסף בשם אורחות חיים). כשם שאין לוין בשבת כך אין פורעין בשבת (ריב"ש סימן קנ"ו):

יב. **זימן אורחים והכין להם מיני מגדים וכתב בכתב כמה זימן וכמה מגדים הכין להם אסור לקרותו בשבת אפילו אם הוא כתוב על גבי כותל גבוה הרבה משום גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות דהיינו שטרי חובות וחשבונות,** ואפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור (הרא"ש ור"ן פרק השואל וטור). **אבל אם חקק בכותל חקיקה שוקעת מותר אבל בטבלא ופנקס אפילו אם הוא חקוק אסור לקרותו:**

יג. **שטרי הדיוטות דהיינו שטרי חובות וחשבונות ואגרות של שאלת שלום אסור לקרותם ואפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור:**

יד. **לקרות באגרת השלוחה לו אם אינו יודע מה כתוב בה מותר ולא יקרא בפיו אלא יעיין בה ואם הובאה בשבילו מחוץ לתחום טוב ליזהר שלא יגע בה:**

טו. **כותל או וילון שיש בו צורות חיות משונות או דיוקנאות של בני אדם של מעשים כגון מלחמות דוד וגלית וכותבים זו צורת פלוני וזה דיוקן פלוני אסור לקרות בו בשבת:**

טז. **מליצות ומשלים של שיחת חולין ודברי חשק כגון ספר עמנואל וכן ספרי מלחמות אסור לקרות בהם בשבת ואף בחול אסור משום מושב לצים ועובר משום אל תפנו אל האלילים לא תפנו אל מדעתכם ובדברי חשק איכא תו משום מגרה יצר הרע ומי שחיברן ומי שהעתיקן ואין צריך לומר המדפיסן מחטיאים את הרבים.** הגה: ונראה לדקדק הא דאסור לקרות בשיחת חולין וספורי מלחמות היינו דוקא אם כתובים בלשון לעז אבל בלשון הקודש שרי (וכן נראה לי מלשון שכתבו התוספות פרק כל כתבי וכן נהגו להקל בזה):

יז. **אסור ללמוד בשבת ויום טוב זולת בדברי תורה ואפילו בספרי חכמות אסור ויש מי שמתיר ועל פי סברתו מותר להביט באצטרלו"ב בשבת** (ולהפכה ולטלטלה כדלקמן סימן ש"ח):

יח. **לשאול מן השד מה שמותר בחול מותר בשבת:**

יט. **סחורה הנפסדת בשבת על ידי גשמים או דבר אחר או אתי בידקא** (פירוש נחל או אגם מים) **דמיא ומפסיד ממונו או שנתרועעה חבית של יין והולך לאיבוד מותר לקרות אינו יהודי אף על פי שודאי יודע שהאינו יהודי יציל הממון.** (ולכסות סחורה או פירות או דבר אחר מפני הגשמים עיין לקמן סימן של"ה סעיף ז'). **וכן מותר לומר לאינו יהודי כל המציל אינו מפסיד כמו בדליקה שהתירו לומר כל המכבה אינו מפסיד ויש מי שאומר שלא התירו אלא בדליקה דוקא** (ועיין לקמן סימן של"ד):

כ. **ישראל שאמר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת מותר לו ליהנות בה לערב בכדי שיעשו:**

כא. **אסור לומר לאינו יהודי בשבת הילך בשר זה ובשל אותו לצרכך ואפילו אין מזונותיו עליו.** הגה: אבל מותר לומר לו לעשות מלאכה לעצמו (הגהות מרדכי פרק ה' ורמב"ן פרשת בא אל פרעה):

כב. **כל שבות דרבנן מותר בין השמשות לצורך מצוה כגון לומר לאינו יהודי להדליק לו נר בין השמשות או אם היה טרוד והוצרך לעשר בין השמשות).** הגה: כל דבר שאסור לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת אסור לרמוז לו לעשותו אבל מותר לרמוז לו לעשות מלאכה אחר שבת (אור זרוע). אינם יהודים המביאים תבואה בשבת לישראל שחייבים להם והישראל נותן לו מפתחו לאוצרו והאינו יהודי נותנו לשם ומודדים ומונים יש מי שמתיר משום דאינו יהודי במלאכת עצמו עוסק ואינו של ישראל עד אחר המדידה ושיחשוב עמו אחר כך וכן אינם יהודים העושים גבינות בשבת והישראל רואה ויקנה אותם ממנו דמכל מקום האינו יהודי אדעתא דנפשיה קעביד ואף על פי שהישראל עומד בעדר חודש או חדשים ואדעתא למכרם לישראל קא עביד שרי:

סימן שח – דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת, ובו נ"ב סעיפים

א. **כל הכלים נטלים בשבת חוץ ממוקצה מחמת חסרון כיס כגון סכין של שחיטה או של מילה ואיזמל של ספרים וסכין של סופרים שמתקנים בהם הקולמוסים כיון שמקפידים שלא לעשות בהם תשמיש אחר אסור לטלטלו בשבת ואפילו לצורך מקומו או לצורך גופו.** הגה: ואפילו תחובים בנדן עם שאר סכינים אסור לטלטלו (מהרי"ל). **והוא הדין לקורנס של בשמים שמקפידים עליו שלא יתלכלך.** הגה: והוא הדין כלים המיוחדים לסחורה ומקפיד עליהם (בית יוסף בשם מיימוני פרק ה' והמגיד פרק כ"ז):

ב. **כל כלי אפילו הוא גדול וכבד הרבה לא נתבטל שם כלי ממנו לא מפני גדלו ולא מפני כבדו:**

ג. **כלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו** (ואם נשתמש לאיסור בבין השמשות כגון נר שהודלק עיין לעיל סימן רע"ט) **בין לצורך גופו כגון קורנס של זהבים או נפחים לפצוע בו אגוזים קורדם לחתוך בו דבלה בין לצורך מקומו דהיינו שצריך להשתמש במקום שהכלי מונח שם ומותר לו ליטול משם ולהניחו באיזה מקום שירצה אבל מחמה לצל דהיינו שאינו צריך לטלטלו אלא מפני שירא שישבר או יגנב שם אסור.** הגה: כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטולו אבל בנגיעה בעלמא שאינו מנדנדו שרי ולכן מותר ליגע במנורה שבבית הכנסת שנרות דולקות עליו או בתנור שדולק בו אש וכן מותר ליקח דבר היתר המונח על דבר מוקצה (מרדכי פרק כל הכלים וריש ביצה ורבינו ירוחם חלק י"ג והמגיד פרק כ"ה ותרומת הדשן סימן ס"ז וכל בו סוף דיני שבת) וכן מותר לטלטל דבר מוקצה על ידי נפוח דלא הוי טלטול אלא כלאחר יד ולא מיקרי טלטול (תשובת מהרי"ו):

חזקו בני אל חי לשמירת שבת, והעיקר כמו שדרשתי והזהרתי כמה פעמים, ללמוד מתוך ספר הלכות שבת, כי רבו הדינים לא יכילן המאמר בעל פה. (יערות דבש - חלק שני - דרוש ח')

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון י"ח

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

יח לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

יח לחודש

המשך סימן שח – דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת

ד. כלי שמלאכתו להיתר מותר לטלטלו אפילו אינו אלא לצורך הכלי שמא ישבר או יגנב אבל שלא לצורך כלל אסור לטלטלה. כתבי הקודש ואוכלין מותר לטלטלם אפילו שלא לצורך כלל. הגה: ותפלין אין לטלטלם כי אם לצורך (תרומת הדשן ועיין בבית יוסף). ושופר אסור לטלטלו כי אם לצורך גופו או מקומו (הגהות אשירי סוף פרק במה מדליקין):

ה. יש מתירים לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור אפילו מחמה לצל על ידי ככר או תינוק:

ו. כל הכלים שנשברו אפילו בשבת מותר לטלטל שבריהם ובלבד שיהיו ראוים לשום מלאכה כגון שברי עריבה לכסות בה החבית ושברי זכוכית לכסות בה פי הפך אבל אם אינם ראוים לשום מלאכה לא. הגה: ואם נשברו במקום שיכולים להזיק כגון זכוכית שנשברה על השלחן או במקום שהולכין מותר לטלטל השברים כדי לפנותן שלא יוזקו בהם (כל בו והגהות מרדכי ובית יוסף בשם ארחות חיים):

ז. חתיכת חרס שנשברה בחול מכלי וראויה לכסות בה כלי מותר לטלטלה אפילו במקום שאין כלים מצויים שם לכסותם בה ואם זרקה לאשפה מבעוד יום אסור לטלטלה כיון שבטלה מהיות עוד כלי. הגה: ואפילו חזי לעני הואיל והקצוהו הבעלים שלו אף על פי שהם עשירים דמוקצה לעשיר הוי מוקצה לעני כמו שיתבאר סוף הסימן (ר"ן פרק במה אשה). ודוקא חתיכת חרס משום דאתיא משברי כלי אבל דבר שאין בו שייכות כלי כגון צרורות או אבנים אף על פי שראויים לכסות בהם כלי אסור לטלטלם. הגה: וכל דבר שאינו כלי כלל אסור לטלטלו אפילו לצורך גופו כל שכן לצורך מקומו (מרדכי פרק קמא דיום טוב):

ח. כל הכלים הנטלים בשבת דלתותיהן שנתפרקו מהם נטלים בין נתפרקו בחול בין נתפרקו בשבת:

ט. דלת של שידה תיבה ומגדל יכולים ליטלה מהם ואסור להחזירה גזירה שמא יתקע ושל לול של תרנגולים אסור בין ליטול בין להחזיר דכיון דמחובר לקרקע אית ביה בנין וסתירה:

י. כסוי בור ודות אין נטלים אלא אם כן יש להם בית אחיזה דאז מוכח שהוא כלי ושל כלים אפילו הם מחוברים בטיט יכולים ליטלם אפילו אין להם בית אחיזה והוא שתקנם ועשה בהם מעשה והכינם לכך או שנשתמש בהם מבעוד יום וכסוי חביות הקבורות בקרקע לגמרי צריכות בית אחיזה:

יא. מחט שלמה מותר לטלטלה ליטול בה את הקוץ ניטל חודה או חור שלה אסור וחדשה שלא ניקבה עדיין מותר:

יב. שירי מחצלאות מותר לטלטלם דחזי לכסות בהו טינופא ואם זרקן לאשפה מבעוד יום אסור לטלטלם:

יג. שירי מטלניות שבלו אם יש בהם ג' אצבעות על ג' אצבעות מותר לטלטלן ואם לאו אסור ויש מתירין אפילו אין להם ג' על ג' ובלבד שלא יהיו טליתות של מצוה:

יד. מנעל חדש מותר לשמטו מעל הדפוס אף על פי שמלאכתו לאיסור כיון דשם כלי עליו מותר לטלטלו לצורך מקומו:

טו. סנדל שנפסקה רצועה הפנימית עדיין תורת כלי עליו ומותר לטלטלו נפסקה החיצונה בטל מתורת כלי ואסור לטלטלו ואם הוא בכרמלית מותר לכרוך עליו גמי לח שהוא מאכל בהמה לתקנו שלא יפול מרגלו ובחצר שהוא נשמר שם אסור:

טז. חלוק שכבסו אותו ותחבו בו קנה ליבשו יכול לשמטו מעל הקנה אבל ליקח הקנה מתוכו אסור לפי שאינו כלי ואם תחבו בו כלי מותר ליטלו מתוכו אפילו הוא מלאכתו לאיסור כירה שנשמטה אפילו אחת מירכותיה אסור לטלטלה. הגה: וכן ספסל ארוך שנשמט אחד מרגליה כל שכן שתים דאסור לטלטלה ולהניחה על ספסל אחרת ולישב עליה אפילו נשברה מבעוד יום (תרומת הדשן סימן ע"א) אלא אם כן ישב עליה כך פעם אחת קודם השבת (בית יוסף סוף סימן שי"ג) גם אסור להכניס הרגל לשם משום בנין (בית יוסף שם):

יז. לבנים שנשארו מהבנין מותר לטלטלם דמעתה לא קיימי לבנין אלא למזגא (פירוש לסמוך ולשבת עליהן) עלייהו ואם סידרן זה על זה גלי אדעתיה שהקצן לבנין ואסור לטלטלם:

יח. קוץ המונח ברשות הרבים מותר לטלטלו פחות פחות מד' אמות ובכרמלית מותר לטלטלו להדיא משום דחיישינן שמא יוזקו בו רבים ובמקום הזיקא דרבים לא גזור רבנן שבות:

יט. סולם של עלייה שהוא גדול ועשוי להטיח בו גגו אסור לטלטלו אבל של שובך מותר לנטותו ממקום למקום אבל לא יוליכנו משובך לשובך כדי שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבוא לצוד:

כ. חריות (פירוש ענפים) של דקל שקצצם לשריפה מוקצים הם ואסור לטלטלם ישב עליהם מעט מבעוד יום מותר לישב עליהם בשבת וכל שכן אם קשרן לישב עליהם או אם חשב עליהם מבעוד יום לישב עליהם אפילו בחול:

כא. אבל נדבך של אבנים אף על פי שחשב עליו מבעוד יום אסור לישב (עליהם) אלא אם כן למדום (פירוש סדרום). הגה: ויש אומרים דדין אבנים כדין חריות וכן עיקר (מרדכי פרק במה טומנין והמגיד פרק כ"ה בשם הרי"ף וכן יש לפרש הרא"ש):

כב. אסור לכסות פי חבית באבן או בבקעת או לסגור בהן את הדלת או להכות בהן בברזא (פירוש הקנה שמשימים בחבית להוציא היין ממנו) אף על פי שחשב עליה מבעוד יום אסור אלא אם כן יחדה לכך לעולם אבל יחדה לשבת זה בלבד לא והני מילי בדבר שאין דרכה ליחדה לכך כגון הני דאמרן אבל בכל מידי דאורחיה בהכי כגון לפצוע בה אגוזים ביחוד לשבת אחת סגי ויש מי שאומר דלא שנא ויש אומרים שצריך שיעשה בה שום מעשה של תיקון מבעוד יום (ועיין לעיל סימן רנ"ט דביחוד סגי):

כג. מותר לחתוך ענף מן הדקל מבעוד יום ומותר להניף בו על השלחן בשבת להבריח הזבובים כיון דלצורך חתכו עשאו כלי גמור:

כד. פשתן סרוק וצמר מנופץ שנותנים על המכה אם חשב עליהם מבעוד יום לתתם על המכה או שישב בהם שעה אחת מבעוד יום או שצבען בשמן דגלי דעתיה דלמכה קיימי או שכרכן במשיחה ליתנם על המכה בשבת תו לית בהו משום מוקצה ומשום רפואה נמי ליכא שאינו אלא כמו מלבוש שלא יסרטו בגדיו (במכה) ויש אומרים דלא סגי במחשבה לחוד:

כה. עורות יבשים בין של אומן בין של בעל הבית מותר לטלטלן. הגה: ויש אומרים דוקא עורות בהמה גסה דחזי לישב עליהם אבל מבהמה דקה אסור אלא אם כן חשב לישב עליהם מבעוד יום (רש"י פרק במה טומנין):

כו. נסרים של בעל הבית מותר לטלטלן ושל אומן אסור אלא אם כן חשב עליהם מבעוד יום ליתן עליהם פת לאורחים או תשמיש אחר:

כז. עצמות שראויים לכלבים וקליפים שראוים למאכל בהמה ופרורים שאין בהם כזית מותר להעבירם מעל השלחן אבל אם אין הקליפים ראוים למאכל בהמה אסור לטלטלם אלא מנער את הטבלא והם נופלים ואם יש פת על השלחן מותר להגביה הטבלא ולטלטלה עם הקליפים שאינם מאכל בהמה שהם בטלים אגב הפת ואם היה צריך למקום השלחן אפילו אין עליה אלא דברים שאינם ראוים למאכל בהמה מותר להגביה ולטלטלם:

כח. חבילי עצים וקש שהתקינן למאכל בהמה אפילו הם גדולים הרבה מותר לטלטלן:

כט. כל שהוא ראוי למאכל חיה ועוף המצויים מטלטלים אותו ואם אינו ראוי אלא למאכל חיה ועוף שאינן מצויים אם יש לו מאותו מין חיה או עוף מותר לטלטל מאכל הראוי לאותו המין ואם לאו אסור. הגה: ולפי זה מותר לטלטל עצמות שנתפרקו מן הבשר מערב שבת אם ראויים לכלבים דהא כלבים מצויים (בית יוסף דלא כהר"ן):

ל. גרעיני תמרים במקום שמאכילים אותם לבהמה מותר לטלטלן ואדם חשוב צריך להחמיר על עצמו שלא לטלטלן אלא דרך שינוי:

לא. בשר חי אפילו תפל שאינו מלוח כלל מותר לטלטלו משום דחזי לאומצא וכן אם היא תפוח (פירוש מסריח, רש"י) מותר לטלטלו משום דראוי לכלבים:

לב. דג מלוח מותר לטלטלו ושאינו מלוח אסור מפני שאינו ראוי:

לג. קמיע שאינו מומחה אף על פי שאין יוצאים בו מטלטלין אותו:

לד. כל דבר מטונף כגון רעי וקיא וצואה בין של אדם בין של תרנגולים וכיוצא בהם אם היו בחצר שיושבים בה מותר להוציאם לאשפה או לבית הכסא ואפילו בלא כלי ואם היו בחצר שאינו דר שם אסור להוציאם ואם ירא מפני התינוק שלא יתלכלך בה מותר לכפות עליה כלי:

לה. אף על פי שמותר להוציא גרף של רעי ועביט של מי רגלים אסור להחזירם אלא אם כן נתן לתוכם מים:

לו. אין עושין גרף של רעי לכתחלה דהיינו להביא דבר שעתיד לימאס כדי להוציאו לכשימאס ואם עבר ועשאו מותר להוציאו:

לז. במקום דאיכא פסידא מותר להכניס מטתו אצל גרף של רעי ולקבוע ישיבתו שם כדי להוציאו:

לח. מכניס אדם מבעוד יום מלא קופתו עפר ומיחד לו קרן זוית ועושה בו כל צרכיו בשבת כגון ליטול ממנו לכסות צואה או רוק וכיוצא בזה אבל אם לא ייחד לו קרן זוית בטל אגב עפר הבית ואסור לטלטלו. הגה: ולכן מותר ליקח פירות הטמונים בחול כי אין אותו עפר מוקצה (בית יוסף סימן שי"ח בשם שבולי לקט):

לט. אסור לטלטל בהמה חיה ועוף ואף על פי כן מותר לכפות את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו בו ובעודם עליו אסור לטלטלו:

מ. כל בהמה חיה ועוף מדדים אותם בחצר דהיינו שאוחז בצוארם ובצדדים ומוליכן אם צריכין הבעלי חיים לכך ובלבד שלא יגביהם בענין שיעקרו רגליהם מן הארץ דמוקצין הם ואסור לטלטלו חוץ מתרנגולת שאין מדדין אותה מפני שמגבהת עצמה מן הארץ ונמצא זה מטלטל אבל דוחים אותה מאחוריה בידים כדי שתכנס:

אך באיזה ענין נוכל לבוא לזו המדרגה שישמור שבת בכל פרטיו העצה היעוצה לזה שיראה לזרז את עצמו ללמוד הלכות שבת ולחזור עליה תמיד כדי שידע האסור והמותר דאל"ה אפילו אם ילמוד כל ענינים המוסרים המזרזים לשמירת שבת כראוי לא יועיל לו וכדאיתא במדרש משלי לדעת חכמה ומוסר אם יש בידו של אדם חכמה הוא יכול ללמוד מוסר ואם אין בידו של אדם חכמה אין יכול ללמוד מוסר והכונה דאם הוא טועה בעיקר הענין שחושב שאין זה בכלל איסור מה יועיל לו המוסר בזה וה"נ בעניננו אם הוא חושב על איזה דבר שאין זה בכלל מלאכה או שבות לא יועיל לו שום מוסר. (הקדמת המשנה ברורה להלכות שבת)

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון י"ט

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

יט לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

יט לחודש

המשך סימן שח – דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת

מא. האשה מדדה את בנה אפילו ברשות הרבים ובלבד שלא תגררהו אלא יהא מגביה רגלו אחת ויניח השניה על הארץ וישען עליה עד שיחזור ויניח רגלו שהגביה שנמצא לעולם הוא נשען על רגלו האחת:

מב. דבר שהוא מוקצה מותר ליגע בו ובלבד שלא יהא מנענע אפילו מקצתו (וכבר נתבאר סעיף ג'):

מג. מותר לטלטל מוקצה על ידי נפיחה (וכבר נתבאר ריש סימן זה):

מד. כלי שנתרועע לא יטלו ממנו חרס לכסות בו או לסמוך בו:

מה. אסור לשחוק בשבת ויום טוב בכדור. הגה: ויש מתירין ונהגו להקל (תוספות פרק קמא דביצה):

מו. אסור לשאת תחת אציליו זרע התולעים שעושין המשי מפני שאסור בטלטול ועוד שהוא מוליד בחומו:

מז. יש אוסרים לטלטל בגד שעטנז ויש מתירים:

מח. מותר לטלטל מניפה בשבת להבריח הזבובים:

מט. מכבדות שמכבדים בהם הקרקע מותר לטלטלם:

נ. הרשב"א מתיר לטלטל האצטרלו"ב בשבת וכן ספרי החכמות ולדעת הרמב"ם יש להסתפק בדבר:

נא. מה שמורה על השעות שקורין רילוז"ו בין שהוא של חול בין שהוא של מין אחר יש להסתפק אם מותר לטלטלו (וכבר פשט המנהג לאסור):

נב. מוקצה לעשירים הוי מוקצה ואפילו עניים אין מטלטלין:

סימן שט – טלטול על ידי דבר אחר אם מותר בשבת, ובו ה' סעיפים

א. נוטל אדם את בנו והאבן בידו ולא חשיב מטלטל לאבן והוא שיש לו געגועין (פירוש שיש לו עצבון כשאינו עם אביו) עליו שאם לא יטלנו יחלה אבל אם אין לו געגועין עליו לא ואפילו כשיש לו געגועין עליו לא התירו אלא באבן אבל אם דינר בידו ואפילו לאחוז התינוק בידו והוא מהלך ברגליו אסור דחיישינן דילמא נפיל ואתי אבוה לאתויי ויש אומרים שלא אסרו אלא כשהוא נושא התינוק עם דינר בידו אבל לאחוז התינוק בידו אף על פי שדינר ביד התינוק אין בכך כלום:

ב. כלכלה שהיתה נקובה וסתמה באבן מותר לטלטלה שהרי נעשה כדופנה וכן דלעת שתולין בה אבן כדי להכבידה למלאות בה מים אם הוא קשור יפה שאינו נופל מותר למלאות בה שהוא כמו הדלעת עצמה שהוא בטל אגבה ואם לאו אסור:

ג. כלכלה מלאה פירות ואבן בתוכה אם הם פירות רטובים כגון תאנים וענבים יטול אותה כמו שהיא שאם ינער הפירות מתוכה יפסדו אבל אם הם פירות שאינם נפסדים ינערם וינער גם האבן עמהם ולא יטלנה עמהם והני מילי כשאינו צריך אלא לפירות או לכלכלה אבל אם היה צריך למקום הכלכלה מטלטלה כמות שהיא:

ד. שכח אבן על פי חבית או מעות על הכר מטה חבית על צדה והאבן נופלת ומנער הכר והמעות נופלים ואם היתה החבית בין החביות בענין שאינו יכול להטות אותה במקומה יכול להגביהה כמו שהיא עם האבן למקום אחר להטותה שם כדי שיפול מעליה ואם הניחם עליהם מדעתו על דעת שישארו שם בכניסת השבת אסור להטות ולנער ויש אומרים דאפילו הניחם שם על דעת שישארו שם בכניסת השבת כדי שיטלם בשבת מותר להטות ולנער בשבת ולא אסרו אלא במניחם על דעת שישארו שם כל השבת. הגה: ואז אפילו ניטל האיסור משם אסור לטלטל הכלי דמאחר שנעשה בסיס לדבר האסור למקצת השבת אסור כל השבת כולה וכן בכל מוקצה וכן איתא לקמן סימן ש"י. אם אדם הניח דבר מוקצה על של חבירו לא אמרינן דנעשה בסיס לדבר האסור דאין אדם אוסר של חבירו שלא מדעתו (אור זרוע):

ה. הא דלא שרי אלא להטות ולנער דוקא בצריך לגוף החבית והכר אבל אם צריך למקום החבית והכר ולא הספיק לו ההטייה והניעור יכול לטלטלם עם האבן ועם המעות שעליהם לפנות מקומם. (וכן הוא לקמן סימן ש"י):

סימן שי – דיני מוקצה בשבת, ובו ט' סעיפים

א. עץ שתולין בו דגים אף על פי שהוא מאוס מותר לטלטלו דקיימא לן במוקצה מחמת מיאוס כרבי שמעון דשרי:

ב. אין שום אוכל תלוש הראוי לאכילה מוקצה לשבת דתמרים ושקדים ושאר פירות העומדים לסחורה מותר לאכול מהם בשבת ואפילו חטים שזרעם בקרקע ועדיין לא השרישו וביצים שתחת התרנגולת מותר לטלטלן וכן תמרים הלקוטים קודם בישולן וכונסין אותם בסלים והם מתבשלים מאליהן מותר

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

לאכול מהם קודם בישולן אבל גרוגרות וצמוקים שמניחים אותם במוקצה ליבשן אסורין בשבת משום מוקצה שהן מסריחות קודם שיתיבשו דכיון שיודע שיסריחו הסיח דעתו מהם וכיון דאיכא תרתי דחינהו בידים ולא חזו הוי מוקצה. הגה: יש אומרים דאין הכנה שייך בשל אינו יהודי ואפילו גרוגרות וצמוקים שבידו מותרים (כל בו סימן ל"ה וכן משמע בהר"ן סוף פרק כ"ב וירושלמי):

ג. בין באיסור אכילה בין באיסור טלטול כל דבר שהיה ראוי בין השמשות אם אירע בו דבר שנתקלקל בו ביום וחזר ונתקן בו ביום חזר להיתרו אבל דבר שהוקצה בין השמשות אסור כל היום:

ד. גרוגרות וצמוקים שהיו מוקצים וכשהגיע בין השמשות כבר נתייבשו והם ראויים לאכילה אף על פי שלא ידעו הבעלים באותה שעה שנתייבשו ואחר כך נודע להם שבין השמשות כבר היו יבשים מותר:

ה. גרוגרות וצמוקים דחזו ולא חזו דאיכא אינשי דאכלי ליה ואיכא דלא אכלי ליה אי אזמניה נפיק ליה מתורת מוקצה ואי לא לא אבל אם אינם ראויים והזמינם הזמנה לאו מלתא היא:

ו. כל דבר שאסור לטלטלו אסור ליתן תחתיו כלי כדי שיפול לתוכו מפני שאוסר הכלי בטלטול ונמצא מבטל כלי מהיכנו אבל מותר לכפות עליו כלי ובלבד שלא יגע בו:

ז. מטה שיש עליה מעות או אפילו אין עליה עתה והיה עליה בין השמשות אסור לטלטלה דמיגו דאתקצאי לבין השמשות אתקצאי לכולי יומא. הגה: ואפילו לצורך גופו או לצורך מקומו (בית יוסף). והוא הדין לכל דבר היתר שמונח עליו איסור אבל אם אין עליה עתה מעות וגם לא היה עליה בין השמשות מותר לטלטלה אפילו יחדה למעות והניחם עליה מבעוד יום כיון שסילקן קודם בין השמשות. הגה: ויש אוסרין בייחד לכך והניח בהם אף על פי שסילקן מבעוד יום (טור בשם רבינו תם) ולכן אסור לטלטל כיס של מעות אף על פי שהוציא המעות ממנו מבעוד יום אלא אם כן עשה בו מעשה שפתחו מלמטה וסלקו מן היחוד וכן נוהגין (הגהות מיימוני פרק כ"ה). מיהו לצורך גופו או לצורך מקומו מותר וכן בכיס התפור בבגד הואיל ועיקר הבגד עומד ללבוש אם הוציא המעות משם מותר ללבוש הבגד דהכיס בטל אצלו אבל אם שכח בו מעות מותר לטלטל הבגד דלא אמרינן דכל הבגד נעשה בסיס למעות הואיל ואין המעות על עיקר הבגד אבל אין ללובשו בשבת דחיישינן שמא יצא בו כדלעיל סימן ש"א סעיף ל"ג (בית יוסף סימן ש"ט). ועיין לעיל סימן רס"ו אם שכח כיסו אצלו בשבת מה דינו (בית יוסף):

ח. כלי שיש עליו דבר האסור ודבר המותר מותר לטלטלו כגון מחתה שיש עליה מבעוד יום אפר שמותר לטלטלו לכסות בו רוק או צואה ויש עליה גם כן שברי עצים שהם אסורים בטלטול מותר לטלטל המחתה כמו שהיא וכגון שדבר המותר חשוב מדבר האסור אבל אם דבר האסור חשוב יותר מדבר המותר בטל אצלו ואסור לטלטלו וטעם היתר טלטול זה משום דלא אפשר למינקט קיטמא לחודיה אפילו אי שדי ליה מהמחתה או אם צריך למקום המחתה (כמו שנתבאר לעיל סימן ש"ט) ואם אינו צריך אלא לגוף המחתה לא יטלטלנה כמו שהיא אלא ינער האפר ושברי העצים במקומם ויטול המחתה. הגה: וכן אם יוכל לנער האיסור לחוד ינערנו ולא יטלטלנו עם ההיתר (בית יוסף בשם תשובת הרא"ש) וכל זה לא מיירי אלא שהיה ההיתר עם האיסור מבעוד יום אבל אם היה האיסור עליו לבד לא מהני מה שהניח אצלו ההיתר בשבת (בית יוסף בשם תשובת הרשב"א):

ט. תיבה שיש בה דבר המותר לטלטל ומעות אם המעות אינם עיקר מותר לטלטלה כמו שהיא על פי התנאים שנתבארו במחתה:

סימן שיא – דיני מת בשבת ושאר טלטול מן הצד, ובו ט' סעיפים

א. מת שמוטל במקום שירא עליו מפני הדליקה אם יש ככר או תינוק מטלטלו על ידיהם ואם אין לו ככר או תינוק אם יש לו שתי מטות מטלטלו על ידי שיהפכנו ממטה למטה דהוי טלטול מן הצד ואם אין לו לא זה ולא זה מטלטלו טלטול גמור וכל זה באותו רשות מת המוטל בחמה מטלטלו מחמה לצל באותו רשות על ידי ככר או תינוק ואם אין לו ככר או תינוק לא יטלטלנו כלל אפילו להפכו ממטה למטה דטלטול מן הצד שמיה טלטול (ועיין לקמן בסימן זה סעיף ו' מאי תקנתיה):

ב. מת שהסריח בבית ונמצא מתבזה בין החיים והם מתבזים ממנו, הגה: ויש אומרים דאפילו לא הסריח עדיין אלא שקרוב להסריח (בית יוסף בשם טור ורש"י ור"ן), מותר להוציאו לכרמלית ואם היה להם מקום לצאת בו אין מוציאין אותו אלא מניחים אותו במקומו ויוצאים הם ויש אומרים שלא התירו להוציאו לכרמלית אלא על ידי ככר או תינוק ויש מי שאומר שכל שמוציאו לכרמלית מוטב להוציא שלא בככר ותינוק כדי למעט בהוצאה ויש מי שמתיר להוציאו אף לרשות הרבים על ידי תינוק אבל לא על ידי ככר והוא הדין אם הוא בבזיון אחר כגון שהיה בספינה והיו האינם יהודים מתאספים שם וכן כל כיוצא בזה. הגה: והוא הדין דמותרים לומר לאינו יהודי לטלטלו כמו על ידי ככר ותינוק (מרדכי ובית יוסף בשם שבולי לקט) ואסור לטלטל מת על ידי ככר ותינוק לצורך כהנים או דבר אחר אבל על ידי אינו יהודי יש מתירין (טור יורה דעה סימן שע"ב, ותשובת מהרי"ל סימן ס"ה) (וכן ראיתי נוהגים לצורך מצוה או חתונה):

ג. יש מי שאומר שאם נתן על המת אחד מכלים שהוא לבוש חשוב כנותן ככר או תינוק:

<u>וראוי ונכון לכל ירא וחרד לדבר ד' לכונן חבורות ללמוד הלכות שבת כדי שלא יכשלו בם</u>

וכדאיתא בילקוט ר"פ ויקהל א"ל הקב"ה למשה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת וידוע ששמירת שבת כתקונה הוא קירוב לגאולה כמו שאחז"ל אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין שנאמר וכו'. (המשנה ברורה בהקדמתו להלכות שבת)

מכון "הלכות שבת החדשי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" – במעגל החודש
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך הלכות שבת"
אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ'

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

כ לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

כ לחודש

המשך סימן שיא – דיני מת בשבת ושאר טלטול מן הצד

ד. יש מי שאומר שלא הצריכו ככר או תינוק אלא למת ערום אבל אם הוא בכסותו אין צריך ככר או תינוק:

ה. אם צריך למקום המת או לדבר שהמת מונח עליו מותר לטלטלו מן הצד דהיינו שהופכו ממטה למטה כיון דלצורך דבר המותר הוא לא התירו לטלטל על ידי ככר או תינוק אלא במת בלבד אבל לא בשאר דברים האסורים לטלטל:

ו. מת המוטל בחמה ואין להם מקום לטלטלו או שלא רצו להזיזו ממקומו באין שני בני אדם ויושבים מב' צדדיו חם להם מלמטה זה מביא מטתו ויושב עליה וזה מביא מטתו ויושב עליה חם להם מלמעלה זה מביא מחצלת ופורס על גביו וזה מביא מחצלת ופורס על גביו זה זוקף מטתו ונשמט והולך לו וזה זוקף מטתו ונשמט והולך לו נמצאת מחיצה עשויה מאליה שהרי מחצלת זה ומחצלת זה גביהן סמוכות זו לזו ושני קצותיהן על הקרקע משני צדי המת:

ז. מותר לסוך המת (ולהדיחו) ולשמוט הכר מתחתיו כדי שלא יסריח ובלבד שלא יזיז בו שום אבר ואם היה פיו נפתח והולך קושר את הלחי בענין שלא יוסיף להפתח אבל לא כדי שיסגר מה שנפתח או קצתו שאם כן היה מזיז אבר ומטעם זה אין מעצימין עיניו של מת בשבת:

ח. טלטול מן הצד לצורך דבר המותר מותר הלכך צנון שטמן בארץ ומקצת עליו מגולים ולא השריש וגם לא נתכוין לזריעה נוטלו אף על פי שבנטילתו מזיז עפר ממקומו ואף על פי שהוסיף מחמת לחות הקרקע מותר. הגה: ואפילו הניחו שם מבעוד יום להיות שם כל השבת דאין באוכלין משום בסיס לדבר האסור (כל בו). וטלטול בגופו אפילו לצורך דבר האסור מותר הילכך קש שעל המטה דסתמו מוקצה להסקה מנענעו בגופו ואם הניח עליו מבעוד יום כר או כסת מנענעו אפילו בידו שהרי הכינו מבעוד יום לשכב עליו (וכן אם חשב לשכב עליו) (ר"ן סוף פרק במה טומנין):

ט. הפירות הטמונין בתבן או בקש המוקצים יכול לתחוב בהם מחט או כוש ונוטלם והקש ננער מאליו. הגה: ואם טמונים בחול ובעפר עיין לעיל סימן ש"ח סעיף ל"ח:

סימן שיב – הנצרך לנקביו במה מקנח בשבת, ובו י' סעיפים

א. משום כבוד הבריות התירו לטלטל אבנים לקנח ואפילו להעלותם לגג עמו דהוי טרחא יתירה מותר ומי שיש לו מקום מיוחד לבית הכסא יכול להכניס עמו אבנים לקנח מלא היד ואם אין לו מקום קבוע מכניס עמו כשיעור בוכנא קטנה ואם ניכר באבן שקנחו בו מותר להכניסו אפילו הוא גדול הרבה או אפילו הם הרבה ממלא היד מותר ליטול כולן דכיון שקנחו בהן הוכנו לכך. הגה: יש אומרים דוקא בחצר מותר לטלטל אבנים (רש"י סוף פרק המוציא יין ורבינו ירוחם נתיב י"ב חלק י"ו) ויש אומרים דאפילו מכרמלית לרשות היחיד נמי שרי דהא נמי אינו רק איסור דרבנן ומשום כבוד הבריות התירוהו (תוספות פרק לולב הגזול והגהות מרדכי פרק הזורק):

ב. אם ירדו גשמים על האבנים ונטבעו אם רישומן ניכר מותר ליטלן כדי לקנח ואין בזה משום סותר ולא משום טוחן:

ג. צרור שעלו בו עשבים מותר לקנח בו ולא חיישינן שמא יתלשו דאף אם יתלשו ליכא איסורא דדבר שאין מתכוין הוא:

ד. לא יטלטל רגב אדמה לקנח בו מפני שאינה ראויה לקינוח לפי שהיא נפרכת אסור לקנח בחרס אפילו בחול משום סכנה שלא ינתק שיני הכרכשתא (פירוש המעים התלוים בפי טבעת):

ה. היו לפניו בשבת צרור ואזני חרס חלקים דכיון דחלקים הם ליכא משום סכנה מקנח באוזן החרס שהוא ראוי לכסות בו פי הכלי צרור ועשבים יקנח בעשבים אם הם לחים אבל ביבשים אין מקנחין מפני שהם חדים ומחתכין את הבשר:

ו. מקנחין בשבת בעשבים לחים אפילו הם מחוברים ובלבד שלא יזיזם ומשום משתמש במחובר ליכא דלא אמרו אלא באילן אבל לא בירק:

ז. היה צריך לנקביו ואינו יכול לפנות שרפואתו למשמש בפי הטבעת שממשמש שם בצרור והנקב נפתח לא ימשמש בשבת כדרך שממשמש בחול דהיינו שאוחז הצרור בכל היד משום השרת נימין אלא ממשמש כלאחר יד דהיינו שיאחז הצרור בב' אצבעותיו וממשמש:

ח. למשמש בברזא בפי הטבעת דינה כצרור שלא יאחזנה אלא בב' אצבעותיו ואסור לצאת בברזא אפילו תחובה כולה בגוף:

ט. אסור לפנות בשדה ניר בשבת שמא יבוא לאשוויי גומות ואם היה שדה חבירו

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

אפילו בחול אסור מפני שדש נירו ומקלקל:

י. אבנים גדולות שמצדדין אותן כמין מושב חלול ויושבים עליהם בשדות במקום המיוחד לבית הכסא מותר לצדדן ואף על גב דבנין עראי הוא לא גזרו ביה רבנן משום כבוד הבריות:

סימן שיג – טלטול דלת וחלון והמנעול בשבת, ובו י' סעיפים

א. פקק החלון כגון לוח או שאר כל דבר שסותמין בו החלון יכולים לסתמו אפילו אם אינו קשור ולא אמרינן דהוי כמוסיף על הבנין והוא שיחשוב עליו מערב שבת לסתמו בו וקנה שהתקינו להיות נועל בו אין צריך שיקשרנו בדלת ומכל מקום דמי לבנין יותר מפקק החלון ולא סגי במחשבה שיחשוב עליו מאתמול וצריך שיתקננו לכך לרש"י היינו שיתקננו לשם כלי שיהא ראוי לשום תשמיש שיהא ראוי להפך בו זיתים או לפצוע בו אגוזים ולרבינו תם אין צריך שיהא ראוי לדבר אחר אלא כיון שתקנו ועשה בו מעשה והכינו לכך סגי. הגה: ומיקרי על ידי כך כלי שמלאכתו להיתר ומותר לטלטלו כמו שנתבאר לעיל סימן ש"ח סעיף ב' (בית יוסף והרמב"ם). ונגר שהוא יתד שנועלים בו ותוחבין אותו באסקופה למטה ודומה טפי לבנין לא סגי בהכי ואין נועלים בו אלא אם כן יהא קשור וכיצד יהא קשור אם יש בראשו גלוסטרא דהיינו שהוא עב באחד מהראשים וראוי לכתוב בו שדומה לכלי סגי אפילו אם קשור בחבל דק שאינו ראוי להיות ניטל בו ואפילו אם אינו קשור בדלת עצמו אלא בבריח הדלת ואפילו אם החבל ארוך ואינו תלוי כלל באויר אלא כולו מונח בארץ ואם אין בראשו גלוסטרא אם הוא קשור בדלת עצמה סגי אפילו בחבל דק שאינו ראוי לינטל בו ואפילו כולו מונח בארץ ואם אינו קשור בדלת אלא בבריח צריך שיהא הקשר אמיץ שיהא ראוי לינטל בו ואפילו הכי אין צריך שיהא תלוי אלא אפילו כולו מונח בארץ מותר שאין אסור אלא כששומטו ומניחו בקרן זוית:

ב. כל נגר שאמרנו מיירי שהאסקופה גבוה וכשנועץ אותו במפתן אינו נוקב בארץ אבל אם נפחתה האסקופה בענין שכשמכניס הנגר בחור נוקב תחתיו בארץ הוי בנין ואסור לנעול בו:

ג. רחבה שאחורי הבתים שאין נכנסים ויוצאים בה תדיר אם עשה דלת לפתחה או שתולה בה מחצלת של קנים וכן פרצה שגדרה בקוצים כעין דלת אם יש להם ציר (פירוש ציר נוקבין הדלת וקובעים בו עץ חד כדי להכניסו בארץ לחזור לכאן ולכאן) או אפילו אין להם עתה ציר אלא שהיה להם ציר נועלים בהם אפילו הם נגררים בארץ רק שקשרם ותלאם לנעול בהם ולא חשיב כבונה שניכר בהם שהוא דלת כיון שהיה להם ציר. הגה: וכל שכן אם יש בהם ציר עדיין ובלבד שלא יחזיר הציר למקומו כדרך שיתבאר לקמן סימן תקי"ט (בית יוסף). אבל אם אין להם ציר ולא היה להם ציר אין נועלים בהם אלא אם כן היו גבוהים מן הארץ ופתח העשוי לכניסה ויציאה תדיר נועלים בו אפילו לא היה לו ציר מעולם והוא נגרר:

ד. דלת העשוי מלוח אחד או שאין לה אסקופה התחתונה וכשפותחים שומטין אותה ועוקרים אותה אין נועלים בה אפילו יש לה ציר. הגה: אבל דלת העשויה מקרשים הרבה שרי אף על פי ששומטים אותה כשפותחה אם יש לה אסקופה והוא הדין במקום שנועלים בקרשים הרבה ויש חקיקה למעלה ולמטה שמכניס בהם הקרשים שדינם כדלת הואיל ואינן לוח אחד בכל הדלת (בית יוסף):

ה. שידה תיבה ומגדל שפתחיהן מן הצד ויש להם שני צירים אחד למעלה ואחד למטה אם יצא התחתון כולו ממקומו אסור להחזירו שמא יתקע אבל אם יצא מקצתו דוחקו עד שמחזירו למקומו כיון שהעליון נשאר במקומו בקל יכול להחזיר התחתון אבל כשיצא העליון אסור אפילו לדוחקו ולהחזירו למקומו:

ו. מטה של פרקים אסור להחזירה ולהדקה ואם תקע חייב חטאת ואם היא (דרכה להיות) רפויה מותר לכתחלה (ובלבד שלא יהדק) וכוס של פרקים מותר לפרקו ולהחזירו בשבת ויש מי שאומר שדין הכוס כדין המטה. הגה: ואם דרכו להיות מהודק אף על גב דעכשיו רפוי אסור (מיימוני פרק כ"ה והגהות אשירי וכל בו וכן נראה דברי הטור):

ז. קורה שנשברה מותר לסמכה בארוכות המטה שהם כלי לא כדי שתעלה דאם כן הוי ליה בונה אלא כדי שלא תרד יותר והוא שיהיו רפויים שיוכל ליטלם כשירצה אבל אם מהדקם שם אסור:

ח. ספסל שנשמט אחד מרגליו אסור להחזירו למקומו. ולהניח אותו צד השמוט על ספסל אחר יש מי שמחמיר לאסור (ועיין לעיל סימן ש"ח סעיף ט"ז):

ט. התוקע עץ בעץ בין שתקע במסמר בין שתקע בעץ עצמו עד שנתאחד הרי זה תולדת בונה:

י. חצר שנתקלקלה במימי גשמים יכול לזרות בה תבן ולא חשיב כמוסיף על הבנין ובלבד שישנה שלא יזרה לא בסל ולא בקופה אלא בשולי הקופה שיהפכנה ויביא תבן על שוליה דהיינו על ידי שינוי אבל ביד אסור:

סימן שיד – דברים האסורים משום בנין וסתירה בשבת, ובו י"ב סעיפים

א. אין בנין וסתירה בכלים והני מילי שאינו בנין ממש כגון חבית. הגה: שאינה מחזקת ארבעים סאה (תרומת הדשן סימן ס"ה). שנשברה ודיבק שבריה בזפת יכול לשברה ליקח מה שבתוכה ובלבד שלא יכוין לנקבה נקב יפה שיהיה לה לפתח דאם כן הוה ליה מתקן מנא אבל אם היא שלמה אסור לשברה אפילו בענין שאינו עושה כלי ואפילו נקב בעלמא אסור לנקוב בה מחדש ואפילו יש בה נקב חדש אם להרחיבו אסור. הגה: ובלבד שיתכוין לכך (מרדכי פרק חבית). ואם היה סכין תקוע מערב שבת בחבית מותר להוציאו ולהכניסו שהרי אינו מתכוין להוסיף. הגה: ודוקא שהוציאו גם כן פעם אחת מבעוד יום אבל אם לא הוציאו מבעוד יום אסור דהוי פסיק רישא דעושה נקב ופתח לחבית (תרומת הדשן סימן ס"ד) כלי שנתרועע אם מותר ליטול ממנו חרס עיין לעיל סימן ש"ח סעיף מ"ד:

הרבי ר' בונם זי"ע אמר: שקודם שלמד הלכות שבת, אם עמד היה ירא לשבת, ואם ישב היה ירא לעמוד. וזה מחמת אימת שבת עליו, שחשש בכל תנועה אולי יש בזה חילול שבת קודש ח"ו.

(אור שמחה אות כ"ה, מפי הרב צבי יחזקאל מיכלזון זצ"ל הי"ד)

עמ"י

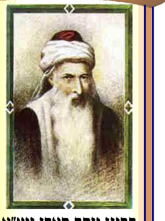

עש"ו

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"א

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

כא לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

כא לחודש

המשך סימן שיד – דברים האסורים משום בנין וסתירה בשבת

ב. היה בה נקב ונסתם אם הוא למטה מן השמרים אסור לפתחו דכיון שהוא למטה וכל כובד היין עליו צריך סתימה מעליא וחשיב כפותח מחדש למעלה מן השמרים מותר לפתחו:

ג. במקום נקב ישן נוקבין אפילו במקדח (פירוש כלי מיוחד לנקוב) כגון שנשברה הברזא ויש אומרים דלא שרי לנקוב נקב ישן אלא בחבית של חרס שאין הסתימה מהודקת יפה אבל בחבית של עץ שמהדקים מאד העץ שסותמים בה הנקב וחותכים ראשו על דעת שלא להוציאו ודאי נראה שזה נקב חדש ואסור:

ד. ברזא שבחבית ואין אדם יכול להוציאה מותר ליקח ברזא אחרת ולהכות באותה ברזא לצורך לשתות יין בשבת. הגה: ובלבד שלא יהיה הברזא הראשון נגד השמרים כמו שכתוב סעיף ב' (בית יוסף בשם שבולי לקט):

ה. מותר ליתן קנה חלול (בחבית או ברזא) להוציא יין אף על פי שלא היה בו מעולם אבל ליתן עלה של הדס בנקב שבחבית שהעלה עשוי כמרזב והיין זב דרך שם לא דגזרינן שלא יתקן מרזב ליינו שיפול היין לתוכו וילך למרחוק דכשלוקח העלה ומקפלו כעין מרזב נראה כעושה מרזב ולא דמי לברזא או קנה שאינו עושה בו שום מעשה. הגה: ויש מתירים אפילו בעלה של הדס במקום שיש לו הרבה קטומים ואין לחוש שמא יקטום (הרא"ש סוף פרק חבית וטור):

ו. מותר להתיז ראש החבית בסייף דלאו לפתח מכוין כיון שמסיר ראשה אבל לנקבה בצדה בין של חבית בין של מגופה אסור אפילו ברומח שעושה נקב גדול ואינו דומה לפתח דכיון דהוי מצדה ודאי לפתח מכוין ולינקוב המגופה למעלה מותר דלאו לפתח מכוין שאין דרך לעשות פתח למעלה אלא נוטל כל המגופה:

ז. חותמות שבכלים כגון שידה תיבה ומגדל שהכיסוי שלהם קשור בהם בחבל יכול להתירו או לחתכו בסכין או להתיר קליעתו ודוקא כעין קשירת חבל וכיוצא בו אבל פותחת של עץ ושל מתכת אסור להפקיע ולשבר דבכלים נמי שייך בנין גמור וסתירה גמורה ומטעם זה אסור להסיר הצירים שקורים גונזי"ש שאחורי התיבות אם נאבד המפתח ויש מתירים בזו ושבירת פותחות של תיבות יש מתיר ויש אוסר ויש להתיר על ידי אינו יהודי:

ח. חותלות (פירוש מיני כלים) של תמרים וגרוגרות אם הכיסוי קשור בחבל מתיר וסותר שרשרות החבל וחותך אפילו בסכין ואפילו גופן של חותלות שכל זה כמו ששובר אגוזים או שקדים כדי ליטול האוכל שבהם:

ט. מותר להפקיע ולחתוך קשרי השפוד שקושרים בטלה או בעוף הצלויים:

י. חותמות שבקרקע כגון דלת של בור שקשור בו חבל יכול להתירו דלאו קשר של קיימא הוא שהרי עומד להתיר אבל לא מפקיע וחותך משום סתירה ודוקא כשעשוי לקיים על מנת שלא להסירו בשבת אבל אם אינו עשוי לקיים כלל מותר ומטעם זה מותר להתיר דף שמשימין אותו לפני התנור ושורקין אותו בטיט שאינו עשוי לקיום (ועיין לעיל סימן רנ"ט):

יא. אסור ליתן שעוה או שמן עב בנקב החבית לסתמו מפני שהוא ממרח (פירש הערוך סיכה משיחה טיחה מריחה שיעה ענין אחד הוא) אבל בשאר דברים דלית בה משום מירוח, (הואיל ואין היין יוצא אז) (בית יוסף), מותר. ואם היה היין יוצא דרך הנקב אסור לסתמו ואפילו ליתן בו שום בדרך הערמה לומר שאינו מכוין אלא להצניעו שם ואם הוא תלמיד חכם מותר לו להערים בכך:

יב. סכין שהוא תחוב בכותל של עץ מבעוד יום אסור להוציאו בשבת כיון שהוא דבר מחובר אבל אם הוא תחוב בספסל וכן בכל דבר תלוש מותר להוציאו. הגה: ואם דצה ושלפה מבעוד יום אפילו בכותל שרי (בית יוסף):

סימן שטו – דברים האסורים משום אוהל בשבת, ובו י"ג סעיפים

א. אסור לעשות אוהל בשבת ויום טוב אפילו הוא עראי ודוקא גג אבל מחיצות מותר ואין מחיצה אסורה אלא אם כן נעשית להתיר סוכה או להתיר טלטול. הגה: אבל מחיצה הנעשית לצניעות בעלמא שרי (טור) ולכן מותר לתלות וילון לפני הפתח אף על פי שקבוע שם (אור זרוע בית יוסף) וכן פרוכת לפני ארון הקודש ובלבד שלא יעשה אהל בגג טפח (בית יוסף וכל בו) וכן מותר לעשות מחיצה לפני החמה או הצנה או בפני הנרות שלא יכבה אותן הרוח (מרדכי ריש פרק כירה) אבל אסור לעשות מחיצה בפני אור הנר כדי שישמש מטתו (דברי עצמו) וכן לפני ספרים כדי לשמש או לעשות צרכיו אם לא שהיה מבעוד יום טפח שאז מותר להוסיף עליה בשבת (מרדכי ריש פרק כירה):

ב. עצים שתוקעין ראשן האחד בדופן הספינה וכופפין ראשן השני בדופן

של הספינה ופורסין מחצלת עליהם לצל אם יש ברחבן טפח או אפילו אין ברחבן טפח אם אין בין זה לזה ג׳ טפחים חשיבי כאהל ומותר לפרוס עליהם בשבת מחצלת דהוי ליה תוספת אהל עראי ושרי ומטעם זה מחצלת פרוסה כדי טפח מותר לפרוס שאר המחצלת בשבת וטפח שאמרו חוץ מן הכריכה:

ג. מטה כשמעמידים אותה אסור להניח הרגלים תחלה ולהניח עליהם הקרשים אלא ישים הקרשים תחלה באויר ואחר כך הרגלים תחתיהם והני מילי כשהרגלים הם דפים מחוברים כמו דפני התיבה אבל רגלים של מטות שלנו וכן רגלי השלחן מותר בכל גוונא:

ד. מטה שהיא מסורגת (פירוש נארגת) בחבלים אם יש בין חבל לחבל ג׳ טפחים אסור לפרוס עליהם סדין משום דעביד אהלא וכן אסור לסלק בגד התחתון מעליה משום דקא סתר אהלא ואם היה עליה כר או כסת או בגד פרוס מערב שבת כשיעור טפח מותר לפרוס בשבת על כל המטה:

ה. כסא העשוי פרקים וכשרוצים לישב עליו פותחין אותו והעור נפתח וכשמסירים אותו סוגרים אותו והעור נכפל מותר לפתחו לכתחלה:

ו. כשמסדרים חביות זו על גבי זו אחת על גבי שתים אוחז בידו העליונה ויסדר התחתונות תחתיה אבל לא יסדר התחתונות תחלה ויניח העליונה עליהן:

ז. מותר להניח ספר אחד מכאן ואחד מכאן ואחד על גביהן. הגה: הואיל ואין צריך לאויר שתחתיהן (טור ור״ן ריש פרק תולין והמגיד פרק כ״ב):

ח. כל אהל משופע שאין בגגו טפח ולא בפחות מג׳ סמוך לגגו רוחב טפח הרי זה אהל עראי והעושה אותו לכתחלה בשבת פטור:

ט. משמרת שתולין אותה לצאת בה שמרים לסננן ומותחין פיה לכל צד חשוב עשיית אהל ואסור לנטותה:

י. טלית כפולה שהיו עליה חוטין שהיתה תלויה בהם מערב שבת מותר לנטותה ומותר לפרקה וכן הפרוכת:

יא. כילת חתנים שאין בגגה טפח ולא בפחות מג׳ סמוך לגגה רוחב טפח הואיל שהיא מתוקנת לכך מותר לנטותה ומותר לפרקה והוא שלא תהא משולשלת מעל המטה טפח:

יב. הנוטה פרוכת וכיוצא בה צריך ליזהר שלא יעשה אהל בשעה שנוטה לפיכך אם היא פרוכת גדולה תולין אותה שנים אבל אחד אסור ואם היתה כילה שיש לה גג אין מותחין אותה ואפילו עשרה שאי אפשר שלא תגבה מעט מעל הארץ ותעשה אהל עראי:

יג. בגד ששוטחין על פי החבית לכסות לא ישטחנו על פני כולו משום אהל אלא יניח קצת ממנו מגולה והני מילי כשהכובא (פירוש כלי) חסרה טפח אבל אם אינה חסרה טפח מותר דאין כאן אהל:

סימן שטז – צידה האסורה והמותרת בשבת, ושלא ישפשף הרוק, ובו י״ב סעיפים

א. הצד צפור דרור למגדל שהוא נצוד בו ושאר צפרים וצבי לבית או לביבר שהם נצודים בו חייב ואם אינו נצוד בו פטור אבל אסור:

ב. הצד צבי ישן או סומא חייב חיגר או חולה או זקן פטור. הגה: המשסה כלב אחר חיה בשבת הוי צידה (כלבו). ויש אומרים אף בחול אסור לצוד בכלבים משום מושב לצים (אור זרוע):

ג. כל שבמינו נצוד חייב עליו אין במינו נצוד פטור אבל אסור הלכך זבובים אף על פי שאין במינו נצוד אסור לצודן. הגה: ולכן יש ליזהר שלא לסגור תיבה קטנה או לסתום כלים שזבובים בו בשבת דהוי פסיק רישיה שיצודו שם (בה״ת ומרדכי סוף פרק כירה ואגור). ויש מקילין במקום שאם יפתח הכלי ליטלם משם יברחו (טור):

ד. פורסין מחצלת על גבי הכוורת (מקום שמתכנסים בו הדבורים לעשות דבש) ובלבד שלא יכוין לצוד וגם הוא בענין שאינו מוכרח שיהיו נצודים כי היכי דלא להוי פסיק רישיה:

ה. צבי שנכנס לתוך הבית ונעל אחד בפניו חייב נעלו שנים פטורים אין אחד יכול לנעול ונעלו שנים חייבים. הגה: ואם הפתח כבר מגופף מותר לנעלה במנעול (ר״ן פרק האורג והמגיד פרק י׳):

ו. ישב אחד על הפתח ומלאו יכול השני לישב בצדו ואפילו אם עמד הראשון והלך לו השני פטור ומותר והראשון חייב:

ז. הצד נחשים בשבת או שאר רמשים המזיקים אם לרפואה חייב ואם בשביל שלא ישכנו מותר:

ח. שמונה שרצים האמורים בתורה הצדן חייב והחובל בהם אף על פי שלא יצא מהם דם אלא נצרר תחת העור חייב ושאר שרצים אינו חייב החובל בהם אלא אם כן יצא מהם דם והצדן לצורך חייב שלא לצורך או סתם פטור אבל אסור ולהרמב״ם חייב:

ט. פרעוש הנקרא ברגו״ת בלשון ערב אסור לצודו אלא אם כן הוא על בשרו ועוקצו ואסור להורגו. הגה: ואף לא ימללנו בידו שמא יהרגנו אלא יטלנו בידו ויזרקנו (רבינו ירוחם נתיב י״ב חלק י׳). אבל כנה מותר להרגה והמפלה בגדיו מכנים לא יהרגם אלא מוללן בידו וזורקן אבל המפלה ראשו מותר להרגם:

י. כל חיה ורמש שהם נושכים וממיתים ודאי נהרגים בשבת אפילו אין רצין אחריו ושאר מזיקין כגון נחש ועקרב מקום שאינם ממיתין אם רצין אחריו מותר להרגם ואם לאו אסור אבל מותר לדורסם לפי תומו ואפילו במתכוין אלא שמראה עצמו כאלו אינו מתכוין:

ומעתה יובן שהלימוד ועיון בהלכות שבת, שמצות שבת בעצמה היא תיקון על פגם הברית, על אחת כמה וכמה שהלימוד הזה הוא תיקון עצום לחטא זה. (אגלי טל בהקדמתו)

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

כב לחודש

המשך סימן שטז – צידה האסורה והמותרת בשבת, ושלא ישפשף הרוק

יא. לא ישפשף ברגליו רוק על גבי קרקע משום משוה גומות אבל מותר לדרסו לפי תומו שאינו מתכוין למרח ולהשוות גומות ואף על גב דממילא ממרח הוא כי לא מכוין שרי משום מאיסותא:

יב. חיה ועוף שברשותו מותר לצודן והוא שלא ימרודו אבל אם הם מורדים אסור לתפסם אפילו בחצר אם החצר גדול שאם לא גדלו בין בני אדם היו צריכים מצודה. הגה: ויש אומרים דאסור לצוד חיה ועוף שברשותו ואם צדן פטור (הגהות אלפסי) אבל פרה וסוס וכל שכן שאר חיה ועוף שמרדו אם צדן חייב חטאת וכן עיקר (המגיד פרק י'). חתול דינה כשאר חיה ואסור לתפסה בשבת (הגהות אלפסי):

סימן שיז – דין קשירה ועניבה בשבת, ובו ז' סעיפים

א. הקושר קשר של קיימא והוא מעשה אומן חייב כגון קשר הגמלים וקשר הספנים וקשרי רצועות מנעל וסנדל שקושרים הרצענים בשעת עשייתן וכן כל כיוצא בזה אבל הקושר קשר של קיימא ואינו מעשה אומן פטור. הגה: ויש חולקים שסבירא להו דכל קשר של קיימא אפילו של הדיוט חייבין עליו (רש"י והרא"ש ורבינו ירוחם וטור) ויש אומרים שכל קשר שאינו עשוי להתיר באותו יום עצמו מקרי של קיימא (כל בו והגהות מיימוני פרק י') ויש מקילין לומר דעד שבעה ימים לא מקרי של קיימא (טור ומרדכי) (ועיין לעיל סימן שי"ד סעיף י'). וקשר שאינו של קיימא ואינו מעשה אומן מותר לקשרו לכתחלה. הגה: וכן לענין התרתו דינו כמו לענין קשירתו (טור). כיצד נפסקה לו רצועה וקשרה נפסק החבל וקשרו או שקשר חבל בדלי או שקשר רסן בהמה הרי זה פטור וכן כל כיוצא באלו הקשרים שהם מעשה הדיוט וכל אדם קושר אותם לקיימא. וכל קשר שאינו של קיימא אם קשרו קשר אומן הרי זה אסור ולצורך מצוה כגון שקושר למדוד אחד משעורי התורה מותר לקשור קשר שאינו של קיימא. הגה: ויש אומרים דיש ליזהר שלא להתיר שום קשר שהוא שני קשרים זה על זה דאין אנו בקיאים איזה מקרי קשר של אומן דאפילו בשאינו של קיימא אסור לקשרו והוא הדין להתירו וכן נוהגין (הגהות אלפסי פרק אלו קשרים) ומכל מקום נראה דבמקום צערא אין לחוש ומותר להתירו דאינו אלא איסור דרבנן ובמקום צער לא גזרו והא דבעינן ב' קשרים זה על זה היינו כשקושר ב' דברים ביחד אבל אם עשה קשר בראש אחד של חוט או משיחה דינו כשני קשרים (סמ"ג):

ב. נשמטו לו רצועות מנעל וסנדל או שנשמט רוב הרגל מותר להחזיר הרצועות למקומן ובלבד שלא יקשור. הגה: ודוקא שיוכל להחזירו בלא טורח אבל אם צריך טורח לזה אסור דחיישינן שמא יקשור (תוספות והרא"ש פרק במה טומנין):

ג. מתירין בית הצואר מקשר שקשרו כובס שאינו קשר של קיימא אבל אין פותחין אותו מחדש דמתקן מנא הוא. הגה: אפילו כבר נפתח רק שחזר האומן וקשרו או תפרו ביחד כדרך שהאומנים עושין (רבינו ירוחם חלק י"ד) ולכן אסור לנתק או לחתוך זוג של מנעלים התפורים יחד כדרך שהאומנים עושין אף על גב דהתפירה אינה של קיימא דאין חילוק בתפירה בין של קיימא לאינה של קיימא (הגהות מרדכי פרק במה טומנין) ויש מתירין בתפירה שאינה של קיימא ואין להתיר בפני עם הארץ (בית יוסף):

ד. קושרין דלי במשיחה או באבנט וכיוצא בו אבל לא בחבל והני מילי בדליים הקבועים בבור אבל דליים שלנו שאינם קבועים בבור אינו קשר של קיימא:

ה. עניבה מותר דלאו קשר הוא. הגה: ואפילו אם עשה קשר אחד למטה נוהגין בו היתר (אגור):

ו. קושרים חבל בפני הפרה בשביל שלא תצא אפילו בב' ראשי הפתח ולא חיישינן שמא יתיר ראש האחד ויוציאנה דרך שם ויניח ראש השני קשור:

ז. מטלטלין חבל של גרדי (פירוש אורג) לקשרו באבוס ובפרה ולא חיישינן שמא יתיר ראש האחד ויניח ראש השני קיים אבל חבל דעלמא לא והני מילי לקשרו באבוס ופרה אבל אם היה קשור באבוס ורוצה לקשרו בפרה או אם היה קשור בפרה ורוצה לקשרו באבוס מותר בכל חבל:

סימן שיח – דין המבשל בשבת, ובו י"ט סעיפים

א. המבשל בשבת (או שעשה אחת משאר מלאכות) (טור) במזיד אסור לו לעולם ולאחרים מותר למוצאי שבת מיד ובשוגג אסור בו ביום גם לאחרים ולערב מותר גם לו מיד (ואם אמר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת עיין לעיל סימן ש"ז סעיף כ'):

ב. השוחט בשבת לחולה בין שחלה מאתמול בין שחלה היום מותר הבריא לאכול ממנו חי (בשבת) אבל המבשל (או עשה שאר מלאכה) לחולה אסור (בשבת) לבריא או לחולה שאין בו סכנה דחיישינן שמא ירבה בשבילו. הגה:

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

ואפילו בישל על ידי אינו יהודי אסור בשבת (תוספות פרק קמא דגיטין ור"ן פרק אין מעמידין) ואם קצץ פירות מן המחובר לחולה בשבת אפילו היה חולה מבעוד יום אסור לבריא בשבת משום שגדל והולך בשבת ויש בו משום מוקצה (בית יוסף בשם אורחות חיים):

ג. כשם שאסור לבשל באור כך אסור לבשל בתולדת האור כגון ליתן ביצה בצד קדרה או לשברה על סודר שהוחם באור כדי שתצלה ואפילו בתולדת חמה כגון בסודר שהוחם בחמה אסור גזירה אטו תולדת האור וכן אסור להטמינה בחול או באבק דרכים שהוחמו מכח חמה אבל בחמה עצמה כגון ליתן ביצה בחמה או ליתן מים בחמה כדי שיחמו מותר:

ד. תבשיל שנתבשל כל צרכו יש בו משום בשול אם נצטנן. הגה: ויש אומרים דוקא אם מצטמק ויפה לו (רבינו ירוחם חלק ג'). **ואם** לא נתבשל כל צרכו ואפילו נתבשל כמאכל בן דרוסאי שייך בו בשול אפילו בעודו רותח והני מילי שיש בו בשול אחר בשול בתבשיל שיש בו מרק אבל דבר שנתבשל כבר והוא יבש מותר לשרותו בחמין בשבת ואם הוא דבר יבש שלא נתבשל מלפני השבת אין שורין אותו בחמין בשבת אבל מדיחים אותו בחמין בשבת חוץ מן המליח הישן ומן הדג שנקרא קולייס האספנין שאינם צריכים בשול אלא מעט והדחתן היא גמר מלאכתן. הגה: והוא הדין כל דבר קשה שאינו ראוי לאכול כלל בלא שרייה דאסור לשרותו בשבת דהוי גמר מלאכה (הגהות מרדכי):

ה. יש מי שאומר דדבר שנאפה או נצלה אם בשלו אחר כך במשקה יש בו משום בשול ואסור ליתן פת אפילו בכלי שני שהיד סולדת בו ויש מתירין. הגה: בכלי שני ויש מקילין אפילו בכלי ראשון ונהגו ליזהר לכתחלה שלא ליתן פת אפילו בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו:

ו. כלי שיש בו דבר חם שהיד סולדת בו מותר להניחו בשבת על גבי קדירה הטמונה כדי שישמור חומו ולא יצטנן ויכול לטוח פיו בבצק אם יש לו בצק שנלוש מאתמול אבל אין מניחין כלי שיש בו דבר שאינו חם כל כך על גבי קדירה שהיא חמה כל כך שהעליון יכול להתחמם מחומה עד שתהא היד סולדת בו:

ז. יש מפרשים דהא דשרי להניח כלי שיש בו דבר חם על גבי קדירה הטמונה אפילו כלי התחתון על האש שרי ויש מפרשים שאם כלי התחתון על האש לעולם אסור:

ח. להניח דבר קר שנתבשל כל צרכו על גבי מיחם שעל האש יש אומרים שדינו כמניחו כנגד המדורה וכל דבר שמותר להניחו כנגד המדורה במקום שהיד סולדת בו כגון שיבש מותר להניחו על גבי מיחם שעל גבי האש ויש אומרים דהוי כמניח על גבי כירה לכתחלה ואסור אפילו אם נתבשל כל צרכו ואפילו אם מצטמק ורע לו ואפילו אם נותנו שם לשמור חומו וראשון נראה עיקר ומכל מקום אם הוא תבשיל שיש בו רוטב ומצטמק ויפה לו אסור לדברי הכל:

ט. כלי ראשון (פירוש הכלי שמשתמש בו על האש) אפילו לאחר שהעבירוהו מעל האש מבשל כל זמן שהיד סולדת בו לפיכך אסור ליתן לתוכו תבלין אבל מלח מותר ליתן לתוכו כיון שהעבירו מעל האש דצריכא מלחא בישולא כבשרא דתורא ויש מי שאוסר לתת לתוך כלי זה בשר מלוח אפילו הוא של שור. הגה: ונראה לי דבלא מלוח נמי אסור אלא דנקט מלוח דבלאו הכי אסור משום דם שבו ויש אוסרים לתת מלח אפילו בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו והמחמיר תבוא עליו ברכה (תוספות ומרדכי פרק כירה) ואם עבר ונתן מלח אפילו בכלי ראשון אפילו הוא על האש שעבד איסורא מותר המאכל דהמלח בטל על גבי המאכל (בית יוסף בשם שבולי הלקט):

י. אסור ליתן תבלין בקערה ולערות עליהן מכלי ראשון:

יא. אמבטי (פירוש כלי שרוחץ בו) של מרחץ שהיא מלאה מים חמין (אף על פי שהיא כלי שני) (תוספות ורא"ש וטור) אין נותנין לה מים צונן שהרי מחממן הרבה אבל נותן הוא ממים חמין שבזה האמבטי לתוך אמבטי אחר של צונן:

יב. מיחם שפינה ממנו מים חמין מותר ליתן לתוכו מים צונן (מרובים) כדי להפשירן ומותר לצוק מים חמין לתוך מים צונן או צונן לתוך חמין והוא שלא יהיו בכלי ראשון מפני שמתחממין הרבה. הגה: ואם המים מרובים כל כך שאי אפשר שיתבשלו רק שיפיגו צנתן אפילו בכלי ראשון שרי רק שלא יהיה על האש (טור):

יג. מותר ליתן קיתון של מים או של שאר משקים בכלי שני שיש בו מים חמין אבל בכלי ראשון אסור:

יד. מותר ליתן קיתון של מים או שאר משקים כנגד האש להפיג צנתן ובלבד שיתנם רחוק מהאש בענין שאינו יכול להתחמם באותו מקום עד שתהא היד סולדת (פירוש מתחממת ונכוית) בו דהיינו מקום שכריסו של תינוק נכוית בו אבל אסור לקרבו אל האש למקום שיכול להתחמם שתהא היד סולדת בו ואפילו להניח בו שעה קטנה שתפיג צנתו אסור כיון שיכול להתבשל שם. הגה: והוא הדין בפירות או שאר דברים הנאכלים כמות שהן חיין (מרדכי פרק כירה ועיין לעיל סוף סימן רנ"ד):

טו. דבר שנתבשל כל צרכו והוא יבש שאין בו מרק מותר להניחו כנגד המדורה אפילו במקום שהיד סולדת בו. הגה: ואפילו נצטנן כבר אבל אם הוא רותח אפילו בדבר שיש בו מרק מותר ויש מקילין לומר דכל שאין נותנו על גבי האש או הכירה ממש רק סמוך לו אפילו נצטנן מותר (המגיד פרק כ"ו) ונהגו להקל בזה אם לא נצטנן לגמרי וכמו שכתבתי לעיל סימן רנ"ג:

ומובן שכשם ששמירת שבת שקול ככל המצות, כן ללמוד וללמד בהלכות שבת שקול כללמוד וללמד בכל המצות.

(אגלי טל בהקדמתו)

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"ג

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

כג לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

כג לחודש

המשך סימן שיח – דין המבשל בשבת

טז. מותר ליתן אינפאנדא כנגד האש במקום שהיד סולדת ואף על פי שהשומן שבה שנקרש חוזר ונימוח. הגה: וכל שכן קדירה שיש בה רוטב שנקרש שכשהשומן נימוח אינו בעין דשרי (רבי ירוחם חלק ג') ויש מחמירין (ר"ן פרק במה טומנין) ונהגו להחמיר מיהו במקום צורך יש לסמוך אסברא ראשונה:

יז. אסור ליתן צונן (על המיחם) אפילו להפשיר כל שהמיחם חם כל כך שאילו היה מניחו שם הרבה היה בא לידי בישול דהיינו שיהיה יד סולדת בו שדין מניח על גבי מיחם כדין מניח כנגד המדורה ואם אינו חם כל כך מותר:

יח. האלפס והקדירה שהעבירן מרותחין מעל גבי האור אם לא נתבשל כל צרכו אין מוציאין בכף מהם שנמצא מגיס ואיכא משום מבשל ואם נתבשל כל צרכו מותר אבל צמר ליורה אף על פי שקלט העין אסור להגיס בו (פירוש לנענע אותו בכף). הגה: ולכתחלה יש ליזהר אף בקדירה בכל ענין (פסקי מהרי"ו):

יט. אסור לטוח שמן ושום על הצלי בעודו כנגד המדורה אפילו נצלה הצלי מבעוד יום דמכל מקום יתבשל השום והשמן:

סימן שיט – דין הבורר בשבת, ובו י"ז סעיפים

א. הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלים ובורר מין ממין אחר בנפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור אבל אסור ואם בירר בידו כדי לאכול לאלתר מותר. הגה: וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר (המגיד פרק ח' ורבינו ירוחם נתיב י"ב חלק ח' ובית יוסף, וטור, ורא"ש) ואפילו אחרים אוכלים עמו שרי (תוספות פרק כלל גדול) ולכן מותר לברור הירק שקורין שלאטין מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה (בית יוסף סימן שכ"א):

ב. הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפילו לבו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב:

ג. היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד ומניח (השני כדי לאכול מיד. הגה: ושני מיני דגים מיקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור אחד מחבירו אלא בידו כדי לאכלן מיד אף על פי שהחתיכות גדולות וכל אחת נכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין אחד אף על פי שבורר חתיכות גדולות מתוך קטנות לא מיקרי ברירה ואפילו היו שני מינים ובורר משניהם ביחד הגדולות מתוך הקטנות או להיפך שרי הואיל ואינו בורר מין אחד מתוך חבירו (תרומת הדשן סימן נ"ז). ואם בירר והניח לאחר זמן אפילו לבו ביום כגון שבירר שחרית לאכול בין הערבים חייב:

ד. הבורר פסולת מתוך אוכל אפילו בידו אחת חייב. הגה: ואפילו האוכל מרובה ויש יותר טורח בברירת האוכל אפילו הכי לא יברר הפסולת אפילו כדי לאכול לאלתר (בית יוסף):

ה. הבורר תורמוסין מתוך פסולת שלהם חייב מפני שהפסולת שלהם ממתקת אותם כשישלקו אותו עמהם ונמצא כבורר פסולת מתוך אוכל וחייב:

ו. אין מוללין מלילות אלא מולל בשינוי מעט בראשי אצבעותיו. הגה: ואף על פי שמפרק האוכל מתוך השבלים הואיל ואינו מפרק רק כלאחר יד כדי לאכול שרי ויש מחמירין (מרדכי ור"ן פרק קמא דיום טוב) ולכן אסור לפרק האגוזים לוזים או אגוזים גדולים מתוך קליפתן הירוקה (מהרי"ל) וטוב להחמיר מאחר דיכול לאכלן כך בלא פירוק:

ז. היו לו מלילות מערב שבת לא ינפה בקנון (ופירש רש"י כלי שראשו אחד רחב והשני עשוי כמין מרזב ונותנין הקטניות בראשו הרחב ומנענע האוכל ומתגלגל דרך המרזב והפסולת נשאר בכלי) ותמחוי (פירוש קערה גדולה) ולא בשתי ידיו אלא מנפה בידו אחת בכל כחו:

ח. אין שורין את הכרשינין (פירש הערוך ויצ"ה בלע"ז) דהיינו שמציף מים עליהם בכלי כדי להסיר הפסולת ולא שפין אותן ביד כדי להסיר הפסולת דהוה ליה כבורר אבל נותנן בכברה אף על פי שנופל הפסולת דרך נקבי הכברה:

ט. משמרת אפילו תלויה מערב שבת אסור ליתן בה שמרים אבל אם נתן בה שמרים מערב שבת מותר ליתן עליהם מים כדי שיחזרו צלולים לזוב:

י. יין או מים שהם צלולים מותר לסננן במשמרת. הגה: ואף על פי שיש בו קסמין דקין הואיל וראויין לשתות בלאו הכי (סמ"ג). אבל בסודר מים אסור משום ליבון ויין ושאר משקין מותר ואם הם עכורים בין מים בין יין אסור לסננם ולהרמב"ם במשמרת אסור ואפילו מים ויין צלולים ואפילו בסודרים לא התירו אלא בצלולין אבל לא בעכורים ויין מגתו כל זמן שהוא תוסס (פירוש שנראה כרותח) טורף חבית בשמריה ונותן לתוך הסודר:

יא. כשמסננין היין בסודר צריך ליזהר שלא יעשה גומא (בסודר) לקבל היין משום שינוי:

יב. כל מקום שמותר לסנן יין בסודר מותר לסננו בכפיפה מצרית (פירוש קופה

שעושין מן הגומא וממיני ערבה) ויזהר שלא יגביה הכפיפה משולי הכלי טפח משום שינוי:

יג. כלי שמערין (פירוש שמריקין) בו יין מהחבית לא יתן בפיו קשין וקסמין בחזקה שאין לך מסננת גדולה מזה:

יד. מותר לערות בנחת מכלי לחבירו ובלבד שיזהר שכשיפסוק הקילוח ומתחילים לירד נצוצות קטנות הנשופות באחרונה מתוך הפסולת יפסיק ויניחם עם השמרים שאם לא יעשה כן הני ניצוצות מוכחי שהוא בורר. (מותר להגביה החבית על איזה דבר כדי שיקלח ממנו היין היטב (רוקח הלכות יום טוב ובית יוסף):

טו. מסננת שנתן בה חרדל לסננו מותר ליתן בה ביצה אף על פי שהחלמון יורד למטה עם החרדל והחלבון נשאר למעלה:

טז. מים שיש בהם תולעים מותר לשתותן על ידי מפה בשבת דלא שייך בורר ומשמר אלא במתקן הענין קודם אכילה או שתיה אבל אם בשעת שתיה מעכב את הפסולת שלא יכנס לתוך פיו אין זה מעין מלאכה ומותר:

יז. המחבץ (פירוש שמוציא חמאה מן החלב) תולדת בורר הוא לפיכך אף על פי שנותנים שומשמים ואגוזים לדבש לא יחבצם בידו (עיין לקמן סימן ש"מ סעיף י"א). הגה: הרוקק ברוח בשבת והרוח מפזר הרוק חייב משום זורה (מהרי"ל בשם אור זרוע וירושלמי פרק כלל גדול):

סימן שכ – דיני סחיטה בשבת, ובו כ' סעיפים

א. זיתים וענבים אסור לסחטן (עיין לעיל סימן רנ"ב סעיף ה') ואם יצאו מעצמן אסורים אפילו לא היו עומדים אלא לאכילה ותותים ורמונים אסור לסחטן ואם יצאו מעצמן אם עומדים לאכילה מותר ואם עומדים למשקים אסור ושאר כל הפירות מותר לסחטן. הגה: ובמקום שנהגו לסחוט איזה פירות לשתות מימיו מחמת צמא או תענוג דינו כתותים ורמונים אבל אם נהגו לסחטו לרפואה לבדו אין לחוש (בית יוסף) וכל זה דוקא לסחוט אסור אבל מותר למצוץ בפיו מן הענבים המשקה שבהן וכל שכן בשאר דברים (בית יוסף בשם שבולי לקט) ויש אוסרין למצוץ בפה מענבים וכיוצא בהם (הגהות מיימוני פרק כ"א):

ב. זיתים וענבים שנתרסקו מערב שבת משקין היוצאין מהם מותרין ואפילו אם לא נתרסקו מערב שבת אם יש יין בגיגית שהענבים בתוכה אף על פי שהענבים מתבקעים בשבת בגיגית מותר לשתותו בשבת שכל יין היוצא מהענבים מתבטל ביין שבגיגית:

ג. חרצנים וזגים שנתן עליהם מים לעשות תמד מותר למשוך מהם ולשתותם ואפילו לא נתן מים והיין מתמצה וזב מאליו מותר לשתותו:

ד. מותר לסחוט אשכול ענבים לתוך קדירה שיש בה תבשיל כדי לתקן האוכל דהוה ליה משקה הבא לאוכל וכאוכל דמי אבל אם אין בה תבשיל אסור:

ה. יש מי שאומר דהוא הדין לבוסר שמותר לסחטו לתוך האוכל ורבינו תם אוסר בבוסר (הואיל ואינו ראוי לאכול) (טור):

ו. מותר לסחוט לימוני"ש:

ז. לסחוט כבשים (פירוש פירות ומיני ירקות המונחים בחומץ ובמלח כדי שלא יריקבו) ושלקות אם לגופם שאין צריך למים ואינו סוחטן אלא לתקנם לאכילה אפילו סוחט לתוך קערה שאין בה אוכל מותר ואם צריך למימיהן מותר לסחוט לתוך קדירה שיש בה אוכל אבל אם אין בה אוכל אסור ולרבינו חננאל כל שהוא צריך למימיהן חייב חטאת אפילו סחט לקדירה שיש בה אוכל. (ולדבריו הסוחט אשכול לקדירה נמי אסור) (טור):

ח. הסוחט דג לצירו דינו כסוחט כבשים ושלקות למימיהן:

ט. השלג והברד אין מרסקין אותם דהיינו לשברם לחתיכות דקות כדי שיזובו מימיו אבל נותן הוא לתוך כוס של יין או מים והוא נימוח מאליו ואינו חושש וכן אם הניחם בחמה או כנגד המדורה ונפשרו מותרים:

י. מותר לשבר הקרח כדי ליטול מים מתחתיו:

יא. צריך ליזהר בחורף שלא יטול ידיו במים שיש בהם שלג או ברד ואם יטול יזהר שלא ידחקם בין ידיו שלא יהא מרסק:

יב. יש ליזהר שלא ישפשף ידיו במלח:

יג. דורס שלג ברגליו ואינו חושש:

יד. הר"מ מרוטנבורג מתיר להטיל מי רגלים בשלג והרא"ש היה נזהר:

טו. אסור לפרוס סודר על פי החבית וליתן על גבי הכלי שדולים בו שמא יבא לידי סחיטה אבל בגד העשוי לפרוס עליו מותר שאינו חושש עליו לסחטו:

טז. אסור להדק מוכין בפי פך שיש משקין משום סחיטה:

יז. ספוג אין מקנחין בו אלא אם כן יש בו בית אחיזה גזירה שמא יסחוט:

יח. חבית שפקקו בפקק של פשתן לסתום נקב שבדופנה שמוציאין בו היין יש מי שמתיר אף על פי שאי אפשר שלא יסחוט והוא שלא יהא תחתיו כלי דכיון שאינו נהנה בסחיטה זו הוי פסיק רישא (פירוש איסור נמשך בהכרח מדבר מה כמו המות הנמשך בהכרח מהתזת הראש) דלא ניחא ליה ומותר וחלקו עליו ואמרו דאף על גב דלא ניחא ליה כיון דפסיק רישא הוא אסור והעולם נוהגים היתר בדבר ויש ללמד עליהם זכות דכיון שהברזא ארוכה חוץ לנעורת ואין יד מגעת לנעורת מותר מידי דהוי אספוג (פירש הערוך ספוג הוא על ראש דג אחד גדול שבים ובשעה שמרים ראשו להסתכל בעולם יורד אותו הספוג על עיניו ואינו רואה כלום ולולי זה לא היתה ספינה נצולת מפניו) שיש לו בית אחיזה ולפי שאין טענה זו חזקה ויש לגמגם בה טוב להנהיג שלא יהא כלי תחת החבית בשעה שפוקקים הנקב (ועיין לעיל סימן ש"א עוד מדיני סחיטה):

בהקדשת מספר דקות בכל יום ללימוד הלכות שבת, אתה זוכה להיות בן עולם הבא!

כל השונה הלכות בכל יום

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך הלכות שבת מחולק לכל החודש, שני עמודים ליום, כך יגמור כל הלכות שבת מדי חודש בחדשו, ויזכה שימחלו לו כל עונותיו, נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ובשמחות, ולכל החברים וידידים, לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "הלכה" בכל יום, שהוא "תורה לשמה"!

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"ד | הלכות שבת החדשי | כד לחודש

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

כד לחודש

המשך סימן שכ – דיני סחיטה בשבת

יט. ליתן כרכום בתבשיל מותר ואין לחוש לו משום צובע דאין צביעה באוכלין:

כ. יש מי שאומר שהאוכל תותים או שאר פירות הצובעים צריך ליזהר שלא יגע בידיו צבועות בבגדיו או במפה משום צובע אבל אם צובע פתו במשקה הפירות לית לן בה דאין צביעה באוכלין:

סימן שכא – דיני תולש בשבת, ודין טוחן, ודיני תיקוני מאכל או מעבד ולש, ובו י"ט סעיפים

א. חבילי פיאה אזוב וקורנית (פירוש מין עשב) הכניסן לעצים אין מסתפקין מהם הכניסן למאכל בהמה קוטם ואוכל ביד אבל לא בכלי ומולל בראשי אצבעותיו:

ב. אין עושין מי מלח הרבה ביחד לתת לתוך הכבשים משום דדמי לעיבוד אבל יכול לעשות ממנו מעט לתת לתוך התבשיל ואם נתן לתוכו שני שלישי מלח אסור לעשות ממנו אפילו מעט:

ג. אסור למלוח חתיכות צנון ד' או ה' ביחד מפני שנראה ככובש כבשים והכובש אסור מפני שהוא כמבשל אלא מטבל כל אחת לבדה ואוכלה אבל ביצים מותר למלחן:

ד. יש מי שכתב שמותר לטבול כמה חתיכות צנון אחת אחת לבדה ולהניחם יחד לפניו כדי לאכלם מיד זו אחר זו:

ה. אסור למלוח בשר מבושל או ביצה מבושלת להניחה:

ו. אין למלוח ביחד הרבה פולים ועדשים שנתבשלו בקליפתן:

ז. מותר לדוך פלפלין אפילו הרבה יחד והוא שידוכם בקתא של סכין ובקערה:

ח. אין כותתין במדוך מלח של עץ אבל מרסק הוא ביד של סכין ובעץ הפרור ואינו חושש. הגה: ודוקא מלח הגס אבל מלח שהיה דק מתחלה ונתבשל ונעשה פתיתין מותר לחתכו בסכין כמו שחותך הפת (כל בו):

ט. מותר לחתוך בשר מבושל או צלי דק דק בסכין. הגה: אבל אסור לחתוך דק דק בשר חי לפני העופות דהואיל ואינן יכולין לאכלו בלא חתוך קמשוי ליה אוכל (תרומת הדשן סימן כ"ז ועיין לקמן סימן שכ"ד):

י. אסור לגרור הגבינה בשבת במורג חרוץ בעל פיפיות שקורין ראלייי"ו:

יא. מותר להשקות את התלוש כדי שלא יכמוש:

יב. המחתך הירק דק דק חייב משום טוחן. הגה: והוא הדין דאסור לחתוך גרוגרות וחרובים לפני זקנים (בית יוסף בשם תוספתא) ודוקא פירות וכדומה לזה אסור אבל מותר לפרר לחם לפני התרנגולים דהואיל וכבר נטחן אין לחוש דאין טוחן אחר טוחן (הגהות מיימוני פרק כ"א ומרדכי ור"ן פרק כלל גדול וסמ"ג) וכל זה לא מיירי אלא בחותך ומניח אבל אם לאכלו מיד הכל שרי מידי דהוי אבורר לאכול מיד דשרי (תשובת הרשב"א והר"ן פרק כלל גדול, כדלעיל סימן שי"ט):

יג. אסור לרדות חלות דבש מהכוורת (פירוש הקן שהדבורים עושים בו הדבש) מפני שדומה לתולש. הגה: ודוקא אם דבוקין בכוורת (המגיד פרק כ"א) אבל אם נתלשו מבעוד יום או שנתרסקו מבעוד יום והדבש צף בכוורת מותר לרדותו בשבת (בית יוסף):

יד. אין מגבלין (פירוש נתינת מים בקמח נקרא גיבול) קמח קלי הרבה שמא יבא ללוש קמח שאינו קלי ומותר לגבל את הקלי מעט מעט אבל תבואה שלא הביאה שליש שקלו אותה ואחר כך טחנו אותה טחינה גסה שהרי היא כחול והיא הנקראת שתיתא מותר לגבל ממנה בחומץ וכיוצא בו הרבה בבת אחת והוא שיהיה רך אבל קשה אסור מפני שנראה כלש (ואפילו ברך) צריך לשנות כיצד נותן את השתיתא ואחר כך נותן את החומץ:

טו. חרדל שלשו מערב שבת למחר יכול לערבו הן ביד הן בכלי ונותן לתוכו דבש ולא יטרוף לערבו (בכך) בכח, אלא מערבו מעט מעט:

טז. שחלים (פירוש שחלים בערבי תכ"א לשא"ר, ובלע"ז קרישי"ן) שדכן מערב שבת למחר נותן יין וחומץ ולא יטרוף אלא מערב וכן שום שדכו מערב שבת למחר נותן פול וגריסין ולא יטרוף אלא מערב. הגה: ויש אומרים דלא יערב בכף אלא ביד (אור זרוע ומרדכי סוף פרק תולין). ויש אומרים דהא דשרי לערב משקה בחרדל דוקא שנתנו מבעוד יום אבל בשבת אסור לתת משקה בחרדל או בשום הכתושים משום לש. הגה: ואם נותן האוכל תחלה ואחר כך החומץ או היין ומערבו באצבעו שרי דהוי שינוי כמו בשתיתא דלעיל וכן נוהגין להתיר על ידי שינוי ומקום שדרכו לעשות כך בחול יתן בשבת החומץ תחלה ואחר כך האוכל:

יז. מותר לעשות יינומלין שהוא יין ישן דבש ופלפלין מפני שהוא לשתיה ואין עושין אלונתית שהוא יין ישן ומים צלולים ושמן אפרסמון שהוא לרפואה:

יח. אין שורין את החלתית לא בפושרין ולא בצוננין שדרך לשרותו לרפואה אבל נותנו לתוך החומץ ומטבל בו פתו. היה

שרוי מאתמול מותר לשתותו בשבת ואם שתה ממנו יום חמישי ויום ששי וצריך לשתות גם בשבת מותר שכך הוא דרך רפואתו לשתותו שבעה ימים זה אחר זה הילכך מותר לשרותו בצונן וליתנו בחמה מפני שהוא סכנה אם לא ישתה ממנו:

יט. שום בוסר ומלילות שריסקן מערב שבת אם מחוסרים דיכה אסור לגמור דיכתן בשבת ואם אין מחוסרים אלא שחיקה מותר לגמור בשבת לפיכך מותר לגמור שחיקת הריפות בעץ פרור בקדירה בשבת אחר שמורידין אותה מעל האש. הגה: ומותר להחליק האוכל בשבת ולא הוי בזה משום ממחק הואיל ואפשר לאכלו בלא זה ומכל מקום המחמיר במאכל של תפוחים וכדומה שדרכו בכך תבוא עליו ברכה (מרדכי ריש פרק כלל גדול). אסור לקלוף שומים ובצלים כשקולף להניח אבל לאכול לאלתר שרי (ועיין לעיל סימן שי"ט) (סמ"ג והגהות מיימוני פרק כ"ב ובית יוסף בשם סמ"ק ותרומת הדשן ורבינו ירוחם):

סימן שכב – דין נולד בשבת, ובו ז' סעיפים

א. ביצה שנולדה בשבת אסורה אפילו לטלטלה ואפילו נתערבה באלף כולן אסורות ויכול לכוף עליה כלי שלא תשבר ובלבד שלא יגע בה:

ב. שבת שלאחר יום טוב או לפניו נולדה בזה אסורה בזה:

ג. פירות שנשרו מן האילן בשבת אסורים בו ביום ולערב מותרים מיד:

ד. אוכלי בהמה אין בהם משום תיקון כלי לפיכך מותר לקטום אפילו בסכין קש או תבן ולחצוץ בו שיניו אבל קיסם שאינו אוכל בהמה אפילו ליטלו כדי לחצוץ בו שיניו אסור:

ה. מותר לטלטל עצי בשמים להריח בהם ולהניף בהם לחולה ומוללו להריח בו אחד קשים ואחד רכים:

ו. המחלק לבני ביתו מנות בשבת יכול להטיל גורל לומר למי שיצא גורל פלוני יהיה חלק פלוני שלו והוא שיהיו החלקים שוים ואינו עושה אלא כדי להשוותם שלא להטיל קנאה ביניהם אבל עם אחרים אסור כיון שמקפידין זה על זה יבואו לידי מדה ומשקל אבל ליתן מנה גדולה כנגד מנה קטנה ולהטיל גורל עליהם אפילו בבני ביתו ובחול אסור משום קוביא ויש אומרים דעם בניו ובני ביתו מותר להטיל גורל אפילו על מנה גדולה כנגד מנה קטנה מפני שאין מקפידים. הגה: ואסור להטיל גורל בשבת אפילו על ידי אינו יהודי (מהרי"ל):

סימן שכג – דיני השאלה וקנין צרכי שבת והדחת הכלים ותיקונן וטבילתן בשבת, ובו י' סעיפים

א. מותר לומר לחבירו מלא לי כלי זה אפילו הוא מיוחד למדה והני מילי כשנוטל הלוקח מדה של מוכר ומוליכה לביתו ואין צריך לומר אם מביא הלוקח מתוך ביתו ואומר לו מלא לי כלי זה אבל למדוד בכלי המיוחד למדה ולשפוך לתוך כליו של לוקח אסור. הגה: ויש מקילין לומר דכל שאינו מכוין למדה לגמרי שממעט או מוסיף מעט שרי (הגהות אשירי ומרדכי פרק אין צדין) וכן המנהג פשוט למדוד בכלי המיוחד למדה ולשפוך לכליו של לוקח ועוד יתבאר לך בסמוך טעם המקילין. דין הלואת שבת דינו כמו ביום טוב ועיין לקמן סימן תקל"ה ולעיל סימן ש"ז סעיף י"א:

ב. מותר לומר לחבירו מלא לי כלי זה ולמחר נמדוד אותו (אבל לא יאמר תן לי מדה פלוני) (טור):

ג. מותר לומר לחבירו תן לי ביצים ואגוזים במנין:

ד. מותר לומר לחנוני תן לי ד' ביצים וה' רמונים ובלבד שלא יזכיר לו שם דמים ולא סכום מדה ולא סכום מנין לומר הרי שיש לך בידי חמשים אגוזים תן לי חמשים אחרים והרי יש לך בידי מאה. הגה: וכן בסכום דמים אינו אסור אלא בכהאי גוונא שאומר תן לי בכך וכך דמים ויהיה לך בידי כך וכך אבל בלאו הכי שרי וכן בסכום מדה דוקא בכהאי גוונא אסור אבל בלאו הכי שרי ואף על גב דאסור להזכיר דמים כלל היינו בדבר שאין מקחו ידוע אבל בדבר שידוע רק שאומר לו כמה צריך שרי אם לא שמזכיר לו סכום (אור זרוע והגהות אשירי פרק אין צדין) ואף על גב שיש מחמירין בדבר זה כבר פשט המנהג במדינות אלו להקל וכסברא הנזכרת:

ה. המביא כדי יין ממקום למקום לא יביאם בסל ובקופה כדרך חול אלא יביאם לפניו או על כתפו וכיוצא בזה שישנה מדרך חול אפילו אין בשינוי קלות במשא ואם אי אפשר לו לשנות כגון שזימן אורחים הרבה וצריך למהר להביאו לפניהם מותר ויש אומרים דלמעט בהילוך עדיף ויותר טוב להביאם בסל ובקופה בפעם אחת מלהביאם כל אחת ואחת בפני עצמה:

ו. מדיחים כלים לצורך היום כגון שנשאר לו עדיין סעודה לאכול אבל לאחר סעודה שלישית אין מדיחין וכלי שתיה מדיחין כל היום שכל היום ראוי לשתיה:

ז. מותר להטביל כלי חדש הטעון טבילה ויש אוסרים וירא שמים יצא את כולם ויתן הכלי לאינו יהודי במתנה ויחזור וישאלנו ממנו ואינו צריך טבילה. הגה: ואם הוא כלי שראוי למלאות בו מים ימלאנו מים מן המקום ועלתה לו טבילה (המגיד פרק ד' מהלכות יום טוב והגהות מיימוני פרק כ"ג מהלכות שבת):

ח. כוס ששתה בו אינו יהודי מותר להדיחו לדברי הכל:

ט. מותר לשפשף הכלים בכל דבר חוץ מכלי כסף בגרתקן שהוא שמרי יין כשנתייבשו ונתקשו מפני שהוא ממחק לכלי כסף שהוא רך:

י. אין חופפין כלים במלח לפי שהמלח נמחה כשחופף בחזקה:

מורי ורבותי! חזקו למען שמירת שבת קודש שהוא יסוד היסודות ומכניס השפעה לכל השבוע, כי ישראל למעלה מן הזמן, הגם שאותו יום אומרים שהוא שממון ר"ל, אבל לא לישראל. אדרבה, אותו היום מביא ברכה לכל בית ישראל. והשומר שבת כהלכתו בכל פרטיו נותנין לו נחלה בלי מצרים. וד' ישפע שפע לכל בתי ישראל בזכות התחזקות לשמירת שבת ולקבוע ללמוד הלכות שבת בכל בית ישראל ולהשריש בלבות הצעירים להיות שומר הבנים ובנות שלא יבטלו מלימוד התורה ביום הזה, ונושעו ישועת עולמים, ולהכריע את כל העולם כולו לכף זכות, ולראות בנין בית המקדש במהרה. (דרשות מהרא"ל חלק שלישי מהמגיד מפלאצק זיע"א – דרוש כ"ז בענין שמירת שבת)

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

עמ"י

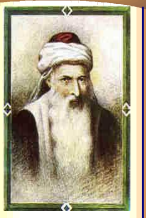

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"ה

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

כה לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

כה לחודש

סימן שכד – דיני הכנת מאכל לבהמה לשבת, ובו ט"ו סעיפים

א. אין כוברין התבן בכברה שיפול המוץ לארץ ולא יניחנו במקום גבוה כדי שירד המוץ אבל נוטל בכברה ונותן לתוך האבוס אף על פי שהמוץ נופל מאליו מותר כיון שאינו מכוין:

ב. לא ימדוד אדם שעורים לתת לפני בהמתו אלא משער באומד דעתו:

ג. אין גובלין מורסן לבהמה או לתרנגולים אבל נותנים בו מים ומעביר בו תרווד או מקל שתי וערב כיון שאינו ממרס בידו ולא מסבב התרווד או המקל מותר ומנערו מכלי אל כלי כדי שיתערב ומותר לערב המורסן כדרכו בכלי אחד ומחלק אותו בכלים הרבה ונותן לפני כל בהמה ובהמה ומערב בכלי אחד אפילו כור ואפילו כורים ויש אוסרים ליתן מים על גבי מורסן בשבת ולא אמרו שמוליך בו שתי וערב אלא כשהיו המים נתונים עליו מבעוד יום (ועיין לעיל סימן שכ"א גבי שום וחרדל כיצד נוהגין):

ד. קשין של שבלים שקושרים בשנים או בשלשה מקומות מותר להתירן כדי שתאכל מהן הבהמה. הגה: ויש אומרים דלא שרי להתיר רק בקשר שאינו של קימא (הגהות אלפסי). אבל אסור לשפשף בהם בידים כדרך שעושים באוכלי בהמה כדי שיהיו נוחים לאכלם דשווי אוכל בדבר שאינו אוכל מותר לעשותו אוכל אבל מיטרח באוכלא בדבר שהוא ראוי לאכילה לא טרחינן ביה להכשירו ולתקנו יותר:

ה. עצים שקצצן מן האילן ויש מאכילים אותם לבהמה בעודם לחים מתירין ומפספסין (לשון שפשוף) בהם להאכילם שאינם ראויים בלא שפשוף:

ו. מחתכין דלועין לפני בהמה והוא שנתלשו מאתמול:

ז. מחתכין נבלה לפני הכלבים אפילו נתנבלה היום בין שהיתה מסוכנת בין שהיתה בריאה והני מילי בנבלה הקשה שאי אפשר להם לאכלה בלא חתיכה אבל אם היתה ראויה להם בלא חתיכה לא דמיטרח במה שהוא ראוי לא טרחינן (ועיין לעיל סימן שכ"א אם מותר לחתכו דק דק לפני עופות):

ח. אין חותכין שחת (פירוש ירק של תבואה שנקצר טרם נתבשלה התבואה) וחרובין לפני הבהמה בין דקה בין גסה משום דבלא חיתוך נמי חזי לאכילה:

ט. אין אובסין את הגמל דהיינו שמאכילה בידו כל כך עד שמרחיבין בני מעיה כאבוס ולא דורסין דהיינו שדורס לו מאכל בגרונו למקום שאינו יכול להחזירו אבל מלעיטין. אין מאמירים את העגלים אבל מלעיטין. איזה המראה למקום שאינה יכולה להחזיר הלעטה למקום שהיא יכולה להחזיר. הגה: ודין תרנגולים ואווזים כדין עגלים (מהרי"ל):

י. מותר ליתן מאכל בפיהם של תרנגולים:

יא. אין נותנין מים ולא מזונות לפני דבורים ולא לפני יוני שובך ויוני עליה ולא לפני חזיר אבל נותנין לפני אווזין ותרנגולים ויוני בייתות וכן לפני כלב שמזונותיו עליך:

יב. מותר להאכיל תולעת המשי:

יג. מעמיד אדם בהמתו על גבי עשבים מחוברים ולא חיישינן שמא יתלוש מהם אבל לא על גבי מוקצה מפני שאיסורו קל וחיישינן שמא יתן לה ממנו בידים ודוקא להעמידה על גביו ממש אבל לעמוד בפניה בענין שלא תוכל להטות אלא דרך שם מותר:

יד. נוטלים מאכל מלפני חמור ונותנים לפני שור אבל אין נוטלים מלפני שור ליתן לפני חמור מפני שנמאס ברירי השור ואינו ראוי עוד לחמור. הגה: ויש מחמירין גם כן בשאר מיני בהמות ליקח מלפני אחת וליתן לפני אחרת שאינה מינה (מרדכי פרק תולין וסמ"ג וסה"ת):

טו. אסור לגרוף האבוס לפני שור של פטם אפילו אבוס של כלי גזירה אטו של קרקע דאתי לאשווי גומות ואסור גם כן לסלק התבן מלפניו לצדדין:

סימן שכה – אינו יהודי שעשה מלאכה בעד ישראל, ובו ט"ז סעיפים

א. מותר לזמן עכו"ם בשבת ומותר ליתן מזונות לפניו בחצר לאכלן ואם נטלן ויצא אין נזקקין לו ודוקא שהעכו"ם בחצר אבל אם עומד בחוץ ופשט ידו לפנים שידוע הוא שיוציאנו או ליתן לו שאר חפצים שדרך להוציא אסור אפילו אם עומד בפנים אפילו אם החפצים של עכו"ם שהרואה אינו יודע שהחפצים של עכו"ם. הגה: ואפילו בייחד לו מקום מבעוד יום יש להחמיר (מרדכי פרק קמא בשבת):

ב. היכא דאיכא משום דרכי שלום או בעכו"ם אלם מותר לתת לו או לשלוח לו על ידי עכו"ם. והוא הדין לצורך מצוה כגון להוציא חמץ מביתו בפסח (מרדכי):

ג. מותר להחליף משכון בשבת אם הוא מלבוש ויוציאנו דרך מלבוש כי אין זה משא ומתן וגם בישראל מותר בענין זה

אם הישראל צריך ללבשו. הגה: וטוב שהעכו"ם יקח המשכון עצמו ויניח אחר במקומו ולא יגע בו הישראל שלא יהא נראה כנושא ונותן (אגודה). ועיין לעיל סימן ש"ז בסופו מדין עכו"ם המביא בשבת איזה דבר אם מותר לקבלו:

ד. פת שאפה עכו"ם לעצמו בשבת יש אוסרים ויש מתירים ובשעת הדחק או לצורך מצוה כגון סעודת ברית מילה או לצורך ברכת המוציא יש לסמוך על המתירים. הגה: אבל אסור ליתן לו מעות מערב שבת ושיתן לו הפת בשבת דאז אדעתא דישראל קא עביד (רבינו ירוחם חלק א'):

ה. עכו"ם שצד דגים או ליקט פירות לעצמו אסורים לישראל ואפילו ספק אם לקטן או צדן היום אסורים בו ביום אבל לערב מותרים מיד אפילו אם ודאי לקטן וצדן היום:

ו. אם ליקט וצד בשביל ישראל או בשביל ישראל ועכו"ם צריך להמתין לערב בכדי שיעשו:

ז. ספק אם ליקטן בשביל ישראל או שידוע שליקטן בשביל ישראל ואין ידוע אם נלקטו היום אם לאו אסורים בו ביום ולערב בכדי שיעשו ויש אומרים דלערב יד מותר מיד:

ח. דבר שאין בו חשש צידה ומחובר אלא שהובא מחוץ לתחום אם הביאו העכו"ם לעצמו מותר אפילו בו ביום ואם הביאו בשביל ישראל מותר לטלטל אפילו מי שהובא בשבילו אבל לאכול אסור בו ביום למי שהובא בשבילו ולערב בכדי שיעשו. הגה: ויש אומרים דאין הלילה עולה מן החשבון רק צריך להמתין ביום ראשון בכדי שיעשו (סמ"ק ומרדכי סוף פרק כל כתבי). ולאחרים מותר בו ביום ויש אומרים דלמי שהובא בשבילו מותר לערב מיד והא דשרי לישראל לטלטל אפילו כשהביאו העכו"ם לעצמו דוקא בתוך ד' אמות או בתוך העיר אם היא מוקפת חומה והוא שתהא מוקפת לדירה דהיינו שישבה ולבסוף הוקפה וסתם עיירות מוקפות לדירה וסתם מבצרים אינם מוקפים לדירה (ועיין לקמן סימן ת"א):

ט. אם הוא ספק אם הובא מחוץ לתחום אסור ודוקא בעכו"ם שאינו שרוי עמו בעיר אבל עכו"ם השרוי עמו בעיר ופירות המצויים בעיר אין לחוש מספק ואפילו אם יש לעכו"ם שני בתים ואחד מהם בתוך התחום תולין להקל ומותר לאכול אפילו למי שהובא בשבילו:

י. עכו"ם שמילא מים לבהמתו מבור שהוא רשות היחיד לרשות הרבים מותר לישראל להשקות מהם בהמתו והוא שאין העכו"ם מכירו דליכא למיחש שמא ירבה בשבילו ואם מילא לצורך בהמת ישראל אסור בכל מיני תשמיש אפילו לישראל אחר ואם מילא מבור רשות היחיד לכרמלית מותר לאחר שלא מילא בשבילו. הגה: ויש מקילין ואומרים דאף אם הובא דרך רשות הרבים לצורך ישראל מותר לאדם לשתות מהם הואיל ואפשר לילך שם ולשתות (טור בשם רבינו תם) ויש מתירין אף לכתחלה (כל בו) וכן נהגו היתר לומר אף לכתחלה לעכו"ם להביא שכר או שאר דברים דרך כרמלית או בלא עירוב ואף על פי שיש להחמיר בדבר מכל מקום אין למחות ביד המקילין לצורך שבת ובשעת הדחק דהא יש להקל באמירה לעכו"ם לצורך כמו שנתבאר סימן ש"ז וכל שכן בכהאי גוונא:

יא. ליקט עכו"ם עשבים לצורך בהמתו אם אינו מכירו מאכיל אחריו ישראל שעומד בפניה בענין שלא תוכל לנטות אלא דרך שם דאלו להעמידה עליהן אסור דחיישינן שמא יטול בידו ויאכילנה והם מוקצים אבל אם מכירו אסור וכן בכל דבר דאיכא למיחש שמא ירבה בשבילו אבל בדבר דליכא למיחש שמא ירבה בשבילו כגון שהדליק נר לעצמו או עשה כבש לירד בו שבנר אחד ובכבש אחד יספיק לכל אפילו מכירו מותר:

יב. אף על פי שאינו מכירו אם אומר בפירוש שלצורך ישראל הוא עושה או אפילו אם אינו אומר כן אם מעשיו מוכיחים שלצורך ישראל עושה כגון שהדליק נר בבית שישראל בו והלך לו העכו"ם אסור:

יג. אם ליקט עכו"ם והאכיל לבהמת ישראל אין צריך למחות בידו לפי שעה אבל אם רגיל בכך צריך למחות:

יד. עשה עכו"ם בשבת ארון או קבר לעצמו מותר לישראל ליקבר בו ואם עשאו בשביל ישראל לא יקבר בו עולמית ודוקא שהקבר בפרהסיא והארון על גביו שהכל יודעים שנעשה לפלוני ישראל אבל אם הוא בצנעה מותר ליקבר בו לערב בכדי שיעשו ואפילו כשהוא בפרהסיא אינו אסור אלא לאותו ישראל שנעשה בשבילו אבל לישראל אחר מותר והוא שימתין בכדי שיעשו:

טו. עכו"ם שהביא בשבת חלילין (פירוש כלי כגון חלילים שקולם מעורר הבכי) לספוד בהם ישראל לא יספוד בהם לא הוא ולא אחרים עד שימתין לערב בכדי שיבואו ממקום קרוב ואם ידע בודאי שממקום פלוני הביאם בשבת ימתין לערב כדי שיבואו מאותו מקום ואחר כך מותרים בין לו ובין לאחרים והני מילי כשהביאם דרך רשות הרבים אבל אם לא הביאם אלא דרך כרמלית כיון שלא נעשה בהם איסור תורה אינו צריך להמתין כדי שיבואו אלא מותרים לערב מיד:

טז. ספק אם הובאו מחוץ לתחום או מתוך התחום חוששין שמא מחוץ לתחום הובאו:

סימן שכו – דיני רחיצה בשבת, ובו י"ג סעיפים

א. אסור לרחוץ כל גופו אפילו כל אבר ואבר לבד אפילו במים שהוחמו מערב שבת בין אם הם בכלי בין אם הם בקרקע ואפילו לשפוך המים על גופו ולהשתתף אסור אבל מותר לרחוץ בהם פניו ידיו ורגליו. הגה: או שאר איברים כל שאינו רוחץ כל גופו (בית יוסף בשם הרא"ש פרק תינוקות). והני מילי בחמי האור אבל בחמי טבריא מותר לרחוץ אפילו כל גופו יחד ואין צריך לומר בצוננין והא דשרי בחמי טבריא דוקא בקרקע אבל בכלי לא דאתי לאיחלופי בחמי האור:

מגילות היו לאבותינו במצרים מיעקב, שהיו קורין ומשתעשעים בהם ביום השבת. (חז"ל)

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כְּדֵי יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמָּחֲלוּ לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לִזְכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"ו

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

כו לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

כו לחודש

המשך סימן שכו – דיני רחיצה בשבת

ב. יש אומרים דהא דשרי בחמי טבריא דוקא כשאין המקום מקורה אבל אם המקום מקורה אסור משום דאתי לידי זיעה ואסור ויש אומרים דמותר להזיע בחמי טבריה:

ג. אמת המים שהיא חמה אסור להמשיך לתוכה אפילו מערב שבת סילון (פירוש צינור מרזב וסילון דבר אחד הם) של צונן ופי הסילון יוצא חוץ לאמה ומימיו נשפכים לעוקא (פירוש גומא) שבקרקע ואם המשיכו אסורים אפילו המים שנכנסו לה מערב שבת ברחיצה ובשתיה כאלו הביא סילון של מים מערב יום טוב ביום טוב כחמין שהוחמו ביום טוב ואסורין ברחיצה ומותרין בשתיה:

ד. לא ישתטף אדם בצונן כל גופו ויתחמם כנגד המדורה מפני שמפשיר מים שעליו ונמצא כרוחץ כל גופו בחמין אבל מותר להשתטף בצונן אחר שנתחמם אצל האש:

ה. יש אומרים שצריך ליזהר שלא לחמם ידיו אצל האש אחר נטילה אם לא ינגבם תחלה יפה:

ו. אסור ליתן על גבי בטנו כלי שיש בו מים חמין ואפילו בחול מפני הסכנה שפעמים שהם רותחים (אבל מותר להחם בגד וליתנו על בטנו) (טור):

ז. הרוחץ בנהר צריך שינגב גופו יפה כשעולה מהנהר מפני שלא ישארו המים עליו ויטלטלם ד' אמות בכרמלית לפי שהעולה מן הרחיצה יש רבוי מים על גופו אבל ההולך ברשות הרבים ומטר סוחף על ראשו ועל לבושו לא הקפידו בו:

ח. אדם מותר לטבול מטומאתו בשבת:

ט. מותר לרחוץ פניו ידיו ורגליו בדברים שאינם משירים שער מעורבים עם דברים המשירים ובלבד שלא יהיה הרוב מדבר המשיר:

י. מותר לרחוץ ידיו במורסן. הגה: דגיבול כלאחר יד שרי ואסור לרחוץ ידיו במלח (אגור) וכל שכן בבורית שקורין זיי"ף בלשון אשכנז (בנימין זאב סימן רע"ח) או בשאר חלב שנימוח על ידיו והוי נולד (מרדכי פרק במה בהמה וסמ"ג והגהות מיימוני פרק כ"א וטור סימן שכ"א):

יא. מרחץ שסתמו נקביו מערב שבת למוצאי שבת רוחץ בו מיד אבל אם לא סתמו נקביו אף על פי שמאליו הוחם בשבת צריך להמתין לערב בכדי שיעשו לפי שאסור לעשות כן גזירה שמא יחתה בגחלים:

יב. אסור ליכנס למרחץ אפילו להזיע. (ויש אומרים דאפילו לעבור במרחץ במקום שיכול להזיע אסור) (רש"י וטור):

יג. עיר שישראל ועכו"ם דרים בה ויש בה מרחץ רוחצת בשבת אם רוב עכו"ם מותר לרחוץ בה במוצאי שבת מיד ואם רוב ישראל או אפילו מחצה על מחצה אסור למוצאי שבת עד כדי שיוחם:

סימן שכז – דיני סיכה בשבת , ובו ד' סעיפים

א. החושש במתניו לא יסוך שמן וחומץ אבל סך הוא שמן לבדו אבל לא בשמן ורד משום דמוכחא מלתא דלרפואה קא עביד ואם הוא מקום שמצוי בו שמן ורד ודרך בני אדם לסוכו אפילו בלא רפואה מותר. הגה: ובמקום שאין נוהגין לסוך בשמן כי אם לרפואה בכל שמן אסור (בית יוסף):

ב. סכין וממשמשין להנאתו על ידי שינוי דהיינו שסך וממשמש ביחד ולא ימשמש בכח אלא ברפיון ידים:

ג. אין מגרדין בכלי העשוי לכך אלא אם כן היו ידיו או רגליו מטונפות בטיט וצואה:

ד. לא יסוך רגלו בשמן והוא בתוך המנעל או הסנדל (החדשים) (מיימוני פרק כ"ג), מפני שהעור מתרכך ודמי לעיבוד אבל סך רגלו ומניחו במנעל וסך כל גופו ומתעגל על גב העור והוא שלא יהא בשמן הנישוף בגופו שיעור כדי לעבדו אפילו יש בו כדי לצחצחו מותר והוא שלא יכוין אפילו לצחצחו:

סימן שכח – דין חולה בשבת, ובו מ"ט סעיפים

א. מי שיש לו מיחוש בעלמא והוא מתחזק והולך כבריא אסור לעשות לו שום רפואה ואפילו על ידי עכו"ם גזירה משום שחיקת סממנים:

ב. מי שיש לו חולי של סכנה מצוה לחלל עליו את השבת והזריז הרי זה משובח והשואל הרי זה שופך דמים:

ג. כל מכה של חלל דהיינו מהשינים ולפנים ושינים עצמם בכלל מחללין עליה את השבת ודוקא שנתקלקל אחד מהאברים הפנימים מחמת מכה או בועה וכיוצא בזה אבל מיחושים אין נקראים מכה. הגה: מיהו מי שחושש בשיניו ומצטער עליו להוציאו אומר לעכו"ם להוציאו (בית יוסף בשם אורחות חיים ואיסור והיתר הארוך):

ד. מכה של חלל אינה צריכה אומד שאפילו אין שם בקיאים וחולה אינו אומר כלום עושים לו כל שרגילים לעשות לו בחול אבל כשיודעים ומכירים

באותו חולי שממתין ואין צריך חילול אסור לחלל עליו אף על פי שהיא מכה של חלל:

ה. מכה שאינה של חלל נשאלין בבקי ובחולה ואין מחללין עליו שבת עד שיאמר אחד מהם שהוא צריך לחילול או שיעשה אצל אחד מהם סכנת נפשות (ועיין לקמן סימן תרי"ח):

ו. מכה שעל גב היד וגב הרגל וכן מי שבלע עלוקה וכן מי שנשכו כלב שוטה או אחד מזוחלי עפר הממיתים אפילו ספק אם ממית אם לאו הרי הם כמכה של חלל:

ז. מחללין שבת על כל מכה שנעשית מחמת ברזל ועל שחין הבא בפי הטבעת ועל סימטא והוא הנקרא פלונקר"ו בלע"ז ועל מי שיש בו קדחת חם ביותר או עם סימור:

ח. מי שאחזו דם מקיזין אותו אפילו הולך על רגליו ואפילו ביום הראשון:

ט. החושש בעיניו או בעינו ויש בו ציר או שהיו שותתות ממנו דמעות מחמת הכאב או שהיה שותת דם או שהיה בו רירא ותחלת אוכלא (פירוש, תחלת חולי) מחללין עליו את השבת:

י. כל חולי שהרופאים אומרים שהוא סכנה אף על פי שהוא על הבשר מבחוץ מחללין עליו את השבת ואם רופא אחד אומר צריך ורופא אחד אומר אינו צריך מחללין ויש מי שאומר שאין צריך מומחה דכל בני אדם חשובים מומחין קצת וספק נפשות להקל. הגה: ויש אומרים דוקא ישראלים אבל סתם עכו"ם שאינן רופאים לא מחזקינן אותם כבקיאים (איסור והיתר הארוך). מי שרוצים לאנסו שיעבור עבירה גדולה אין מחללין עליו השבת כדי להצילו עיין לעיל סימן ש"ו (בית יוסף בשם הרשב"א):

יא. חולה שיש בו סכנה שאמדוהו ביום שבת שצריך לעשות לו רפואה ידועה שיש בה מלאכת חילול שבת שמונה ימים אין אומרים נמתין עד הלילה ונמצא שלא לחלל עליו אלא שבת אחת אלא יעשו מיד אף על פי שמחללין עליו שתי שבתות ולכבות הנר בשביל שיישן עיין לעיל סימן רע"ח:

יב. כשמחללין שבת על חולה שיש בו סכנה משתדלין שלא לעשות על ידי עכו"ם וקטנים ונשים אלא על ידי ישראל גדולים ובני דעת. הגה: ויש אומרים דאם אפשר לעשות בלא דיחוי ובלא איחור על ידי שינוי עושה על ידי שינוי ואם אפשר לעשותו על ידי עכו"ם בלא איחור כלל עושין על ידי עכו"ם (אור זרוע ומגיד משנה בשם ראב"ן) וכן נוהגים אבל במקום דיש לחוש שיתעצל העכו"ם אין לעשות על ידי עכו"ם (תוספות ור"ן):

יג. כל הזריז לחלל שבת בדבר שיש בו סכנה הרי זה משובח אפילו אם מתקן עמו דבר אחר כגון שפירש מצודה להעלות תינוק שנפל לנהר וצד עמו דגים וכן כל כיוצא בזה:

יד. היה חולה שיש בו סכנה וצריך בשר שוחטים לו ואין אומרים נאכילנו נבלה אבל אם היה החולה צריך לאכילה לאלתר והנבלה מוכנת מיד והשחיטה מתאחרת לו מאכילין אותו הנבלה:

טו. אמדוהו (פירוש התבוננו במחלתו ושיערו) הרופאים שצריך גרוגרת אחת ורצו עשרה והביאו לו כל אחד גרוגרת כולם פטורים ויש להם שכר טוב מאת ה' אפילו הבריא בראשונה:

טז. אמדוהו לשתי גרוגרות ולא מצאו אלא שתי גרוגרות בשני עוקצין וג' בעוקץ אחד כורתים העוקץ שיש בו ג' ואם היו ב' בעוקץ אחד וג' בעוקץ אחד לא יכרתו אלא העוקץ שיש בו שנים. הגה: ואם הדבר בהול אין מדקדקין בכך שלא יבא לידי דיחוי ועיכוב (הגהות מרדכי פרק מפנין):

יז. חולה שנפל מחמת חליו למשכב ואין בו סכנה. הגה: או שיש לו מיחוש שמצטער וחלה ממנו כל גופו שאז אף על פי שהולך כנפל למשכב דמי (המגיד פרק ב'), אומרים לעכו"ם לעשות לו רפואה אבל אין מחללין עליו את השבת באיסור דאורייתא אפילו יש בו סכנת אבר. ולחלל עליו ישראל באיסור דרבנן בידים יש מתירים אפילו אין בו סכנת אבר ויש אומרים שאם יש בו סכנת אבר עושין ואם אין בו סכנת אבר אין עושין ויש אומרים שאם אין בו סכנת אבר עושין בשינוי ואם יש בו סכנת אבר עושין בלא שינוי ויש אומרים אפילו יש בו סכנת אבר אין עושין לו דבר שהוא נסמך למלאכה דאורייתא ודברים שאין בהם סמך מלאכה עושין אפילו אין בו סכנת אבר ודברי הסברא השלישית נראין. הגה: מותר לומר לעכו"ם לעשות תבשיל לקטן שאין לו מה לאכול דסתם צרכי קטן כחולה שאין בו סכנה דמי (רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק ט' ורמב"ן ורשב"א) וכל שאסור לעשותו על ידי ישראל אפילו על ידי החולה בעצמו אסור אבל כשעושה לו העכו"ם מותר לחולה לסייעו קצת דמסייע אין בו ממש (בית יוסף גמרא ביצה דף כ"ב):

יח. הקיז דם ונצטנן עושים לו מדורה אפילו בתקופת תמוז:

יט. חולה שאין בו סכנה מותר בבישולי עכו"ם:

כ. אין נותנין יין לתוך העין וליתנו על גביו אם פותח וסוגר העין אסור ואם אינו פותח וסוגר מותר ורוק תפל אפילו על גביו אסור דמוכחא מלתא דלרפואה קעביד:

כא. שורה אדם קילורין מערב שבת ונותן על גבי העין בשבת שאינו נראה אלא כרוחץ והוא דלא עמיץ ופתח ולא חיישינן משום שחיקת סממנים דכיון שלא התירו לו לשרותן אלא מערב שבת איכא היכרא:

מזה נלמד כמה יש לנו לשמור שמירת שבת, עד שאפילו עובר במעי אמו ותינוק בן יומו, יש בו מהפגם ושמץ חטא בחילול שבת על אמו שהיתה בחזקת סכנה, והתורה אמרה וחי בהם, ומכל מקום אמרו שצריך זיכוך וטהרה, ומה יעשה אנוש אשר מחלל שבת בפועל, הן תורה והן דרבנן, וכמה חובה עלינו לפשפש במעשה שבת ושמירתה, כי בקל יכול לבוא לידי עונש, והכל תלוי בשקידת התורה, כי טועמיה חיים זכו, וכל ההוגים בתורה לשמה, זוכים לדברים רבים, ונשמרים מעצמן מחטא, וה' רגלי חסידיו ישמור, ואין חסיד אלא המתחסד עם קונו, והוא למידת התורה, כי אין להקב"ה בעולמו אלא מקום תורה, ותורה מעוררת האדם לתשובה, ובכל יום ויום מימי שבוע יתקן אדם עצמו.
(יערות דבש - חלק שני - דרוש ג')

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"ז

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

כז לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

כז לחודש

המשך סימן שכח – דין חולה בשבת

כב. מעבירין גלדי המכה וסכין אותה בשמן אבל לא בחלב מפני שהוא נימוח ואפילו בגמר מכה דליכא אלא צערא שרי אבל אין נותנין עליה שמן וחמין מעורבים יחד ולא מוך ליתנו עליה אבל נותן הוא חוץ למכה ושותת ויורד לתוכה:

כג. נותנין ספוג ותחיכות בגדים יבשים וחדשים שאינן לרפואה אלא כדי שלא יסרטו הבגדים את המכה אבל לא ישנים שהם מרפאים והני מילי ישנים שלא נתנו מעולם על המכה אבל אם היו כבר על המכה אפילו ישנים שרי דשוב אינם מרפאים:

כד. נותנים עלה על גב מכה בשבת שאינו אלא כמשמרה חוץ מעלי גפנים שהם לרפואה. (ואין נותנין גמי על המכה שהוא מרפא) (טור):

כה. רטיה שנפלה מעל גבי המכה על גבי קרקע לא יחזירנה נפלה על גבי כלי יחזירנה ועל ידי אינו יהודי מותר להניחה אפילו בתחלה. הגה: ומותר לומר לאינו יהודי לעשות רטיה על מכה או חבורה (איסור והיתר הארוך) ואסור ליתן עליה אפר מקלה דמרפא כי אם על ידי עכו"ם (מרדכי פרק שמונה שרצים):

כו. מגלה קצת רטיה ומקנח פי המכה וחוזר ומגלה קצתה השני ומקנחה ורטיה עצמה לא יקנח מפני שהוא ממרח:

כז. מכה שנתרפאה נותנין עליה רטיה שאינה אלא כמשמרה:

כח. המפיס שחין בשבת כדי להרחיב פי המכה כדרך שהרופאים עושים שהם מתכוונים ברפואה להרחיב פי המכה הרי זה חייב משום מכה בפטיש שזו היא מלאכת הרופא ואם הפיסה כדי להוציא ממנה הליחה שבה הרי זה מותר:

כט. מי שנגפה ידו או רגלו צומתה ביין כדי להעמיד הדם אבל לא בחומץ מפני שהוא חזק ויש בו משום רפואה ואם הוא מעונג אף היין לו כמו החומץ ואסור:

ל. מי שנשמטה פרק ידו או רגלו ממקומו לא ישפשפנה הרבה בצונן שזהו רפואתו אלא רוחץ כדרכו ואם נתרפא נתרפא:

לא. צפורן שפרשה וציצין שהן כמין רצועות דקות שפרשו מעור האצבע סביב הצפורן אם פרשו רובן כלפי מעלה ומצערות אותו להסירן ביד מותר בכלי פטור אבל אסור לא פרשו רובן ביד פטור אבל אסור בכלי חייב חטאת ופירש רש"י כלפי מעלה כלפי ראשי אצבעותיו ורבינו תם פירש דהיינו כלפי הגוף וצריך לחוש לשני הפירושים:

לב. החושש בשיניו לא יגמע בהם חומץ ויפלוט אבל מגמע ובולע או מטבל בו כדרכו החושש בגרונו לא יערענו בשמן אבל בולע הוא שמן ואם נתרפא נתרפא:

לג. גונח מותר לינק חלב מהבהמה דבמקום צערא לא גזרו רבנן ויש אומרים שאם אין לו אלא צער של רעב אסור לינק מהבהמה בשבת:

לד. לא תיקל אשה חלב מדדיה לתוך הכוס או לתוך הקדירה ותניק את בנה:

לה. מותר לאשה לקלח מהחלב כדי שיאחוז התינוק הדד ויניק. הגה: אבל אסור להתיז מחלבה על מי שנשך בו רוח רעה דלית בו סכנה (בית יוסף בשם שבולי לקט):

לו. אין לועסין מצטיכי (עיין סימן ר"ו סעיף ג' פירושו) ולא שפין בו השינים לרפואה ואם משום ריח הפה מותר:

לז. כל אוכלים ומשקים שהם מאכל בריאים מותר לאכלן ולשתותן לרפואה אף על פי שהם קשים לקצת בריאים ומוכחא מילתא דלרפואה עביד אפילו הכי שרי וכל שאינו מאכל ומשקה בריאים אסור לאכלו ולשתותו לרפואה ודוקא מי שיש לו מיחוש בעלמא והוא מתחזק והולך כבריא אבל אם אין לו שום מיחוש מותר. הגה: וכן אם נפל למשכב שרי (בית יוסף):

לח. מותר לאכול שרפים מתוקים ולגמוע ביצה חיה כדי להנעים הקול:

לט. אין עושין אפיקטוזין (פירש הערוך אפיק טפי זון כלומר להוציא עודף המזון) דהיינו גרמת קיא אפילו בחול משום הפסד אוכלים ואם מצטער מרוב מאכל בחול מותר אפילו בסם ובשבת אסור בסם ומותר ביד:

מ. החושש במעיו מותר ליתן עליהם כוס שעירו ממנו חמין אף על פי שעדיין יש בו הבל:

מא. מי שנשתכר שרפואתו לסוך כפות ידיו ורגליו בשמן (ומלח) מותר לסוכם בשבת:

מב. אין מתעמלין היינו שדורס על הגוף בכח כדי שייגע ויזיע ואסור לדחוק כריסו של תינוק כדי להוציא הרעי:

מג. מותר לכפות כוס חם על הטבור ולהעלותו ולהעלות אזנים בין ביד בין בכלי ולהעלות אונקלי דהיינו תנוך שכנגד הלב שנכפף לצד פנים שכל אחד מאלו אין עושים בסמנים כדי שנחוש לשחיקה ויש לו צער מהם:

מד. רוחצין במי גררה ובמי חמתן ובמי טבריה ובמים היפים שבים הגדול אף על פי שהם מלוחים שכן דרך לרחוץ בהם

וליכא הוכחה דלרפואה קא עביד אבל לא במים הרעים שבים הגדול ובמי משרה שהם מאוסין ואין דרך לרחוץ בהם אלא לרפואה ודוקא ששוהא בהם אבל אם אינו שוהא בהם מותר שאינו נראה אלא כמיקר:

מה. לוחשים על נחשים ועקרבים בשביל שלא יזיקו ואין בכך משום צידה:

מו. נותנין כלי על גבי העין להקר והוא שיהא כלי הניטל בשבת:

מז. עצם שיצא ממקומו מחזירין אותו:

מח. אסור להניח בגד על מכה שיוצא ממנו דם מפני שהדם יצבע אותו ואסור להוציא דם מהמכה לכך יש לרחוץ המכה במים או ביין תחלה להעביר דם שבמכה ויש אומרים שכורך קורי עכביש על המכה ומכסה בהם כל הדם וכל החבורה ואחר כך כורך עליו סמרטוט:

מט. אסור לשום פתילה בפי הטבעת כדרך שנוהגים לעשות למי שהוא עצור אלא אם כן ישים אותה בשינוי שיאחזנה בשתי אצבעותיו ויניחנה בנחת:

סימן שכט – על מי מחללין שבת, ובו ט' סעיפים

א. כל פקוח נפש דוחה שבת והזריז הרי זה משובח אפילו נפלה דליקה בחצר אחרת וירא שתעבור לחצר זו ויבא לידי סכנה מכבין כדי שלא תעבור:

ב. אין הולכים בפקוח נפש אחר הרוב אפילו היו ט' עובדי כוכבים וישראל אחד בחצר ופירש אחד מהם לחצר אחרת ונפל עליו שם מפולת מפקחין כיון שנשאר קביעות הראשון במקומו חשבינן ליה כמחצה על מחצה אבל אם נעקרו כלם ובשעת עקירתן פירש אחד מהם לחצר אחרת ונפל עליו אין מפקחין עליו שכיון שנעקר קביעות הראשון ממקומו אמרינן כל דפריש מרובא פריש:

ג. מי שנפלה עליו מפולת ספק חי ספק מת ספק הוא שם ספק אינו שם אפילו אם תמצא לומר שהוא שם ספק עכו"ם ספק ישראל מפקחין עליו אף על פי שיש בו כמה ספיקות:

ד. אפילו מצאוהו מרוצץ שאינו יכול לחיות אלא לפי שעה מפקחין ובודקים עד חוטמו אם לא הרגישו בחוטמו חיות אז ודאי מת לא שנא פגעו בראשו תחלה לא שנא פגעו ברגליו תחלה:

ה. מצא עליונים מתים לא יאמר כבר מתו תחתונים אלא מפקח עליהם שמא עדיין הם חיים:

ו. עכו"ם שצרו על עיירות ישראל אם באו על עסקי ממון אין מחללין עליהם את השבת באו על עסקי נפשות ואפילו סתם יוצאים עליהם בכלי זיין ומחללין עליהם את השבת ובעיר הסמוכה לספר אפילו לא באו אלא על עסקי תבן וקש מחללין עליהם את השבת. הגה: ואפילו לא באו עדיין אלא רוצים לבוא (אור זרוע):

ז. יש מי שאומר שבזמן הזה אפילו באו על עסקי ממון מחללין שאם לא יניחנו ישראל לשלול ולבוז ממונו יהרגנו והוי עסקי נפשות (ומכל מקום הכל לפי הענין) (פסקי מהרא"י סימן ק"נ):

ח. הרואה ספינה שיש בה ישראל המטורפת בים וכן נהר שוטף וכן יחיד הנרדף בפני עכו"ם מצוה על כל אדם לחלל עליהם שבת כדי להצילם. (ועיין לעיל סוף סימן ש"ז מי שרוצים לאנסו אם מחללין עליו שבת):

ט. כל היוצאים להציל חוזרים בכלי זיינם למקומם:

סימן של – דיני יולדת בשבת, ובו י"א סעיפים

א. יולדת היא כחולה שיש בו סכנה ומחללין עליה השבת לכל מה שצריכה קוראין לה חכמה ממקום למקום ומילדין (אותה) ומדליקין לה נר אפילו היא סומא ומכל מקום בכל מה שיכולין לשנות משנין כגון אם צריכים להביא לה כלי מביאו לה חברתה תלוי בשערה וכן כל כיוצא בזה:

ב. עכו"ם אין מילדין אותם בשבת אפילו בדבר שאין בו חילול שבת:

ג. נקראת יולדת לחלל עליה שבת משתשב על המשבר או משעה שהדם שותת ויורד או משעה שחברותיה נושאות אותה בזרועותיה שאין בה כח להלוך כיון שנראה אחד מאלו מחללין עליה את השבת:

ד. כל שלשה ימים הראשונים אפילו אמרה אינה צריכה מחללין עליה את השבת משלשה ועד ז' אמרה אינה צריכה אין מחללין מכאן ואילך אפילו אמרה צריכה אני אין מחללין עליה אלא הרי היא עד שלשים יום כחולה שאין בו סכנה:

ה. היושבת על המשבר ומתה מביאין סכין בשבת אפילו דרך רשות הרבים וקורעים בטנה ומוציאים הולד שמא ימצא חי. הגה: ומה שאין נוהגין עכשיו כן אפילו בחול משום דאין בקיאין להכיר במיתת האם בקרוב כל כך שאפשר לולד לחיות (איסור והיתר):

ו. עושין מדורה ליולדת כל שלשים יום ואפילו בתקופת תמוז (ואם מותרים אחרים להתחמם כנגד המדורה עיין לעיל סימן רע"ו):

ז. הולד שנולד עושין לו כל צרכיו ומרחיצין אותו ומולחין אותו וטומנין השליא כדי שיחם הולד וחותכים את הטבור והני מילי בנולד לט' או לז' אבל נולד לח' או ספק בן ז' או בן ח' אין מחללין עליו אלא אם כן גמרו שערו וצפרניו:

ח. נולד לח' או ספק בן ז' או בן ח' שלא גמרו שערו וצפרניו אסור לטלטלו אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפני צער החלב שמצערה וכן היא בעצמה יכולה להוציא בידה החלב המצער אותה:

אוי לי, ווי לי, בחילול שבת, כי כולם בני תורה ואין להם להתנצל כי קצרה שכלם ללמוד, כי הם בעלי דיעה תהלה לאל, ולומדים פשטים ופלפולים מצפצפים בעגור, והלכות שיש בהן חיי נפש מניחין, וימותו בלי חכמה ללמוד אורח חיים, ועוברים על כמה מצוות, ואומרים אין פשע, וביחוד דיני מוקצה, אם יאכל אדם אגוזים ושקדים, וקליפות אינם ראוים למאכל בהמה מניחים על השלחן, אסורה הנגיעה, כי אם לנערם על ידי טבלא, אבל הנגיעה וטלטול אסור, כי הם מוקצה אפילו לר"ש, הואיל ואינם ראוים למאכל בהמה, וכהנה רבים האיסורים בכל דיני מועד וחול המועד, וברכות ונטילת ידים, ברכת המזון, ובעו"ה אין איש שם על לב ללומדם כראוי, והדיינים מעמיקים בחושן משפט כי לחמם הוא, ובאורח חיים נטו מנהלם ועקבותם לא נודע להם, חבל על דלית ליה מבוא לשער אשר לה' צדיקים יבואו בו, הוא אורח חיים. (יערות דבש - חלק שני - דרוש ה')

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחַלּוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

מכון "הלכות שבת החדשי" — ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" — במעגל החודש
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך הלכות שבת"
אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים

עמ"י — רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה'א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו — רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה'א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"ח

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

כח לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

כח לחודש

המשך סימן של – דיני יולדת בשבת

ט. מישרים אברי הולד שנתפרקו מחמת צער הלידה:

י. מותר לכרכו בבגדיו שלא יתעקמו אבריו:

יא. אם נפלה ערלת גרון הולד מותר לשום אצבע לתוך פיו ולסלק הערלה למקומה אף על פי שפעמים שמקיא:

סימן שלא – דין מילה בשבת, ובו י' סעיפים

א. עושים כל צרכי מילה בשבת מוהלין ופורעין ומוצצין ונותנין עליו כמון:

ב. כל זמן שלא סילק ידו מן המילה חוזר אפילו על ציצין שאינם מעכבין סילק ידו אינו חוזר אלא על ציצין המעכבין ואלו הם המעכבין בשר החופה אפילו רוב גובהה של עטרה במקום אחד:

ג. בין ח' אם גמרו שערו וצפרניו מלין אותו בשבת ואם לא גמרו אפילו אם הוא ספק בן ז' ספק בן ח' אין מלין אותו בשבת ואין צריך לומר בן ח' ודאי ואם הוא בן שבע ודאי אפילו לא גמרו שערו וצפרניו מלין אותו (ועיין ביורה דעה סימן רס"ו):

ד. מילה שלא בזמנה אינה דוחה שבת:

ה. אנדרוגינוס ונולד בין השמשות ונולד כשהוא מהול ויוצא דופן וכותית שילדה ואחר כך נתגיירה ומי שיש לו שתי ערלות אין מילתן דוחה שבת:

ו. מכשירי מילה שאפשר לעשותם מערב שבת אינם דוחים את השבת לפיכך אם לא הביא איזמל למילה מערב שבת לא יביאנו בשבת אפילו במקום שאין בו אלא איסור דרבנן שהעמידו חכמים דבריהם במקום כרת. ולומר לאינו יהודי לעשותם אם הוא דבר שאם עשהו ישראל אין בו איסור אלא מדרבנן אומר לאינו יהודי ועושהו ואם הוא דבר שאסור לישראל לעשותו מן התורה לא יאמר לאינו יהודי לעשותו (ועיין לעיל סימן ש"ז):

ז. לא היה לו כמון שחוק מערב שבת לא ישחקנו אלא לועס בשיניו אם לא עירב מאתמול יין ושמן ליתן עליה לא יערבם היום אלא יתן כל אחד לבדו:

ח. אין עושין לה חלוק אלא כורך עליה סמרטוט ואם אין לו כורך על אצבעו דרך מלבוש לשנות מדרך הוצאה בחול ומביא דרך חצר אחרת אפילו לא נשתתפו יחד:

ט. בזמן חכמי הגמרא אם לא היו רוחצים את הולד לפני המילה ולאחר המילה וביום שלישי למילה במים חמין היה מסוכן לפיכך נזקקו לכתוב משפטו כשחל להיות בשבת והאידנא לא נהגו ברחיצה כלל ודינו לרחוץ בשבת אם רצו כדין רחיצת כל אדם. הגה: ובמדינות אלו נוהגים לרחצו לפני המילה בחמין שהוחמו מאתמול ולאחר המילה במוצאי שבת וכן אם היה יום ג' למילתו בשבת ורואים שיש צורך לרחצו מכינים חמין מבעוד יום ורוחצים אותו בשבת וכל זה מן הסתם אבל אם רואים שיש לחוש לסכנה אם לא ירחצו אותו אחר המילה בודאי מותר לרחצו ולחלל עליו שבת מידי דהוי אשאר חולה שיש בו סכנה:

י. אדם שלא מל מעולם לא ימול בשבת אבל אם מל כבר פעם אחת מותר למול בשבת אפילו אם הוא אבי הבן. הגה: ועיין עוד דיני מילה בטור יורה דעה סימן רס"ו:

סימן שלב – שלא לילד הבהמה בשבת, ובו ד' סעיפים

א. אין מילדין את הבהמה בשבת:

ב. אין מפרכסין לבהמה גלדי מכה ולא סכין אותה בשמן והני מילי בגמר מכה דליכא אלא משום תענוג אבל בתחלת מכה דאיכא צערא שרי:

ג. אם אכלה כרשינין הרבה ומצטערת יכול להריצה בחצר כדי שתייגע ותתרפא:

ד. אם אחזה דם יכול להעמידה במים כדי שתצטנן ואם הוא ספק שאם לא יקיזו לה דם תמות מותר לומר לאינו יהודי להקיזה:

סימן שלג – שלא לפנות אוצר בשבת, ובו ג' סעיפים

א. אוצר של תבואה או של כדי יין אף על פי שמותר להסתפק ממנו אסור להתחיל בו לפנותו אלא לדבר מצוה כגון שפינהו להכנסת אורחים או לקבוע בו בית המדרש וכיצד מפנהו אם היה האוצר גדול מפנה ממנו חמש קופות (שבכל קופה שלש סאים) (הגהות מרדכי ור"ן פרק מפנין) לא היה בו אלא חמש קופות מפנה מהם ארבע קופות אבל כולו לא יפנה שמא יבא להשוות גומות. הגה: וכל שבות שהתירו משום צורך מצוה מותר גם כן לצורך אורחים ולא מקרי אורחים אלא שנתארחו אצלו בביתו או שזימן אורחים שנתארחו אצל אחרים (תרומת הדשן סימן ע"ב) אבל כשזימן חבירו לסעוד אצלו לא מקרי אורחים ואינה סעודת מצוה רק סעודת רשות (בית יוסף):

ב. כשמפנה אלו ארבעה או חמשה קופות לא יחלקם בקופות קטנות להוליכם בהרבה פעמים כדי להקל המשאוי מפני שמרבה בהילוך ואוושא מלתא טפי:

ג. אלו ד' או ה' קופות שמפנה היינו לאורח אחד ואם באו לו הרבה מפנה כשיעור הזה לכל אורח ואורח ובלבד שלא יפנה אחד לכולם דאיכא טרחא יתירה אלא כל אחד יפנה לעצמו או אחר יפנה בעדו. הגה: חביות של יין שהובאו על עגלה אסור להורידן בשבת אם לא לכבוד אורחים או לצורך מצוה דהוי כמפנה האוצר (אור זרוע):

סימן שלד – דיני דליקה בשבת, ובו כ"ז סעיפים

א. נפלה דליקה בשבת אם הוא בלילה קודם סעודה יכול להציל כדי מזון שלש סעודות הראוי לאדם והראוי לבהמה ובשחרית מזון שתי סעודות ובמנחה מזון סעודה אחת ודוקא בני הבית שהדליקה בו לא יצילו יותר משום דאיכא למיחש שמתוך שטרודים בהצלה ישכחו השבת ויכבו אבל בתים הקרובים ויראים שתגיע להם הדליקה יכולים להציל כל מה שירצו:

ב. (ו)יש מתירים לטלטל מעות ודברים המוקצים כדי להצילם מפני הדליקה או מאנסים הבאים לגזלם דבמקום פסידא אין לחוש לאיסור מוקצה ויש אוסרים ואפילו לומר לעכו"ם לטלטל סחורה הנפסדת מחמת גשמים יש מי שאוסר (ועיין לעיל סימן ש"ז סעיף י"ט):

ג. הציל פת נקיה לא יציל פת הדראה (פירוש פת שניטל הדרה דהיינו פת סובין) אבל איפכא שרי:

ד. מצילין מיום הכיפורים לשבת אבל לא משבת ליום הכפורים ויום טוב ולא לשבת הבאה אבל מיום הכפורים למוצאי יום הכפורים מצילים מזון סעודה אחת:

ה. מצילין לחולה ולזקן ולרעבתן כבינוני:

ו. הא דאין מצילין אלא מזון שלש סעודות היינו דוקא בשני כלים אבל בכלי אחד מצילין אפילו יש בו מאה סעודות ואפילו פירש טליתו וקיפל והביא לתוכו וחזר וקיפל והביא לתוכו מותר כיון שמוציא הכל בפעם אחת:

ז. מותר להציל כלי תשמישו הצריכים לו לאותו היום כגון כוסות וקיתוניות:

ח. ולובש כל מה שיכול ללבוש ומוציא ופושט וחוזר ולובש ומוציא ופושט ויש מי שאומר שאינו לובש ומוציא אלא פעם אחת בלבד:

ט. ואומר לאחרים בואו והצילו לכם כל אחד מזון שלש סעודות ויכולים ללבוש כל מה שיוכלו ללבוש אם רוצים זוכים בו מן ההפקר כיון שאמר הצילו לכם ואם אינם רוצים לזכות אלא רוצים להחזירו לקבל שכר על הצלתם הרשות בידם ולא הוי שכר שבת:

י. כל הצלה שאמרנו אינה אלא לחצר אחרת המעורבת אבל לא לשאינה מעורבת. הגה: ויש מקילין אף לשאינה מעורבת (סמ"ג והגהות מרדכי):

יא. יש אומרים דכל הצלה שאמרנו היא לחצר ומבוי הסמוכים לרשות הרבים וגם אינם מקורים דדמי לרשות הרבים ומשום דמו לרשו הרבים ומשום הכי אין מתירין להציל אלא מזון שלש סעודות וכלים הצריכים אבל לבית אחר שעירב עמו יכול להוציא כל מה שירצה ואף לחצר לא אמרו אלא לחצר חבירו אבל לחצר שלו שאינה צריכה עירוב יכול להוציא כל מה שירצה ויש אומרים שאין חילוק:

יב. כל כתבי הקדש מצילין האידנא מפני הדליקה וקורין בהם אפילו כתובים בכל לשון ואפילו כתובים בסם ובסיקרא (פירוש מיני צבעונים) ובכל דבר וכן מטבע ברכות שטבעו חכמים מצילין אותם מן הדליקה ומכל מקום התורפה (פירוש מקום מגולה והפקר) וכן תרגום שכתבו עברי כגון יגר שהדותא וכדנא תימרון להון ועברי שכתבו תרגום או בלשון אחר שאותו העם בקיאים בו וכן ספר תורה שיש בו ללקט פ"ה אותיות מתוך תיבות שלמות או שיש בו אזכרה מצילין אותה:

יג. יש מי שאומר דמגלת אסתר הואיל ואין בה אזכרות אם אינה כתובה כמשפטה אשורית על העור ובדיו אין בה קדושה להצילה מפני הדליקה:

יד. הקמיעין שיש בהם פסוקים אין מצילים אותם מפני הדליקה ויש אומרים שמצילין:

טו. מצילים תיק הספר עם הספר ותיק התפלין עם התפלין אף על פי שיש בתוכן מעות והוא הדין לשאר כתבי הקודש:

טז. אם הניח תפלין בארנקי (פירוש כיס) מלא מעות יכול להצילו מפני הדליקה או מפני הגנבים והגזלנים למקום שיכול להציל התפלין ויש מי שאומר דהיינו דוקא כשהניחם שם מערב שבת:

יז. יש מתירים להציל דסקיא מליאה מעות על ידי ככר או תינוק מן הדליקה או מן הגנבים והגזלנים ודוקא לרשות היחיד אבל לא לחצר שאינה מעורבת מצילין הספרים אפילו לחצר שאינה מעורבת ולמבוי (פירוש מקום שנכנסים מהם לחצרות) שלא נשתתפו בו ובלבד שיהיו בו שלשה מחיצות ולחי:

יח. כתבו משם גאון שמותר לומר לעכו"ם להציל ספרים מן הדליקה אפילו דרך רשות הרבים:

יט. כל מה שמותר להציל מפני הדליקה מותר להציל ממים ומשאר דברים המאבדים:

כ. הגליונים שלמעלה ושלמטה ושבין פרשה לפרשה ושבין דף לדף ושבתחלת הספר ושבסוף הספר אין מצילין אותם:

כא. האפיקורסים דהיינו האדוקים בעבודת כוכבים וכן מומרים לעבודת כוכבים שכתבו להם כתבי הקודש אין מצילים אותם ואף בחול שורפן עם האזכרות שבהן:

קול ברמה נשמע, קול פולח כליות ולב, יום שבת קדשינו מר צורח... חוסו נא בני ישראל על נפשותיכם, הנה רבו הפוגעים בי, ואין איש שם על לב לשמור שבת בכל הפרטים והדקדוקים, אין משים על לב להיות בקי בהדינים הרבים והעצומים התלוים בי, אשר הם כהררים התלוים בשערה, אין קורא בצדק מתעורר להחזיק בי, להזהיר לרבים, בהדברים שנכשלו בהם בבלי דעת, ולהקהיל קהילות לדרוש הלכות שבת, כאשר צוה ה' את משה לעשות כן (ילקוט ויקהל), וזה גורם אריכות הסתר פנים וריחוק הישועה, שמעוני נא עם קדשי, חדשו בריתכם אתי, ושפרו מעשיכם, ותקבעו חבורות קדושות ללמוד הלכות שבת, ולהזהיר עליהם, ואז אהיה למליץ לפני כסא רחמים, ויבקע כשחר אורכם, פנו אלי והושעו, ותזכו ליום שכולו שבת ומנוחה ב"ב אמן. (ספר משמרת השבת)

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לְיוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמָּחֲלוּ לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו. נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

עמ"י

רבינו יוסף קארו
רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש
רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"ט

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

כט לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

כט לחודש

המשך סימן שלד – דיני דליקה בשבת

כב. תיבה שאחז בה האור יכול לפרוס עור של גדי מצדה האחר שלא תשרף ועושים מחיצה בכל הכלים להפסיק בין הדליקה אפילו כלי חרס חדשים מלאים מים שודאי יתבקעו כשתגיע להם הדליקה דגרם כיבוי מותר. הגה: במקום פסידא (מרדכי פרק כל כתבי):

כג. טלית שאחז בה האור פושטה ומתכסה בה ואינו חושש אם תכבה ויש מי שאומר שצריך שלא יתכוין לכך. הגה: מותר לכפות קערה על הנר שלא תאחוז בקורה (טור. ועיין לעיל סימן רע"ז סעיף ה'):

כד. יש אומרים שאין יכול ליתן עליו משקין כדי שיכבה כשיגיע להם ויש אמרים שמותר לעשות כן בשאר משקים חוץ מן המים משום כיבוס ויש מתירים אפילו במים ודברי סברא שנית נראים:

כה. נכרי שבא לכבות אין צריך למחות בידו אבל קטן שבא לכבות צריך למחות בידו:

כו. יכול לומר בפני עכו"ם כל המכבה אינו מפסיד אף אם אינו מזומן כאן יכול לקרותו שיבא אף על פי שודאי יכבה כשיבא וכן כל כיוצא בזה בהיזק הבא פתאום כגון אם נתרועעה חבית של יין יכול לקרוא עכו"ם אף על פי שודאי יתקננה כשיבא. הגה: וכל הדינים הנזכרים בדיני הדליקה הני מילי בימיהם אבל בזמן שאנו שרויין בין אינם יהודים כתבו הראשונים והאחרונים ז"ל שמותר לכבות דליקה בשבת משום דיש בה סכנת נפשות והזריז הרי זה משובח ומכל מקום הכל לפי הענין דאם היו בטוחים ודאי שאין שום סכנה בדבר אסור לכבות אבל בחשש סכנת ספק מותר לכבות אפילו הדליקה בביתו של עכו"ם וכן נוהגין (תרומת הדשן סימן נ"ח והגהות אשירי פרק מי שהוציאוהו בשם אור זרוע). ודוקא לכבות הדליקה דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה ויש סכנה אם לא יכבה אבל אסור לחלל שבת כדי להציל (ממון) ואם עבר וחילל צריך להתענות ארבעים יום שני וחמישי ולא ישתה יין ולא יאכל בשר ויתן במקום חטאת י"ח פשיטים לצדקה ואם ירצה לפדות התענית יתן בעד כל יום שנים עשר פשיטים לצדקה (פסקי מהרא"י סימן ט'). ועיין בטור יורה דעה מהלכות נדה סימן קפ"ה:

כז. גחלת המונחת במקום שרבים ניזוקים בה יכול לכבותה בין אם היא של מתכת בין אם היא של עץ והרמב"ם אוסר בשל עץ:

סימן שלה – דין חבית שנשברה, ובו ה' סעיפים

א. חבית שנשברה מצילין ממנה מזון שלש סעודות אפילו בכלים הרבה דאלו בכלי אחד אפילו מחזיק מאה סעודות מציל ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ובלבד שלא יספוג דהיינו שלא ישים הספוג במקום היין לחזור ולהטיפו גזירה שמא יסחוט ואפילו אם יש לו בית אחיזה דליכא חשש סחיטה אסור שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ולא יטפח בשמן להכניס ידו ולקנחה בשפת הכלי. הגה: ויש אומרים דוקא חבית שנשברה שבהול ואם יציל חיישינן שיתקננה אבל אם נסדק ועביד טיף טיף שאינו בהול כל כך מותר להציל בכלים לקלוט ולצרף (הגהות מרדכי ותוספות פרק כל כתבי והגהות מיימוני פרק כ"ב) ויש אומרים דכל זה לא מיירי אלא להציל מחצר לחצר אבל לבית אחר שעירב עמו מצילין בכל ענין כמו שנתבאר לעיל גבי דליקה (פסקי מהרא"י סימן קצ"ו):

ב. אם נשברה חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט לקבל מן הקילוח באויר לאחר שירד מן הגג ולא יביא כלי אחר ויצרף אותו לראש הגג ואם מציל בכלי אחד מציל אפילו קולט או מצרף:

ג. נזדמנו לו אורחים מביא כלי אחד וקולט כלי אחד ויצרף ולא יקלוט ויצרף ואחר כך יזמין האורחים ולא יערים לזמן אורחים שאין צריכים לאכול. הגה: ומיהו אם עבר ועשה שקלט ואחר כך זימן אורחים מותר (רמב"ן והמגיד פרק כ"א):

ד. אם יזוב תירוש מגיגית של ענבים שעדיין לא נדרכו שנמצא אותו הדלף אינו ראוי שהרי המשקין שזבו אסורים ואינו רשאי לשום כלי תחתיו מפני שמבטלו מהיכנו כיצד יעשה יניח שם מטתו או שלחנו ואז יהיה אותו הדלף לפניו גרף של רעי ויכול להניח שם כלי לקבל הדלף כדי שלא יעשה שם טיט וכשיתמלא הכלי לא יזרקנו בכלי אחר שלא יבטלנו מהיכנו אלא מריקו בתוך הגיגית שזבו המשקים ממנו שהיא מבוטלת מהיכנה על ידי משקים שבה משום משקין שזבו:

ה. נתפזרו לו פירות בחצר אחד הנה ואחד הנה מלקט מעט מעט ואוכל ולא יתן לתוך הסל ולא לתוך הקופה ואם נפלו במקום אחד נותן אפילו לתוך הסל אלא אם כן נפלו לתוך צרורות ועפרוריות שבחצר שאז מלקט אחד אחד ואוכל ולא יתן לתוך הסל ולא לתוך הקופה (ועיין לעיל סימן שי"ט):

סימן שלו – אם מותר לילך על גבי העשבים, וכן באילן, ובו י"ג סעיפים

א. אין עולים באילן בין לח בין יבש ואין נתלים בו ואין משתמשין במחובר לקרקע כלל גזרה שמא יעלה ויתלוש. עלה באילן בשבת בשוגג מותר לירד במזיד אסור לירד ואם עלה מבעוד יום בכל גוונא מותר לירד משחשיכה ויש אומרים דהני מילי כשהיה דעתו לירד מבעוד יום אבל לא היה דעתו לירד מבעוד יום לא ירד משחשכה כיון שהיה דעתו לישב שם באיסור. הגה: ודוקא אדם שעלה שם אבל אם הניח שם חפץ מבעוד יום אסור ליטלו משם בשבת (המגיד פרק כ"א) וכל זה באילן וכיוצא בו אבל קנים הרכים כירק מותר להשתמש בהם אף על פי שמחוברים בקרקע דאין אסור להשתמש בירק (הגהות אשירי פרק בכל מערבין בשם אור זרוע ובית יוסף):

ב. שרשי אילן הגבוהים מן הארץ ג' טפחים אסור להשתמש בהם פחות מכאן מותר להשתמש בהם דכקרקע חשיבי ואם באים מלמעלה ויורדים למטה במקום שגבוהים שלשה אסורים ובמקום שאין גבוהים שלשה מותרים היו גבוהים שלשה וחלל תחתיהם אף על פי שמצד אחד אין חלל תחתיהם והרי הן שוים לארץ אסור לישב אפילו על צד השוה לארץ:

ג. מותר לילך על גבי עשבים בין לחים בין יבשים כיון שאינו מתכוין לתלוש אבל האוכלים בגנות אסורים ליטול ידיהם על העשבים שמשקים אותם אף על פי שאינם מכוונים פסיק רישיה הוא אבל מותר להטיל בהם מי רגלים או שאר משקים שאינם מצמיחין. הגה: ולכן טוב להחמיר שלא לאכול בגנות אם ישתמש שם עם מים דבקושי יש ליזהר שלא יפלו שם מים (בית יוסף בשם סה"ת):

ד. יש ליזהר מלהשליך זרעים במקום ירידת גשמים שסופן להצמיח ואם ישליך לתרנגולים לא ישליך אלא כשיעור שיאכלו בו ביום או ליומים ואם הוא במקום דריסת רגלי אדם מותר שאין סופו לצמוח:

ה. עשבים שעלו על אוזן הכלי מלחות הכלי חשובים כמחוברים לקרקע והתולשן חייב:

ו. עשבים שתחבן בעפר מבעוד יום כדי שיהיו לחים מותר לאחוז בעלים ולהוציאן והוא שלא השרישו וגם צריך שאינו רוצה בהשרשתן אבל אם נתכוין לזריעה אסור:

ז. אסור לתלוש אפילו מעציץ שאינו נקוב:

ח. עציץ (פירוש חצי כד שזורעים שם עשבים (ערוך), אפילו אינו נקוב, יש ליזהר מליטלו מעל גבי קרקע ולהניחו על גבי יתדות או איפכא בין שהוא של עץ בין של חרס. הגה: יחור של אילן שנפשח מערב שבת מן האילן ובו פירות מותר לתלוש הפירות ממנו בשבת (רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק ב'):

ט. צנור המקלח מים מן הגג שעלו בו קשים ועשבים שסותמים ומעכבים קילוחו ומימיו יוצאים ומתפשטים בגג ודולפים לבית ממעכן ברגלו בצנעה דכיון דמתקן על ידי שינוי הוא שאינו עושה אלא ברגליו במקום פסידא לא גזרו רבנן:

י. הדס מחובר מותר להריח בו אבל אתרוג ותפוח וכל דבר הראוי לאכילה אסור להריח בו במחובר שמא יקוץ אותו לאכלו:

יא. השורה חטים ושעורים וכיוצא בהם במים הרי זה תולדת זורע וחייב בכל שהוא. הגה: ומותר להעמיד ענפי אילנות במים בשבת ובלבד שלא יהיו בהם פרחים ושושנים שהם נפתחים מלחלוחית המים (מהרי"ל) ועיין לקמן סימן תרנ"ד:

יב. תאנים שיבשו באיביהן וכן אילן שיבשו פירותיו בו התולש מהם בשבת חייב אף על פי שהם כעקורים לענין טומאה:

יג. אסור להשתמש בצדדי האילן אבל בצדי צדדין מותר לפיכך אסור לסמוך הסולם לצדי האילן דכי סליק ביה משתמש בצדדין אבל אם יש יתד תקועה בצדי האילן מותר לסמוך סולם עליו דהוה לה יתד צדדין וסולם צדי צדדין ואם נעץ בו יתד ותולה בו כלכלה היתד נקרא צדדין והכלכלה כצדי צדדין. הגה: ומותר ליגע באילן ובלבד שלא ינידנו (בית יוסף בשם אורחות חיים) בור עמוק אפילו מאה אמות מותר לירד ולעלות ומטפס ויורד ומטפס ועולה ולא חיישינן שמא יעקור קרקע בירידתו ועלייתו (טור):

סימן שלז – דין כיבוד הבית ודבר שאינו מתכוין, ובו ד' סעיפים

א. דבר שאין מתכוין מותר והוא שלא יהא פסיק רישיה הלכך גורר אדם מטה כסא וספסל בין גדולים בין קטנים ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ ומותר לרבץ הבית כיון שאינו מתכוין להשוות גומות אלא שלא יעלה האבק:

ב. אסור לכבד הבית אלא אם כן הקרקע מרוצף ויש מתירין אפילו אינו מרוצף. הגה: ויש מחמירין אפילו במרוצף (טור בשם ר"י ומרדכי ריש פרק כל הכלים ורבינו ירוחם חלק י"ג וסמ"ג וסה"ת) וכן נוהגין ואין לשנות מיהו על ידי עכו"ם מותר (רבינו ירוחם נתיב י"ג) וכן על ידי בגד או מטלית או כנף אווז הקלים ואינו משוה גומות (אגור). ואסור לכבד הבגדים על ידי מכבדות העשויים מקיסמים שלא ישתברו קיסמיהם (הגהות אלפסי פרק הזורק):

ג. אין סכין את הקרקע ולא מדיחים אותו אפילו הוא מרוצף:

ד. אסור לצדד חבית על הארץ דכיון שהיא כבדה יבוא להשוות גומות ודאי והוי פסיק רישיה:

וכמה החיוב כפול ומכופל, בלימוד הלכות שבת קודש, אשר בע"כ אין כיוצא בהם, בשום הלכה, מכל ההלכות, שבארבע חלקי השולחן ערוך, מצד חומר הענין, שהוא איסור סקילה, ונוהג בכל אדם, כל ימי חייו, ובכל השנה, בכל יום שביעי, ובכל רגע בשבת קודש, מבואו ועד צאתו, ובכל תנועה, ובכל דיבור, ובכל ענין שהוא, צריכים התבוננות, כי כמה פעמים שייכים בהם הלכות שונות, והלכותיה מרובות וגדולות וקשים כהררים [כמ"ש ב"ב י' הר קשה] ותלויים בחוט השערה (עיין חגיגה יא.) לחלק בין ענין לענין, כדרכה של תורה, וצריכים ללמוד ולחזור הרבה, להיות בקי בהם ולזכרם.

(הצניעות והישועה מהגה"צ מזוטשקא זצ"ל פרק כ"ו, עמוד תנ"ו)

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ל'

הלכות שבת החדשי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל החודש – שני עמודים ליום

ל לחודש

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל
שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

ל לחודש

סימן שלח – דברים האסורים בשבת משום השמעת קול, ובו ח' סעיפים

א. **השמעת קול בכלי שיר אסור אבל להקיש על הדלת וכיוצא בזה כשאינו דרך שיר מותר.** הגה: וכן אם לא עביד מעשה שרי ולכן אלו שקורין לחבריהם ומצפצפים בפיהם כמו צפור מותר לעשותו בשבת (הגהות אלפסי) ואסור להכות בשבת על הדלת בטבעת הקבוע בדלת אף על פי שאינו מכוין לשיר מכל מקום הואיל והכלי מיוחד לכך אסור ולכן אסור לשמש להכות על הדלת לקרוא לבית הכנסת על ידי הכלי המיוחד לכך אלא מכה בידו על הדלת (אגור ובית יוסף בשם פסקי תוספות דעירובין):

ב. **יש מתירים לומר לעכו"ם לנגן בכלי שיר בחופות.** הגה: ואפילו לומר לעכו"ם לתקן הכלי שיר שרי משום כבוד חתן וכלה אבל בלאו הכי אסור (מרדכי פרק משילין) ומיהו בזמן הזה נהגו להקל מטעם שיתבאר בסימן שאחר זה לענין טפוח ורקוד:

ג. **זוג המקשקש לשעות עשוי על ידי משקולת מותר לערכו ולהכינו מבעוד יום כדי שילך ויקשקש כל השבת:**

ד. **המשמר פירותיו וזרעיו מפני חיה ועוף לא יספוק כף אל כף ולא יטפח כפיו על ירכו ולא ירקד להבריחם גזירה שמא יטול צרור ויזרוק להם:**

ה. **אין שוחקים באגוזים ולא בתפוחים וכיוצא בו משום אשויי גומות.** הגה: ודוקא על גבי קרקע אבל על גבי שלחן שרי דליכא למגזר שם משום גומות (רבינו ירוחם חלק ז'). ומותר לשחוק בעצמות שקורין טשי"ך אף על פי שמשמיעים קול הואיל ואינן מכוונין לשיר (הגהות אלפסי סוף עירובין). וכל זה בשוחק דרך צחוק בעלמא (בית יוסף) אבל בשוחק כדי להרויח אסור אפילו שוחק בתם ובחסר דהוי כמקח וממכר (אגור ובית יוסף ורמב"ם פרק כ"ג). ומכל מקום אין למחות בנשים וקטנים דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהו מזידין (תוספות וסמ"ג והגהות מיימוני פרק כ"א). ולשחוק בכדור עיין לעיל סימן ש"ח סעיף מ"ה:

ו. **אסור לשאוב מים בגלגל גזירה שמא ימלא לגנתו וחורבתו או למשרה של פשתן לפיכך אם לא היה שם לא גינה ולא חורבה ולא בריכה לשרות בה פשתן מומר ויש אומרים שלא אסרו אלא בגלגל גדול שמוציא מים הרבה ביחד בלא טורח והם גלגלים הקבועים בהם דליים הרבה סביב אבל גלגלים שלנו שאין ממלאים בהם אלא מעט מותר דליכא למיחש למידי:**

ז. **מי שיש לו פירות בראש הגג ורואה מטר שבא אסור לשלשלם בשבת דרך ארובה שבגג אבל מותר לכסותן ואפילו לבנים שהם מוקצים מותר לכסותן מפני הדלף:**

ח. **מותר ליתן כלי תחת הדלף בשבת ואם נתמלא שופכו ומחזירו למקומו והוא שיהא הדלף ראוי לרחיצה אבל אם אינו ראוי אסור משום שאין עושין גרף של רעי לכתחלה ואם נתן כלי תחת דלף שאינו ראוי לרחיצה מותר לטלטלו במים המאוסים שבו:**

סימן שלט – כמה דינים פרטיים הנוהגין בשבת, ובו ז' סעיפים

א. **אין רוכבין על גבי בהמה** (ועיין לעיל סימן ש"ה סעיף י"ח מדין הליכת קרון):

ב. **אין שטין על פני המים אפילו בבריכה שבחצר מפני שכשהמים נעקרים ויוצאים חוץ לבריכה דמי לנהר ואם יש לה שפה סביב מותר דכיון דאפילו נעקרו המים השפה מחזרת אותם למקומם הוי ליה ככלי וליכא למיגזר ביה שמא יעשה חבית של שייטין:**

ג. **אין מטפחין להכות כף אל כף ולא מספקין להכות כף על ירך ולא מרקדין גזירה שמא יתקן כלי שיר ואפילו להכות באצבע על הקרקע או על הלוח או אחת כנגד אחת כדרך המשוררים או לקשקש באגוז לתינוק או לשחק בו בזוג כדי שישתוק כל זה וכיוצא בו אסור גזירה שמא יתקן כלי שיר ולספק כלאחר יד מותר.** הגה: והא דמספקין ומרקדין האידנא ולא מחינן בהו משום דמוטב שיהיו שוגגין וכו' ויש אומרים דבזמן הזה הכל שרי שאין אנו בקיאין בעשיית כלי שיר וליכא למיגזר שמא יתקן כלי שיר דמלתא דלא שכיח הוא ואפשר שעל זה נהגו להקל בכל (תוספות סוף פרק המביא כדי יין):

ד. **אין דנין.** הגה: ולכן אסור לתפוס ולהכניס לבית הסוהר מי שנתחייב איזה עונש כדי שלא יברח וכל שכן שאסור להלקותו דהוה בכלל דין ואם יברח אין עלינו כלום (בית יוסף סוף סימן רס"ג בשם שבולי הלקט) **ולא מקדשין.** הגה: ויש מתירין לקדש היכא דאין לו אשה ובנים (רבינו תם) ואפשר דהוא הדין הכניסה לחופה שרי (סמ"ג) ואף על גב דלא קיימא לן הכי מכל מקום סומכין על זה בשעת הדחק כי גדול כבוד הבריות כמו שרגילין שלפעמים שלא היו יכולים להשוות עם הנדוניא ביום ו' עד הלילה דעושין החופה והקידושין בליל שבת הואיל וכבר הוכנו לסעודה ולנשואין והוי ביוש לכלה ביום לכלה ולחתן אם לא יכנוס אז ומכל מקום לכתחלה יש ליזהר שלא יבא לידי כך (ועיין בטור אבן העזר סימן ס"ג). **ולא חולצין ולא מיבמין ואין כונסין ולא מקדישין ולא מעריכין ולא**

מחרימין ולא מפרישין תרומות ומעשרות ואין פודין הבן ואין מגרשין אלא אם כן הוא גט שכיב מרע (דתקיף ליה עלמא) וכולם אם נעשו שוגגין או מזידין או מוטעין מה שעשוי עשוי:

ה. הכונס את האלמנה לא יבא עליה ביאה ראשונה לא בשבת ולא ביום טוב (ועיין לעיל סימן ר"פ):

ו. אסור לאדם להשיט במים דבר להוליכו מאצלו או להביאו אצלו ולכן קסמים שעל פני המים אסור להפצילן לכאן ולכאן כדי לנקות המים שיהיו יפים:

ז. ספינה אם היא יושבת בקרקע הים ואינה שטה כלל מותר ליכנס בה ואם היא קשורה כמנהג הספינות העומדות בנמל אף על פי שהיא שטה על פני המים מותר ליכנס בה:

סימן שמ – כמה דינין מדברים האסורים בשבת כעין תולדות מאבות, ובו י"ד סעיפים

א. אסור ליטול שערו או צפרניו בין ביד בין בכלי בין לעצמו בין לאחרים וחייב על שתי שערות ומלקט לבנות מתוך שחורות אפילו באחת חייב ודבר זה אפילו בחול אסור משום לא ילבש גבר שמלת אשה. הגה: ועיין לעיל סוף סימן ש"ג דין סריקה וחפיפה:

ב. אסור לחתוך יבלת מגופו בין ביד בין בכלי בין לו בין לאחר:

ג. המוחק דיו שעל הקלף או שעוה שעל הפנקס אם יש במקומו כדי לכתוב ב' אותיות חייב. הגה: אסור לשבור עוגה שכתוב עליה כמין אותיות אף על פי שאינו מכוין רק לאכילה דהוי מוחק (מרדכי פרק כלל גדול):

ד. יש ליזהר שלא לכתוב באצבעו במשקין על השולחן או באפר. אבל מותר לרשום באויר כמין אותיות (תרומת הדשן סימן ס"ג):

ה. מותר לרשום בצפורן על הספר כמו שרושמין לסימן שאין זה דבר המתקיים:

ו. חוט של תפירה שנפתח אסור למתחו משום תופר:

ז. אותם שמהדקים הבגדים סביב זרועותיהם על ידי החוט שמותחין אותו ומתהדק אסור למתחו אלא אם כן יהיו הנקבים רחבים קצת ומתוקנים בתפירה ובעיגול:

ח. מוכין שנפלו מן הכסת מותר להחזירם אבל אסור ליתנם בתחלה בכסת:

ט. אסור לקבץ מלח ממשרפות המלח שדומה למעמר וכן אסור לקבץ כל דבר במקום גידולו:

י. המקבץ דבילה ועשה ממנה עיגול או שנקב תאנים והכניס החבל בהם עד שנתקבצו גוף אחד הרי זה תולדות מעמר וחייב וכן כל כיוצא בזה:

יא. אף על פי שנותנים שומשמין ואגוזים לדבש לא יחבצם בידו:

יב. הנותן זרע פשתן או שומשמין וכיוצא בהם במים חייב משום לש מפני שמתערבים ונתלים זה בזה:

יג. אין שוברים החרס ואין קורעין הנייר מפני שהוא כמתקן כלי:

יד. המדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו הרי זה תולדת תופר וחייב וכן המפרק ניירות דבוקים או עורות דבוקים ולא נתכוין לקלקל בלבד הרי זה תולדת קורע וחייב:

סימן שמא – היתר נדרים בשבת, ובו ג' סעיפים

א. מתירים נדרים בשבת אם הם לצורך השבת כגון שנדר שלא לאכול או שלא לשתות אף על פי שהיה לו פנאי להתירם קודם השבת אבל הבעל יכול להפר נדרי אשתו אפילו שאינם לצורך השבת מפני שאם לא יפר לה היום לא יוכל עוד להפירם:

ב. מי שנשבע לעשות מלאכה פלונית עד זמן פלוני ולא נזדמן לו לעשותה עד יום האחרון של אותו זמן ואותו יום בא בשבת ויש לו פתחים להתיר נדרו נשאלין אפילו בשבת:

ג. נהגו להתיר חרמי הקהל בשבת ואף על פי שאינם לצורך השבת (ועיין לעיל סוף סימן ש"ו):

סימן שמב – בין השמשות מותר לעשות דברים שאסרו חז"ל משום גזירה, ובו סעיף אחד

א. כל הדברים שהם אסורים מדברי סופרים לא גזרו עליהם בין השמשות (ועיין לעיל סימן רס"א וסוף סימן ש"ז) והוא שיהא שם דבר מצוה או דוחק כיצד מותר לו בין השמשות לעלות באילן או לשוט על פני המים להביא לולב או שופר וכן מוריד מהאילן או מוציא מהכרמלית עירוב שעשה וכן אם היה טרוד ונחפז לדבר שהוא משום שבות מותר בין השמשות ומטעם זה מותר לומר בין השמשות לעכו"ם להדליק לו נר לשבת:

סימן שמג – דיני קטן בשבת, ובו סעיף אחד

א. קטן אוכל נבילות אין בית דין מצווין להפרישו אבל אביו מצווה לגעור בו ולהפרישו (מאיסור דאורייתא) ולהאכילו בידים אסור אפילו דברים שאסורים מדברי סופרים וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד ואפילו בדברים שהם משום שבות. הגה: ויש אומרים דכל זה בקטן דלא הגיע לחינוך אבל הגיע לחינוך צריכים להפרישו (תוספות פרק כל כתבי) ויש אומרים דלא שייך חינוך לבית דין אלא לאב בלבד (בית יוסף) וקטן שהכה לאביו או עבר שאר עבירות בקטנותו אף על פי שאין צריך תשובה כשהגדיל מכל מקום טוב לו שיקבל על עצמו איזה דבר לתשובה ולכפרה אף על פי שעבר קודם שנעשה בר עונשין (פסקי מהרא"י סימן ס"ב):

סימן שדמ – דין ההולך במדבר בשבת, ובו ב' סעיפים

א. ההולך במדבר ואינו יודע מתי הוא שבת מונה שבעה ימים מיום שנתן אל לבו שכחתו ומקדש השביעי בקידוש והבדלה ואם יש לו ממה להתפרנס אסור לו לעשות מלאכה כלל עד שיכלה מה שיש לו ואז יעשה מלאכה בכל יום אפילו ביום שמקדש בו כדי פרנסתו מצומצמת ומותר לילך בו בכל יום אפילו ביום שמקדש בו:

ב. היה יודע מנין יום שיצא בו כגון שיודע שהיום יום רביעי או יום חמישי ליציאתו אבל אינו יודע באיזה יום באיזו יום יצא מותר לעשות מלאכה כל מה שירצה ביום שמיני ליציאתו שביום כזה יצא מביתו דבודאי לא יצא בשבת וכן ביום ט"ו וביום כ"ב וכן לעולם:

עַל עֲוֹן חִילּוּל שַׁבָּת נִגְזַר שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ, וְגָלוּת לְדוֹרוֹת (יחזקאל כ', עיין שם):

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל הַחוֹדֶשׁ, שְׁנֵי עַמּוּדִים לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת מִדֵּי חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

הלכות שבת

בשלשה חדשים

עזרי מעם ה׳ עושה שמים וארץ

מפעל עולמי

ללימוד שו"ע אורח חיים

מחבר עם רמ"א

רבינו המחבר רבי יוסף קארו

רבינו הרמ"א רבי משה איסרליש

או"ח הלכות שבת

מחולק לג' חדשים

לימוד כל סדר או"ח הלכות שבת
המחבר עם רמ"א - עמוד אחד ליום
לסיימו במעגל שלשה חדשים
ויזכה להיות "בן עולם הבא"
וימחלו כל עוונותיו ע"י שמירת שבת כהלכתו

בריאות
פרנסה
נחת
אריכות ימים
עושר
כבוד
שפע
שידוכים

יראת שמים
מדות טובות
בנים צדיקים
קנין תורה
סייעתא דשמיא
שם טוב
ברכה
הצלחה

כתר תורה

ויבאו כולם בברית יחד

נעשה ונשמע אמרו כאחד

מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד

הוצאת:

"מפעל העולמי ללימוד שולחן ערוך
אורח חיים מחבר עם רמ"א" שע"י
"חברה מזכי הרבים העולמי"
מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
C\O MIFAL ORACH CHAYIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

לפרסם את הלימוד שו"ע אורח חיים – מחבר עם רמ"א
בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל – לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא"
ע"י לימוד "הלכה" בכל יום – שהוא תורה לשמה

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

* * *

לקבלת הספרים בחינם:

להתקשר להרב אברהם ווייס
בבית המדרש "עטרת ישעיה" האלמין
רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
011-972-548-436-784

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הלכות שבת

סימן רמב – להזהר בכבוד שבת, ובו סעיף אחד

א. **אפילו מי שצריך לאחרים אם יש לו מעט משלו צריך לזרז עצמו לכבד את השבת ולא אמרו עשה שבתך חול ולא תצטרך לבריות אלא למי שהשעה דחוקה לו ביותר על כן צריך לצמצם בשאר ימים כדי לכבד השבת מתקנת עזרא שיהיו מכבסים בגדים בחמישי בשבת מפני כבוד השבת.** הגה: נוהגין ללוש כדי שיעור חלה בבית לעשות מהם לחמים לבצוע עליהם בשבת ויום טוב (סמך ממרדכי ריש מסכת ראש השנה) והוא מכבוד שבת ויום טוב ואין לשנות. יש שכתבו שבמקצת מקומות נהגו לאכול מוליתא שקורין פשטיד"א בליל שבת זכר למן שהיה מכוסה למעלה ולמטה (מהרי"ל, ולא ראיתי לחוש לזה):

סימן רמג – דין המשכיר שדה ומרחץ לכותי, ובו ב' סעיפים

א. **לא ישכיר אדם מרחץ שלו לאינו יהודי מפני שנקרא על שמו ואינו יהודי זה עושה מלאכה בו בשבת דסתם מרחץ לאו לאריסותא** (פירוש אריס הוא העובד ליקח חלק ממה שישביח לבעליו) **עביד ואמרי שכל הריוח של ישראל ושכר את האינו יהודי בכך וכך ליום ונמצא האינו יהודי עושה מלאכה בשליחותו של ישראל אבל שדה מותר שכן דרך לקבל שדה באריסות ואף על פי שיודעים שהוא של ישראל אומרים האינו יהודי לקחה באריסות ולעצמו הוא עובד ותנור דינו כמרחץ ורחיים דינם כשדה.** הגה: ואף על פי שלא לקחה האינו יהודי רק לשליש או לרביע ויש לישראל הנאה במה שהאינו יהודי עובד בשבת שרי דאינו יהודי אדעתא דנפשיה עובד (בית יוסף בשם מיימוני פרק ז' ובית יוסף סימן רמ"ה בשם סה"ת):

ב. **אפילו מרחץ או תנור אם השכירם שנה אחר שנה ונתפרסם הדבר על ידי כך שאין דרכו לשכור פועלים אלא להשכירם וכן אם מנהג רוב אנשי אותו המקום להשכירם או ליתנם באריסות מותר להשכירם לאינו יהודי או ליתנם לו באריסות.** הגה: ואפילו במקום האסור אם אין המרחץ או התנור של ישראל רק שכרם מאינו יהודי וחזר והשכירם לאינו יהודי שרי דאין שם הישראל נקרא עליו (אור זרוע בשם גאונים). וכן אם יש מרחץ בבית דירה ואין רוחצין במרחץ רק אותן שבביתו והם יודעים ששכרו האינו יהודי שרי (בית יוסף בשם מהרי"א ור"ח ואור זרוע). ואם עבר והשכירו במקום האסור יש אומרים ששכרו מותר (בית יוסף בשם הגאונים) ויש אומרים שאסור (מרדכי פרק קמא דשבת וכן עיקר) (ועיין לקמן סוף סימן רמ"ה):

סימן רמד – איזו מלאכות יכול האינו יהודי לעשות בעד הישראל, ובו ו' סעיפים

א. **פוסק אדם** (פירוש מתנה) **עם האינו יהודי על המלאכה וקוצץ דמים והאינו יהודי עושה לעצמו ואף על פי שהוא עושה בשבת מותר במה דברים אמורים בצנעה שאין מכירים הכל שזו המלאכה הנעשית בשבת של ישראל היא אבל אם היתה ידועה ומפורסמת אסור שהרואה את האינו יהודי עוסק אינו יודע שקצץ ואומר שפלוני שכר האינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת לפיכך הפוסק עם האינו יהודי לבנות לו חצירו או כותלו או לקצור לו שדהו אם היתה המלאכה במדינה או בתוך התחום אסור לו להניחה לעשות לו מלאכה בשבת מפני הרואים שאינם יודעים שפסק.** הגה: ואפילו אם דר בין העובדי כוכבים יש לחוש לאורחים הבאים שם או לבני ביתו שיחשדו אותו (בית יוסף בשם תשובת אשכנזים). **ואם היתה המלאכה חוץ לתחום וגם אין עיר אחרת בתוך תחומו של מקום שעושים בו מלאכה מותר ועובד כוכבים שהכניס צאן של ישראל לדיר שדהו** (עיין לקמן סימן תקל"ז סעיף י"ד):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן רמד – איזו מלאכות יכול האינו יהודי לעשות בעד הישראל</u>

ב. לפסול האבנים ולתקן הקורות אפילו בביתו של עובד כוכבים אסור כיון דלצורך מחובר הוא ואם עשו כן לא ישקעם בבנין. הגה: ויש אומרים דאם אינו מפורסם שהוא של ישראל שרי (כל בו):

ג. אם בנו עובד כוכבים לישראל בית בשבת באיסור נכון להחמיר שלא יכנסו בו. הגה: מיהו אם התנה ישראל עם אינו יהודי שלא לעשות לו מלאכה בשבת והעובד כוכבים עשאה בעל כרחו למהר להשלים מלאכתו אין לחוש (מרדכי ר"ס פרק מי שהפך ורבינו ירוחם ובית יוסף, ועיין לקמן סימן תקמ"ג):

ד. מלאכת פרהסיא אפילו במטלטלין כגון ספינה הידועה לישראל דינה כמו מלאכת מחובר:

ה. אם שכר אינו יהודי לשנה או לשתים שיכתוב לו או שיארוג לו בגד הרי זה כותב ואורג בשבת כאילו קצץ עמו שיכתוב לו ספר או שיארוג לו בגד שהוא עושה בכל עת שירצה והוא שלא יחשוב עמו יום יום ולא יעשה המלאכה בבית ישראל ויש מי שאוסר בשוכר אינו יהודי לזמן. הגה: ודוקא ששכרו למלאכה מיוחדת כגון בגד לארוג או ספר לכתוב אבל כששכרו לכל המלאכות שיצטרך תוך זמן השכירות לכולי עלמא אסור (בית יוסף, וכמו שיתבאר סוף סימן רמ"ז):

ו. יהודי הקונה מכס ומשכיר לו אינו יהודי לקבל מכס בשבת מותר אם הוא בקבולת דהיינו שאומר לו לכשתגבה מאה דינרים אתן לך כך וכך. הגה: וכן יוכל להשכיר המכס לכל השבתות לאינו יהודי והאינו יהודי יקח הריוח של שבתות לעצמו ולא חיישינן שיאמרו לצורך ישראל הוא עושה דבמקום פסידא כי האי גוונא לא חששו (בית יוסף). וישראל הממונה על מטבע של מלך דינו כדין הממונה על המכס ואף על פי שמשמיעים קול בשבת בהכאת המטבע (הגהות מיימוני פרק ו') ועיין לקמן סימן רנ"ב. ויזהר שלא ישב הישראל אצל האינו יהודי בשבת כשעוסק במלאכתו במטבע או בקבלת המכס (מרדכי פרק קמא דשבת):

סימן רמה – ישראל ואינו יהודי שותפין, איך יתנהגו בשבת, ובו ו' סעיפים

א. ישראל ואינו יהודי שיש להם שדה או תנור או מרחץ או רחיים של מים בשותפות או שהם שותפין בחנות בסחורה אם התנו מתחלה בשעה שבאו להשתתף שיהיה שכר השבת לאינו יהודי לבדו אם מעט ואם הרבה ושכר יום אחד כנגד יום השבת לישראל לבדו מותר ואם לא התנו בתחלה כשיבואו לחלוק נוטל האינו יהודי שכר השבתות כולם והשאר חולקים אותו ואם לא היה שכר השבת ידוע יטול האינו יהודי לבדו שביעית השכר וחולקים השאר. הגה: ויש מתירין השכר בדיעבד אפילו לא התנו וחלקו סתם (הרא"ש פרק קמא דע"ז ורבינו ירוחם חלק י"ב). ונראה לי דבהפסד גדול יש לסמוך עליהו ויש אומרים שכל זה לא מיירי אלא בשותפות שכל אחד עוסק ביומו (בית יוסף), אבל כששניהם עוסקים ביחד כל ימי החול ובשבת עסק האינו יהודי לבדו מותר לחלוק עמו כל השכר דאינו יהודי אדעתיה דנפשיה קא עביד ואין הישראל נהנה במלאכתו בשבת כיון שאין המלאכה מוטלת עליו לעשות ומכל מקום לא יטול שכר שבת אלא בהבלעה עם שאר הימים (ר"ן סוף פרק כל כתבי וסוף פרק קמא דע"ז):

ב. היכא שהתנו בתחלה אם אחר כך בשעת חלוקה נתרצה האינו יהודי לחלוק בשוה מותר:

מכון "הלכות שבת לג' חדשים" – ללימוד כל שו"ע "הלכות שבת" במעגל ג' חדשים – עמוד אחד ליום שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך אורח חיים – מחבר עם רמ"א"!

גליון ג': ג תשרי ג טבת ג ניסן ג תמוז

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן רמה – ישראל ואינו יהודי שותפין, איך יתנהגו בשבת

ג. היכא שלא התנו בתחלה יש תיקון על ידי שיחזיר המוכר להם דמי הקרקע או ימכרוהו לאיש אחר ויחזרו ויקנוהו בשותפות ויתנו בשעת הקניה ואם נשתתפו בחנות ולא התנו יחזור כל אחד ויטול חלקו ויבטלו השותפות ואחר כך יחזרו להשתתף ויתנו בתחלה ואם קבל הקרקע לעשות בו מלאכה בשותפות יבטלו השיתוף וימחלו זה לזה ואחר כך יחזרו להשתתף ויתנו בתחלה. הגה: ואם ירצה להשכיר לאינו יהודי חלקו בשבת או לשכרו בקבולת שרי וכמו שנתבאר לעיל סוף סימן רמ"ד לענין מכס ומטבע דשרי וכל שכן כאן דשרי עם שותפות אינו יהודי:

ד. יכול ישראל ליתן לאינו יהודי מעות להתעסק בהם ואף על פי שהאינו יהודי נושא ונותן בהם בשבת חולק עמו כל השכר בשוה מפני שאין מלאכה זו מוטלת על ישראל לעשותה שנאמר שהאינו יהודי עושה שליחותו וכן אין העסק ניכר ממי הוא. הגה: ודוקא בכי האי גוונא שהאינו יהודי נושא ונותן לחוד עם המעות אבל אם כל אחד עוסק ביומו וישראל צריך לעסוק נגד מה שעוסק האינו יהודי בשבת אסור (בית יוסף בשם גאון). וישראל שיש לו משכון מן האינו יהודי עיין לקמן סימן שכ"ה סעיף ב' וג':

ה. מותר לישראל ליתן סחורה לאינו יהודי למכור אם קצץ לו שכר ובלבד שלא יאמר לו מכור בשבת תנור שלקחו ישראל משכון מאינו יהודי וקבל האינו יהודי שמה שיעלה שכר התנור יתן לישראל ברבית (קצוצה) מעותיו מותר ליטול שכר שבת לפי שהוא ברשות האינו יהודי ואין לישראל חלק בו וגם אין הישראל אומר לו לעסוק בשבת והאינו יהודי כי טרח בנפשיה טרח לקיים תנאו:

ו. אם אפו בתנורו של ישראל בשבת על כרחו ונתנו לו פת בשכר התנור אסור ליהנות ממנו:

סימן רמו – דיני השאלה והשכרה לאינו יהודי בשבת, ובו ה' סעיפים

א. מותר להשאיל ולהשכיר כליו לאינו יהודי ואף על פי שהוא עושה בהם מלאכה בשבת מפני שאין אנו מצווים על שביתת כלים ויש אומרים דכלים שעושין בהם מלאכה כגון מחרישה וכיוצא בה אסור להשכיר לאינו יהודי בערב שבת וביום הה' מותר להשכיר לו ובלבד שלא יטול שכר שבת אלא בהבלעה כגון שישכיר לו לחודש או לשבוע ולהשאיל לו מותר אפילו בערב שבת. הגה: וכן עיקר כסברא האחרונה ומותר להשאיל לו בערב שבת (טור וסמ"ג וסמ"ק ותוספות פרק קמא דשבת) אף על גב שמתנה שהאינו יהודי יחזור וישאיל לו ולא אמרינן בכי האי גוונא דהוי כשכירות (הגהות מיימוני פרק ו'):

ב. אסור להשאיל שום כלי לאינו יהודי בשבת ואפילו בערב שבת אם הוא סמוך לחשיכה כל שאין שהות להוציאו מפתח ביתו של המשאיל קודם חשיכה מפני שהרואה סבור שישראל צוהו להוציאו:

ג. אסור להשכיר או להשאיל בהמתו לאינו יהודי כדי שיעשה בה מלאכה בשבת שאדם מצווה על שביתת בהמתו. הגה: אבל יכול להשכירה או להשאילה ולהתנות שיחזירנה לו קודם השבת אבל לא מהני אם מתנה עם האינו יהודי שתנוח בשבת כי אין האינו יהודי נאמן על כך (סמ"ג וסה"ת ומרדכי פרק קמא דשבת). **ואם השאילה או השכירה לאינו יהודי והתנה עמו להחזירה לו קודם השבת ועיכבה בשבת יפקירנה בינו לבין עצמו קודם השבת או יאמר בהמתי קנויה לאינו יהודי כדי שינצל מאיסורא דאורייתא.** הגה: ואם רוצה יכול להפקירה לפני ג' בני אדם כדין שאר הפקר ואפילו הכי אין שום אדם יכול לזכות בה דודאי אין כוונתו רק כדי להפקיע מעליו איסור שבת (טור). ודוקא בשבת אבל ביום טוב אין אדם מצווה על שביתת בהמתו ביום טוב (בית יוסף סימן ש"ה בשם שבלי הלקט):

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך או ח הלכות שבת מחולק לג' חדשים עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות שבת בכל תקופת השנה שהיא ג' חדשים ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

__המשך סימן רמו – דיני השאלה והשכרה לאינו יהודי בשבת, ובו ה סעיפים__

ד. ישראל שהשכיר שוורים לאינו יהודי לחרוש בהם וחורש בהם יש מתירים אם קבל עליו האינו יהודי אחריות מיתה וגזילה וגניבה ויוקרא וזולא ויש אומרים דכיון שאין האינו יהודי יכול למכרה אם ירצה נקראת בהמת ישראל (ועיין למטה בסימן זה):

ה. אם ישראל ואינו יהודי שותפין בבהמה מותר לעשות בה האינו יהודי מלאכה בשבת על ידי שיתנה עם האינו יהודי בתחילה כשקנה אותה שיטול האינו יהודי בשבת וישראל ביום חול ואם לא התנו מתחילה אסור אף על גב שהתנו אחר כך ואם ילוה אותה לאינו יהודי בהלואה גמורה שיהא רשות בידו להוציאה אם ירצה שלא ברשות ישראל ויזקוף הדמים על האינו יהודי ואחריות השוורים על האינו יהודי מותר ויש מתירים אפילו לא יהא רשות ביד האינו יהודי להוציאם על ידי שיזקוף הדמים על האינו יהודי במלוה ויחזור האינו יהודי ויעשם אפותיקי (פירוש אפו תהא קאי כלומר לא יהא לך פרעון אלא מזה) לישראל או יהרהנם (פירוש משכון בלשון ישמעאל רהן) אצלו ובלבד שלא יאמר לו מעכשיו ויש מתירים על ידי שיזהיר ישראל את האינו יהודי שלא יעשה בה מלאכה בשבת ואם יעבור ויעשה תהיה אחריות עליו ואפילו מהאונסים ויכתוב כן בערכאותיהם דהשתא אם בא לעשות בה מלאכה בשבת אינה בהמת ישראל שהרי קנאה האינו יהודי להתחייב באונסיה. הגה: וכל צדדי היתרים אלו הלכתא נינהו ויכול לעשות איזה מהן שירצה ואפילו אם הבהמה כולה של ישראל דינו כאילו היתה בשותפות האינו יהודי רק שיפרסם שעשה דרך היתר:

סימן רמז – דין אינם יהודים המביאים כתבים בשבת, ובו ו' סעיפים

א. שולח אדם אגרת ביד אינו יהודי ואפילו בערב שבת עם חשיכה והוא שקצץ לו דמים ובלבד שלא יאמר לו שילך בשבת ואם לא קצץ אי לא קביע בי דואר (פירוש איש ידוע שכל כתב אליו יובל והוא משלחן למי ששלוח אליו) במתא אסור לשלוח אפילו מיום ראשון ואי קביע בי דואר במתא משלחן אפילו בערב שבת והוא שיהא שהות ביום כדי שיכול להגיע לבית הסמוך לחומה. הגה: ויש מתירין אפילו לא קצץ ואפילו לא קביע בי דואר במתא אם משלחו ביום ה' או קודם לכן (טור) ויש לסמוך עלייהו אם צריכים לכך:

ב. אם התנה עמו שיתן לו שכרו אף על פי שלא פירש כמה יתן לו דינו כקוצץ דסמכא דעתיה דאינו יהודי ובדידיה קא טרח אבל בסתם אף על פי שיש בדעתו שיתן לו שכר אסור דלא סמכא דעתיה ובדישראל קא טרח:

ג. אם שכרו לימים דבר קצוב בכל יום בהליכתו ובחזרתו אלא שאינו מקפיד עמו מתי ילך אם הוא בערב שבת אסור דכשיוצא בשבת נראה כאילו התנה עמו כך:

ד. אם האינו יהודי מוליך הכתב בחנם אפילו נתנה לו בערב שבת מותר שהרי האינו יהודי מאליו הוא עושה זה ואינו אלא להחזיק טובה לישראל מפני מה שקיבל ממנו והוה ליה כאילו קצץ. הגה: ויש חולקים וסבירא להו דכל שעושה בחנם אסור וטוב להחמיר אבל במקום שהאינו יהודי מתחיל עם הישראל לומר שילך לו בחנם ודאי דעתו על הטובה שיקבל ממנו ושרי (בית יוסף):

ה. אם האינו יהודי הולך מעצמו למקום אחר וישראל נותן לו אגרת מותר בכל גוונא:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן רמז – דין אינם יהודים המביאים כתבים בשבת

ז. מי שיש לו שכיר אינו יהודי לשנה או יותר אסור לשלחו ערב שבת באגרת. הגה: ומיהו אם לא שכרו רק לשליחות אגרת יש מתירין כמו שנתבאר לעיל סימן רמ"ד סעיף ה':

סימן רמח – דין המפליג בספינה וההולך בשיירא בשבת, ובו ד' סעיפים

א. מותר להפליג בספינה אפילו בערב שבת אם הולך לדבר מצוה ופוסק עמו שישבות ואם אחר כך לא ישבות אין בכך כלום אבל לדבר הרשות אין מפליגין בספינה פחות משלשה ימים קודם השבת. הגה: אבל קודם שלשה ימים שרי אפילו בספינה שמושכים אותה על ידי בהמות ואפילו אין בגובה המים י' טפחים (מהרי"ק שורש מ"ה) ואפילו במקום שיצטרך הישראל לעשות אחר כך מלאכה בשבת להוליך הספינה (ריב"ש סימן קנ"ג). **ואם הוא דרך מועט כמו מצור לצידון שאין ביניהם כי אם מהלך יום אחד מותר להפליג בערב שבת בבוקר מפני שאפשר שיגיע שם קודם השבת ומקום שנהגו שלא להפליג בערב שבת כלל אפילו דרך מועט אין מפליגין:**

ב. הא דאין מפליגין בספינה פחות משלשה ימים קודם השבת הטעם משום עונג שבת שכל שלשה ימים הראשונים יש להם צער ובלבול ודוקא למפליגים בימים המלוחים אבל בנהרות אין שום צער למפליגים בהם ולפיכך מותר להפליג בהם אפילו בערב שבת והוא שלא יהא ידוע לנו שאין בעומקם עשרה טפחים אבל במקום שידוע לנו שמקרקע הספינה לקרקע הנהר פחות מעשרה טפחים אסור (לצאת חוץ לתחום) **משום איסור תחומין.** הגה: וכן בספינה שיצטרך הישראל לבוא לידי מלאכה בשבת אסור ליכנס בה שלשה ימים קודם השבת אפילו הם נהרות הנובעים והיא למעלה מעשרה (ריב"ש סימן קנ"ג מהרי"ק). אבל אין איסור במה שהבהמות מושכות הספינה בשפת הנהר ולא דמי להליכה בקרון שאסור (מהרי"ק):

ג. היכא דמותר להפליג מערב שבת אם נכנס בספינה בערב שבת וקנה בה שביתה אף על פי שמפלגת בשבת מותר והוא שלא יצא מהספינה מעת שקנה שביתה. הגה: ויש אומרים דאפילו יצא מן הספינה שרי דמאחר שקנה בה שביתה מערב שבת מותר אחר כך ליכנס בה בשבת ולהפליג ויש אומרים שעושין קידוש בספינה ואחר כך חוזרים לביתם ולנים שם ולמחר חוזרין לספינה ומפליגין וכן נהגו בקצת מקומות ואין למחות (ר"ן פרק קמא דשבת וריב"ש סימן י"ז ק"א קנ"ג) ועיין לקמן סימן של"ט ות"ד:

ד. היוצאים בשיירא במדבר והכל יודעים שהם צריכים לחלל שבת כי מפני הסכנה לא יוכלו לעכב במדבר בשבת לבדם שלשה ימים קודם שבת אסורים לצאת וביום ראשון ובשני ובשלישי מותר לצאת ואם אחר כך יארע לו סכנה ויצטרך לחלל שבת מפני פקוח נפש מותר ואין כאן חילול והעולה לארץ ישראל אם נזדמנה לו שיירא אפילו בערב שבת כיון דדבר מצוה הוא יכול לפרוש ופוסק עמהם לשבות ואם אחר שיהיו במדבר לא ירצו לשבות עמו יכול ללכת עמהם חוץ לתחום מפני פקוח נפש ואם נכנס לעיר אחת בשבת מהלך את כולה ואפילו הניחוהו מחוץ לעיר ורוצה ליכנס לעיר מותר דכיון דלדבר מצוה נפק יש לו אלפים אמה לכל רוח. הגה: יש אומרים שכל מקום שאדם הולך לסחורה או לראות פני חברו חשוב הכל דבר מצוה ואינו חשוב דבר הרשות רק כשהולך לטייל ועל כן נהגו בקצת מקומות להקל בענין הפלגת הספינות והליכת שיירא תוך שלשה ימים כי חושבים הכל לדבר מצוה ואין למחות בידן הואיל ויש להם על מי שיסמוכו:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן רמט – דינים השייכים לערב שבת, ובו ד' סעיפים

א. אין הולכין בערב שבת יותר מג' פרסאות כדי שיגיע לביתו בעוד היום גדול ויוכל להכין צרכי סעודה לשבת בין שהולך לבית אחרים בין שהולך לביתו והני מילי כשהוא בישוב במקום שיוכל להכין צרכי שבת אבל אם במקום שהוא שם אי אפשר לו להכין צרכי שבת או שאינו מקום יישוב בטוח מותר לילך אפילו כמה פרסאות ואם שלח להודיעם שהוא הולך שם לשבת מותר לילך כמה פרסאות בכל גוונא:

ב. אסור לקבוע בערב שבת סעודה ומשתה שאינו רגיל בימי החול ואפילו היא סעודת אירוסין מפני כבוד השבת שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול וכל היום בכלל האיסור. הגה: וסעודה שזמנה ערב שבת כגון ברית מילה או פדיון הבן מותר כן נראה לי, וכן המנהג פשוט. **ולאכול ולשתות בלי קביעת סעודה אפילו סעודה שרגיל בה בחול כל היום מותר להתחיל מן הדין אבל מצוה להמנע מלקבוע סעודה שנהג בה בחול מט' שעות ולמעלה:**

ג. דרך אנשי מעשה להתענות בכל ערב שבת:

ד. אם קבל עליו להתענות בערב שבת צריך להתענות עד צאת הכוכבים אם לא שפירש בשעת קבלת התענית עד שישלימו הצבור תפילתן. הגה: ויש אומרים דלא ישלים אלא מיד שיוצאים מבית הכנסת יאכל (טור ומרדכי סוף פרק בכל מערבין בשם הר"מ והגהות מיימוני פרק ה' מהלכות תענית). לכן בתענית יחיד לא ישלים וטוב לפרש כן בשעת קבלת התענית ובתענית צבור ישלים והכי נהוג (מהרי"ל). **ואם הוא תענית חלום צריך להתענות עד צאת הכוכבים:**

סימן רנ – הכנת הסעודות לשבת, ובו ב' סעיפים

א. ישכים בבוקר ביום ששי להכין צרכי שבת ואפילו יש לו כמה עבדים לשמשו ישתדל להכין בעצמו שום דבר לצרכי שבת כדי לכבדו כי רב חסדא היה מחתך הירק דק דק ורבה ורב יוסף היו מבקעין עצים ורב זירא היה מדליק האש ורב נחמן היה מתקן הבית ומכניס כלים הצריכים לשבת ומפנה כלי החול ומהם ילמד כל אדם ולא יאמר לא אפגום אפגום כבודי כי זה הוא כבודו שמכבד השבת. הגה: ויש להשחיז הסכין בערב שבת כי זהו מכבוד השבת שמכין עצמו לאכילה (כל בו ובית יוסף בשם ספר חיי עולם):

ב. ירבה בבשר ויין ומגדנות כפי יכלתו:

סימן רנא – שלא לעשות מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמעלה, ובו ב' סעיפים

א. העושה מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה יש מפרשים מנחה גדולה ויש מפרשים מנחה קטנה. הגה: ודוקא כשעושה המלאכה דרך קבע אבל אם עושה אותה דרך עראי לפי שעה ולא קבע עליה שרי (בית יוסף בשם אור זרוע). ולכן מותר לכתוב אגרת שלומים וכל כיוצא בזה (דברי עצמו):

ב. לתקן בגדיו וכליו לצורך שבת מותר כל היום. הגה: והוא הדין בגדי חבירו אם הוא לצורך שבת ואינו נוטל עליו שכר (בית יוסף). **והוא הדין למי שכותב ספרים לעצמו דרך למודו.** הגה: אבל אסור לכתוב לחבירו בשכר (מרדכי פרק מקום שנהגו). ומסתפרין כל היום אפילו מספר ישראל (כל בו ובית יוסף). ויש לאדם למעט קצת בלימודו בערב שבת כדי שיכין צרכי שבת (שלטי גבורים פרק י"ו דשבת ירושלמי פרק קמא דתענית):

מכון "הלכות שבת לג' חדשים" – ללימוד כל שו"ע "הלכות שבת" במעגל ג' חדשים – עמוד אחד ליום
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך אורח חיים – מחבר עם רמ"א"!

גליון ז': ז תשרי ז טבת ז ניסן ז תמוז

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן רנב – מלאכות המותרים והאסורים להתחיל בערב שבת כדי שיהיו נגמרים בשבת, ובו ז' סעיפים

א. **מותר להתחיל במלאכה בערב שבת סמוך לחשיכה אף על פי שאינו יכול לגומרה מבעוד יום והיא נגמרה מאליה בשבת כגון לשרות דיו וסממנים במים והם נשרים כל השבת ולתת אונין** (פירוש אגודות) **של פשתן לתנור כדי שיתלבנו ולתת צמר לתוך היורה שאינה על האש והיא טוחה בטיט שאם היא על האש אסור שמא יחתה** (פירוש יגלה ויעור הגחלים במחתה) **ואפילו אינה על האש אם אינה טוחה בטיט אסור שמא יגיס בה בכף והמגיס בקדרה אפילו אינה על האש חייב משום מבשל ומותר לפרוס מצודות חיה ועופות ודגים והם נצודים בשבת ומותר למכור לאינו יהודי ולהטעינו סמוך לחשיכה ובלבד שיצא מפתח ביתו מבעוד יום.** הגה: ויש מתירין שיוציא האינו יהודי בשבת אם ייחד לו האינו יהודי מקום מבעוד יום בבית ישראל ויש להחמיר (מרדכי פרק קמא דשבת). ועיין לקמן סימן שכ"ה:

ב. **ומותר ליתן בגדיו לכובס אינו יהודי ועורות לעבדן** (פירוש האומן שמעבד ומתקן העורות) **סמוך לחשיכה ואם קצץ לו דמים או שעושה אותם בטובת הנאה והוא שלא יאמר לו לעשות בשבת וגם שיעשה האינו יהודי המלאכה בביתו.** הגה: ואם לא קצץ אסור בערב שבת. ועיין לעיל סימן רמ"ז דיש חולקין אם עושה לו בחנם דהיינו בטובת הנאה. **ואם ראהו עושה בטובת הנאה צריך לומר לו שלא יעשה בה בשבת.** הגה: ואפילו נתנם לו כמה ימים לפני שבת:

ג. **ואם היתה מלאכה מפורסמת וידוע שהיא של ישראל ועושה אותה במקום מפורסם טוב להחמיר ולאסור:**

ד. **כל שקצץ אף על פי שיעשה האינו יהודי מלאכה בשבת מותר לישראל ללבוש הכלי בשבת עצמה דכל שקצץ אדעתיה דנפשיה קא עביד.** הגה: ויש אוסרין ללובשו כל שידוע שהאינו יהודי גמרו בשבת (הגהות אשירי פרק קמא דשבת ומהרי"ל ובית יוסף בשם רוקח) וצריך להמתין במוצאי שבת בכדי שיעשה (אור זרוע) והכי נהוג לכתחלה אם לא שצריך אליו בשבת שאז יש לו להקל ואם יש לתלות שנגמר בערב שבת מותר בכל ענין (הגהות אלפסי). ודוקא אם שגר לו האינו יהודי לביתו אבל אסור ליקח כלים מבית האומן בשבת ויום טוב (מרדכי פרק קמא דיום טוב, ואור זרוע, והגהות מיימוני פרק ב' מהלכות יום טוב, והגהות אשירי פרק אין לדין). וכל זה בכלים שעשה לישראל (בית יוסף) אבל אינו יהודי שעושה מנעלים על המקח מותר לישראל המכירו לילך וליקח ממנו בשבת ולנועלם ובלבד שלא יקצוץ עמו דמי המקח (הגהות אשירי פרק אין לדין):

ה. **ומותר לפתוח מים לגנה והם נמשכים והולכים בכל השבת ולהניח קילור** (סם של רפואה שנותנין על העין) **עבה על העין אף על פי שאסור להניחו בשבת ולתת מוגמר תחת הכלים והם מתגמרים מאליהם כל השבת ואפילו מוגמר מונח בכלי דאין אדם מצווה על שביתת כלים ולתת שעורים בגיגית לשרותן וטוענין בקורת בית הבד והגת מבעוד יום על זיתים וענבים והשמן והיין היוצא מהם מותר** (ועיין לקמן סימן ש"כ סעיף ב') **וכן בוסר ומלילות שריסקן מבעוד יום מותרים המשקים היוצאים מהם ומותר לתת חטים לתוך רחיים של מים סמוך לחשיכה.** הגה: ולא חיישינן להשמעת קול שיאמרו רחיים של פלוני טוחנות בשבת ויש אוסרים ברחיים ובכל מקום שיש לחוש להשמעת קול (טור ותוספות והרא"ש פרק קמא דשבת וסמ"ג וסמ"ק וסה"ת והגהות מיימוני פרק ו' ותשובת מהרי"ו סימן ק"ל ואגור) והכי נהוג לכתחלה מיהו במקום פסידא יש להקל כמו שנתבאר לעיל סוף סימן רמ"ד. ומותר להעמיד כלי משקולת שקורין זייגע"ר מערב שבת אף על פי שמשמיע קול להודיע השעות בשבת כי הכל יודעים שדרכן להעמידו מאתמול (טור ועיין לקמן סימן של"ח):

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך או ח הלכות שבת מחולק לג' חדשים עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות שבת בכל תקופת השנה שהיא ג' חדשים ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן רנב – מלאכות המותרים והאסורים להתחיל בערב שבת כדי שיהיו נגמרים בשבת

ו. לא יצא אדם ערב שבת סמוך לחשיכה במחטו בידו ולא בקולמוסו שמא ישכח ויוציא אבל מותר לצאת בתפלין סמוך לחשיכה לפי שאינו שוכחן:

ז. מצוה למשמש אדם בכליו בערב שבת סמוך לחשיכה שלא יהיה בהם דבר שאסור לצאת בו בשבת:

סימן רנג – דין כירה ותנור ליתן עליה הקדירות בערב שבת, ובו ה' סעיפים

א. כירה שהיא עשויה כקדירה ושופתין על פיה קדירה למעלה ויש בה מקום שפיתת שתי קדירות אם הוסקה בגפת שהוא פסולת של זיתים או בעצים אסור ליתן עליה תבשיל מבעוד יום להשהותו עליה אלא אם כן נתבשל כל צרכו והוא מצטמק (פירוש הולך וחסר) **ורע לו דליכא למיחש שמא יחתה או שהיה חי שלא נתבשל כלל דכיון שהוא מסיח דעתו ממנה עד למחר ובכל הלילה יכול להתבשל בלא חיתוי אבל אם נתבשל קצת ולא נתבשל כל צרכו ואפילו נתבשל כל צרכו והוא מצטמק ויפה לו חיישינן שמא יחתה ואסור להשהותו עליה אלא אם כן גרף דהיינו שהוציא ממנו כל הגחלים או קטם דהיינו שכסה הגחלים באפר למעט חומם ואם נתן בה חתיכה חיה מותר כאלו היתה כולה חיה דעל ידי כך מסיח דעתו ממנה ואפילו אינה גרופה** (פירוש שמשך הגחלים מהתנור) **וקטומה** (פירוש שכסה הגחלים באפר) **מותר לסמוך לה קדירה בסמוך חוצה לה ואם הוסקה בקש או בגבבא מותר לשהות עליה אפילו אינה לא גרופה ולא קטומה.** הגה: שתי כירות המתאימות זו אצל זו ודופן של חרס ביניהם האחת גרופה וקטומה והשניה אינה גרופה וקטומה מותר לשהות על הגרופה וקטומה אף על פי שמוסיף הבל משאינה גרופה וקטומה (גמרא פרק כירה). **ותנור אפילו הוסק בקש וגבבא אסור אפילו לסמוך לו אפילו אם הוא גרוף וקטום,** הגה: כל זמן שהיד סולדת בו (הגהות מרדכי). **וכל שכן שאסור לשהות בתוכו או על גבו. וכופח שהוא מקום שפיתת קדירה אחת אם הוסק בקש או גבבא דינו ככירה בגפת או בעצים דינו כתנור.** (והתנורים שלנו דינם ככירה) (ר"ן ריש פרק כירה וכל בו וכן משמע מפירוש רש"י). **ואם שכח ושהה אם הוא תבשיל שבישל כל צרכו מותר אפילו הוא מצטמק ויפה לו ואם הוא תבשיל שהתחיל להתבשל ולא בישל כל צרכו אסור עד מוצאי שבת ואם עבר ושהה אסור בשניהם.** הגה: עד בכדי שיעשו (הגהות אשירי ורמב"ם פרק ג'). ואם החזירה אינו יהודי בשבת דינו כשכח ושהה (הגהות אשירי). ואם החזירו ישראל דינו כעבר ושהה (הגהות מרדכי), ואם מצטמק ורע לו, מותר, שהרי לא נהנה מן האיסור (בית יוסף. ועיין לקמן ריש סימן רנ"ז). **ויש אומרים שכל שנתבשל כמאכל בן דרוסאי** (פירוש שם אדם שהיה אוכל מאכלו של נתבשל כל צרכו) **או שנתבשל כל צרכו ומצטמק ויפה לו מותר להשהותו על גבי כירה.** הגה: או אפילו על גבי תנור (המגיד פרק ג' והגהות מרדכי ומיימוני פרק ג' וריש פרק כירה ובית יוסף), **אפילו הוסק בגפת ועצים אפילו אינה גרופה וקטומה ולא הוזכרה גרופה וקטומה והוסק בקש וגבבא אלא כשהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי וכל לענין אם נטל הקדרה מעליה ובא להחזירה עליה בשבת. ואם שכח ושהה תבשיל שהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי אסור, ואין צריך לומר אם עבר ושהה.** הגה: ונהגו להקל כסברא האחרונה. **וכל זה בענין שהה שהקדרה יושבת על כסא של ברזל או על גבי אבנים ואינה נוגעת בגחלים אבל הטמנה על גבי גחלים לדברי הכל אסור.** הגה: ויש אומרים דאפילו אם הקדרה עומדת על גבי האש ממש כל זמן שהיא מגולה למעלה לא מקרי הטמנה ושרי וכן המנהג רק שנזהרים לנתקן קצת קודם השבת מן האש כדי שיוכל ישראל להסירו משם ואם לא נתקן מן האש ונמצאו על גבי האש בשבת יש להסירו משם על ידי אינו יהודי ואם ליכא אינו יהודי מותר לישראל להסירו משם, ויזהר שיקחנו משם בנחת ולא ינענע הגחלים, ואז אף אם ינענע קצת דבר שאין מתכוין הוא ושרי (מרדכי ריש פרק כירה והגהות מיימוני פרק ו'):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן רנג – דין כירה ותנור ליתן עליה הקדירות בערב שבת</u>

ב. כירה שהיא גרופה וקטומה ונטל הקדרה מעליה אפילו בשבת מותר להחזירה כל זמן שהיא רותחת, הגה: ועודה בידו (טור), **ולא הניחה על גבי קרקע,** הגה: ודעתו להחזירה (טור). **ודוקא על גבה אבל לתוכה אסור ובתנור אסור להחזיר אפילו הוא גרוף וקטום והוא הדין לכופח אם הסיקו בגפת ועצים.** הגה: ודוקא שהתבשיל מבושל כל צרכו (בית יוסף), ואז מותר להחזיר ואפילו לכירה אחרת אבל אם לא נתבשל כל צרכו אסור אפילו לאותה כירה (מיימוני פרק ג'). ויש אומרים דכל זה אינו אסור רק כשנטלו מן הכירה מבעוד יום ולא החזירו עד שחשכה אבל אם לקחו משם משחשכה אפילו הניחו על גבי קרקע מותר (ר"ן פרק כירה וכל בו). וכן נוהגים להקל בתנורים שלנו שיש להם דין כירה וסומכין עצמם על דברי המקילין וטוב להחמיר מיהו אם נצטנן לכולי עלמא אסור (בית יוסף). ויש אומרים דאם הוציא מאכל מן התנור אסור להניחו בכרים ובכסתות (הגהות מיימוני פרק ד'). יש אומרים דכל שהוא סמוך לחשיכה או סמוך לברכו שהוא קבלת שבת לדידן (הגהות מרדכי) אם הוא סמוך כל כך שאם נצטנן הקדירה אי אפשר להרתיחה מבעוד יום דינו כמו בשבת עצמו ויש מקילין בזה והמנהג להקל אך טוב להחמיר במקום שאין צורך כל כך. ודוקא על גבי כירה ממש אבל לסמוך אפילו לאש במקום שהיד סולדת בו שרי אפילו סמוך לחשיכה (הגהות מרדכי והגהות מיימוני). ובתנור אין חילוק בין להחזיר עליו או לסמוך אצלו ודוקא במקום שהיד סולדת אבל אין היד סולדת שם שרי אפילו בשבת כמו שיתבאר לקמן סימן שי"ח:

ג. המשכים בבוקר וראה שהקדיחה תבשילו וירא פן יקדיח יותר יכול להסיר ולהניח קדירה ישנה ריקנית על פי הכירה ואז ישים הקדירה שהתבשיל בתוכה על גבי הקדירה ריקנית ויזהר שלא ישים קדירתו על גבי קרקע ושתהיה רותחת (וכבר נתבאר שנוהגים להקל אף אם נתנה על גבי קרקע):

ד. יש למחות ביד הנוהגים להטמין מבעוד יום קומקום של מים חמין ונותנים אותם לתוך הקדירה בשבת כשהתבשיל מצטמק (ועיין לקמן סימן שי"ח):

ה. מותר לתת על פי קדירת חמין בשבת תבשיל שנתבשל מערב שבת כל צרכו כגון פאנדי"ש וכיוצא בהן לחממן לפי שאין דרך בישול בכך אבל להטמין תחת הבגדים הנתונים על גבי המיחם ודאי אסור. הגה: והוא הדין שאסור להניחו על גבי כירה אפילו גרופה וקטומה דלא התירו אלא חזרה וכדרך שנתבאר. ויש מתירין ליתן לתוך תנור שאפו בו מבעוד יום דמאחר שלא הטמינו בו רק אפו בו מבעוד יום לא נשאר בו רק הבל מעט ואין לחוש לבישול (כל בו) ובלבד שלא נצטנן לגמרי. ויש מחמירין בזה. ואם החום כל כך בתנור שהיד סולדת בו אסור. ועיין לקמן סימן שי"ח וכל הדברים שאסור לעשות מדברים אלו אסור לומר לאינו יהודי לעשות. לכן אסור לומר לאינו יהודי להחם הקדירה אם נצטנן ואם עשה כן אסור לאכלו אפילו צונן (בית יוסף והרשב"א בתשובה). אמנם אם לא נצטנן כל כך שעדיין ראויים לאכול אם חממו אותו האינם יהודים מותרין לאכול לכן נוהגין שהאינם יהודים מוציאים הקדירות מן התנורים שמטמינים בהן ומושיבין אותן אצל תנור בית החורף או עליו ומבערת השפחה אחר כך התנור ההוא ועל ידי זה הקדירות חוזרים ונרתחים. אבל על ידי ישראל אסור בכהאי גונא (תרומת הדשן). אבל אם הקדירות עדיין חמין מותר להעמידן אצל תנור בית החורף מאחר שנתבאר דתנורים שלנו יש להם דין כירה וסמיכה בכירה שאינה גרופה וקטומה כדין גרופה וקטומה לענין נתינה עליה וכבר נתבאר שנהגו להקל בחזרה בשבת אפילו הניחה על גבי קרקע והוא הדין לסמוך לתנור שאינו גרוף וקטום הואיל והקדירה עדיין חם ומבושל כל צרכו וכן המנהג פשוט להתיר ועיין לקמן סימן שי"ח:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן רנד – דיני תבשילין המוכנים מערב שבת כדי להגמר בשבת, ובו ט׳ סעיפים

א. אף על פי שבשר חי מותר להשהותו הני מילי בקדרה אבל בצלי שאצל האש אסור להניחו סמוך לחשיכה שממהר להתבשל ואתי לחתויי והני מילי בבשר שור או עז אבל בשר גדי ועוף שהם מנותחים לאברים מותר דלא חיישינן לחיתוי שאם יחתה בגחלים יתחרך (פירוש יצא מגדר הצלי ונכנס בגדר הנשרף) **הבשר שאינו צריך אלא חמימות האש בלבד ואם הוא בתנור וטח פיו בטיט בין גדי ועוף שלמים בין בשר שור או עז מותר דלא חיישינן לחיתוי שאם בא לפתוח התנור ולחתות תכנס הרוח ויצטנן התנור ויתקשה הבשר ויפסיד.** הגה: ואין חילוק בזה אם הוא חי לגמרי או שנתבשל קצת (בית יוסף). וכל זמן שחלל הגוף שלם אף על פי שאין עליו ראשו וכרעיו מקרי שלם (הגהות מרדכי). ויש מחמירין וסוברין דבתנור טוח בטיט הכל שרי ועל גבי האש שהוא מגולה הכל אסור ובתנור שפיו מכוסה אלא שאינו טוח בטיט אז יש לחלק בין גדי ועוף לשאר בשר כדרך שנתבאר והכי נהוג כסברא זו (טור והגהות אשירי ובית יוסף בשם רש"י וסמ"ג וסמ"ק וסה"ת):

ב. אין צולין בצל וביצה או בשר על גבי גחלים אלא כדי שיצלה מבעוד יום משני צדדיו כמאכל בן דרוסאי שהוא חצי בשולו אפילו הוא בשר גדי דכיון שהניח על גבי גחלים אינו חושש אלא שיצלה מהרה ואף על פי שיתחרך חיישינן שמא יחתה אבל כשנצלה כמאכל בן דרוסאי לא חיישינן דלמא אתי לחתויי אפילו אם הוא בשר שור שמאחר שהוא ראוי לאכילה למה יחתה להפסידו:

ג. אם עבר או שכח ונצלה בשבת באיסור אסור:

ד. פירות שנאכלין חיין מותר ליתנם סביב הקדירה אף על פי שאי אפשר שיצלו קודם חשכה ומיהו צריך ליזהר שלא יחזיר הכיסוי אם נתגלה משחשיכה ושלא להוסיף עליו עד שיצולו מפני שממהר לגמור בשולם בשבת:

ה. אין נותנין סמוך לחשיכה פת לתנור אלא כדי שיקרמו (פירוש שיעלה על פני הלחם קרום וקליפה מחמת האש) **פניה המדובקים בתנור ולא חררה על גבי גחלים אלא כדי שיקרמו פניה שכנגד האש.** הגה: וכל שפורסה ואין החוטין נמשכין קרוי קרימת פנים (הגהות מיימוני פרק ג׳). ופשטיד"א או פלאדי"ן צריך שיקרמו פניה למעלה ולמטה ויתבשל מה שבתוכה כמאכל בן דרוסאי (בית יוסף בשם סמ"ג והגהות מיימוני). **ואם נתן אותם סמוך לחשיכה ולא קרמו פניהם אם במזיד אסור עד מוצאי שבת בכדי שיעשו ואם בשוגג אם אין לו מה יאכל מותר לו לרדות ממנו מזון שלש סעודות ואומר לאחרים שאין להם מה יאכלו בואו ורדו לכם מזון שלש סעודות וכשהוא רודה לא ירדה במרדה** (פירוש ברחת ובמזרה תרגום מרדה פאל"ה בלע"ז) **אלא בסכין וכיוצא בו שלא יעשה כדרך שעושה בחול ואם אי אפשר לרדות בשינוי ירדה במרדה ואם נתנה בכדי שיקרמו פניה כיון דלא עבד איסורא וצורך שבת הוא רודה כדרכו ושלא לצורך היום אסור אפילו בשינוי.** הגה: וכל זה בתנור שאינו טוח בטיט (הגהות אשירי) אבל אם הוא טוח בטיט או שאינו אופה לצורך שבת רק למוצאי שבת דיש לו זמן לאפותו מותר דלא גזרינן בכהאי גוונא שמא יחתה (כל בו):

ו. ואם נתנו בשבת אפילו במזיד מותר לו לרדות קודם שיאפה כדי שלא יבא לידי איסור סקילה:

ז. בתנורים שלנו שאין בהם רדייה מותר להוציא יותר משלש סעודות בסכין או בשום דבר שיתחוב בו ומכל מקום לא יוציא ברחת משום דמחזי כעובדין דחול:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן רנד – דיני תבשילין המוכנים מערב שבת כדי להגמר בשבת

ח. **לא ימלא אדם קדירה עססיות** (פירוש מיני קטניות הגדלות בארץ ישראל ולא בבבל) **ותורמוסין ויתן לתוך התנור ערב שבת סמוך לחשיכה מפני שדברים אלו אינם צריכים בישול רב ודעתו עליהם לאכלם לאלתר ומפני כך אף על פי שלא נתבשלו כל עיקר הרי הם כשאר תבשיל שהתחיל להתבשל ולא נתבשל כל צרכו שאסור להשהותו והוא הדין לכירה וכופה.** הגה: כשאינן גרופים וקטומים ואפשר לחתות (בית יוסף ומגילה פרק ג'). **ואם עשה כן אפילו בשוגג אסורים למוצאי שבת עד כדי שיעשו:**

ט. **כיוצא בו לא ימלא חבית של מים ויתן לתוך התנור ערב שבת עם חשיכה ואם עשה כן אסורים למוצאי שבת בכדי שיעשו:**

סימן רנה – הכנת האש קודם הכנסת שבת, ובו ג' סעיפים

א. **אין עושין מדורה מעצים סמוך לחשיכה עד שיצית בהן האור בענין שתהא השלהבת עולה מאליה בלי סיוע עצים אחרים ואם הוא עץ יחידי צריך שיאחוז האור ברוב עביו וברוב היקפו ואם לא הודלקה כל כך אסור ליהנות בה בשבת גזירה שמא יחתה בה ויניד העצים כדי שתעלה השלהבת וכשהודלקה כשיעור יכול להתחמם כנגדה בשבת ולהשתמש לאורה בין אם הוא על גבי קרקע או על גבי המנורה ואפילו היא מדברים שאין עושין מהם פתילה לשבת:**

ב. **יש אומרים שבפחמין אפילו לא אחז בהם האור אלא כל שהוא שרי מפני שהם דולקים והולכים:**

ג. **מדורה של זפת ושל גפרית ושל קש וגבבא אפילו לא אחז בהם האור אלא כל שהוא שרי וכן מדורה של קנים ושל גרעיני תמרים כשהם מפוזרים אבל אם הקנים אגודות והגרעינים בסל צריכים שיצית בהם האור עד שתהא השלהבת עולה מאליה ויש אומרים בהיפך:**

סימן רנו – ששה תקיעות שהיו תוקעין בערב שבת, ובו סעיף אחד

א. **כשהיו ישראל בישובן היו תוקעין בערב שבת שש תקיעות כדי להבדיל את העם מן המלאכה.** הגה: ונהגו בקהלות הקדושות שכל שהוא סמוך לשבת כחצי שעה או שעה שמכריז שליח ציבור להכין עצמן לשבת והוא במקום התקיעות בימיהם וכן ראוי לנהוג בכל מקום:

סימן רנז – דיני הטמנת חמין, ובו ח' סעיפים

א. **אין טומנין בשבת אפילו בדבר שאין מוסיף הבל אבל בספק חשיכה טומנין בו ואין טומנין בדבר המוסיף הבל אפילו מבעוד יום ואם הטמין בדבר המוסיף הבל התבשיל אסור אפילו בדיעבד ודוקא בצונן שנתחמם או שנצטמק ויפה לו אבל בעומד בחמימותו כשעה ראשונה מותר.** הגה: יש אומרים דאם שכח והטמין בשוגג בדבר המוסיף הבל שרי לאכול (הגהות מרדכי). (ויש אומרים דכל זה אינו אסור אלא כשעושה לצורך לילה אבל כשמטמין לצורך מחר מותר להטמין מבעוד יום בדבר שמוסיף הבל (מרדכי ריש פרק כירה ובית יוסף סוף סימן רנ"ג בשם שבולי לקט) ובדיעבד יש לסמוך על זה ובלבד שלא יהא רגיל לעשות כן):

ב. **אפילו תבשיל שנתבשל כל צרכו אסור להטמין בשבת אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל ומכל מקום לשום כלים על התבשיל כדי לשמרו מן העכברים או כדי שלא יתטנף בעפרורית שרי שאין זה כמטמין להחם אלא כשומר ונותן כיסוי על הקדירה** (ועיין לעיל סימן רנ"ג):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן רנז – דיני הטמנת חמין</u>

ג. **אלו הם דברים המוסיפים הבל פסולת של זיתים או של שומשמין וזבל ומלח וסיד וחול בין לחים בין יבשים ותבן וזגין ומוכין ועשבים בזמן ששלשתן לחין ואלו דברים שאינם מוסיפים הבל כסות ופירות וכנפי יונה** (או שאר נוצות מהרר"א בהגהות) **ונעורת של פשתן ונסורת של חרשין** (פירוש הקש הדק הנופל מן העץ כשמגררים אותו במגירה). הגה: יש אומרים דמותר להטמין בסלעים אף על פי שמוסיפין הבל דמלתא דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן (תוספות ומרדכי ריש פרק לא יחפור):

ד. **אף על פי שאין טומנין בשבת אפילו בדבר שאין מוסיף הבל אם טמן בו מבעוד יום ונתגלה משחשיכה מותר לחזור ולכסותו. וכן אם רצה להוסיף עליו בשבת מוסיף וכן אם רוצה ליטלו כולו ולתת אחר במקומו בין שהראשון חם יותר מהשני בין שהשני חם יותר מהראשון אפילו לא היה מכוסה אלא בסדין יכול ליטלו לכסותו בגלופקרין והוא שנתבשלה הקדירה כל צרכה אבל אם אינה מבושלת כל צרכה אפילו להוסיף על הכיסוי אסור שתוספת זה גורם לה להתבשל:**

ה. **אם פינה התבשיל בשבת מקדירה שנתבשל בה לקדירה אחרת מותר להטמינו בדבר שאינו מוסיף הבל:**

ו. **מותר להטמין בשבת דבר צונן בדבר שאינו מוסיף הבל כדי שלא יצטנן ביותר או כדי שתפיג צינתו אבל בדבר המוסיף הבל אפילו להטמין צונן גמור ואפילו מבעוד יום נמי אסור:**

ז. **כל היכא דאסרינן הטמנה אפילו בקדירה מבושלת כל צרכה אסרינן ואפילו מצטמק ורע לו.** הגה: וכן עיקר ויש מקילין ואומרים דכל שהוא חי לגמרי או נתבשל כל צרכו מותר בהטמנה כמו בשיהוי וכמו שנתבאר לעיל סימן רנ"ג ובמקום שנהגו להקל על פי סברא זו אין למחות בידם אבל אין לנהוג כן בשאר מקומות:

ח. **אף על פי שמותר להשהות קדירה על גבי כירה שיש בה גחלים על פי הדרכים שנתבארו בסימן רנ"ג אם הוא מכוסה בבגדים אף על פי שהבגדים אינם מוסיפים הבל מחמת עצמן מכל מקום מחמת אש שתחתיהם מוסיף הבל** (ואסור) **ומיהו כל שהוא בענין שאין הבגדים נוגעים בקדירה אף על פי שיש אש תחתיה כיון שאין עושה דרך הטמנה שרי הלכך היכא שמעמיד קדירה על גבי כירה או כופח שיש בהם גחלים ואין שולי הקדירה נוגעים בגחלים שיהוי מקרי ומותר על פי הדרכים שנתבארו בסימן רנ"ג ואם נתן על הקדירה כלי רחב שאינו נוגע בצדי הקדירה ונתן בגדים על אותו כלי רחב מותר דכיון שאין הבגדים נתונים אלא על אותו כלי רחב שאינו נוגע בצדי קדירה אין כאן הטמנה וכן מותר להניח הקדירה בתנורים שלנו על ידי שיתן בתוכה חתיכה חיה והוא שלא תהא הקדירה נוגעת בגחלים ואף על פי שמכסה פי התנור בבגדים כיון שאין הבגדים נוגעים בקדירה לאו הטמנה היא ושרי.** הגה: והטמנה שעושין במדינות אלו שמטמינים בתנור וטחין פי התנור בטיט שרי לכולי עלמא (אור זרוע ותרומת הדשן סימן ס"ט ואגור) וכמו שנתבאר לעיל סוף סימן רנ"ד ויתבאר לקמן סוף סימן רנ"ט ומצוה להטמין לשבת כדי שיאכל חמין בשבת כי זהו מכבוד ועונג שבת וכל מי שאינו מאמין בדברי החכמים ואוסר אכילת חמין בשבת חיישינן שמא אפיקורוס הוא (הר"ן פרק במה טומנין וכל בו):

סימן רנח – שמותר להשים ערב שבת דבר קר על קדירה חמה, ובו סעיף אחד

א. **מותר להניח מבעוד יום כלי שיש בו דבר קר על גבי קדירה חמה שאין זה כטומן בדבר המוסיף הבל:**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן רנט – כמה דיני הטמנה וטלטולם, ובו ז' סעיפים

א. **מוכין** (פירוש כל דבר רך קרוי מוכין כגון צמר גפן ותלישי צמר רך של בהמה וגרירת בגדים בלוים) **שטמן בהם דרך מקרה אסור לטלטלן אלא מנער הכיסוי והן נופלות וכגון שמקצתן מגולה שאין זה טלטול אלא מצדו ואם יחדן לכך מותר לטלטלן אבל אם טמן בגיזי צמר אפילו לא יחדן לכך מותר לטלטלן והני מילי סתם גיזין שאין עומדין לסחורה אבל אם נתנם לאוצר לסחורה צריכין יחוד ואם טמן בהם בלא יחוד מנער הכיסוי והן נופלות דהיינו לומר שנוטל כיסוי הקדירה שיש תורת כלי עליה ואף על פי שהם עליה לא איכפת לן דלא נעשית בסיס להן:**

ב. **הנותנים אבנים ולבנים סביב הקדירה צריך שייחדם לכך לעולם שהרי כל זמן שלא יחדן אינם חשובים לו ומשליכן הילכך אסור לטלטלן אם לא שיצניעם ומיחדן לכך:**

ג. **הטומן בקופה מלאה גיזי צמר שאסור לטלטל והוציא הקדירה כל זמן שלא נתקלקלה הגומא יכול להחזירה ואם נתקלקלה לא יחזירנה ואפילו לכתחלה יכול להוציא על דעת להחזירה אם לא תתקלקל ולא חיישינן שמא יחזירנה אף אם תתקלקל ויש אומרים שאפילו טמן בדבר שמותר לטלטל אם נתקלקל הגומא לא יחזיר מפני שתצטרך הקדירה לעשות לעצמה מקום כשמחזירה ונמצא כמי שטומן בשבת:**

ד. **טמן בדבר שאינו ניטל וכיסה פיה בדבר הניטל מגלה הכיסוי ואוחז בקדירה ומוציאה:**

ה. **טמן וכיסה בדבר שאינו ניטל אם מקצת הקדירה מגולה נוטל ומחזיר ואם לאו אינו נוטל:**

ו. **יום טוב שחל להיות בערב שבת יש מי שאוסר להטמין באבנים משום דהוי כמו בנין ויש מתירים:**

ז. **תנור שמניחים בו החמין וסותמין פיו בדף ושורקין** (פירוש מחליקין) **אותו בטיט מותר לסתור אותה סתימה כדי להוציא החמין ולחזור ולסותמו ואם יש בו גחלים לוחשות מותר על ידי אינו יהודי.** הגה: ויש מחמירין שלא לסתור סתימת התנור הטוח בטיט על ידי ישראל אם אפשר לעשות על ידי אינו יהודי וכן אם אפשר לעשותו על ידי ישראל קטן לא יעשה ישראל גדול ואם אי אפשר יעשה גדול על ידי שינוי קצת והכי נהוג (תרומת הדשן סימן ס"ה ואגור) ונראה לי הא דמותר לחזור לסתום התנור היינו ביום דבכבר כל הקדירות מבושלות כל צרכן אבל בלילה סמוך להטמנתו דיש לספק שמא הקדירות עדיין אינן מבושלות כל צרכן אסור לסתום התנור דגורם בישול כמו שנתבאר סימן רנ"ז סעיף ד' ואפילו על ידי אינו יהודי אסור כמו שנתבאר לעיל סוף סימן רנ"ג. (ושאר דיני חזרה בשבת עיין לקמן סימן שי"ח):

סימן רס – דיני הכנסת שבת, ובו ב' סעיפים

א. **מצוה לרחוץ.** הגה: כל גופו ואם אי אפשר לו ירחוץ (טור) **פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת ומצוה לחוף הראש ולגלח הצפרנים בערב שבת.** הגה: ואם היו שערות ראשו גדולות מצוה לגלחן (אור זרוע פרק אלו מגלחין) וכשנוטל צפרניו לא יטול אותן כסדרן ויתחיל בשמאל בקמיצה ובימין באצבע וסימן לזה דבהג"א בשמאלו ובדאג"ה בימין (אבודרהם וספר המוסר):

ב. **כשיהיה סמוך לחשיכה ישאל לאנשי ביתו בלשון רכה עשרתם ערבתם הפרשתם חלה ויאמר להם הדליקו את הנר.** ובמקום שאין מעשרין אין צריך לומר עשרתם (טור):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן רסא – זמן הדלקת הנרות לשבת, ובו ד' סעיפים

א. ספק חשיכה והוא בין השמשות (והיינו כדי שיעור הלוך ג' רבעי מיל אחר שקיעת החמה (טור בסימן רל"ג וכדלקמן סוף סימן ג') ושיעור מיל הוא שליש שעה פחות חלק ל') **אין מעשרין את הודאי ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות ואין מערבין עירובי תחומין** (ועיין לקמן סימן תט"ו סעיף ב') **אבל מעשרין את הדמאי וטומנין את החמין ומערבין עירובי חצירות** (ועיין לקמן סימן שצ"ג). **ומותר לומר לאינו יהודי בין השמשות להדליק נר לצורך שבת וכן לומר לו לעשות כל מלאכה שהיא לצורך מצוה או שהוא טרוד ונחפז עליה.** הגה: וכן מי שקבל עליו שבת שעה או ב' קודם חשיכה יכול לומר לאינו יהודי להדליק הנר ושאר דברים שצריך (מהרי"ו סימן קי"ו) (ועיין לקמן סימן שמ"ב):

ב. יש אומרים שצריך להוסיף מחול על הקודש וזמן תוספת זה הוא מתחלת השקיעה שאין השמש נראית על הארץ עד זמן בין השמשות והזמן הזה שהוא ג' מילין ורביע רצה לעשותו כולו תוספת עושה רצה לעשות ממנו מקצת עושה ובלבד שיוסיף איזה זמן שיהיה ודאי יום מחול על הקודש. ושיעור זמן בין השמשות הוא ג' רבעי מיל שהם מהלך אלף ות"ק אמות קודם הלילה. הגה: ואם רוצה להקדים ולקבל עליו השבת מפלג המנחה ואילך הרשות בידו (טור ובגור בשם תוספות פרק תפלת השחר) (ועיין לקמן סימן רס"ז):

ג. מי שאינו בקי בשיעור זה ידליק בעוד שהשמש בראש האילנות ואם הוא יום המעונן ידליק כשהתרנגולין יושבים על הקורה מבעוד יום ואם הוא בשדה שאין שם תרנגולים ידליק כשהעורבים יושבים מבעוד יום:

ד. אחר עניית ברכו אף על פי שעדיין יום הוא אין מערבין ואין טומנין משום דהוא קבליה לשבת עליה ולדידן הוי אמירת מזמור שיר ליום השבת כעניית ברכו לדידהו:

סימן רסב – לקדש השבת בשולחן ערוך ובכסות נקיה, ובו ג' סעיפים

א. יסדר שלחנו ויציע המטות ויתקן כל ענייני הבית כדי שימצאנו ערוך ומסודר בבואו מבית הכנסת. הגה: ויהיה שלחנו ערוך כל יום השבת וכן המנהג ואין לשנות (טור סוף סימן רפ"ט ומרדכי סוף פרק כל כתבי והגהות מרדכי פרק כ"ט דשבת):

ב. ישתדל שיהיו לו בגדים נאים לשבת ואם אי אפשר לו לפחות ישלשל (פירוש ישלשלם כלפי מטה שיהיו ארוכים כמדת העשירים היושבים בביתם. רש"י שם) **בגדיו למטה דרך כבוד:**

ג. ילבש בגדיו הנאים וישמח בביאת שבת כיוצא לקראת המלך וכיוצא לקראת חתן וכלה דרבי חנינא מעטף וקאי בפניא דמעלי שבתא ואמר בואו ונצא לקראת שבת מלכתא. ר' ינאי אומר בואי כלה בואי כלה. הגה: וילביש עצמו בבגדי שבת מיד אחר שרחץ עצמו וזהו כבוד השבת ועל כן לא ירחץ לשבת אלא סמוך לערב שילביש עצמו מיד (הגהות מרדכי החדשים):

סימן רסג – מי ומי המדליקין, ואם טעו ביום המעונן, ובו י"ז סעיפים

א. יהא זהיר לעשות נר יפה ויש מכוונים לעשות שתי פתילות אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור. הגה: ויכולין להוסיף ולהדליק ג' או ד' נרות וכן נהגו. האשה ששכחה פעם אחת להדליק מדלקת כל ימיה ג' נרות (מהרי"ל) כי יכולין להוסיף על דבר המכוון נגד דבר אחר ובלבד שלא יפחות (אשר"י ומרדכי מסכת ראש השנה וריש פרק יום טוב):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן רסג – מי ומי המדליקין, ואם טעו ביום המעונן

ב. אחד האנשים ואחד הנשים חייבים להיות בבתיהם נר דלוק בשבת. אפילו אין לו מה יאכל שואל על הפתחים ולוקח שמן ומדליק את הנר שזה בכלל עונג שבת הוא:

ג. הנשים מוזהרות בו יותר מפני שמצויות בבית ועוסקות בצרכי הבית. אם אין ידו משגת לקנות נר לשבת ולקידוש היום נר שבת קודם וכן אם אין ידו משגת לקנות נר לשבת ונר לחנוכה נר שבת קודם משום שלום הבית דאין שלום בבית בלא נר (ואם אין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולקנות נר חנוכה עיין לקמן סימן תרע"ה):

ד. לא יקדים למהר להדליקו בעוד היום גדול שאז אינו ניכר שמדליקו לכבוד שבת וגם לא יאחר ואם רוצה להדליק נר בעוד היום גדול ולקבל עליו שבת מיד רשאי כי כיון שמקבל עליו שבת מיד אין זו הקדמה ובלבד שיהא מפלג המנחה ולמעלה שהוא שעה ורביע קודם הלילה. הגה: ועיין לקמן סימן רס"ז ואם היה הנר דלוק מבעוד היום גדול יכבנו ויחזור וידליקנו לצורך שבת (טור):

ה. כשידליק יברך ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של שבת, אחד האיש ואחד האשה גם ביום טוב צריך לברך להדליק נר של יום טוב. וביום הכיפורים בלא שבת יש מי שאומר שלא יברך ועיין לקמן סימן תר"י. הגה: יש מי שאומר שמברכין קודם ההדלקה ויש מי שאומר שמברך אחר ההדלקה (מרדכי סוף במה מדליקין) וכדי שיהא עובר לעשייתו לא יהנה ממנה עד לאחר הברכה ומשימין היד לפני הנר אחר הדלקה ומברכין ואחר כך מסלקין היד וזה מקרי עובר לעשייה וכן המנהג (מהרי"ל):

ו. בחורים ההולכים ללמוד חוץ לביתם צריכים להדליק נר שבת בחדרם ולברך עליו אבל מי שהוא אצל אשתו אין צריך להדליק בחדרו ולברך עליו לפי שאשתו מברכת בשבילו:

ז. אורח שאין לו חדר מיוחד וגם אין מדליקין עליו בביתו צריך להשתתף בפרוטה:

ח. ב' או ג' בעלי בתים אוכלים במקום אחד יש אומרים שכל אחד מברך על מנורה שלו ויש מגמגם בדבר ונכון ליזהר בספק ברכות ולא יברך אלא אחד. הגה: אבל אנו אין נוהגין כן:

ט. המדליקין בזויות הבית ואוכלים בחצר אם אין הנרות ארוכות שדולקות עד הלילה הוי ברכה לבטלה:

י. לבעל הלכות גדולות כיון שהדליק נר של שבת חל עליו שבת ונאסר במלאכה ועל פי זה נוהגות קצת נשים שאחר שברכו והדליקו הנרות משליכות לארץ הפתילה שבידן שהדליקו בה ואין מכבות אותה ויש אומרים שאם תתנה קודם שהדליקה שאינה מקבלת שבת עד שיאמר החזן ברכו מועיל ויש אומרים שאינו מועיל לה ויש חולקים על בעל הלכות גדולות ואומרים שאין קבלת שבת תלוי בהדלקת הנר אלא בתפלת ערבית שכיון שאמר החזן ברכו הכל פורשין ממלאכתם ולדידן כיון שהתחילו מזמור שיר ליום השבת הוי כברכו לדידהו. הגה: והמנהג שאותה אשה המדלקת מקבלת שבת בהדלקה אם לא שתתנה תחלה ואפילו תנאי בלב סגי (מרדכי) אבל שאר בני הבית מותרין במלאכה עד ברכו ועיקר הדלקה תלויה בנרות שמדליקין על השלחן אבל לא בשאר הנרות שבבית (אור זרוע) וצריך להניח הנרות במקום שמדליקין לא להדליק במקום זה ולהניח במקום אחר (מרדכי פרק במה מדליקין):

יא. אף על פי שלא התפללו הקהל עדיין אם קדם היחיד והתפלל של שבת מבעוד יום חל עליו קבלת שבת ואסור בעשיית מלאכה ואפילו אם אומר שאינו רוצה לקבל שבת:

יב. אם רוב הקהל קבלו עליהם שבת המיעוט נמשכים אחריהם על כרחם:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן רסג – מי ומי המדליקין, ואם טעו ביום המעונן

יג. אדם שבא לעיר בערב שבת וכבר קבלו אנשי העיר עליהם שבת אף על פי שעדיין היום גדול אם היו עליו מעות או שום חפץ מניחו ליפול:

יד. אם ביום המעונן טעו צבור וחשבו שחשיכה והדליקו נרות והתפללו תפלת ערבית של שבת ואחר כך נתפזרו העבים וזרחה חמה אינם צריכים לחזור ולהתפלל ערבית אם כשהתפללו היה מפלג המנחה ולמעלה ואם יחיד הוא שטעה בכך צריך הוא לחזור ולהתפלל תפלת ערבית ולענין עשיית מלאכה בין צבור בין יחיד מותרים דקבלת שבת היתה בטעות ויש אומרים שאותם שהדליקו נרות אסורים בעשיית מלאכה ושאר אנשי הבית מותרין ויש אומרים שאותו נר שהודלק לשם שבת אסור ליגע בו ולהוסיף בו שמן ואפילו אם כבה אסור לטלטלו:

טו. מי ששהה להתפלל מנחה בערב שבת עד שקבלו הקהל שבת לא יתפלל מנחה באותו בית הכנסת אלא ילך חוץ לאותו בית הכנסת ויתפלל תפלה של חול והוא שלא קבל שבת עמהם אבל אם ענה וקבל שבת עמהם אינו יכול להתפלל תפלת חול אלא יתפלל ערבית שתים:

טז. אם בא לבית הכנסת סמוך לקבלת הצבור שבת מתחיל להתפלל מנחה ואף על פי שבעודו מתפלל יקבלו הצבור שבת אין בכך כלום הואיל והתחיל בהיתר:

יז. יש אומרים שמי שקבל עליו שבת קודם שחשכה מותר לומר לישראל חבירו לעשות לו מלאכה. הגה: ומותר ליהנות מאותה המלאכה בשבת וכל שכן במוצאי שבת. מי שמאחר להתפלל במוצאי שבת או שממשיך סעודתו בלילה מותר לומר לחבירו ישראל שכבר התפלל והבדיל לעשות לו מלאכתו להדליק לו נרות ולבשל לו ומותר ליהנות ולאכול ממלאכתו, כן נראה לי:

סימן רסד – דיני הפתילה והשמן, ובו י' סעיפים

א. אין עושין פתילה לנר של שבת בין נר שעל השלחן בין כל נר שמדליק בבית מדבר שהאור אינו נאחז בו אלא נסרך סביביו והשלהבת קופצת כגון צמר ושער וכיוצא בהם אלא מדבר שהאור נתלה בו כגון פשתן נפוצה ובגד שש וצמר גפן וקנבוס וכיוצא בהן. הגה: ואם הדליק בדברים האסורים אסור להשתמש לאורו (תשובת הרשב"א סימן קע"א) ויש אומרים דאם יש נר אחד מדברים המותרים מותר להשתמש לאור האחרים וכן דבר שאפשר בלא נר מותר לעשות אפילו אצל נרות האחרים ולצורך שבת יש להקל בדיעבד (הגהות מרדכי פרק קמא ופרק ב' דשבת):

ב. כרך דבר שמדליקין בו על דבר שאין מדליקין בו אם נתכוין להעבות (פירוש לעשותה עבה) **הפתילה כדי להוסיף אורה אסור ואם נתכוון להקשות הפתילה כדי שתהא עומדת ולא תשלשל למטה מותר ומטעם זה מותר לכרוך דבר שמדליקין בו על גבי גמי או קש כדי ליתן הפתילה בעששית.** הגה: נותנין גרגיר של מלח וגריס של פול על פי הנר בערב שבת כדי שיהא דולק יפה בשבת (מיימוני פרק ה' וטור):

ג. אין מדליקין נר לשבת אלא משמן הנמשך אחר הפתילה ולפיכך אין מדליקין בזפת ולא בשעוה ולא בשמן העשוי מצמר גפן ולא באליה ולא בחלב וכן אין מדליקין בעטרן מפני שריחו רע ויניחנו ויצא ולא בצרי מפני שריחו נודף שמא יסתפק ממנו ונמצא מתחייב משום מכבה:

ד. אפילו נתן מעט שמן זית בשמנים אלו שאינם נמשכים ואז נמשכין אין מדליקין בהם:

ה. חלב מהותך וקרבי דגים אין מדליקין בהם ואם נתן בהם מעט מאחת משמנים שמדליקין בהם מותר להדליק בהם:

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך או ח הלכות שבת מחולק לג' חדשים עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות שבת בכל תקופת השנה שהיא ג' חדשים ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן רסד – דיני הפתילה והשמן

ו. שאר כל השמנים חוץ מאלו מדליקים בהם ומכל מקום שמן זית מצוה מן המובחר:

ז. כרך זפת או שעוה או חלב סביב הפתילה מדליקין בהם:

ח. המדליק צריך שידליק רוב מה שיוצא מן הפתילה מהנר:

ט. אין צריך להבהב הפתילה (פירוש ענין הבהוב יפול על דבר שאינו נשרף לגמרי וגם לא קיים לגמרי) (אל תאכלו ממנו נא תרגום יונתן מהבהב). הגה: ומכל מקום נהגו להדליק הפתילה ולכבותה כדי שתהיה מחורכת ויאחז בה האור יפה (טור):

י. אין מדליקין בסמרטוטין אפילו מחורכין:

סימן רסה – דין כלים הנתנים תחת הנר, ובו ד' סעיפים

א. אין נותנין כלי מנוקב מלא שמן על פי הנר כדי שיהא נוטף בתוכו גזירה שמא יסתפק ממנו ויתחייב משום מכבה ואם חברו לו בסיד או בחרסית מותר דכיון שהוא כלי אחד בדיל מיניה משום איסור שבת:

ב. לא ימלא קערה שמן ויתננה בצד הנר ויתן ראש הפתילה בתוכה בשביל שתהא שואבת גזירה שמא יסתפק ממנו:

ג. אין נותנין כלי בשבת תחת הנר לקבל שמן הנוטף מפני שהוא מבטל כלי מהיכנו ומותר ליתנו מבעוד יום והשמן הנוטף אסור להסתפק ממנו בשבת. הגה: ואסור ליגע בנר דולק כשהוא תלוי אף על פי שאינו מטלטלו ואין בו משום מוקצה בנגיעה בעלמא מכל מקום אסור פן יתנדנד קצת מנגיעתו ויטה (אור זרוע):

ד. נותנים כלי תחת הנר לקבל נצוצות מפני שאין בהם ממש ואין כאן ביטול כלי מהיכנו אבל לא יתן לתוכו מים אפילו מבעוד יום מפני שמקרב זמן כיבוי הנצוצות ומכל מקום מותר ליתן מים בעששית שמדליקים בה בערב שבת כיון שאינו מתכוין לכבוי אלא להגביה השמן. הגה: ויש אומרים אפילו מתכוין לכיבוי שרי מאחר שאין המים בעין אלא תחת השמן לא הוי אלא גרם כיבוי וכן נוהגין (סמ"ג):

סימן רסו – דין מי שהחשיך לו בדרך, ובו י"ג סעיפים

א. מי שהיה בא בדרך וקדש עליו היום והיה עמו מעות ויש לו חמורו וגם יש עמו אינו יהודי לא יניח כיסו על חמורו מפני שהוא מצווה על שביתתו אלא נותן כיסו לאינו יהודי להוליכו לו ולמוצאי שבת לוקחו ממנו ואפילו לא נתן לו שכר על זה ואף על פי שנתנו לו משחשיכה מותר אבל אם מצא מציאה אינו יכול ליתנה לאינו יהודי אלא אם כן באה לידו מבעוד יום דהשתא הויא ככיסו:

ב. אם אין עמו אינו יהודי מניחו על חמורו וכדי שלא יהא חייב משום מחמר (פירוש מנהיג את החמור) אי איכא עקירה והנחה מניחו לאחר שעקרה יד ורגל ללכת דלאו עקירה היא וכשהיא עומדת נוטל הימנה ולאחר שתחזור ותעקר רגלה יניחנו ויש אומרים שצריך ליזהר מלהנהיגה בקול רם כל זמן שהכיס עליה. הגה: והוא לא ירכב על החמור אלא ילך ברגליו ואם הוא צריך לצאת חוץ לתחום מפני שמתיירא מן הלסטים או שאר סכנה ואפילו הוא תוך התחום יכול לישב על החמור ולרכוב (ריב"ש ובית יוסף בשם תשב"ץ):

ג. היה עמו חמורו וחרש שוטה וקטן יניחנו על החמור ולא יתננה לאחד מאלו:

ד. היה עמו חרש ושוטה יתננו לשוטה לפי שאין לו דעת כלל:

ה. שוטה וקטן יתננו לשוטה שהקטן יבא לכלל דעת חרש וקטן יתננו למי שירצה:

המשך סימן רסו – דין מי שהחשיך לו בדרך

ו. ויש אומרים שכשנותנו לאחד מאלו מניחו עליו כשהוא מהלך ונוטלו ממנו כשהוא עומד. הגה: ודוקא כשנותן להם משחשכה אבל כשנותן להם מבעוד יום מותר בכל ענין:

ז. אם אין עמו שום אחד מכל אלו יטלטלנו פחות מארבע אמות ודוקא כיסו או מציאה שבאה לידו אבל אם לא באה לידו לא:

ח. יש אומרים דדוקא מי שהחשיך לו בדרך שהיה סבור שעדיין יש שהות ביום אבל מי שיצא מביתו סמוך לחשכה ושכח והוציא לרשות הרבים לא התירו לו בשום אחד מהדרכים האלו:

ט. הגיע לחצר החיצונה המשתמרת נוטל מעל החמור כלים הנטלים ושאינם נטלים מתיר את החבלים והשקים נופלים ואם היתה טעונה כלי זכוכית שאסור לטלטלם כגון שהם כוסות של מקיזי דם שאין ראוים בשבת לכלום לפי שהם מאוסים ואם יפלו לארץ ישברו מניח תחתיהם כרים וכסתות. ודוקא במשאות קטנים שיכול לשמטן מתחתיהן אבל אם הם גדולים שאינו יכול לשמוט הכרים מתחתיהן אסור להניחם תחתיהן מפני שמבטל כלי מהיכנו (פירוש מהתשמיש שהיה מוכן לו) אלא פורקן בנחת שלא ישברו ולא יניחם על הבהמה משום צער בעלי חיים:

י. חשכה לו בדרך ותפלין בראשו או שיושב בבית המדרש בשדה וחשכה לו מניח ידו עליהם עד שמגיע לביתו ואם יש בית סמוך לחומה שנשמרים בתוכו מניחן שם:

יא. היתה חבילתו מונחת על כתפו וקידש עליו היום רץ תחתיה עד ביתו ודוקא רץ אבל לילך לאט לא כיון דלית היכירא אתי למעבד עקירה והנחה דזמנין קאי ולאו אדעתיה אבל רץ אית ליה היכירא וכי מטי לביתיה כי היכי דלא קאי פורתא ואשתכח דקא מעייל מרשות הרבים לרשות היחיד זורק לה כלאחר יד דהיינו שלא כדרך זריקה כגון מכתפיו ולאחריו:

יב. יש אומרים דדוקא בחבילה התירו לעשות כן אבל לא בכיסו ויש אומרים דהוא הדין לכיסו. הגה: ומי ששכח כיסו עליו בשבת אם הוא בביתו יכול לילך עמו לחדר להתיר חגורו וליפול שם להצניעו ואם הוא בשוק אסור להביאו לביתו רק מתיר חגורו בשוק והוא נופל ואומר לאינו יהודי לשמרו ואם מביאו אין לחוש (אגודה מסכת ביצה בית יוסף סימן ש"ט) ועיין לקמן סימן ש"י אם הכיס תפור בבגדו מה דינו:

יג. מצא ארנקי בשבת אסור ליטלו אף על פי שירא פן יקדמנו אחר:

סימן רסז – דיני התפלה בערב שבת, ובו ג' סעיפים

א. בתפלת המנחה בערב שבת אין נופלין על פניהם:

ב. מקדימין להתפלל ערבית יותר מבימות החול ובפלג המנחה יכול להדליק ולקבל שבת בתפלת ערבית ולאכול מיד (ועיין לעיל סימן רל"ג כיצד משערין שיעור פלג המנחה):

ג. בברכת השכיבנו אינו חותם בה שומר עמו ישראל אלא כיון שהגיע לובצל כנפיך תסתירנו אומר ופרוס סכת שלום עלינו ועל ירושלים עירך ברוך אתה ה' הפורס סכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים:

סימן רסח – דין הטועה בתפלת השבת, ובו י"ג סעיפים

א. אומר ויכלו בתפלת ערבית:

ב. אם טעה והתחיל תפלת החול גומר אותה ברכה שנזכר בה שטעה ומתחיל של שבת לא שנא נזכר בברכת אתה חונן לא שנא נזכר בברכה אחת משאר הברכות בין בערבית בין בשחרית מוסף ומנחה ויש אומרים דבמוסף פוסק אפילו באמצע ברכה:

המשך סימן רסח – דין הטועה בתפלת השבת

ג. אם היה סבור שהוא חול והתחיל אדעתא דחול ומיד כשאמר תיבת אתה נזכר קודם שאמר חונן הוה ליה התחיל בשל חול וגומר אותה ברכה אבל אם היה יודע שהוא שבת ושלא בכוונה התחיל תיבת אתה אפילו אם הוא בתפלת שחרית שאינה פותחת באתה אינו גומר ברכת אתה חונן דחשבינן ליה כטעה בתפלת שבת בין זו לזו. הגה: דהרי יכול לומר אתה קדשת או אתה אחד (תרומת הדשן סימן י"ד):

ד. מי שהתפלל תפלה של חול בשבת ולא הזכיר של שבת לא יצא ואם הזכיר של שבת בתוך שמונה עשרה אף על פי שלא קבע ברכה לשבת יצא. הגה: במוסף אפילו לא אמר רק ונעשה לפניך את חובותינו בתמידי יום ובקרבן מוסף יצא (בית יוסף בשם הרא"ש פרק מי שמתו):

ה. טעה והתפלל של חול בשבת ולא הזכיר של שבת אם עקר רגליו חוזר לראש ואם לא עקר רגליו אף על פי שסיים תפלתו אינו חוזר אלא לשל שבת. (ושליח ציבור ששכח של שבת בשחרית עיין סימן קכ"ו):

ו. הטועה בתפלת שבת והחליף של זו בזו אינו חוזר ויש אומרים שאם החליף של מוסף באחרת או אחרת בשל מוסף חוזר:

ז. חוזרים לומר ויכלו משום יום טוב שחל להיות בשבת שאין אומרים אותו בתפלה וגם להוציא למי שאינו יודע ואומרים אותו בקול רם ומעומד:

ח. ואומר שליח ציבור ברכה אחת מעין שבע ואין היחיד אומר אותה. הגה: מיהו אם היחיד רוצה להחמיר על עצמו יכול לאמרה בלא פתיחה ובלא חתימה וכן נוהגין הצבור לאמרה עם שליח ציבור בלא פתיחה וחתימה (אגודה וכל בו):

ט. יום טוב שחל להיות בשבת אינו מזכיר של יום טוב בברכה מעין שבע (פירוש ברכת אל עליון קונה וכו'):

י. אין אומרים ברכה מעין שבע בבית חתנים ואבלים דליכא טעמא דמאחרין לבוא שיהיו ניזוקין:

יא. אף בשבת שאחר יום טוב אומרים ברכה מעין שבע:

יב. אין לדבר בשעה שאומרים ויכלו ולא בשעה שאומר שליח ציבור ברכה מעין שבע:

יג. אם התפלל של חול ולא הזכיר של שבת או שלא התפלל כלל ושמע משליח ציבור ברכה מעין שבע מראש ועד סוף יצא:

סימן רסט – דין הקידוש בבית הכנסת, ובו סעיף אחד

א. נוהגין לקדש בבית הכנסת ואין למקדש לטעום מיין הקידוש אלא מטעימו לקטן דאין קידוש אלא במקום סעודה (ועיין לקמן סימן רע"ג) ומעיקרא לא נתקן אלא בשביל אורחים דאכלי ושתי בבי כנישתא להוציאם ידי חובתם ועכשיו אף על גב דלא אכלי אורחים בבי כנישתא לא בטלה התקנה זהו טעם המקומות שנהגו לקדש בבית הכנסת אבל יותר טוב להנהיג שלא לקדש בבית הכנסת וכן מנהג ארץ ישראל. הגה: ונהגו לעמוד בשעה שמקדשין בבית הכנסת:

סימן ער – לומר משנת במה מדליקין, ובו ב' סעיפים

א. נוהגים לומר פרק במה מדליקין והספרדים אומרים אותו קודם תפלת ערבית והוא הנכון:

ב. יש שאין אומרים אותו ביום טוב שחל להיות בערב שבת ויש שאין אומרים אותו בשבת של חנוכה. הגה: ואין נוהגין כן בחנוכה ובשבת של חול המועד אין אומרים אותו (מנהגים) וכן ביום טוב שחל להיות בשבת אין אומרים אותו (מהרי"ל הלכות סוכה):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן רעא – דיני קידוש על היין, ובו י"ז סעיפים

א. כשיבא לביתו ימהר לאכול מיד:

ב. נשים חייבות בקידוש אף על פי שהוא מצות עשה שהזמן גרמא (פירוש מצות עשה התלויה בזמן) **משום דאיתקש זכור לשמור והני נשי הואיל ואיתנהו בשמירה איתנהו בזכירה ומוציאות את האנשים הואיל וחייבות מן התורה כמותם:**

ג. אם אין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולהכין צרכי סעודה לכבוד הלילה ולכבוד היום ולקידוש היום מוטב שיקנה יין לקידוש הלילה ממה שיכין צרכי הסעודה או ממה שיקנה יין לצורך היום והא דתניא כבוד יום קודם לכבוד לילה היינו דוקא בשאר צרכי סעודה אבל אם אין לו אלא כוס אחד לקידוש כבוד לילה קודם לכבוד יום:

ד. אסור לטעום כלום קודם שיקדש אפילו מים ואפילו אם התחיל מבעוד יום צריך להפסיק שפורס מפה ומקדש ואם היו שותים יין תחלה אינו אומר אלא קידוש בלבד בלא ברכת היין ואחר כך מברך ברכת המוציא ואם אין לו יין ומקדש על הפת אינו מברך המוציא ויש אומרים שאף כשמקדש על היין אינו מברך המוציא:

ה. שנים שהיו שותים ואמרו בואו ונקדש קידוש היום נאסר עליהם לשתות עד שיקדשו ואם רצו לחזור ולשתות קודם שיקדשו אף על פי שאינם רשאים צריכים לחזור ולברך תחלה בורא פרי הגפן ואחר כך ישתו. הגה: אדם ששכח לקדש עד לאחר שברך ברכת המוציא ונזכר קודם שאכל יקדש על הפת ואחר כך יאכל אבל בהבדלה יאכל תחלה דהרי אין מבדילין על הפת (הגהות אלפסי ומרדכי פרק ב"מ):

ו. אם גמר סעודתו וקידש היום קודם שברך ברכת המזון מברך ברכת המזון על כוס ראשון ואחר כך אומר קידוש היום על כוס שני וצריך להזכיר של שבת בברכת המזון אף על פי שמברך קודם קידוש. הגה: ויש אומרים דאינו מזכיר של שבת דאזלינן בתר תחלת הסעודה וכן עיקר כמו שנתבאר לעיל סוף סימן קפ"ח ויש מחלוקת אם יטעום מכוס של ברכת המזון קודם שיקדש גם אם צריך לאכול מעט אחר הקידוש כדי שיהא הקידוש במקום סעודה. **ויש אומרים דאף בגמר סעודתו אינו מברך ברכת המזון תחלה אלא פורס מפה ומקדש ומברך המוציא ואוכל מעט ואחר כך מברך ברכת המזון.** הגה: והכי נהוג להוציא את נפשו מפלוגתת סברא ראשונה:

ז. אף על פי שאסור לו לטעום קודם קידוש אם טעם מקדש:

ח. אם לא קידש בלילה בין בשוגג בין במזיד יש לו תשלומין למחר כל היום. הגה: ואומר כל הקידוש של לילה (בית יוסף) מלבד ויכלו (אורח חיים בשם תוספות):

ט. צריך שתהיה מפה על השלחן תחת הפת ומפה אחרת פרוסה על גביו:

י. מקדש על כוס מלא יין שלא יהיה פגום וטעון כל מה שטעון כוס של ברכת המזון ואומר ויכלו מעומד ואחר כך אומר בורא פרי הגפן ואחר כך קידוש. הגה: ויכול לעמוד בשעת הקידוש ויותר טוב לישב (כל בו) ונוהגים לישב אף בשעה שאומר ויכלו רק כשמתחילין עומדין קצת לכבוד השם כי מתחילין יום הששי ויכלו השמים ונרמז השם בראשי תיבות. וכשמתחיל יתן עיניו בנרות (מהרי"ל ושכל טוב) ובשעת הקידוש בכוס של ברכה וכן נראה לי עיין לעיל סימן קפ"ג סעיף ד׳:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן רעא – דיני קידוש על היין</u>

יא. **אם אין לו אלא כוס אחד מקדש בו בלילה ואינו טועם ממנו שלא יפגימנו אלא שופך ממנו לכוס אחר וטועם יין של קידוש מהכוס השני ולמחר מקדש במה שנשאר בכוס ראשון ואם לא היה בו אלא רביעית בצמצום ונחסר ממנו בלילה מוזגו למחר להשלימו לרביעית והיינו דוקא כשיש לו כוס אחר להבדלה שאם לא כן מוטב שיניחנה להבדלה שאי אפשר בפת משיקדש עליו ולא יהא לו יין להבדלה ואם יש לו שני כוסות מצומצמים אחר מזיגה יקדש בלילה באחד ויבדיל על השני ולא יקדש ביום דקידוש הלילה עדיף:**

יב. **אחר שקידש על כוס נוטל ידיו ומברך על נטילת ידים ואם נטל ידיו קודם קידוש גלי דעתיה דריפתא חביבא ליה לא יקדש על היין אלא על הפת.** הגה: ויש אומרים דלכתחלה יש ליטול ידיו קודם הקידוש ולקדש על היין (הרא"ש ומרדכי פרק ערבי פסחים ורשב"א והגהות מיימוני פרק כ"ט והטור) וכן המנהג פשוט במדינות אלו ואין לשנות רק בליל פסח כמו שיתבאר סימן תע"ג:

יג. **צריך לשתות מכוס של קידוש כמלא לוגמיו דהיינו כל שיסלקנו לצד אחד בפיו ויראה מלא לוגמיו והוא רובו של רביעית:**

יד. **אם לא טעם המקדש וטעם אחד מהמסובין כמלא לוגמיו** (פירוש מלא פיו) **יצא ואין שתיית שנים מצטרפת למלא לוגמיו ומכל מקום מצוה מן המובחר שיטעמו כולם ויש אומרים דכיון שבין כולם טעמו כמלא לוגמיו יצאו דשתיית כולם מצטרפת לכשיעור והגאונים סוברים שאם לא טעם המקדש לא יצא וראוי לחוש לדבריהם ודוקא בקידוש אבל בשאר דברים הטעונים כוס מודים הגאונים דסגי בטעימת אחר:**

טו. **קידש וקודם שטעם הפסיק בדיבור חוזר ומברך בורא פרי הגפן ואין צריך לחזור ולקדש והוא הדין אם נשפך הכוס קודם שיטעום ממנו יביא כוס אחר ומברך עליו בורא פרי הגפן ואין צריך לחזור ולקדש:**

טז. **לא יטעמו המסובין קודם שיטעום המקדש אם הם זקוקים לכוסו ששופך ממנו לכוסות שבידם ריקנים או פגומים אבל אם היו להם כוסות יין שאינם פגומים רשאים לשתות קודם שישתה המקדש:**

יז. **אין צריך לשפוך מכוס המקדש לכוסות יין שלפני המסובין אלא אם כן היו פגומים שאז צריך לשפוך לכל כוס וכוס כדי שישתו כלם מכוס שאינו פגום:**

סימן רעב – על איזה יין מקדשים, ובו י' סעיפים

א. **אין מקדשין על יין שריחו רע אף על גב דריחיה וטעמיה חמרא ולא על יין מגולה אפילו האידנא דלא קפדינן אגילוי.** הגה: ואין מקדשין על היין דריחיה חמרא וטעמיה חלא (טור):

ב. **יין מגתו מקדשין עליו וסוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום:**

ג. **מקדשין על יין שבפי החבית אף על פי שיש בו קמחין,** הגה: ויש אוסרין לקדש עליו אלא יסננו תחלה להעביר הקמחין (הגהות מרדכי פרק המוכר פירות ובית יוסף בשם אורחות חיים ותוספות), **ועל יין שבשולי החבית אף על פי שיש בו שמרים ועל יין שחור ועל יין מתוק ועל יין דריחיה חלא וטעמיה חמרא ומכל מקום מצוה לברור יין טוב לקדש עליו:**

ד. **מקדשין על יין לבן והרמב"ן פוסלו לקידוש אפילו בדיעבד אבל מבדילין עליו ומנהג העולם כסברא ראשונה:**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן רעב – על איזה יין מקדשים

ה. יין חי אפילו אם הוא חזק דדרי (פירוש שראוי למזוג) **על חד תלת מיא מקדשין עליו ומכל מקום יותר טוב למזוגו ובלבד שיהא מזוג כראוי.** הגה: ויינות שלנו יותר טובים הם בלא מזיגה (טור):

ו. יין צמוקים מקדשין עליו. (והוא שיש בהן לחלוחית קצת בלא שרייה) (טור):

ז. שמרי יין או חרצנים שנתן עליהם מים אם ראוי לברך עליהם בורא פרי הגפן מקדשין עליו (ועיין לעיל סימן ר"ד סעיף ה׳):

ח. מקדשין על יין מבושל ועל יין שיש בו דבש ויש אומרים שאין מקדשין עליהם. הגה: והמנהג לקדש עליו אפילו יש לו יין אחר רק שאינו טוב כמו המבושל או שיש בו דבש (אגור):

ט. במקום שאין יין מצוי יש אומרים שמקדשין על שכר ושאר משקין חוץ מן המים ויש אומרים שאין מקדשין ולהרא"ש בלילה לא יקדש על השכר אלא על הפת ובבוקר יותר טוב לקדש על השכר שיברך עליו שהכל קודם ברכת המוציא שאם יברך על הפת תחלה אין כאן שום שינוי ודברי טעם הם. הגה: וכן המנהג פשוט כדברי הרא"ש ואם יין בעיר לא יקדש על הפת ומי שאינו שותה יין משום נדר יכול לקדש עליו וישתו אחרים המסובין עמו ואם אין אחרים עמו יקדש על הפת ולא על היין או ישמע קידוש מאחרים (הגהות מיימוני פרק כ"ט דמחזור אחר יין ותשובת מיימוני סוף הפלאה סימן ד׳ דיקדש על הפת לכן צריך לומר החילוק אם אוכל לבדו ואם אוכל עם אחרים):

י. ברכת יין של קידוש פוטרת יין שבתוך הסעודה ואינו טעון ברכה לאחריו דברכת המזון פוטרתו בין שהוא על הכוס בין שאינו על הכוס (ועיין לעיל סימן קע"ד סעיף ו׳):

סימן רעג – שיהיה הקידוש במקום סעודה, ובו ז׳ סעיפים

א. אין קידוש אלא במקום סעודה ובבית אחד מפנה לפנה חשוב מקום אחד שאם קידש לאכול בפנה זו ונמלך לאכול בפנה אחרת אפילו הוא טרקלין גדול אינו צריך לחזור ולקדש. הגה: ומבית לסוכה חשוב כמפנה לפנה (מרדכי פרק ערבי פסחים). **ויש אומרים שכל שרואה מקומו אפילו מבית לחצר אינו צריך לחזור ולקדש ויש אומרים שאם קידש במקום אחד על דעת לאכול במקום אחר שפיר דמי** (ועיין לעיל ריש סימן קע"ח) **והוא שיהיו שני המקומות בבית אחד כגון מחדר לחדר או מאיגרא לארעא** (וכן עיקר):

ב. אם קידש בבית אחד על מנת לאכול שם ואחר כך נמלך לאכול במקום אחר צריך לחזור ולקדש במקום שרוצה לאכול שם:

ג. אם קידש ולא סעד אף ידי קידוש לא יצא. הגה: וצריך לאכול במקום קידוש לאלתר או שיהא בדעתו לאכול שם מיד אבל בלאו הכי אפילו אכל במקום קידוש אינו יוצא (מהר"י מולון) ואם היה בדעתו שלא לאכול שם מיד ונמלך ואכל יצא (בית יוסף סוף הסימן):

ד. יכול אדם לקדש לאחרים אף על פי שאינו אוכל עמהם דלדידהו הוי מקום סעודה ואף על גב דבברכת היין אינו יכול להוציא אחרים אם אינו נהנה עמהם כיון דהאי בורא פרי הגפן הוא חובה לקידוש כקידוש היום דמי ויכול להוציאם אף על פי שאינו נהנה. הגה: ואפילו בקידוש של יום בשחרית בשבת מותר לעשות כן (רבינו ירוחם ובית יוסף בשם הרי"ף והרא"ש והטור סימן תפ"ד). **והוא שאינם יודעים ואם עדיין לא קידש לעצמו יזהר שלא יטעום עמהם שאסור לו לטעום עד שיקדש במקום סעודתו:**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנֶעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן רעג – שיהיה הקידוש במקום סעודה

ה. כתבו הגאונים הא דאין קידוש אלא במקום סעודה אפילו אכל דבר מועט או שתה כוס יין שחייב עליו ברכה יצא ידי קידוש במקום סעודה וגומר סעודתו במקום אחר ודוקא אכל לחם או שתה יין אבל אכל פירות לא. הגה: ולפי זה היה מותר למוהל ולסנדק לשתות מכוס של מילה בשבת בשחרית אם שותין כשיעור (בית יוסף) אבל נהגו ליתן לתינוק (הגהות מיימוני פרק כ"ט):

ו. ואם קידש בביתו ושמע שכנו ושלחנו ערוך לפניו יוצא בו דשפיר הוי מקום סעודה וכגון שנתכוין השומע לצאת ומשמיע להוציא:

ז. יש אומרים שאין מקדשין אלא לאור הנר ויש אומרים שאין הקידוש תלוי בנר ואם הוא נהנה בחצר יותר מפני האויר או מפני הזבובים מקדש בחצר ואוכל שם אף על פי שאינו רואה הנר שהנרות לעונג נצטוו ולא לצער והכי מסתברא:

סימן רעד – דיני בציעת הפת בשבת, ובו ד' סעיפים

א. בוצע על שתי ככרות (שלימות) שאוחז שתיהן בידו ובוצע התחתונה. הגה: ודוקא בלילי שבת (דברי עצמו) אבל ביום השבת או בלילי יום טוב בוצע על העליונה (כל בו והגהות מיימוני פרק ח' מהלכות חמץ ומצה) והטעם הוא על דרך הקבלה:

ב. מצוה לבצוע בשבת פרוסה גדולה שתספיק לו לכל הסעודה (ועיין לעיל סימן קס"ז):

ג. אין המסובין רשאין לטעום עד שיטעום הבוצע ואם יש לפני כל אחד לחם משנה יכולים לטעום אף על פי שעדיין לא טעם הוא:

ד. סעודה זו ושל שחרית אי אפשר לעשותה בלא פת:

סימן רעה – דברים האסורים לעשות לאור הנר בשבת, ובו י"ב סעיפים

א. אין פולין (פירוש לבער את הכנים מהבגדים תרגום בערתי הקדש פליתי) ואין קורין בספר לאור הנר ואפילו אינו מוציא בפיו שמא יטה ואפילו הוא גבוה עשר קומות שאינו יכול ליגע אליו שלא חלקו חכמים בדבר ומטעם זה יש לאסור אפילו הוא בעששית או קבוע בחור שבכותל וכן בנר של שעוה:

ב. ודוקא אחד אבל שנים קורין ביחד שאם בא האחד להטות (פירוש להטות הנר כדי שיגיע השמן לפתילה) יזכירנו חבירו והוא שקורין בענין אחד שאז ישגיח האחד במה שיעשה חבירו אבל בשני ענינים לא. הגה: ויש אומרים דבשני ספרים אפילו בענין אחד אסור (בית יוסף) ולכן אסור לומר פיוטים בליל יום טוב שחל להיות בשבת בבית הכנסת וכן נהגו (מרדכי וסה"ת וסמ"ג והגהות):

ג. אם יש אחר עמו אפילו אינו קורא ואומר לו תן דעתך עלי שלא אטה מותר והוא הדין אם אומר כן לאשתו:

ד. אדם חשוב שאין דרכו בחול להטות מותר בכל גוונא:

ה. במדורה אפילו עשרה אין קורין משום דהואיל ויושבים רחוקים זה מזה ועוד שזנבות האודים סמוכים להם אין זה מכיר כשבא חבירו להבעיר ולחתות:

ו. תינוקות של בית רבן קורין לאור הנר מפני שאימת רבן עליהם:

ז. מותר לקרות במה מדליקין לאור הנר שהרי הוא מזכיר איסור שבת ואיך ישכח:

ח. נוהגים לקרות בליל יום כיפור במחזורים מפני שאימת יום הכיפורים עליהם:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן רעה – דברים האסורים לעשות לאור הנר בשבת

ט. ליל פסח שחל להיות בשבת מותר לקרות ההגדה בספר משום דהוי כעין ראשי פרקים דאין עם הארץ שלא תהא שגורה בפיו קצת:

י. הרב יכול לראות לאור הנר מהיכן יקראו התינוקות ולסדר ראשי הפרשיות בפיו בספר וקורא כל שאר הפרשה על פה וראשי פרשיות לאו דוקא אלא כל שיודע הפרשה על פה ובקצת צריך לראות בספר שרי שמאחר שאינו מעיין בספר תמיד אית ליה היכירא ולא אתי להטויי:

יא. כלים הדומים זה לזה וצריך עיון להבחין ביניהם אסור לבדקן לאור הנר ואפילו להבחין בין בגדיו לבגדי אשתו אם הם דומים אסור לבדוק:

יב. שמש שאינו קבוע אסור לו לבדוק כוסות וקערות לאור הנר מפני שאינו מכירן בין בנר שמן זית בין בנר של נפט (פירוש מין זפת לבן וריחו רע) **שאורו רב.** הגה: ויש מתירין בשל נפט אפילו בשמש שאינו קבוע (טור ובית יוסף בשם הפוסקים). **אבל שמש קבוע מותר לו לבדוק לאור הנר כוסות מפני שאינו צריך עיון הרבה ואם היה נר של שמן זית אין מורין לו לבדוק ואף על פי שהוא מותר גזירה שמא יסתפק ממנו.** הגה: נהגו לכסות הקטנים שלא יהיו ערומים בפני הנרות משום ביזוי מצוה וכן כתב הרוקח:

סימן רעו – דיני נר שהדליק אינו יהודי בשבת, ובו ה' סעיפים

א. אינו יהודי שהדליק את הנר בשביל ישראל אסור לכל אפילו למי שלא הודלק בשבילו. הגה: ואין חילוק בזה בין קצב לו שכר או לא קצב או שעשאו בקבלנות או בשכירות דהואיל והישראל נהנה ממלאכה עצמה בשבת אסור בכל ענין (הגהות אשירי פרק קמא דשבת ובית יוסף בשם סמ"ג וסה"ת). **אבל אם הדליקו לצרכו או לצורך חולה ישראל אפילו אין בו סכנה,** הגה: או לצורך קטנים דהוא כחולה שאין בו סכנה (מרדכי פרק קמא דשבת), **מותר לכל ישראל להשתמש לאורו והוא הדין לעושה מדורה לצרכו או לצורך חולה ויש אוסרים במדורה משום דגזרינן שמא ירבה בשבילו.** הגה: מיהו אם עשה אינו יהודי בבית ישראל מדעתו אין הישראל צריך לצאת אף על פי שנהנה מן הנר או מן המדורה (טור):

ב. ישראל ואינו יהודי שהסבו יחד והדליק אינו יהודי נר אם רוב אינם יהודים מותר להשתמש לאורו ואם רוב ישראל או אפילו מחצה על מחצה אסור ואם יש הוכחה שלצורך אינו יהודי מדליקה כגון שאנו רואים שהוא משתמש לאורה אף על פי שרוב ישראל מותר. הגה: יש אומרים דמותר לומר לאינו יהודי להדליק לו נר לסעודת שבת משום דסבירא ליה דמותר אמירה לאינו יהודי אפילו במלאכה גמורה במקום מצוה (ר"ן סוף פרק ר' אליעזר דמילה בשם העיטור) שעל פי זה נהגו רבים להקל בדבר לצוות לאינו יהודי להדליק נרות לצורך סעודה בפרט בסעודת חתונה או מילה ואין מוחה בידם ויש להחמיר במקום שאין צורך גדול דהא רוב הפוסקים חולקים על סברא זו. ועיין לקמן סימן ש"ז (סעיף ה'):

ג. אם אומר אדם לעבדו או לשפחתו לילך עמו והדליקו הנר אף על פי שגם הם צריכים לו אין זה לצורך האינו יהודי כיון שעיקר ההליכה בשביל ישראל. הגה: ומותר לומר לאינו יהודי לילך עמו ליטול נר דלוק כבר הואיל ואינו עושה רק טלטול הנר בעלמא (רבינו ירוחם והגהות מרדכי פרק קמא דשבת והגהות מיימוני פרק ו'):

ד. אם יש נר בבית ישראל ובא אינו יהודי והדליק נר אחר מותר להשתמש לאורו בעוד נר ראשון דולק אבל לאחר שיכבה הראשון אסור להשתמש לאור השני וכן אם נתן שמן בנר הדולק מותר להשתמש עד כדי שיכלה השמן שהיה בו כבר ואחר כך אסור. הגה: ומותר למחות באינו יהודי שבא להדליק נר או להוסיף שמן (טור):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

ה. **בארצות קרות מותר לאינו יהודי לעשות מדורה בשביל הקטנים ומותרין הגדולים להתחמם בו ואפילו בשביל הגדולים מותר אם הקור גדול שהכל חולים אצל הקור ולא כאותם שנוהגים היתר אף על פי שאין הקור גדול ביום ההוא:**

סימן רעז – שלא לגרום כיבוי הנר, ובו ה' סעיפים

א. **נר שמונח אחורי הדלת אסור לפתוח הדלת** (כדרכו) (רמב"ם פרק ה' ומרדכי פרק כ"ב ובית יוסף בשם סמ"ג) **שמא יכבנו הרוח. אבל לנעול הדלת כנגדו מותר** (תרומת הדשן סימן כ"ט) **והוא הדין בחלון שכנגד הנר שעל השלחן** (מרדכי פרק כ"ב ובית יוסף בשם תוספות וטור). **ואם הוא קבוע בכותל שאחורי הדלת אסור לפתוח הדלת ולנעלו כדרכו שמא תהא הדלת נוקשת עליו ותכבנו אלא פותח ונועל בנחת ואם הוא קבוע בדלת עצמו שפתיחתו ונעילתו מקרב השמן לנר או מרחיקו ממנו אסור לפתחו ולנעלו.** הגה: ובנר של שעוה מותר לפתוח ולנעול אף על פי שהוא קבוע בדלת (בית יוסף):

ב. **אסור לפתוח הדלת כנגד המדורה שהיא קרובה קצת אל הדלת ואפילו אין שם אלא רוח מצויה אבל אם היה פתוח כנגדה מותר לסגרו ואין בו משום מכבה:**

ג. **שכח נר על הטבלא מנער את הטבלא והוא נופל אפילו אם הוא דולק רק שלא יכוין לכבותו.** הגה: וטוב לעשותו על ידי אינו יהודי במקום שאינו צריך כל כך (כל בו), **ובלבד שיהא נר של שעוה וכיוצא בו או שלא יהא בו שמן אבל אם יש בו שמן אי אפשר שלא יקרבנו אל הפתילה ונמצא מבעיר ואם הניחו עליה מדעת אסור לנערה שהרי הטבלא היא בסיס** (פירוש דבר הנושא דבר אחר תרגום ואת כנו וית בסיסיה) **לדבר האסור.** הגה: ומכל מקום מותר ליגע בטבלא הואיל ואינו מטלטל הנר והוא הדין שמותר ליגע במנורה שבבית הכנסת והנרות דולקות עליו ובלבד שלא ינענע (מרדכי פרק כ"ב):

ד. **מותר להניח נר של שבת מבעוד יום על גבי אילן וידלק שם בשבת דליכא למיחש דלכשיכבה לשקליה מיניה ונמצא משתמש במחובר אבל אין מניחין נר של יום טוב על גבי אילן דשקיל ומנח ליה ונמצא משתמש באילן:**

ה. **מותר לכפות קערה על גבי הנר בשבת כדי שלא יאחוז האור בקורה:**

סימן רעח – שיכול לכבות הנר בשביל החולה, ובו סעיף אחד

א. **מותר לכבות הנר בשביל שיישן החולה שיש בו סכנה:**

סימן רעט – דיני טלטול הנר בשבת, ובו ז' סעיפים

א. **נר שהדליקו בו באותה שבת אף על פי שכבה אסור לטלטלו וכן מותר השמן שבנר שהדליקו בו באותה שבת אסור לטלטלו ולהסתפק ממנו באותה שבת:**

ב. **נר זה שאמרנו שאסור לטלטלו אפילו לצורך גופו ולצורך מקומו אסור ויש מי שהתיר ולא נראו דבריו.** הגה: ויש אומרים דמי שהוא איסטניס והנר מאיס עליו מותר להוציאו דהוי לדידיה כגרף של רעי והמחמיר לא הפסיד (מרדכי ריש בילה):

ג. **לטלטל נר על ידי שנותנין עליו לחם בשבת אסור ואם נתן עליו הלחם מבעוד יום יש מי שמתיר לטלטלו בשבת על ידי לחם זה ואין לסמוך עליו:**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

ד. **אם התנה מערב שבת על נר זה שיטלטלנו משיכבה מותר לטלטלו אחר שכבה.** הגה: ויש אומרים דלא מהני תנאי וכן נוהגין במדינות אלו ודין התנאי עיין לקמן סימן תרל"ח (הגהות אשירי פרק כירה ורבינו ירוחם חלק ג' וכל בו) ונוהגין לטלטלו על ידי אינו יהודי ואין בזה משום איסור אמירה לאינו יהודי הואיל והמנהג כך הוי כאלו התנה עליו מתחלה ושרי. כן נראה לי:

ה. **נר שהדליקו בשבת לחיה ולחולה וילדה החיה ונתרפא החולה מותר לטלטלו אם כבה והוא הדין למדליק בשבת בשוגג וכבה שמותר לטלטלו:**

ו. **נר שלא הדליקו בו באותה שבת אפילו הוא של חרס דמאיס ואפילו הוא של נפט דמסריח מותר לטלטלו דמוקצה מחמת מיאוס מותר:**

ז. **מנורה בין גדולה בין קטנה אם היא של פרקים אין מטלטלין אותה דחיישינן שמא תפול ותתפרק ויחזירנה ונמצא עושה כלי ואפילו אם אינה של פרקים אלא יש בה חריצים סביב ודומה לשל פרקים אסור לטלטלה:**

סימן רפ – תשמיש המטה בשבת, ובו ב' סעיפים

א. **תשמיש המטה מתענוגי שבת הוא לפיכך עונת תלמידי חכמים הבריאים מליל שבת לליל שבת:**

ב. **מותר לבעול לכתחלה בתולה בשבת ואין בו משום חובל ולא משום צער לה:**

סימן רפא – שלא יכרע בולך אנחנו מודים, ובו סעיף אחד

א. **אין לשחות בולך לבדך אנחנו מודים שאין לשחות אלא במקומות שאמרו חכמים.** הגה: ונוהגים שבשבת מאחרין יותר לבוא לבית הכנסת מבחול משום דבתמיד של ימות החול נאמר בבוקר ואצל שבת נאמר וביום השבת דמשמע איחור (מרדכי פרק כ"ג) ונוהגין להרבות בזמירות של שבת כל מקום לפי מנהגו ובכל דבר אם לא אמרו אין מחזירין אותו מלבד אם לא אמר לאל אשר שבת וכו' מחזירין אותו ויש להאריך ולהנעים בזמירות ואין למחות במאריך בהם אף על פי שהמוחה מכוין משום ביטול תורה (אור זרוע) ומכל מקום בשבת ויום טוב לא יאריך יותר מדאי כדי שיאכלו קודם שעה ששית כדלקמן סימן רפ"ח:

סימן רפב – קריאת התורה והמפטיר בשבת, ובו ז' סעיפים

א. **מוציאין ספר תורה וקורין בו שבעה ואם רצה להוסיף מוסיף.** הגה: והוא הדין ביום טוב מותר להוסיף על מנין הקרואים (רמב"ם פרק י"ב מהלכות תפלה ותשובת מהר"ם ובית יוסף) ויש אומרים דביום טוב אין להוסיף (ר"ן פרק הקורא) וכן נהגו במדינות אלו מלבד בשמחת תורה שמוסיפין הרבה גם בכל יום טוב אין המפטירין ממנין הקרואים כדלקמן:

ב. **מותר לקרות עולים הרבה אף על פי שקרא זה מה שקרא זה וחוזר ומברך אין בכך כלום.** הגה: ויש אוסרים (מרדכי סוף מגילה) וכן נהגו במדינות אלו חוץ מבשמחת תורה שנהגו להרבות בקרואים ונהגו כסברא הראשונה:

ג. **הכל עולים למנין שבעה אפילו אשה וקטן שיודע למי מברכין אבל אמרו חכמים אשה לא תקרא בצבור מפני כבוד הצבור.** הגה: ואלו דוקא מצטרפים למנין הקרואים אבל לא שיהיו כולם נשים או קטנים (ר"ן וריב"ש). ודין עבד כנעני כדין אשה אבל אם אמו מישראל מותר לעלות (הגהות מיימוני פרק י"ב מהלכות תפלה). ואסור לקרות בראש מגולה ואין איסור לקרות עם הארץ נכבד עשיר וגדול הדור לפני תלמיד חכם כי אין זה בזיון לתלמיד חכם רק כבוד לתורה שמתכבדת באנשים גדולים (אור זרוע). וממזר מותר לעלות לספר תורה (מהר"א מפראג). ועיין לעיל סימן קל"ז מסדר הקרואים:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן רפב – קריאת התורה והמפטיר בשבת

ד. נוהגים לקרות שבעה ולגמור עמהם הפרשה ואומר קדיש וחוזר וקורא עם המפטיר מה שקרא השביעי. הגה: וכן נוהגים ביום טוב שאין מפטיר ממנין הקרואים אבל בחול שאסור להוסיף על מנין הקרואים השלישי הוא מפטיר וביום שמוציאין ב' ספרים או ג' המפטיר קורא באחרונה וקטן יכול לקרות בפרשת המוספין או בד' פרשיות שמוסיפין באדר וכן נוהגים (ר"ן ומרדכי פרק ב' דמגילה) אף על פי שיש חולקים ואומרים קדיש קודם שעולה המפטיר ואין חילוק בזה בין הוסיפו על מנין הקרואים או לא ובין מוציאין ספר תורה אחד או שנים (בית יוסף בשם הר"ר ישעיה והרא"ש ורבינו ירוחם):

ה. אם לא נמצא מי שיודע להפטיר אלא אחד מאותם שעלו לקרות בתורה וכבר אמר שליח ציבור קדיש אחר קריאת הפרשה זה שרוצה להפטיר צריך לחזור ולקרות ויברך על קריאתו תחלה וסוף. הגה: אבל אם לא אמר קדיש יפטיר מי שעלה לשביעי אם יודע ואם יש אחרים שיודעים להפטיר לא יפטיר מי שעלה כבר (אור זרוע):

ו. אם טעה שליח ציבור וסיים הפרשה עם הששי ואמר קדיש אין צריך לקרות עוד אחר אלא יקרא עם המפטיר מה שקרא עם הששי דקיימא לן מפטיר עולה למנין שבעה:

ז. קרא הפרשה בתפלת שחרית בשבת ודילג פסוק אחד חוזר וקורא הוא ושנים עמו ואפילו הפטיר והתפלל מוסף חוזר וקורא:

סימן רפג – למה אין מוציאין שני ספרי תורה בשבת, ובו סעיף אחד

א. מה שאין מוציאין בשבת ספר שני לקרות פרשת המוספים מפני שאין בה אלא שני פסוקים:

סימן רפד – דיני הפטורה וברכותיה, ובו ז' סעיפים

א. מפטירין בנביא מענינה של פרשה ואין פוחתין מכ"א פסוקים אלא אם כן סליק ענינא בבציר מהכי כגון עולותיכם ספו על זבחיכם. הגה: ודוקא בשבת בעינן כ"א פסוקים ג' פסוקים לכל אחד מן הקרואים אבל ביום טוב שקורין ה' סגי בט"ו פסוקים (מהר"ם פדוא"ה) ולא נתקנה ההפטורה רק בצבור אחר שקראו בתורה (תשובת הרמב"ן סימן קנ"ט) אבל בלאו הכי אסור לקרות עם הברכות שלפניה ולאחריה אבל בלא ברכה שרי (בית יוסף):

ב. אם חל ראש חודש בשבת אין המפטיר מזכיר של ראש חודש כלל ויש אומרים שאף על פי שאינו מזכיר בחתימה של ראש חודש מזכירין אותו בתוך הברכה שאומר את יום המנוח הזה ואת יום ראש חודש הזה והמנהג כסברא הראשונה:

ג. צריך לכוין לברכות הקוראים בתורה ולברכות המפטיר ויענה אחריהם אמן ויעלו לו להשלים מנין מאה ברכות שחיסר מנינם בשבת:

ד. קטן יכול להפטיר. הגה: ואם קראו למפטיר מי שאינו יודע לומר ההפטורה יכול אחר לאומרה אבל לכתחלה אסור לעשות כן:

ה. אם נשתתק המפטיר באמצע ההפטורה הבא לסיימה לא יתחיל ממקום שפסק הראשון אלא צריך לחזור להתחיל ממקום שהתחיל הראשון כמו בספר תורה. הגה: ושנים לא יאמרו ההפטורה בפעם אחת דתרי קלי לא משתמעי (ריב"ש סימן ל"ז):

ו. אין המפטיר מפטיר עד שיגמור הגולל לגלול הספר תורה:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>**המשך סימן רפד – דיני הפטורה וברכותיה**</u>

ז. בשבת שהפרשיות מחוברות מפטירין בהפטורת פרשה שניה. הגה: ועיין לקמן סימן תכ"ח. ונהגו להזכיר אחר קריאת התורה נשמת המתים ולברך העוסקים בצרכי צבור כל מקום לפי מנהגו (שבולי הלקט והגהות מרדכי פרק קמא דשבת). ונוהגין לומר יקום פורקן ואין בזה משום איסור תחנה בשבת. וגם כן נוהגין לומר אב הרחמים ובכל יום שאין אומרים בו צדקתך וצדקתך אין אומרים אותו וכן כשיש חתונה או מילה ויש מקומות שאין אומרים אותו כשמברכין החדש מלבד בימי הספירה והולכים בכל זה אחר המנהג:

סימן רפה – לקרוא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, ובו ז' סעיפים

א. אף על פי שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו השבוע שנים מקרא ואחד תרגום אפילו עטרות ודיבן:

ב. אם למד הפרשה בפירוש רש"י חשוב כמו תרגום וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י:

ג. מיום ראשון ואילך חשוב עם הצבור:

ד. מצוה מן המובחר שישלים אותה קודם שיאכל בשבת ואם לא השלים קודם אכילה ישלים אחר אכילה עד המנחה ויש אומרים עד רביעי בשבת ויש אומרים עד שמיני עצרת (דהיינו בשמחת תורה שאז משלימים הצבור):

ה. יכול לקרות הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעת קריאת התורה (ועיין לעיל סימן קמ"ו):

ו. מלמדי תינוקות אין צריכים לחזור ולקרות הפרשה בשבת:

ז. אין צריך לקרות פרשת יום טוב. הגה: וכן אין צריך לקרות ההפטורות (מרדכי הלכות קטנות) ומכל מקום נהגו לקרות ההפטורה ובשבת של חתונה יקרא ההפטורה של שבת ולא שוש אשיש (פסקי מהרא"י סימן ק"א):

סימן רפו – דיני תפלת מוסף בשבת, ובו ה' סעיפים

א. זמן תפלת מוסף מיד אחר תפלת השחר ואין לאחרה יותר מעד סוף ז' שעות ואם התפלל אותה אחר שבע שעות נקרא פושע ואף על פי כן יצא ידי חובתו מפני שזמנה כל היום ואם שכח ולא התפלל עד שעבר כל זמנה אין לה תשלומין ויש בה נשיאת כפים. הגה: ואם התפלל אותה קודם תפלת שחרית יצא (אוהל מועד בשם הרשב"א ור"י פרק תפלת השחר):

ב. כל יחיד חייב להתפלל תפלת המוספין בין אם יש צבור בעיר או לא. הגה: ואחר כך חוזר השליח ציבור התפלה כמו בשאר תפלות (בית יוסף בשם שבולי לקט):

ג. מותר לטעום קודם תפלת המוספין דהיינו אכילת פירות או אפילו פת מועט אפילו טעימה שיש בה כדי לסעוד הלב אבל סעודה אסור:

ד. היו לפניו שתי תפלות אחת של מנחה ואחת של מוספין כגון שאיחר מלהתפלל תפלת מוסף עד ו' שעות (ומחצה, טור) **שהוא זמן תפלת מנחה צריך להתפלל של מנחה תחלה ואחר כך של מוסף.** הגה: ומיהו אם הקדים של מוסף יצא (בית יוסף בשם הרשב"א). **ויש אומרים דהיינו דוקא שצריך עתה להתפלל שתיהן כגון שרוצה לאכול ואסור לו לאכול עד שיתפלל מנחה אבל אם אינו צריך עתה להתפלל מנחה יכול להקדים של מוסף.** הגה: ומיהו אם הגיע מנחה קטנה יתפלל מנחה תחלה (הר"י והרא"ש בשם ירושלמי). **ויש מי שהורה שאין עושים כן בצבור להקדים תפלת מנחה לתפלת מוסף כדי שלא יטעו:**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן רפו – דיני תפלת מוסף בשבת</u>

ה. בשבת ויום טוב אין אומרים ברכו אחר קדיש בתרא (ועיין לעיל סימן קל"ג):

סימן רפז – ניחום אבלים וביקור חולים בשבת, ובו סעיף אחד

א. יכולים לנחם אבלים בשבת וכן יכולים לבקר את החולה ולא יאמר לו כדרך שאומר לו בחול אלא אומר לו שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא ורחמיו מרובים ושבתו בשלום. הגה: ויש אומרים דאין צריך לומר ורחמיו מרובים וכו' וכן נהגו (רמב"ס פרק כ"ד):

סימן רפח – דין תענית ודין תענית חלום בשבת, ובו י' סעיפים

א. אסור להתענות בשבת עד ו' שעות. הגה: ואפילו לומד ומתפלל אסור (מרדכי פרק קמא דשבת):

ב. יש אומרים שאדם שמזיק לו האכילה דאז עונג הוא לו שלא לאכול לא יאכל. הגה: וכן מי שיש לו עונג אם יבכה כדי שילך הצער מלבו מותר לבכות בשבת (אגור בשם שבולי לקט):

ג. אדם המתענה בכל יום ואכילה בשבת צער הוא לו מפני שינוי וסת (פירוש דבר קבוע) **יש אומרים שראו כמה חסידים ואנשי מעשה שהתענו בשבת מטעם זה וכן אמרו שכך היה עושה הרב ר' יהודה החסיד ז"ל:**

ד. מותר להתענות בו תענית חלום כדי שיקרע גזר דינו וצריך להתענות ביום ראשון כדי שיתכפר לו מה שביטל עונג שבת ואם תשש כחו ואינו יכול להתענות ב' ימים רצופים לא יתענה ביום ראשון ויתענה אחר כך. הגה: וכל שכן אם היה ביום ראשון חנוכה או ראש חודש או פורים או יום טוב אפילו יום טוב שני של גליות שאין להתענות עד אחר כך ויש אומרים מי שישן שינת צהרים וחלם לו חלום רע יתענה מחצי היום עד חצי הלילה ואז יבדיל וביום הראשון יתענה כאלו התענה כל יום השבת (מ"כ):

ה. יש אומרים שאין להתענות תענית חלום בשבת אלא על חלום שראהו תלת זימני ויש אומרים שבזמן הזה אין להתענות תענית חלום בשבת שאין אנו בקיאים בפתרון חלומות לידע איזה טוב ואיזה רע והעולם אומרים שנמצא בספרים קדמונים שעל שלשה חלומות מתענים בשבת ואלו הן הרואה ספר תורה שנשרף או יום הכיפורים בשעת נעילה או קורות ביתו או שיניו שנפלו ויש אומרים הרואה יום הכיפורים אפילו שלא בשעת נעילה ויש אומרים הרואה שקורא בתורה ויש אומרים הרואה שנושא אשה והא דרואה שיניו שנפלו דוקא שיניו אבל הרואה לחייו שנשרו חלום טוב הוא דמתו היועצים עליו רעה ונראה לי שהחלומות שאמרו בפרק הרואה שהם רעים גם עליהם מתענין בשבת:

ו. המתענה בשבת אומר עננו אחר סיום תפלתו בלא חתימה וכוללו באלהי נצור. הגה: ויאמר אחר תפלתו רבון העולמים גלוי וכו' כמו בחול (אור זרוע הלכות תענית):

ז. אם הקדימה לאכול הוא עונג לו כגון שנתעכלה סעודת הלילה יקדים ואם האיחור עונג לו כגון שעדיין לא נתעכל יאחר. הגה: וכן מי שיש לו סעודות כל יום כמו בשבת ישנה בשבת להקדים או לאחר (גמרא פרק כ"ב וטור):

ח. אין מתענין על שום צרה מהצרות כלל:

ט. אין צועקים ולא מתריעין בו על שום צרה חוץ מצרת המזונות שצועקים עליה בפה בשבת ולא בשופר וכן עיר שהקיפוה אנסין או נהר וספינה המטורפת בים ואפילו על יחיד הנרדף מפני אנסין או לסטים או רוח רעה זועקין ומתחננין בתפלות בשבת אבל אין תוקעין אלא אם כן תוקעין לקבץ העם לעזור לאחיהם ולהצילם (ועיין לקמן סימן תקע"ו סעיף י"ג):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

שו"ע או"ח "הלכות ארץ ישראל" של הלכות שבת

מצוות התלויות בארץ, ישוב ארץ ישראל, ירושלים, בית המקדש, חורבן בית המקדש, ומקום המקדש, וכל התלויים בהם!

(הרב שלמה זאנוויל ווייל, ירושלים תרפ"ז לפ"ק)

דרש רבי שמלאי, מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לארץ ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך, או לשבוע מטובה הוא צריך. אלא כך אמר משה, הרבה מצות נצטוו ישראל, ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל, אכנס אני לארץ, כדי שיתקיימו כולן על ידי. אמר לו הקדוש ברוך הוא, כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם. (סוטה יד.)

ליום השלשים לחודש סדרנו ללמוד או"ח הלכות "ארץ ישראל" של הלכות שבת, ועל ידי לימוד הלכות אלו, יזכה ל"קדושת ארץ ישראל" באמת, אפילו אם אין זוכה עכשיו לגור בארץ ישראל בקביעות, ויקיים בזה "וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ" – וכמו שאמרו חכמינו ז"ל בברכות (דף ח.): "מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵין לוֹ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הֲלָכָה בִּלְבָד"!

כָּל הַמְּהַלֵּךְ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא. (כתובות קיא.)

אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. (דברים יא, יב)

אשר ה' אלקיך דורש אותה. והלא כל הארצות הוא דורש שנאמר להמטיר על ארץ לא איש, אלא כביכול אינו דורש אלא אותה, ועל ידי אותה דרישה שדורשה דורש את כל הארצות עמה. (רש"י שם)

כיוצא בו אתה אומר ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד וכי אותה בלבד הוא דורש והלא כל הארצות כולם הוא דורש שנאמר איוב לח להמטיר על ארץ לא איש **אלא כביכול שאינו דורש אלא אותה וכו'**
ילקוט שמעוני מלכים א' פרק ח' רמז קצ ד

דבר אחר לא יגרע מצדיק איוב לו ז **זו ארץ ישראל שאין הקדוש ברוך הוא מזיז עיניו ממנה** שנאמר תמיד עיני ה' אלקיך בה וגו'
מדרש ילמדנו פרשת פקודי

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך או ח הלכות שבת מחולק לג' חדשים עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות שבת בכל תקופת השנה שהיא ג' חדשים ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הלכות שבת, סימן רמח – דין המפליג בספינה וההולך בשיירא בשבת, סעיף ד

(ד) **היוצאים בשיירא במדבר והכל יודעים שהם צריכים לחלל שבת כי מפני הסכנה לא יוכלו לעכב במדבר בשבת לבדם שלשה ימים קודם שבת אסורים לצאת וביום ראשון ובשני ובשלישי מותר לצאת ואם אחר כך יארע לו סכנה ויצטרך לחלל שבת מפני פקוח נפש מותר ואין כאן חילול. והעולה לארץ ישראל אם נזדמנה לו שיירא אפילו בערב שבת כיון דדבר מצוה הוא יכול לפרוש ופוסק עמהם לשבות ואם אחר שיהיו במדבר לא ירצו לשבות עמו יכול ללכת עמהם חוץ לתחום מפני פיקוח נפש ואם נכנס לעיר אחת בשבת מהלך את כולה ואפילו הניחוהו מחוץ לעיר ורוצה ליכנס לעיר מותר דכיון דלדבר מצוה נפק יש לו אלפים אמה לכל רוח.** הגה: יש אומרים שכל מקום שאדם הולך לסחורה או לראות פני חברו חשוב הכל דבר מצוה ואינו חשוב דבר הרשות רק כשהולך לטייל ועל כן נהגו בקצת מקומות להקל בענין הפלגת הספינות והליכת שיירא תוך שלשה ימים כי חושבים הכל לדבר מצוה ואין למחות בידן הואיל ויש להם על מי שיסמוכו:

הלכות שבת, סימן רם – דיני הכנסת שבת, סעיף ב

(ב) **כשיהיה סמוך לחשיכה ישאל לאנשי ביתו בלשון רכה עשרתם ערבתם הפרשתם חלה ויאמר להם הדליקו את הנר. ובמקום שאין מעשרין אין צריך לומר עשרתם** (טור):

הלכות שבת, סימן רסא – זמן הדלקת הנרות לשבת, סעיף א

(א) **ספק חשיכה והוא בין השמשות** (והיינו כדי שיעור הלוך ג' רבעי מיל אחר שקיעת החמה (טור בסימן רצ"ג וכדלקמן סוף סימן ב') ושיעור מיל הוא שליש שעה פחות חלק ל') **אין מעשרין את הודאי ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות ואין מערבין עירובי תחומין** (ועיין לקמן סימן תט"ו סעיף ב') **אבל מעשרין את הדמאי וטומנין את החמין ומערבין עירובי חצירות** (ועיין לקמן סימן שצ"ג). **ומותר לומר לאינו יהודי בין השמשות להדליק נר לצורך שבת וכן לומר לו לעשות כל מלאכה שהיא לצורך מצוה או שהוא טרוד ונחפז עליה.** הגה: וכן מי שקבל עליו שבת שעה או ב' קודם חשיכה יכול לומר לאינו יהודי להדליק הנר **ושאר דברים שצריך** (מהרי"ו סימן קי"ו) (ועיין לקמן סימן שמ"ב):

הלכות שבת, סימן רסט – דין הקידוש בבית הכנסת, סעיף א

(א) **נוהגין לקדש בבית הכנסת ואין למקדש לטעום מיין הקידוש אלא מטעימו לקטן דאין קידוש אלא במקום סעודה** (ועיין לקמן סימן רע"ג) **ומעיקרא לא נתקן אלא בשביל אורחים דאכלי ושתי בבי כנישתא להוציאם ידי חובתם ועכשיו אף על גב דלא אכלי אורחים בבי כנישתא לא בטלה התקנה זהו טעם המקומות שנהגו**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

לקדש בבית הכנסת אבל יותר טוב להנהיג שלא לקדש בבית הכנסת וכן מנהג ארץ ישראל. הגה: ונהגו לעמוד בשעה שמקדשין בבית הכנסת:

הלכות שבת, סימן שו – באיזה חפצים מותר לדבר בשבת, סעיף יא

(יא) מותר לקנות בית בארץ ישראל מן האינו יהודי בשבת וחותם ומעלה בערכאות. הגה: שלהם בכתב שלהם דאינו אסור רק מדרבנן ומשום ישוב ארץ ישראל לא גזרו (אור זרוע):

הלכות שבת, סימן שלט – כמה דינים פרטיים הנוהגין בשבת, סעיף ד'

(ד) אין דנין. הגה: ולכן אסור לתפוס ולהכניס לבית הסוהר מי שנתחייב איזה עונש כדי שלא יברח וכל שכן שאסור להלקותו דהוה בכלל דין ואם יברח אין עלינו כלום (בית יוסף סוף סימן רס"ג בשם שבולי הלקט) ולא מקדשין. הגה: ויש מתירין לקדש היכא דאין לו אשה ובנים (רבינו תם) ואפשר דהוא הדין הכניסה לחופה שרי (סמ"ג) ואף על גב דלא קיימא לן הכי מכל מקום סומכין על זה בשעת הדחק כי גדול כבוד הבריות כמו שרגילין שלפעמים שלא היו יכולים להשוות עם הנדוניא ביום ו' עד הלילה דעושין החופה והקידושין בליל שבת הואיל וכבר הוכנו לסעודה ולנשואין והוי ביוש לכלה ולחתן אם לא יכנוס אז ומכל מקום לכתחלה יש ליזהר שלא יבא לידי כך (ועיין בטור אבן העזר סימן ס"ג). ולא חולצין ולא מיבמין ואין כונסין ולא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מפרישין תרומות ומעשרות ואין פודין הבן ואין מגרשין אלא אם כן הוא גט שכיב מרע (דתקיף ליה עלמא) וכולם אם נעשו שוגגין או מזידין או מוטעין מה שעשוי עשוי:

הלכות שבת, סימן שפו – דיני שיתוף בעירוב, סעיף ח

(ח) משתתפין אפילו באוכל שאינו ראוי לו אם ראוי לשום אדם כגון לנזיר ביין ולישראל בתרומה וכן (הנודר) מאוכל או נשבע שלא יאכלנו משתתף בו ויש אומרים דהיינו דוקא כשנדר או נשבע שלא יאכלנו אבל אם נדר או נשבע שלא יהנה ממנו אין משתתפין לו בה (ואם אמר קונם הנאתו או אכילתו עלי לכולי עלמא אין משתתף בה) (טור):

הלכות עירובי תחומין, סימן תט – דין מקום נתינת העירוב, סעיף ו

(ו) אבד עירובו או נשרף או אם היה בסוף התחום ונתגלגל חוץ לד' אמות או שהיתה תרומה ונטמאת מבעוד יום אינו עירוב משחשיכה הרי זה עירוב שקניית העירוב בין השמשות אם ספק כשר שספק העירוב כשר והוא שיהיה לו חזקת כשרות כגון זה שהניחו שם ואירע בו ספק אבל אם לא היה לו חזקת כשרות כגון ספק אם הונח שם אם לאו לא:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן רפח – דין תענית ודין תענית חלום בשבת</u>

י. נרדף מפני רוח רעה שאמרו לאו דוקא דהוא הדין לכל חולה שיש בו סכנה היו זועקים ומתחננין וכן נהגו לומר מצלאים בשבת על חולים המסוכנים סכנת היום. הגה: וכן מותר לברך החולה המסוכן בו ביום (ליקוטי מהרי"ל ברי"ן ובית יוסף בשם הר"ן פרק ג' דתענית):

סימן רפט – סדר סעודת שחרית של שבת, ובו ב' סעיפים

א. יהיה שלחנו ערוך ומטה מוצעת יפה ומפה פרוסה כמו בסעודת הלילה ויברך על היין בורא פרי הגפן והוא נקרא קידושא רבא ואחר כך יטול ידיו (ועיין לעיל סימן רע"א סעיף י"ב בהג"ה) **ויבצע על לחם משנה כמו בלילה ויסעוד וגם זה הקידוש צריך שיהיה במקום סעודה ושלא יטעום קודם לו כלום כמו בקידוש הלילה ומיהו לשתות מים בבוקר קודם תפלה מותר מפני שעדיין לא חל עליו חובת קידוש.** הגה: ועיין לעיל כל דיני קידוש סימן רע"א ער"ב רע"ג:

ב. במקום שאין יין מצוי הוי שכר ושאר משקין חוץ מן המים חמר מדינה ומקדשין עליו ואם אין לו שכר ושאר משקין אוכל בלא קידוש:

סימן רצ – בשבת ישלים מאה ברכות בפירות, ובו ב' סעיפים

א. ירבה בפירות ומגדים ומיני ריח כדי להשלים מנין מאה ברכות. הגה: ואם רגיל בשינת צהרים אל יבטלנו כי עונג הוא לו (טור):

ב. אחר סעודת שחרית קובעים מדרש לקרות בנביאים ולדרוש בדברי אגדה ואסור לקבוע סעודה באותה שעה. הגה: ופועלים ובעלי בתים שאינן עוסקים בתורה כל ימי השבוע יעסקו יותר בתורה בשבת מתלמידי חכמים העוסקים בתורה כל ימי השבוע והתלמידי חכמים ימשיכו יותר בעונג אכילה ושתיה קצת דהרי הם מתענגים בלימודם כל ימי השבוע (בית יוסף סימן רפ"ח בשם ירושלמי):

סימן רצא – דין שלש סעודות, ובו ו' סעיפים

א. יהא זהיר מאד לקיים סעודה שלישית ואף אם הוא שבע יכול לקיים אותה בכביצה ואם אי אפשר לו כלל לאכול אינו חייב לצער את עצמו והחכם עיניו בראשו שלא ימלא בטנו בסעודת הבוקר כדי ליתן מקום לסעודה שלישית. הגה: ומי שלא אכל בליל שבת יאכל שלש סעודות ביום השבת (הרא"ש פרק ערבי פסחים):

ב. זמנה משיגיע זמן המנחה דהיינו משש שעות ומחצה ולמעלה ואם עשאה קודם לכן לא קיים מצות סעודה שלישית. הגה: יש אומרים דאסור לשתות מים בין מנחה למעריב בשבת דאז חוזרות הנשמות לגיהנם ועל כן אין לאכול סעודה שלישית בין מנחה למעריב אלא יאכל אותה קודם מנחה (תוספות והרא"ש ומרדכי פרק ערבי פסחים) ויש אומרים דיותר טוב להתפלל מנחה תחלה (רמב"ם וטור והגהות מרדכי והגהות מיימוני פרק ל' ואגור) וכן נוהגים לכתחלה בכל מדינות אלו ומכל מקום אין לשתות מים מן הנהרות אבל בבית שרי וכל שכן שאר משקין דשרי (הגהות מיימוני פרק ל') ויש אומרים דאין אסור אלא תוך י"ב חודש על אביו ואמו (אגודה ומרדכי פרק ערבי פסחים) ויש אומרים דאיסור זה של שתיית מים אינו רק בערב שבת (תוספות והרא"ש ומרדכי בשם ר' משולם והגהות מיימוני):

<u>המשך סימן רצא – דין שלש סעודות</u>

ג. **אם נמשכה סעודת הבוקר עד שהגיע זמן המנחה יפסיק הסעודה ויברך ברכת המזון ויטול ידיו ויברך ברכת המוציא ויסעוד ונכון הדבר שאם לא היה עושה כן מאחר שנמשכה סעודת הבוקר עד אותה שעה לא היה יכול לאכול אחר כך אלא אכילה גסה.** הגה: אבל מי שיודע שאפשר לאכול אחר שיתפלל מנחה עם הצבור לא יעשה סעודה שלישית קודם מנחה מיהו אם עשאה יצא:

ד. **אין צריך לקדש בסעודה שלישית אבל צריך לבצוע על שתי ככרות.** הגה: ואם סועד הרבה פעמים בשבת צריך לכל סעודה ב' ככרות (אגודה ומיימוני) ולפחות לא יהיה לו בסעודה שלישית פחות מככר אחד שלם (טור ומרדכי פרק כל כתבי) ומזה פשט המנהג להקל לבצוע בסעודה שלישית רק בככר אחד שלם אבל יש להחמיר ליקח שנים:

ה. **צריך לעשותה בפת ויש אומרים שיכול לעשותה בכל מאכל העשוי מאחד מחמשת מיני דגן ויש אומרים שיכול לעשותה בדברים שמלפתים בהם הפת כבשר ודגים אבל לא בפירות ויש אומרים דאפילו בפירות יכול לעשותה וסברא ראשונה עיקר שצריך לעשותה בפת אלא אם כן הוא שבע ביותר.** הגה: או במקום שאי אפשר לו לאכול פת כגון בערב פסח שחל להיות בשבת שאסור לו לאכול פת לאחר מנחה כדלקמן בהלכות פסח (מהרי"ל הלכות פסח):

ו. **נשים חייבות בסעודה שלישית:**

סימן רצב – דין תפלת מנחה בשבת, ובו ב' סעיפים

א. **במנחה** (אומרים אשרי ובא לציון ואני תפלתי וגו' (טור) **ומוציאין ספר תורה וקורין ג' אנשים י' פסוקים מפרשה הבאה ואפילו חל יום טוב להיות בשבת קורין בפרשה הבאה ולא בשל יום טוב:**

ב. **אומרים צדקתך ואם חל בו יום שאילו היה חול לא היו אומרים בו במנחה נפילת אפים אין אומרים צדקתך.** הגה: ונהגו שלא לקבוע מדרש בין מנחה למעריב (טור) אבל אומרים פרקי אבות בקיץ ושיר המעלות בחורף וכל מקום לפי מנהגו:

סימן רצג – דיני ערבית במוצאי שבת, ובו ג' סעיפים

א. **מאחרין תפלת ערבית כדי להוסיף מחול על הקודש:**

ב. **צריך ליזהר מלעשות מלאכה עד שיראו ג' כוכבים קטנים ולא יהיו מפוזרים אלא רצופים ואם הוא יום מעונן ימתין עד שיצא הספק מלבו:**

ג. **מי שהוא אנוס כגון שצריך להחשיך על התחום לדבר מצוה יכול להתפלל של מוצאי שבת מפלג המנחה ולמעלה ולהבדיל מיד אבל לא יברך על הנר וכן אסור בעשיית מלאכה עד צאת הכוכבים.** הגה: ונוהגים לומר והוא רחום וברכו באריכות נועם כדי להוסיף מחול על הקודש (אור זרוע):

סימן רצד – דיני הבדלה בתפלה, ובו ה' סעיפים

א. **אומרים הבדלה בחונן הדעת ואם טעה ולא הבדיל משלים תפלתו ואינו חוזר מפני שצריך להבדיל על הכוס ואם טעם קודם שהבדיל על הכוס צריך לחזור ולהבדיל בתפלה:**

ב. **טעה ולא הבדיל בתפלה ואין לו כוס בלילה וסובר שאף למחר לא יהיה לו צריך לחזור ולהתפלל:**

ג. **תשעה באב שחל להיות באחד בשבת טעה ולא הבדיל בתפלה אין צריך לחזור ולהתפלל כיון שמבדיל על הכוס במוצאי תשעה באב:**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן רצד – דיני הבדלה בתפלה</u>

ד. במקום שאמרו שאינו חוזר להתפלל מיד כשסיים הברכה אין לו לחזור אף על פי שלא פתח בברכה שלאחריה:

ה. במקום שאמרו שאינו חוזר אם רצה להחמיר על עצמו אם סיים תפלתו רשאי אבל אם עדיין לא סיים תפלתו אינו רשאי לחזור:

סימן רצה – הבדלה שעושה שליח ציבור, ובו סעיף אחד

הגה: ואומרים ויהי נועם וסדר קדושה באריכות כדי לאחר סדר קדושה שאז חוזרים רשעים לגיהנם (טור) ובזמן שאין אומרים ויהי נועם כגון שחל יום טוב בשבוע אין אומרים סדר קדושה אבל אומרים ויתן לך (כל בו):

א. מבדיל שליח ציבור כדי להוציא מי שאין לו יין. הגה: ונהגו לומר ולהזכיר אליהו הנביא במוצאי שבת להתפלל שיבא ויבשרנו הגאולה (טור):

סימן רצו – דיני הבדלה על היין, ובו ח' סעיפים

א. סדר הבדלה יין בשמים נר הבדלה וסימנך יבנ"ה וצריך ליזהר שלא יהא הכוס פגום. הגה: ונהגו לומר קודם הבדלה שעושים בבית הנה אל ישועתי וגו' כוס ישועות אשא וגו' ליהודים היתה אורה וגו' לסימן טוב ובשעת הבדלה יתנו עיניהם בכוס ובנר ונוהגין לשפוך מכוס של יין על הארץ קודם שסיים בורא פרי הגפן כדי שלא יהיה הכוס פגום וטעם השפיכה דאמרינן כל בית שלא נשפך בו יין כמים אין בו סימן ברכה ועושין כן לסימן טוב בתחלת השבוע גם שופכין מן הכוס לאחר הבדלה ומכבין בו הנר ורוחצים בו עיניו משום חיבוב המצוה:

ב. ואין מבדילין על הפת אבל על השכר מבדילין אם הוא חמר מדינה והוא הדין לשאר משקין חוץ מן המים. הגה: וטוב יותר להבדיל על כוס פגום של יין מעל שכר (אגודה) ונהגו להבדיל במוצאי פסח על שכר ולא על יין משום דחביב עליו. **וביום טוב שחל להיות במוצאי שבת שיש בו קידוש שהוא נאמר על הפת יש אומרים שאגב הקידוש מבדילין גם כן עליו ויש אומרים שיותר טוב לומר הקידוש והבדלה שניהם על השכר.** (הגה: והסברא ראשונה עיקר):

ג. אם אין לו יין ולא שכר ושאר משקין יש אומרים שמותר לו לאכול ויש אומרים שאם מצפה שיהיה לו למחר לא יאכל עד למחר שיבדיל ואם אין לו אלא כוס אחד ואינו מצפה שיהיה לו למחר מוטב שיאכל קודם שיבדיל ויברך עליו ברכת המזון ואחר כך יבדיל עליו ממה שיברך ברכת המזון בלא כוס לדברי האומרים דברכת המזון טעונה כוס ולדברי האומרים דאינה טעונה כוס לא יאכל עד שיבדיל ומיירי שכוס זה לא היה בו אלא רביעית בצמצום וכבר היה מזוג כדינו שאם היה משים בו מים יותר לא היה ראוי לשתיה שאם לא כן לדברי הכל מבדיל תחלה ושותה ממנו מעט ומוסיף עליו להשלימו לרביעית ומברך עליו ברכת המזון:

ד. מי שאין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולהבדלה יקנה להבדלה משום דקידוש אפשר בפת:

ה. אם אין ידו משגת לקנות שמן לנר חנוכה ויין להבדלה נר חנוכה קודם:

ו. אומר הבדלה מיושב. הגה: ויש אומרים מעומד (אגודה וכל בו ואגור) **וכן נוהגין במדינות אלו ואוחז היין בימין וההדס בשמאל ומברך על היין ושוב נוטל ההדס בימין והיין בשמאל ומברך על ההדס ומחזיר היין לימינו:**

ז. אפילו שמעו כל בני הבית הבדלה בבית הכנסת אם נתכוונו שלא לצאת מבדילים בבית:

המשך סימן רצו – דיני הבדלה על היין

ח. נשים חייבות בהבדלה כשם שחייבות בקידוש ויש מי שחולק. הגה: על כן לא יבדילו לעצמן רק ישמעו הבדלה מן האנשים:

סימן רצז – דיני בשמים להבדלה, ובו ה' סעיפים

א. מברך על הבשמים אם יש לו ואם אין לו אין צריך לחזור אחריהם:

ב. אין מברכין על בשמים של בית הכסא ולא על של מתים (ודוקא) הנתונים למעלה ממטתו של מת ולא על בשמים שבמסיבות עובדי כוכבים דסתם מסיבתן לעבודת כוכבים. הגה: ואם בירך על בשמים אלו לא יצא וצריך לחזור ולברך על אחרים (בית יוסף בשם אורחות חיים):

ג. שקים מלאים בשמים שמשימים האינו יהודי תוך קנקני היין אף על פי שמותר להריח בהם אין מבדילין עליהם:

ד. נהגו לברך על ההדס כל היכא דאפשר. הגה: ויש אומרים דאין לברך על הדס היבש דאינו מריח רק על שאר בשמים (טור בשם הר"ר אפרים והר"א מפראג) וכן נהגו במדינות אלו. ונראה לי דיש להניח גם הדס עם הבשמים דאז עושין ככולי עלמא:

ה. מי שאינו מריח אינו מברך על הבשמים אלא אם כן נתכוין להוציא בני ביתו הקטנים שהגיעו לחינוך או להוציא מי שאינו יודע:

סימן רצח – דיני נר הבדלה, ובו ט"ו סעיפים

א. מברך על הנר בורא מאורי האש אם יש לו ואינו צריך לחזור אחריו והני מילי במוצאי שבת אבל במוצאי יום הכיפורים יש אומרים שמחזר אחריו. הגה: מי שאין לו כוס להבדיל כשרואה האש מברך עליו וכן הבשמים (טור):

ב. מצוה מן המובחר לברך על אבוקה ויש מי שאומר שאם אין לו אבוקה צריך להדליק נר אחר לצורך הבדלה חוץ מהנר המיוחד להאיר בבית. הגה: ונר שיש לו שתי פתילות מיקרי אבוקה (אגודה):

ג. נוהגים להסתכל בכפות הידים ובצפרנים. הגה: ויש לראות בצפרני יד ימין ולאחוז הכוס ביד שמאל ויש לכפוף האצבעות לתוך היד שאז רואה בצפרנים עם הכפות בבת אחת ולא יראה פני האצבעות שבפנים (זוהר פרשת בראשית ובפרשת ויקהל):

ד. אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו דהיינו שיהיה סמוך לו בכדי שיוכל להכיר בין מטבע מדינה זו למטבע מדינה אחרת:

ה. אין מברכין על הנר שלא שבת ממלאכת עבירה לאפוקי אור שהודלק לחיה ולחולה שכיון שלא הודלק לעבירה מברכין עליו אבל אם הדליקו אינו יהודי בשבת כיון שאם היה מדליקו ישראל היה עובר לא שבת ממלאכת עבירה מיקרי ואין מברכין על אור של עבודת גלולים (טור):

ו. אינו יהודי שהדליק במוצאי שבת מישראל או ישראל מאינו יהודי מברכין עליו אבל אינו יהודי שהדליק מאינו יהודי אין מברכין עליו ובמוצאי יום הכיפורים אין מברכין על נר שהדליק ישראל מאינו יהודי (ועיין לקמן סימן תרכ"ד סעיף ה'):

ז. היה הולך חוץ לכרך וראה אור אם רובן אינם יהודים אין מברכין עליו ואם רובן ישראל או אפילו מחצה על מחצה מברכין עליו:

ח. אור היוצא מהעצים ומהאבנים מברכין עליו אבל במוצאי יום הכיפורים אין מברכין עליו:

ט. גחלים הבוערות כל כך שאילו מכניס קיסם ביניהם הוא נדלק מברכין עליהם והוא שעשויים להאיר:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן רצח – דיני נר הבדלה</u>

י. אור של כבשן בתחלת שרפת הלבנים אין מברכין עליו שאז אינו עשוי להאיר ואחר שנשרפו אז עשוי להאיר ומברכין עליו:

יא. נר בית הכנסת אם יש שם אדם חשוב מברכין עליו ואם לאו אין מברכין עליו ויש אומרים בהיפך ואם יש שמש שאוכל שם מברכין עליו והוא שלא תהא לבנה זורחת שם:

יב. אין מברכין על נר של מתים שאינו עשוי להאיר הילכך מת שהיו מוליכין לפניו נר אילו הוציאוהו ביום והוציאוהו בלילה בנר אין מברכין עליו:

יג. סומא אינו מברך:

יד. היו יושבים בבית המדרש והביאו להם אור אחד מברך לכולם:

טו. נר בתוך חיקו או בתוך פנס (פירוש כלי שנותן בו הנר שלא תכבה) **או בתוך אספקלריא רואה את השלהבת ואינו משתמש לאורה משתמש לאורה ואינו רואה את השלהבת אין מברכין עליה עד שיהא רואה את השלהבת ומשתמש לאורה:**

סימן רצט – שלא לאכול ולא לעשות שום מלאכה קודם שיבדיל, ובו י' סעיפים

א. אסור לאכול שום דבר או אפילו לשתות יין או שאר משקין חוץ ממים משתחשך עד שיבדיל אבל אם היה יושב ואוכל מבעוד יום וחשכה לו אין צריך להפסיק (אפילו משתיה) (בית יוסף). **ואם היה יושב ושותה וחשכה לו צריך להפסיק ויש אומרים דהני מילי בספק חשיכה אבל בודאי חשיכה אפילו היה יושב ואוכל פורס מפה ומבדיל וגומר סעודתו.** הגה: והמנהג פשוט כסברא הראשונה:

ב. היו שותים ואמרו בואו ונבדיל אם רצו לחזור ולשתות קודם הבדלה אינם צריכים לחזור ולברך ויש מי שחולק בדבר:

ג. כשמפסיק להבדיל אין צריך לברך בורא פרי הגפן על כוס של הבדלה ויש אומרים שצריך:

ד. כשהיה אוכל וחשכה שאמרנו שאין צריך להפסיק גומר סעודתו ומברך ברכת המזון על הכוס ואחר כך מבדיל עליו ואם יש לו שני כוסות מברך ברכת המזון על אחד ומבדיל על אחר:

ה. טעה ואכל קודם שהבדיל יכול להבדיל אחר כך:

ו. שכח ולא הבדיל במוצאי שבת מבדיל עד סוף יום ג' ויש אומרים שאינו מבדיל אלא כל יום ראשון ולא יותר ודוקא בורא פרי הגפן והמבדיל בין קודש לחול אבל על הנר ובשמים אינו מברך אלא במוצאי שבת ויש מי שאומר דהא דקיימא לן טעם מבדיל הני מילי היכא דהבדיל בליל מוצאי שבת אבל אם לא הבדיל בלילה כיון שטעם שוב אינו מבדיל. הגה: והעיקר כסברא הראשונה ומי שמתענה ג' ימים וג' לילות ישמע הבדלה מאחרים ואם אין אחרים אצלו יכול להבדיל בשבת מבעוד יום ולשתות ולקבל אחר כך התענית עליו (תרומת הדשן סימן קנ"ט):

ז. המבדיל על היין על שלחנו אפילו הבדיל קודם שנטל ידיו פוטר היין שבתוך המזון שאין צריך לברך עליו ויש אומרים דלא פטר אלא אם כן נטל ידיו קודם שהבדיל. הגה: ואם הבדיל תחלה צריך לברך אחריו ברכה מעין ג' (תוספות ומרדכי פרק כיצד מברכין):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>**המשך סימן רצט – שלא לאכול ולא לעשות שום מלאכה קודם שיבדיל**</u>

ח. כשפוטר היין שבתוך המזון שאין צריך לברך עליו גם אין צריך לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה ואם אין לו אלא כוס אחד וסבור שיביאו לו יין יותר והבדיל על אותו כוס ואחר כך לא הביאו לו יותר ובירך ברכת המזון בלא כוס יש מי שאומר שצריך לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה:

ט. אם רוצה לסעוד תיכף להבדלה צריך ליזהר שלא יביא לחם לשלחן קודם הבדלה ואם הביא פורס עליו מפה ומכסנה לפי שהוא מוקדם בפסוק וצריך להקדימו אם לא יכסנו:

י. אסור לעשות שום מלאכה קודם שיבדיל ואם הבדיל בתפלה מותר אף על פי שעדיין לא הבדיל על הכוס ואם צריך לעשות מלאכה קודם שהבדיל בתפלה אומר המבדיל (בין הקודש ובין החול) **בלא ברכה ועושה מלאכה.** הגה: וכן נשים שאינן מבדילין בתפלה יש ללמדן שיאמרו המבדיל בין קודש לחול קודם שיעשו מלאכה (כל בו) ויש אומרים דכל זה במלאכה גמורה כגון כותב ואורג אבל הדלקת הנר בעלמא או הוצאה מרשות לרשות אין צריך לזה (רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק י"ט) ומזה נתפשט המנהג להקל שמדליקים נרות מיד שאמרו הקהל ברכו אבל העיקר כסברא ראשונה ויש אומרים לדלות מים בכל מוצאי שבת כי בארה של מרים סובב כל מוצאי שבת כל הבארות ומי שפוגע בו וישתה ממנו יתרפא מכל תחלואיו (כל בו) ולא ראיתי למנהג זה ועיין לעיל סימן רס"ג מי שמוסיף מחול על הקודש אם מותר לומר לאחר שהבדיל לעשות לו מלאכה:

סימן ש – שיסדר שולחנו במוצאי שבת, ובו סעיף אחד

א. לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת כדי ללוות את השבת אפילו אינו צריך אלא לכזית:

סימן שא – באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים, ובו נ"א סעיפים

א. אין לרוץ בשבת אלא אם כן הוא לדבר מצוה כגון לבית הכנסת או כיוצא בו. הגה: ואסור לפסוע יותר מאמה בפסיעה אחת אם אפשר לו בפחות (אור זרוע והגהות אשירי פרק מי שהוציאוהו):

ב. בחורים המתענגים בקפיצתם ומרוצתם מותר וכן לראות כל דבר שמתענגים בו (וכן מותר לטייל, בית יוסף):

ג. היה הולך והגיע לאמת המים יכול לדלגו ולקפוץ עליה אפילו אם היא רחבה שאינו יכול להניח רגלו ראשונה קודם שיעקור שניה ומוטב שידלג ממה שיקיפנה מפני שמרבה בהלוך ואסור לעבור בה שלא יבא לידי סחיטה:

ד. היה הולך לדבר מצוה כגון להקביל פני רבו או פני מי שגדול ממנו בחכמה יכול לעבור בה ובלבד שיעשה שינוי כגון שלא יוציא ידו מתחת שפת חלוקו כדי שיזכור ולא יבא לידי סחיטה (ועיין לקמן סימן תרי"ג סעיף ה' ובסעיף ח' בהג"ה) **ואסור לעבור בסנדלו דכיון דאינו יכול להדקו ולקשרו יפה חיישינן דלמא נפל ואתי לאתויי אבל במנעלו מותר:**

ה. ההולך לדבר מצוה מותר לעבור במים אף בחזרה כדי שלא תהא מכשילו לעתיד לבוא:

ו. ההולך לשמור פירותיו מותר לו לעבור במים בהליכה אבל לא בחזרה:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן שא – באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים</u>

ז. כל היוצא בדבר שאינו תכשיט ואינו דרך מלבוש והוציאו כדרך שרגילין להוציא אותו דבר חייב וכל תכשיט שהוא רפוי שאפשר לו בקל ליפול אסור לצאת בו ואם יצא פטור ואשה לא תצא בתכשיטים שדרכה לשלפם (פירוש להסירם מעליה) ולהראותם. הגה: ועיין לקמן סימן ש"ג סעיף י"ח אם אסור אפילו בחצר או בבית. הלכך לא יצא איש לא בסייף ולא בקשת ולא בתריס (פירוש מגן) ולא באלה ולא ברומח ולא בכלים שאינם תכשיט ואם יצא חייב חטאת ולא בשריון ולא בקסדא (פירוש כובע של ברזל) ולא במגיפים (פירוש אנפלאות של ברזל) ואם יצא פטור שהם דרך מלבוש ולא יצא בתפלין מפני שצריך להסירם כשיכנס לבית הכסא ולא יצא קטן במנעל גדול דלמא נפל ואתי לאתויי אבל יוצא הוא בחלוק גדול ולא יצא במנעל אחד אם אין לו מכה ברגלו דלמא מחייכי עליה ואתי לאתויי אבל אם יש לו מכה ברגלו יצא באותו שאין בו מכה:

ח. לא יצא במחט התחובה לו בבגדו בין נקובה בין שאינה נקובה ואם יצא בנקובה חייב ובשאינה נקובה פטור ויש אומרים בהפך:

ט. לא יצא בטבעת שאין עליה חותם ואם יצא חייב ואם יש עליה חותם לרש"י פטור ולרבינו תם ולהרמב"ם מותר דאינו תכשיט אלא לאיש אבל דבר שהוא תכשיט לאיש ולאשה אסור גם לאיש. (ועיין לקמן סימן ש"ג):

י. טבעת שקבוע בה אבן וכן אם כתובים בה אותיות אין עליה חותם מיקרי שלא נקרא חותם אלא אם כן חקוקים בה אותיות או צורות:

יא. דבר העשוי לתכשיט ולהשתמש בו כגון מפתחות נאות של כסף כמין תכשיט אסור שהרואה אומר שלצורך תשמיש מוציא ויש מתירים אם הוא של כסף. הגה: ומכל מקום אסור לצאת בתיק של בתי עינים שקורין ברילן"ן אף על פי שהתיק הוא של כסף דהבתי עינים בעצמם הם משוי (בית יוסף) ואם המפתח של נחושת וברזל אפילו מחובר וקבוע בחגורה אסור (מרדכי פרק במה אשה ובית יוסף בשם תשובת הרשב"א) ויש שכתבו שנוהגין בזה להתיר (בית יוסף בשם תשובת אשכנזית הרי"ף והאגודה וכן משמע באור זרוע):

יב. לא יצא החייט במחט התחובה לו בבגדו ולא נגר בקיסם שבאזנו ולא סורק במשיחה שבצוארו ואם יצא פטור:

יג. לא יצא הזב בכיס שעושה להצילו מזיבתו שלא יטנף בה וכן אשה נדה שקושרת בגד לפניה שלא תתלכלך בדם נדותה אסורה לצאת בו אם לא יהא סינר עשוי כעין מלבוש אבל אם קושרתו כדי שלא יכאב לה הדם ולא תצטער מותר לצאת בו:

יד. דבר שהוא דרך מלבוש אפילו אם אינו לובשו אלא משום אצולי טינוף מותר לצאת בו בשבת. הגה: ולכן מותר ללבוש בגד מפני הגשמים או כובע על ראשו אבל אסור לאשה ליתן בגד על צעיפה מפני הגשמים דאין זה דרך מלבוש (הגהות מיימוני):

טו. אין הקיטע יוצא בקב שלו דהיינו שעושה כמין דפוס של רגל וחוקק בו מעט לשום ראש שוקו בתוכו ואינו עושה זה להלך בו שעל כל פנים צריך הוא למקלו אלא כוונתו כדי שלא יראה חסר רגל אלא נכה רגל כיון דאינו צורך הילוכו אסור:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן שא – באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים</u>

טז. קיטע שאינו יכול לילך כלל על שוקיו אלא יושב על כסא וכשנעקר ממקומו נסמך על ידיו ועל שוקיו ונדחף לפניו ועושה סמוכות של עור או עץ לראשי שוקיו או רגליו התלוים וכשהוא נשען על ידיו ועוקר עצמו נשען גם על רגליו קצת אין יוצאים בהם בשבת דאיידי דתלוים ולא מנחי ארעא זמנין דמשתלפי אבל בכסא וספסלים הקטנים שבידיו מותר לצאת. קטע בשתי רגליו ומהלך על שוקיו ועל ארכבותיו ועושה סמוכות של עור לשוקיו יוצא בהם בשבת. הגה: וכן מותר לצאת במנעל של עץ שהרגל נכנס בו וליכא למיחש שיפול (רבינו ירוחם חלק ה') וכן בפנטני"ש דמשתלפי במהרה וממילא (רשב"א סימן תר"ז) ויש מחמירים ואוסרים (אגור) ולא ילך אדם יחף בשבת במקום שאין דרך לילך יחף ולא יצא אדם בשבת כמו שהוא יוצא בחול בלתי דבר אחר שיזכור על ידו שהוא שבת ולא יבא לחללו (כל בו):

יז. חיגר שאינו יכול לילך בלא מקל מותר לילך בו אפילו אינו קשור בו אבל אם אפשר לו לילך זולתו ואינו נוטלו אלא להחזיק עצמו אסור (וחולה שעמד מחליו דינו כחיגר):

יח. סומא אסור לו לצאת במקל:

יט. מי שהוא אסור וכבלים (פירוש כעין טבעות גדולים שסוגרים בהם הרגלים) **ברגליו מותר לצאת בהם:**

כ. אין יוצאים באנקטמין והוא כמין חמור שעושים הליצנים ונראה כרוכב עליו והוא נושאו והולך ברגליו ולא בקשרים והם עצים גבוהים שיש בהם מושב לכף הרגל והולכים בהם בטיט ולא בפרמי והם כמין צורת פרצוף שנותנים על הפנים להפחיד התינוקות:

כא. אין יוצאים בתיבה וקופה ומחצלת אבל יוצאים בשק ויריעה וחמילה (פירוש בגדים גסים):

כב. יוצאים במוך וספוג שעל המכה לפי שהם מרפאים הילכך הוי כמו תכשיט וכן בקליפת שום ובצל או באספלנית ומלוגמא ורטיה שעליה ואם נפלו מעליה לא יחזירנה וכל שכן שלא יתנם בתחלה אבל אסור לכרוך חוט או משיחה על המכה לצאת בו דכיון שאינם מרפאים הוו משוי אבל באגוד שכורך על הרטיה שלא תפול מעליו יכול לילך בו וקושרו ומתירו:

כג. הבנים יוצאים בזגין (פירוש כמין פעמונים קטנים) **הארוגים להם בכסותם אבל אם אינם ארוגים לא.** הגה: ולא מהני הא דמחובר לכסות רק בדבר שדרכו להיות מחובר שם אבל אם חיבר שם דבר שאין דרכו בכך אסור (הגהות מיימוני פרק י"ט ובית יוסף בשם תשובת רשב"א ומרדכי פרק במה אשה). ואותן עגולים ירוקים שגזרה המלכות שכל יהודי ישא אחד מהן בכסותו מותר לצאת בהן אפילו אינו תפור בכסותו רק מחובר שם קצת (אור זרוע). וכן מותר לצאת במטפחת שמקנחין בו האף שקורין פצולי"ט אם מחובר לכסות והא דמותר לצאת בזגין הארוגין דוקא שאין בהם עינבל ואין משמיעין קול (הגהות אלפסי סוף פרק במה אשה):

כד. יוצאים במיני עשבים שקושרים אותם בקשרים ותולין אותם לרפואה:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שא – באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים

כה. **אין יוצאין בקמיע שאינו מומחה ואם הוא מומחה יוצאין בו לא שנא אתמחי גברא ולא קמיע כגון שכתב לחש אחד בשלש אגרות ורפאו שלשתם שלשה בני אדם שאיתמחי גברא לאותו לחש בכל פעם שיכתבנו אבל לא לשאר לחשים וגם אין הקמיע מומחה אם יכתבנו אחר לא שנא אתמחי קמיע ולא גברא כגון שכתב לחש אחד באגרת אחת וריפא בו ג' פעמים שאותה אגרת מומחה לכל אדם וכל שכן אי איתמחי גברא וקמיע כגון שכתב לחש אחד בג' אגרות וכל אחת הועילה לג' אנשים או לאדם אחד שלשה פעמים איתמחי גברא ללחש זה בכל אגרת שיכתבנו ואתמחו אגרות הללו לכל אדם.** הגה: ודוקא שבאו ב' המחאות ביחד אבל אם איתמחי גברא תחלה ואחר כך עשה קמיע וריפא ג' פעמים לא תלינן בהמחאת הקמיע רק בהמחאת הגברא שכבר אתחזק (הגהות אשירי וכן משמע מתוספות מהכילור שכתב בית יוסף). **אבל אם כתב ג' קמיעים לאדם אחד ורפאו ג' פעמים לא איתמחי לא גברא ולא קמיע. ומותר לצאת בקמיע מומחה לא שנא הוא של כתב או של עיקרים בין בחולה שיש בו סכנה בין בחולה שאין בו סכנה ולא שנכפה כבר ותולהו לרפואה אלא אפילו לא אחזו החולי אלא שהוא ממשפחת נכפין ותולהו שלא יאחזנו שרי וקושרו ומתירו ברשות הרבים ובלבד שלא יקשרנו בשיר או בטבעת ויצא בו לרשות הרבים שאז יאמרו שיוצא בו לשם תכשיט וזה אסור דלאו תכשיט הוא:**

כו. **נאמן לומר הרופא על עצמו שהוא מומחה:**

כז. **יוצאין בביצת החרגול ובשן של שועל ובמסמר הצלוב בין בחול בין בשבת ואין בו משום דרכי האמורי וכן בכל דבר שהוא משום רפואה אבל אם עושה מעשה ואין ניכר בו שהוא משום רפואה אסור משום דרכי האמורי אבל כל לחש מותר ולא אסרו אלא באותם שבדקן ואינם מועילים ויש מי שחשש בכל קמיע שאינו מומחה משום דרכי האמורי:**

כח. **מי שיש לו מכה בפיסת רגלו וקושר עליה מטבע להגין שלא ינגף ברגלו וגם הוא מרפא מותר לצאת בו:**

כט. **היוצא בטלית מקופלת על כתפיו דהיינו שלאחר שנתנה על ראשו מגביה שוליה על כתפיו חייב חטאת אבל אם אינה מקופלת על כתפיו אלא משולשלת ברחבה למטה מכתפיו שרי שמאחר שהוא מתעטף בטליתו ומתכסה בה כתפו וגופו אף על פי שמתקצר קצת מלמטה מותר ועל פי זה מותר להתעטף בטליתו תחת הגלימא ולהביאו לבית הכנסת:**

ל. **מותר לצאת ברשות הרבים בטלית סביב הצואר.** הגה: אף על פי שמניח צד ימין על כתפו של שמאל דדרך ללבשו כך ולא הוי אלא להתנאות ושרי (בית יוסף):

לא. **היוצא מעוטף בטליתו וקיפלה מכאן ומכאן בידו או על כתפו אם נתכוין לקבץ כנפיו כדי שלא יקרעו או כדי שלא יתלכלכו אסור ואם קבצם להתנאות בה כמנהג אנשי המקום במלבושן מותר והני מילי בטליתות שלהם שהיו יריעה אחת מרובעת אבל מלבושים דידן כשהוא לבוש בהם ומוציא ידיו מתוכה מותר לתפוס קצתם בידו ולהגביה כדי שלא יתלכלכו שוליו בטיט או כדי שלא יעכבוהו ללכת:**

לב. **היוצא במעות הצרורים לו בסדינו חייב.** הגה: אבל בבית מותר אם צריך לו ואפילו אינן צרורים רק שהם מנוקבים:

לג. **אסור לצאת בשבת במעות או בכסף וזהב התפורים בבגדו.** הגה: ויש מתירים במקום פסידא שירא שיגזלו ממנו אם יניחם בבית וילך מהם (אגור ואיסור והיתר הארוך) וכן נוהגין להקל אם צריך לצאת אבל אם יוכל להיות יושב בבית ולא לצאת לא יצא ובמקום שאין צריך לו ויוכל להניחם בבית יש להחמיר:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שא – באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים

לד. יוצא אדם בסודר המקופל על כתפיו אף על פי שאין נימא כרוכה לו על אצבעו ואם אין הסודר חופה ראשו ורובו אסור לצאת בו אלא אם כן קשר שני ראשיו למטה מכתפיו זה עם זה:

לה. לבדים הקשים אסור להביאם ברשות הרבים או בכרמלית כשהוא מעוטף בהם ואם אינם קשים הרבה מותר:

לו. מותר לצאת בשבת בשני מלבושים זה על גבי זה בין לצרכו בין לצורך חבירו בין שהם שני חלוקים בין שהם שני סרבלים (פירוש סרבל כסות העליון) בין שהם שתי חגורות זו על גבי זו ואפילו אין מלבוש מפסיק ביניהם. הגה: ויש אוסרים שתי חגורות זה על זה אלא אם כן מלבוש מפסיק ביניהם (אור זרוע ותוספות ומרדכי פרק במה אשה) וכן ראוי לנהוג ומותר ללבוש שני כובעים זה על זה (אור זרוע) וכן שני אנפילאות (אגור):

לז. מותר לצאת בשבת בבתי ידים הנקראים גוואנטי"ש ויש מי שמחמיר להצריך שיתפרם מערב שבת בבתי ידים של מלבושיו או שיקשרם בהם בקשר של קיימא יפה וראוי לחוש לדבריו:

לח. היוצא בשבת בטלית שאינה מצויצת כהלכתה חייב מפני שאותם החוטים חשובים הם אצלו ודעתו עליהם עד שישלים ויעשהו ציצית ואם היא מצוייצת כהלכתה אף על פי שאין בה תכלת מותר לצאת בשבת (ועיין לעיל סימן י"ג):

לט. כילה (פירוש, יריעה כעין אהל) שיש בה רצועות שמותחין אותה בהם מותר להתעטף בה ולצאת לרשות הרבים ואין הרצועות חשובות כמשאוי שמבוטלות אגבה הילכך מותר לצאת ברצועות התלויות באבנט אף על פי שאין המנעלים קשורים בהם דלא חשיבי ובטלי אגב האבנט אבל אם הם של משי חשיבי ולא בטלי ואסור אם אין המנעלים קשורים בהם והוא הדין לכל דבר שנפסק מן הבגד וראשו אחד מחובר כגון לולאות ואינו חשוב מותר לצאת בו ואם חשוב הוא אסור לצאת בו:

מ. כובע שהוא מתפשט להלן מראשו טפח אסור להניחו בראשו אפילו בבית משום אהל:

מא. לצאת בשבת בכובע שבראשו העשוי להגין מפני החמה יש מי שאוסר משום דחיישינן שיגביהנו הרוח מראשו ואתי לאתויי ד' אמות ברשות הרבים אלא אם כן הוא מהודק בראשו או שהוא עמוק שראשו נכנס לתוכו ואין הרוח יכול להפרידו מראשו או שהוא קשור ברצועה תחת גרונו דבהכי ליכא למיחש למידי:

מב. המוצא תפילין בשבת בבזיון במקום שאין משתמרין אם יש סכנה שגזרו שלא להניח תפלין מכסן והולך לו ואם אין סכנה אם יש בהם רצועות שבכך ניכר שהם תפלין ולא קמיעות והן קשורות שיכול ללבשן מכניסן זוג זוג דרך לבישה עד שיכניסן כלן ואם היו רבים שלא יספיק ללבשן ולהכניסן זוג זוג יחשיך עליהם עד הלילה ויביאם ואם ירא להחשיך מפני לסטים מוליכם פחות פחות מד' אמות או נותנם לחבירו וחבירו לחבירו עד שמגיע לחצר החיצונה:

מג. המוצא ספר תורה בשדה אם אינו שעת סכנה יושב ומשמרו ומחשיך עליו (לשון הרמב"ם ובסכנה מניחו והולך לו) ואם היו גשמים יורדים מתעטף בעור וחוזר ומכסה אותו ונכנס בו:

מד. הבא להציל כליו מפני הדליקה לובש כל מה שיכול ללבוש ועוטף כל מה שיכול לעטוף ופושט וחוזר ולובש ומוציא:

מה. מי שנשרו כליו במים הולך בהם ואינו חושש שמא יבא לידי סחיטה ולא ישטחם לנגבם מפני מראית העין שלא יחשדוהו שכבסן בשבת ואפילו בחדרי חדרים שאין שם רואים אסור ולא אסרו אלא לשטחן בשבת אבל אם שטח מערב שבת כלים המכובסים אינו חייב לסלקן בשבת:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שא – באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים

מו. **בגדים השרויים במים אסור לנגבם סמוך לאש.** הגה: ואסור לטלטלם שמא יבא לידי סחיטה והוא שמקפיד על מימיו (מרדכי פרק כירה) ואסור לילך בשבת במקום שיוכל להחליק וליפול במים שמא ישרו כליו ויבא לידי סחיטה:

מז. **לא ישטח אדם את כליו בשבת אפילו מן הזיעה:**

מח. **מסתפג אדם באלונטית** (פירוש בגד שמסתפגין בו לאחר שרוחצין) **ומביאה בידו ולא חיישינן שמא יבא לסחוט ולא ימסור לבלנים שהם חשודים על הסחיטה:**

מט. **מותר לרחוץ ידיו בנהר בשבת ובלבד שלא יוציאם עם המים שעליהם חוץ לנהר ד' אמות:**

נ. **יוצאים בפשתן סרוק וצמר מנופץ שבראשי בעלי חטטין** (פירוש בעלי נגעים) **אימתי בזמן שצבען וכרכן או שיצא בהם שעה אחת מבעוד יום:**

נא. **מותר לצאת במצנפת שתולים בצואר למי שיש לו מכה בידו או בזרועו וכן בסמרטוטין** (פירוש חתיכות בגד בלוי) **הכרוכים על היד או על האצבע שיש בו מכה:**

סימן שב – דיני נקוי וקיפול הבגדים בשבת, ובו י"ג סעיפים

א. **המנער טלית חדשה שחורה מן הטל שעליה חייב שהניעור יפה לה כמו כיבוס והוא שמקפיד עליה שלא ללבשו בלא ניעור.** הגה: וכל שכן שאסור לנער בגד שנשר במים או שירדו עליו גשמים ודוקא בבגד חדש שמקפיד עליו (כל בו) יש אומרים דאסור לנער בגד מן האבק שעליו אם מקפיד עליו וטוב לחוש לדבריו (רש"י ואור זרוע) אבל מותר להסיר הנוצות מן הבגד בשבת (אור זרוע) ועיין לקמן סימן של"ז:

ב. **הלוקט יבולות שעל גבי בגדים כגון אלו היבולות שבכלי הצמר הנשארים בהם מן האריגה חייב משום מכה בפטיש והוא שיקפיד עליהם אבל אם הסירם דרך עסק פטור:**

ג. **מקפלים כלים בשבת לצורך שבת ללבשם בו ביום ודוקא באדם** (אחד) **ובחדשים שעדיין לא נתכבסו ולבנים ואין לו להחליף ואם חסר אחת מאלו התנאים אסור ויש מי שאומר דלקפלו שלא כסדר קיפולו הראשון מותר בכל ענין ונראין דבריו:**

ד. **מכבש** (הוא כלי שכובשין בו בגדים אחר הכביסה והם שתי לוחות זה על זה והבגדים ביניהם) **של בעל הבית מתירין אותו ליטול ממנו בגדים לצורך השבת ושל אומן אסור מפני שהוא תחוב בחזקה והתרתו דומה לסתירה:**

ה. **חלוק לאחר כביסה הוא מתקשה ומשפשפים אותו בידים לרככו מותר לעשותו בשבת שאינו מתכוין אלא לרככו אבל סודר אסור מפני שמתכוין לצחצחו והוי כמלבן.** הגה: וכובעים ושאר כלי פשתן דינן כסודר (בית יוסף בשם ש"ל):

ו. **טיט שעל רגלו** (או על מנעליו) (בית יוסף ורבינו ירוחם חלק י"ג) **מקנחו בכותל אבל לא בקרקע דלמא אתי לאשוויי גומות ויש מי שאוסר אף בכותל.** הגה: ויש מי שמתיר בשניהם (הרא"ש) והוא הדין דמותר להסירו במעט (חרס הראוי לטלטל) (רבינו ירוחם חלק י"ג):

ז. **טיט שעל בגדו משפשפו מבפנים דלא מוכחא מלתא לאתחזויי כמלבן אבל לא בחוץ דדמי למלבן ומגררו בצפורן ויש מפרשים דהני מילי לח אבל יבש אסור דהוי טוחן:**

ח. **אין מגרדין** (בסכין או בצפורן) **מנעל בין חדש בין ישן מפני שקולף העור והוי ממחק:**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<ins>המשך סימן שב – דיני נקוי וקיפול הבגדים בשבת</ins>

ט. מותר ליתן מים על גבי מנעל לשכשכו אבל לכבסו דהיינו שמשפשף צדו זה על זה אסור אבל בגד שיש עליו לכלוך אסור אפילו לשכשכו דזהו כבוסו אלא מקנחו בסמרטוט בקל ולא בדוחק פן יסחוט. הגה: ובגד שאין עליו לכלוך מותר לתת עליו מים מועטים ולא מרובים שמא יסחוט (בית יוסף בשם סמ"ג וסמ"ק וסה"ת והרא"ש פרק קמא דיומא) ויש אוסרים בכל ענין (בית יוסף בשם הטור סימן של"ד וסימן ש"ט ותוספות פרק כל כתבי והגהות פרק כ"ב):

י. הרוחץ ידיו טוב לנגבם בכח זו בזו ולהסיר מהם המים כפי יכלתו קודם שיקנחם במפה. הגה: ויש שכתבו דאין לחוש לזה דלא אמרינן שריית בגד זהו כבוסו בכי האי גוונא דאין זה רק דרך לכלוך וכן נוהגין (טור ובית יוסף ואגור) ולכן מותר לנגב ידיו בבגד שהטיל בו תינוק מי רגלים כדי לבטלם שאין זה רק דרך לכלוך בעלמא (טור) אבל אסור ליתן מים ממש על המי רגלים כדי לבטלם (הגהות מיימוני פרק כ"ב ותוספות פרק שמונה שרצים):

יא. מי שנתלכלכה ידו בטיט מקנחה בזנב הסוס ובזנב הפרה ובמפה הקשה העשויה לאחוז בה קוצים אבל לא במפה שמקנחים בה ידים שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבא לכבס המפה:

יב. אסור לנגב כוס שהיה בו מים או יין במפה משום דאתי לידי סחיטה:

יג. אין מסתכלין בשבת במראה של מתכת שהיא חריפה כאיזמל (פירוש כעין סכין קטן חד וחריף) **דחיישינן שמא ישיר בה נימין המדולדלין ואפילו אם הוא קבוע בכותל אבל מותר להסתכל במראה שאין בה חשש זה אפילו אינה קבועה:**

סימן שג – דיני תכשיטי אשה, ובו כ"ז סעיפים

א. לא תצא אשה בחוטי צמר ולא בחוטי פשתן ולא ברצועות שבראשה מפני שצריכה להסירם בשעת טבילה חיישינן שמא תוליכם ד' אמות ברשות הרבים ואם הם קלועות בשערה מותר ויש מי שאוסר ואם הם מעשה אריגה מותר שאינה צריכה להסירם בשעת טבילה. הגה: ובלבד שלא יהיו מטונפות או מוזהבים דאז מסירן כדי שלא יתטנפו במים (טור והרא"ש וסמ"ג):

ב. מותר לצאת בחוטין שבצוארה שהם רפויים ואינה צריכה להסירם בשעת טבילה אבל בקטלא שבצוארה אסור מפני שצריכה להסירם בשעת הטבילה לפי שהיא מהדקת אותה כדי שתראה בעלת בשר וחיישינן דלמא אתי לאתויי ד' אמות ברשות הרבים ולא תצא בטוטפת והוא כמין ציץ ומגיע מאוזן לאוזן ולא בשרביטין והוא גם כן ציץ ואינו מגיע אלא עד לחיים שכורכתו על ראשה ותולה לה על לחייה מכאן ומכאן והוא שאינם תפורים בשבכה דחיישינן דלמא שלפא לאחוויי ואתי לאתויי ד' אמות ברשות הרבים אבל אם תפורים ליכא למיחש להכי ומותר. הגה: ויש אומרים דבתולה שאינה חוששת לגילוי ראשה אפילו תפורה בשבכה אסור דחיישינן שמא תסירה עם השבכה ואתי לאתויי (אור זרוע):

ג. לא תצא בכיפה של צמר דהיינו חוטי דעמרא דגדילין ועבידי כי הוצא (פירוש ככלים העשוים מעלי לולבי הדקלים שהם באריגה מה שאין כן איצטמא העשויה כמין לבד כדאיתא בגמרא שם) **ורחבים כשתי אצבעות כשיעור ציץ ולא באיצטמא דהיינו מטלית שתולין בו חוטין של צבעונין ותולין אותו לכלה להפריח ממנה הזבובים:**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן שג – דיני תכשיטי אשה</u>

ד. לא תצא בעיר של זהב ופירש רש"י שהוא תכשיט עגול ומציירין בו כמין עיר ויש באמצע לשון שמחברים אותו למלבוש ורבינו תם פירש שהוא כעין עטרה לראש:

ה. כלילא והוא תכשיט שמניחתו על פדחתה מאוזן לאוזן וקושרתו ברצועות התלויות מותרת לצאת בו בין שהיא עשויה מחתיכות של זהב חרוזות בחוט בין שאותן חתיכות קבועות במטלית:

ו. רסוקיא דהיינו חתיכת מעיל רחבה אם יש בה רצועות קצרות תלויות בה לקושרן בהם ולהדקן סביבותיה דמהדק שרי ואם אין לו רצועות אסור:

ז. לא תצא בקטלא דהיינו בגד שיש לו שנצים כעין מכנסים ומכניסים בו רצועה רחבה וקושרה סביב צוארה והבגד תלוי על לבה והוא חשוב ומצוייר בזהב:

ח. לא תצא בנזמי האף אבל יוצאה בנזמי האוזן. הגה: מפני שאזניה מכוסות ובמקום שנוהגין לגלות האזנים אסור לצאת בנזמים שבאוזן היכא דדרך להוציאם משם (אור זרוע):

ט. לא תצא במחט נקובה ואם יצאה חייבת ושאינה נקובה אם מעמדת בה קישוריה מותרת לצאת בו ואם אינה מעמדת בה קישוריה אסור:

י. לא תצא בטבעת שיש עליה חותם ואם יצאה חייבת וכשאין עליה חותם לא תצא ואם יצאה פטורה:

יא. לא תצא בכוליאר והוא תכשיט שקושרת בו מפתחי חלוקה ולא בכובלת והוא קשר שקשור בה בושם שריחו טוב:

יב. אם חסר אחת משיניה ומשימה אחר במקומו אם הוא של זהב לא תצא בו דכיון שמשונה במראה משאר שינים דלמא מבזו לה ושקלה ליה וממטיא אבל של כסף שדומה לשאר שינים מותר וכל שכן שן דאדם:

יג. לא תצא במנעל הקרוע למעלה דמחכו עלה ואתיא לאתויי ולא במנעל חדש שמא לא יבא למדתה אלא אם כן נסתה ללכת בו מאתמול שהוא למדתה אבל איש מותר שאין מקפיד כל כך. הגה: ובשאר מלבושים אין לחוש אפילו באשה (כל בו):

יד. יוצאת בחוטי שער בין שהם עשוים משערה או משער חברתה ואפילו משער בהמה ובלבד שלא תצא זקנה בשל ילדה ולא ילדה בשל זקנה:

טו. יוצאת בקשר שעושין לרפואת קיטוף עין הרע שלא ישלוט ובמוך הקשור ומהודק באזנה ובמוך שבסנדלה הקשור בסנדלה ובסנדל ומנעל הסתומים מכל צד אפילו אינו קשור מותר ובמוך שהתקינה לנדתה, הגה: שלא יפול דם עליה ויצערנה (בית יוסף בשם הפוסקים), אפילו אינו קשור דכיון שהוא מאוס לא חיישינן דלמא שקלה ליה אפילו יש לו בית יד ובפלפל ובגרגיר מלח ובכל בושם שתתן לתוך פיה ובלבד שלא תתנם לכתחלה בשבת ואם נפל לא תחזיר ובבתי שוקיים שקושרים במשיחה סביב שוקיה אף על פי שאין המשיחה קשורה בהם ולא חיישינן שמא ישתלשלו למטה ויוצאה באצעדה שמניחין בזרוע או בשוק והוא שתהא דבוקה לבשר ולא תשמט ויש מי שאוסר בשל זרוע:

טז. בכל מה שיכולה לצאת יכולה להתירו ברשות הרבים ולא חיישינן דלמא מתיא ליה:

יז. יש אוסרים להביא מפתח אפילו בחצר הבית כי אם בידו אבל לא בחגורתו שמא ישכח ויוציאנה לרשות הרבים:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שג – דיני תכשיטי אשה

יח. כל שאסרו חכמים לצאת בו לרשות הרבים אסור לצאת בו לחצר שאינה מעורבת חוץ מכבול ופאה נכרית דהיינו קליעת שער שקלעה בתוך שערה ויש אומרים דכל שאסרו לצאת בו אפילו להתקשט בו בבית אסור וכל שכן לצאת בו לחצר המעורבת חוץ מכבול ופאה נכרית ויש אומרים שהכל מותר לצאת בו בחצר אפילו אינה מעורבת והאידנא נשי דידן נהגו לצאת בכל תכשיטין ויש שאמרו דמדינא אסורות אלא שכיון שלא ישמעו מוטב שיהיו שוגגות ואל יהיו מזידות ויש שלמדו עליהם זכות לומר שהן נוהגות כן על פי סברא אחרונה שכתבתי שלא אסרו לצאת בתכשיטין לחצר שאינה מעורבת והשתא דלית לן רשות הרבים גמור הוה ליה כל רשות הרבים שלנו כרמלית ודינו כחצר שאינה מעורבת ומותר. הגה: ויש אומרים עוד טעם להתיר דעכשיו שכיחי תכשיטין ויוצאין בהם אף בחול וליכא למיחש דילמא שלפא ומחוי כמו בימיהם שלא היו רגילים לצאת בהן רק בשבת ולא הוו שכיחי (תוספות פרק כ"ב והגהות אלפסי פרק במה אשה). ומיהו טבעת שיש עליה חותם לאשה ושאין עליה חותם לאיש דתנן בה חייב חטאת אף בכרמלית אסור אפילו לדידן והוא הדין לכל מאי דאתמר ביה חיוב חטאת ויש מי שאומר שבזמן הזה שנהגו האנשים לצאת בטבעת שאין עליה חותם הרי זה להם כתכשיט ושרי ולפי זה אפשר דכיון שנהגו עכשיו הנשים לצאת בטבעת שיש עליה חותם הרי הוא להן כתכשיט ושרי ומכל מקום צריך להזהיר לנשים שלא תצאנה אלא במחטים שהן צריכות להעמיד קישוריהן ולא יותר כי בזה שאין להן תועלת בו ישמעו לנו:

יט. צריך להזהיר לנשים שלא יטלטלו מחט שניטל חודה או עוקצה לשום בצעיפים אלא אם כן ניטל מערב שבת חודה ועוקצה (ויחדה) לשם כך (ועיין לקמן סימן ש"ח סעיף י"א):

כ. הבנות קטנות שנוקבים אזניהם כדי לתת בהם נזמים כשיגדלו וכדי שלא יסתמו הנקבים נותנים בהם קסמים מותר לצאת בהם והוא הדין אם נותנין חוטים באותם נקבים שמותר לצאת בהם אם אינם צבועים אבל אם צבועים אסור:

כא. יוצאת אשה רעולה והוא שמעטפת כל ראשה חוץ מהפנים:

כב. פורפת (פירוש קושרת) בשבת על האגוז ועל האבן שיחדתו לכך ויוצאת בו אבל על המטבע אסור לפרוף בשבת דלאו בר טלטול הוא ולא מהני בה יחוד ואם פרפה עליו מערב שבת מותר לצאת בו בשבת:

כג. אם היתה צריכה להוציא אגוז לבנה ופרפה עליו כדי להוציאו אם לרשות הרבים אסור ואם לכרמלית מותר:

כד. יוצאה באבן תקומה (פירש הערוך אבן ידועה שכשהיא על אשה לא תפיל) ובמשקל ששקלו כנגדו שלא תפיל ואפילו לא נתעברה עדיין:

כה. אסור לאשה שתעביר בשבת סרק על פניה משום צובע ומטעם זה אסורה לכחול בשבת ומטעם זה אסורה לטוח על פניה בצק דכשנוטלתו מאדים הבשר:

כו. אסור לקלוע האשה שערה בשבת ולא להתיר קליעתה אבל יכולה לחלוק שערה. הגה: ויש אוסרים לחלוק שערה דהיינו לעשות השייטי"ל (רש"י ואור זרוע) וכן נהגו לאסור לעשות על ידי כלי אבל באצבע בעלמא נהגו להקל:

כז. אסור לסרוק במסרק בשבת ואפילו אותו שעושים משער חזיר שאי אפשר שלא יעקרו שערות. אבל מותר לחוף ולפספס ביד (בית יוסף):

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן שד – על איזה עבד מצווה על שביתתו, ובו ג' סעיפים

א. אדם מצווה על שביתת עבדו שמל וטבל לשם עבדות וקבל עליו מצות הנוהגות בעבד אבל אם לא מל וטבל אלא קבל עליו שבע מצות בני נח הרי הוא כגר תושב ומותר לעשות מלאכה בשבת לעצמו אבל לא לרבו ואסור לכל ישראל לומר לו לעשות מלאכה בשבת לצורך ישראל ואפילו מי שאינו רבו ואם לא קבל עליו שום מצוה אלא עדיין הוא כותי גמור דינו שוה לקבל עליו שבע מצות ולפי זה צרכי חולה שאין בו סכנה דקיימא לן אומר לאינו יהודי ועושה וכן מת ביום טוב ראשון דקיימא לן יתעסקו בו עממין אסור לומר לעבד ישראל אפילו הוא עובד עבודת גלולים דכיון דמלאכת העבד אסורה מן התורה לא הותרה בדבר שאין בו פיקוח נפש ויש חולקים ומתירים בזה ומכל מקום אם היה עושה מלאכת רבו שלא מדעתו וניכר שאינו עושה לדעתו מותר ואין צריך להפרישו (אפילו קבל עליו שבע מצות) ולישראל אחר שאינו רבו אפילו עושה לדעת ישראל מותר כל שאין שם אמירת ישראל ובלבד שלא יהנה ישראל בשבת מאותה מלאכה ויש אומרים שכל שלא קבל עליו שבע מצות בני נח כיון דאינו יהודי גמור הוא אין רבו מוזהר עליו ולפי זה צרכי חולה שאין בו סכנה וכן צרכי מת ביום טוב ראשון מותר לומר להם לעשותו. הגה: וכל עבד שמצווה על שביתתו אסור לצאת בחותם שעשה לו רבו להראות בו שהוא עבדו ואם הוא של טיט מותר לצאת בו כשתלוי בצווארו אבל לא בכסותו ובשל מתכת בכל ענין אסור (טור) ואם העבד עשה החותם לעצמו אפילו בשל טיט בכל ענין אסור (המגיד פרק י"ט):

ב. והיכא דמותר העבד לעשות מלאכה לעצמו אם אמר לו האדון שיעשה לעצמו ויזון עצמו ביום השבת כיון שהתנה עמו מבעוד יום עושה הוא לצרכי מזונותיו ובלבד בצנעה שלא יהא בדבר חשש רואים:

ג. אינו יהודי גמור שהוא שכיר אין רבו מצווה על שביתתו:

סימן שה – במה בהמה יוצאת בשבת, ובו כ"ג סעיפים

א. בהמה יוצאת במה שמשתמרת בו אבל אם אינה משתמרת בו אז הוי נטירותא יתירתא ביותר והוי משאוי וכן כל דבר שהוא לנוי ולא לשימור לא תצא בו הילכך נאקה יוצאת בזממא דפרזלא שהוא טבעת של ברזל ונוקב חוטמו ומכניסו בו וחמרא לובא בפגא דפרזלא דהיינו בריג"א והגמל באפסר שהוא קבישטר"ו ופרד וחמור וסוס יוצאים באפסר או ברסן שהוא פרינ"ו אבל לא בשניהם ומותר לכרוך חבל האפסר סביב צווארה ותצא בו ומותר לטלטל האפסר וליתנו עליה ובלבד שלא ישען עליה:

ב. אם קשר חבל בפי הסוס הרי זה משאוי לפי שאינו משתמר בו:

ג. לצאת חמור בפרומביא (פירוש רסן של ברזל) אסור:

ד. כל בהמה שעסקיה רעים אף על פי שאין בנות מינה צריכות לאותה שמירה והיא צריכה מותר לצאת בה:

ה. בעלי השיר כגון כלבים של ציידים וחיות קטנות שיש להם כמין אצעדה סביב צווארן וטבעת קבועה בה ומכניסין בה רצועה ומושכין אותם בה מותר שיצאו בשיר הכרוך על צווארן ויכולים למשכם בהם:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן שה – במה בהמה יוצאת בשבת</u>

ו. אילים יוצאים לבובים והוא עור שקושרים להם תחת זכרותם שלא יעלו על הנקבות והרחלות יוצאות שחוזות והוא שקושרין אליתן כלפי מעלה כדי שיעלו עליהן הזכרים ויוצאות כבונות והוא שקושרים בגד סביבן לשמור הצמר שיהיה נקי והעזים צרורות והוא שקושרים ראשי דדיהן ודוקא כשקושרים אותם כדי שיצטמקו דדיהן ולא יחלבו דאז מהדק שפיר אבל אם קשר כדי לשמור חלבן שלא יפול לארץ אסור דלא מהדק שפיר וחיישינן דלמא נפל ואתי לאתויי:

ז. חמור יוצא במרדעת (פירוש כמין אוכף קטן שמניחין על החמור כל היום כולו כדי שיתחמם) והוא שתהא קשורה לו מערב שבת ושאר כל הבהמות אסורות ולא יצא באוכף אף על פי שקשור לו מערב שבת:

ח. מותר ליתן מרדעת על החמור מפני הצנה ובלבד שלא יקשרנו בו מפני שכשקושר צריך ליקרב אליו ונמצא משתמש בבעלי חיים אבל על הסוס כיון דלית ליה צער צנה אסור ליתן עליו מרדעת כלל ולהסיר מרדעת בשבת בין מן החמור ובין מן הסוס אסור כיון דלית ליה צער אם לא יסירנה ואוכף אסור בין ליטול בין להניח בין לחמור בין לסוס:

ט. אוכף שעל גבי החמור שבא מן הדרך ונתיגע וצריך להסירו לצננו לא יטלנו בידו אלא מתיר החבל מתחתיו ומוליכו ומביאו בחצר והוא נופל מאליו:

י. אין תולין לחמור טרסקל (פירוש כלי של ערבה קלופה ומכוסה בעור) בצוארו ליתן מאכל בתוכו שיאכל משם אבל עגלים וסייחים שצוארן קטן ומצטערים לאכול על גבי קרקע שרי בחצר אבל אין יוצאים בו:

יא. לא יצא הסוס בזנב שועל שתולין בין עיניו שלא תשלוט בו עין הרע ולא בזהורית שעושים לו לנוי ולא עזים בכיס שבדדיהם שקושרים אותם שלא יסרטו דדיהם בקוצים ולא פרה בחסום שבפיה שחוסמים פיה שלא תרעה בשדות אחרים ולא כל בהמה בסנדל שנועלים ברגליה שלא תנגף אבל יוצאה באגד שעל גבי מכה ובקשקשים שעל גבי השבר והם לוחות שקושרים להם סביב העצם הנשבר בהן ובשליא שיצאה מקצתה ותלויה בה ופוקק זוג שבצוארה ומטייל בה בחצר אבל לא תצא בו לרשות הרבים אף על פי שהוא פקוק בין אם הוא בצוארה בין אם הוא בכסותה:

יב. לא תצא בחותם בין שהוא בצוארה בין שהוא בכסותה:

יג. אין הגמל יוצא במטולטלת והוא כמין כר קטן שנותנים תחת זנבו אפילו היא קשורה לו בזנבו אלא אם כן היתה קשורה בזנבו ובחטוטרתו או בשליתה:

יד. לא תצא שום בהמה לא עקוד ולא רגול פירוש עקוד שקושר ידה אחת עם רגלה ורגול היינו שקושר אחת מרגליה כלפי מעלה שלא תלך אלא על ג' רגלים:

טו. לא יקשור גמלים זה אחר זה והוא תופס באפסר הראשון וכולם נמשכים על ידו אבל אם תופס כמה אפסרי גמלים בידו מותר ויש מי שאוסר גם בזה ולא התיר אלא להוציא בהמה אחת לבדה והוא מושכה בחבל:

טז. המוציא בהמה והוא מושכה באפסר צריך ליזהר שלא יצא ראש החבל מתחת ידו טפח למטה דדמי כמו שנושאה בידו ולא מתחזיא מאפסר הבהמה וגם לא יניח הרבה מן החבל בין ידו לבהמה כדי שלא יכביד עד שלא יגיע בטפח הסמוך לארץ ואם הוא ארוך יכרוך אותו סביב צוארה:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

יז. **אין חמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו מערב שבת ולא בזוג ואף על פי שהוא פקוק ולא בסולם שבצווארו והן לוחות שקושרים סביב צווארו שלא יחכך מכתו ולא ברצועה שברגלו והוא כמין טבעת עבה שעושים מקש וקושרים ברגלי הבהמה שפסיעותיה קצרות ומכה רגליה זו בזו ועושים לה זה להגין שלא תכה זו בזו ואין התרנגולים יוצאים בחוטים שקושרים ברגליהם לסימן ולא ברצועה שקושרים ברגליהם כדי שלא ישברו הכלים ואין האילים יוצאים בעגלה שתחת אליותיהם שעושים להם כן כדי שלא תהא האליה נגררת בארץ ואין העזים יוצאות בעץ ידוע שנותנים בחוטמיהם כדי שיתעטשו ויפלו תולעים שבראשיהם ולא העגל בעול קטן שנותנים על צוארה ולא בזמם שמניחים בחוטמו של עגל כדי שלא יינק ולא פרה בעור שנותנים על דדיה שלא יינקו השרצים ולא ברצועה שבין קרניה בין אם היא לשימור בין אם היא לנוי ולא תצא פרה או שור בחבל שבצווארה לפי שאינה צריכה שמירה אבל עגלים מותרים לפי שהם מורדים בקל.** הגה: הבהמה יוצאה בקמיע מומחה לבהמה אבל לא בשאינה מומחה אף על פי שהיא מומחה לאדם (בית יוסף ורבינו ירוחם חלק י' ורמב"ם פרק כ'):

יח. **אין רוכבין על גבי בהמה ולא נתלים עליה ואפילו בצדה אסור להשתמש אבל צדי צדדין כגון שדבר אחד מונח על צדה והוא משתמש בו מותר ואם עלה עליה אפילו במזיד ירד משום צער בעלי חיים ומטעם זה פורקין משאוי שעליה כיצד עושה מכניס ראשו תחת המשאוי ומסלקו לצד אחר והוא נופל מאליו.** הגה: ואסור לישב על קרון שהאינו יהודי מנהיגו בשבת משום שמשתמש בבהמה גם שלא יחתוך זמורה (תוספות והרא"ש ריש פרק מי שהוציאוהו ומרדכי פרק קמא דשבת והגהות עירובין ובית יוסף בשם סמ"ג):

יט. **בהמה שנפלה לאמת המים אם המים עמוקים ומפני כך אינו יכול לפרנסם במקומם מביא כרים וכסתות ונותן תחתיה משום צער בעלי חיים אף על פי שמבטל כלי מהיכנו:** דין קירוד בהמה בשבת כמו ביום טוב (מרדכי פרק ב' דביצה) (ועיין לקמן סימן תק"ג סעיף ב'):

כ. **מותר לומר לאינו יהודי לחלוב בהמתו בשבת משום צער בעלי חיים שהחלב מצערה והחלב אסור בו ביום ויש אומרים שצריך לקנותו מן האינו יהודי בדבר מועט שלא יהא נראה כחולב לצורך ישראל:**

כא. **גבינות שעושות השפחות מעצמן מחלב של ישראל מותר כיון שאינו אומר להן שיעשו:**

כב. **מי שיש לו נער אינו יהודי ורוכב על הבהמה בשבת כשמוליכה להשקותה אינו צריך למונעו שהחי נושא את עצמו אבל צריך למונעו שלא יתן עליה בגדיו ולא שום דבר:**

כג. **מותר למסור סוס או פרד או חמור לרועה אינו יהודי ואף על פי שהאינו יהודי משתמש בהם בשבת אין בכך כלום כיון דשלא מדעת ישראל הוא עושה ואינו ממתין לשכירות ממנו ואם רואהו משתמש בה בשבת מוחה בידו).** הגה: וכל שכן דאין לחוש שהרועה יוציא אותם חוץ לתחום דהא תחומין דרבנן (הגהות מרדכי דקדושין):

סימן שו – באיזה חפצים מותר לדבר בשבת, ובו י"ד סעיפים

א. **ממצוא חפצך חפציך אסורים אפילו בדבר שאינו עושה שום מלאכה כגון שמעיין נכסיו לראות מה צריך למחר או לילך לפתח המדינה כדי שימהר לצאת בלילה למרחץ וכן אין מחשיכים על התחום לשכור פועלים.** הגה: והוא הדין דאסור לטייל למצוא סוס או ספינה או קרון לצאת בו (מרדכי סוף פרק מי שהחשיך). **אבל מחשיך על התחום להביא בהמתו ויש אומרים שאם אין הבהמה יכולה לילך ברגלים כגון שהוא טלה קטן אינו רשאי להחשיך דאינו רשאי להביא דאסור לטלטל בעלי חיים שהם מוקצים:**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>**המשך סימן שו – באיזה חפצים מותר לדבר בשבת**</u>

ב. היתה בהמתו עומדת חוץ לתחום יכול לקרות לה כדי שתבוא:

ג. מחשיכין על התחום לעשות צרכי כלה או צרכי מת להביא לו ארון ותכריכין ויכול לומר לחבירו שיחשיך כדי שיביא לו ויכול לומר לו לך למקום פלוני למחר ואם לא מצאת במקום פלוני לך למקום פלוני לא מצאת במנה קח במאתים ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח כלומר שלא יאמר לו סך ידוע שלא להוסיף עליו וכן אם לקח ממנו בשמונה לא יאמר תן לי עוד בשנים ואהיה חייב לך עשרה. הגה: ואם אי אפשר לו אלא אם כן יזכיר לו סכום מקח מותר בכל ענין דהא צרכי מצוה הוא (הגהות מרדכי פרק ה') ויש אוסרים בכל ענין וכן עיקר (בית יוסף בשם הר"ן ומרדכי פרק כירה והגהות מיימוני פרק א' ופרק כ"ו):

ד. השוכר את הפועל לשמור זרעים או דבר אחר אינו נותן לו שכר שבת לפיכך אין אחריות שבת עליו היה שכיר שבת שכיר חודש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכר שבת לפיכך אחריות שבת עליו ולא יאמר תן לי של שבת אלא אומר תן לי שכר השבוע או החודש (ואם שכרו לחודש והתנה לשלם לו כל יום כך וכך מקרי שכיר יום) (ר"ן סוף פרק אף על פי), **או יאמר לו תן לי שכר עשרה ימים:**

ה. אסור לשכור חזנים להתפלל בשבת ויש מי שמתיר. הגה: ואם שכרו לשנה או לחודש לכולי עלמא שרי (דברי עצמו):

ו. חפצי שמים מותר לדבר בהם כגון חשבונות של מצוה ולפסוק צדקה ולפקח על עסקי רבים ולשדך התינוק ליארס וללמדו ספר או אומנות ודוקא לדבר אם רוצה להשתכר אבל לשכרו ולהזכיר לו סכום מעות אסור. הגה: יש אומרים דבמקום שנוהגין ליתן לקורא בתורה מי שברך ונודר לצדקה או לחזן דאסור בשבת לפסוק כמה יתן (אור זרוע) והמנהג להקל דהא מותר לפסוק צדקה:

ז. מותר למדוד בשבת מדידה של מצוה כגון למדוד אם יש במקוה מ' סאה ולמדוד אזור מי מי שהוא חולה וללחוש עליו כמו שנוהגים הנשים מותר דהוי מדידה של מצוה:

ח. הרהור בעסקיו מותר ומכל מקום משום עונג שבת מצוה שלא יחשוב בהם כלל ויהא בעיניו כאלו כל מלאכתו עשויה:

ט. אסור לומר לאינו יהודי שילך חוץ לתחום בשבת אחר קרובי המת שיבואו להספידו אבל חולה דתקיף ליה עלמא ואמר שישלחו בעד קרוביו ודאי שרי:

י. להחליף משכון לאינו יהודי בשבת מותר אם הוא מלבוש ויוציאנו האינו יהודי דרך מלבושו (ועיין לקמן סימן שכ"ה):

יא. מותר לקנות בית בארץ ישראל מן האינו יהודי בשבת וחותם ומעלה בערכאות. הגה: שלהם בכתב שלהם דאינו אסור רק מדרבנן ומשום ישוב ארץ ישראל לא גזרו (אור זרוע):

יב. מותר להכריז בשבת על אבדה אפילו היא דבר שאסור לטלטלו. הגה: ומותר להתיר חרמי צבור בשבת אף על פי שאינו לצורך שבת הואיל והוא יום כנופיא לרבים הוי כעסקי רבים דשרי לדבר בם (אגור) אבל אין מחרימין בשבת כי אם מדבר שהוא לצורך שבת (אגודה פרק כ"ג):

יג. להכריז בשבת על קרקע הנמכר שכל מי שיש לו זכות עליו יבוא ויגיד ואם לאו יאבד זכותו אסור. הגה: וכן אסור להכריז יין בשבת דהוי כמקח וממכר (מהרי"ל):

יד. מי ששלחו לו שהוציאו בתו מביתו בשבת להוציאה מכלל ישראל מצוה לשום לדרך פעמיו להשתדל בהצלתה ויוצא אפילו חוץ לשלש פרסאות ואי לא בעי בית דין גוזרין עליו (ועיין לקמן סימן שכ"ח סעיף י'):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן שז – דיני שבת התלוים בדיבור, ובו כ"ב סעיפים

א. ודבר דבר שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול הלכך אסור לומר דבר פלוני אעשה למחר או סחורה פלונית אקנה למחר ואפילו בשיחת דברים בטלים אסור להרבות. הגה: ובני אדם שסיפור שמועות ודברי חידושים הוא עונג להם מותר לספרם בשבת כמו בחול אבל מי שאינו מתענג אסור לאמרם כדי שיתענג בהם חבירו (תרומת הדשן סימן ס"א):

ב. אסור לשכור פועלים ולא לומר לאינו יהודי לשכור לו פועלים בשבת אף על פי שאין הישראל צריך לאותה מלאכה אלא לאחר השבת שכל מה שהוא אסור לעשותו אסור לומר לאינו יהודי לעשותו ואפילו לומר לו קודם חשכה לעשותו בשבת אסור אבל מותר לומר לו אחר השבת למה לא עשית דבר פלוני בשבת שעבר אף על פי שמבין מתוך דבריו שרצונו שיעשנה בשבת הבאה:

ג. אסור ליתן לאינו יהודי מעות מערב שבת לקנות לו בשבת אבל יכול לומר לו קנה לעצמך ואם אצטרך אקנה ממך לאחר השבת:

ד. מותר לתת לאינו יהודי מעות מערב שבת לקנות לו ובלבד שלא יאמר לו קנה בשבת. הגה: וכן מותר ליתן לו בגדים למכור ובלבד שלא יאמר לו למכרן בשבת (בית יוסף בשם סמ"ג) מי ששכר אינו יהודי להוליך סחורתו ובא האינו יהודי ולקחה מבית ישראל בשבת אסור והיו עונשין העושה (רבינו ירוחם חלק י"ג):

ה. דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת והוא שיהיה שם מקצת חולי או יהיה צריך לדבר צורך הרבה או מפני מצוה כיצד אומר ישראל לאינו יהודי בשבת לעלות באילן להביא שופר לתקוע תקיעת מצוה או להביא מים דרך חצר חצר שלא עירבו לרחוץ בו המצטער ויש אוסרין. הגה: ולקמן סימן תקפ"ו פסק להתיר ועיין לעיל סימן רע"ו דיש מקילין אפילו במלאכה דאורייתא ועיין שם סעיף ג':

ו. אסור לחשב חשבונות אפילו אם עברו כגון כך וכך הוצאתי על דבר פלוני ודוקא שעדיין שכר הפועלים אצלו אבל אם פרעם כבר מותר:

ז. מותר לומר לחבירו הנראה בעיניך שתוכל לעמוד עמי לערב אף על פי שמתוך כך מבין שצריך לו לערב לשוכרו אבל לא יאמר לו היה נכון עמי לערב:

ח. יכול לומר לחבירו לכרך פלוני אני הולך למחר וכן מותר לומר לו לך עמי לכרך פלוני למחר כיון שהיום יכול לילך על ידי בורגנין וכן כל כיוצא בזה שיש בו צד היתר לעשותו היום יכול לומר לחבירו שיעשנו למחר ובלבד שלא יזכיר לו שכירות אבל בדבר שאין בו צד היתר לעשותו היום אפילו אם אין בו אלא איסור דרבנן כגון שיש לו חוץ לתחום פירות מוקצים כיון שאי אפשר לו להביאם היום אסור לומר לחבירו שיביאם לו למחר וכן אסור לו להחשיך בסוף התחום כדי שימהר הלילה לילך שם להביאם. הגה: וכן לא יאמר אעשה דבר פלוני למחר (הרא"ש פרק השואל ועיין לעיל ריש הסימן), אבל יכול להחשיך בסוף התחום כדי למהר לילך שם לשמרם שאפילו היום היה יכול לשמרם אם הם היו בתוך התחום ואם לא כוון להחשיך אלא לשמרם יכול אף להביאם:

ט. מותר להחשיך לתלוש פירות ועשבים מגנתו וחורבתו שבתוך התחום ולא אסרו להחשיך אלא בסוף התחום משום דמינכרא מילתא:

י. מותר לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואני אשמור פירותיך שבתחומי:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן שז – דיני שבת התלוים בדיבור</u>

יא. השואל דבר מחבירו לא יאמר לו הלויני דמשמע לזמן מרובה ואיכא למיחש שמא יכתוב אלא יאמר לו השאילני ובלשון לעז שאין חילוק בין הלויני להשאילני צריך שיאמר תן לי. הגה: וכשלוה בשבת ואינו רוצה להאמינו יניח משכון אצלו אבל לא יאמר לו הילך משכון דהוי כעובדא דחול (בית יוסף בשם אורחות חיים). כשם שאין לוין בשבת כך אין פורעין בשבת (ריב"ש סימן קנ"ו):

יב. זימן אורחים והכין להם מיני מגדים וכתב בכתב כמה זימן וכמה מגדים הכין להם אסור לקרותו בשבת אפילו אם הוא כתוב על גבי כותל גבוה הרבה משום גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות דהיינו שטרי חובות וחשבונות, ואפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור (הרא"ש ור"ן פרק השואל וטור). **אבל אם חקק בכותל חקיקה שוקעת מותר אבל בטבלא ופנקס אפילו אם הוא חקוק אסור לקרותו:**

יג. שטרי הדיוטות דהיינו שטרי חובות וחשבונות ואגרות של שאלת שלום אסור לקרותם ואפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור:

יד. לקרות באגרת השלוחה לו אם אינו יודע מה כתוב בה מותר ולא יקרא בפיו אלא יעיין בה ואם הובאה בשבילו מחוץ לתחום טוב ליזהר שלא יגע בה:

טו. כותל או וילון שיש בו צורות חיות משונות או דיוקנאות של בני אדם של מעשים כגון מלחמות דוד וגלית וכותבים זו צורת פלוני וזה דיוקן פלוני אסור לקרות בו בשבת:

טז. מליצות ומשלים של שיחת חולין ודברי חשק כגון ספר עמנואל וכן ספרי מלחמות אסור לקרות בהם בשבת ואף בחול אסור משום מושב לצים ועובר משום אל תפנו אל האלילים לא תפנו אל מדעתכם ובדברי חשק איכא תו משום מגרה יצר הרע ומי שחיברן ומי שהעתיקן ואין צריך לומר המדפיסן מחטיאים את הרבים. הגה: ונראה לדקדק הא דאסור לקרות בשיחת חולין וספורי מלחמות היינו דוקא אם כתובים בלשון לעז אבל בלשון הקודש שרי (וכן נראה לי מלשון שכתבו התוספות פרק כל כתבי וכן נהגו להקל בזה):

יז. אסור ללמוד בשבת ויום טוב זולת בדברי תורה ואפילו בספרי חכמות אסור ויש מי שמתיר ועל פי סברתו מותר להביט באצטרלו"ב בשבת (ולהפכה ולטלטלה כדלקמן סימן ש"ח):

יח. לשאול מן השד מה שמותר בחול מותר בשבת:

יט. סחורה הנפסדת בשבת על ידי גשמים או דבר אחר או אתי בידקא (פירוש נחל או אגם מים) **דמיא ומפסיד ממונו או שנתרועעה חבית של יין והולך לאיבוד מותר לקרות אינו יהודי אף על פי שודאי יודע שהאינו יהודי יציל הממון.** (ולכסות סחורה או פירות או דבר אחר מפני הגשמים עיין לקמן סימן של"ה סעיף ז'). **וכן מותר לומר לאינו יהודי כל המציל אינו מפסיד כמו בדליקה שהתירו לומר כל המכבה אינו מפסיד ויש מי שאומר שלא התירו אלא בדליקה דוקא** (ועיין לקמן סימן של"ד):

כ. ישראל שאמר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת מותר לו ליהנות בה לערב בכדי שיעשו:

כא. אסור לומר לאינו יהודי בשבת הילך בשר זה ובשל אותו לצרכך ואפילו אין מזונותיו עליו. הגה: אבל מותר לומר לו לעשות מלאכה לעצמו (הגהות מרדכי פרק ה' ורמב"ן פרשת בא אל פרעה):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שז – דיני שבת התלוים בדיבור

כב. כל שבות דרבנן מותר בין השמשות לצורך מצוה כגון לומר לאינו יהודי להדליק לו נר בין השמשות או אם היה טרוד והוצרך לעשר בין השמשות). הגה: כל דבר שאסור לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת אסור לרמוז לו לעשותו אבל מותר לרמוז לו לעשות מלאכה אחר שבת (אור זרוע). אינם יהודים המביאים תבואה בשבת לישראל שחייבים להם והישראל נותן לו מפתחו לאוצרו והאינו יהודי נותנו לשם ומודדים ומונים יש מי שמתיר משום דאינו יהודי במלאכת עצמו עוסק ואינו של ישראל עד אחר המדידה ושיחשוב עמו אחר כך וכן אינם יהודים העושים גבינות בשבת והישראל רואה ויקנה אותם ממנו דמכל מקום האינו יהודי אדעתא דנפשיה קעביד ואף על פי שהישראל עומד בעדר חודש או חדשים ואדעתא למכרם לישראל קא עביד שרי:

סימן שח – דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת, ובו נ"ב סעיפים

א. כל הכלים נטלים בשבת חוץ ממוקצה מחמת חסרון כיס כגון סכין של שחיטה או של מילה ואיזמל של ספרים וסכין של סופרים שמתקנים בהם הקולמוסים כיון שמקפידים שלא לעשות בהם תשמיש אחר אסור לטלטלו בשבת ואפילו לצורך מקומו או לצורך גופו. הגה: ואפילו תחובים בנדן עם שאר סכינים אסור לטלטלו (מהרי"ל). **והוא הדין לקורנס של בשמים שמקפידים עליו שלא יתלכלך.** הגה: והוא הדין כלים המיוחדים לסחורה ומקפיד עליהם (בית יוסף בשם מיימוני פרק ה' והמגיד פרק כ"ז):

ב. כל כלי אפילו הוא גדול וכבד הרבה לא נתבטל שם כלי ממנו לא מפני גדלו ולא מפני כבדו:

ג. כלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו (ואם נשתמש לאיסור בבין השמשות כגון נר שהודלק עיין לעיל סימן רע"ט) **בין לצורך גופו כגון קורנס של זהבים או נפחים לפצוע בו אגוזים קורדם לחתוך בו דבלה בין לצורך מקומו דהיינו שצריך להשתמש במקום שהכלי מונח שם ומותר לו ליטול משם ולהניחו באיזה מקום שירצה אבל מחמה לצל דהיינו שאינו צריך לטלטלו אלא מפני שירא שישבר או יגנב שם אסור.** הגה: כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטולו אבל בנגיעה בעלמא שאינו מנדנדו שרי ולכן מותר ליגע במנורה שבבית הכנסת שנרות דולקות עליו או בתנור שדולק בו אש וכן מותר ליקח דבר היתר המונח על דבר מוקצה (מרדכי פרק כל הכלים וריש ביצה ורבינו ירוחם חלק י"ג והמגיד פרק כ"ה ותרומת הדשן סימן ס"ז וכל בו סוף דיני שבת) וכן מותר לטלטל דבר מוקצה על ידי נפוח דלא הוי טלטול אלא כלאחר יד ולא מיקרי טלטול (תשובת מהרי"ו):

ד. כלי שמלאכתו להיתר מותר לטלטלו אפילו אינו אלא לצורך הכלי שמא ישבר או יגנב אבל שלא לצורך כלל אסור לטלטלה. כתבי הקודש ואוכלין מותר לטלטלם אפילו שלא לצורך כלל. הגה: ותפלין אין לטלטלם כי אם לצורך (תרומת הדשן ועיין בבית יוסף). ושופר אסור לטלטלו כי אם לצורך גופו או מקומו (הגהות אשירי סוף פרק במה מדליקין):

ה. יש מתירים לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור אפילו מחמה לצל על ידי ככר או תינוק:

ו. כל הכלים שנשברו אפילו בשבת מותר לטלטל שבריהם ובלבד שיהיו ראוים לשום מלאכה כגון שברי עריבה לכסות בה החבית ושברי זכוכית לכסות בה פי הפך אבל אם אינם ראוים לשום מלאכה לא. הגה: ואם נשברו במקום שיכולים להזיק כגון זכוכית שנשברה על השלחן או במקום שהולכין מותר לטלטל השברים כדי לפנותן שלא יוזקו בהם (כל בו והגהות מרדכי ובית יוסף בשם ארחות חיים):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שח – דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת

ז. **חתיכת חרס שנשברה בחול מכלי וראויה לכסות בה כלי מותר לטלטלה אפילו במקום שאין כלים מצויים שם לכסותם בה ואם זרקה לאשפה מבעוד יום אסור לטלטלה כיון שבטלה מהיות עוד כלי.** הגה: ואפילו חזי לעני הואיל והקצוהו הבעלים שלו אף על פי שהם עשירים דמוקצה לעשיר הוי מוקצה לעני כמו שיתבאר סוף הסימן (ר"ן פרק במה אשה). **ודוקא חתיכת חרס משום דאתיא משברי כלי אבל דבר שאין בו שייכות כלי כגון צרורות או אבנים אף על פי שראויים לכסות בהם כלי אסור לטלטלם.** הגה: וכל דבר שאינו כלי כלל אסור לטלטלו אפילו לצורך גופו כל שכן לצורך מקומו (מרדכי פרק קמא דיום טוב):

ח. **כל הכלים הנטלים בשבת דלתותיהן שנתפרקו מהם נטלים בין נתפרקו בחול בין נתפרקו בשבת:**

ט. **דלת של שידה תיבה ומגדל יכולים ליטלה מהם ואסור להחזירה גזירה שמא יתקע ושל לול של תרנגולים אסור בין ליטול בין להחזיר דכיון דמחובר לקרקע אית ביה בנין וסתירה:**

י. **כסוי בור ודות אין נטלים אלא אם כן יש להם בית אחיזה דאז מוכח שהוא כלי ושל כלים אפילו הם מחוברים בטיט יכולים ליטלם אפילו אין להם בית אחיזה והוא שתקנם ועשה בהם מעשה והכינם לכך או שנשתמש בהם מבעוד יום וכסוי חביות הקבורות בקרקע לגמרי צריכות בית אחיזה:**

יא. **מחט שלמה מותר לטלטלה ליטול בה את הקוץ ניטל חודה או חור שלה אסור וחדשה שלא ניקבה עדיין מותר:**

יב. **שירי מחצלאות מותר לטלטלם דחזי לכסות בהו טינופא ואם זרקן לאשפה מבעוד יום אסור לטלטלם:**

יג. **שירי מטלניות שבלו אם יש בהם ג' אצבעות על ג' אצבעות מותר לטלטלן ואם לאו אסור ויש מתירין אפילו אין להם ג' על ג' ובלבד שלא יהיו טליתות של מצוה:**

יד. **מנעל חדש מותר לשמטו מעל הדפוס אף על פי שמלאכתו לאיסור כיון דשם כלי עליו מותר לטלטלו לצורך מקומו:**

טז. **סנדל שנפסקה רצועה הפנימית עדיין תורת כלי עליו ומותר לטלטלו נפסקה החיצונה בטל מתורת כלי ואסור לטלטלו ואם הוא בכרמלית מותר לכרוך עליו גמי לח שהוא מאכל בהמה לתקנו שלא יפול מרגלו ובחצר שהוא נשמר שם אסור:**

טז. **חלוק שכבסו אותו ותחבו בו קנה ליבשו יכול לשמטו מעל הקנה אבל ליקח הקנה מתוכו אסור לפי שאינו כלי ואם תחבו בו כלי מותר ליטלו מתוכו אפילו הוא מלאכתו לאיסור כירה שנשמטה אפילו אחת מירכותיה אסור לטלטלה.** הגה: וכן ספסל ארוך שנשמט אחד מרגליה כל שכן שתים דאסור לטלטלה ולהניחה על ספסל אחרת ולישב עליה אפילו נשברה מבעוד יום (תרומת הדשן סימן ע"א) אלא אם כן ישב עליה כך פעם אחת קודם השבת (בית יוסף סוף סימן ש"ג) גם אסור להכניס הרגל לשם משום בנין (בית יוסף שם):

יז. **לבנים שנשארו מהבנין מותר לטלטלם דמעתה לא קיימי לבנין אלא למזגא** (פירוש לסמוך ולשבת עליהן) **עלייהו ואם סידרן זה על זה גלי אדעתיה שהקצן לבנין ואסור לטלטלם:**

יח. **קוץ המונח ברשות הרבים מותר לטלטלו פחות פחות מד' אמות ובכרמלית מותר לטלטלו להדיא משום דחיישינן שמא יוזקו בו רבים ובמקום הזיקא דרבים לא גזור רבנן שבות:**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שח – דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת

יט. סולם של עלייה שהוא גדול ועשוי להטיח בו גגו אסור לטלטלו אבל של שובך מותר לנטותו ממקום למקום אבל לא יוליכנו משובך לשובך כדי שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבוא לצוד:

כ. חריות (פירוש ענפים) של דקל שקצצם לשריפה מוקצים הם ואסור לטלטלם ישב עליהם מעט מבעוד יום מותר לישב עליהם בשבת וכל שכן אם קשרן לישב עליהם או אם חשב עליהם מבעוד יום לישב עליהם אפילו בחול:

כא. אבל נדבך של אבנים אף על פי שחשב עליו מבעוד יום אסור לישב (עליהם) אלא אם כן למדום (פירוש סדרום). הגה: ויש אומרים דדין אבנים כדין חריות וכן עיקר (מרדכי פרק במה טומנין והמגיד פרק כ"ה בשם הרי"ף וכן יש לפרש הרא"ש):

כב. אסור לכסות פי חבית באבן או בבקעת או לסגור בהן את הדלת או להכות בהן בברזא (פירוש הקנה שמשימים בחבית להוציא היין ממנו) אף על פי שחשב עליה מבעוד יום אסור אלא אם כן יחדה לכך לעולם אבל יחדה לשבת זה בלבד לא והני מילי בדבר שאין דרכה ליחדה לכך כגון הני דאמרן אבל בכל מידי דאורחיה בהכי כגון לפצוע בה אגוזים ביחוד לשבת אחת סגי ויש מי שאומר דלא שנא ויש אומרים שצריך שיעשה בה שום מעשה של תיקון מבעוד יום (ועיין לעיל סימן רנ"ט דביחוד סגי):

כג. מותר לחתוך ענף מן הדקל מבעוד יום ומותר להניף בו על השלחן בשבת להבריח הזבובים כיון דלצורך חתכו עשאו כלי גמור:

כד. פשתן סרוק וצמר מנופץ שנותנים על המכה אם חשב עליהם מבעוד יום לתתם על המכה או שישב בהם שעה אחת מבעוד יום או שצבען בשמן דגלי דעתיה דלמכה קיימי או שכרכן במשיחה ליתנם על המכה בשבת תו לית בהו משום מוקצה ומשום רפואה נמי ליכא שאינו אלא כמו מלבוש שלא יסרטו בגדיו (במכה) ויש אומרים דלא סגי במחשבה לחוד:

כה. עורות יבשים בין של אומן בין של בעל הבית מותר לטלטלן. הגה: ויש אומרים דוקא עורות בהמה גסה דחזי לישב עליהם אבל מבהמה דקה אסור אלא אם כן חשב לישב עליהם מבעוד יום (רש"י פרק במה טומנין):

כו. נסרים של בעל הבית מותר לטלטלן ושל אומן אסור אלא אם כן חשב עליהם מבעוד יום ליתן עליהם פת לאורחים או תשמיש אחר:

כז. עצמות שראויים לכלבים וקליפים שראוים למאכל בהמה ופרורים שאין בהם כזית מותר להעבירם מעל השלחן אבל אם אין הקליפים ראוים למאכל בהמה אסור לטלטלם אלא מנער את הטבלא והם נופלים ואם יש פת על השלחן מותר להגביה הטבלא ולטלטלה עם הקליפים שאינם מאכל בהמה שהם בטלים אגב הפת ואם היה צריך למקום השלחן אפילו אין עליה אלא דברים שאינם ראוים למאכל בהמה מותר להגביה ולטלטלם:

כח. חבילי עצים וקש שהתקינן למאכל בהמה אפילו הם גדולים הרבה מותר לטלטלן:

כט. כל שהוא ראוי למאכל חיה ועוף המצויים מטלטלים אותו ואם אינו ראוי אלא למאכל חיה ועוף שאינן מצויים אם יש לו מאותו מין חיה או עוף מותר לטלטל מאכל הראוי לאותו המין ואם לאו אסור. הגה: ולפי זה מותר לטלטל עצמות שנתפרקו מן הבשר מערב שבת אם ראויים לכלבים דהא כלבים מצויים (בית יוסף דלא כהר"ן):

ל. גרעיני תמרים במקום שמאכילים אותם לבהמה מותר לטלטלן ואדם חשוב צריך להחמיר על עצמו שלא לטלטלן אלא דרך שינוי:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שח – דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת

לא. בשר חי אפילו תפל שאינו מלוח כלל מותר לטלטלו משום דחזי לאומצא וכן אם היא תפוח (פירוש מסריח, רש"י) מותר לטלטלו משום דראוי לכלבים:

לב. דג מלוח מותר לטלטלו ושאינו מלוח אסור מפני שאינו ראוי:

לג. קמיע שאינו מומחה אף על פי שאין יוצאים בו מטלטלין אותו:

לד. כל דבר מטונף כגון רעי וקיא וצואה בין של אדם בין של תרנגולים וכיוצא בהם אם היו בחצר שיושבים בה מותר להוציאם לאשפה או לבית הכסא ואפילו בלא כלי ואם היו בחצר שאינו דר שם אסור להוציאם ואם ירא מפני התינוק שלא יתלכלך בה מותר לכפות עליה כלי:

לה. אף על פי שמותר להוציא גרף של רעי ועביט של מי רגלים אסור להחזירם אלא אם כן נתן לתוכם מים:

לו. אין עושין גרף של רעי לכתחלה דהיינו להביא דבר שעתיד לימאס כדי להוציאו לכשימאס ואם עבר ועשאו מותר להוציאו:

לז. במקום דאיכא פסידא מותר להכניס מטתו אצל גרף של רעי ולקבוע ישיבתו שם כדי להוציאו:

לח. מכניס אדם מבעוד יום מלא קופתו עפר ומיחד לו קרן זוית ועושה בו כל צרכיו בשבת כגון ליטול ממנו לכסות צואה או רוק וכיוצא בזה אבל אם לא ייחד לו קרן זוית בטל אגב עפר הבית ואסור לטלטלו. הגה: ולכן מותר ליקח פירות הטמונים בחול כי אין אותו עפר מוקצה (בית יוסף סימן שי"ח בשם שבולי לקט):

לט. אסור לטלטל בהמה חיה ועוף ואף על פי כן מותר לכפות את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו בו ובעודם עליו אסור לטלטלו:

מ. כל בהמה חיה ועוף מדדים אותם בחצר דהיינו שאוחז בצוארם ובצדדים ומוליכן אם צריכין הבעלי חיים לכך ובלבד שלא יגביהם בענין שיעקרו רגליהם מן הארץ דמוקצין הם ואסור לטלטלו חוץ מתרנגולת שאין מדדין אותה מפני שמגבהת עצמה מן הארץ ונמצא זה מטלטל אבל דוחים אותה מאחוריה בידים כדי שתכנס:

מא. האשה מדדה את בנה אפילו ברשות הרבים ובלבד שלא תגררהו אלא יהא מגביה רגלו אחת ויניח השניה על הארץ וישען עליה עד שיחזור ויניח רגלו שהגביה שנמצא לעולם הוא נשען על רגלו האחת:

מב. דבר שהוא מוקצה מותר ליגע בו ובלבד שלא יהא מנענע אפילו מקצתו (וכבר נתבאר סעיף ג'):

מג. מותר לטלטל מוקצה על ידי נפיחה (וכבר נתבאר ריש סימן זה):

מד. כלי שנתרועע לא יטלו ממנו חרס לכסות בו או לסמוך בו:

מה. אסור לשחוק בשבת ויום טוב בכדור. הגה: ויש מתירין ונהגו להקל (תוספות פרק קמא דביצה):

מו. אסור לשאת תחת אציליו זרע התולעים שעושין המשי מפני שאסור בטלטול ועוד שהוא מוליד בחומו:

מז. יש אוסרים לטלטל בגד שעטנז ויש מתירים:

מח. מותר לטלטל מניפה בשבת להבריח הזבובים:

מט. מכבדות שמכבדים בהם הקרקע מותר לטלטלם:

נ. הרשב"א מתיר לטלטל האצטרלו"ב בשבת וכן ספרי החכמות ולדעת הרמב"ם יש להסתפק בדבר:

נא. מה שמורה על השעות שקורין רילוז"ו בין שהוא של חול בין שהוא של מין אחר יש להסתפק אם מותר לטלטלו (וכבר פשט המנהג לאסור):

<u>המשך סימן שח – דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת</u>

נב. מוקצה לעשירים הוי מוקצה ואפילו עניים אין מטלטלין:

סימן שט – טלטול על ידי דבר אחר אם מותר בשבת, ובו ה' סעיפים

א. נוטל אדם את בנו והאבן בידו ולא חשיב מטלטל לאבן והוא שיש לו געגועין (פירוש שיש לו עצבון כשאינו עם אביו) עליו שאם לא יטלנו יחלה אבל אם אין לו געגועין עליו לא ואפילו כשיש לו געגועין עליו לא התירו אלא באבן אבל אם דינר בידו ואפילו לאחוז התינוק בידו והוא מהלך ברגליו אסור דחיישינן דילמא נפיל ואתי אבוה לאתויי ויש אומרים שלא אסרו אלא כשהוא נושא התינוק עם דינר בידו אבל לאחוז התינוק בידו אף על פי שדינר ביד התינוק אין בכך כלום:

ב. כלכלה שהיתה נקובה וסתמה באבן מותר לטלטלה שהרי נעשה כדופנה וכן דלעת שתולין בה אבן כדי להכבידה למלאות בה מים אם הוא קשור יפה שאינו נופל מותר למלאות בה שהוא כמו הדלעת עצמה שהוא בטל אגבה ואם לאו אסור:

ג. כלכלה מלאה פירות ואבן בתוכה אם הם פירות רטובים כגון תאנים וענבים יטול אותה כמו שהיא שאם ינער הפירות מתוכה יפסדו אבל אם הם פירות שאינם נפסדים ינערם וינער גם האבן עמהם ולא יטלנה עמהם והני מילי כשאינו צריך אלא לפירות או לכלכלה אבל אם היה צריך למקום הכלכלה מטלטלה כמות שהיא:

ד. שכח אבן על פי חבית או מעות על הכר מטה חבית על צדה והאבן נופלת ומנער הכר והמעות נופלים ואם היתה החבית בין החביות בענין שאינו יכול להטות אותה במקומה יכול להגביהה כמו שהיא עם האבן למקום אחר להטותה שם כדי שיפול מעליה ואם הניחם עליהם מדעתו על דעת שישארו שם בכניסת השבת אסור להטות ולנער ויש אומרים דאפילו הניחם שם על דעת שישארו שם בכניסת השבת כדי שיטלם בשבת מותר להטות ולנער בשבת ולא אסרו אלא במניחם על דעת שישארו שם כל השבת. הגה: ואז אפילו ניטל האיסור משם אסור לטלטל הכלי דמאחר שנעשה בסיס לדבר האסור למקצת השבת אסור כל השבת כולה וכן בכל מוקצה וכן איתא לקמן סימן ש"י. אם אדם הניח דבר מוקצה על של חבירו לא אמרינן דנעשה בסיס לדבר האסור דאין אדם אוסר של חבירו שלא מדעתו (אור זרוע):

ה. הא דלא שרי אלא להטות ולנער דוקא בצריך לגוף החבית והכר אבל אם צריך למקום החבית והכר ולא הספיק לו ההטייה והניעור יכול לטלטלם עם האבן ועם המעות שעליהם לפנות מקומם. (וכן הוא לקמן סימן ש"י):

סימן שי – דיני מוקצה בשבת, ובו ט' סעיפים

א. עץ שתולין בו דגים אף על פי שהוא מאוס מותר לטלטלו דקיימא לן במוקצה מחמת מיאוס כרבי שמעון דשרי:

ב. אין שום אוכל תלוש הראוי לאכילה מוקצה לשבת דתמרים ושקדים ושאר פירות העומדים לסחורה מותר לאכול מהם בשבת ואפילו חטים שזרעם בקרקע ועדיין לא השרישו וביצים שתחת התרנגולת מותר לטלטלן וכן תמרים הלקוטים קודם בישולן וכונסין אותם בסלים והם מתבשלים מאליהן מותר לאכול מהם קודם בישולן אבל גרוגרות וצמוקים שמניחים אותם במוקצה ליבשן אסורין בשבת משום מוקצה שהן מסריחות קודם שיתיבשו דכיון שיודע שיסריחו הסיח דעתו מהם וכיון דאיכא תרתי דחינהו בידים ולא חזו הוי מוקצה. הגה: יש אומרים דאין הכנה שייך בשל אינו יהודי ואפילו גרוגרות וצמוקים שבידו מותרים (כל בו סימן ל"ה וכן משמע בהר"ן סוף פרק כ"ב וירושלמי):

המשך סימן שי – דיני מוקצה בשבת

ג. **בין באיסור אכילה בין באיסור טלטול כל דבר שהיה ראוי בין השמשות אם אירע בו דבר שנתקלקל בו ביום וחזר ונתקן בו ביום חזר להיתרו אבל דבר שהוקצה בין השמשות אסור כל היום:**

ד. **גרוגרות וצמוקים שהיו מוקצים וכשהגיע בין השמשות כבר נתייבשו והם ראויים לאכילה אף על פי שלא ידעו הבעלים באותה שעה שנתייבשו ואחר כך נודע להם שבין השמשות כבר היו יבשים מותר:**

ה. **גרוגרות וצמוקים דחזו ולא חזו דאיכא אינשי דאכלי ליה ואיכא דלא אכלי ליה אי אזמניה נפיק ליה מתורת מוקצה ואי לא לא אבל אם אינם ראויים והזמינם הזמנה לאו מלתא היא:**

ו. **כל דבר שאסור לטלטלו אסור ליתן תחתיו כלי כדי שיפול לתוכו מפני שאוסר הכלי בטלטול ונמצא מבטל כלי מהיכנו אבל מותר לכפות עליו כלי ובלבד שלא יגע בו:**

ז. **מטה שיש עליה מעות או אפילו אין עליה עתה והיה עליה בין השמשות אסור לטלטלה דמיגו דאתקצאי לבין השמשות אתקצאי לכולי יומא.** הגה: ואפילו לצורך גופו או לצורך מקומו (בית יוסף). **והוא הדין לכל דבר היתר שמונח עליו איסור אבל אם אין עליה עתה מעות וגם לא היה עליה בין השמשות מותר לטלטלה אפילו יחדה למעות והניחם עליה מבעוד יום כיון שסילקן קודם בין השמשות.** הגה: ויש אוסרין בייחד לכך והניח בהם אף על פי שסילקן מבעוד יום (טור בשם רבינו תם) ולכן אסור לטלטל כיס של מעות אף על פי שהוציא המעות ממנו מבעוד יום אלא אם כן עשה בו מעשה שפתחו מלמטה וסלקו מן היחוד וכן נוהגין (הגהות מיימוני פרק כ"ה). מיהו לצורך גופו או לצורך מקומו מותר וכן בכיס התפור בבגד הואיל ועיקר הבגד עומד ללבוש אם הוציא המעות משם מותר ללבוש הבגד דהכיס בטל אצלו אבל אם שכח בו מעות מותר לטלטל הבגד דלא אמרינן דכל הבגד נעשה בסיס למעות הואיל ואין המעות על עיקר הבגד אבל אין ללובשו בשבת דחיישינן שמא יצא בו כדלעיל סימן ש"א סעיף ל"ג (בית יוסף סימן ש"ט). ועיין לעיל סימן רס"ו אם שכח כיסו אצלו בשבת מה דינו (בית יוסף):

ח. **כלי שיש עליו דבר האסור ודבר המותר מותר לטלטלו כגון מחתה שיש עליה מבעוד יום אפר שמותר לטלטלו לכסות בו רוק או צואה ויש עליה גם כן שברי עצים שהם אסורים בטלטול מותר לטלטל המחתה כמו שהיא וכגון שדבר המותר חשוב מדבר האסור אבל אם דבר האסור חשוב יותר מדבר המותר בטל אצלו ואסור לטלטלו וטעם היתר טלטול זה משום דלא אפשר למינקט קיטמא לחודיה אפילו אי שדי ליה מהמחתה או אם צריך למקום המחתה** (כמו שנתבאר לעיל סימן ש"ט) **ואם אינו צריך אלא לגוף המחתה לא יטלטלנה כמו שהיא אלא ינער האפר ושברי העצים במקומם ויטול המחתה.** הגה: וכן אם יוכל לנער האיסור לחוד ינערנו ולא יטלטלנו עם ההיתר (בית יוסף בשם תשובת הרא"ש) וכל זה לא מיירי אלא שהיה ההיתר עם האיסור מבעוד יום אבל אם היה האיסור עליו לבד לא מהני מה שהניח אצלו ההיתר בשבת (בית יוסף בשם תשובת הרשב"א):

ט. **תיבה שיש בה דבר המותר לטלטל ומעות אם המעות אינם עיקר מותר לטלטלה כמו שהיא על פי התנאים שנתבארו במחתה:**

סימן שיא – דיני מת בשבת ושאר טלטול מן הצד, ובו ט' סעיפים

א. **מת שמוטל במקום שירא עליו מפני הדליקה אם יש ככר או תינוק מטלטלו על ידיהם ואם אין לו ככר או תינוק אם יש לו שתי מטות מטלטלו על ידי שיהפכנו ממטה למטה דהוי טלטול מן הצד ואם אין לו לא זה ולא זה מטלטלו טלטול גמור וכל זה באותו רשות מת המוטל בחמה מטלטלו מחמה לצל באותו רשות על ידי ככר או תינוק ואם אין לו ככר או תינוק לא יטלטלנו כלל אפילו להפכו ממטה למטה דטלטול מן הצד שמיה טלטול** (ועיין לקמן בסימן זה סעיף ו' מאי תקנתיה):

מכון "הלכות שבת לג' חדשים" – ללימוד כל שו"ע "הלכות שבת" במעגל ג' חדשים – עמוד אחד ליום
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך אורח חיים – מחבר עם רמ"א"!

גליון נ"ז: כז חשון כז שבט כז אייר כז אב

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שיא – דיני מת בשבת ושאר טלטול מן הצד

ב. מת שהסריח בבית ונמצא מתבזה בין החיים והם מתבזים ממנו, הגה: ויש אומרים דאפילו לא הסריח עדיין אלא שקרוב להסריח (בית יוסף בשם טור ורש"י ור"ן), **מותר להוציאו לכרמלית ואם היה להם מקום לצאת בו אין מוציאין אותו אלא מניחים אותו במקומו ויוצאים הם ויש אומרים שלא התירו להוציאו לכרמלית אלא על ידי ככר או תינוק ויש מי שאומר שכל שמוציאו לכרמלית מוטב להוציא שלא בככר ותינוק כדי למעט בהוצאה ויש מי שמתיר להוציאו אף לרשות הרבים על ידי תינוק אבל לא על ידי ככר והוא הדין אם הוא בבזיון אחר כגון שהיה בספינה והיו האינם יהודים מתאספים שם וכן כל כיוצא בזה.** הגה: והוא הדין דמותרים לומר לאינו יהודי לטלטלו כמו על ידי ככר ותינוק (מרדכי ובית יוסף בשם שבולי לקט) ואסור לטלטל מת על ידי ככר ותינוק לצורך כהנים או דבר אחר אבל על ידי אינו יהודי יש מתירין (טור יורה דעה סימן שע"ב, ותשובת מהרי"ל סימן ס"ה) (וכן ראיתי נוהגים לצורך מצוה או חתונה):

ג. יש מי שאומר שאם נתן על המת אחד מכלים שהוא לבוש חשוב כנותן ככר או תינוק:

ד. יש מי שאומר שלא הצריכו ככר או תינוק אלא למת ערום אבל אם הוא בכסותו אין צריך ככר או תינוק:

ה. אם צריך למקום המת או לדבר שהמת מונח עליו מותר לטלטלו מן הצד דהיינו שהופכו ממטה למטה כיון דלצורך דבר המותר הוא לא התירו לטלטל על ידי ככר או תינוק אלא במת בלבד אבל לא בשאר דברים האסורים לטלטל:

ו. מת המוטל בחמה ואין להם מקום לטלטלו או שלא רצו להזיזו ממקומו באין שני בני אדם ויושבים מב' צדדיו חם להם מלמטה זה מביא מטתו ויושב עליה וזה מביא מטתו ויושב עליה חם להם מלמעלה זה מביא מחצלת ופורס על גביו וזה מביא מחצלת ופורס על גביו זה זוקף מטתו ונשמט והולך לו וזה זוקף מטתו ונשמט והולך לו נמצאת מחיצה עשויה מאליה שהרי מחצלת זה ומחצלת זה גביהן סמוכות זו לזו ושני קצותיהן על הקרקע משני צדי המת:

ז. מותר לסוך המת (ולהדיחו) ולשמוט הכר מתחתיו כדי שלא יסריח ובלבד שלא יזיז בו שום אבר ואם היה פיו נפתח והולך קושר את הלחי בענין שלא יוסיף להפתח אבל לא כדי שיסגר מה שנפתח או קצתו שאם כן היה מזיז אבר ומטעם זה אין מעצימין עיניו של מת בשבת:

ח. טלטול מן הצד לצורך דבר המותר מותר הלכך צנון שטמן בארץ ומקצת עליו מגולים ולא השריש וגם לא נתכוין לזריעה נוטלו אף על פי שבנטילתו מזיז עפר ממקומו ואף על פי שהוסיף מחמת לחות הקרקע מותר. הגה: ואפילו הניחו שם מבעוד יום להיות שם כל השבת דאין באוכלין משום בסיס לדבר האסור (כל בו). **וטלטול בגופו אפילו לצורך דבר האסור מותר הילכך קש שעל המטה דסתמו מוקצה להסקה מנענעו בגופו ואם הניח עליו מבעוד יום כר או כסת מנענעו אפילו בידו שהרי הכינו מבעוד יום לשכב עליו** (וכן אם חשב לשכב עליו) (ר"ן סוף פרק במה טומנין):

ט. הפירות הטמונין בתבן או בקש המוקצים יכול לתחוב בהם מחט או כוש ונוטלם והקש ננער מאליו. הגה: ואם טמונים בחול ובעפר עיין לעיל סימן ש"ח סעיף ל"ח:

סימן שיב – הנצרך לנקביו במה מקנח בשבת, ובו י' סעיפים

א. משום כבוד הבריות התירו לטלטל אבנים לקנח ואפילו להעלותם לגג עמו דהוי טרחא יתירה מותר ומי שיש לו מקום מיוחד לבית הכסא יכול להכניס עמו אבנים לקנח מלא היד ואם אין לו מקום קבוע מכניס עמו כשיעור בוכנא קטנה ואם ניכר באבן שקנחו בו מותר להכניסו אפילו הוא גדול הרבה או אפילו הם הרבה ממלא היד מותר ליטול כולן דכיון שקנחו בהן הוכנו לכך. הגה: יש אומרים דוקא בחצר מותר לטלטל אבנים (רש"י סוף פרק המוציא יין ורבינו ירוחם נתיב י"ב חלק י"ו) ויש אומרים דאפילו מכרמלית לרשות היחיד נמי שרי דהא נמי אינו רק איסור דרבנן ומשום כבוד הבריות התירוהו (תוספות פרק לולב הגזול והגהות מרדכי פרק הזורק):

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך או ח הלכות שבת מחולק לג' חדשים עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות שבת בכל תקופת השנה שהיא ג' חדשים ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אתה רוצה להיות בן עולם הבא אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו ע הלכות שבת בג' חדשים גליון נז

<u>המשך סימן שיב – הנצרך לנקביו במה מקנח בשבת</u>

ב. אם ירדו גשמים על האבנים ונטבעו אם רישומן ניכר מותר ליטלן כדי לקנח ואין בזה משום סותר ולא משום טוחן:

ג. צרור שעלו בו עשבים מותר לקנח בו ולא חיישינן שמא יתלשו דאף אם יתלשו ליכא איסורא דדבר שאין מתכוין הוא:

ד. לא יטלטל רגב אדמה לקנח בו מפני שאינה ראויה לקינוח לפי שהיא נפרכת אסור לקנח בחרס אפילו בחול משום סכנה שלא ינתק שיני הכרכשתא (פירוש המעים התלוים בפי טבעת):

ה. היו לפניו בשבת צרור ואזני חרס חלקים דכיון דחלקים הם ליכא משום סכנה מקנח באוזן החרס שהוא ראוי לכסות בו פי הכלי צרור ועשבים יקנח בעשבים אם הם לחים אבל ביבשים אין מקנחין מפני שהם חדים ומחתכין את הבשר:

ו. מקנחין בשבת בעשבים לחים אפילו הם מחוברים ובלבד שלא יזיזם ומשום משתמש במחובר ליכא דלא אמרו אלא באילן אבל לא בירק:

ז. היה צריך לנקביו ואינו יכול לפנות שרפואתו למשמש בפי הטבעת שממשמש שם בצרור והנקב נפתח לא ימשמש בשבת כדרך שממשמש בחול דהיינו שאוחז הצרור בכל היד משום השרת נימין אלא ממשמש כלאחר יד דהיינו שיאחז הצרור בב' אצבעותיו וממשמש:

ח. למשמש בברזא בפי הטבעת דינה כצרור שלא יאחזנה אלא בב' אצבעותיו ואסור לצאת בברזא אפילו תחובה כולה בגוף:

ט. אסור לפנות בשדה ניר בשבת שמא יבוא לאשווי גומות ואם היה שדה חבירו אפילו בחול אסור מפני שדש נירו ומקלקל:

י. אבנים גדולות שמצדדין אותן כמין מושב חלול ויושבים עליהם בשדות במקום המיוחד לבית הכסא מותר לצדדן ואף על גב דבנין עראי הוא לא גזרו ביה רבנן משום כבוד הבריות:

סימן שיג – טלטול דלת וחלון והמנעול בשבת, ובו י' סעיפים

א. פקק החלון כגון לוח או שאר כל דבר שסותמין בו החלון יכולים לסתמו אפילו אם אינו קשור ולא אמרינן דהוי כמוסיף על הבנין והוא שיחשוב עליו מערב שבת לסתמו בו וקנה שהתקינו להיות נועל בו אין צריך שיקשרנו בדלת ומכל מקום דמי לבנין יותר מפקק החלון ולא סגי במחשבה שיחשוב עליו מאתמול וצריך שיתקננו לכך לרש"י היינו שיתקננו לשם כלי שיהא ראוי לשום תשמיש שיהא ראוי להפך בו זיתים או לפצוע בו אגוזים ולרבינו תם אין צריך שיהא ראוי לדבר אחר אלא כיון שתקנו ועשה בו מעשה והכינו לכך סגי. הגה: ומיקרי על ידי כך כלי שמלאכתו להיתר ומותר לטלטלו כמו שנתבאר לעיל סימן ש"ח סעיף ב' (בית יוסף והרמב"ס). ונגר שהוא יתד שנועלים בו ותוחבין אותו באסקופה למטה ודומה טפי לבנין לא סגי בהכי ואין נועלים בו אלא אם כן יהא קשור וכיצד יהא קשור אם יש בראשו גלוסטרא דהיינו שהוא עב באחד מהראשים וראוי לכתוב בו שדומה לכלי סגי אפילו אם קשור בחבל דק שאינו ראוי להיות ניטל בו ואפילו אם אינו קשור בדלת עצמו אלא בבריח הדלת ואפילו אם החבל ארוך ואינו תלוי כלל באויר אלא כולו מונח בארץ ואם אין בראשו גלוסטרא אם הוא קשור בדלת עצמה סגי אפילו בחבל דק שאינו ראוי לינטל בו ואפילו כולו מונח בארץ ואם אינו קשור בדלת אלא בבריח צריך שיהא הקשר אמיץ שיהא ראוי לינטל בו ואפילו הכי אין צריך שיהא תלוי אלא אפילו כולו מונח בארץ מותר שאין אסור אלא כששומטו ומניחו בקרן זוית:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שיג – טלטול דלת וחלון והמנעול בשבת

ב. **כל נגר שאמרנו מיירי שהאסקופה גבוה וכשנועץ אותו במפתן אינו נוקב בארץ אבל אם נפחתה האסקופה בענין שכשמכניס הנגר בחור נוקב תחתיו בארץ הוי בנין ואסור לנעול בו:**

ג. **רחבה שאחורי הבתים שאין נכנסים ויוצאים בה תדיר אם עשה דלת לפתחה או שתולה בה מחצלת של קנים וכן פרצה שגדרה בקוצים כעין דלת אם יש להם ציר** (פירוש ציר נוקבין הדלת וקובעים בו עץ חד כדי להכניסו בארץ לחזור לכאן ולכאן) **או אפילו אין להם עתה ציר אלא שהיה להם ציר נועלים בהם אפילו הם נגררים בארץ רק שקשרם ותלאם לנעול בהם ולא חשיב כבונה שניכר בהם שהוא דלת כיון שהיה להם ציר.** הגה: וכל שכן אם יש בהם ציר עדיין ובלבד שלא יחזיר הציר למקומו כדרך שיתבאר לקמן סימן תקי"ט (בית יוסף). **אבל אם אין להם ציר ולא היה להם ציר אין נועלים בהם אלא אם כן היו גבוהים מן הארץ ופתח העשוי לכניסה ויציאה תדיר נועלים בו אפילו לא היה לו ציר מעולם והוא נגרר:**

ד. **דלת העשוי מלוח אחד או שאין לה אסקופה התחתונה וכשפותחים שומטין אותה ועוקרים אותה אין נועלים בה אפילו יש לה ציר.** הגה: אבל דלת העשויה מקרשים הרבה שרי אף על פי ששומטים אותה כשפותחה אם יש לה אסקופה והוא הדין במקום שנועלים בקרשים הרבה ויש חקיקה למעלה ולמטה שמכניס בהם הקרשים שדינם כדלת הואיל ואינן לוח אחד בכל הדלת (בית יוסף):

ה. **שידה תיבה ומגדל שפתחיהן מן הצד ויש להם שני צירים אחד למעלה ואחד למטה אם יצא התחתון כולו ממקומו אסור להחזירו שמא יתקע אבל אם יצא מקצתו דוחקו עד שמחזירו למקומו כיון שהעליון נשאר במקומו בקל יכול להחזיר התחתון אבל כשיצא העליון אסור אפילו לדוחקו ולהחזירו למקומו:**

ו. **מטה של פרקים אסור להחזירה ולהדקה ואם תקע חייב חטאת ואם היא** (דרכה להיות) **רפויה מותר לכתחלה** (ובלבד שלא יהדק) **וכוס של פרקים מותר לפרקו ולהחזירו בשבת ויש מי שאומר שדין הכוס כדין המטה.** הגה: ואם דרכו להיות מהודק אף על גב דעכשיו רפוי אסור (מיימוני פרק כ"ה והגהות אשירי וכל בו וכן נראה דברי הטור):

ז. **קורה שנשברה מותר לסמכה בארוכות המטה שהם כלי לא כדי שתעלה דאם כן הוי ליה בונה אלא כדי שלא תרד יותר והוא שיהיו רפויים שיוכל ליטלם כשירצה אבל אם מהדקם שם אסור:**

ח. **ספסל שנשמט אחד מרגליו אסור להחזירו למקומו. ולהניח אותו צד השמוט על ספסל אחר יש מי שמחמיר לאסור** (ועיין לעיל סימן ש"ח סעיף ט"ז):

ט. **התוקע עץ בעץ בין שתקע במסמר בין שתקע בעץ עצמו עד שנתאחד הרי זה תולדת בונה:**

י. **חצר שנתקלקלה במימי גשמים יכול לזרות בה תבן ולא חשיב כמוסיף על הבנין ובלבד שישנה שלא יזרה לא בסל ולא בקופה אלא בשולי הקופה שיהפכנה ויביא תבן על שוליה דהיינו על ידי שינוי אבל ביד אסור:**

סימן שיד – דברים האסורים משום בנין וסתירה בשבת, ובו י"ב סעיפים

א. **אין בנין וסתירה בכלים והני מילי שאינו בנין ממש כגון חבית.** הגה: שאינה מחזקת ארבעים סאה (תרומת הדשן סימן ס"ה). **שנשברה ודיבק שבריה בזפת יכול לשברה ליקח מה שבתוכה ובלבד שלא יכוין לנקבה נקב יפה שיהיה לה לפתח דאם כן הוה ליה מתקן מנא אבל אם היא שלמה אסור לשברה אפילו בענין שאינו עושה כלי ואפילו נקב בעלמא אסור לנקוב בה מחדש ואפילו יש בה נקב חדש אם להרחיבו אסור.** הגה: ובלבד שיתכוין לכך (מרדכי פרק חבית). **ואם היה סכין תקוע מערב שבת בחבית מותר להוציאו ולהכניסו שהרי אינו מתכוין להוסיף.** הגה: ודוקא שהוציאו גם כן פעם אחת מבעוד יום אבל אם לא הוציאו מבעוד יום אסור דהוי פסיק רישא דעושה נקב ופתח לחבית (תרומת הדשן סימן ס"ד) כלי שנתרועע אם מותר ליטול ממנו חרס עיין לעיל סימן ש"ח סעיף מ"ד:

מכון "הלכות שבת לג' חדשים" – ללימוד כל שו"ע "הלכות שבת" במעגל ג' חדשים – עמוד אחד ליום שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך אורח חיים – מחבר עם רמ"א"!

גליון ס': ל שבט ל אב

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

שו"ע או"ח "הלכות ארץ ישראל" של הלכות שבת

מצוות התלויות בארץ, ישוב ארץ ישראל, ירושלים, בית המקדש, חורבן בית המקדש, ומקום המקדש, וכל התלויים בהם!

(הרב שלמה זאנוויל ווייל, ירושלים תרפ"ז לפ"ק)

דרש רבי שמלאי, מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לארץ ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך, או לשבוע מטובה הוא צריך. אלא כך אמר משה, הרבה מצות נצטוו ישראל, ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל, אכנס אני לארץ, כדי שיתקיימו כולן על ידי. אמר לו הקדוש ברוך הוא, כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם. (סוטה יד.)

ליום השלשים לחודש סדרנו ללמוד או"ח הלכות "ארץ ישראל" של הלכות שבת, ועל ידי לימוד הלכות אלו, יזכה ל"קדושת ארץ ישראל" באמת, אפילו אם אין זוכה עכשיו לגור בארץ ישראל בקביעות, ויקיים בזה "וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ" – וכמו שאמרו חכמינו ז"ל בברכות (דף ח.): "מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵין לוֹ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הֲלָכָה בִּלְבָד"!

כָּל הַמְּהַלֵּךְ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא. (כתובות קיא.)

אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. (דברים יא, יב)

אשר ה' אלקיך דורש אותה. והלא כל הארצות הוא דורש שנאמר להמטיר על ארץ לא איש, אלא כביכול אינו דורש אלא אותה, ועל ידי אותה דרישה שדורשה דורש את כל הארצות עמה. (רש"י שם)

כיוצא בו אתה אומר ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד וכי אותה בלבד הוא דורש והלא כל הארצות כולם הוא דורש שנאמר איוב לח להמטיר על ארץ לא איש אלא כביכול שאינו דורש אלא אותה וכו'

ילקוט שמעוני מלכים א' פרק ח' רמז קצ ד

דבר אחר לא יגרע מצדיק איוב לו ז זו ארץ ישראל שאין הקדוש ברוך הוא מזיז עיניו ממנה שנאמר תמיד עיני ה' אלקיך בה וגו'

מדרש ילמדנו פרשת פקודי

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך או ח הלכות שבת מחולק לג' חדשים עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות שבת בכל תקופת השנה שהיא ג' חדשים ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל "שו"ע הלכות שבת" בג' חדשים. [גליון ס' - עמוד א]

מכון "הלכות שבת לג' חדשים" – ללימוד כל שו"ע "הלכות שבת" במעגל ג' חדשים – עמוד אחד ליום
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך אורח חיים – מחבר עם רמ"א"!

גליון ס': ל שבט ל אב

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הלכות שבת, סימן רמח – דין המפליג בספינה וההולך בשיירא בשבת, סעיף ד

(ד) היוצאים בשיירא במדבר והכל יודעים שהם צריכים לחלל שבת כי מפני הסכנה לא יוכלו לעכב במדבר בשבת לבדם שלשה ימים קודם שבת אסורים לצאת וביום ראשון ובשני ובשלישי מותר לצאת ואם אחר כך יארע לו סכנה ויצטרך לחלל שבת מפני פקוח נפש מותר ואין כאן חילול. **והעולה לארץ ישראל אם נזדמנה לו שיירא אפילו בערב שבת כיון דדבר מצוה הוא יכול לפרוש ופוסק עמהם לשבות ואם אחר שיהיו במדבר לא ירצו לשבות עמו יכול ללכת עמהם חוץ לתחום מפני פיקוח נפש ואם נכנס לעיר אחת בשבת מהלך את כולה ואפילו הניחוהו מחוץ לעיר ורוצה ליכנס לעיר מותר דכיון דלדבר מצוה נפק יש לו אלפים אמה לכל רוח.** הגה: יש אומרים שכל מקום שאדם הולך לסחורה או לראות פני חברו חשוב הכל דבר מצוה ואינו חשוב דבר הרשות רק כשהולך לטייל ועל כן נהגו בקצת מקומות להקל בענין הפלגת הספינות והליכת שיירא תוך שלשה ימים כי חושבים הכל לדבר מצוה ואין למחות בידן הואיל ויש להם על מי שיסמוכו:

הלכות שבת, סימן רם – דיני הכנסת שבת, סעיף ב

(ב) כשיהיה סמוך לחשיכה ישאל לאנשי ביתו בלשון רכה **עשרתם** ערבתם הפרשתם חלה ויאמר להם הדליקו את הנר. **ובמקום שאין מעשרין אין צריך לומר עשרתם** (טור):

הלכות שבת, סימן רסא – זמן הדלקת הנרות לשבת, סעיף א

(א) **ספק חשיכה והוא בין השמשות** (והיינו כדי שיעור הלוך ג' רבעי מיל אחר שקיעת החמה (טור בסימן רצ"ג וכדלקמן סוף סימן ב') ושיעור מיל הוא שליש שעה פחות חלק ל') **אין מעשרין את הודאי ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות ואין מערבין עירובי תחומין** (ועיין לקמן סימן תט"ו סעיף ב') **אבל מעשרין את הדמאי וטומנין את החמין ומערבין עירובי חצירות** (ועיין לקמן סימן שצ"ג). **ומותר לומר לאינו יהודי בין השמשות להדליק נר לצורך שבת וכן לומר לו לעשות כל מלאכה שהיא לצורך מצוה או שהוא טרוד ונחפז עליה.** הגה: וכן מי שקבל עליו שבת שעה או ב' קודם חשיכה יכול לומר לאינו יהודי להדליק הנר **ושאר דברים שצריך** (מהרי"ו סימן קי"ו) (ועיין לקמן סימן שמ"ב):

הלכות שבת, סימן רסט – דין הקידוש בבית הכנסת, סעיף א

(א) **נוהגין לקדש בבית הכנסת ואין למקדש לטעום מיין הקידוש אלא מטעימו לקטן דאין קידוש אלא במקום סעודה** (ועיין לקמן סימן רע"ג) **ומעיקרא לא נתקן אלא בשביל אורחים דאכלי ושתי בבי כנישתא להוציאם ידי חובתם ועכשיו אף על גב דלא אכלי אורחים בבי כנישתא לא בטלה התקנה זהו טעם המקומות שנהגו**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

לקדש בבית הכנסת אבל יותר טוב להנהיג שלא לקדש בבית הכנסת וכן מנהג ארץ ישראל. הגה: ונהגו לעמוד בשעה שמקדשין בבית הכנסת:

הלכות שבת, סימן שו – באיזה חפצים מותר לדבר בשבת, סעיף יא

(יא) מותר לקנות בית בארץ ישראל מן האינו יהודי בשבת וחותם ומעלה בערכאות. הגה: שלהם בכתב שלהם דאינו אסור רק מדרבנן ומשום ישוב ארץ ישראל לא גזרו (אור זרוע):

הלכות שבת, סימן שלט – כמה דינים פרטיים הנוהגין בשבת, סעיף ד'

(ד) אין דנין. הגה: ולכן אסור לתפוס ולהכניס לבית הסוהר מי שנתחייב איזה עונש כדי שלא יברח וכל שכן שאסור להלקותו דהוה בכלל דין ואם יברח אין עלינו כלום (בית יוסף סוף סימן רס"ג בשם שבולי הלקט) ולא מקדשין. הגה: ויש מתירין לקדש היכא דאין לו אשה ובנים (רבינו תם) ואפשר דהוא הדין הכניסה לחופה שרי (סמ"ג) ואף על גב דלא קיימא לן הכי מכל מקום סומכין על זה בשעת הדחק כי גדול כבוד הבריות כמו שרגילין שלפעמים שלא היו יכולים להשוות עם הנדוניא ביום ו' עד הלילה דעושין החופה והקידושין בליל שבת הואיל וכבר הוכנו לסעודה ולנשואין והוי ביוש לכלה ביום לכלה ולחתן אם לא יכנוס אז ומכל מקום לכתחלה יש ליזהר שלא יבא לידי כך (ועיין בטור אבן העזר סימן ס"ג). ולא חולצין ולא מיבמין ואין כונסין ולא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מפרישין תרומות ומעשרות ואין פודין הבן ואין מגרשין אלא אם כן הוא גט שכיב מרע (דתקיף ליה עלמא) וכולם אם נעשו שוגגין או מזידין או מוטעין מה שעשוי עשוי:

הלכות שבת, סימן שפו – דיני שיתוף בעירוב, סעיף ח

(ח) משתתפין אפילו באוכל שאינו ראוי לו אם ראוי לשום אדם כגון לנזיר ביין ולישראל בתרומה וכן (הנודר) מאוכל או נשבע שלא יאכלנו משתתף בו ויש אומרים דהיינו דוקא כשנדר או נשבע שלא יאכלנו אבל אם נדר או נשבע שלא יהנה ממנו אין משתתפין לו בה (ואם אמר קונם הנאתו או אכילתו עלי לכולי עלמא אין משתתף בה) (טור):

הלכות עירובי תחומין, סימן תט – דין מקום נתינת העירוב, סעיף ו

(ו) אבד עירובו או נשרף או אם היה בסוף התחום ונתגלגל חוץ לד' אמות או שהיתה תרומה ונטמאת מבעוד יום אינו עירוב משחשיכה הרי זה עירוב שקניית העירוב בין השמשות אם ספק כשר שספק העירוב כשר והוא שיהיה לו חזקת כשרות כגון זה שהניחו שם ואירע בו ספק אבל אם לא היה לו חזקת כשרות כגון ספק אם הונח שם אם לאו לא:

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך או ח הלכות שבת מחולק לג' חדשים עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות שבת בכל תקופת השנה שהיא ג' חדשים ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

מכון "הלכות שבת לג' חדשים" – ללימוד כל שו"ע "הלכות שבת" במעגל ג' חדשים – עמוד אחד ליום שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך אורח חיים – מחבר עם רמ"א"!

גליון ס"א: א כסלו א אדר א סיון א אלול

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>**המשך סימן שיד – דברים האסורים משום בנין וסתירה בשבת**</u>

ב. היה בה נקב ונסתם אם הוא למטה מן השמרים אסור לפתחו דכיון שהוא למטה וכל כובד היין עליו צריך סתימה מעליא וחשיב כפותח מחדש למעלה מן השמרים מותר לפתחו:

ג. במקום נקב ישן נוקבין אפילו במקדח (פירוש כלי מיוחד לנקוב) **כגון שנשברה הברזא ויש אומרים דלא שרי לנקוב נקב ישן אלא בחבית של חרס שאין הסתימה מהודקת יפה אבל בחבית של עץ שמהדקים מאד העץ שסותמים בה הנקב וחותכים ראשו על דעת שלא להוציאו ודאי נראה שזה נקב חדש ואסור:**

ד. ברזא שבחבית ואין אדם יכול להוציאה מותר ליקח ברזא אחרת ולהכות באותה ברזא לצורך לשתות יין בשבת. הגה: ובלבד שלא יהיה הברזא הראשון נגד השמרים כמו שכתוב סעיף ב' (בית יוסף בשם שבולי לקט):

ה. מותר ליתן קנה חלול (בחבית או ברזא) **להוציא יין אף על פי שלא היה בו מעולם אבל ליתן עלה של הדס בנקב שבחבית שהעלה עשוי כמרזב והיין זב דרך שם לא דגזרינן שלא יתקן מרזב ליינו שיפול היין לתוכו וילך למרחוק דכשלוקח העלה ומקפלו כעין מרזב נראה כעושה מרזב ולא דמי לברזא או קנה שאינו עושה בו שום מעשה.** הגה: ויש מתירים אפילו בעלה של הדס במקום שיש לו הרבה קטומים ואין לחוש שמא יקטום (הרא"ש סוף פרק חבית וטור):

ו. מותר להתיז ראש החבית בסייף דלאו לפתח מכוין כיון שמסיר ראשה אבל לנקבה בצדה בין של חבית בין של מגופה אסור אפילו ברומח שעושה נקב גדול ואינו דומה לפתח דכיון דהוי מצדה ודאי לפתח מכוין וליקוב המגופה למעלה מותר דלאו לפתח מכוין שאין דרך לעשות פתח למעלה אלא נוטל כל המגופה:

ז. חותמות שבכלים כגון שידה תיבה ומגדל שהכיסוי שלהם קשור בהם בחבל יכול להתירו או לחתכו בסכין או להתיר קליעתו ודוקא כעין קשירת חבל וכיוצא בו אבל פותחת של עץ ושל מתכת אסור להפקיע ולשבר דבכלים נמי שייך בנין גמור וסתירה גמורה ומטעם זה אסור להסיר הצירים שקורים גונז"ש שאחורי התיבות אם נאבד המפתח ויש מתירים בזו ושבירת פותחות של תיבות יש מתיר ויש אוסר ויש להתיר על ידי אינו יהודי:

ח. חותלות (פירוש מיני כלים) **של תמרים וגרוגרות אם הכיסוי קשור בחבל מתיר וסותר שרשרות החבל וחותך אפילו בסכין ואפילו גופן של חותלות שכל זה כמו ששובר אגוזים או שקדים כדי ליטול האוכל שבהם:**

ט. מותר להפקיע ולחתוך קשרי השפוד שקושרים בטלה או בעוף הצלויים:

י. חותמות שבקרקע כגון דלת של בור שקשור בו חבל יכול להתירו דלאו קשר של קיימא הוא שהרי עומד להתיר אבל לא מפקיע וחותך משום סתירה ודוקא כשעשוי לקיים על מנת שלא להסירו בשבת אבל אם אינו עשוי לקיים כלל מותר ומטעם זה מותר להתיר דף שמשימין אותו לפני התנור ושורקין אותו בטיט שאינו עשוי לקיום (ועיין לעיל סימן רנ"ט):

יא. אסור ליתן שעוה או שמן עב בנקב החבית לסתמו מפני שהוא ממרח (פירש הערוך סיכה משיחה טיחה מריחה שיעה ענין אחד הוא) **אבל בשאר דברים דלית בה משום מירוח,** (הואיל ואין היין יוצא אז) (בית יוסף), **מותר. ואם היה היין יוצא דרך הנקב אסור לסתמו ואפילו ליתן בו שום בדרך הערמה לומר שאינו מכוין אלא להצניעו שם ואם הוא תלמיד חכם מותר לו להערים בכך:**

יב. סכין שהוא תחוב בכותל של עץ מבעוד יום אסור להוציאו בשבת כיון שהוא דבר מחובר אבל אם הוא תחוב בספסל וכן בכל דבר תלוש מותר להוציאו. הגה: ואם דצה ושלפה מבעוד יום אפילו בכותל שרי (בית יוסף):

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך או ח הלכות שבת מחולק לג' חדשים עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות שבת בכל תקופת השנה שהיא ג' חדשים ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן שטו – דברים האסורים משום אוהל בשבת, ובו י"ג סעיפים

א. **אסור לעשות אוהל בשבת ויום טוב אפילו הוא עראי ודוקא גג אבל מחיצות מותר ואין מחיצה אסורה אלא אם כן נעשית להתיר סוכה או להתיר טלטול.** הגה: אבל מחיצה הנעשית לצניעות בעלמא שרי (טור) ולכן מותר לתלות וילון לפני הפתח אף על פי שקבוע שם (אור זרוע בית יוסף) וכן פרוכת לפני ארון הקודש ובלבד שלא יעשה אהל בגג טפח (בית יוסף וכל בו) וכן מותר לעשות מחיצה לפני החמה או הצנה או בפני הנרות שלא יכבה אותן הרוח (מרדכי ריש פרק כירה) אבל אסור לעשות מחיצה בפני אור הנר כדי שישמש מטתו (דברי עצמו) וכן לפני ספרים כדי לשמש או לעשות צרכיו אם לא שהיה מבעוד יום טפח שאז מותר להוסיף עליה בשבת (מרדכי ריש פרק כירה):

ב. **עצים שתוקעין ראשן האחד בדופן הספינה וכופפין ראשן השני בדופן השני של הספינה ופורסין מחצלת עליהם לצל אם יש ברחבן טפח או אפילו אין ברחבן טפח אם אין בין זה לזה ג' טפחים חשיבי כאהל ומותר לפרוס עליהם בשבת מחצלת דהוי ליה תוספת אהל עראי ושרי ומטעם זה מחצלת פרוסה כדי טפח מותר לפרוס שאר המחצלת בשבת וטפח שאמרו חוץ מן הכריכה:**

ג. **מטה כשמעמידים אותה אסור להניח הרגלים תחלה ולהניח עליהם הקרשים אלא ישים הקרשים תחלה באויר ואחר כך הרגלים תחתיהם והני מילי כשהרגלים הם דפים מחוברים כמו דפני התיבה אבל רגלים של מטות שלנו וכן רגלי השלחן מותר בכל גוונא:**

ד. **מטה שהיא מסורגת** (פירוש נארגת) **בחבלים אם יש בין חבל לחבל ג' טפחים אסור לפרוס עליהם סדין משום דעביד אהלא וכן אסור לסלק בגד התחתון מעליה משום דקא סתר אהלא ואם היה עליה כר או כסת או בגד פרוס מערב שבת כשיעור טפח מותר לפרוס בשבת על כל המטה:**

ה. **כסא העשוי פרקים וכשרוצים לישב עליו פותחין אותו והעור נפתח וכשמסירים אותו סוגרים אותו והעור נכפל מותר לפתחו לכתחלה:**

ו. **כשמסדרים חביות זו על גבי זו אחת על גבי שתים אוחז בידו העליונה ויסדר התחתונות תחתיה אבל לא יסדר התחתונות תחלה ויניח העליונה עליהן:**

ז. **מותר להניח ספר אחד מכאן ואחד מכאן ואחד על גביהן.** הגה: הואיל ואין צריך לאויר שתחתיהן (טור ור"ן ריש פרק תולין והמגיד פרק כ"ב):

ח. **כל אהל משופע שאין בגגו טפח ולא בפחות מג' סמוך לגגו רוחב טפח הרי זה אהל עראי והעושה אותו לכתחלה בשבת פטור:**

ט. **משמרת שתולין אותה לצאת בה שמרים לסננן ומותחין פיה לכל צד חשוב עשיית אהל ואסור לנטותה:**

י. **טלית כפולה שהיו עליה חוטין שהיתה תלויה בהם מערב שבת מותר לנטותה ומותר לפרקה וכן הפרוכת:**

יא. **כילת חתנים שאין בגגה טפח ולא בפחות מג' סמוך לגגה רוחב טפח הואיל שהיא מתוקנת לכך מותר לנטותה ומותר לפרקה והוא שלא תהא משולשלת מעל המטה טפח:**

יב. **הנוטה פרוכת וכיוצא בה צריך ליזהר שלא יעשה אהל בשעה שנוטה לפיכך אם היא פרוכת גדולה תולין אותה שנים אבל אחד אסור ואם היתה כילה שיש לה גג אין מותחין אותה ואפילו עשרה שאי אפשר שלא תגבה מעט מעל הארץ ותעשה אהל עראי:**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שטו – דברים האסורים משום אוהל בשבת

יג. בגד ששוטחין על פי החבית לכסות לא ישטחנו על פני כולו משום אהל אלא יניח קצת ממנו מגולה והני מילי כשהכובא (פירוש כלי) חסרה טפח אבל אם אינה חסרה טפח מותר דאין כאן אהל:

סימן שטז – צידה האסורה והמותרת בשבת, ושלא ישפשף הרוק, ובו י"ב סעיפים

א. הצד צפור דרור למגדל שהוא נצוד בו ושאר צפרים וצבי לבית או לביבר שהם נצודים בו חייב ואם אינו נצוד בו פטור אבל אסור:

ב. הצד צבי ישן או סומא חייב חיגר או חולה או זקן פטור. הגה: המשסה כלב אחר חיה בשבת הוי צידה (כלבו). ויש אומרים אף בחול אסור לצוד בכלבים משום מושב לצים (אור זרוע):

ג. כל שבמינו נצוד חייב עליו אין במינו נצוד פטור אבל אסור הלכך זבובים אף על פי שאין במינו נצוד אסור לצודן. הגה: ולכן יש ליזהר שלא לסגור תיבה קטנה או לסתום כלים שזבובים בו בשבת דהוי פסיק רישיה שיצודו שם (בס"ת ומרדכי סוף פרק כירה ואגור). ויש מקילין במקום שאם יפתח הכלי ליטלם משם יברחו (טור):

ד. פורסין מחצלת על גבי הכוורת (מקום שמתכנסים בו הדבורים לעשות דבש) ובלבד שלא יכוין לצוד וגם הוא בענין שאינו מוכרח שיהיו נצודים כי היכי דלא להוי פסיק רישיה:

ה. צבי שנכנס לתוך הבית ונעל אחד בפניו חייב נעלו שנים פטורים אין אחד יכול לנעול ונעלו שנים חייבים. הגה: ואם הפתח כבר מגופף מותר לנעלה במנעול (ר"ן פרק האורג והמגיד פרק י'):

ו. ישב אחד על הפתח ומלאו יכול השני לישב בצדו ואפילו אם עמד הראשון והלך לו השני פטור ומותר והראשון חייב:

ז. הצד נחשים בשבת או שאר רמשים המזיקים אם לרפואה חייב ואם בשביל שלא ישכנו מותר:

ח. שמונה שרצים האמורים בתורה הצדן חייב והחובל בהם אף על פי שלא יצא מהם דם אלא נצרר תחת העור חייב ושאר שרצים אינו חייב החובל בהם אלא אם כן יצא מהם דם והצדן לצורך חייב שלא לצורך או סתם פטור אבל אסור ולהרמב"ם חייב:

ט. פרעוש הנקרא ברגו"ת בלשון ערב אסור לצודו אלא אם כן הוא על בשרו ועוקצו ואסור להורגו. הגה: ואף לא ימללנו בידו שמא יהרגנו אלא יטלנו בידו ויזרקנו (רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק י'). אבל כנה מותר להרגה והמפלה בגדיו מכנים לא יהרגם אלא מוללן בידו וזורקן אבל המפלה ראשו מותר להרגם:

י. כל חיה ורמש שהם נושכים וממיתים ודאי נהרגים בשבת אפילו אין רצין אחריו ושאר מזיקין כגון נחש ועקרב מקום שאינם ממיתין אם רצין אחריו מותר להרגם ואם לאו אסור אבל מותר לדורסם לפי תומו ואפילו במתכוין אלא שמראה עצמו כאלו אינו מתכוין:

יא. לא ישפשף ברגליו רוק על גבי קרקע משום משוה גומות אבל מותר לדרסו לפי תומו שאינו מתכוין למרח ולהשוות גומות ואף על גב דממילא ממרח הוא כי לא מכוין שרי משום מאיסותא:

יב. חיה ועוף שברשותו מותר לצודן והוא שלא ימרודו אבל אם הם מורדים אסור לתפסם אפילו בחצר אם החצר גדול שאם לא גדלו בין בני אדם היו צריכים מצודה. הגה: ויש אומרים דאסור לצוד חיה ועוף שברשותו ואם צדן פטור (הגהות אלפסי) אבל פרה וסוס וכל שכן שאר חיה ועוף שמרדו אם צדן חייב חטאת וכן עיקר (המגיד פרק י'). חתול דינה כשאר חיה ואסור לתפסה בשבת (הגהות אלפסי):

מכון "הלכות שבת לג' חדשים" – ללימוד כל שו"ע "הלכות שבת" במעגל ג' חדשים – עמוד אחד ליום
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך אורח חיים – מחבר עם רמ"א"!

גליון ס"ד: ד כסלו ד אדר ד סיון ד אלול

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן שיז – דין קשירה ועניבה בשבת, ובו ז' סעיפים

א. הקושר קשר של קיימא והוא מעשה אומן חייב כגון קשר הגמלים וקשר הספנים וקשרי רצועות מנעל וסנדל שקושרים הרצענים בשעת עשייתן וכן כל כיוצא בזה אבל הקושר קשר של קיימא ואינו מעשה אומן פטור. הגה: ויש חולקים שסבירא להו דכל קשר של קיימא אפילו של הדיוט חייבין עליו (רש"י והרא"ש ורבינו ירוחם וטור) ויש אומרים שכל קשר שאינו עשוי להתיר באותו יום עצמו מקרי של קיימא (כל בו והגהות מיימוני פרק י') ויש מקילין לומר דעד שבעה ימים לא מקרי של קיימא (טור ומרדכי) (ועיין לעיל סימן שי"ד סעיף י'). **וקשר שאינו של קיימא ואינו מעשה אומן מותר לקשרו לכתחלה.** הגה: וכן לענין התרתו דינו כמו לענין קשירתו (טור). **כיצד נפסקה לו רצועה וקשרה נפסק החבל וקשרו או שקשר חבל בדלי או שקשר רסן בהמה הרי זה פטור וכן כל כיוצא באלו הקשרים שהם מעשה הדיוט וכל אדם קושר אותם לקיימא. וכל קשר שאינו של קיימא אם קשרו קשר אומן הרי זה אסור ולצורך מצוה כגון שקושר למדוד אחד משעורי התורה מותר לקשור קשר שאינו של קיימא.** הגה: ויש אומרים דיש ליזהר שלא להתיר שום קשר שהוא שני קשרים זה על זה דאין אנו בקיאים איזה מקרי קשר של אומן דאפילו בשאינו של קיימא אסור לקשרו והוא הדין להתירו וכן נוהגין (הגהות אלפסי פרק אלו קשרים) ומכל מקום נראה דבמקום צערא אין לחוש ומותר להתירו דאינו אלא איסור דרבנן ובמקום צער לא גזרו והא דבעינן ב' קשרים זה על זה היינו כשקושר ב' דברים ביחד אבל אם עשה קשר בראש אחד של חוט או משיחה דינו כשני קשרים (סמ"ג):

ב. נשמטו לו רצועות מנעל וסנדל או שנשמט רוב הרגל מותר להחזיר הרצועות למקומן ובלבד שלא יקשור. הגה: ודוקא שיוכל להחזירו בלא טורח אבל אם צריך טורח לזה אסור דחיישינן שמא יקשור (תוספות והרא"ש פרק במה טומנין):

ג. מתירין בית הצואר מקשר שקשרו כובס שאינו קשר של קיימא אבל אין פותחין אותו מחדש דמתקן מנא הוא. הגה: אפילו כבר נפתח רק שחזר האומן וקשרו או תפרו ביחד כדרך שהאומנים עושין (רבינו ירוחם חלק י"ד) ולכן אסור לנתק או לחתוך זוג של מנעלים התפורים יחד כדרך שהאומנים עושין אף על גב דהתפירה אינה של קיימא דאין חילוק בתפירה בין של קיימא לאינה של קיימא (הגהות מרדכי פרק במה טומנין) ויש מתירין בתפירה שאינה של קיימא ואין להתיר בפני עם הארץ (בית יוסף):

ד. קושרין דלי במשיחה או באבנט וכיוצא בו אבל לא בחבל והני מילי בדליים הקבועים בבור אבל דליים שלנו שאינם קבועים בבור אינו קשר של קיימא:

ה. עניבה מותר דלאו קשר הוא. הגה: ואפילו אם עשה קשר אחד למטה נוהגין בו היתר (אגור):

ו. קושרים חבל בפני הפרה בשביל שלא תצא אפילו בב' ראשי הפתח ולא חיישינן שמא יתיר ראש האחד ויוציאנה דרך שם ויניח ראש השני קשור:

ז. מטלטלין חבל של גרדי (פירוש אורג) **לקשרו באבוס ובפרה ולא חיישינן שמא יתיר ראש האחד ויניח ראש השני קיים אבל חבל דעלמא לא והני מילי לקשרו באבוס ופרה אבל אם היה קשור באבוס ורוצה לקשרו בפרה או אם היה קשור בפרה ורוצה לקשרו באבוס מותר בכל חבל:**

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך או ח הלכות שבת מחולק לג' חדשים עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות שבת בכל תקופת השנה שהיא ג' חדשים ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן שיח – דין המבשל בשבת, ובו י"ט סעיפים

א. המבשל בשבת (או שעשה אחת משאר מלאכות) (טור) **במזיד אסור לו לעולם ולאחרים מותר למוצאי שבת מיד ובשוגג אסור בו ביום גם לאחרים ולערב מותר גם לו מיד** (ואם אמר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת עיין לעיל סימן ש"ז סעיף כ'):

ב. השוחט בשבת לחולה בין שחלה מאתמול בין שחלה היום מותר הבריא לאכול ממנו חי (בשבת) **אבל המבשל** (או עשה שאר מלאכה) **לחולה אסור** (בשבת) **לבריא או לחולה שאין בו סכנה דחיישינן שמא ירבה בשבילו.** הגה: ואפילו בישל על ידי אינו יהודי אסור בשבת (תוספות פרק קמא דגיטין ור"ן פרק אין מעמידין) ואם קצץ פירות מן המחובר לחולה בשבת אפילו היה חולה מבעוד יום אסור לבריא בשבת משום שגדל והולך בשבת ויש בו משום מוקצה (בית יוסף בשם אורחות חיים):

ג. כשם שאסור לבשל באור כך אסור לבשל בתולדת האור כגון ליתן ביצה בצד קדרה או לשברה על סודר שהוחם באור כדי שתצלה ואפילו בתולדת חמה כגון בסודר שהוחם בחמה אסור גזירה אטו תולדת האור וכן אסור להטמינה בחול או באבק דרכים שהוחמו מכח חמה אבל בחמה עצמה כגון ליתן ביצה בחמה או ליתן מים בחמה כדי שיחמו מותר:

ד. תבשיל שנתבשל כל צרכו יש בו משום בשול אם נצטנן. הגה: ויש אומרים דוקא אם מצטמק ויפה לו (רבינו ירוחם חלק ג'). **ואם לא נתבשל כל צרכו ואפילו נתבשל כמאכל בן דרוסאי שייך בו בשול אפילו בעודו רותח והני מילי שיש בו בשול אחר בשול בתבשיל שיש בו מרק אבל דבר שנתבשל כבר והוא יבש מותר לשרותו בחמין בשבת ואם הוא דבר יבש שלא נתבשל מלפני השבת אין שורין אותו בחמין בשבת אבל מדיחים אותו בחמין בשבת חוץ מן המליח הישן ומן הדג שנקרא קולייס האספנין שאינם צריכים בשול אלא מעט והדחתן היא גמר מלאכתן.** הגה: והוא הדין כל דבר קשה שאינו ראוי לאכול כלל בלא שרייה דאסור לשרותו בשבת דהוי גמר מלאכה (הגהות מרדכי):

ה. יש מי שאומר דדבר שנאפה או נצלה אם בשלו אחר כך במשקה יש בו משום בשול ואסור ליתן פת אפילו בכלי שני שהיד סולדת בו ויש מתירין. הגה: בכלי שני ויש מקילין אפילו בכלי ראשון ונהגו ליזהר לכתחלה שלא ליתן פת אפילו בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו:

ו. כלי שיש בו דבר חם שהיד סולדת בו מותר להניחו בשבת על גבי קדירה הטמונה כדי שישמור חומו ולא יצטנן ויכול לטוח פיו בבצק אם יש לו בצק שנלוש מאתמול אבל אין מניחין כלי שיש בו דבר שאינו חם כל כך על גבי קדירה שהיא חמה כל כך שהעליון יכול להתחמם מחומה עד שתהא היד סולדת בו:

ז. יש מפרשים דהא דשרי להניח כלי שיש בו דבר חם על גבי קדירה הטמונה אפילו כלי התחתון על האש שרי ויש מפרשים שאם כלי התחתון על האש לעולם אסור:

ח. להניח דבר קר שנתבשל כל צרכו על גבי מיחם שעל האש יש אומרים שדינו כמניחו כנגד המדורה וכל דבר שמותר להניחו כנגד המדורה במקום שהיד סולדת בו כגון שיבש מותר להניחו על גבי מיחם שעל גבי האש ויש אומרים דהוי כמניח על גבי כירה לכתחלה ואסור אפילו אם נתבשל כל צרכו ואפילו אם מצטמק ורע לו ואפילו אם נותנו שם לשמור חומו וראשון נראה עיקר ומכל מקום אם הוא תבשיל שיש בו רוטב ומצטמק ויפה לו אסור לדברי הכל:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שיח – דין המבשל בשבת

ט. כלי ראשון (פירוש הכלי שמשתמש בו על האש) **אפילו לאחר שהעבירוהו מעל האש מבשל כל זמן שהיד סולדת בו לפיכך אסור ליתן לתוכו תבלין אבל מלח מותר ליתן לתוכו כיון שהעבירו מעל האש דצריכא מלחא בישולא כבשרא דתורא ויש מי שאוסר לתת לתוך כלי זה בשר מלוח אפילו הוא של שור.** הגה: ונראה לי דבלא מלוח נמי אסור אלא דנקט מלוח דבלאו הכי אסור משום דם שבו ויש אוסרים לתת מלח אפילו בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו והמחמיר תבוא עליו ברכה (תוספות ומרדכי פרק כירה) ואם עבר ונתן מלח אפילו בכלי ראשון אפילו הוא על האש שעבד איסורא מותר המאכל דהמלח בטל על גבי המאכל (בית יוסף בשם שבולי הלקט):

י. אסור ליתן תבלין בקערה ולערות עליהן מכלי ראשון:

יא. אמבטי (פירוש כלי שרוחץ בו) **של מרחץ שהיא מלאה מים חמין** (אף על פי שהיא כלי שני) (תוספות ורא"ש וטור) **אין נותנין לה מים צונן שהרי מחממן הרבה אבל נותן הוא ממים חמין שבזה האמבטי לתוך אמבטי אחר של צונן:**

יב. מיחם שפינה ממנו מים חמין מותר ליתן לתוכו מים צונן (מרובים) **כדי להפשירן ומותר לצוק מים חמין לתוך מים צונן או צונן לתוך חמין והוא שלא יהיו בכלי ראשון מפני שמתחממין הרבה.** הגה: ואם המים מרובים כל כך שאי אפשר שיתבשלו רק שיפיגו צנתן אפילו בכלי ראשון שרי רק שלא יהיה על האש (טור):

יג. מותר ליתן קיתון של מים או של שאר משקים בכלי שני שיש בו מים חמין אבל בכלי ראשון אסור:

יד. מותר ליתן קיתון של מים או שאר משקים כנגד האש להפיג צנתן ובלבד שיתנם רחוק מהאש בענין שאינו יכול להתחמם באותו מקום עד שתהא היד סולדת (פירוש מתחממת ונכוית) **בו דהיינו מקום שכריסו של תינוק נכוית בו אבל אסור לקרבו אל האש למקום שיכול להתחמם שתהא היד סולדת בו ואפילו להניח בו שעה קטנה שתפיג צנתו אסור כיון שיכול להתבשל שם.** הגה: והוא הדין בפירות או שאר דברים הנאכלים כמות שהן חיין (מרדכי פרק כירה ועיין לעיל סוף סימן רנ"ד):

טו. דבר שנתבשל כל צרכו והוא יבש שאין בו מרק מותר להניחו כנגד המדורה אפילו במקום שהיד סולדת בו. הגה: ואפילו נצטנן כבר אבל אם הוא רותח אפילו בדבר שיש בו מרק מותר ויש מקילין לומר דכל שאין נותנו על גבי האש או הכירה ממש רק סמוך לו אפילו נצטנן מותר (המגיד פרק כ"ו) ונהגו להקל בזה אם לא נצטנן לגמרי וכמו שכתבתי לעיל סימן רנ"ג:

טז. מותר ליתן אינפאנדא כנגד האש במקום שהיד סולדת ואף על פי שהשומן שבה שנקרש חוזר ונימוח. הגה: וכל שכן קדירה שיש בה רוטב שנקרש שכשהשומן נימוח אינו בעין דשרי (רבי ירוחם חלק ג') ויש מחמירין (ר"ן פרק במה טומנין) ונהגו להחמיר מיהו במקום צורך יש לסמוך אסברא ראשונה:

יז. אסור ליתן צונן (על המיחם) אפילו להפשיר כל שהמיחם חם כל כך שאילו היה מניחו שם הרבה היה בא לידי בישול דהיינו שיהיה יד סולדת בו שדין מניח על גבי מיחם כדין מניח כנגד המדורה ואם אינו חם כל כך מותר:

יח. האלפס והקדירה שהעבירן מרותחין מעל גבי האור אם לא נתבשל כל צרכו אין מוציאין בכף מהם שנמצא מגיס ואיכא משום מבשל ואם נתבשל כל צרכו מותר אבל צמר ליורה אף על פי שקלט העין אסור להגיס בו (פירוש לנענע אותו בכף). הגה: ולכתחלה יש ליזהר אף בקדירה בכל ענין (פסקי מהרי"ו):

יט. אסור לטוח שמן ושום על הצלי בעודו כנגד המדורה אפילו נצלה הצלי מבעוד יום דמכל מקום יתבשל השום והשמן:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן שיט – דין הבורר בשבת, ובו י"ז סעיפים

א. הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלים ובורר מין ממין אחר בנפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור אבל אסור ואם בירר בידו כדי לאכול לאלתר מותר. הגה: וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר (המגיד פרק ח' ורבינו ירוחם נתיב י"ב חלק ח' ובית יוסף, וטור, ורא"ש) ואפילו אחרים אוכלים עמו שרי (תוספות פרק כלל גדול) ולכן מותר לברור הירק שקורין שלאטין מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה (בית יוסף סימן שכ"א):

ב. הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפילו לבו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב:

ג. היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד ומניח (השני כדי) **לאכול מיד.** הגה: ושני מיני דגים מיקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור אחד מחבירו אלא בידו כדי לאכלן מיד אף על פי שהחתיכות גדולות וכל אחת נכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין אחד אף על פי שבורר חתיכות גדולות מתוך קטנות לא מיקרי ברירה ואפילו היו שני מינים ובורר משניהם ביחד הגדולות מתוך הקטנות או להיפך שרי הואיל ואינו בורר מין אחד מתוך חבירו (תרומת הדשן סימן נ"ז). **ואם בירר והניח לאחר זמן אפילו לבו ביום כגון שבירר שחרית לאכול בין הערבים חייב:**

ד. הבורר פסולת מתוך אוכל אפילו בידו אחת חייב. הגה: ואפילו האוכל מרובה ויש יותר טורח בברירת האוכל אפילו הכי לא יברר הפסולת אפילו כדי לאכול לאלתר (בית יוסף):

ה. הבורר תורמוסין מתוך פסולת שלהם חייב מפני שהפסולת שלהם ממתקת אותם כשישלקו אותו עמהם ונמצא כבורר פסולת מתוך אוכל וחייב:

ו. אין מוללין מלילות אלא מולל בשינוי מעט בראשי אצבעותיו. הגה: ואף על פי שמפרק האוכל מתוך השבלים הואיל ואינו מפרק רק כלאחר יד כדי לאכול שרי ויש מחמירין (מרדכי ור"ן פרק קמא דיום טוב) ולכן אסור לפרק האגוזים לוזים או אגוזים גדולים מתוך קליפתן הירוקה (מהרי"ל) וטוב להחמיר מאחר דיכול לאכלן כך בלא פירוק:

ז. היו לו מלילות מערב שבת לא ינפה בקנון (ופירש רש"י כלי שראשו אחד רחב והשני עשוי כמין מרזב ונותנין הקטניות בראשו הרחב ומנענע האוכל ומתגלגל דרך המרזב והפסולת נשאר בכלי) **ותמחוי** (פירוש קערה גדולה) **ולא בשתי ידיו אלא מנפה בידו אחת בכל כחו:**

ח. אין שורין את הכרשינין (פירש הערוך ויצ"ה בלע"ז) **דהיינו שמציף מים עליהם בכלי כדי להסיר הפסולת ולא שפין אותן ביד כדי להסיר הפסולת דהוה ליה כבורר אבל נותנן בכברה אף על פי שנופל הפסולת דרך נקבי הכברה:**

ט. משמרת אפילו תלויה מערב שבת אסור ליתן בה שמרים אבל אם נתן בה שמרים מערב שבת מותר ליתן עליהם מים כדי שיחזרו צלולים לזוב:

י. יין או מים שהם צלולים מותר לסננן במשמרת. הגה: ואף על פי שיש בו קסמין דקין הואיל וראויין לשתות בלאו הכי (סמ"ג). **אבל בסודר מים אסור משום ליבון ויין ושאר משקין מותר ואם הם עכורים בין מים בין יין אסור לסננם ולהרמב"ם במשמרת אסור ואפילו מים ויין צלולים ואפילו בסודרים לא התירו אלא בצלולין אבל לא בעכורים ויין מגתו כל זמן שהוא תוסס** (פירוש שנראה כרותח) **טורף חבית בשמריה ונותן לתוך הסודר:**

יא. כשמסננין היין בסודר צריך ליזהר שלא יעשה גומא (בסודר) לקבל היין משום שינוי:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>**המשך סימן שיט – דין הבורר בשבת**</u>

יב. כל מקום שמותר לסנן יין בסודר מותר לסננו בכפיפה מצרית (פירוש קופה שעושין מן הגומא וממיני ערבה) **ויזהר שלא יגביה הכפיפה משולי הכלי טפח משום שינוי:**

יג. כלי שמערין (פירוש שמריקין) **בו יין מהחבית לא יתן בפיו קשין וקסמין בחזקה שאין לך מסננת גדולה מזה:**

יד. מותר לערות בנחת מכלי לחבירו ובלבד שיזהר שכשיפסוק הקילוח ומתחילים לירד נצוצות קטנות הנשופות באחרונה מתוך הפסולת יפסיק ויניחם עם השמרים שאם לא יעשה כן הני ניצוצות מוכחי שהוא בורר. (מותר להגביה החבית על איזה דבר כדי שיקלח ממנו היין היטב (רוקח הלכות יום טוב ובית יוסף):

טו. מסננת שנתן בה חרדל לסננו מותר ליתן בה ביצה אף על פי שהחלמון יורד למטה עם החרדל והחלבון נשאר למעלה:

טז. מים שיש בהם תולעים מותר לשתותן על ידי מפה בשבת דלא שייך בורר ומשמר אלא במתקן הענין קודם אכילה או שתיה אבל אם בשעת שתיה מעכב את הפסולת שלא יכנס לתוך פיו אין זה מעין מלאכה ומותר:

יז. המחבץ (פירוש שמוציא חמאה מן החלב) **תולדת בורר הוא לפיכך אף על פי שנותנים שומשמים ואגוזים לדבש לא יחבצם בידו** (עיין לקמן סימן ש"מ סעיף י"א). הגה: הרוקק ברוח בשבת והרוח מפזר הרוק חייב משום זורה (מהרי"ל בשם אור זרוע וירושלמי פרק כלל גדול):

סימן שכ – דיני סחיטה בשבת, ובו כ' סעיפים

א. זיתים וענבים אסור לסחטן (עיין לעיל סימן רנ"ב סעיף ה') **ואם יצאו מעצמן אסורים אפילו לא היו עומדים אלא לאכילה ותותים ורמונים אסור לסחטן ואם יצאו מעצמן אם עומדים לאכילה מותר ואם עומדים למשקים אסור ושאר כל הפירות מותר לסחטן.** הגה: ובמקום שנהגו לסחוט איזה פירות לשתות מימיו מחמת צמא או תענוג דינו כתותים ורמונים אבל אם נהגו לסחטו לרפואה לבדו אין לחוש (בית יוסף) וכל זה דוקא לסחוט אסור אבל מותר למצוץ בפיו מן הענבים המשקה שבהן וכל שכן בשאר דברים (בית יוסף בשם שבולי לקט) ויש אוסרין למצוץ בפה מענבים וכיוצא בהם (הגהות מיימוני פרק כ"א):

ב. זיתים וענבים שנתרסקו מערב שבת משקין היוצאין מהם מותרין ואפילו אם לא נתרסקו מערב שבת אם יש יין בגיגית שהענבים בתוכה אף על פי שהענבים מתבקעים בשבת בגיגית מותר לשתותו בשבת שכל יין היוצא מהענבים מתבטל ביין שבגיגית:

ג. חרצנים וזגים שנתן עליהם מים לעשות תמד מותר למשוך מהם ולשתותם ואפילו לא נתן מים והיין מתמצה וזב מאליו מותר לשתותו:

ד. מותר לסחוט אשכול ענבים לתוך קדירה שיש בה תבשיל כדי לתקן האוכל דהוה ליה משקה הבא לאוכל וכאוכל דמי אבל אם אין בה תבשיל אסור:

ה. יש מי שאומר דהוא הדין לבוסר שמותר לסחטו לתוך האוכל ורבינו תם אוסר בבוסר (הואיל ואינו ראוי לאכול (טור):

ו. מותר לסחוט לימוני"ש:

ז. לסחוט כבשים (פירוש פירות ומיני ירקות המונחים בחומץ ובמלח כדי שלא ירקבו) **ושלקות אם לגופם שאין צריך למים ואינו סוחטן אלא לתקנם לאכילה אפילו סוחט לתוך קערה שאין בה אוכל מותר ואם צריך למימיהן מותר לסחוט לתוך קדירה שיש בה אוכל אבל אם אין בה אוכל אסור ולרבינו חננאל כל שהוא צריך למימיהן חייב חטאת אפילו סחט לקדירה שיש בה אוכל.** (ולדבריו הסוחט אשכול לקדירה נמי אסור (טור):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן שכ – דיני סחיטה בשבת</u>

ח. הסוחט דג לצירו דינו כסוחט כבשים ושלקות למימיהן:

ט. השלג והברד אין מרסקין אותם דהיינו לשברם לחתיכות דקות כדי שיזובו מימיו אבל נותן הוא לתוך כוס של יין או מים והוא נימוח מאליו ואינו חושש וכן אם הניחם בחמה או כנגד המדורה ונפשרו מותרים:

י. מותר לשבר הקרח כדי ליטול מים מתחתיו:

יא. צריך ליזהר בחורף שלא יטול ידיו במים שיש בהם שלג או ברד ואם יטול יזהר שלא ידחקם בין ידיו שלא יהא מרסק:

יב. יש ליזהר שלא ישפשף ידיו במלח:

יג. דורס שלג ברגליו ואינו חושש:

יד. הר"מ מרוטנבורג מתיר להטיל מי רגלים בשלג והרא"ש היה נזהר:

טו. אסור לפרוס סודר על פי החבית וליתן על גבי הכלי שדולים בו שמא יבא לידי סחיטה אבל בגד העשוי לפרוס עליו מותר שאינו חושש עליו לסחטו:

טז. אסור להדק מוכין בפי פך שיש משקין משום סחיטה:

יז. ספוג אין מקנחין בו אלא אם כן יש בו בית אחיזה גזירה שמא יסחוט:

יח. חבית שפקקו בפקק של פשתן לסתום נקב שבדופנה שמוציאין בו היין יש מי שמתיר אף על פי שאי אפשר שלא יסחוט והוא שלא יהא תחתיו כלי דכיון שאינו נהנה בסחיטה זו הוי פסיק רישא (פירוש איסור נמשך בהכרח מדבר מה כמו המות הנמשך בהכרח מהתזת הראש) דלא ניחא ליה ומותר וחלקו עליו ואמרו דאף על גב דלא ניחא ליה כיון דפסיק רישא הוא אסור והעולם נוהגים היתר בדבר ויש ללמד עליהם זכות דכיון שהברזא ארוכה חוץ לנעורת ואין יד מגעת לנעורת מותר מידי דהוי אספוג (פירש הערוך ספוג הוא על ראש דג אחד גדול שבים ובשעה שמרים ראשו להסתכל בעולם יורד אותו הספוג על עיניו ואינו רואה כלום ולולי זה לא היתה ספינה נצולת מפניו) שיש לו בית אחיזה ולפי שאין טענה זו חזקה ויש לגמגם בה טוב להנהיגם שלא יהא כלי תחת החבית בשעה שפוקקים הנקב (ועיין לעיל סימן ש"א עוד מדיני סחיטה):

יט. ליתן כרכום בתבשיל מותר ואין לחוש לו משום צובע דאין צביעה באוכלין:

כ. יש מי שאומר שהאוכל תותים או שאר פירות הצובעים צריך ליזהר שלא יגע בידיו צבועות בבגדיו או במפה משום צובע אבל אם צובע פתו במשקה הפירות לית לן בה דאין צביעה באוכלין:

סימן שכא – דיני תולש בשבת, ודין טוחן, ודיני תיקוני מאכל או מעבד ולש, ובו י"ט סעיפים

א. חבילי פיאה אזוב וקורנית (פירוש מין עשב) הכניסן לעצים אין מסתפקין מהם הכניסן למאכל בהמה קוטם ואוכל ביד אבל לא בכלי ומולל בראשי אצבעותיו:

ב. אין עושין מי מלח הרבה ביחד לתת לתוך הכבשים משום דדמי לעיבוד אבל יכול לעשות ממנו מעט לתת לתוך התבשיל ואם נתן לתוכו שני שלישי מלח אסור לעשות ממנו אפילו מעט:

ג. אסור למלוח חתיכות צנון ד' או ה' ביחד מפני שנראה ככובש כבשים והכובש אסור מפני שהוא כמבשל אלא מטבל כל אחת לבדה ואוכלה אבל ביצים מותר למלחן:

ד. יש מי שכתב שמותר לטבול כמה חתיכות צנון אחת אחת לבדה ולהניחם יחד לפניו כדי לאכלם מיד זו אחר זו:

ה. אסור למלוח בשר מבושל או ביצה מבושלת להניחה:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שכא – דיני תולש בשבת, ודין טוחן, ודיני תיקוני מאכל או מעבד ולש

ו. אין למלוח ביחד הרבה פולים ועדשים שנתבשלו בקליפתן:

ז. מותר לדוך פלפלין אפילו הרבה יחד והוא שידוכם בקתא של סכין ובקערה:

ח. אין כותתין מלח במדוך של עץ אבל מרסק הוא ביד של סכין ובעץ הפרור ואינו חושש. הגה: ודוקא מלח הגס אבל מלח שהיה דק מתחלה ונתבשל ונעשה פתיתין מותר לחתכו בסכין כמו שחותך הפת (כל בו):

ט. מותר לחתוך בשר מבושל או צלי דק דק בסכין. הגה: אבל אסור לחתוך דק דק בשר חי לפני העופות דהואיל ואינן יכולין לאכלו בלא חתוך קמשוי ליה אוכל (תרומת הדשן סימן כ"ז ועיין לקמן סימן שכ"ד):

י. אסור לגרור הגבינה בשבת במורג חרוץ בעל פיפיות שקורין ראליי"ו:

יא. מותר להשקות את התלוש כדי שלא יכמוש:

יב. המחתך הירק דק דק חייב משום טוחן. הגה: והוא הדין דאסור לחתוך גרוגרות וחרובים לפני זקנים (בית יוסף בשם תוספתא) ודוקא פירות וכדומה לזה אסור אבל מותר לפרר לחם לפני התרנגולים דהואיל וכבר נטחן אין לחוש דאין טוחן אחר טוחן (הגהות מיימוני פרק כ"א ומרדכי ור"ן פרק כלל גדול וסמ"ג) וכל זה לא מיירי אלא בחותך ומניח אבל אם לאכלו מיד הכל שרי מידי דהוי אבורר לאכול מיד דשרי (תשובת הרשב"א והר"ן פרק כלל גדול) כדלעיל סימן שי"ט:

יג. אסור לרדות חלות דבש מהכוורת (פירוש הקן שהדבורים עושים בו הדבש) **מפני שדומה לתולש.** הגה: ודוקא אם דבוקין בכוורת (המגיד פרק כ"א) אבל אם נתלשו מבעוד יום או שנתרסקו מבעוד יום והדבש צף בכוורת מותר לרדותו בשבת (בית יוסף):

יד. אין מגבלין (פירוש נתינת מים בקמח נקרא גיבול) **קמח קלי הרבה שמא יבא ללוש קמח שאינו קלי ומותר לגבל את הקלי מעט מעט אבל תבואה שלא הביאה שליש שקלו אותה ואחר כך טחנו אותה טחינה גסה שהרי היא כחול והיא הנקראת שתיתא מותר לגבל ממנה בחומץ וכיוצא בו הרבה בבת אחת והוא שיהיה רך אבל קשה אסור מפני שנראה כלש** (ואפילו ברך) **צריך לשנות כיצד נותן את השתיתא ואחר כך נותן את החומץ:**

טו. חרדל שלשו מערב שבת למחר יכול לערבו הן ביד הן בכלי ונותן לתוכו דבש ולא יטרוף לערבו (בכך) **בכח, אלא מערבו מעט מעט:**

טז. שחלים (פירוש שחלים בערבי תכ"א לשא"ר, ובלע"ז קרישי"ן) **שדכן מערב שבת למחר נותן יין וחומץ ולא יטרוף אלא מערב וכן שום שדכו מערב שבת למחר נותן פול וגריסין ולא יטרוף אלא מערב.** הגה: ויש אומרים דלא יערב בכף אלא ביד (אור זרוע ומרדכי סוף פרק תולין). **ויש אומרים דהא דשרי לערב משקה בחרדל דוקא שנתנו מבעוד יום אבל בשבת אסור לתת משקה בחרדל או בשום הכתושים משום לש.** הגה: ואם נותן האוכל תחלה ואחר כך החומץ או היין ומערבו באצבעו שרי דהוי שינוי כמו בשתיתא דלעיל וכן נוהגין להתיר על ידי שינוי ומקום שדרכו לעשות כך בחול יתן בשבת החומץ תחלה ואחר כך האוכל:

יז. מותר לעשות יינומלין שהוא יין ישן דבש ופלפלין מפני שהוא לשתיה ואין עושין אלונתית שהוא יין ישן ומים צלולים ושמן אפרסמון שהוא לרפואה:

יח. אין שורין את החלתית לא בפושרין ולא בצוננין שדרך לשרותו לרפואה אבל נותנו לתוך החומץ ומטבל בו פתו. היה שרוי מאתמול מותר לשתותו בשבת ואם שתה ממנו יום חמישי ויום ששי וצריך לשתות גם בשבת מותר שכך הוא דרך רפואתו לשתותו שבעה ימים זה אחר זה הילכך מותר לשרותו בצונן וליתנו בחמה מפני שהוא סכנה אם לא ישתה ממנו:

המשך סימן שכא – דיני תולש בשבת, ודין טוחן, ודיני תיקוני מאכל או מעבד ולש

יט. שום בוסר ומלילות שריסקן מערב שבת אם מחוסרים דיכה אסור לגמור דיכתן בשבת ואם אין מחוסרים אלא שחיקה מותר לגמור בשבת לפיכך מותר לגמור שחיקת הריפות בעץ פרור בקדירה בשבת אחר שמורידין אותה מעל האש. הגה: ומותר להחליק האוכל בשבת ולא הוי בזה משום ממחק הואיל ואפשר לאכלו בלא זה ומכל מקום המחמיר במאכל של תפוחים וכדומה שדרכו בכך תבוא עליו ברכה (מרדכי ריש פרק כלל גדול). אסור לקלוף שומים ובצלים כשקולף להניח אבל לאכול לאלתר שרי (ועיין לעיל סימן שי"ט) (סמ"ג והגהות מיימוני פרק כ"ב ובית יוסף בשם סמ"ק ותרומת הדשן ורבינו ירוחם):

סימן שכב – דין נולד בשבת, ובו ו' סעיפים

א. ביצה שנולדה בשבת אסורה אפילו לטלטלה ואפילו נתערבה באלף כולן אסורות ויכול לכוף עליה כלי שלא תשבר ובלבד שלא יגע בה:

ב. שבת שלאחר יום טוב או לפניו נולדה בזה אסורה בזה:

ג. פירות שנשרו מן האילן בשבת אסורים בו ביום ולערב מותרים מיד:

ד. אוכלי בהמה אין בהם משום תיקון כלי לפיכך מותר לקטום אפילו בסכין קש או תבן ולחצוץ בו שיניו אבל קיסם שאינו אוכל בהמה אפילו ליטלו כדי לחצוץ בו שיניו אסור:

ה. מותר לטלטל עצי בשמים להריח בהם ולהניף בהם לחולה ומוללו להריח בו אחד קשים ואחד רכים:

ו. המחלק לבני ביתו מנות בשבת יכול להטיל גורל לומר למי שיצא גורל פלוני יהיה חלק פלוני שלו והוא שיהיו החלקים שוים ואינו עושה אלא כדי להשוותם שלא להטיל קנאה ביניהם אבל עם אחרים אסור כיון שמקפידין זה על זה יבואו לידי מדה ומשקל אבל ליתן מנה גדולה כנגד מנה קטנה ולהטיל גורל עליהם אפילו בבני ביתו ובחול אסור משום קוביא ויש אומרים דעם בניו ובני ביתו מותר להטיל גורל אפילו על מנה גדולה כנגד מנה קטנה מפני שאין מקפידים. הגה: ואסור להטיל גורל בשבת אפילו על ידי אינו יהודי (מהרי"ל):

סימן שכג – דיני השאלה וקנין צרכי שבת והדחת הכלים ותיקונן וטבילתן בשבת, ובו י' סעיפים

א. מותר לומר לחבירו מלא לי כלי זה אפילו הוא מיוחד למדה והני מילי כשנוטל הלוקח מדה של מוכר ומוליכה לביתו ואין צריך לומר אם מביא הלוקח מתוך ביתו ואומר לו מלא לי כלי זה אבל למדוד בכלי המיוחד למדה ולשפוך לתוך כליו של לוקח אסור. הגה: ויש מקילין לומר דכל שאינו מכוין למדה לגמרי שממעט או מוסיף מעט שרי (הגהות אשירי ומרדכי פרק אין נדין) וכן המנהג פשוט למדוד בכלי המיוחד למדה ולשפוך לכליו של לוקח ועוד יתבאר לך בסמוך טעם המקילין. דין הלואת שבת דינו כמו ביום טוב ועיין לקמן סימן תקל"ה ולעיל סימן ש"ז סעיף י"א:

ב. מותר לומר לחבירו מלא לי כלי זה ולמחר נמדוד אותו (אבל לא יאמר תן לי מדה פלוני) (טור):

ג. מותר לומר לחבירו תן לי ביצים ואגוזים במנין:

ד. מותר לומר לחנוני תן לי ד' ביצים וה' רמונים ובלבד שלא יזכיר לו שם דמים ולא סכום מדה ולא סכום מנין לומר הרי שיש לך בידי חמשים אגוזים תן לי חמשים אחרים והרי יש לך בידי מאה. הגה: וכן בסכום דמים אינו אסור אלא בכהאי גוונא שאומר תן לי בכך וכך דמים ויהיה לך בידי כך וכך אבל בלאו הכי שרי וכן בסכום מדה דוקא בכהאי גוונא אסור אבל בלאו הכי שרי ואף על גב דאסור להזכיר דמים כלל היינו בדבר שאין מקחו ידוע אבל בדבר שידוע רק שאומר לו כמה צריך שרי אם לא שמזכיר לו סכום (אור זרוע והגהות אשירי פרק אין נדין) ואף על גב שיש מחמירין בדבר זה כבר פשט המנהג במדינות אלו להקל וכסברא הנזכרת:

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך או ח הלכות שבת מחולק לג' חדשים עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות שבת בכל תקופת השנה שהיא ג' חדשים ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שכג – דיני השאלה וקנין צרכי שבת והדחת הכלים ותיקונן וטבילתן בשבת

ה. המביא כדי יין ממקום למקום לא יביאם בסל ובקופה כדרך חול אלא יביאם לפניו או על כתפו וכיוצא בזה שישנה מדרך חול אפילו אין בשינוי קלות במשא ואם אי אפשר לו לשנות כגון שזימן אורחים הרבה וצריך למהר להביאו לפניהם מותר ויש אומרים דלמעט בהילוך עדיף ויותר טוב להביאם בסל ובקופה בפעם אחת מלהביאם כל אחת ואחת בפני עצמה:

ו. מדיחים כלים לצורך היום כגון שנשאר לו עדיין סעודה לאכול אבל לאחר סעודה שלישית אין מדיחין וכלי שתיה מדיחין כל היום שכל היום ראוי לשתיה:

ז. מותר להטביל כלי חדש הטעון טבילה ויש אוסרים וירא שמים יצא את כולם ויתן הכלי לאינו יהודי במתנה ויחזור וישאלנו ממנו ואינו צריך טבילה. הגה: ואם הוא כלי שראוי למלאות בו מים ימלאנו מים מן המקום ועלתה לו טבילה (המגיד פרק ד' מהלכות יום טוב והגהות מיימוני פרק כ"ג מהלכות שבת):

ח. כוס ששתה בו אינו יהודי מותר להדיחו לדברי הכל:

ט. מותר לשפשף הכלים בכל דבר חוץ מכלי כסף בגרתקן שהוא שמרי יין כשנתייבשו ונתקשו מפני שהוא ממחק לכלי כסף שהוא רך:

י. אין חופפין כלים במלח לפי שהמלח נמחה כשחופף בחזקה:

סימן שכד – דיני הכנת מאכל לבהמה לשבת, ובו ט"ו סעיפים

א. אין כוברין התבן בכברה שיפול המוץ לארץ ולא יניחנו במקום גבוה כדי שירד המוץ אבל נוטל בכברה ונותן לתוך האבוס אף על פי שהמוץ נופל מאליו מותר כיון שאינו מכוין:

ב. לא ימדוד אדם שעורים לתת לפני בהמתו אלא משער באומד דעתו:

ג. אין גובלין מורסן לבהמה או לתרנגולים אבל נותנים בו מים ומעביר בו תרווד או מקל שתי וערב כיון שאינו ממרס בידו ולא מסבב התרווד או המקל מותר ומנערו מכלי אל כלי כדי שיתערב ומותר לערב המורסן כדרכו בכלי אחד ומחלק אותו בכלים הרבה ונותן לפני כל בהמה ובהמה ומערב בכלי אחד אפילו כור ואפילו כורים ויש אוסרים ליתן מים על גבי מורסן בשבת ולא אמרו שמוליך בו שתי וערב אלא כשהיו המים נתונים עליו מבעוד יום (ועיין לעיל סימן שכ"א גבי שום וחרדל כיצד נוהגין):

ד. קשין של שבלים שקושרים בשנים או בשלשה מקומות מותר להתירן כדי שתאכל מהן הבהמה. הגה: ויש אומרים דלא שרי להתיר רק בקשר שאינו של קימא (הגהות אלפסי). אבל אסור לשפשף בהם בידים כדרך שעושים באוכלי בהמה כדי שיהיו נוחים לאכלם דשווי אוכל בדבר שאינו אוכל מותר לעשותו אוכל אבל מיטרח באוכלא בדבר שהוא ראוי לאכילה לא טרחינן ביה להכשירו ולתקנו יותר:

ה. עצים שקצצן מן האילן ויש מאכילים אותם לבהמה בעודם לחים מתירין ומפספסין (לשון שפשוף) בהם להאכילם שאינם ראויים בלא שפשוף:

ו. מחתכין דלועין לפני בהמה והוא שנתלשו מאתמול:

ז. מחתכין נבלה לפני הכלבים אפילו נתנבלה היום בין שהיתה מסוכנת בין שהיתה בריאה והני מילי בנבלה הקשה שאי אפשר להם לאכלה בלא חתיכה אבל אם היתה ראויה להם בלא חתיכה לא דמיטרח במה שהוא ראוי לא טרחינן (ועיין לעיל סימן שכ"א אם מותר לחתכו דק דק לפני עופות):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

ח. אין חותכין שחת (פירוש ירק של תבואה שנקצר טרם נתבשלה התבואה) וחרובין לפני הבהמה בין דקה בין גסה משום דבלא חיתוך נמי חזי לאכילה:

ט. אין אובסין את הגמל דהיינו שמאכילה בידו כל כך עד שמרחיבין בני מעיה כאבוס ולא דורסין דהיינו שדורס לו מאכל בגרונו למקום שאינו יכול להחזירו אבל מלעיטין. אין מאמירים את העגלים אבל מלעיטין. איזה המראה למקום שאינה יכולה להחזיר הלעטה למקום שהיא יכולה להחזיר. הגה: ודין תרנגולים ואווזים כדין עגלים (מהרי"ל):

י. מותר ליתן מאכל בפיהם של תרנגולים:

יא. אין נותנין מים ולא מזונות לפני דבורים ולא לפני יוני שובך ויוני עליה ולא לפני חזיר אבל נותנין לפני אווזין ותרנגולים ויוני בייתות וכן לפני כלב שמזונותיו עליך:

יב. מותר להאכיל תולעת המשי:

יג. מעמיד אדם בהמתו על גבי עשבים מחוברים ולא חיישינן שמא יתלוש מהם אבל לא על גבי מוקצה מפני שאיסורו קל וחיישינן שמא יתן לה ממנו בידים ודוקא להעמידה על גביו ממש אבל לעמוד בפניה בענין שלא תוכל להטות אלא דרך שם מותר:

יד. נוטלים מאכל מלפני חמור ונותנים לפני שור אבל אין נוטלים מלפני שור ליתן לפני חמור מפני שנמאס ברירי השור ואינו ראוי עוד לחמור. הגה: ויש מחמירין גם כן בשאר מיני בהמות ליקח מלפני אחת וליתן לפני אחרת שאינה מינה (מרדכי פרק תולין וסמ"ג וסה"ת):

טו. אסור לגרוף האבוס לפני שור של פטם אפילו אבוס של כלי גזירה אטו של קרקע דאתי לאשווי גומות ואסור גם כן לסלק התבן מלפניו לצדדין:

סימן שכה – אינו יהודי שעשה מלאכה בעד ישראל, ובו ט"ז סעיפים

א. מותר לזמן עכו"ם בשבת ומותר ליתן מזונות לפניו בחצר לאכלן ואם נטלן ויצא אין נזקקין לו ודוקא שהעכו"ם בחצר אבל אם עומד בחוץ ופשט ידו לפנים שידוע הוא שיוציאנו או ליתן לו שאר חפצים שדרך להוציא אסור אפילו אם עומד בפנים אפילו אם החפצים של עכו"ם שהרואה אינו יודע שהחפצים של עכו"ם. הגה: ואפילו בייחד לו מקום מבעוד יום יש להחמיר (מרדכי פרק קמא דשבת):

ב. היכא דאיכא משום דרכי שלום או בעכו"ם אלם מותר לתת לו או לשלוח לו על ידי עכו"ם. והוא הדין לצורך מצוה כגון להוציא חמץ מביתו בפסח (מרדכי):

ג. מותר להחליף משכון בשבת אם הוא מלבוש ויוציאנו דרך מלבוש כי אין זה משא ומתן וגם בישראל מותר בענין זה אם הישראל צריך ללבשו. הגה: וטוב שהעכו"ם יקח המשכון עצמו ויניח אחר במקומו ולא יגע בו הישראל שלא יהא נראה כנושא ונותן (אגודה). ועיין לעיל סימן ש"ז בסופו מדין עכו"ם המביא בשבת איזה דבר אם מותר לקבלו:

ד. פת שאפה עכו"ם לעצמו בשבת יש אוסרים ויש מתירים ובשעת הדחק או לצורך מצוה כגון סעודת ברית מילה או לצורך ברכת המוציא יש לסמוך על המתירים. הגה: אבל אסור ליתן לו מעות מערב שבת ושיתן לו הפת בשבת דאז אדעתא דישראל קא עביד (רבינו ירוחם חלק א'):

ה. עכו"ם שצד דגים או ליקט פירות לעצמו אסורים לישראל ואפילו ספק אם לקטן או צדן היום אסורים בו ביום אבל לערב מותרים מיד אפילו אם ודאי לקטן וצדן היום:

ו. אם ליקט וצד בשביל ישראל או בשביל ישראל ועכו"ם צריך להמתין לערב בכדי שיעשו:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שכה – אינו יהודי שעשה מלאכה בעד ישראל

ז. ספק אם ליקטן בשביל ישראל או שידוע שליקטן בשביל ישראל ואין ידוע אם נלקטו היום אם לאו אסורים בו ביום ולערב בכדי שיעשו ויש אומרים דלערב יד מותר מיד:

ח. דבר שאין בו חשש צידה ומחובר אלא שהובא מחוץ לתחום אם הביאו העכו"ם לעצמו מותר אפילו בו ביום ואם הביאו בשביל ישראל מותר לטלטל אפילו מי שהובא בשבילו אבל לאכול אסור בו ביום למי שהובא בשבילו ולערב בכדי שיעשו. הגה: ויש אומרים דאין הלילה עולה מן החשבון רק צריך להמתין ביום ראשון בכדי שיעשו (סמ"ק ומרדכי סוף פרק כל כתבי). **ולאחרים מותר בו ביום ויש אומרים דלמי שהובא בשבילו מותר לערב מיד והא דשרי לישראל לטלטל אפילו כשהביאו העכו"ם לעצמו דוקא בתוך ד׳ אמות או בתוך העיר אם היא מוקפת חומה והוא שתהא מוקפת לדירה דהיינו שישבה ולבסוף הוקפה וסתם עיירות מוקפות לדירה וסתם מבצרים אינם מוקפים לדירה** (ועיין לקמן סימן ת"א):

ט. אם הוא ספק אם הובא מחוץ לתחום אסור ודוקא בעכו"ם שאינו שרוי עמו בעיר אבל עכו"ם השרוי עמו בעיר ופירות המצויים בעיר אין לחוש מספק ואפילו אם יש לעכו"ם שני בתים ואחד מהם בתוך התחום תולין להקל ומותר לאכול אפילו למי שהובא בשבילו:

י. עכו"ם שמילא מים לבהמתו מבור שהוא רשות היחיד לרשות הרבים מותר לישראל להשקות מהם בהמתו והוא שאין העכו"ם מכירו דליכא למיחש שמא ירבה בשבילו ואם מילא לצורך בהמת ישראל אסור בכל מיני תשמיש אפילו לישראל אחר ואם מילא מבור רשות היחיד לכרמלית מותר לאחר שלא מילא בשבילו. הגה: ויש מקילין ואומרים דאף אם הובא דרך רשות הרבים לצורך ישראל מותר לאדם לשתות מהם הואיל ואפשר לילך שם ולשתות (טור בשם רבינו תם) ויש מתירין אף לכתחלה (כל בו) וכן נהגו היתר לומר אף לכתחלה לעכו"ם להביא שכר או שאר דברים דרך כרמלית או בלא עירוב ואף על פי שיש להחמיר בדבר מכל מקום אין למחות ביד המקילין לצורך שבת ובשעת הדחק דהא יש להקל באמירה לעכו"ם לצורך כמו שנתבאר סימן ש"ז וכל שכן בכהאי גוונא:

יא. ליקט עכו"ם עשבים לצורך בהמתו אם אינו מכירו מאכיל אחריו ישראל שעומד בפניה בענין שלא תוכל לנטות אלא דרך שם דאלו להעמידה עליהן אסור דחיישינן שמא יטול בידו ויאכילנה והם מוקצים אבל אם מכירו אסור וכן בכל דבר דאיכא למיחש שמא ירבה בשבילו אבל בדבר דליכא למיחש שמא ירבה בשבילו כגון שהדליק נר לעצמו או עשה כבש לירד בו שבנר אחד ובכבש אחד יספיק לכל אפילו מכירו מותר:

יב. אף על פי שאינו מכירו אם אומר בפירוש שלצורך ישראל הוא עושה או אפילו אם אינו אומר כן אם מעשיו מוכיחים שלצורך ישראל עושה כגון שהדליק נר בבית שישראל בו והלך לו העכו"ם אסור:

יג. אם ליקט עכו"ם והאכיל לבהמת ישראל אין צריך למחות בידו לפי שעה אבל אם רגיל בכך צריך למחות:

יד. עשה עכו"ם בשבת ארון או קבר לעצמו מותר לישראל ליקבר בו ואם עשאו בשביל ישראל לא יקבר בו עולמית ודוקא שהקבר בפרהסיא והארון על גביו שהכל יודעים שנעשה לפלוני ישראל אבל אם הוא בצנעה מותר ליקבר בו לערב בכדי שיעשו ואפילו כשהוא בפרהסיא אינו אסור אלא לאותו ישראל שנעשה בשבילו אבל לישראל אחר מותר והוא שימתין בכדי שיעשו:

טו. עכו"ם שהביא בשבת חלילין (פירוש כלי כגון חלילים שקולם מעורר הבכי) **לספוד בהם ישראל לא יספוד בהם לא הוא ולא אחרים עד שימתין לערב בכדי שיבואו ממקום קרוב ואם ידע בודאי שממקום פלוני הביאם בשבת ימתין לערב כדי שיבואו מאותו מקום ואחר כך מותרים בין לו ובין לאחרים והני מילי כשהביאם דרך רשות הרבים אבל אם לא הביאם אלא דרך כרמלית כיון שלא נעשה בהם איסור תורה אינו צריך להמתין כדי שיבואו אלא מותרים לערב מיד:**

המשך סימן שכה – אינו יהודי שעשה מלאכה בעד ישראל

טז. ספק אם הובאו מחוץ לתחום או מתוך התחום חוששין שמא מחוץ לתחום הובאו:

סימן שכו – דיני רחיצה בשבת, ובו י"ג סעיפים

א. אסור לרחוץ כל גופו אפילו כל אבר ואבר לבד אפילו במים שהוחמו מערב שבת בין אם הם בכלי בין אם הם בקרקע ואפילו לשפוך המים על גופו ולהשתתף אסור אבל מותר לרחוץ בהם פניו ידיו ורגליו. הגה: או שאר איברים כל שאינו רוחץ כל גופו (בית יוסף בשם הרא"ש פרק תינוקות). והני מילי בחמי האור אבל בחמי טבריא מותר לרחוץ אפילו כל גופו יחד ואין צריך לומר בצוננין והא דשרי בחמי טבריא דוקא בקרקע אבל בכלי לא דאתי לאיחלופי בחמי האור:

ב. יש אומרים דהא דשרי בחמי טבריא דוקא כשאין המקום מקורה אבל אם המקום מקורה אסור משום דאתי לידי זיעה ואסור ויש אומרים דמותר להזיע בחמי טבריה:

ג. אמת המים שהיא חמה אסור להמשיך לתוכה אפילו מערב שבת סילון (פירוש צינור מרזב וסילון דבר אחד הם) של צונן ופי הסילון יוצא חוץ לאמה ומימיו נשפכים לעוקא (פירוש גומא) שבקרקע ואם המשיכו אסורים אפילו המים שנכנסו לה מערב שבת ברחיצה ובשתיה כאלו הביא סילון של מים מערב יום טוב ביום טוב כחמין שהוחמו ביום טוב ואסורין ברחיצה ומותרין בשתיה:

ד. לא ישתטף אדם בצונן כל גופו ויתחמם כנגד המדורה מפני שמפשיר מים שעליו ונמצא כרוחץ כל גופו בחמין אבל מותר להשתטף בצונן אחר שנתחמם אצל האש:

ה. יש אומרים שצריך ליזהר שלא לחמם ידיו אצל האש אחר נטילה אם לא ינגבם תחלה יפה:

ו. אסור ליתן על גבי בטנו כלי שיש בו מים חמין ואפילו בחול מפני הסכנה שפעמים שהם רותחים (אבל מותר להחם בגד וליתנו על בטנו) (טור):

ז. הרוחץ בנהר צריך שינגב גופו יפה כשעולה מהנהר מפני שלא ישארו המים עליו ויטלטלם ד' אמות בכרמלית לפי שהעולה מן הרחיצה יש רבוי מים על גופו אבל ההולך ברשות הרבים ומטר סוחף על ראשו ועל לבושו לא הקפידו בו:

ח. אדם מותר לטבול מטומאתו בשבת:

ט. מותר לרחוץ פניו ידיו ורגליו בדברים שאינם משירים שער מעורבים עם דברים המשירים ובלבד שלא יהיה הרוב מדבר המשיר:

י. מותר לרחוץ ידיו במורסן. הגה: דגיבול כלאחר יד שרי ואסור לרחוץ ידיו במלח (אגור) וכל שכן בבורית שקורין זיי"ף בלשון אשכנז (בנימין זאב סימן רע"ח) או בשאר חלב שנימוח על ידיו והוי נולד (מרדכי פרק במה בהמה וסמ"ג והגהות מיימוני פרק כ"א וטור סימן שכ"א):

יא. מרחץ שסתמו נקביו מערב שבת למוצאי שבת רוחץ בו מיד אבל אם לא סתמו נקביו אף על פי שמאליו הוחם בשבת צריך להמתין לערב בכדי שיעשו לפי שאסור לעשות כן גזירה שמא יחתה בגחלים:

יב. אסור ליכנס למרחץ אפילו להזיע. (ויש אומרים דאפילו לעבור במרחץ במקום שיכול להזיע אסור) (רש"י וטור):

יג. עיר שישראל ועכו"ם דרים בה ויש בה מרחץ רוחצת בשבת אם רוב עכו"ם מותר לרחוץ בה במוצאי שבת מיד ואם רוב ישראל או אפילו מחצה על מחצה אסור למוצאי שבת עד כדי שיוחם:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן שכז – דיני סיכה בשבת , ובו ד' סעיפים

א. החושש במתניו לא יסוך שמן וחומץ אבל סך הוא שמן לבדו אבל לא בשמן ורד משום דמוכחא מלתא דלרפואה קא עביד ואם הוא מקום שמצוי בו שמן ורד ודרך בני אדם לסוכו אפילו בלא רפואה מותר. הגה: ובמקום שאין נוהגין לסוך בשמן כי אם לרפואה בכל שמן אסור (בית יוסף):

ב. סכין וממשמשין להנאתו על ידי שינוי דהיינו שסך וממשמש ביחד ולא ימשמש בכח אלא ברפיון ידים:

ג. אין מגרדין בכלי העשוי לכך אלא אם כן היו ידיו או רגליו מטונפות בטיט וצואה:

ד. לא יסוך רגלו בשמן והוא בתוך המנעל או הסנדל (החדשים) (מיימוני פרק כ"ג), מפני שהעור מתרכך ודמי לעיבוד אבל סך רגלו ומניחו במנעל וסך כל גופו ומתעגל על גב העור והוא שלא יהא בשמן הנישוף בגופו שיעור כדי לעבדו אפילו יש בו כדי לצחצחו מותר והוא שלא יכוין אפילו לצחצחו:

סימן שכח – דין חולה בשבת, ובו מ"ט סעיפים

א. מי שיש לו מיחוש בעלמא והוא מתחזק והולך כבריא אסור לעשות לו שום רפואה ואפילו על ידי עכו"ם גזירה משום שחיקת סממנים:

ב. מי שיש לו חולי של סכנה מצוה לחלל עליו את השבת והזריז הרי זה משובח והשואל הרי זה שופך דמים:

ג. כל מכה של חלל דהיינו מהשינים ולפנים ושינים עצמם בכלל מחללין עליה את השבת ודוקא שנתקלקל אחד מהאברים הפנימים מחמת מכה או בועה וכיוצא בזה אבל מיחושים אין נקראים מכה. הגה: מיהו מי שחושש בשיניו ומצטער עליו להוציאו אומר לעכו"ם להוציאו (בית יוסף בשם אורחות חיים ואיסור והיתר הארוך):

ד. מכה של חלל אינה צריכה אומד שאפילו אין שם בקיאים וחולה אינו אומר כלום עושים לו כל שרגילים לעשות לו בחול אבל כשיודעים ומכירים באותו חולי שממתין ואין צריך חילול אסור לחלל עליו אף על פי שהיא מכה של חלל:

ה. מכה שאינה של חלל נשאלין בבקי ובחולה ואין מחללין עליו שבת עד שיאמר אחד מהם שהוא צריך לחילול או שיעשה אצל אחד מהם סכנת נפשות (ועיין לקמן סימן תרי"ח):

ו. מכה שעל גב היד וגב הרגל וכן מי שבלע עלוקה וכן מי שנשכו כלב שוטה או אחד מזוחלי עפר הממיתים אפילו ספק אם ממית אם לאו הרי הם כמכה של חלל:

ז. מחללין שבת על כל מכה שנעשית מחמת ברזל ועל שחין הבא בפי הטבעת ועל סימטא והוא הנקרא פלונקר"ו בלע"ז ועל מי שיש בו קדחת חם ביותר או עם סימור:

ח. מי שאחזו דם מקיזין אותו אפילו הולך על רגליו ואפילו ביום הראשון:

ט. החושש בעיניו או בעינו ויש בו ציר או שהיו שותתות ממנו דמעות מחמת הכאב או שהיה שותת דם או שהיה בו רירא ותחלת אוכלא (פירוש, תחלת חולי) מחללין עליו את השבת:

י. כל חולי שהרופאים אומרים שהוא סכנה אף על פי שהוא על הבשר מבחוץ מחללין עליו את השבת ואם רופא אחד אומר צריך ורופא אחד אומר אינו צריך מחללין ויש מי שאומר שאין צריך מומחה דכל בני אדם חשובים מומחין קצת וספק נפשות להקל. הגה: ויש אומרים דוקא ישראלים אבל סתם עכו"ם שאינן רופאים לא מחזקינן אותם כבקיאים (איסור והיתר הארוך). מי שרוצים לאנסו שיעבור עבירה גדולה אין מחללין עליו השבת כדי להצילו עיין לעיל סימן ש"ו (בית יוסף בשם הרשב"א):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שכח – דין חולה בשבת

יא. חולה שיש בו סכנה שאמדוהו ביום שבת שצריך לעשות לו רפואה ידועה שיש בה מלאכת חילול שבת שמונה ימים אין אומרים נמתין עד הלילה ונמצא שלא לחלל עליו אלא שבת אחת אלא יעשו מיד אף על פי שמחללין עליו שתי שבתות ולכבות הנר בשביל שיישן עיין לעיל סימן רע"ח:

יב. כשמחללין שבת על חולה שיש בו סכנה משתדלין שלא לעשות על ידי עכו"ם וקטנים ונשים אלא על ידי ישראל גדולים ובני דעת. הגה: ויש אומרים דאם אפשר לעשות בלא דיחוי ובלא איחור על ידי שינוי עושה על ידי שינוי ואם אפשר לעשותו על ידי עכו"ם בלא איחור כלל עושין על ידי עכו"ם (אור זרוע ומגיד משנה בשם רשב"ן) וכן נוהגים אבל במקום דיש לחוש שיתעצל העכו"ם אין לעשות על ידי עכו"ם (תוספות ור"ן):

יג. כל הזריז לחלל שבת בדבר שיש בו סכנה הרי זה משובח אפילו אם מתקן עמו דבר אחר כגון שפירש מצודה להעלות תינוק שנפל לנהר וצד עמו דגים וכן כל כיוצא בזה:

יד. היה חולה שיש בו סכנה וצריך בשר שוחטים לו ואין אומרים נאכילנו נבלה אבל אם היה החולה צריך לאכילה לאלתר והנבלה מוכנת מיד והשחיטה מתאחרת לו מאכילין אותו הנבלה:

טו. אמדוהו (פירוש התבוננו במחלתו ושיערו) **הרופאים שצריך גרוגרת אחת ורצו עשרה והביאו לו כל אחד גרוגרת כולם פטורים ויש להם שכר טוב מאת ה' אפילו הבריא בראשונה:**

טז. אמדוהו לשתי גרוגרות ולא מצאו אלא שתי גרוגרות בשני עוקצין וג' בעוקץ אחד כורתים העוקץ שיש בו ג' ואם היו ב' בעוקץ אחד וג' בעוקץ אחד לא יכרתו אלא העוקץ שיש בו שנים. הגה: ואם הדבר בהול אין מדקדקין בכך שלא יבא לידי דיחוי ועיכוב (הגהות מרדכי פרק מפנין):

יז. חולה שנפל מחמת חליו למשכב ואין בו סכנה. הגה: או שיש לו מיחוש שמצטער וחלה ממנו כל גופו שאז אף על פי שהולך כנפל למשכב דמי (המגיד פרק ב'), **אומרים לעכו"ם לעשות לו רפואה אבל אין מחללין עליו את השבת באיסור דאורייתא אפילו יש בו סכנת אבר. ולחלל עליו ישראל באיסור דרבנן בידים יש מתירים אפילו אין בו סכנת אבר ויש אומרים שאם יש בו סכנת אבר עושין ואם אין בו סכנת אבר אין עושין ויש אומרים שאם אין בו סכנת אבר עושין בשינוי ואם יש בו סכנת אבר עושין בלא שינוי ויש אומרים אפילו יש בו סכנת אבר אין עושין לו דבר שהוא נסמך למלאכה דאורייתא ודברים שאין בהם סמך מלאכה עושין אפילו אין בו סכנת אבר ודברי הסברא השלישית נראין.** הגה: מותר לומר לעכו"ם לעשות תבשיל לקטן שאין לו מה לאכול דסתם צרכי קטן כחולה שאין בו סכנה דמי (רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק ט' ורמב"ן ורשב"א) וכל שאסור לעשותו על ידי ישראל אפילו על ידי החולה בעצמו אסור אבל כשעושה לו העכו"ם מותר לחולה לסייעו קצת דמסייע אין בו ממש (בית יוסף גמרא ביצה דף כ"ג):

יח. הקיז דם ונצטנן עושים לו מדורה אפילו בתקופת תמוז:

יט. חולה שאין בו סכנה מותר בבישולי עכו"ם:

כ. אין נותנין יין לתוך העין וליתנו על גביו אם פותח וסוגר העין אסור ואם אינו פותח וסוגר מותר ורוק תפל אפילו על גביו אסור דמוכחא מלתא דלרפואה קעביד:

כא. שורה אדם קילורין מערב שבת ונותן על גבי העין בשבת שאינו נראה אלא כרוחץ והוא דלא עמיץ ופתח ולא חיישינן משום שחיקת סממנים דכיון שלא התירו לו לשרותן אלא מערב שבת איכא היכרא:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

כב. מעבירין גלדי המכה וסכין אותה בשמן אבל לא בחלב מפני שהוא נימוח ואפילו בגמר מכה דליכא אלא צערא שרי אבל אין נותנין עליה שמן וחמין מעורבים יחד ולא מוך ליתנו עליה אבל נותן הוא חוץ למכה ושותת ויורד לתוכה:

כג. נותנין ספוג וחתיכות בגדים יבשים וחדשים שאינן לרפואה אלא כדי שלא יסרטו הבגדים את המכה אבל לא ישנים שהם מרפאים והני מילי ישנים שלא נתנו מעולם על המכה אבל אם היו כבר על המכה אפילו ישנים שרי דשוב אינם מרפאים:

כד. נותנים עלה על גב מכה בשבת שאינו אלא כמשמרה חוץ מעלי גפנים שהם לרפואה. (ואין נותנין גמי על המכה שהוא מרפא) (טור):

כה. רטיה שנפלה מעל גבי המכה על גבי קרקע לא יחזירנה נפלה על גבי כלי יחזירנה ועל ידי אינו יהודי מותר להניחה אפילו בתחלה. הגה: ומותר לומר לאינו יהודי לעשות רטיה על מכה או חבורה (איסור והיתר הארוך) ואסור ליתן עליה אפר מקלה דמרפא כי אם על ידי עכו"ם (מרדכי פרק שמונה שרצים):

כו. מגלה קצת רטיה ומקנח פי המכה וחוזר ומגלה קצתה השני ומקנחה ורטיה עצמה לא יקנח מפני שהוא ממרח:

כז. מכה שנתרפאה נותנין עליה רטיה שאינה אלא כמשמרה:

כח. המפיס שחין בשבת כדי להרחיב פי המכה כדרך שהרופאים עושים שהם מתכוונים ברפואה להרחיב פי המכה הרי זה חייב משום מכה בפטיש שזו היא מלאכת הרופא ואם הפיסה כדי להוציא ממנה הליחה שבה הרי זה מותר:

כט. מי שנגפה ידו או רגלו צומתה ביין כדי להעמיד הדם אבל לא בחומץ מפני שהוא חזק ויש בו משום רפואה ואם הוא מעונג אף היין לו כמו החומץ ואסור:

ל. מי שנשמטה פרק ידו או רגלו ממקומו לא ישפשפנה הרבה בצונן שזהו רפואתו אלא רוחץ כדרכו ואם נתרפא נתרפא:

לא. צפורן שפרשה וציצין שהן כמין רצועות דקות שפרשו מעור האצבע סביב הצפורן אם פרשו רובן כלפי מעלה ומצערות אותו להסירן ביד מותר בכלי פטור אבל אסור לא פרשו רובן ביד פטור אבל אסור בכלי חייב חטאת ופירש רש"י כלפי מעלה כלפי ראשי אצבעותיו ורבינו תם פירש דהיינו כלפי הגוף וצריך לחוש לשני הפירושים:

לב. החושש בשיניו לא יגמע בהם חומץ ויפלוט אבל מגמע ובולע או מטבל בו כדרכו החושש בגרונו לא יערענו בשמן אבל בולע הוא שמן ואם נתרפא נתרפא:

לג. גונח מותר לינק חלב מהבהמה דבמקום צערא לא גזרו רבנן ויש אומרים שאם אין לו אלא צער של רעב אסור לינק מהבהמה בשבת:

לד. לא תיקל אשה חלב מדדיה לתוך הכוס או לתוך הקדירה ותניק את בנה:

לה. מותר לאשה לקלח מהחלב כדי שיאחוז התינוק הדד ויניק. הגה: אבל אסור להתיז מחלבה על מי שנשף בו רוח רעה דלית בו סכנה (בית יוסף בשם שבולי לקט):

לו. אין לועסין מצטיכי (עיין סימן ר"ו סעיף ג׳ פירושו) ולא שפין בו השינים לרפואה ואם משום ריח הפה מותר:

לז. כל אוכלים ומשקים שהם מאכל בריאים מותר לאכלן ולשתותן לרפואה אף על פי שהם קשים לקצת בריאים ומוכחא מילתא דלרפואה עביד אפילו הכי שרי וכל שאינו מאכל ומשקה בריאים אסור לאכלו ולשתותו לרפואה ודוקא מי שיש לו מיחוש בעלמא והוא מתחזק והולך כבריא אבל אם אין לו שום מיחוש מותר. הגה: וכן אם נפל למשכב שרי (בית יוסף):

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שכח – דין חולה בשבת

לח. מותר לאכול שרפים מתוקים ולגמוע ביצה חיה כדי להנעים הקול:

לט. אין עושין אפיקטוזין (פירש הערוך אפיק טפי זון כלומר להוציא עודף המזון) דהיינו גרמת קיא אפילו בחול משום הפסד אוכלים ואם מצטער מרוב מאכל בחול מותר אפילו בסם ובשבת אסור בסם ומותר ביד:

מ. החושש במעיו מותר ליתן עליהם כוס שעירו ממנו חמין אף על פי שעדיין יש בו הבל:

מא. מי שנשתכר שרפואתו לסוך כפות ידיו ורגליו בשמן (ומלח) מותר לסוכם בשבת:

מב. אין מתעמלין היינו שדורס על הגוף בכח כדי שייגע ויזיע ואסור לדחוק כריסו של תינוק כדי להוציא הרעי:

מג. מותר לכפות כוס חם על הטבור ולהעלותו ולהעלות אזנים בין ביד בין בכלי ולהעלות אונקלי דהיינו תנוך שכנגד הלב שנכפף לצד פנים שכל אחד מאלו אין עושים בסמנים כדי שנחוש לשחיקה ויש לו צער מהם:

מד. רוחצין במי גררה ובמי חמתן ובמי טבריה ובמים היפים שבים הגדול אף על פי שהם מלוחים שכן דרך לרחוץ בהם וליכא הוכחה דלרפואה קא עביד אבל לא במים הרעים שבים הגדול ובמי משרה שהם מאוסין ואין דרך לרחוץ בהם אלא לרפואה ודוקא ששוהא בהם אבל אם אינו שוהא בהם מותר שאינו נראה אלא כמיקר:

מה. לוחשים על נחשים ועקרבים בשביל שלא יזיקו ואין בכך משום צידה:

מו. נותנין כלי על גבי העין להקר והוא שיהא כלי הניטל בשבת:

מז. עצם שיצא ממקומו מחזירין אותו:

מח. אסור להניח בגד על מכה שיוצא ממנו דם מפני שהדם יצבע אותו ואסור להוציא דם מהמכה לכך יש לרחוץ המכה במים או ביין תחלה להעביר דם שבמכה ויש אומרים שכורך קורי עכביש על המכה ומכסה בהם כל הדם וכל החבורה ואחר כך כורך עליו סמרטוט:

מט. אסור לשום פתילה בפי הטבעת כדרך שנוהגים לעשות למי שהוא עצור אלא אם כן ישים אותה בשינוי שיאחזנה בשתי אצבעותיו ויניחנה בנחת:

סימן שכט – על מי מחללין שבת, ובו ט' סעיפים

א. כל פקוח נפש דוחה שבת והזריז הרי זה משובח אפילו נפלה דליקה בחצר אחרת וירא שתעבור לחצר זו ויבא לידי סכנה מכבין כדי שלא תעבור:

ב. אין הולכים בפקוח נפש אחר הרוב אפילו היו ט' עובדי כוכבים וישראל אחד בחצר ופירש אחד מהם לחצר אחרת ונפל עליו שם מפולת מפקחין כיון שנשאר קביעות הראשון במקומו חשבינן ליה כמחצה על מחצה אבל אם נעקרו כלם ובשעת עקירתן פירש אחד מהם לחצר אחרת ונפל עליו אין מפקחין עליו שכיון שנעקר קביעות הראשון ממקומו אמרינן כל דפריש מרובא פריש:

ג. מי שנפלה עליו מפולת ספק חי ספק מת ספק הוא שם ספק אינו שם אפילו אם תמצא לומר שהוא שם ספק עכו"ם ספק ישראל מפקחין עליו אף על פי שיש בו כמה ספיקות:

ד. אפילו מצאוהו מרוצץ שאינו יכול לחיות אלא לפי שעה מפקחין ובודקים עד חוטמו אם לא הרגישו בחוטמו חיות אז ודאי מת לא שנא פגעו בראשו תחלה לא שנא פגעו ברגליו תחלה:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן שכט – על מי מחללין שבת</u>

ה. מצא עליונים מתים לא יאמר כבר מתו תחתונים אלא מפקח עליהם שמא עדיין הם חיים:

ו. עכו"ם שצרו על עיירות ישראל אם באו על עסקי ממון אין מחללין עליהם את השבת באו על עסקי נפשות ואפילו סתם יוצאים עליהם בכלי זיין ומחללין עליהם את השבת ובעיר הסמוכה לספר אפילו לא באו אלא על עסקי תבן וקש מחללין עליהם את השבת. הגה: ואפילו לא באו עדיין אלא רוצים לבוא (אור זרוע):

ז. יש מי שאומר שבזמן הזה אפילו באו על עסקי ממון מחללין שאם לא יניחנו ישראל לשלול ולבוז ממונו יהרגנו והוי עסקי נפשות (ומכל מקום הכל לפי הענין) (פסקי מהרא"י סימן ק"ג):

ח. הרואה ספינה שיש בה ישראל המטורפת בים וכן נהר שוטף וכן יחיד הנרדף בפני עכו"ם מצוה על כל אדם לחלל עליהם שבת כדי להצילם. (ועיין לעיל סוף סימן ש"ז מי שרוצים לאנסו אם מחללין עליו שבת):

ט. כל היוצאים להציל חוזרים בכלי זיינם למקומם:

סימן של – דיני יולדת בשבת, ובו י"א סעיפים

א. יולדת היא כחולה שיש בו סכנה ומחללין עליה השבת לכל מה שצריכה קוראין לה חכמה ממקום למקום ומילדין (אותה) ומדליקין לה נר אפילו היא סומא ומכל מקום בכל מה שיכולין לשנות משנין כגון אם צריכים להביא לה כלי מביאו לה חברתה תלוי בשערה וכן כל כיוצא בזה:

ב. עכו"ם אין מילדין אותם בשבת אפילו בדבר שאין בו חילול שבת:

ג. נקראת יולדת לחלל עליה שבת משתשב על המשבר או משעה שהדם שותת ויורד או משעה שחברותיה נושאות אותה בזרועותיה שאין בה כח להלוך כיון שנראה אחד מאלו מחללין עליה את השבת:

ד. כל שלשה ימים הראשונים אפילו אמרה אינה צריכה מחללין עליה את השבת משלשה ועד ז׳ אמרה אינה צריכה אין מחללין מכאן ואילך אפילו אמרה צריכה אני אין מחללין עליה אלא הרי היא עד שלשים יום כחולה שאין בו סכנה:

ה. היושבת על המשבר ומתה מביאין סכין בשבת אפילו דרך רשות הרבים וקורעים בטנה ומוציאים הולד שמא ימצא חי. הגה: ומה שאין נוהגין עכשיו כן אפילו בחול משום דאין בקיאין להכיר במיתת האם בקרוב כל כך שאפשר לולד לחיות (איסור והיתר):

ו. עושין מדורה ליולדת כל שלשים יום ואפילו בתקופת תמוז (ואם מותרים אחרים להתחמם כנגד המדורה עיין לעיל סימן רע"ו):

ז. הולד שנולד עושין לו כל צרכיו ומרחיצין אותו ומולחין אותו וטומנין השליא כדי שיחם הולד וחותכים את הטבור והני מילי בנולד לט׳ או לז׳ אבל נולד לח׳ או ספק בן ז׳ או בן ח׳ אין מחללין עליו אלא אם כן גמרו שערו וצפרניו:

ח. נולד לח׳ או ספק בן ז׳ או בן ח׳ שלא גמרו שערו וצפרניו אסור לטלטלו אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפני צער החלב שמצערה וכן היא בעצמה יכולה להוציא בידה החלב המצער אותה:

ט. מישרים אברי הולד שנתפרקו מחמת צער הלידה:

י. מותר לכרכו בבגדיו שלא יתעקמו אבריו:

יא. אם נפלה ערלת גרון הולד מותר לשום אצבע לתוך פיו ולסלק הערלה למקומה אף על פי שפעמים שמקיא:

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך או ח הלכות שבת מחולק לג׳ חדשים עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות שבת בכל תקופת השנה שהיא ג׳ חדשים ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן שלא – דין מילה בשבת, ובו י' סעיפים

א. עושים כל צרכי מילה בשבת מוהלין ופורעין ומוצצין ונותנין עליו כמון:

ב. כל זמן שלא סילק ידו מן המילה חוזר אפילו על ציצין שאינם מעכבין סילק ידו אינו חוזר אלא על ציצין המעכבין ואלו הם המעכבין בשר החופה אפילו רוב גובהה של עטרה במקום אחד:

ג. בין ח' אם גמרו שערו וצפרניו מלין אותו בשבת ואם לא גמרו אפילו אם הוא ספק בן ז' ספק בן ח' אין מלין אותו בשבת ואין צריך לומר בן ח' ודאי ואם הוא בן שבע ודאי אפילו לא גמרו שערו וצפרניו מלין אותו (ועיין ביורה דעה סימן רס"ו):

ד. מילה שלא בזמנה אינה דוחה שבת:

ה. אנדרוגינוס ונולד בין השמשות ונולד כשהוא מהול ויוצא דופן וכותית שילדה ואחר כך נתגיירה ומי שיש לו שתי ערלות אין מילתן דוחה שבת:

ו. מכשירי מילה שאפשר לעשותם מערב שבת אינם דוחים את השבת לפיכך אם לא הביא איזמל למילה מערב שבת לא יביאנו בשבת אפילו במקום שאין בו אלא איסור דרבנן שהעמידו חכמים דבריהם במקום כרת. ולומר לאינו יהודי לעשותם אם הוא דבר שאם עשהו ישראל אין בו איסור אלא מדרבנן אומר לאינו יהודי ועושהו ואם הוא דבר שאסור לישראל לעשותו מן התורה לא יאמר לאינו יהודי לעשותו (ועיין לעיל סימן ש"ז):

ז. לא היה לו כמון שחוק מערב שבת לא ישחקנו אלא לועס בשיניו אם לא עירב מאתמול יין ושמן ליתן עליה לא יערבם היום אלא יתן כל אחד לבדו:

ח. אין עושין לה חלוק אלא כורך עליה סמרטוט ואם אין לו כורך על אצבעו דרך מלבוש לשנות מדרך הוצאה בחול ומביא דרך חצר אחרת אפילו לא נשתתפו יחד:

ט. בזמן חכמי הגמרא אם לא היו רוחצים את הולד לפני המילה ולאחר המילה וביום שלישי למילה במים חמין היה מסוכן לפיכך נזקקו לכתוב משפטו כשחל להיות בשבת והאידנא לא נהגו ברחיצה כלל ודינו לרחוץ בשבת אם רצו כדין רחיצת כל אדם. הגה: ובמדינות אלו נוהגים לרחצו לפני המילה בחמין שהוחמו מאתמול ולאחר המילה במוצאי שבת וכן אם היה יום ג' למילתו בשבת ורואים שיש צורך לרחצו מכינים חמין מבעוד יום ורוחצים אותו בשבת וכל זה מן הסתם אבל אם רואים שיש לחוש לסכנה אם לא ירחצו אותו אחר המילה בודאי מותר לרחצו ולחלל עליו שבת מידי דהוי אשאר חולה שיש בו סכנה:

י. אדם שלא מל מעולם לא ימול בשבת אבל אם מל כבר פעם אחת מותר למול בשבת אפילו אם הוא אבי הבן. הגה: ועיין עוד דיני מילה בטור יורה דעה סימן רס"ו:

סימן שלב – שלא לילד הבהמה בשבת, ובו ד' סעיפים

א. אין מילדין את הבהמה בשבת:

ב. אין מפרכסין לבהמה גלדי מכה ולא סכין אותה בשמן והני מילי בגמר מכה דליכא אלא משום תענוג אבל בתחלת מכה דאיכא צערא שרי:

ג. אם אכלה כרשינין הרבה ומצטערת יכול להריצה בחצר כדי שתייגע ותתרפא:

ד. אם אחזה דם יכול להעמידה במים כדי שתצטנן ואם הוא ספק שאם לא יקיזו לה דם תמות מותר לומר לאינו יהודי להקיזה:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סימן שלג – שלא לפנות אוצר בשבת, ובו ג' סעיפים

א. **אוצר של תבואה או של כדי יין אף על פי שמותר להסתפק ממנו אסור להתחיל בו לפנותו אלא לדבר מצוה כגון שפינהו להכנסת אורחים או לקבוע בו בית המדרש וכיצד מפנהו אם היה האוצר גדול מפנה ממנו חמש קופות** (שבכל קופה שלש סאים) (הגהות מרדכי ור"ן פרק מפנין) **לא היה בו אלא חמש קופות מפנה מהם ארבע קופות אבל כולו לא יפנה שמא יבא להשוות גומות.** הגה: וכל שבות שהתירו משום צורך מצוה מותר גם כן לצורך אורחים ולא מקרי אורחים אלא שנתארחו אצלו בביתו או שזימן אורחים שנתארחו אצל אחרים (תרומת הדשן סימן ע"ג) אבל כשזימן חבירו לסעוד אצלו לא מקרי אורחים ואינה סעודת מצוה רק סעודת רשות (בית יוסף):

ב. **כשמפנה אלו ארבעה או חמשה קופות לא יחלקם בקופות קטנות להוליכם בהרבה פעמים כדי להקל המשאוי מפני שמרבה בהילוך ואוושא מלתא טפי:**

ג. **אלו ד' או ה' קופות שמפנה היינו לאורח אחד ואם באו לו הרבה מפנה כשיעור הזה לכל אורח ואורח ובלבד שלא יפנה אחד לכולם דאיכא טרחא יתירה אלא כל אחד יפנה לעצמו או אחר יפנה בעדו.** הגה: חביות של יין שהובאו על עגלה אסור להורידן בשבת אם לא לכבוד אורחים או לצורך מצוה דהוי כמפנה האוצר (אור זרוע):

סימן שלד – דיני דליקה בשבת, ובו כ"ז סעיפים

א. **נפלה דליקה בשבת אם הוא בלילה קודם סעודה יכול להציל כדי מזון שלש סעודות הראוי לאדם והראוי לבהמה ובשחרית מזון שתי סעודות ובמנחה מזון סעודה אחת ודוקא בני הבית שהדליקה בו לא יצילו יותר משום דאיכא למיחש שמתוך שטרודים בהצלה ישכחו השבת ויכבו אבל בתים הקרובים ויראים שתגיע להם הדליקה יכולים להציל כל מה שירצו:**

ב. (ו)**יש מתירים לטלטל מעות ודברים המוקצים כדי להצילם מפני הדליקה או מאנסים הבאים לגזלם דבמקום פסידא אין לחוש לאיסור מוקצה ויש אוסרים ואפילו לומר לעכו"ם לטלטל סחורה הנפסדת מחמת גשמים יש מי שאוסר** (ועיין לעיל סימן ש"ז סעיף י"ט):

ג. **הציל פת נקיה לא יציל פת הדראה** (פירוש פת שניטל הדרה דהיינו פת סובין) **אבל איפכא שרי:**

ד. **מצילין מיום הכיפורים לשבת אבל לא משבת ליום הכפורים ויום טוב ולא לשבת הבאה אבל מיום הכפורים למוצאי יום הכפורים מצילים מזון סעודה אחת:**

ה. **מצילין לחולה ולזקן ולרעבתן כבינוני:**

ו. **הא דאין מצילין אלא מזון שלש סעודות היינו דוקא בשני כלים אבל בכלי אחד מצילין אפילו יש בו מאה סעודות ואפילו פירש טליתו וקיפל והביא לתוכו וחזר וקיפל והביא לתוכו מותר כיון שמוציא הכל בפעם אחת:**

ז. **מותר להציל כלי תשמישו הצריכים לו לאותו היום כגון כוסות וקיתוניות:**

ח. **ולובש כל מה שיכול ללבוש ומוציא ופושט וחוזר ולובש ומוציא ופושט ויש מי שאומר שאינו לובש ומוציא אלא פעם אחת בלבד:**

ט. **ואומר לאחרים בואו והצילו לכם כל אחד מזון שלש סעודות ויכולים ללבוש כל מה שיוכלו ללבוש אם רוצים זוכים בו מן ההפקר כיון שאמר הצילו לכם ואם אינם רוצים לזכות אלא רוצים להחזירו לקבל שכר על הצלתם הרשות בידם ולא הוי שכר שבת:**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שלד – דיני דליקה בשבת

י. כל הצלה שאמרנו אינה אלא לחצר אחרת המעורבת אבל לא לשאינה מעורבת. הגה: ויש מקילין אף לשאינה מעורבת (סמ"ג והגהות מרדכי):

יא. יש אומרים דכל הצלה שאמרנו היא לחצר ומבוי הסמוכים לרשות הרבים וגם אינם מקורים דדמי לרשות הרבים ומשום דמו לרשו הרבים ומשום הכי אין מתירין להציל אלא מזון שלש סעודות וכלים הצריכים אבל לבית אחר שעירב עמו יכול להוציא כל מה שירצה ואף לחצר לא אמרו אלא לחצר חבירו אבל לחצר שלו שאינה צריכה עירוב יכול להוציא כל מה שירצה ויש אומרים שאין חילוק:

יב. כל כתבי הקדש מצילין האידנא מפני הדליקה וקורין בהם אפילו כתובים בכל לשון ואפילו כתובים בסם ובסיקרא (פירוש מיני צבעונים) ובכל דבר וכן מטבע ברכות שטבעו חכמים מצילין אותם מן הדליקה ומכל מקום התורפה (פירוש מקום מגולה והפקר) וכן תרגום שכתבו עברי כגון יגר שהדותא וכדנא תימרון להון ועברי שכתבו תרגום או בלשון אחר שאותו העם בקיאים בו וכן ספר תורה שיש בו ללקט פ"ה אותיות מתוך תיבות שלמות או שיש בו אזכרה מצילין אותה:

יג. יש מי שאומר דמגלת אסתר הואיל ואין בה אזכרות אם אינה כתובה כמשפטה אשורית על העור ובדיו אין בה קדושה להצילה מפני הדליקה:

יד. הקמיעין שיש בהם פסוקים אין מצילים אותם מפני הדליקה ויש אומרים שמצילין:

טו. מצילים תיק הספר עם הספר ותיק התפלין עם התפלין אף על פי שיש בתוכן מעות והוא הדין לשאר כתבי הקודש:

טז. אם הניח תפלין בארנקי (פירוש כיס) מלא מעות יכול להצילו מפני הדליקה או מפני הגנבים והגזלנים למקום שיכול להציל התפלין ויש מי שאומר דהיינו דוקא כשהניחם שם מערב שבת:

יז. יש מתירים להציל דסקיא מליאה מעות על ידי ככר או תינוק מן הדליקה או מן הגנבים והגזלנים ודוקא לרשות היחיד אבל לא לחצר שאינה מעורבת מצילין הספרים אפילו לחצר שאינה מעורבת ולמבוי (פירוש מקום שנכנסים מהם לחצרות) שלא נשתתפו בו ובלבד שיהיו בו שלשה מחיצות ולחי:

יח. כתבו משם גאון שמותר לומר לעכו"ם להציל ספרים מן הדליקה אפילו דרך רשות הרבים:

יט. כל מה שמותר להציל מפני הדליקה מותר להציל ממים ומשאר דברים המאבדים:

כ. הגליונים שלמעלה ושלמטה ושבין פרשה לפרשה ושבין דף לדף ושבתחלת הספר ושבסוף הספר אין מצילין אותם:

כא. האפיקורסים דהיינו האדוקים בעבודת כוכבים וכן מומרים לעבודת כוכבים שכתבו להם כתבי הקודש אין מצילים אותם ואף בחול שורפן עם האזכרות שבהן:

כב. תיבה שאחז בה האור יכול לפרוס עור של גדי מצדה האחר שלא תשרף ועושים מחיצה בכל הכלים להפסיק בין הדליקה אפילו כלי חרס חדשים מלאים מים שודאי יתבקעו כשתגיע להם הדליקה דגרם כיבוי מותר. הגה: במקום פסידא (מרדכי פרק כל כתבי):

כג. טלית שאחז בה האור פושטה ומתכסה בה ואינו חושש אם תכבה ויש מי שאומר שצריך שלא יתכוין לכך. הגה: מותר לכפות קערה על הנר שלא תאחוז בקורה (טור. ועיין לעיל סימן רע"ז סעיף ה'):

כד. יש אומרים שאין יכול ליתן עליו משקין כדי שיכבה כשיגיע להם ויש אמרים שמותר לעשות כן בשאר משקים חוץ מן המים משום כיבוס ויש מתירים אפילו במים ודברי סברא שנית נראים:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

כה. נכרי שבא לכבות אין צריך למחות בידו אבל קטן שבא לכבות צריך למחות בידו:

כו. יכול לומר בפני עכו"ם כל המכבה אינו מפסיד אף אם אינו מזומן כאן יכול לקרותו שיבא אף על פי שודאי יכבה כשיבא וכן כל כיוצא בזה בהיזק הבא פתאום כגון אם נתרועעה חבית של יין יכול לקרוא עכו"ם אף על פי שודאי יתקננה כשיבא. הגה: וכל הדינים הנזכרים בדיני הדליקה הני מילי בימיהם אבל בזמן שאנו שרויין בין אינם יהודים כתבו הראשונים והאחרונים ז"ל שמותר לכבות דליקה בשבת משום דיש בה סכנת נפשות והזריז הרי זה משובח ומכל מקום הכל לפי הענין דאם היו בטוחים ודאי שאין שום סכנה בדבר אסור לכבות אבל בחשש סכנת ספק מותר לכבות אפילו הדליקה בביתו של עכו"ם וכן נוהגין (תרומת הדשן סימן נ"ח והגהות אשירי פרק מי שהוציאוהו בשם אור זרוע). ודוקא לכבות הדליקה דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה ויש סכנה אם לא יכבה אבל אסור לחלל שבת כדי להציל (ממון) ואם עבר וחילל צריך להתענות ארבעים יום שני וחמישי ולא ישתה יין ולא יאכל בשר ויתן במקום חטאת י"ח פשיטים לצדקה ואם ירצה לפדות התענית יתן בעד כל יום שנים עשר פשיטים לצדקה (פסקי מהרא"י סימן ט'). ועיין בטור יורה דעה מהלכות נדה סימן קפ"ה:

כז. גחלת המונחת במקום שרבים ניזוקים בה יכול לכבותה בין אם היא של מתכת בין אם היא של עץ והרמב"ם אוסר בשל עץ:

סימן שלה – דין חבית שנשברה, ובו ה' סעיפים

א. חבית שנשברה מצילין ממנה מזון שלש סעודות אפילו בכלים הרבה דאלו בכלי אחד אפילו מחזיק מאה סעודות מציל ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ובלבד שלא יספוג דהיינו שלא ישים הספוג במקום היין לחזור ולהטיפו גזירה שמא יסחוט ואפילו אם יש לו בית אחיזה דליכא חשש סחיטה אסור שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ולא יטפח בשמן להכניס ידו ולקנחה בשפת הכלי. הגה: ויש אומרים דוקא חבית שנשברה שבהול ואם יציל חיישינן שיתקננה אבל אם נסדק ועביד טיף טיף שאינו בהול כל כך מותר להציל בכלים לקלוט ולצרף (הגהות מרדכי ותוספות פרק כל כתבי והגהות מיימוני פרק כ"ג) ויש אומרים דכל זה לא מיירי אלא להציל מחצר לחצר אבל לבית אחר שעירב עמו מצילין בכל ענין כמו שנתבאר לעיל גבי דליקה (פסקי מהרא"י סימן קנ"ו):

ב. אם נשברה חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט לקבל מן הקילוח באויר לאחר שירד מן הגג ולא יביא כלי אחר ויצרף אותו לראש הגג ואם מציל בכלי אחד מציל אפילו קולט או מצרף:

ג. נזדמנו לו אורחים מביא כלי אחד וקולט כלי אחד ויצרף ולא יקלוט ויצרף ואחר כך יזמין האורחים ולא יערים לזמן אורחים שאין צריכים לאכול. הגה: ומיהו אם עבר ועשה שקלט ואחר כך זימן אורחים מותר (רמב"ן והמגיד פרק כ"א):

ד. אם יזוב תירוש מגיגית של ענבים שעדיין לא נדרכו שנמצא אותו הדלף אינו ראוי שהרי המשקין שזבו אסורים ואינו רשאי לשום כלי תחתיו מפני שמבטלו מהיכנו כיצד יעשה יניח שם מטתו או שלחנו ואז יהיה אותו הדלף לפניו גרף של רעי ויכול להניח שם כלי לקבל הדלף כדי שלא יעשה שם טיט וכשיתמלא הכלי לא יזרקנו בכלי אחר שלא יבטלנו מהיכנו אלא מריקו בתוך הגיגית שזבו המשקים ממנו שהיא מבוטלת מהיכנה על ידי משקים שבה משום משקין שזבו:

המשך סימן שלה – דין חבית שנשברה

ה. נתפזרו לו פירות בחצר אחד הנה ואחד הנה מלקט מעט מעט ואוכל ולא יתן לתוך הסל ולא לתוך הקופה ואם נפלו במקום אחד נותן אפילו לתוך הסל אלא אם כן נפלו לתוך צרורות ועפרוריות שבחצר שאז מלקט אחד אחד ואוכל ולא יתן לתוך הסל ולא לתוך הקופה (ועיין לעיל סימן שי"ט):

סימן שלו – אם מותר לילך על גבי העשבים, וכן באילן, ובו י"ג סעיפים

א. אין עולים באילן בין לח בין יבש ואין נתלים בו ואין משתמשין במחובר לקרקע כלל גזרה שמא יעלה ויתלוש. עלה באילן בשבת בשוגג מותר לירד במזיד אסור לירד ואם עלה מבעוד יום בכל גוונא מותר לירד משחשיכה ויש אומרים דהני מילי כשהיה דעתו לירד מבעוד יום אבל לא היה דעתו לירד מבעוד יום לא ירד משחשכה כיון שהיה דעתו לישב שם באיסור. הגה: ודוקא אדם שעלה שם אבל אם הניח שם חפץ מבעוד יום אסור ליטלו משם בשבת (המגיד פרק כ"א) וכל זה באילן וכיוצא בו אבל קנים הרכים כירק מותר להשתמש בהם אף על פי שמחוברים בקרקע דאין אסור להשתמש בירק (הגהות אשירי פרק בכל מערבין בשם אור זרוע ובית יוסף):

ב. שרשי אילן הגבוהים מן הארץ ג' טפחים אסור להשתמש בהם פחות מכאן מותר להשתמש בהם דכקרקע חשיבי ואם באים מלמעלה ויורדים למטה במקום שגבוהים שלשה אסורים ובמקום שאין גבוהים שלשה מותרים היו גבוהים שלשה וחלל תחתיהם אף על פי שמצד אחד אין חלל תחתיהם והרי הן שוים לארץ אסור לישב אפילו על צד השוה לארץ:

ג. מותר לילך על גבי עשבים בין לחים בין יבשים כיון שאינו מתכוין לתלוש אבל האוכלים בגנות אסורים ליטול ידיהם על העשבים שמשקים אותם אף על פי שאינם מכוונים פסיק רישיה הוא אבל מותר להטיל בהם מי רגלים או שאר משקים שאינם מצמיחין. הגה: ולכן טוב להחמיר שלא לאכול בגנות אם ישתמש שם עם מים דבקושי יש ליזהר שלא יפלו שם מים (בית יוסף בשם סה"ת):

ד. יש ליזהר מלהשליך זרעים במקום ירידת גשמים שסופן להצמיח ואם ישליך לתרנגולים לא ישליך אלא כשיעור שיאכלו בו ביום או ליומים ואם הוא במקום דריסת רגלי אדם מותר שאין סופו לצמוח:

ה. עשבים שעלו על אוזן הכלי מלחות הכלי חשובים כמחוברים לקרקע והתולשן חייב:

ו. עשבים שתחבן בעפר מבעוד יום כדי שיהיו לחים מותר לאחוז בעלים ולהוציאן והוא שלא השרישו וגם צריך שאינו רוצה בהשרשתן אבל אם נתכוין לזריעה אסור:

ז. אסור לתלוש אפילו מעציץ שאינו נקוב:

ח. עציץ (פירוש חצי כד שזורעים שם עשבים) (ערוך), אפילו אינו נקוב, יש ליזהר מליטלו מעל גבי קרקע ולהניחו על גבי יתדות או איפכא בין שהוא של עץ בין של חרס. הגה: יחור של אילן שנפשח מערב שבת מן האילן ובו פירות מותר לתלוש הפירות ממנו בשבת (רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק ב'):

ט. צנור המקלח מים מן הגג שעלו בו קשים ועשבים שסותמים ומעכבים קילוחו ומימיו יוצאים ומתפשטים בגג ודולפים לבית ממעכן ברגלו בצנעה דכיון דמתקן על ידי שינוי הוא שאינו עושה אלא ברגליו במקום פסידא לא גזרו רבנן:

י. הדס מחובר מותר להריח בו אבל אתרוג ותפוח וכל דבר הראוי לאכילה אסור להריח בו במחובר שמא יקוץ אותו לאכלו:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>**המשך סימן שלו – אם מותר לילך על גבי העשבים, וכן באילן**</u>

יא. השורה חטים ושעורים וכיוצא בהם במים הרי זה תולדת זורע וחייב בכל שהוא. הגה: ומותר להעמיד ענפי אילנות במים בשבת ובלבד שלא יהיו בהם פרחים ושושנים שהם נפתחים מלחלוחית המים (מהרי"ל) ועיין לקמן סימן תרנ"ד:

יב. תאנים שיבשו באיביהן וכן אילן שיבשו פירותיו בו התולש מהם בשבת חייב אף על פי שהם כעקורים לענין טומאה:

יג. אסור להשתמש בצדדי האילן אבל בצדי צדדין מותר לפיכך אסור לסמוך הסולם לצדי האילן דכי סליק ביה משתמש בצדדין אבל אם יש יתד תקועה בצדי האילן מותר לסמוך סולם עליו דהוה לה יתד צדדין וסולם צדי צדדין ואם נעץ בו יתד ותולה בו כלכלה היתד נקרא צדדין והכלכלה כצדי צדדין. הגה: ומותר ליגע באילן ובלבד שלא ינידנו (בית יוסף בשם אורחות חיים) בור עמוק אפילו מאה אמות מותר לירד ולעלות ומטפס ויורד ומטפס ועולה ולא חיישינן שמא יעקור קרקע בירידתו ועלייתו (טור):

סימן שלז – דין כיבוד הבית ודבר שאינו מתכוין, ובו ד' סעיפים

א. דבר שאין מתכוין מותר והוא שלא יהא פסיק רישיה הלכך גורר אדם מטה כסא וספסל בין גדולים בין קטנים ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ ומותר לרבץ הבית כיון שאינו מתכוין להשוות גומות אלא שלא יעלה האבק:

ב. אסור לכבד הבית אלא אם כן הקרקע מרוצף ויש מתירין אפילו אינו מרוצף. הגה: ויש מחמירין אפילו במרוצף (טור בשם ר"י ומרדכי ריש פרק כל הכלים ורבינו ירוחם חלק י"ג וסמ"ג וסה"ת) וכן נוהגין ואין לשנות מיהו על ידי עכו"ם מותר (רבינו ירוחם נתיב י"ג) וכן על ידי בגד או מטלית או כנף אווז הקלים ואינו משוה גומות (אגור). ואסור לכבד הבגדים על ידי מכבדות העשויים מקיסמים שלא ישתברו קיסמיהם (הגהות אלפסי פרק הזורק):

ג. אין סכין את הקרקע ולא מדיחים אותו אפילו הוא מרוצף:

ד. אסור לצדד חבית על הארץ דכיון שהיא כבדה יבוא להשוות גומות ודאי והוי פסיק רישיה:

סימן שלח – דברים האסורים בשבת משום השמעת קול, ובו ח' סעיפים

א. השמעת קול בכלי שיר אסור אבל להקיש על הדלת וכיוצא בזה כשאינו דרך שיר מותר. הגה: וכן אם לא עביד מעשה שרי ולכן אלו שקורין לחבריהם ומצפצפים בפיהם כמו צפור מותר לעשותו בשבת (הגהות אלפסי) ואסור להכות בשבת על הדלת בטבעת הקבוע בדלת אף על פי שאינו מכוין לשיר מכל מקום הואיל והכלי מיוחד לכך אסור ולכן אסור לשמש להכות על הדלת לקרוא לבית הכנסת על ידי הכלי המיוחד לכך אלא מכה בידו על הדלת (אגור ובית יוסף בשם פסקי תוספות דעירובין):

ב. יש מתירים לומר לעכו"ם לנגן בכלי שיר בחופות. הגה: ואפילו לומר לעכו"ם לתקן הכלי שיר שרי משום כבוד חתן וכלה אבל בלאו הכי אסור (מרדכי פרק משילין) ומיהו בזמן הזה נהגו להקל מטעם שיתבאר בסימן שאחר זה לענין טפוח ורקוד:

ג. זוג המקשקש לשעות עשוי על ידי משקולות מותר לערכו ולהכינו מבעוד יום כדי שילך ויקשקש כל השבת:

ד. המשמר פירותיו וזרעיו מפני חיה ועוף לא יספוק כף אל כף ולא יטפח כפיו על ירכו ולא ירקד להבריחם גזירה שמא יטול צרור ויזרוק להם:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

המשך סימן שלח – דברים האסורים בשבת משום השמעת קול

ה. אין שוחקים באגוזים ולא בתפוחים וכיוצא בו משום אשויי גומות. הגה: ודוקא על גבי קרקע אבל על גבי שלחן שרי דליכא למגזר שם משום גומות (רבינו ירוחם חלק ז׳). ומותר לשחוק בעצמות שקורין טשי"ך אף על פי שמשמיעים קול הואיל ואינן מכוונין לשיר (הגהות אלפסי סוף עירובין). וכל זה בשוחק דרך צחוק בעלמא (בית יוסף) אבל בשוחק כדי להרויח אסור אפילו שוחק בתם ובחסר דהוי כמקח וממכר (אגור ובית יוסף ורמב"ם פרק כ"ג). ומכל מקום אין למחות בנשים וקטנים דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהו מזידין (תוספות וסמ"ג והגהות מיימוני פרק כ"א). ולשחוק בכדור עיין לעיל סימן ש"ח סעיף מ"ה:

ו. אסור לשאוב מים בגלגל גזירה שמא ימלא לגנתו וחורבתו או למשרה של פשתן לפיכך אם לא היה שם לא גינה ולא חורבה ולא בריכה לשרות בה פשתן מומר ויש אומרים שלא אסרו אלא בגלגל גדול שמוציא מים הרבה ביחד בלא טורח והם גלגלים הקבועים בהם דליים הרבה סביב אבל גלגלים שלנו שאין ממלאים בהם אלא מעט מותר דליכא למיחש למידי:

ז. מי שיש לו פירות בראש הגג ורואה מטר שבא אסור לשלשלם בשבת דרך ארובה שבגג אבל מותר לכסותן ואפילו לבנים שהם מוקצים מותר לכסותן מפני הדלף:

ח. מותר ליתן כלי תחת הדלף בשבת ואם נתמלא שופכו ומחזירו למקומו והוא שיהא הדלף ראוי לרחיצה אבל אם אינו ראוי אסור משום שאין עושין גרף של רעי לכתחלה ואם נתן כלי תחת דלף שאינו ראוי לרחיצה מותר לטלטלו במים המאוסים שבו:

סימן שלט – כמה דינים פרטיים הנוהגין בשבת, ובו ז׳ סעיפים

א. אין רוכבין על גבי בהמה (ועיין לעיל סימן ש"ה סעיף י"ח מדין הליכת קרון):

ב. אין שטין על פני המים אפילו בבריכה שבחצר מפני שכשהמים נעקרים ויוצאים חוץ לבריכה דמי לנהר ואם יש לה שפה סביב מותר דכיון דאפילו נעקרו המים השפה מחזרת אותם למקומם הוי ליה ככלי וליכא למיגזר ביה שמא יעשה חבית של שייטין:

ג. אין מטפחין להכות כף אל כף ולא מספקין להכות כף על ירך ולא מרקדין גזירה שמא יתקן כלי שיר ואפילו להכות באצבע על הקרקע או על הלוח או אחת כנגד אחת כדרך המשוררים או לקשקש באגוז לתינוק או לשחק בו בזוג כדי שישתוק כל זה וכיוצא בו אסור גזירה שמא יתקן כלי שיר ולספק כלאחר יד מותר. הגה: והא דמספקין ומרקדין האידנא ולא מחינן בהו משום דמוטב שיהיו שוגגין וכו׳ ויש אומרים דבזמן הזה הכל שרי שאין אנו בקיאין בעשיית כלי שיר וליכא למיגזר שמא יתקן כלי שיר דמלתא דלא שכיח הוא ואפשר שעל זה נהגו להקל בכל (תוספות סוף פרק המביא כדי יין):

ד. אין דנין. הגה: ולכן אסור לתפוס ולהכניס לבית הסוהר מי שנתחייב איזה עונש כדי שלא יברח וכל שכן שאסור להלקותו דהוה בכלל דין ואם יברח אין עלינו כלום (בית יוסף סוף סימן רס"ג בשם שבולי הלקט) **ולא מקדשין.** הגה: ויש מתירין לקדש היכא דאין לו אשה ובנים (רבינו תם) ואפשר דהוא הדין הכניסה לחופה שרי (סמ"ג) ואף על גב דלא קיימא לן הכי מכל מקום סומכין על זה בשעת הדחק כי גדול כבוד הבריות כמו שרגילין שלפעמים שלא היו יכולים להשוות עם הנדוניא ביום ו׳ עד הלילה דעושין החופה והקידושין בליל שבת הואיל וכבר הוכנו לסעודה ולנשואין והוי ביוש לכלה ביום לכלה ולחתן אם לא יכנוס אז ומכל מקום לכתחלה יש ליזהר שלא יבא לידי כך (ועיין בטור אבן העזר סימן ס"ג). **ולא חולצין ולא מיבמין ואין כונסין ולא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מפרישין תרומות ומעשרות ואין פודין הבן ואין מגרשין אלא אם כן הוא גט שכיב מרע** (דתקיף ליה עלמא) **וכולם אם נעשו שוגגין או מזידין או מוטעין מה שעשוי עשוי:**

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן שלט – כמה דינים פרטיים הנוהגין בשבת</u>

ה. הכונס את האלמנה לא יבא עליה ביאה ראשונה לא בשבת ולא ביום טוב (ועיין לעיל סימן ר"פ):

ו. אסור לאדם להשיט במים דבר להוליכו מאצלו או להביאו אצלו ולכן קסמים שעל פני המים אסור להפצילן לכאן ולכאן כדי לנקות המים שיהיו יפים:

ז. ספינה אם היא יושבת בקרקע הים ואינה שטה כלל מותר ליכנס בה ואם היא קשורה כמנהג הספינות העומדות בנמל אף על פי שהיא שטה על פני המים מותר ליכנס בה:

סימן שמ – כמה דינין מדברים האסורים בשבת כעין תולדות מאבות, ובו י"ד סעיפים

א. אסור ליטול שערו או צפרניו בין ביד בין בכלי בין לעצמו בין לאחרים וחייב על שתי שערות ומלקט לבנות מתוך שחורות אפילו באחת חייב ודבר זה אפילו בחול אסור משום לא ילבש גבר שמלת אשה. הגה: ועיין לעיל סוף סימן ש"ג דין סריקה וחפיפה:

ב. אסור לחתוך יבלת מגופו בין ביד בין בכלי בין לו בין לאחר:

ג. המוחק דיו שעל הקלף או שעוה שעל הפנקס אם יש במקומו כדי לכתוב ב' אותיות חייב. הגה: אסור לשבור עוגה שכתוב עליה כמין אותיות אף על פי שאינו מכוין רק לאכילה דהוי מוחק (מרדכי פרק כלל גדול):

ד. יש ליזהר שלא לכתוב באצבעו במשקין על השולחן או באפר. אבל מותר לרשום באויר כמין אותיות (תרומת הדשן סימן ס"ג):

ה. מותר לרשום בצפורן על הספר כמו שרושמין לסימן שאין זה דבר המתקיים:

ו. חוט של תפירה שנפתח אסור למתחו משום תופר:

ז. אותם שמהדקים הבגדים סביב זרועותיהם על ידי החוט שמותחין אותו ומתהדק אסור למתחו אלא אם כן יהיו הנקבים רחבים קצת ומתוקנים בתפירה ובעיגול:

ח. מוכין שנפלו מן הכסת מותר להחזירם אבל אסור ליתנם בתחלה בכסת:

ט. אסור לקבץ מלח ממשרפות המלח שדומה למעמר וכן אסור לקבץ כל דבר במקום גידולו:

י. המקבץ דבילה ועשה ממנה עיגול או שנקב תאנים והכניס החבל בהם עד שנתקבצו גוף אחד הרי זה תולדות מעמר וחייב וכן כל כיוצא בזה:

יא. אף על פי שנותנים שומשמין ואגוזים לדבש לא יחבצם בידו:

יב. הנותן זרע פשתן או שומשמין וכיוצא בהם במים חייב משום לש מפני שמתערבים ונתלים זה בזה:

יג. אין שוברים החרס ואין קורעין הנייר מפני שהוא כמתקן כלי:

יד. המדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו הרי זה תולדת תופר וחייב וכן המפרק ניירות דבוקים או עורות דבוקים ולא נתכוין לקלקל בלבד הרי זה תולדת קורע וחייב:

סימן שמא – היתר נדרים בשבת, ובו ג' סעיפים

א. מתירים נדרים בשבת אם הם לצורך השבת כגון שנדר שלא לאכול או שלא לשתות אף על פי שהיה לו פנאי להתירם קודם השבת אבל הבעל יכול להפר נדרי אשתו אפילו שאינם לצורך השבת מפני שאם לא יפר לה היום לא יוכל עוד להפירם:

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:
תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

<u>המשך סימן שמא – היתר נדרים בשבת</u>

ב. מי שנשבע לעשות מלאכה פלונית עד זמן פלוני ולא נזדמן לו לעשותה עד יום האחרון של אותו זמן ואותו יום בא בשבת ויש לו פתחים להתיר נדרו נשאלין אפילו בשבת:

ג. נהגו להתיר חרמי הקהל בשבת ואף על פי שאינם לצורך השבת (ועיין לעיל סוף סימן ש"ז):

סימן שמב – בין השמשות מותר לעשות דברים שאסרו חז"ל משום גזירה, ובו סעיף אחד

א. כל הדברים שהם אסורים מדברי סופרים לא גזרו עליהם בין השמשות (ועיין לעיל סימן רס"א וסוף סימן ש"ז) והוא שיהא שם דבר מצוה או דוחק כיצד מותר לו בין השמשות לעלות באילן או לשוט על פני המים להביא לולב או שופר וכן מוריד מהאילן או מוציא מהכרמלית עירוב שעשה וכן אם היה טרוד ונחפז לדבר שהוא משום שבות מותר בין השמשות ומטעם זה מותר לומר בין השמשות לעכו"ם להדליק לו נר לשבת:

סימן שמג – דיני קטן בשבת, ובו סעיף אחד

א. קטן אוכל נבילות אין בית דין מצווין להפרישו אבל אביו מצווה לגעור בו ולהפרישו (מאיסור דאורייתא) ולהאכילו בידים אסור אפילו דברים שאסורים מדברי סופרים וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד ואפילו בדברים שהם משום שבות. הגה: ויש אומרים דכל זה בקטן דלא הגיע לחינוך אבל הגיע לחינוך צריכים להפרישו (תוספות פרק כל כתבי) ויש אומרים דלא שייך חינוך לבית דין אלא לאב בלבד (בית יוסף) וקטן שהכה לאביו או עבר שאר עבירות בקטנותו אף על פי שאין צריך תשובה כשהגדיל מכל מקום טוב לו שיקבל על עצמו איזה דבר לתשובה ולכפרה אף על פי שעבר קודם שנעשה בר עונשין (פסקי מהרא"י סימן ס"ג):

סימן שדמ – דין ההולך במדבר בשבת, ובו ב' סעיפים

א. ההולך במדבר ואינו יודע מתי הוא שבת מונה שבעה ימים מיום שנתן אל לבו שכחתו ומקדש השביעי בקידוש והבדלה ואם יש לו ממה להתפרנס אסור לו לעשות מלאכה כלל עד שיכלה מה שיש לו ואז יעשה מלאכה בכל יום אפילו ביום שמקדש בו כדי פרנסתו מצומצמת ומותר לילך בו בכל יום אפילו ביום שמקדש בו:

ב. היה יודע מנין יום שיצא בו כגון שיודע שהיום יום רביעי או יום חמישי ליציאתו אבל אינו יודע באיזה יום באיזו יום יצא מותר לעשות מלאכה כל מה שירצה ביום שמיני ליציאתו שביום כזה יצא מביתו דבודאי לא יצא בשבת וכן ביום ט"ו וביום כ"ב וכן לעולם:

ולכך אשרי שוקדי תורתו לדעת איך ומה יתנהג אדם במה שהוא איש ישראלי, <u>ובפרט בענין שבת קודש, אשר הזהרתי ואמרתי כל פעם ופעם, מי שלא למד הלכות שבת על בוריים פעמיים ושלש, לא יוכל להמלט שלא יקרה לו חילול שבת, הן דאורייתא והן דרבנן, וענין שבת הוא מאוד לנו למחסה בגלות</u>. (יערות דבש - חלק שני - דרוש ג')

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

שו"ע או"ח "הלכות ארץ ישראל" של הלכות שבת
מצוות התלויות בארץ, ישוב ארץ ישראל, ירושלים, בית המקדש, חורבן בית המקדש, ומקום המקדש, וכל התלויים בהם!

(הרב שלמה זאנוויל ווייל, ירושלים תרפ"ז לפ"ק)

דרש רבי שמלאי, מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לארץ ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך, או לשבוע מטובה הוא צריך. אלא כך אמר משה, הרבה מצות נצטוו ישראל, ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל, אכנס אני לארץ, כדי שיתקיימו כולן על ידי. אמר לו הקדוש ברוך הוא, כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם. (סוטה יד.)

ליום השלשים לחודש סדרנו ללמוד או"ח הלכות "ארץ ישראל" של הלכות שבת, ועל ידי לימוד הלכות אלו, יזכה ל"קדושת ארץ ישראל" באמת, אפילו אם אין זוכה עכשיו לגור בארץ ישראל בקביעות, ויקיים בזה "וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ" – וכמו שאמרו חכמינו ז"ל בברכות (דף ח.): "מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵין לוֹ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הֲלָכָה בִּלְבָד"!

כָּל הַמְהַלֵּךְ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא. (כתובות קיא.)

אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. (דברים יא, יב)

אשר ה' אלקיך דורש אותה. והלא כל הארצות הוא דורש שנאמר להמטיר על ארץ לא איש, אלא כביכול אינו דורש אלא אותה, ועל ידי אותה דרישה שדורשה דורש את כל הארצות עמה. (רש"י שם)

כיוצא בו אתה אומר ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד וכי אותה בלבד הוא דורש והלא כל הארצות כולם הוא דורש שנאמר איוב לח להמטיר על ארץ לא איש **אלא כביכול שאינו דורש אלא אותה וכו'**

ילקוט שמעוני מלכים א' פרק ח' רמז קצ ד

דבר אחר לא יגרע מצדיק איוב לו ז **זו ארץ ישראל שאין הקדוש ברוך הוא מזיז עיניו ממנה** שנאמר תמיד עיני ה' אלקיך בה וגו'

מדרש ילמדנו פרשת פקודי

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך או ח הלכות שבת מחולק לג' חדשים עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות שבת בכל תקופת השנה שהיא ג' חדשים ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הלכות שבת, סימן רמח – דין המפליג בספינה וההולך בשיירא בשבת, סעיף ד

(ד) היוצאים בשיירא במדבר והכל יודעים שהם צריכים לחלל שבת כי מפני הסכנה לא יוכלו לעכב במדבר בשבת לבדם שלשה ימים קודם שבת אסורים לצאת וביום ראשון ובשני ובשלישי מותר לצאת ואם אחר כך יארע לו סכנה ויצטרך לחלל שבת מפני פקוח נפש מותר ואין כאן חילול. **והעולה לארץ ישראל אם נזדמנה לו שיירא אפילו בערב שבת כיון דדבר מצוה הוא יכול לפרוש ופוסק עמהם לשבות ואם אחר שיהיו במדבר לא ירצו לשבות עמו יכול ללכת עמהם חוץ לתחום מפני פיקוח נפש ואם נכנס לעיר אחת בשבת מהלך את כולה ואפילו הניחוהו מחוץ לעיר ורוצה ליכנס לעיר מותר דכיון דלדבר מצוה נפק יש לו אלפים אמה לכל רוח.** הגה: יש אומרים שכל מקום שאדם הולך לסחורה או לראות פני חברו חשוב הכל דבר מצוה ואינו חשוב דבר הרשות רק כשהולך לטייל ועל כן נהגו בקצת מקומות להקל בענין הפלגת הספינות והליכת שיירא תוך שלשה ימים כי חושבים הכל לדבר מצוה ואין למחות בידן הואיל ויש להם על מי שיסמוכו:

הלכות שבת, סימן רס – דיני הכנסת שבת, סעיף ב

(ב) כשיהיה סמוך לחשיכה ישאל לאנשי ביתו בלשון רכה **עשרתם** ערבתם הפרשתם חלה ויאמר להם הדליקו את הנר. ובמקום שאין מעשרין אין צריך לומר **עשרתם** (טור):

הלכות שבת, סימן רסא – זמן הדלקת הנרות לשבת, סעיף א

(א) ספק חשיכה והוא בין השמשות (והיינו כדי שיעור הלוך ג׳ רבעי מיל אחר שקיעת החמה (טור בסימן רצ"ג וכדלקמן סוף סימן ב׳) ושיעור מיל הוא שליש שעה פחות חלק ל׳) **אין מעשרין את הודאי** ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות ואין מערבין עירובי תחומין (ועיין לקמן סימן תט"ו סעיף ב׳) **אבל מעשרין את הדמאי** וטומנין את החמין ומערבין עירובי חצירות (ועיין לקמן סימן שצ"ג). ומותר לומר לאינו יהודי בין השמשות להדליק נר לצורך שבת וכן לומר לו לעשות כל מלאכה שהיא לצורך מצוה או שהוא טרוד ונחפז עליה. הגה: וכן מי שקבל עליו שבת שעה או ב׳ קודם חשיכה יכול לומר לאינו יהודי להדליק הנר **ושאר דברים שצריך** (מהרי"ו סימן קי"ו) (ועיין לקמן סימן שמ"ב):

הלכות שבת, סימן רסט – דין הקידוש בבית הכנסת, סעיף א

(א) נוהגין לקדש בבית הכנסת ואין למקדש לטעום מיין הקידוש אלא מטעימו לקטן דאין קידוש אלא במקום סעודה (ועיין לקמן סימן רע"ג) ומעיקרא לא נתקן אלא בשביל אורחים דאכלי ושתי בבי כנישתא להוציאם ידי חובתם ועכשיו אף על גב דלא אכלי אורחים בבי כנישתא לא בטלה התקנה זהו טעם המקומות שנהגו

הנה מובא כאן ספר שולחן ערוך או ח הלכות שבת מחולק לג׳ חדשים עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות שבת בכל תקופת השנה שהיא ג׳ חדשים ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי, זכור! אליהו הנביא הבטיח לנו:

תנא דבי אליהו – כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

לקדש בבית הכנסת **אבל** יותר **טוב להנהיג שלא** לקדש בבית הכנסת וכן מנהג ארץ ישראל. הגה: ונהגו לעמוד בשעה שמקדשין בבית הכנסת:

הלכות שבת, סימן שו – באיזה חפצים מותר לדבר בשבת, סעיף יא

(יא) מותר לקנות בית בארץ ישראל מן האינו יהודי בשבת וחותם ומעלה בערכאות. הגה: שלהם בכתב שלהם דאינו אסור רק מדרבנן ומשום ישוב ארץ ישראל **לא** גזרו (אור זרוע):

הלכות שבת, סימן שלט – כמה דינים פרטיים הנוהגין בשבת, סעיף ד'

(ד) אין דנין. הגה: ולכן אסור לתפוס ולהכניס לבית הסוהר מי שנתחייב איזה עונש כדי שלא יברח וכל שכן שאסור להלקותו דהוה בכלל דין ואם יברח אין עלינו כלום (בית יוסף סוף סימן רס"ג בשם שבולי הלקט) ולא מקדשין. הגה: ויש מתירין לקדש היכא דאין לו אשה ובנים (רבינו תם) ואפשר דהוא הדין הכניסה לחופה שרי (סמ"ג) ואף על גב דלא קיימא לן הכי מכל מקום סומכין על זה בשעת הדחק כי גדול כבוד הבריות כמו שרגילין שלפעמים שלא היו יכולים להשוות עם הנדוניא ביום ו' עד הלילה דעושין החופה והקידושין בליל שבת הואיל וכבר הוכנו לסעודה ולנשואין והוי ביוש לכלה ולחתן אם לא יכנוס אז ומכל מקום לכתחלה יש ליזהר שלא יבא לידי כך (ועיין בטור אבן העזר סימן ס"ג). ולא חולצין ולא מיבמין ואין כונסין ולא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין **ולא** מפרישין תרומות ומעשרות ואין פודין הבן ואין מגרשין אלא אם כן הוא גט שכיב מרע (דתקיף ליה עלמא) וכולם **אם** נעשו שוגגין או מזידין או מוטעין מה שעשוי עשוי:

הלכות שבת, סימן שפו – דיני שיתוף בעירוב, סעיף ח

(ח) משתתפין אפילו באוכל שאינו ראוי לו אם ראוי לשום אדם כגון לנזיר ביין ולישראל בתרומה וכן (הנודר) מאוכל או נשבע שלא יאכלנו משתתף בו ויש אומרים דהיינו דוקא כשנדר או נשבע שלא יאכלנו אבל אם נדר או נשבע שלא יהנה ממנו אין משתתפין לו בה (ואם אמר קונם הנאתו או אכילתו עלי לכולי עלמא אין משתתף בה) (טור):

הלכות עירובי תחומין, סימן תט – דין מקום נתינת העירוב, סעיף ו

(ו) אבד עירובו או נשרף או אם היה בסוף התחום ונתגלגל חוץ לד' אמות **או** שהיתה תרומה ונטמאת מבעוד יום אינו עירוב משחשיכה הרי זה עירוב שקניית העירוב בין השמשות אם ספק כשר שספק העירוב כשר והוא שיהיה לו חזקת כשרות כגון זה שהניחו שם ואירע בו ספק אבל אם לא היה לו חזקת כשרות כגון ספק אם הונח שם אם לאו לא:

כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא
הלכות שבת
שבתות השנה
עזרי מעם ה׳
עושה שמים וארץ
זכור את יום
השבת לקדשו
מפעל עולמי
ללימוד שו"ע אורח חיים
מחבר עם רמ"א
רבינו המחבר
רבי יוסף קארו
רבינו הרמ"א
רבי משה איסרליש
הלכות שבת השנתי
לכל שבתות השנה
לימוד כל סדר הלכות שבת השנתי
המחבר עם רמ"א - עמוד אחד ליום
לסיימו במעגל כל שבתות השנה
ויזכה להיות "בן עולם הבא"
וימחלו כל עוונותיו ע"י שמירת שבת כהלכתו
בריאות
פרנסה
נחת
אריכות ימים
עושר
כבוד
שפע
שידוכים
יראת שמים
מדות טובות
בנים צדיקים
קנין תורה
סייעתא דשמיא
שם טוב
ברכה
הצלחה
כתר תורה
ויבאו כולם
בברית יחד
בעשה ונשמע
אמרו כאחד
שולחן ערוך
מיום שחרב עיר המקדש
אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו
אלא ארבע אמות של הלכה בלבד

הוצאת:

"מפעל העולמי ללימוד שולחן ערוך
אורח חיים מחבר עם רמ"א" שע"י
"חברה מזכי הרבים העולמי"
מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
C\O MIFAL ORACH CHAYIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

לפרסם את הלימוד שו"ע אורח חיים – מחבר עם רמ"א
בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל – לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא"
ע"י לימוד "הלכה" בכל יום – שהוא תורה לשמה

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

* * *

לקבלת הספרים בחינם:

להתקשר להרב אברהם ווייס
בבית המדרש "עטרת ישעיה" האלמין
רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
011-972-548-436-784

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון א'

[1] שבת פרשת בראשית

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' בראשית

הלכות שבת

סימן רמב – להזהר בכבוד שבת, ובו סעיף אחד

א. אפילו מי שצריך לאחרים אם יש לו מעט משלו צריך לזרז עצמו לכבד את השבת ולא אמרו עשה שבתך חול ולא תצטרך לבריות אלא למי שהשעה דחוקה לו ביותר על כן צריך לצמצם בשאר ימים כדי לכבד השבת מתקנת עזרא שיהיו מכבסים בגדים בחמישי בשבת מפני כבוד השבת. הגה: נוהגין ללוש כדי שיעור חלה בבית לעשות מהם לחמים לבצוע עליהם בשבת ויום טוב (סמך ממרדכי ריש מסכת ראש השנה) והוא מכבוד שבת ויום טוב ואין לשנות. יש שכתבו שבמקצת מקומות נהגו לאכול מוליתא שקורין פשטיד"א בליל שבת זכר למן שהיה מכוסה למעלה ולמטה (מהרי"ל, ולא ראיתי לחוש לזה):

סימן רמג – דין המשכיר שדה ומרחץ לכותי, ובו ב' סעיפים

א. לא ישכיר אדם מרחץ שלו לאינו יהודי מפני שנקרא על שמו ואינו יהודי זה עושה מלאכה בו בשבת דסתם מרחץ לאו לאריסותא (פירוש אריס הוא העובד ליקח חלק ממה שישביח לבעליו) עביד ואמרי שכל הריוח של ישראל ושכר את האינו יהודי בכך וכך ליום ונמצא האינו יהודי עושה מלאכה בשליחותו של ישראל אבל שדה מותר שכן דרך לקבל שדה באריסות ואף על פי שיודעים שהוא של ישראל אומרים האינו יהודי לקחה באריסות ולעצמו הוא עובד ותנור דינו כמרחץ ורחיים דינם כשדה. הגה: ואף על פי שלא לקחה האינו יהודי רק לשליש או לרביע ויש לישראל הנאה במה שהאינו יהודי עובד בשבת שרי דאינו יהודי אדעתא דנפשיה עובד (בית יוסף בשם מיימוני פרק ז' ובית יוסף סימן רמ"ה בשם סה"ת):

ב. אפילו מרחץ או תנור אם השכירם שנה אחר שנה ונתפרסם הדבר על ידי כך שאין דרכו לשכור פועלים אלא להשכירם וכן אם מנהג רוב אנשי אותו המקום להשכירם או ליתנם באריסות מותר להשכירם לאינו יהודי או ליתנם לו באריסות. הגה: ואפילו במקום האסור אם אין המרחץ או התנור של ישראל רק שכרם מאינו יהודי וחזר והשכירם לאינו יהודי שרי דאין שם הישראל נקרא עליו (אור זרוע בשם גאונים). וכן אם יש מרחץ בבית דירה ואין רוחצין במרחץ רק אותן שבביתו והם יודעים ששכרו האינו יהודי שרי (בית יוסף בשם מהרי"א ור"ח ואור זרוע). ואם עבר והשכירו במקום האסור יש אומרים ששכרו מותר (בית יוסף בשם הגאונים) ויש אומרים שאסור (מרדכי פרק קמא דשבת וכן עיקר) (ועיין לקמן סוף סימן רמ"ה):

סימן רמד – איזו מלאכות יכול האינו יהודי לעשות בעד הישראל, ובו ו' סעיפים

א. פוסק אדם (פירוש מתנה) עם האינו יהודי על המלאכה וקוצץ דמים והאינו יהודי עושה לעצמו ואף על פי שהוא עושה בשבת מותר במה דברים אמורים בצנעה שאין מכירים הכל שזו המלאכה הנעשית בשבת של ישראל היא אבל אם היתה ידועה ומפורסמת אסור שהרואה את האינו יהודי עוסק אינו יודע שקצץ ואומר שפלוני שכר האינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת לפיכך הפוסק עם האינו יהודי לבנות לו חצירו או כותלו או לקצור לו שדהו אם היתה המלאכה במדינה או בתוך התחום אסור לו להניחה לעשות לו מלאכה בשבת מפני הרואים שאינם יודעים שפסק. הגה: ואפילו אם דר בין העובדי כוכבים יש לחוש לאורחים הבאים שם או לבני ביתו שיחשדו אותו (בית יוסף בשם תשובת אשכנזים). ואם היתה המלאכה חוץ לתחום וגם אין עיר אחרת בתוך תחומו של מקום שעושים בו מלאכה מותר ועובד כוכבים שהכניס צאן של ישראל לדיר שדהו (עיין לקמן סימן תקל"ז סעיף י"ד):

ב. לפסול האבנים ולתקן הקורות אפילו בביתו של עובד כוכבים אסור כיון דלצורך מחובר הוא ואם עשו כן לא ישקעם בבנין. הגה: ויש אומרים דאם אינו מפורסם שהוא של ישראל שרי (כל בו):

ג. אם בנו עובד כוכבים לישראל בית בשבת באיסור נכון להחמיר שלא יכנסו בו. הגה: מיהו אם התנה ישראל עם אינו יהודי שלא לעשות לו מלאכה בשבת והעובד כוכבים עשאה בעל כרחו למהר להשלים מלאכתו אין לחוש (מרדכי ריש פרק מי שהפך ורבינו ירוחם ובית יוסף, ועיין לקמן סימן תקמ"ג):

ד. מלאכת פרהסיא אפילו במטלטלין כגון ספינה הידועה לישראל דינה כמו מלאכת מחובר:

ה. אם שכר אינו יהודי לשנה או לשתים שיכתוב לו או שיארוג לו בגד הרי זה כותב ואורג בשבת כאילו קצץ עמו שיכתוב לו ספר או שיארוג לו בגד שהוא עושה בכל עת שירצה והוא שלא יחשוב עמו יום יום ולא יעשה המלאכה בבית ישראל ויש מי שאוסר בשוכר אינו יהודי לזמן. הגה: ודוקא ששכרו למלאכה מיוחדת כגון בגד לארוג או ספר לכתוב אבל כששכרו לכל המלאכות שיצטרך תוך זמן השכירות לכולי עלמא אסור (בית יוסף, וכמו שיתבאר סוף סימן רמ"ז):

ו. יהודי הקונה מכס ומשכיר לו אינו יהודי לקבל מכס בשבת מותר אם הוא בקבולת דהיינו שאומר לו לכשתגבה מאה דינרים אתן לך כך וכך. הגה: וכן יוכל להשכיר המכס לכל השבתות לאינו יהודי והאינו יהודי יקח הריוח של שבתות לעצמו ולא חיישינן שיאמרו לצורך ישראל הוא עושה דבמקום פסידא כי האי גוונא לא חששו (בית יוסף). וישראל הממונה על מטבע של מלך דינו כדין הממונה על המכס ואף על פי שמשמיעים קול בשבת בהכאת המטבע (הגהות מיימוני פרק ו') ועיין לקמן סימן רנ"ב. ויזהר שלא ישב הישראל אצל האינו יהודי בשבת כשעוסק במלאכתו במטבע או בקבלת המכס (מרדכי פרק קמא דשבת):

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

אמר רחב״א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ב׳

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[2] שבת פרשת נח

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו״ה וּבְשֵׁם אדנ״י מִתְיַחֲדִים יאהדונה״י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ׳ נח

סימן רמה – ישראל ואינו יהודי שותפין, איך יתנהגו בשבת, ובו ו׳ סעיפים

א. **ישראל ואינו יהודי שיש להם שדה או תנור או מרחץ או רחיים של מים בשותפות או שהם שותפין בחנות בסחורה אם התנו מתחלה בשעה שבאו להשתתף שיהיה שכר השבת לאינו יהודי לבדו אם מעט ואם הרבה ושכר יום אחד כנגד יום השבת לישראל לבדו מותר ואם לא התנו בתחלה כשיבואו לחלוק נוטל האינו יהודי שכר השבתות כולם והשאר חולקים אותו ואם לא היה שכר השבת ידוע יטול האינו יהודי לבדו שביעית השכר וחולקים השאר.** הגה: ויש מתירין השכר בדיעבד אפילו לא התנו וחלקו סתם (הרא״ש פרק קמא דע״ז ורבינו ירוחם חלק י״ב). ונראה לי דבהפסד גדול יש לסמוך עלייהו ויש אומרים שכל זה לא איירי אלא בשותפות שכל אחד עוסק ביומו (בית יוסף), אבל כששניהם עוסקים ביחד כל ימי החול ובשבת עסק האינו יהודי לבדו מותר לחלוק עמו כל השכר דאינו יהודי אדעתיה דנפשיה קא עביד ואין הישראל נהנה במלאכתו בשבת כיון שאין המלאכה מוטלת עליו לעשות ומכל מקום לא יטול שכר שבת אלא בהבלעה עם שאר הימים (ר״ן סוף פרק כל כתבי וסוף פרק קמא דע״ז):

ב. **היכא שהתנו בתחלה אם אחר כך בשעת חלוקה נתרצה האינו יהודי לחלוק בשוה מותר:**

ג. **היכא שלא התנו בתחלה יש תיקון על ידי שיחזיר המוכר להם דמי הקרקע או ימכרוהו לאיש אחר ויחזרו ויקנוהו בשותפות ויתנו בשעת הקניה ואם נשתתפו בחנות ולא התנו יחזור כל אחד ויטול חלקו ויבטלו השותפות ואחר כך יחזרו להשתתף ויתנו בתחלה ואם קבל הקרקע לעשות בו מלאכה בשותפות יבטלו השיתוף וימחלו זה לזה ואחר כך יחזרו להשתתף ויתנו בתחלה.** הגה: ואם ירצה להשכיר לאינו יהודי חלקו בשבת או לשכרו בקבולת שרי וכמו שנתבאר לעיל סוף סימן רמ״ד לענין מכס ומטבע דשרי וכל שכן כאן דשרי עם שותפות אינו יהודי:

ד. **יכול ישראל ליתן לאינו יהודי מעות להתעסק בהם ואף על פי שהאינו יהודי נושא ונותן בהם בשבת חולק עמו כל השכר בשוה מפני שאין מלאכה זו מוטלת על ישראל לעשותה שנאמר שהאינו יהודי עושה שליחותו וכן אין העסק ניכר ממי הוא.** הגה: ודוקא בכי האי גוונא שהאינו יהודי נושא ונותן לחוד עם המעות אבל אם כל אחד עוסק ביומו וישראל צריך לעסוק נגד מה שעוסק האינו יהודי בשבת אסור (בית יוסף בשם גאון). וישראל שיש לו משכון מן האינו יהודי עיין לקמן סימן שכ״ה סעיף ב׳ וג׳:

ה. **מותר לישראל ליתן סחורה לאינו יהודי למכור אם קצץ לו שכר ובלבד שלא יאמר לו מכור בשבת תנור שלקחו ישראל משכון מאינו יהודי וקבל האינו יהודי שמה שיעלה שכר התנור יתן לישראל ברבית** (קצוצה) **מעותיו מותר ליטול שכר שבת לפי שהוא ברשות האינו יהודי ואין לישראל חלק בו וגם אין הישראל אומר לו לעסוק בשבת והאינו יהודי כי טרח בנפשיה טרח לקיים תנאו:**

ו. **אם אפו בתנורו של ישראל בשבת על כרחו ונתנו לו פת בשכר התנור אסור ליהנות ממנו:**

סימן רמו – דיני השאלה והשכרה לאינו יהודי בשבת, ובו ה׳ סעיפים

א. **מותר להשאיל ולהשכיר כליו לאינו יהודי ואף על פי שהוא עושה בהם מלאכה בשבת מפני שאין אנו מצווים על שביתת כלים ויש אומרים דכלים שעושין בהם מלאכה כגון מחרישה וכיוצא בה אסור להשכיר לאינו יהודי בערב שבת וביום הה׳ מותר להשכיר לו ובלבד שלא יטול שכר שבת אלא בהבלעה כגון שישכיר לו לחודש או לשבוע ולהשאיל לו מותר אפילו בערב שבת.** הגה: וכן עיקר כסברא האחרונה ומותר להשאיל לו בערב שבת (טור וסמ״ג וסמ״ק ותוספות פרק קמא דשבת) אף על גב שמתנה שהאינו יהודי יחזור וישאיל לו ולא אמרינן בכי האי גוונא דהוי כשכירות (הגהות מיימוני פרק ו׳):

ב. **אסור להשאיל שום כלי לאינו יהודי בשבת ואפילו בערב שבת אם הוא סמוך לחשיכה כל שאין שהות להוציאו מפתח ביתו של המשאיל קודם חשיכה מפני שהרואה סבור שישראל צוהו להוציאו:**

ג. **אסור להשכיר או להשאיל בהמתו לאינו יהודי כדי שיעשה בה מלאכה בשבת שאדם מצווה על שביתת בהמתו.** הגה: אבל יכול להשכירה או להשאילה ולהתנות שיחזירנה לו קודם השבת אבל לא מהני אם מתנה עם האינו יהודי שתנוח בשבת כי אין האינו יהודי נאמן על כך (סמ״ג וסה״ת ומרדכי פרק קמא דשבת). **ואם השאילה או השכירה לאינו יהודי והתנה עמו להחזירה לו קודם השבת ועיכבה בשבת יפקירנה בינו לבין עצמו קודם השבת או יאמר בהמתי קנויה לאינו יהודי כדי שינצל מאיסורא דאורייתא.** הגה: ואם רוצה יכול להפקירה לפני ג׳ בני אדם כדין שאר הפקר ואפילו הכי אין שום אדם יכול לזכות בה דודאי אין כוונתו רק כדי להפקיע מעליו איסור שבת (טור). ודוקא בשבת אבל ביום טוב אין אדם מצווה על שביתת בהמתו ביום טוב (בית יוסף סימן ש״ה בשם שבלי הלקט):

ד. **ישראל שהשכיר שוורים לאינו יהודי לחרוש בהם וחורש בהם יש מתירים אם קבל עליו האינו יהודי אחריות מיתה וגזילה וגניבה ויוקרא וזולא ויש אומרים דכיון שאין האינו יהודי יכול למכרה אם ירצה נקראת בהמת ישראל** (ועיין למטה בסימן זה):

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ג'

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[3]
שבת פרשת
לך לך

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור
עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' לך לך

המשך סימן רמו – דיני השאלה והשכרה לאינו יהודי בשבת

ה. אם ישראל ואינו יהודי שותפין בבהמה מותר לעשות בה האינו יהודי מלאכה בשבת על ידי שיתנה עם האינו יהודי בתחילה כשקנה אותה שיטול האינו יהודי בשבת וישראל ביום חול ואם לא התנו מתחילה אסור אף על גב שהתנו אחר כך ואם ילוה אותה לאינו יהודי בהלואה גמורה שיהא רשות בידו להוציאה אם ירצה שלא ברשות ישראל ויזקוף הדמים על האינו יהודי ואחריות השוורים על האינו יהודי מותר ויש מתירים אפילו לא יהא רשות ביד האינו יהודי להוציאם על ידי שיזקוף הדמים על האינו יהודי במלוה ויחזור האינו יהודי ויעשם אפותיקי (פירוש אפו תהא קאי כלומר לא יהא לך פרעון אלא מזה) לישראל או יהרהנם (פירוש משכון בלשון ישמעאל רהן) אצלו ובלבד שלא יאמר לו מעכשיו ויש מתירים על ידי שיזהיר ישראל את האינו יהודי שלא יעשה בה מלאכה בשבת ואם יעבור ויעשה תהיה אחריות עליו ואפילו מהאונסים ויכתוב כן בערכאותיהם דהשתא אם בא לעשות בה מלאכה בשבת אינה בהמת ישראל שהרי קנאה האינו יהודי להתחייב באונסיה. הגה: וכל צדדי היתרים אלו הלכתא נינהו ויכול לעשות איזה מהן שירצה ואפילו אם הבהמה כולה של ישראל דינו כאילו היתה בשותפות האינו יהודי רק שיפרסם שעשה דרך היתר:

סימן רמז – דין אינם יהודים המביאים כתבים בשבת, ובו ו' סעיפים

א. שולח אדם אגרת ביד אינו יהודי ואפילו בערב שבת עם חשיכה והוא שקצץ לו דמים ובלבד שלא יאמר לו שילך בשבת ואם לא קצץ אי לא קביע בי דואר (פירוש איש ידוע שכל כתב אליו יובל והוא משלחן למי ששלוח אליו) במתא אסור לשלוח אפילו מיום ראשון ואי קביע בי דואר במתא משלחן אפילו בערב שבת והוא שיהא שהות ביום כדי שיכול להגיע לבית הסמוך לחומה. הגה: ויש מתירין אפילו לא קצץ ואפילו לא קביע בי דואר במתא אם משלחו ביום ה' או קודם לכן (טור) ויש לסמוך עלייהו אם צריכים לכך:

ב. אם התנה עמו שיתן לו שכרו אף על פי שלא פירש כמה יתן לו דינו כקוצץ דסמכא דעתיה דאינו יהודי ובדידיה קא טרח אבל בסתם אף על פי שיש בדעתו שיתן לו שכר אסור דלא סמכא דעתיה ובדישראל קא טרח:

ג. אם שכרו לימים דבר קצוב בכל יום בהליכתו ובחזרתו אלא שאינו מקפיד עמו מתי ילך אם הוא בערב שבת אסור דכשיוצא בשבת נראה כאילו התנה עמו כך:

ד. אם האינו יהודי מוליך הכתב בחנם אפילו נתנה לו בערב שבת מותר שהרי האינו יהודי מאליו הוא עושה זה ואינו אלא להחזיק טובה לישראל מפני מה שקיבל ממנו והוה ליה כאילו קצץ. הגה: ויש חולקים וסבירא להו דכל שעושה בחנם אסור וטוב להחמיר אבל במקום שהאינו יהודי מתחיל עם הישראל לומר שילך לו בחנם ודאי דעתו על הטובה שיקבל ממנו ושרי (בית יוסף):

ה. אם האינו יהודי הולך מעצמו למקום אחר וישראל נותן לו אגרת מותר בכל גוונא:

ו. מי שיש לו שכיר אינו יהודי לשנה או יותר אסור לשלחו ערב שבת באגרת. הגה: ומיהו אם לא שכרו רק לשליחות אגרת יש מתירין כמו שנתבאר לעיל סימן רמ"ד סעיף ה':

סימן רמח – דין המפליג בספינה וההולך בשיירא בשבת, ובו ד' סעיפים

א. מותר להפליג בספינה אפילו בערב שבת אם הולך לדבר מצוה ופוסק עמו שישבות ואם אחר כך לא ישבות אין בכך כלום אבל לדבר הרשות אין מפליגין בספינה פחות משלשה ימים קודם השבת. הגה: אבל קודם שלשה ימים שרי אפילו בספינה שמושכים אותה על ידי בהמות ואפילו אין בגובה המים י' טפחים (מהרי"ק שורש מ"ה) ואפילו במקום שיצטרך הישראל לעשות אחר כך מלאכה בשבת להוליך הספינה (ריב"ש סימן קנ"ב). ואם הוא דרך מועט כמו מצור לצידון שאין ביניהם כי אם מהלך יום אחד מותר להפליג בערב שבת בבוקר מפני שאפשר שיגיע שם קודם השבת ומקום שנהגו שלא להפליג בערב שבת כלל אפילו דרך מועט אין מפליגין:

ב. הא דאין מפליגין בספינה פחות משלשה ימים קודם השבת הטעם משום עונג שבת שכל שלשה ימים הראשונים יש להם צער ובלבול ודוקא למפליגים בימים המלוחים אבל בנהרות אין שום צער למפליגים בהם ולפיכך מותר להפליג בהם אפילו בערב שבת והוא שלא יהא ידוע לנו שאין בעומקם עשרה טפחים אבל במקום שידוע לנו שמקרקע הספינה לקרקע הנהר פחות מעשרה טפחים אסור (לצאת חוץ לתחום) משום איסור תחומין. הגה: וכן בספינה שיצטרך הישראל לבוא לידי מלאכה בשבת אסור ליכנס בה שלשה ימים קודם השבת אפילו הם נהרות הנובעים והיא למעלה מעשרה (ריב"ש סימן קנ"ב מהרי"ק). אבל אין איסור במה שהבהמות מושכות הספינה בשפת הנהר ולא דמי להליכה בקרון שאסור (מהרי"ק):

ג. היכא דמותר להפליג מערב שבת אם נכנס בספינה בערב שבת וקנה בה שביתה אף על פי שמפלגת בשבת מותר והוא שלא יצא מהספינה מעת שקנה שביתה. הגה: ויש אומרים דאפילו יצא מן הספינה שרי דמאחר שקנה בה שביתה מערב שבת מותר אחר כך ליכנס בה בשבת ולהפליג ויש אומרים שעושין קידוש בספינה ואחר כך חוזרים לביתם ולנים שם ולמחר חוזרין לספינה ומפליגין וכן נהגו בקצת מקומות ואין למחות (ר"ן פרק קמא דשבת וריב"ש סימן י"ז ק"א קנ"ב) ועיין לקמן סימן של"ט ות"ד:

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י | עש"ו

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ד'

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[4]
שבת פרשת וירא

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' וירא

המשך סימן רמח – דין המפליג בספינה וההולך בשיירא בשבת

ד. היוצאים בשיירא במדבר והכל יודעים שהם צריכים לחלל שבת כי מפני הסכנה לא יוכלו לעכב במדבר בשבת לבדם שלשה ימים קודם שבת אסורים לצאת וביום ראשון ובשני ובשלישי מותר לצאת ואם אחר כך יארע לו סכנה ויצטרך לחלל שבת מפני פקוח נפש מותר ואין כאן חילול והעולה לארץ ישראל אם נזדמנה לו שיירא אפילו בערב שבת כיון דדבר מצוה הוא יכול לפרוש ופוסק עמהם לשבות ואם אחר שיהיו במדבר לא ירצו לשבות עמו יכול ללכת עמהם חוץ לתחום מפני פקוח נפש ואם נכנס לעיר אחת בשבת מהלך את כולה ואפילו הניחוהו מחוץ לעיר ורוצה ליכנס לעיר מותר דכיון דלדבר מצוה נפק יש לו אלפים אמה לכל רוח. הגה: יש אומרים שכל מקום שאדם הולך לסחורה או לראות פני חברו חשוב הכל דבר מצוה ואינו חשוב דבר הרשות רק כשהולך לטייל ועל כן נהגו בקצת מקומות להקל בענין הפלגת הספינות והליכת שיירא תוך שלשה ימים כי חושבים הכל לדבר מצוה ואין למחות בידן הואיל ויש להם על מי שיסמוכו:

סימן רמט – דינים השייכים לערב שבת, ובו ד' סעיפים

א. אין הולכין בערב שבת יותר מג' פרסאות כדי שיגיע לביתו בעוד היום גדול ויוכל להכין צרכי סעודה לשבת בין שהולך לבית אחרים בין שהולך לביתו והני מילי כשהוא בישוב במקום שיוכל להכין צרכי שבת אבל אם במקום שהוא שם אי אפשר לו להכין צרכי שבת או שאינו מקום יישוב בטוח מותר לילך אפילו כמה פרסאות ואם שלח להודיעם שהוא הולך שם לשבת מותר לילך כמה פרסאות בכל גוונא:

ב. אסור לקבוע בערב שבת סעודה ומשתה שאינו רגיל בימי החול ואפילו היא סעודת אירוסין מפני כבוד השבת שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול וכל היום בכלל האיסור. הגה: וסעודה שזמנה ערב שבת כגון ברית מילה או פדיון הבן מותר כן נראה לי, וכן המנהג פשוט. ולאכול ולשתות בלי קביעת סעודה אפילו סעודה שרגיל בה בחול כל היום מותר להתחיל מן הדין אבל מצוה להמנע מלקבוע סעודה שנהג בה בחול מט' שעות ולמעלה:

ג. דרך אנשי מעשה להתענות בכל ערב שבת:

ד. אם קבל עליו להתענות בערב שבת צריך להתענות עד צאת הכוכבים אם לא שפירש בשעת קבלת התענית עד שישלימו הצבור תפילתן. הגה: ויש אומרים דלא ישלים אלא מיד שיוצאים מבית הכנסת יאכל (טור ומרדכי סוף פרק בכל מערבין בשם הר"מ והגהות מיימוני פרק א' מהלכות תענית). לכן בתענית יחיד לא ישלים וטוב לפרש כן בשעת קבלת התענית ובתענית צבור ישלים והכי נהוג (מהרי"ל). ואם הוא תענית חלום צריך להתענות עד צאת הכוכבים:

סימן רנ – הכנת הסעודות לשבת, ובו ב' סעיפים

א. ישכים בבוקר ביום ששי להכין צרכי שבת ואפילו יש לו כמה עבדים לשמשו ישתדל להכין בעצמו שום דבר לצרכי שבת כדי לכבדו כי רב חסדא היה מחתך הירק דק דק ורבה ורב יוסף היו מבקעין עצים ורב זירא היה מדליק האש ורב נחמן היה מתקן הבית ומכניס כלים הצריכים לשבת ומפנה כלי החול ומהם ילמד כל אדם ולא יאמר לא אפגום כבודי כי זה הוא כבודו שמכבד השבת. הגה: ויש להשחיז הסכין בערב שבת כי זהו מכבוד השבת שמכין עצמו לאכילה (כל בו ובית יוסף בשם ספר חיי עולם):

ב. ירבה בבשר ויין ומגדנות כפי יכלתו:

סימן רנא – שלא לעשות מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמעלה, ובו ב' סעיפים

א. העושה מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה יש מפרשים מנחה גדולה ויש מפרשים מנחה קטנה. הגה: ודוקא כשעושה המלאכה דרך קבע אבל אם עושה אותה דרך עראי לפי שעה ולא קבע עליה שרי (בית יוסף בשם אור זרוע). ולכן מותר לכתוב אגרת שלומים וכל כיוצא בזה (דברי עצמו):

ב. לתקן בגדיו וכליו לצורך שבת מותר כל היום. הגה: והוא הדין בגדי חבירו אם הוא לצורך שבת ואינו נוטל עליו שכר (בית יוסף). והוא הדין למי שכותב ספרים לעצמו דרך למודו. הגה: אבל אסור לכתוב לחבירו בשכר (מרדכי פרק מקום שנהגו). ומסתפרין כל היום אפילו מספר ישראל (כל בו ובית יוסף). ויש לאדם למעט קצת בלימודו בערב שבת כדי שיכין צרכי שבת (שלטי גבורים פרק י"ו דשבת ירושלמי פרק קמא דתענית):

סימן רנב – מלאכות המותרים והאסורים להתחיל בערב שבת כדי שיהיו נגמרים בשבת, ובו ז' סעיפים

א. מותר להתחיל במלאכה בערב שבת סמוך לחשיכה אף על פי שאינו יכול לגומרה מבעוד יום והיא נגמרה מאליה בשבת כגון לשרות דיו וסממנים במים והם נשרים כל השבת ולתת אונין (פירוש אגודות) של פשתן לתנור כדי שיתלבנו ולתת צמר לתוך היורה שאינה על האש והיא טוחה בטיט שאם היא על האש אסור שמא יחתה (פירוש יגלה ויעור הגחלים במחתה) ואפילו אינה על האש אם אינה טוחה בטיט אסור שמא יגיס בה בכף והמגיס בקדרה אפילו אינה על האש חייב משום מבשל ומותר לפרוס מצודות חיה ועופות ודגים והם נצודים בשבת ומותר למכור לאינו יהודי ולהטעינו סמוך לחשיכה ובלבד שיצא מפתח ביתו מבעוד יום. הגה: ויש מתירין שיוציא האינו יהודי בשבת אם ייחד לו האינו יהודי מקום מבעוד יום בבית ישראל ויש להחמיר (מרדכי פרק קמא דשבת). ועיין לקמן סימן שכ"ה:

ב. ומותר ליתן בגדיו לכובס אינו יהודי ועורות לעבדן (פירוש האומן שמעבד ומתקן העורות) סמוך לחשיכה ואם קצץ לו דמים או שעושה אותם בטובת הנאה והוא שלא יאמר לו לעשות בשבת וגם שיעשה האינו יהודי המלאכה בביתו. הגה: ואם לא קצץ אסור בערב שבת. ועיין לעיל סימן רמ"ז דיש חולקין אם עושה לו בחנם דהיינו בטובת הנאה. ואם ראהו עושה בטובת הנאה צריך לומר לו שלא יעשה בה בשבת. הגה: ואפילו נתנם לו כמה ימים לפני שבת:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

עמ"י

עש"ו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

רבינו יוסף קארו

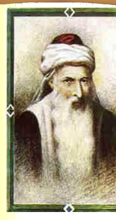

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ה'

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[5]
שבת פרשת חיי שרה

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' חיי שרה

המשך סימן רנב – מלאכות המותרים והאסורים להתחיל בערב שבת כדי שיהיו נגמרים בשבת

ג. ואם היתה מלאכה מפורסמת וידוע שהיא של ישראל ועושה אותה במקום מפורסם טוב להחמיר ולאסור:

ד. כל שקצץ אף על פי שיעשה האינו יהודי מלאכה בשבת מותר לישראל ללבוש הכלי בשבת עצמה דכל שקצץ אדעתיה דנפשיה קא עביד. הגה: ויש אוסרין ללובשו כל שידוע שהאינו יהודי גמרו בשבת (הגהות אשירי פרק קמא דשבת ומהרי"ל ובית יוסף בשם רוקח) וצריך להמתין במוצאי שבת בכדי שיעשה (אור זרוע) והכי נהוג לכתחלה אם לא שצריך אליו בשבת שאז יש לו להקל ואם יש לתלות שנגמר בערב שבת מותר בכל ענין (הגהות אלפסי). ודוקא אם שגר לו האינו יהודי לביתו אבל אסור ליקח כלים מבית האומן בשבת ויום טוב (מרדכי פרק קמא דיום טוב, ואור זרוע, והגהות מיימוני פרק ב' מהלכות יום טוב, והגהות אשירי פרק אין צדין). וכל זה בכלים שעשה לישראל (בית יוסף) אבל אינו יהודי שעושה מנעלים על המקח מותר לישראל המכירו לילך וליקח ממנו בשבת ולנועלם ובלבד שלא יקצוץ עמו דמי המקח (הגהות אשירי פרק אין צדין):

ה. ומותר לפתוח מים לגנה והם נמשכים והולכים בכל השבת ולהניח קילור (סם של רפואה שנותנין על העין) עבה על העין אף על פי שאסור להניחו בשבת ולתת מוגמר תחת הכלים והם מתגמרים מאליהם כל השבת ואפילו מוגמר מונח בכלי דאין אדם מצווה על שביתת כלים ולתת שעורים בגיגית לשרותן וטוענין בקורת בית הבד והגת מבעוד יום על זיתים וענבים והשמן והיין היוצא מהם מותר (ועיין לקמן סימן ש"כ סעיף ב') וכן בוסר ומלילות שריסקן מבעוד יום מותרים המשקים היוצאים מהם ומותר לתת חטים לתוך רחיים של מים סמוך לחשיכה. הגה: ולא חיישינן להשמעת קול שיאמרו רחיים של פלוני טוחנות בשבת ויש אוסרים ברחיים ובכל מקום שיש לחוש להשמעת קול (טור ותוספות והרא"ש פרק קמא דשבת וסמ"ג וסמ"ק וסה"ת והגהות מיימוני פרק ו' ותשובת מהרי"ו סימן ק"ל ואגור) והכי נהוג לכתחלה מיהו במקום פסידא יש להקל כמו שנתבאר לעיל סוף סימן רמ"ד. ומותר להעמיד כלי משקולת שקורין זייגע"ר מערב שבת אף על פי שמשמיע קול להודיע השעות בשבת כי הכל יודעים שדרכן להעמידו מאתמול (טור ועיין לקמן סימן של"ח):

ו. לא יצא אדם ערב שבת סמוך לחשיכה במחטו בידו ולא בקולמוסו שמא ישכח ויוציא אבל מותר לצאת בתפלין סמוך לחשיכה לפי שאינו שוכחן:

ז. מצוה למשמש אדם בכליו בערב שבת סמוך לחשיכה שלא יהיה בהם דבר שאסור לצאת בו בשבת:

סימן רנג – דין כירה ותנור ליתן עליה הקדירות בערב שבת, ובו ה' סעיפים

א. כירה שהיא עשויה כקדירה ושופתין על פיה קדירה למעלה ויש בה מקום שפיתת שתי קדירות אם הוסקה בגפת שהוא פסולת של זיתים או בעצים אסור ליתן עליה תבשיל מבעוד יום להשהותו עליה אלא אם כן נתבשל כל צרכו והוא מצטמק (פירוש הולך וחסר) ורע לו דליכא למיחש שמא יחתה או שהיה חי שלא נתבשל כלל דכיון שהוא מסיח דעתו ממנה עד למחר ובכל הלילה יכול להתבשל בלא חיתוי אבל אם נתבשל קצת ולא נתבשל כל צרכו ואפילו נתבשל כל צרכו והוא מצטמק ויפה לו חיישינן שמא יחתה ואסור להשהותו עליה אלא אם כן גרף דהיינו שהוציא ממנו כל הגחלים או קטם דהיינו שכסה הגחלים באפר למעט חומם ואם נתן בה חתיכה חיה מותר כאלו היתה כולה חיה דעל ידי כך מסיח דעתו ממנה ואפילו אינה גרופה (פירוש שמשך הגחלים מהתנור) וקטומה (פירוש שכסה הגחלים באפר) מותר לסמוך לה קדירה בסמוך חוצה לה ואם הוסקה בקש או בגבבא מותר לשהות עליה אפילו אינה לא גרופה ולא קטומה. הגה: שתי כירות המתאימות זו אצל זו ודופן של חרס ביניהם האחת גרופה וקטומה והשניה אינה גרופה וקטומה מותר לשהות על הגרופה וקטומה אף על פי שמוסיף הבל משאינה גרופה וקטומה (גמרא פרק כירה). ותנור אפילו הוסק בקש וגבבא אסור אפילו לסמוך לו אפילו אם הוא גרוף וקטום, הגה: כל זמן שהיד סולדת בו (הגהות מרדכי). וכל שכן שאסור לשהות בתוכו או על גבו. וכופח שהוא מקום שפיתת קדירה אחת אם הוסק בקש או גבבא דינו ככירה בגפת או בעצים דינו כתנור. (והתנורים שלנו דינם ככירה) (ר"ן ריש פרק כירה וכל בו וכן משמע מפירוש רש"י). ואם שכח ושהה אם הוא תבשיל שבישל כל צרכו מותר אפילו הוא מצטמק ויפה לו ואם הוא תבשיל שהתחיל להתבשל ולא בישל כל צרכו אסור עד מוצאי שבת ואם עבר ושהה אסור בשניהם. הגה: עד בכדי שיעשו (הגהות אשירי ורמב"ם פרק ג'). ואם החזירה אינו יהודי בשבת דינו כשכח ושהה (הגהות אשירי). ואם החזירו ישראל דינו כעבר ושהה (הגהות מרדכי), ואם מצטמק ורע לו, מותר, שהרי לא נהנה מן האיסור (בית יוסף. ועיין לקמן ריש סימן רנ"ז). ויש אומרים שכל שנתבשל כמאכל בן דרוסאי (פירוש שם אדם שהיה אוכל מאכלו של נתבשל כל צרכו) או שנתבשל כל צרכו ומצטמק ויפה לו מותר להשהותו על גבי כירה. הגה: או אפילו על גבי תנור (המגיד פרק ג' והגהות מרדכי ומיימוני פרק ג' וריש פרק כירה ובית יוסף), אפילו הוסק בגפת ועצים אפילו אינה גרופה וקטומה ולא הוזכרה גרופה וקטומה והוסק בקש וגבבא אלא כשהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי וכל לענין אם נטל הקדרה מעליה ובא להחזירה עליה בשבת. ואם שכח ושהה תבשיל שהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי אסור, ואין צריך לומר אם עבר ושהה. הגה: ונהגו להקל כסברא האחרונה. וכל זה בענין שהה שהקדרה יושבת על כסא של ברזל או על גבי אבנים ואינה נוגעת בגחלים אבל הטמנה על גבי גחלים לדברי הכל אסור. הגה: ויש אומרים דאפילו אם הקדרה עומדת על גבי האש ממש כל זמן שהיא מגולה למעלה לא מקרי הטמנה ושרי וכן המנהג רק שנזהרים לנתקן קצת קודם השבת מן האש כדי שיוכל ישראל להסירו משם ואם לא נתקן מן האש ונמצאו על גבי האש בשבת יש להסירו משם על ידי אינו יהודי ואם ליכא אינו יהודי מותר לישראל להסירו משם, ויזהר שיקחנו משם בנחת ולא ינענע הגחלים, ואז אף אם ינענע קצת דבר שאין מתכוין הוא ושרי (מרדכי ריש פרק כירה והגהות מיימוני פרק ו'):

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **גליון ה' – שבת פרשת חיי שרה [5]** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שלומדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ן

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ו'

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[6]
שבת פרשת
תולדות

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' תולדות

המשך סימן רנג – דין כירה ותנור ליתן עליה הקדירות בערב שבת

ב. **כירה שהיא גרופה וקטומה ונטל הקדרה מעליה אפילו בשבת מותר להחזירה כל זמן שהיא רותחת,** הגה: ועודה בידו (טור), **ולא הניחה על גבי קרקע,** הגה: ודעתו להחזירה (טור). **ודוקא על גבה אבל לתוכה אסור ובתנור אסור להחזיר אפילו הוא גרוף וקטום והוא הדין לכופח אם הסיקו בגפת ועצים.** הגה: ודוקא שהתבשיל מבושל כל צרכו (בית יוסף), ואז מותר להחזיר ואפילו לכירה אחרת אבל אם לא נתבשל כל צרכו אסור אפילו לאותה כירה (מיימוני פרק ג'). ויש אומרים דכל זה אינו אסור רק כשנטלו מן הכירה מבעוד יום ולא החזירו עד שחשכה אבל אם לקחו משם משחשכה אפילו הניחו על גבי קרקע מותר (ר"ן פרק כירה וכל בו). וכן נוהגים להקל בתנורים שלנו שיש להם דין כירה וסומכין עצמם על דברי המקילין וטוב להחמיר מיהו אם נצטנן לכולי עלמא אסור (בית יוסף). ויש אומרים דאם הוציא מאכל מן התנור אסור להניחו בכרים ובכסתות (הגהות מיימוני פרק ד'). יש אומרים דכל שהוא סמוך לחשיכה או סמוך לברכו שהוא קבלת שבת לדידן (הגהות מרדכי) אם הוא סמוך כל כך שאם נצטנן הקדירה אי אפשר להרתיחה מבעוד יום דינו כמו בשבת עצמו ויש מקילין בזה והמנהג להקל אך טוב להחמיר במקום שאין צורך כל כך. ודוקא על גבי כירה ממש אבל לסמוך אפילו לאש במקום שהיד סולדת בו שרי אפילו סמוך לחשיכה (הגהות מרדכי והגהות מיימוני). ובתנור אין חילוק בין להחזיר עליו או לסמוך אצלו ודוקא במקום שהיד סולדת אבל אין היד סולדת שם שרי אפילו בשבת כמו שיתבאר לקמן סימן ש"ח:

ג. **המשכים בבוקר וראה שהקדיחה תבשילו וירא פן יקדיח יותר יכול להסיר ולהניח קדירה ישנה ריקנית על פי הכירה ואז ישים הקדירה שהתבשיל בתוכה על גבי הקדירה ריקנית ויזהר שלא ישים קדירתו על גבי קרקע ושתהיה רותחת** (וכבר נתבאר שנוהגים להקל אף אם נתנה על גבי קרקע):

ד. **יש למחות ביד הנוהגים להטמין מבעוד יום קומקום של מים חמין ונותנים אותם לתוך הקדירה בשבת כשהתבשיל מצטמק** (ועיין לקמן סימן ש"ח):

ה. **מותר לתת על פי קדירת חמין בשבת תבשיל שנתבשל מערב שבת כל צרכו כגון פאנדי"ש וכיוצא בהן לחממן לפי שאין דרך בישול בכך אבל להטמין תחת הבגדים הנתונים על גבי המיחם ודאי אסור.** הגה: והוא הדין שאסור להניחו על גבי כירה אפילו גרופה וקטומה דלא התירו אלא חזרה וכדרך שנתבאר. ויש מתירין ליתן לתוך תנור שאפו בו מבעוד יום דמאחר שלא הטמינו בו רק אפו בו מבעוד יום לא נשאר בו רק הבל מעט ואין לחוש לבישול (כל בו) ובלבד שלא נצטנן לגמרי. ויש מחמירין בזה. ואם החום כל כך בתנור שהיד סולדת בו אסור. ועיין לקמן סימן ש"ח וכל הדברים שאסור לעשות מדברים אלו אסור לומר לאינו יהודי לעשות. לכן אסור לומר לאינו יהודי להחם הקדירה אם נצטנן ואם עשה כן אסור לאכלו אפילו צונן (בית יוסף והרשב"א בתשובה). אמנם אם לא נצטנן כל כך שעדיין ראויים לאכול אם חממו אותו האינם יהודים מותרין לאכול לכן נוהגין שהאינם יהודים מוציאים הקדירות מן התנורים שמטמינים בהן ומושיבין אותן אצל תנור בית החורף או עליו ומבערת השפחה אחר כך התנור ההוא ועל ידי זה הקדירות חוזרים ונרתחים. אבל על ידי ישראל אסור בכהאי גונא (תרומת הדשן). אבל אם הקדירות עדיין חמין מותר להעמידן אצל תנור בית החורף מאחר שנתבאר דתנורים שלנו יש להם דין כירה וסמיכה בכירה שאינה גרופה וקטומה כדין גרופה וקטומה לענין נתינה עליה וכבר נתבאר שנהגו להקל בחזרה בשבת אפילו הניחה על גבי קרקע והוא הדין לסמוך לתנור שאינו גרוף וקטום הואיל והקדירה עדיין חם ומבושל כל צרכו וכן המנהג פשוט להתיר ועיין לקמן סימן ש"ח:

סימן רנד – דיני תבשילין המוכנים מערב שבת כדי להגמר בשבת, ובו ט' סעיפים

א. **אף על פי שבשר חי מותר להשהותו הני מילי בקדרה אבל בצלי שאצל האש אסור להניחו סמוך לחשיכה שממהר להתבשל ואתי לחתויי והני מילי בבשר שור או עז אבל בשר גדי ועוף שהם מנותחים לאברים מותר דלא חיישינן לחיתוי שאם יחתה בגחלים יתחרך** (פירוש יצא מגדר הצלי ונכנס בגדר הנשרף) **הבשר שאינו צריך אלא חמימות האש בלבד ואם הוא בתנור וטח פיו בטיט בין גדי ועוף שלמים בין בשר שור או עז מותר דלא חיישינן לחיתוי שאם בא לפתוח התנור ולחתות תכנס הרוח ויצטנן התנור ויתקשה הבשר ויפסיד.** הגה: ואין חילוק בזה אם הוא חי לגמרי או שנתבשל קצת (בית יוסף). וכל זמן שחלל הגוף שלם אף על פי שאין עליו ראשו וכרעיו מקרי שלם (הגהות מרדכי). ויש מחמירין וסוברין דבתנור טוח בטיט הכל שרי ועל גבי האש שהוא מגולה הכל אסור ובתנור שפיו מכוסה אלא שאינו טוח בטיט אז יש לחלק בין גדי ועוף לשאר בשר כדרך שנתבאר והכי נהוג כסברא זו (טור והגהות אשירי ובית יוסף בשם רש"י וסמ"ג וסמ"ק וסה"ת):

ב. **אין צולין בצל וביצה או בשר על גבי גחלים אלא כדי שיצלה מבעוד יום משני צדדיו כמאכל בן דרוסאי שהוא חצי בשולו אפילו הוא בשר גדי דכיון שהניח על גבי גחלים אינו חושש אלא שיצלה מהרה ואף על פי שיתחרך חיישינן שמא יחתה אבל כשנצלה כמאכל בן דרוסאי לא חיישינן דלמא אתי לחתויי אפילו אם הוא בשר שור שמאחר שהוא ראוי לאכילה למה יחתה להפסידו:**

ג. **אם עבר או שכח ונצלה בשבת באיסור אסור:**

ד. **פירות שנאכלין חיין מותר ליתנם סביב הקדירה אף על פי שאי אפשר שיצלו קודם חשכה ומיהו צריך ליזהר שלא יחזיר הכיסוי אם נתגלה משחשיכה ושלא להוסיף עליו עד שיצולו מפני שממהר לגמור בשולם בשבת:**

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ז'

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[7]
שבת פרשת
ויצא

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' ויצא

המשך סימן רנד – דיני תבשילין המוכנים מערב שבת כדי להגמר בשבת

ה. אין נותנין סמוך לחשיכה פת לתנור אלא כדי שיקרמו (פירוש שיעלה על פני הלחם קרום וקליפה מחמת האש) פניה המדובקים בתנור ולא חררה על גבי גחלים אלא כדי שיקרמו פניה שכנגד האש. הגה: וכל שפורסה ואין החוטין נמשכין קרוי קרימת פנים (הגהות מיימוני פרק ג'). ופשטיד"א או פלאדי"ן צריך שיקרמו פניה למעלה ולמטה ויתבשל מה שבתוכה כמאכל בן דרוסאי (בית יוסף בשם סמ"ג והגהות מיימוני). ואם נתן אותם סמוך לחשיכה ולא קרמו פניהם אם במזיד אסור עד מוצאי שבת בכדי שיעשו ואם בשוגג אם אין לו מה יאכל מותר לו לרדות ממנו מזון שלש סעודות ואומר לאחרים שאין להם מה יאכלו בואו ורדו לכם מזון שלש סעודות וכשהוא רודה לא ירדה במרדה (פירוש ברחת ובמזרה תרגום מרדה פאל"ה בלע"ז) אלא בסכין וכיוצא בו שלא יעשה כדרך שעושה בחול ואם אי אפשר לרדות בשינוי ירדה במרדה ואם נתנה בכדי שיקרמו פניה כיון דלא עבד איסורא וצורך שבת הוא רודה כדרכו ושלא לצורך היום אסור אפילו בשינוי. הגה: וכל זה בתנור שאינו טוח בטיט (הגהות אשירי) אבל אם הוא טוח בטיט או שאינו אופה לצורך שבת רק למוצאי שבת דיש לו זמן לאפותו מותר דלא גזרינן בכהאי גוונא שמא יחתה (כל בו):

ו. ואם נתנו בשבת אפילו במזיד מותר לו לרדות קודם שיאפה כדי שלא יבא לידי איסור סקילה:

ז. בתנורים שלנו שאין בהם רדייה מותר להוציא יותר משלש סעודות בסכין או בשום דבר שיתחוב בו ומכל מקום לא יוציא ברחת משום דמחזי כעובדין דחול:

ח. לא ימלא אדם קדירה עססיות (פירוש מיני קטניות הגדלות בארץ ישראל ולא בבבל) ותורמוסין ויתן לתוך התנור ערב שבת סמוך לחשיכה מפני שדברים אלו אינם צריכים בישול רב ודעתו עליהם לאכלם לאלתר ומפני כך אף על פי שלא נתבשלו כל עיקר הרי הם כשאר תבשיל שהתחיל להתבשל ולא נתבשל כל צרכו שאסור להשהותו והוא הדין לכירה וכופח. הגה: כשאינן גרופים וקטומים ואפשר לחתות (בית יוסף ומגילה פרק ג'). ואם עשה כן אפילו בשוגג אסורים למוצאי שבת עד כדי שיעשו:

ט. כיוצא בו לא ימלא חבית של מים ויתן לתוך התנור ערב שבת עם חשיכה ואם עשה כן אסורים למוצאי שבת בכדי שיעשו:

סימן רנה – הכנת האש קודם הכנסת שבת, ובו ג' סעיפים

א. אין עושין מדורה מעצים סמוך לחשיכה עד שיצית בהן האור בענין שתהא השלהבת עולה מאליה בלי סיוע עצים אחרים ואם הוא עץ יחידי צריך שיאחוז האור ברוב עביו וברוב היקפו ואם לא הודלקה כל כך אסור ליהנות בה בשבת גזירה שמא יחתה בה ויניד העצים כדי שתעלה השלהבת וכשהודלקה כשיעור יכול להתחמם כנגדה בשבת ולהשתמש לאורה בין אם הוא על גבי קרקע או על גבי המנורה ואפילו היא מדברים שאין עושין מהם פתילה לשבת:

ב. יש אומרים שבפחמין אפילו לא אחז בהם האור אלא כל שהוא שרי מפני שהם דולקים והולכים:

ג. מדורה של זפת ושל גפרית ושל קש וגבבא אפילו לא אחז בהם האור אלא כל שהוא שרי וכן מדורה של קנים ושל גרעיני תמרים כשהם מפוזרים אבל אם הקנים אגודות והגרעינים בסל צריכים שיצית בהם האור עד שתהא השלהבת עולה מאליה ויש אומרים בהיפך:

סימן רנו – ששה תקיעות שהיו תוקעין בערב שבת, ובו סעיף אחד

א. כשהיו ישראל בישובן היו תוקעין בערב שבת שש תקיעות כדי להבדיל את העם מן המלאכה. הגה: ונהגו בקהלות הקדושות שכל שהוא סמוך לשבת כחצי שעה או שעה שמכריז שליח ציבור להכין עצמן לשבת והוא במקום התקיעות בימיהם וכן ראוי לנהוג בכל מקום:

סימן רנז – דיני הטמנת חמין, ובו ח' סעיפים

א. אין טומנין בשבת אפילו בדבר שאין מוסיף הבל אבל בספק חשיכה טומנין בו ואין טומנין בדבר המוסיף הבל אפילו מבעוד יום ואם הטמין בדבר המוסיף הבל התבשיל אסור אפילו בדיעבד ודוקא בצונן שנתחמם או שנצטמק ויפה לו אבל בעומד בחמימותו כשעה ראשונה מותר. הגה: יש אומרים דאם שכח והטמין בשוגג בדבר המוסיף הבל שרי לאכול (הגהות מרדכי). (ויש אומרים דכל זה אינו אסור אלא כשעושה לצורך לילה אבל כשמטמין לצורך מחר מותר להטמין מבעוד יום בדבר שמוסיף הבל (מרדכי ריש פרק כירה ובית יוסף סוף סימן רנ"ג בשם שבולי לקט) ובדיעבד יש לסמוך על זה ובלבד שלא יהא רגיל לעשות כן):

ב. אפילו תבשיל שנתבשל כל צרכו אסור להטמין בשבת אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל ומכל מקום לשום כלים על התבשיל כדי לשמרו מן העכברים או כדי שלא יתטנף בעפרורית שרי שאין זה כמטמין להחם אלא כשומר ונותן כיסוי על הקדירה (ועיין לעיל סימן רנ"ג):

ג. אלו הם דברים המוסיפים הבל פסולת של זיתים או של שומשמין וזבל ומלח וסיד וחול בין לחים בין יבשים ותבן וזגין ומוכין ועשבים בזמן שלשתן לחין ואלו דברים שאינם מוסיפים הבל כסות ופירות וכנפי יונה (או שאר נוצות מהרר"א בהגהות) ונעורת של פשתן ונסורת של חרשין (פירוש הקש הדק הנופל מן העץ כשמגררים אותו במגירה). הגה: יש אומרים דמותר להטמין בסלעים אף על פי שמוסיפין הבל דמלתא דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן (תוספות ומרדכי ריש פרק לא יחפור):

עמ"י

עש"ו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ח'

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[8]
שבת פרשת
וישלח

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור
עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' וישלח

המשך סימן רנז – דיני הטמנת חמין

ד. אף על פי שאין טומנין בשבת אפילו בדבר שאין מוסיף הבל אם טמן בו מבעוד יום ונתגלה משחשיכה מותר לחזור ולכסותו. וכן אם רצה להוסיף עליו בשבת מוסיף וכן אם רוצה ליטלו כולו ולתת אחר במקומו בין שהראשון חם יותר מהשני בין שהשני חם יותר מהראשון אפילו לא היה מכוסה אלא בסדין יכול ליטלו לכסותו בגלופקרין והוא שנתבשלה הקדירה כל צרכה אבל אם אינה מבושלת כל צרכה אפילו להוסיף על הכיסוי אסור שתוספת זה גורם לה להתבשל:

ה. אם פינה התבשיל בשבת מקדירה שנתבשל בה לקדירה אחרת מותר להטמינו בדבר שאינו מוסיף הבל:

ו. מותר להטמין בשבת דבר צונן בדבר שאינו מוסיף הבל כדי שלא יצטנן ביותר או כדי שתפיג צינתו אבל בדבר המוסיף הבל אפילו להטמין צונן גמור ואפילו מבעוד יום נמי אסור:

ז. כל היכא דאסרינן הטמנה אפילו בקדירה מבושלת כל צרכה אסרינן ואפילו מצטמק ורע לו. הגה: וכן עיקר ויש מקילין ואומרים דכל שהוא חי לגמרי או נתבשל כל צרכו מותר בהטמנה כמו בשיהוי וכמו שנתבאר לעיל סימן רנ"ג ובמקום שנהגו להקל על פי סברא זו אין למחות בידם אבל אין לנהוג כן בשאר מקומות:

ח. אף על פי שמותר להשהות קדירה על גבי כירה שיש בה גחלים על פי הדרכים שנתבארו בסימן רנ"ג אם הוא מכוסה בבגדים אף על פי שהבגדים אינם מוסיפים הבל מחמת עצמן מכל מקום מחמת אש שתחתיהם מוסיף הבל (ואסור) ומיהו כל שהוא בענין שאין הבגדים נוגעים בקדירה אף על פי שיש אש תחתיה כיון שאין עושה דרך הטמנה שרי הלכך היכא שמעמיד קדירה על גבי כירה או כופח שיש בהם גחלים ואין שולי הקדירה נוגעים בגחלים שיהוי מקרי ומותר על פי הדרכים שנתבארו בסימן רנ"ג ואם נתן על הקדירה כלי רחב שאינו נוגע בצדי הקדירה ונתן בגדים על אותו כלי רחב מותר דכיון שאין הבגדים נתונים אלא על אותו כלי רחב שאינו נוגע בצדי קדירה אין כאן הטמנה וכן מותר להניח הקדירה בתנורים שלנו על ידי שיתן בתוכה חתיכה חיה והוא שלא תהא הקדירה נוגעת בגחלים ואף על פי שמכסה פי התנור בבגדים כיון שאין הבגדים נוגעים בקדירה לאו הטמנה היא ושרי. הגה: והטמנה שעושין במדינות אלו שמטמינים בתנור וטחין פי התנור בטיט שרי לכולי עלמא (אור זרוע ותרומת הדשן סימן ס"ט ואגור) וכמו שנתבאר לעיל סוף סימן רנ"ד ויתבאר לקמן סוף סימן רנ"ט ומצוה להטמין לשבת כדי שיאכל חמין בשבת כי זהו מכבוד ועונג שבת וכל מי שאינו מאמין בדברי החכמים ואוסר אכילת חמין בשבת חיישינן שמא אפיקורוס הוא (הר"ן פרק במה טומנין וכל בו):

סימן רנח – שמותר להשים ערב שבת דבר קר על קדירה חמה, ובו סעיף אחד

א. מותר להניח מבעוד יום כלי שיש בו דבר קר על גבי קדירה חמה שאין זה כטומן בדבר המוסיף הבל:

סימן רנט – כמה דיני הטמנה וטלטולם, ובו ז' סעיפים

א. מוכין (פירוש כל דבר רך קרוי מוכין כגון צמר גפן ותלישי צמר רך של בהמה וגרירת בגדים בלוים) שטמן בהם דרך מקרה אסור לטלטלן אלא מנער הכיסוי והן נופלות וכגון שמקצתן מגולה שאין זה טלטול אלא מצדו ואם יחדן לכך מותר לטלטלן אבל אם טמן בגיזי צמר אפילו לא יחדן לכך מותר לטלטלן והני מילי סתם גיזין שאין עומדין לסחורה אבל אם נתנם לאוצר לסחורה צריכין יחוד ואם טמן בהם בלא יחוד מנער הכיסוי והן נופלות דהיינו לומר שנוטל כיסוי הקדירה שיש תורת כלי עליה ואף על פי שהם עליה לא איכפת לן דלא נעשית בסיס להן:

ב. הנותנים אבנים ולבנים סביב הקדירה צריך שייחדם לכך לעולם שהרי כל זמן שלא יחדן אינם חשובים לו ומשליכן הילכך אסור לטלטלן אם לא שיצניעם ומיחדן לכך:

ג. הטומן בקופה מלאה גיזי צמר שאסור לטלטל והוציא הקדירה כל זמן שלא נתקלקלה הגומא יכול להחזירה ואם נתקלקלה לא יחזירנה ואפילו לכתחלה יכול להוציא על דעת להחזירה אם לא תתקלקל ולא חיישינן שמא יחזירנה אף אם תתקלקל ויש אומרים שאפילו טמן בדבר שמותר לטלטל אם נתקלקל הגומא לא יחזיר מפני שתצטרך הקדירה לעשות לעצמה מקום כשמחזירה ונמצא כמי שטומן בשבת:

ד. טמן בדבר שאינו ניטל וכיסה פיה בדבר הניטל מגלה הכיסוי ואוחז בקדירה ומוציאה:

ה. טמן וכיסה בדבר שאינו ניטל אם מקצת הקדירה מגולה נוטל ומחזיר ואם לאו אינו נוטל:

ו. יום טוב שחל להיות בערב שבת יש מי שאוסר להטמין באבנים משום דהוי כמו בנין ויש מתירים:

ז. תנור שמניחים בו החמין וסותמין פיו בדף ושורקין (פירוש מחליקין) אותו בטיט מותר לסתור אותה סתימה כדי להוציא החמין ולחזור ולסותמו ואם יש בו גחלים לוחשות מותר על ידי אינו יהודי. הגה: ויש מחמירין שלא לסתור סתימת התנור הטוח בטיט על ידי ישראל אם אפשר לעשות על ידי אינו יהודי וכן אם אפשר לעשותו על ידי ישראל קטן לא יעשה ישראל גדול ואם אי אפשר יעשה גדול על ידי שינוי קצת והכי נהוג (תרומת הדשן סימן ש"ה ואגור) ונראה לי הא דמותר לחזור לסתום התנור היינו ביום דכבר כל הקדירות מבושלות כל צרכן אבל בלילה סמוך להטמנתו דיש לספק שמא הקדירות עדיין אינן מבושלות כל צרכן אסור לסתום התנור דגורם בישול כמו שנתבאר סימן רנ"ז סעיף ד' ואפילו על ידי אינו יהודי אסור כמו שנתבאר לעיל סוף סימן רנ"ג. (ושאר דיני חזרה בשבת עיין לקמן סימן ש"ח):

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ט'

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[9]
שבת פרשת
וישב

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' וישב

סימן רס – דיני הכנסת שבת, ובו ב' סעיפים

א. מצוה לרחוץ. הגה: כל גופו ואם אי אפשר לו ירחוץ (טור) פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת ומצוה לחוף הראש ולגלח הצפרנים בערב שבת. הגה: ואם היו שערות ראשו גדולות מצוה לגלחן (אור זרוע פרק אלו מגלחין) וכשנוטל צפרניו לא יטול אותן כסדרן ויתחיל בשמאל בקמיצה ובימין באצבע וסימן לזה דבהג"א בשמאלו ובדאג"ה בימין (אבודרהם וספר המוסר):

ב. כשיהיה סמוך לחשיכה ישאל לאנשי ביתו בלשון רכה עשרתם ערבתם הפרשתם חלה ויאמר להם הדליקו את הנר. ובמקום שאין מעשרין אין צריך לומר עשרתם (טור):

סימן רסא – זמן הדלקת הנרות לשבת, ובו ד' סעיפים

א. ספק חשיכה והוא בין השמשות (והיינו כדי שיעור הלוך ג' רבעי מיל אחר שקיעת החמה (טור בסימן רצ"ג וכדלקמן סוף סימן ב') ושיעור מיל הוא שליש שעה פחות חלק ל') אין מעשרין את הודאי ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות ואין מערבין עירובי תחומין (ועיין לקמן סימן תט"ו סעיף ב') אבל מעשרין את הדמאי וטומנין את החמין ומערבין עירובי חצירות (ועיין לקמן סימן שצ"ג). ומותר לומר לאינו יהודי בין השמשות להדליק נר לצורך שבת וכן לומר לו לעשות כל מלאכה שהיא לצורך מצוה או שהוא טרוד ונחפז עליה. הגה: וכן מי שקבל עליו שבת שעה או ב' קודם חשיכה יכול לומר לאינו יהודי להדליק הנר ושאר דברים שצריך (מהרי"ו סימן קי"ו) (ועיין לקמן סימן שמ"ב):

ב. יש אומרים שצריך להוסיף מחול על הקודש וזמן תוספת זה הוא מתחלת השקיעה שאין השמש נראית על הארץ עד זמן בין השמשות והזמן הזה שהוא ג' מילין ורביע רצה לעשותו כולו תוספת עושה רצה לעשות ממנו מקצת עושה ובלבד שיוסיף איזה זמן שיהיה ודאי יום מחול על הקודש. ושיעור זמן בין השמשות הוא ג' רבעי מיל שהם מהלך אלף ות"ק אמות קודם הלילה. הגה: ואם רוצה להקדים ולקבל עליו השבת מפלג המנחה ואילך הרשות בידו (טור ואגור בשם תוספות פרק תפלת השחר) (ועיין לקמן סימן רס"ז):

ג. מי שאינו בקי בשיעור זה ידליק בעוד שהשמש בראש האילנות ואם הוא יום המעונן ידליק כשהתרנגולין יושבים על הקורה מבעוד יום ואם הוא בשדה שאין שם תרנגולים ידליק כשהעורבים יושבים מבעוד יום:

ד. אחר עניית ברכו אף על פי שעדיין יום הוא אין מערבין ואין טומנין משום דהוא קבליה לשבת עליה ולדידן הוי אמירת מזמור שיר ליום השבת כעניית ברכו לדידהו:

סימן רסב – לקדש השבת בשולחן ערוך ובכסות נקיה, ובו ג' סעיפים

א. יסדר שלחנו ויציע המטות ויתקן כל ענייני הבית כדי שימצאנו ערוך ומסודר בבואו מבית הכנסת. הגה: ויהיה שלחנו ערוך כל יום השבת וכן המנהג ואין לשנות (טור סוף סימן רפ"ט ומרדכי סוף פרק כל כתבי והגהות מרדכי פרק כ"ט דשבת):

ב. ישתדל שיהיו לו בגדים נאים לשבת ואם אי אפשר לו לפחות ישלשל (פירוש ישלשלם כלפי מטה שיהיו ארוכים כמדת העשירים היושבים בביתם. רש"י שם) בגדיו למטה דרך כבוד:

ג. ילבש בגדיו הנאים וישמח בביאת שבת כיוצא לקראת המלך וכיוצא לקראת חתן וכלה דרבי חנינא מעטף וקאי בפניא דמעלי שבתא ואמר בואו ונצא לקראת שבת מלכתא. ר' ינאי אומר בואי כלה בואי כלה. הגה: וילביש עצמו בבגדי שבת מיד אחר שרחץ עצמו וזהו כבוד השבת ועל כן לא ירחץ לשבת אלא סמוך לערב שילביש עצמו מיד (הגהות מרדכי החדשים):

סימן רסג – מי ומי המדליקין, ואם טעו ביום המעונן, ובו י"ז סעיפים

א. יהא זהיר לעשות נר יפה ויש מכוונים לעשות שתי פתילות אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור. הגה: ויכולין להוסיף ולהדליק ג' או ד' נרות וכן נהגו. האשה ששכחה פעם אחת להדליק מדלקת כל ימיה ג' נרות (מהרי"ל) כי יכולין להוסיף על דבר המכוון נגד דבר אחר ובלבד שלא יפחות (אשר"י ומרדכי מסכת ראש השנה וריש פרק יום טוב):

ב. אחד האנשים ואחד הנשים חייבים להיות בבתיהם נר דלוק בשבת. אפילו אין לו מה יאכל שואל על הפתחים ולוקח שמן ומדליק את הנר שזה בכלל עונג שבת הוא:

ג. הנשים מוזהרות בו יותר מפני שמצויות בבית ועוסקות בצרכי הבית. אם אין ידו משגת לקנות נר לשבת ולקידוש היום נר שבת קודם וכן אם אין ידו משגת לקנות נר לשבת ונר לחנוכה נר שבת קודם משום שלום הבית דאין שלום בבית בלא נר (ואם אין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולקנות נר חנוכה עיין לקמן סימן תרע"ה):

ד. לא יקדים למהר להדליקו בעוד היום גדול שאז אינו ניכר שמדליקו לכבוד שבת וגם לא יאחר ואם רוצה להדליק נר בעוד היום גדול ולקבל עליו שבת מיד רשאי כי כיון שמקבל עליו שבת מיד אין זו הקדמה ובלבד שיהא מפלג המנחה ולמעלה שהוא שעה ורביע קודם הלילה. הגה: ועיין לקמן סימן רס"ז ואם היה הנר דלוק מבעוד היום גדול יכבנו ויחזור וידליקנו לצורך שבת (טור):

ה. כשידליק יברך ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של שבת, אחד האיש ואחד האשה גם ביום טוב צריך לברך להדליק נר של יום טוב. וביום הכיפורים בלא שבת יש מי שאומר שלא יברך ועיין לקמן סימן תר"י. הגה: יש מי שאומר שמברכין קודם ההדלקה ויש מי שאומר שמברך אחר ההדלקה (מרדכי סוף במה מדליקין) וכדי שיהא עובר לעשייתו לא יהנה ממנה עד לאחר הברכה ומשימין היד לפני הנר אחר הדלקה ומברכין ואחר כך מסלקין היד וזה מקרי עובר לעשייה וכן המנהג (מהרי"ל):

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עַמּוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה'א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו יוסף קארו

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה'א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

רבינו משה איסרליש

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון י'

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[10]
שבת פרשת
מקץ

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' מקץ

<u>המשך סימן רסג – מי ומי המדליקין, ואם טעו ביום המעונן</u>

ו. בחורים ההולכים ללמוד חוץ לביתם צריכים להדליק נר שבת בחדרם ולברך עליו אבל מי שהוא אצל אשתו אין צריך להדליק בחדרו ולברך עליו לפי שאשתו מברכת בשבילו:

ז. אורח שאין לו חדר מיוחד וגם אין מדליקין עליו בביתו צריך להשתתף בפרוטה:

ח. ב' או ג' בעלי בתים אוכלים במקום אחד יש אומרים שכל אחד מברך על מנורה שלו ויש מגמגם בדבר ונכון ליזהר בספק ברכות ולא יברך אלא אחד. הגה: אבל אנו אין נוהגין כן:

ט. המדליקין בזויות הבית ואוכלים בחצר אם אין הנרות ארוכות שדולקות עד הלילה הוי ברכה לבטלה:

י. לבעל הלכות גדולות כיון שהדליק נר של שבת חל עליו שבת ונאסר במלאכה ועל פי זה נוהגות קצת נשים שאחר שברכו והדליקו הנרות משליכות לארץ הפתילה שבידן שהדליקו בה ואין מכבות אותה ויש אומרים שאם תתנה קודם שהדליקה שאינה מקבלת שבת עד שיאמר החזן ברכו מועיל ויש אומרים שאינו מועיל לה ויש חולקים על בעל הלכות גדולות ואומרים שאין קבלת שבת תלוי בהדלקת הנר אלא בתפלת ערבית שכיון שאמר החזן ברכו הכל פורשין ממלאכתם ולדידן כיון שהתחילו מזמור שיר ליום השבת הוי כברכו לדידהו. הגה: והמנהג שאותה אשה המדלקת מקבלת שבת בהדלקה אם לא שתתנה תחלה ואפילו תנאי בלב סגי (מרדכי) אבל שאר בני הבית מותרין במלאכה עד ברכו ועיקר הדלקה תלויה בנרות שמדליקין על השלחן אבל לא בשאר הנרות שבבית (אור זרוע) וצריך להניח הנרות במקום שמדליקין לא להדליק במקום זה ולהניח במקום אחר (מרדכי פרק במה מדליקין):

יא. אף על פי שלא התפללו הקהל עדיין אם קדם היחיד והתפלל של שבת מבעוד יום חל עליו קבלת שבת ואסור בעשיית מלאכה ואפילו אם אומר שאינו רוצה לקבל שבת:

יב. אם רוב הקהל קבלו עליהם שבת המיעוט נמשכים אחריהם על כרחם:

יג. אדם שבא לעיר בערב שבת וכבר קבלו אנשי העיר עליהם שבת אף על פי שעדיין היום גדול אם היו עליו מעות או שום חפץ מניחו ליפול:

יד. אם ביום המעונן טעו צבור וחשבו שחשיכה והדליקו נרות והתפללו תפלת ערבית של שבת ואחר כך נתפזרו העבים וזרחה חמה אינם צריכים לחזור ולהתפלל ערבית אם כשהתפללו היה מפלג המנחה ולמעלה ואם יחיד הוא שטעה בכך צריך הוא לחזור ולהתפלל תפלת ערבית ולענין עשיית מלאכה בין צבור בין יחיד מותרים דקבלת שבת היתה בטעות ויש אומרים שאותם שהדליקו נרות אסורים בעשיית מלאכה ושאר אנשי הבית מותרין ויש אומרים שאותו נר שהודלק לשם שבת אסור ליגע בו ולהוסיף בו שמן ואפילו אם כבה אסור לטלטלו:

טו. מי ששהה להתפלל מנחה בערב שבת עד שקבלו הקהל שבת לא יתפלל מנחה באותו בית הכנסת אלא ילך חוץ לאותו בית הכנסת ויתפלל תפלה של חול והוא שלא קבל שבת עמהם אבל אם ענה וקבל שבת עמהם אינו יכול להתפלל תפלת חול אלא יתפלל ערבית שתים:

טז. אם בא לבית הכנסת סמוך לקבלת הצבור שבת מתחיל להתפלל מנחה ואף על פי שבעודו מתפלל יקבלו הצבור שבת אין בכך כלום הואיל והתחיל בהיתר:

יז. יש אומרים שמי שקבל עליו שבת קודם שחשכה מותר לומר לישראל חבירו לעשות לו מלאכה. הגה: ומותר ליהנות מאותה המלאכה בשבת וכל שכן במוצאי שבת. מי שמאחר להתפלל במוצאי שבת או שממשיך סעודתו בלילה מותר לומר לחבירו ישראל שכבר התפלל והבדיל לעשות לו מלאכתו להדליק לו נרות ולבשל לו ומותר ליהנות ולאכול ממלאכתו, כן נראה לי:

סימן רסד – דיני הפתילה והשמן, ובו י' סעיפים

א. אין עושין פתילה לנר של שבת בין נר שעל השלחן בין כל נר שמדליק בבית מדבר שהאור אינו נאחז בו אלא נסרך סביביו והשלהבת קופצת כגון צמר ושער וכיוצא בהם אלא מדבר שהאור נתלה בו כגון פשתן נפוצה ובגד שש וצמר גפן וקנבוס וכיוצא בהן. הגה: ואם הדליק בדברים האסורים אסור להשתמש לאורו (תשובת הרשב"א סימן קע"א) ויש אומרים דאם יש נר אחד מדברים המותרים מותר להשתמש לאור האחרים וכן דבר שאפשר בלא נר מותר לעשות אפילו אצל נרות האחרים ולצורך שבת יש להקל בדיעבד (הגהות מרדכי פרק קמא ופרק ב' דשבת):

ב. כרך דבר שמדליקין בו על דבר שאין מדליקין בו אם נתכוין להעבות (פירוש לעשותה עבה) הפתילה כדי להוסיף אורה אסור ואם נתכוון להקשות הפתילה כדי שתהא עומדת ולא תשלשל למטה מותר ומטעם זה מותר לכרוך דבר שמדליקין בו על גבי גמי או קש כדי ליתן הפתילה בעששית. הגה: נותנין גרגיר של מלח וגריס של פול על פי הנר בערב שבת כדי שיהא דולק יפה בשבת (מיימוני פרק ה' וטור):

ג. אין מדליקין נר לשבת אלא משמן הנמשך אחר הפתילה ולפיכך אין מדליקין בזפת ולא בשעוה ולא בשמן העשוי מצמר גפן ולא באליה ולא בחלב וכן אין מדליקין בעטרן מפני שריחו רע ויניחנו ויצא ולא בצרי מפני שריחו נודף שמא יסתפק ממנו ונמצא מתחייב משום מכבה:

ד. אפילו נתן מעט שמן זית בשמנים אלו שאינם נמשכים ואז נמשכין אין מדליקין בהם:

ה. חלב מהותך וקרבי דגים אין מדליקין בהם ואם נתן בהם מעט מאחת משמנים שמדליקין בהם מותר להדליק בהם:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעֲגַל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

עמ"י | עש"ו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון י"א

[11] שבת פרשת ויגש

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' ויגש

המשך סימן רסד – דיני הפתילה והשמן

ו. שאר כל השמנים חוץ מאלו מדליקים בהם ומכל מקום שמן זית מצוה מן המובחר:

ז. כרך זפת או שעוה או חלב סביב הפתילה מדליקין בהם:

ח. המדליק צריך שידליק רוב מה שיוצא מן הפתילה מהנר:

ט. אין צריך להבהב הפתילה (פירוש ענין הבהוב יפול על דבר שאינו נשרף לגמרי וגם לא קיים לגמרי) (אל תאכלו ממנו נא תרגום יונתן מהבהב). הגה: ומכל מקום נהגו להדליק הפתילה ולכבותה כדי שתהיה מחורכת ויאחז בה האור יפה (טור):

י. אין מדליקין בסמרטוטין אפילו מחורכין:

סימן רסה – דין כלים הנתנים תחת הנר, ובו ד' סעיפים

א. אין נותנין כלי מנוקב מלא שמן על פי הנר כדי שיהא נוטף בתוכו גזירה שמא יסתפק ממנו ויתחייב משום מכבה ואם חברו לו בסיד או בחרסית מותר דכיון שהוא כלי אחד בדיל מיניה משום איסור שבת:

ב. לא ימלא קערה שמן ויתננה בצד הנר ויתן ראש הפתילה בתוכה בשביל שתהא שואבת גזירה שמא יסתפק ממנו:

ג. אין נותנין כלי בשבת תחת הנר לקבל שמן הנוטף מפני שהוא מבטל כלי מהיכנו ומותר ליתנו מבעוד יום והשמן הנוטף אסור להסתפק ממנו בשבת. הגה: ואסור ליגע בנר דולק כשהוא תלוי אף על פי שאינו מטלטלו ואין בו משום מוקצה בנגיעה בעלמא מכל מקום אסור פן יתנדנד קצת מנגיעתו ויטה (אור זרוע):

ד. נותנים כלי תחת הנר לקבל נצוצות מפני שאין בהם ממש ואין כאן ביטול כלי מהיכנו אבל לא יתן לתוכו מים אפילו מבעוד יום מפני שמקרב זמן כיבוי הנצוצות ומכל מקום מותר ליתן מים בעששית שמדליקים בה בערב שבת כיון שאינו מתכוין לכבוי אלא להגביה השמן. הגה: ויש אומרים אפילו מתכוין לכיבוי שרי מאחר שאין המים בעין אלא תחת השמן לא הוי אלא גרם כיבוי וכן נוהגין (סמ"ג):

סימן רסו – דין מי שהחשיך לו בדרך, ובו י"ג סעיפים

א. מי שהיה בא בדרך וקדש עליו היום והיה עמו מעות ויש לו חמורו וגם יש עמו אינו יהודי לא יניח כיסו על חמורו מפני שהוא מצווה על שביתתו אלא נותן כיסו לאינו יהודי להוליכו לו ולמוצאי שבת לוקחו ממנו ואפילו לא נתן לו שכר על זה ואף על פי שנתנו לו משחשיכה מותר אבל אם מצא מציאה אינו יכול ליתנה לאינו יהודי אלא אם כן באה לידו מבעוד יום דהשתא הויא ככיסו:

ב. אם אין עמו אינו יהודי מניחו על חמורו וכדי שלא יהא חייב משום מחמר (פירוש מנהיג את החמור) אי איכא עקירה והנחה מניחו לאחר שעקרה יד ורגל ללכת דלאו עקירה היא וכשהיא עומדת נוטל הימנה ולאחר שתחזור ותעקר רגלה יניחנו ויש אומרים שצריך ליזהר מלהנהיגה בקול רם כל זמן שהכיס עליה. הגה: והוא לא ירכב על החמור אלא ילך ברגליו ואם הוא צריך לצאת חוץ לתחום מפני שמתיירא מן הלסטים או שאר סכנה ואפילו הוא תוך התחום יכול לישב על החמור ולרכוב (ריב"ש ובית יוסף בשם תשב"ץ):

ג. היה עמו חמורו וחרש שוטה וקטן יניחנו על החמור ולא יתננה לאחד מאלו:

ד. היה עמו חרש ושוטה יתננו לשוטה לפי שאין לו דעת כלל:

ה. שוטה וקטן יתננו לשוטה שהקטן יבא לכלל דעת חרש וקטן יתננו למי שירצה:

ו. ויש אומרים שכשנותנו לאחד מאלו מניחו עליו כשהוא מהלך ונוטלו ממנו כשהוא עומד. הגה: ודוקא כשנותן להם משחשכה אבל כשנותן להם מבעוד יום מותר בכל ענין:

ז. אם אין עמו שום אחד מכל אלו יטלטלנו פחות פחות מארבע אמות ודוקא כיסו או מציאה שבאה לידו אבל אם לא באה לידו לא:

ח. יש אומרים דדוקא מי שהחשיך לו בדרך שהיה סבור שעדיין יש שהות ביום אבל מי שיצא מביתו סמוך לחשכה ושכח והוציא לרשות הרבים לא התירו לו בשום אחד מהדרכים האלו:

ט. הגיע לחצר החיצונה המשתמרת נוטל מעל החמור כלים הנטלים ושאינם נטלים מתיר את החבלים והשקים נופלים ואם היתה טעונה כלי זכוכית שאסור לטלטלם כגון שהם כוסות של מקיזי דם שאין ראוים בשבת לכלום לפי שהם מאוסים ואם יפלו לארץ ישברו מניח תחתיהם כרים וכסתות. ודוקא במשאות קטנים שיכול לשמטן מתחתיהן אבל אם הם גדולים שאינו יכול לשמוט הכרים מתחתיהן אסור להניחם תחתיהן מפני שמבטל כלי מהיכנו (פירוש מהתשמיש שהיה מוכן לו) אלא פורקן בנחת שלא ישברו ולא יניחם על הבהמה משום צער בעלי חיים:

י. חשכה לו בדרך ותפלין בראשו או שיושב בבית המדרש בשדה וחשכה לו מניח ידו עליהם עד שמגיע לביתו ואם יש בית סמוך לחומה שנשמרים בתוכו מניחן שם:

יא. היתה חבילתו מונחת על כתפו וקידש עליו היום רץ תחתיה עד ביתו ודוקא רץ אבל לילך לאט לא כיון דלית היכירא אתי למעבד עקירה והנחה דזמנין קאי ולאו אדעתיה אבל רץ אית ליה היכירא וכי מטי לביתיה כי היכי דלא קאי פורתא ואשתכח דקא מעייל מרשות הרבים לרשות היחיד זורק לה כלאחר יד דהיינו שלא כדרך זריקה כגון מכתפיו ולאחריו:

יב. יש אומרים דדוקא בחבילה התירו לעשות כן אבל לא בכיסו ויש אומרים דהוא הדין לכיסו. הגה: ומי ששכח כיסו עליו בשבת אם הוא בביתו יכול לילך עמו לחדר להתיר חגורו וליפול שם להצניעו ואם הוא בשוק אסור להביאו לביתו רק מתיר חגורו בשוק והוא נופל ואומר לאינו יהודי לשמרו ואם מביאו אין לחוש (אגודה מסכת ביצה בית יוסף סימן ש"ט) ועיין לקמן סימן ש"י אם הכיס תפור בבגדו מה דינו:

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון י"ב

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[12]
שבת פרשת
ויחי

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' ויחי

המשך סימן רסו – דין מי שהחשיך לו בדרך

יג. מצא ארנקי בשבת אסור ליטלו אף על פי שירא פן יקדמנו אחר:

סימן רסז – דיני התפלה בערב שבת, ובו ג' סעיפים

א. בתפלת המנחה בערב שבת אין נופלין על פניהם:

ב. מקדימין להתפלל ערבית יותר מבימות החול ובפלג המנחה יכול להדליק ולקבל שבת בתפלת ערבית ולאכול מיד (ועיין לעיל סימן רל"ג כיצד משערין שיעור פלג המנחה):

ג. בברכת השכיבנו אינו חותם בה שומר עמו ישראל אלא כיון שהגיע לובצל כנפיך תסתירנו אומר ופרוס סכת שלום עלינו ועל ירושלים עירך ברוך אתה ה' הפורס סכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים:

סימן רסח – דין הטועה בתפלת השבת, ובו י"ג סעיפים

א. אומר ויכלו בתפלת ערבית:

ב. אם טעה והתחיל תפלת החול גומר אותה ברכה שנזכר בה שטעה ומתחיל של שבת לא שנא נזכר בברכת אתה חונן לא שנא נזכר בברכה אחת משאר הברכות בין בערבית בין בשחרית מוסף ומנחה ויש אומרים דבמוסף פוסק אפילו באמצע ברכה:

ג. אם היה סבור שהוא חול והתחיל אדעתא דחול ומיד כשאמר תיבת אתה נזכר קודם שאמר חונן הוה ליה התחיל בשל חול וגומר אותה ברכה אבל אם היה יודע שהוא שבת ושלא בכוונה התחיל תיבת אתה אפילו אם הוא בתפלת שחרית שאינה פותחת באתה אינו גומר ברכת אתה חונן דחשבינן ליה כטעה בתפלת שבת בין זו לזו. הגה: דהרי יכול לומר אתה קדשת או אתה אחד (תרומת הדשן סימן י"ד):

ד. מי שהתפלל תפלה של חול בשבת ולא הזכיר של שבת לא יצא ואם הזכיר של שבת בתוך שמונה עשרה אף על פי שלא קבע ברכה לשבת יצא. הגה: במוסף אפילו לא אמר רק ונעשה לפניך את חובותינו בתמידי יום ובקרבן מוסף יצא (בית יוסף בשם הרא"ש פרק מי שמתו):

ה. טעה והתפלל של חול בשבת ולא הזכיר של שבת אם עקר רגליו חוזר לראש ואם לא עקר רגליו אף על פי שסיים תפלתו אינו חוזר אלא לשל שבת. (ושליח ציבור ששכח של שבת בשחרית עיין סימן קכ"ו):

ו. הטועה בתפלת שבת והחליף של זו בזו אינו חוזר ויש אומרים שאם החליף של מוסף באחרת או אחרת בשל מוסף חוזר:

ז. חוזרים לומר ויכלו משום יום טוב שחל להיות בשבת שאין אומרים אותו בתפלה וגם להוציא למי שאינו יודע ואומרים אותו בקול רם ומעומד:

ח. ואומר שליח ציבור ברכה אחת מעין שבע ואין היחיד אומר אותה. הגה: מיהו אם היחיד רוצה להחמיר על עצמו יכול לאמרה בלא פתיחה ובלא חתימה וכן נוהגין הצבור לאמרה עם שליח ציבור בלא פתיחה וחתימה (אבודרהם וכל בו):

ט. יום טוב שחל להיות בשבת אינו מזכיר של יום טוב בברכה מעין שבע (פירוש ברכת אל עליון קונה וכו'):

י. אין אומרים ברכה מעין שבע בבית חתנים ואבלים דליכא טעמא דמאחרין לבוא שיהיו ניזוקין:

יא. אף בשבת שאחר יום טוב אומרים ברכה מעין שבע:

יב. אין לדבר בשעה שאומרים ויכלו ולא בשעה שאומר שליח ציבור ברכה מעין שבע:

יג. אם התפלל של חול ולא הזכיר של שבת או שלא התפלל כלל ושמע משליח ציבור ברכה מעין שבע מראש ועד סוף יצא:

סימן רסט – דין הקידוש בבית הכנסת, ובו סעיף אחד

א. נוהגין לקדש בבית הכנסת ואין למקדש לטעום מיין הקידוש אלא מטעימו לקטן דאין קידוש אלא במקום סעודה (ועיין לקמן סימן רע"ג) ומעיקרא לא נתקן אלא בשביל אורחים דאכלי ושתי בבי כנישתא להוציאם ידי חובתם ועכשיו אף על גב דלא אכלי אורחים בבי כנישתא לא בטלה התקנה זהו טעם המקומות שנהגו לקדש בבית הכנסת אבל יותר טוב להנהיג שלא לקדש בבית הכנסת וכן מנהג ארץ ישראל. הגה: ונהגו לעמוד בשעה שמקדשין בבית הכנסת:

סימן ער – לומר משנת במה מדליקין, ובו ב' סעיפים

א. נוהגים לומר פרק במה מדליקין והספרדים אומרים אותו קודם תפלת ערבית והוא הנכון:

ב. יש שאין אומרים אותו ביום טוב שחל להיות בערב שבת ויש שאין אומרים אותו בשבת של חנוכה. הגה: ואין נוהגין כן בחנוכה ובשבת של חול המועד אין אומרים אותו (מנהגים) וכן ביום טוב שחל להיות בשבת אין אומרים אותו (מהרי"ל הלכות סוכה):

סימן רעא – דיני קידוש על היין, ובו י"ז סעיפים

א. כשיבא לביתו ימהר לאכול מיד:

ב. נשים חייבות בקידוש אף על פי שהוא מצות עשה שהזמן גרמא (פירוש מצות עשה התלויה בזמן) משום דאיתקש זכור לשמור והני נשי הואיל ואיתנהו בשמירה איתנהו בזכירה ומוציאות את האנשים הואיל וחייבות מן התורה כמותם:

ג. אם אין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולהכין צרכי סעודה לכבוד הלילה ולכבוד היום ולקידוש היום מוטב שיקנה יין לקידוש הלילה ממה שיכין צרכי הסעודה או ממה שיקנה יין לצורך היום והא דתניא כבוד יום קודם לכבוד לילה היינו דוקא בשאר צרכי סעודה אבל אם אין לו אלא כוס אחד לקידוש כבוד לילה קודם לכבוד יום:

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון י"ג

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[13]
שבת פרשת
שמות

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור
עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' שמות

המשך סימן רעא – דיני קידוש על היין

ד. אסור לטעום כלום קודם שיקדש אפילו מים ואפילו אם התחיל מבעוד יום צריך להפסיק שפורס מפה ומקדש ואם היו שותים יין תחלה אינו אומר אלא קידוש בלבד בלא ברכת היין ואחר כך מברך ברכת המוציא ואם אין לו יין ומקדש על הפת אינו מברך המוציא ויש אומרים שאף כשמקדש על היין אינו מברך המוציא:

ה. שנים שהיו שותים ואמרו בואו ונקדש קידוש היום נאסר עליהם לשתות עד שיקדשו ואם רצו לחזור ולשתות קודם שיקדשו אף על פי שאינם רשאים צריכים לחזור ולברך תחלה בורא פרי הגפן ואחר כך ישתו. הגה: אדם ששכח לקדש עד לאחר שברך ברכת המוציא ונזכר קודם שאכל יקדש על הפת ואחר כך יאכל אבל בהבדלה יאכל תחלה דהרי אין מבדילין על הפת (הגהות אלפסי ומרדכי פרק ב"מ):

ו. אם גמר סעודתו וקידש היום קודם שברך ברכת המזון מברך ברכת המזון על כוס ראשון ואחר כך אומר קידוש היום על כוס שני וצריך להזכיר של שבת בברכת המזון אף על פי שמברך קודם קידוש. הגה: ויש אומרים דאינו מזכיר של שבת דאזלינן בתר תחלת הסעודה וכן עיקר כמו שנתבאר לעיל סוף סימן קפ"ח ויש מחלוקת אם יטעום מכוס של ברכת המזון קודם שיקדש גם אם צריך לאכול מעט אחר הקידוש כדי שיהא הקידוש במקום סעודה. ויש אומרים דאף בגמר סעודתו אינו מברך ברכת המזון תחלה אלא פורס מפה ומקדש ומברך המוציא ואוכל מעט ואחר כך מברך ברכת המזון. הגה: והכי נהוג להוציא את נפשו מפלוגתת סברא ראשונה:

ז. אף על פי שאסור לו לטעום קודם קידוש אם טעם מקדש:

ח. אם לא קידש בלילה בין בשוגג בין במזיד יש לו תשלומין למחר כל היום. הגה: ואומר כל הקידוש של לילה (בית יוסף) מלבד ויכלו (אורח חיים בשם תוספות):

ט. צריך שתהיה מפה על השלחן תחת הפת ומפה אחרת פרוסה על גביו:

י. מקדש על כוס מלא יין שלא יהיה פגום וטעון כל מה שטעון כוס של ברכת המזון ואומר ויכלו מעומד ואחר כך אומר בורא פרי הגפן ואחר כך קידוש. הגה: ויכול לעמוד בשעת הקידוש ויותר טוב לישב (כל בו) ונוהגים לישב אף בשעה שאומר ויכלו רק כשמתחילין עומדין קצת לכבוד השם כי מתחילין יום הששי ויכלו השמים ונרמז השם בראשי תיבות. וכשמתחיל יתן עיניו בנרות (מהרי"ל ושכל טוב) ובשעת הקידוש בכוס של ברכה וכן נראה לי עיין לעיל סימן קפ"ג סעיף ד':

יא. אם אין לו אלא כוס אחד מקדש בו בלילה ואינו טועם ממנו שלא יפגימנו אלא שופך ממנו לכוס אחר וטועם יין של קידוש מהכוס השני ולמחר מקדש במה שנשאר בכוס ראשון ואם לא היה בו אלא רביעית בצמצום ונחסר ממנו בלילה מוזגו למחר להשלימו לרביעית והיינו דוקא כשיש לו כוס אחר להבדלה שאם לא כן מוטב שיניחנה להבדלה שאי אפשר בפת משיקדש עליו ולא יהא לו יין להבדלה ואם יש לו שני כוסות מצומצמים אחר מזיגה יקדש בלילה באחד ויבדיל על השני ולא יקדש ביום דקידוש הלילה עדיף:

יב. אחר שקידש על כוס נוטל ידיו ומברך על נטילת ידים ואם נטל ידיו קודם קידוש גלי דעתיה דריפתא חביבא ליה לא יקדש על היין אלא על הפת. הגה: ויש אומרים דלכתחלה יש ליטול ידיו קודם הקידוש ולקדש על היין (הרא"ש ומרדכי פרק ערבי פסחים ורשב"א והגהות מיימוני פרק כ"ט והטור) וכן המנהג פשוט במדינות אלו ואין לשנות רק בליל פסח כמו שיתבאר סימן תע"ג:

יג. צריך לשתות מכוס של קידוש כמלא לוגמיו דהיינו כל שיסלקנו לצד אחד בפיו ויראה מלא לוגמיו והוא רובו של רביעית:

יד. אם לא טעם המקדש וטעם אחד מהמסובין כמלא לוגמיו (פירוש מלא פיו) יצא ואין שתיית שנים מצטרפת למלא לוגמיו ומכל מקום מצוה מן המובחר שיטעמו כולם ויש אומרים דכיון שבין כולם טעמו כמלא לוגמיו יצאו דשתיית כולם מצטרפת לכשיעור והגאונים סוברים שאם לא טעם המקדש לא יצא וראוי לחוש לדבריהם ודוקא בקידוש אבל בשאר דברים הטעונים כוס מודים הגאונים דסגי בטעימת אחר:

טו. קידש וקודם שטעם הפסיק בדיבור חוזר ומברך בורא פרי הגפן ואין צריך לחזור ולקדש והוא הדין אם נשפך הכוס קודם שיטעום ממנו יביא כוס אחר ומברך עליו בורא פרי הגפן ואין צריך לחזור ולקדש:

טז. לא יטעמו המסובין קודם שיטעום המקדש אם הם זקוקים לכוסו ששופך ממנו לכוסות שבידם ריקנים או פגומים אבל אם היו להם כוסות יין שאינם פגומים רשאים לשתות קודם שישתה המקדש:

יז. אין צריך לשפוך מכוס המקדש לכוסות יין שלפני המסובין אלא אם כן היו פגומים שאז צריך לשפוך לכל כוס וכוס כדי שישתו כלם מכוס שאינו פגום:

סימן רעב – על איזה יין מקדשים, ובו י' סעיפים

א. אין מקדשין על יין שריחו רע אף על גב דריחיה וטעמיה חמרא ולא על יין מגולה אפילו האידנא דלא קפדינן אגילוי. הגה: ואין מקדשין על היין דריחיה חמרא וטעמיה חלא (טור):

ב. יין מגתו מקדשין עליו וסוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום:

ג. מקדשין על יין שבפי החבית אף על פי שיש בו קמחין, הגה: ויש אוסרין לקדש עליו אלא יסננו תחלה להעביר הקמחין (הגהות מרדכי פרק המוכר פירות ובית יוסף בשם אורחות חיים ותוספות), ועל יין שבשולי החבית אף על פי שיש בו שמרים ועל יין שחור ועל יין מתוק ועל יין דריחיה חלא וטעמיה חמרא ומכל מקום מצוה לברור יין טוב לקדש עליו:

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

עש"ו

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון י"ד

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[14]
שבת פרשת
וארא

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' וארא

המשך סימן רעב – על איזה יין מקדשים

ד. מקדשין על יין לבן והרמב"ן פוסלו לקידוש אפילו בדיעבד אבל מבדילין עליו ומנהג העולם כסברא ראשונה:

ה. יין חי אפילו אם הוא חזק דדרי (פירוש שראוי למזוג) על חד תלת מיא מקדשין עליו ומכל מקום יותר טוב למזגו ובלבד שיהא מזוג כראוי. הגה: ויינות שלנו יותר טובים הם בלא מזיגה (טור):

ו. יין צמוקים מקדשין עליו. (והוא שיש בהן לחלוחית קצת בלא שרייה) (טור):

ז. שמרי יין או חרצנים שנתן עליהם מים אם ראוי לברך עליהם בורא פרי הגפן מקדשין עליו (ועיין לעיל סימן ר"ד סעיף ה'):

ח. מקדשין על יין מבושל ועל יין שיש בו דבש ויש אומרים שאין מקדשין עליהם. הגה: והמנהג לקדש עליו אפילו יש לו יין אחר רק שאינו טוב כמו המבושל או שיש בו דבש (אגור):

ט. במקום שאין יין מצוי יש אומרים שמקדשין על שכר ושאר משקין חוץ מן המים ויש אומרים שאין מקדשין ולהרא"ש בלילה לא יקדש על השכר אלא על הפת ובבוקר יותר טוב לקדש על השכר שיברך עליו שהכל קודם ברכת המוציא שאם יברך על הפת תחלה אין כאן שום שינוי ודברי טעם הם. הגה: וכן המנהג פשוט כדברי הרא"ש ואם יין בעיר לא יקדש על הפת ומי שאינו שותה יין משום נדר יכול לקדש עליו וישתו אחרים המסובין עמו ואם אין אחרים עמו יקדש על הפת ולא על היין או ישמע קידוש מאחרים (הגהות מיימוני פרק כ"ט דמחזר אחר יין ותשובת מיימוני סוף הפלאה סימן ד' דיקדש על הפת לכן צריך לומר החילוק אם אוכל לבדו ואם אוכל עם אחרים):

י. ברכת יין של קידוש פוטרת יין שבתוך הסעודה ואינו טעון ברכה לאחריו דברכת המזון פוטרתו בין שהוא על הכוס בין שאינו על הכוס (ועיין לעיל סימן קע"ד סעיף ו'):

סימן רעג – שיהיה הקידוש במקום סעודה, ובו ז' סעיפים

א. אין קידוש אלא במקום סעודה ובבית אחד מפנה לפנה חשוב מקום אחד שאם קידש לאכול בפנה זו ונמלך לאכול בפנה אחרת אפילו הוא טרקלין גדול אינו צריך לחזור ולקדש. הגה: ומבית לסוכה חשוב כמפנה לפנה (מרדכי פרק ערבי פסחים). ויש אומרים שכל שרואה מקומו אפילו מבית לחצר אינו צריך לחזור ולקדש ויש אומרים שאם קידש במקום אחד על דעת לאכול במקום אחר שפיר דמי (ועיין לעיל ריש סימן קע"ח) והוא שיהיו שני המקומות בבית אחד כגון מחדר לחדר או מאיגרא לארעא (וכן עיקר):

ב. אם קידש בבית אחד על מנת לאכול שם ואחר כך נמלך לאכול במקום אחר צריך לחזור ולקדש במקום שרוצה לאכול שם:

ג. אם קידש ולא סעד אף ידי קידוש לא יצא. הגה: וצריך לאכול במקום קידוש לאלתר או שיהא בדעתו לאכול שם מיד אבל בלאו הכי אפילו אכל במקום קידוש אינו יוצא (מהר"י מולון) ואם היה בדעתו שלא לאכול שם מיד ונמלך ואכל יצא (בית יוסף סוף הסימן):

ד. יכול אדם לקדש לאחרים אף על פי שאינו אוכל עמהם דלדידהו הוי מקום סעודה ואף על גב דבברכת היין אינו יכול להוציא אחרים אם אינו נהנה עמהם כיון דהאי בורא פרי הגפן הוא חובה לקידוש כקידוש היום דמי ויכול להוציאם אף על פי שאינו נהנה. הגה: ואפילו בקידוש של יום בשחרית בשבת מותר לעשות כן (רבינו ירוחם ובית יוסף בשם הרי"ף והרא"ש והטור סימן תפ"ד). והוא שאינם יודעים ואם עדיין לא קידש לעצמו יזהר שלא יטעום עמהם שאסור לו לטעום עד שיקדש במקום סעודתו:

ה. כתבו הגאונים הא דאין קידוש אלא במקום סעודה אפילו אכל דבר מועט או שתה כוס יין שחייב עליו ברכה יצא ידי קידוש במקום סעודה וגומר סעודתו במקום אחר ודוקא אכל לחם או שתה יין אבל אכל פירות לא. הגה: ולפי זה היה מותר למוהל ולסנדק לשתות מכוס של מילה בשבת בשחרית אם שותין כשיעור (בית יוסף) אבל נהגו ליתן לתינוק (הגהות מיימוני פרק כ"ט):

ו. ואם קידש בביתו ושמע שכנו ושלחנו ערוך לפניו יוצא בו דשפיר הוי מקום סעודה וכגון שנתכוין השומע לצאת ומשמיע להוציא:

ז. יש אומרים שאין מקדשין אלא לאור הנר ויש אומרים שאין הקידוש תלוי בנר ואם הוא נהנה בחצר יותר מפני האויר או מפני הזבובים מקדש בחצר ואוכל שם אף על פי שאינו רואה הנר שהנרות לעונג נצטוו ולא לצער והכי מסתברא:

סימן רעד – דיני בציעת הפת בשבת, ובו ד' סעיפים

א. בוצע על שתי ככרות (שלימות) שאוחז שתיהן בידו ובוצע התחתונה. הגה: ודוקא בלילי שבת (דברי עצמו) אבל ביום השבת או בלילי יום טוב בוצע על העליונה (כל בו והגהות מיימוני פרק ח' מהלכות חמץ ומצה) והטעם הוא על דרך הקבלה:

ב. מצוה לבצוע בשבת פרוסה גדולה שתספיק לו לכל הסעודה (ועיין לעיל סימן קס"ז):

ג. אין המסובין רשאין לטעום עד שיטעום הבוצע ואם יש לפני כל אחד לחם משנה יכולים לטעום אף על פי שעדיין לא טעם הוא:

ד. סעודה זו ושל שחרית אי אפשר לעשותה בלא פת:

סימן רעה – דברים האסורים לעשות לאור הנר בשבת, ובו י"ב סעיפים

א. אין פולין (פירוש לבער את הכנים מהבגדים תרגום בערתי הקדש פליתי) ואין קורין בספר לאור הנר ואפילו אינו מוציא בפיו שמא יטה ואפילו הוא גבוה עשר קומות שאינו יכול ליגע אליו שלא חלקו חכמים בדבר ומטעם זה יש לאסור אפילו הוא בעששית או קבוע בחור שבכותל וכן בנר של שעוה:

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

כל השומר שבת כהלכתו

מוחלין לו על כל עוונותיו

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **גליון י"ד – שבת פרשת וארא [14]** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

עמ"י

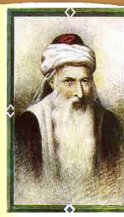

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ט"ו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[15]
שבת פרשת
בא

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' בא

המשך סימן רעה – דברים האסורים לעשות לאור הנר בשבת

ב. ודוקא אחד אבל שנים קורין ביחד שאם בא האחד להטות (פירוש להטות הנר כדי שיגיע השמן לפתילה) יזכירנו חבירו והוא שקורין בענין אחד שאז ישגיח האחד במה שיעשה חבירו אבל בשני ענינים לא. הגה: ויש אומרים דבשני ספרים אפילו בענין אחד אסור (בית יוסף) ולכן אסור לומר פיוטים בליל יום טוב שחל להיות בשבת בבית הכנסת וכן נהגו (מרדכי וסה"ת וסמ"ג והגהות):

ג. אם יש אחר עמו אפילו אינו קורא ואומר לו תן דעתך עלי שלא אטה מותר והוא הדין אם אומר כן לאשתו:

ד. אדם חשוב שאין דרכו בחול להטות מותר בכל גוונא:

ה. במדורה אפילו עשרה אין קורין משום דהואיל ויושבים רחוקים זה מזה ועוד שזנבות האודים סמוכים להם אין זה מכיר כשבא חבירו להבעיר ולחתות:

ו. תינוקות של בית רבן קורין לאור הנר מפני שאימת רבן עליהם:

ז. מותר לקרות במה מדליקין לאור הנר שהרי הוא מזכיר איסור שבת ואיך ישכח:

ח. נוהגים לקרות בליל יום כיפור במחזורים מפני שאימת יום הכיפורים עליהם:

ט. ליל פסח שחל להיות בשבת מותר לקרות ההגדה בספר משום דהוי כעין ראשי פרקים דאין עם הארץ שלא תהא שגורה בפיו קצת:

י. הרב יכול לראות לאור הנר מהיכן יקראו התינוקות ולסדר ראשי הפרשיות בפיו בספר וקורא כל שאר הפרשה על פה וראשי פרשיות לאו דוקא אלא כל שיודע הפרשה על פה ובקצת צריך לראות בספר שרי שמאחר שאינו מעיין בספר תמיד אית ליה היכירא ולא אתי להטויי:

יא. כלים הדומים זה לזה וצריך עיון להבחין ביניהם אסור לבדקן לאור הנר ואפילו להבחין בין בגדיו לבגדי אשתו אם הם דומים אסור לבדוק:

יב. שמש שאינו קבוע אסור לו לבדוק כוסות וקערות לאור הנר מפני שאינו מכירן בין בנר שמן זית בין בנר של נפט (פירוש מין זפת לבן וריחו רע) שאורו רב. הגה: ויש מתירין בשל נפט אפילו בשמש שאינו קבוע (טור ובית יוסף בשם הפוסקים). אבל שמש קבוע מותר לו לבדוק לאור הנר כוסות מפני שאינו צריך עיון הרבה ואם היה נר של שמן זית אין מורין לו לבדוק ואף על פי שהוא מותר גזירה שמא יסתפק ממנו. הגה: נהגו לכסות הקטנים שלא יהיו ערומים בפני הנרות משום ביזוי מצוה וכן כתב הרוקח:

סימן רעו – דיני נר שהדליק אינו יהודי בשבת, ובו ה' סעיפים

א. אינו יהודי שהדליק את הנר בשביל ישראל אסור לכל אפילו למי שלא הודלק בשבילו. הגה: ואין חילוק בזה בין קצב לו שכר או לא קצב או שעשאו בקבלנות או בשכירות דהואיל והישראל נהנה ממלאכה עצמה בשבת אסור בכל ענין (הגהות אשירי פרק קמא דשבת ובית יוסף בשם סמ"ג וסה"ת). אבל אם הדליקו לצרכו או לצורך חולה ישראל אפילו אין בו סכנה, הגה: או לצורך קטנים דהוא כחולה שאין בו סכנה (מרדכי פרק קמא דשבת), מותר לכל ישראל להשתמש לאורו והוא הדין לעושה מדורה לצרכו או לצורך חולה ויש אוסרים במדורה משום דגזרינן שמא ירבה בשבילו. הגה: מיהו אם עשה אינו יהודי בבית ישראל מדעתו אין הישראל צריך לצאת אף על פי שנהנה מן הנר או מן המדורה (טור):

ב. ישראל ואינו יהודי שהסבו יחד והדליק אינו יהודי נר אם רוב אינם יהודים מותר להשתמש לאורו ואם רוב ישראל או אפילו מחצה על מחצה אסור ואם יש הוכחה שלצורך אינו יהודי מדליקה כגון שאנו רואים שהוא משתמש לאורה אף על פי שרוב ישראל מותר. הגה: יש אומרים דמותר לומר לאינו יהודי להדליק לו נר לסעודת שבת משום דסבירא ליה דמותר אמירה לאינו יהודי אפילו במלאכה גמורה במקום מצוה (ר"ן סוף פרק ר' אליעזר דמילה בשם העיטור) שעל פי זה נהגו רבים להקל בדבר לצוות לאינו יהודי להדליק נרות לצורך סעודה בפרט בסעודת חתונה או מילה ואין מוחה בידם ויש להחמיר במקום שאין צורך גדול דהא רוב הפוסקים חולקים על סברא זו. ועיין לקמן סימן ש"ז (סעיף ה'):

ג. אם אומר אדם לעבדו או לשפחתו לילך עמו והדליקו הנר אף על פי שגם הם צריכים לו אין זה לצורך האינו יהודי כיון שעיקר ההליכה בשביל ישראל. הגה: ומותר לומר לאינו יהודי לילך עמו ליטול נר דלוק כבר הואיל ואינו עושה רק טלטול הנר בעלמא (רבינו ירוחם והגהות מרדכי פרק קמא דשבת והגהות מיימוני פרק ו'):

ד. אם יש נר בבית ישראל ובא אינו יהודי והדליק נר אחר מותר להשתמש לאורו בעוד נר ראשון דולק אבל לאחר שיכבה הראשון אסור להשתמש לאור השני וכן אם נתן שמן בנר הדולק מותר להשתמש עד כדי שיכלה השמן שהיה בו כבר ואחר כך אסור. הגה: ומותר למחות באינו יהודי שבא להדליק נר או להוסיף שמן (טור):

ה. בארצות קרות מותר לאינו יהודי לעשות מדורה בשביל הקטנים ומותרין הגדולים להתחמם בו ואפילו בשביל הגדולים מותר אם הקור גדול שהכל חולים אצל הקור ולא כאותם שנוהגים היתר אף על פי שאין הקור גדול ביום ההוא:

סימן רעז – שלא לגרום כיבוי הנר, ובו ה' סעיפים

א. נר שמונח אחורי הדלת אסור לפתוח הדלת (כדרכו) (רמב"ם פרק ה' ומרדכי פרק כ"ב ובית יוסף בשם סמ"ג) שמא יכבנו הרוח. אבל לנעול הדלת כנגדו מותר (תרומת הדשן סימן כ"ט) והוא הדין בחלון שכנגד הנר שעל השלחן (מרדכי פרק כ"ב ובית יוסף בשם תוספות וטור). ואם הוא קבוע בכותל שאחורי הדלת אסור לפתוח הדלת ולנעלו כדרכו שמא תהא הדלת נוקשת עליו ותכבנו אלא פותח ונועל בנחת ואם הוא קבוע בדלת עצמו שפתיחתו ונעילתו מקרב השמן לנר או מרחיקו ממנו אסור לפתחו ולנעלו. הגה: ובנר של שעוה מותר לפתוח ולנעול אף על פי שהוא קבוע בדלת (בית יוסף):

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעֲגַל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

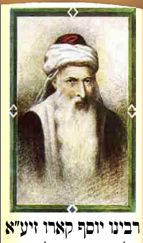

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון ט"ז

[16] שבת פרשת בשלח

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' בשלח

המשך סימן רעז – שלא לגרום כיבוי הנר

ב. אסור לפתוח הדלת כנגד המדורה שהיא קרובה קצת אל הדלת ואפילו אין שם אלא רוח מצויה אבל אם היה פתוח כנגדה מותר לסגרו ואין בו משום מכבה:

ג. שכח נר על הטבלא מנער את הטבלא והוא נופל אפילו אם הוא דולק רק שלא יכוין לכבותו. הגה: וטוב לעשותו על ידי אינו יהודי במקום שאינו צריך כל כך (כל בו), ובלבד שיהא נר של שעוה וכיוצא בו או שלא יהא בו שמן אבל אם יש בו שמן אי אפשר שלא יקרבנו אל הפתילה ונמצא מבעיר ואם הניחו עליה מדעת אסור לנערה שהרי הטבלא היא בסיס (פירוש דבר הנושא דבר אחר תרגום ואת כנו וית בסיסיה) לדבר האסור. הגה: ומכל מקום מותר ליגע בטבלא הואיל ואינו מטלטל הנר והוא הדין שמותר ליגע במנורה שבבית הכנסת והנרות דולקות עליו ובלבד שלא ינענע (מרדכי פרק כ"ב):

ד. מותר להניח נר של שבת מבעוד יום על גבי אילן וידלק שם בשבת דליכא למיחש דלכשיכבה לשקליה מיניה ונמצא משתמש במחובר אבל אין מניחין נר של יום טוב על גבי אילן דשקיל ומנח ליה ונמצא משתמש באילן:

ה. מותר לכפות קערה על גבי הנר בשבת כדי שלא יאחוז האור בקורה:

סימן רעח – שיכול לכבות הנר בשביל החולה, ובו סעיף אחד

א. מותר לכבות הנר בשביל שיישן החולה שיש בו סכנה:

סימן רעט – דיני טלטול הנר בשבת, ובו ז' סעיפים

א. נר שהדליקו בו באותה שבת אף על פי שכבה אסור לטלטלו וכן מותר השמן שבנר שהדליקו בו באותה שבת אסור לטלטלו ולהסתפק ממנו באותה שבת:

ב. נר זה שאמרנו שאסור לטלטלו אפילו לצורך גופו ולצורך מקומו אסור ויש מי שהתיר ולא נראו דבריו. הגה: ויש אומרים דמי שהוא איסטניס והנר מאיס עליו מותר להוציאו דהוי לדידיה כגרף של רעי והמחמיר לא הפסיד (מרדכי ריש ביצה):

ג. לטלטל נר על ידי שנותנין עליו לחם בשבת אסור ואם נתן עליו הלחם מבעוד יום יש מי שמתיר לטלטלו בשבת על ידי לחם זה ואין לסמוך עליו:

ד. אם התנה מערב שבת על נר זה שיטלטלנו משיכבה מותר לטלטלו אחר שכבה. הגה: ויש אומרים דלא מהני תנאי וכן נוהגין במדינות אלו ודין התנאי עיין לקמן סימן תרל"ח (הגהות אשירי פרק כירה ורבינו ירוחם חלק ב' וכל בו) ונוהגין לטלטלו על ידי אינו יהודי ואין בזה משום איסור אמירה לאינו יהודי הואיל והמנהג כך הוי כאלו התנה עליו מתחלה ושרי. כן נראה לי:

ה. נר שהדליקו בשבת לחיה ולחולה וילדה החיה ונתרפא החולה מותר לטלטלו אם כבה והוא הדין למדליק בשבת בשוגג וכבה שמותר לטלטלו:

ו. נר שלא הדליקו בו באותה שבת אפילו הוא של חרס דמאיס ואפילו הוא של נפט דמסריח מותר לטלטלו דמוקצה מחמת מיאוס מותר:

ז. מנורה בין גדולה בין קטנה אם היא של פרקים אין מטלטלין אותה דחיישינן שמא תפול ותתפרק ויחזירנה ונמצא עושה כלי ואפילו אם אינה של פרקים אלא יש בה חריצים סביב ודומה לשל פרקים אסור לטלטלה:

סימן רפ – תשמיש המטה בשבת, ובו ב' סעיפים

א. תשמיש המטה מתענוגי שבת הוא לפיכך עונת תלמידי חכמים הבריאים מליל שבת לליל שבת:

ב. מותר לבעול לכתחלה בתולה בשבת ואין בו משום חובל ולא משום צער לה:

סימן רפא – שלא יכרע בולך אנחנו מודים, ובו סעיף אחד

א. אין לשחות בולך לבדך אנחנו מודים שאין לשחות אלא במקומות שאמרו חכמים. הגה: ונוהגים שבשבת מאחרין יותר לבוא לבית הכנסת מבחול משום דבתמיד של ימות החול נאמר בבוקר ואצל שבת נאמר וביום השבת דמשמע איחור (מרדכי פרק כ"ב) ונוהגין להרבות בזמירות של שבת כל מקום לפי מנהגו ובכל דבר אם לא אמרו אין מחזירין אותו מלבד אם לא אמר לאל אשר שבת וכו' מחזירין אותו ויש להאריך ולהנעים בזמירות ואין למחות במאריך בהם אף על פי שהמוחה מכוין משום ביטול תורה (אור זרוע) ומכל מקום בשבת ויום טוב לא יאריך יותר מדאי כדי שיאכלו קודם שעה ששית כדלקמן סימן רפ"ח:

סימן רפב – קריאת התורה והמפטיר בשבת, ובו ז' סעיפים

א. מוציאין ספר תורה וקורין בו שבעה ואם רצה להוסיף מוסיף. הגה: והוא הדין ביום טוב מותר להוסיף על מנין הקרואים (רמב"ם פרק י"ב מהלכות תפלה ותשובת מהר"ם ובית יוסף) ויש אומרים דביום טוב אין להוסיף (ר"ן פרק הקורא) וכן נהגו במדינות אלו מלבד בשמחת תורה שמוסיפין הרבה גם בכל יום טוב אין המפטירין ממנין הקרואים כדלקמן:

ב. מותר לקרות עולים הרבה אף על פי שקרא זה מה שקרא זה וחוזר ומברך אין בכך כלום. הגה: ויש אוסרים (מרדכי סוף מגילה) וכן נהגו במדינות אלו חוץ מבשמחת תורה שנהגו להרבות בקרואים ונהגו כסברא הראשונה:

ג. הכל עולים למנין שבעה אפילו אשה וקטן שיודע למי מברכין אבל אמרו חכמים אשה לא תקרא בצבור מפני כבוד הצבור. הגה: ואלו דוקא מצטרפים למנין הקרואים אבל לא שיהיו כולם נשים או קטנים (ר"ן וריב"ש). ודין עבד כנעני כדין אשה אבל אם אמו מישראל מותר לעלות (הגהות מיימוני פרק י"ב מהלכות תפלה). ואסור לקרות בראש מגולה ואין איסור לקרות עם הארץ נכבד עשיר וגדול הדור לפני תלמיד חכם כי אין זה בזיון לתלמיד חכם רק כבוד לתורה שמתכבדת באנשים גדולים (אור זרוע). וממזר מותר לעלות לספר תורה (מהר"א מפראג). ועיין לעיל סימן קל"ז מסדר הקרואים:

עמ"י

עש"ו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון י"ז

[17] שבת פרשת יתרו

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' יתרו

המשך סימן רפב – קריאת התורה והמפטיר בשבת

ד. נוהגים לקרות שבעה ולגמור עמהם הפרשה ואומר קדיש וחוזר וקורא עם המפטיר מה שקרא השביעי. הגה: וכן נוהגים ביום טוב שאין מפטיר ממנין הקרואים אבל בחול שאסור להוסיף על מנין הקרואים השלישי הוא מפטיר וביום שמוציאין ב' ספרים או ג' המפטיר קורא באחרונה וקטן יכול לקרות בפרשת המוספין או בד' פרשיות שמוסיפין באדר וכן נוהגים (ר"ן ומרדכי פרק ב' דמגילה) אף על פי שיש חולקים ואומרים קדיש קודם שעולה המפטיר ואין חילוק בזה בין הוסיפו על מנין הקרואים או לא ובין מוציאין ספר תורה אחד או שנים (בית יוסף בשם הר"ר ישעיה והרא"ש ורבינו ירוחם):

ה. אם לא נמצא מי שיודע להפטיר אלא אחד מאותם שעלו לקרות בתורה וכבר אמר שליח ציבור קדיש אחר קריאת הפרשה זה שרוצה להפטיר צריך לחזור ולקרות ויברך על קריאתו תחלה וסוף. הגה: אבל אם לא אמר קדיש יפטיר מי שעלה לשביעי אם יודע ואם יש אחרים שיודעים להפטיר לא יפטיר מי שעלה כבר (אור זרוע):

ו. אם טעה שליח ציבור וסיים הפרשה עם הששי ואמר קדיש אין צריך לקרות עוד אחר אלא יקרא עם המפטיר מה שקרא עם הששי דקיימא לן מפטיר עולה למנין שבעה:

ז. קרא הפרשה בתפלת שחרית בשבת ודילג פסוק אחד חוזר וקורא הוא ושנים עמו ואפילו הפטיר והתפלל מוסף חוזר וקורא:

סימן רפג – למה אין מוציאין שני ספרי תורה בשבת, ובו סעיף אחד

א. מה שאין מוציאין בשבת ספר שני לקרות פרשת המוספים מפני שאין בה אלא שני פסוקים:

סימן רפד – דיני הפטורה וברכותיה, ובו ז' סעיפים

א. מפטירין בנביא מענינה של פרשה ואין פוחתין מכ"א פסוקים אלא אם כן סליק ענינא בבציר מהכי כגון עולותיכם ספו על זבחיכם. הגה: ודוקא בשבת בעינן כ"א פסוקים ג' פסוקים לכל אחד מן הקרואים אבל ביום טוב שקורין ה' סגי בט"ו פסוקים (מהר"ם פאדוא"ה) ולא נתקנה ההפטורה רק בצבור אחר שקראו בתורה (תשובת הרמב"ן סימן קצ"ט) אבל בלאו הכי אסור לקרות עם הברכות שלפניה ולאחריה אבל בלא ברכה שרי (בית יוסף):

ב. אם חל ראש חודש בשבת אין המפטיר מזכיר של ראש חודש כלל ויש אומרים שאף על פי שאינו מזכיר בחתימה של ראש חודש מזכירין אותו בתוך הברכה שאומר את יום המנוח הזה ואת יום ראש חודש הזה והמנהג כסברא הראשונה:

ג. צריך לכוין לברכות הקוראים בתורה ולברכות המפטיר ויענה אחריהם אמן ויעלו לו להשלים מנין מאה ברכות שחיסר מנינם בשבת:

ד. קטן יכול להפטיר. הגה: ואם קראו למפטיר מי שאינו יודע לומר ההפטורה יכול אחר לאומרה אבל לכתחלה אסור לעשות כן:

ה. אם נשתתק המפטיר באמצע ההפטורה הבא לסיימה לא יתחיל ממקום שפסק הראשון אלא צריך לחזור להתחיל ממקום שהתחיל הראשון כמו בספר תורה. הגה: ושנים לא יאמרו ההפטורה בפעם אחת דתרי קלי לא משתמעי (ריב"ש סימן ל"ז):

ו. אין המפטיר מפטיר עד שיגמור הגולל לגלול הספר תורה:

ז. בשבת שהפרשיות מחוברות מפטירין בהפטורת פרשה שניה. הגה: ועיין לקמן סימן תכ"ח. ונהגו להזכיר אחר קריאת התורה נשמת המתים ולברך העוסקים בצרכי צבור כל מקום לפי מנהגו (שבולי הלקט והגהות מרדכי פרק קמא דשבת). ונוהגין לומר יקום פורקן ואין בזה משום איסור תחנה בשבת. וגם כן נוהגין לומר אב הרחמים ובכל יום שאין אומרים בו צדקתך וצדקתך אין אומרים אותו וכן כשיש חתונה או מילה ויש מקומות שאין אומרים אותו כשמברכין החדש מלבד בימי הספירה והולכים בכל זה אחר המנהג:

סימן רפה – לקרוא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, ובו ז' סעיפים

א. אף על פי שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו השבוע שנים מקרא ואחד תרגום אפילו עטרות ודיבן:

ב. אם למד הפרשה בפירוש רש"י חשוב כמו תרגום וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י:

ג. מיום ראשון ואילך חשוב עם הצבור:

ד. מצוה מן המובחר שישלים אותה קודם שיאכל בשבת ואם לא השלים קודם אכילה ישלים אחר אכילה עד המנחה ויש אומרים עד רביעי בשבת ויש אומרים עד שמיני עצרת (דהיינו בשמחת תורה שאז משלימים הצבור):

ה. יכול לקרות הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעת קריאת התורה (ועיין לעיל סימן קמ"ו):

ו. מלמדי תינוקות אין צריכים לחזור ולקרות הפרשה בשבת:

ז. אין צריך לקרות פרשת יום טוב. הגה: וכן אין צריך לקרות ההפטורות (מרדכי הלכות קטנות) ומכל מקום נהגו לקרות ההפטורה ובשבת של חתונה יקרא ההפטורה של שבת ולא שוש אשיש (פסקי מהרא"י סימן ק"א):

סימן רפו – דיני תפלת מוסף בשבת, ובו ה' סעיפים

א. זמן תפלת מוסף מיד אחר תפלת השחר ואין לאחרה יותר מעד סוף ז' שעות ואם התפלל אותה אחר שבע שעות נקרא פושע ואף על פי כן יצא ידי חובתו מפני שזמנה כל היום ואם שכח ולא התפלל עד שעבר כל זמנה אין לה תשלומין ויש בה נשיאת כפים. הגה: ואם התפלל אותה קודם תפלת שחרית יצא (אוהל מועד בשם הרשב"א ור"י פרק תפלת השחר):

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון י"ח

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[18]
שבת פרשת
משפטים

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור
עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' משפטים

המשך סימן רפו – דיני תפלת מוסף בשבת

ב. כל יחיד חייב להתפלל תפלת המוספין בין אם יש צבור בעיר או לא. הגה: ואחר כך חוזר השליח ציבור התפלה כמו בשאר תפלות (בית יוסף בשם שבולי לקט):

ג. מותר לטעום קודם תפלת המוספין דהיינו אכילת פירות או אפילו פת מועט אפילו טעימה שיש בה כדי לסעוד הלב אבל סעודה אסור:

ד. היו לפניו שתי תפלות אחת של מנחה ואחת של מוספין כגון שאיחר מלהתפלל תפלת מוסף עד ו' שעות (ומחצה, טור) שהוא זמן תפלת מנחה צריך להתפלל של מנחה תחלה ואחר כך של מוסף. הגה: ומיהו אם הקדים של מוסף יצא (בית יוסף בשם הרשב"א). ויש אומרים דהיינו דוקא שצריך עתה להתפלל שתיהן כגון שרוצה לאכול ואסור לו לאכול עד שיתפלל מנחה אבל אם אינו צריך עתה להתפלל מנחה יכול להקדים של מוסף. הגה: ומיהו אם הגיע מנחה קטנה יתפלל מנחה תחלה (הר"י והרא"ש בשם ירושלמי). ויש מי שהורה שאין עושים כן בצבור להקדים תפלת מנחה לתפלת מוסף כדי שלא יטעו:

ה. בשבת ויום טוב אין אומרים ברכו אחר קדיש בתרא (ועיין לעיל סימן קל"ג):

סימן רפז – ניחום אבלים וביקור חולים בשבת, ובו סעיף אחד

א. יכולים לנחם אבלים בשבת וכן יכולים לבקר את החולה ולא יאמר לו כדרך שאומר לו בחול אלא אומר לו שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא ורחמיו מרובים ושבתו בשלום. הגה: ויש אומרים דאין צריך לומר ורחמיו מרובים וכו' וכן נהגו (רמב"ם פרק כ"ד):

סימן רפח – דין תענית ודין תענית חלום בשבת, ובו י' סעיפים

א. אסור להתענות בשבת עד ו' שעות. הגה: ואפילו לומד ומתפלל אסור (מרדכי פרק קמא דשבת):

ב. יש אומרים שאדם שמזיק לו האכילה דאז עונג הוא לו שלא לאכול לא יאכל. הגה: וכן מי שיש לו עונג אם יבכה כדי שילך הצער מלבו מותר לבכות בשבת (אגור בשם שבולי לקט):

ג. אדם המתענה בכל יום ואכילה בשבת צער הוא לו מפני שינוי וסת (פירוש דבר קבוע) יש אומרים שראו כמה חסידים ואנשי מעשה שהתענו בשבת מטעם זה וכן אמרו שכך היה עושה הרב ר' יהודה החסיד ז"ל:

ד. מותר להתענות בו תענית חלום כדי שיקרע גזר דינו וצריך להתענות ביום ראשון כדי שיתכפר לו מה שביטל עונג שבת ואם תשש כחו ואינו יכול להתענות ב' ימים רצופים לא יתענה ביום ראשון ויתענה אחר כך. הגה: וכל שכן אם היה ביום ראשון חנוכה או ראש חודש או פורים או יום טוב אפילו יום טוב שני של גליות שאין להתענות עד אחר כך ויש אומרים מי שישן שינת צהרים וחלם לו חלום רע יתענה מחצי היום עד חצי הלילה ואז יבדיל וביום הראשון יתענה כאלו התענה כל יום השבת (מ"כ):

ה. יש אומרים שאין להתענות תענית חלום בשבת אלא על חלום שראהו תלת זימני ויש אומרים שבזמן הזה אין להתענות תענית חלום בשבת שאין אנו בקיאים בפתרון חלומות לידע איזה טוב ואיזה רע והעולם אומרים שנמצא בספרים קדמונים שעל שלשה חלומות מתענים בשבת ואלו הן הרואה ספר תורה שנשרף או יום הכיפורים בשעת נעילה או קורות ביתו או שיניו שנפלו ויש אומרים הרואה יום הכיפורים אפילו שלא בשעת נעילה ויש אומרים הרואה שקורא בתורה ויש אומרים הרואה שנושא אשה והא דרואה שיניו שנפלו דוקא שיניו אבל הרואה לחייו שנשרו חלום טוב הוא דמתו היועצים עליו רעה ונראה לי שהחלומות שאמרו בפרק הרואה שהם רעים גם עליהם מתענין בשבת:

ו. המתענה בשבת אומר עננו אחר סיום תפלתו בלא חתימה וכוללו באלהי נצור. הגה: ויאמר אחר תפלתו רבון העולמים גלוי וכו' כמו בחול (אור זרוע הלכות תענית):

ז. אם הקדימה לאכול הוא עונג לו כגון שנתעכלה סעודת הלילה יקדים ואם האיחור עונג לו כגון שעדיין לא נתעכל יאחר. הגה: וכן מי שיש לו סעודות כל יום כמו בשבת ישנה בשבת להקדים או לאחר (גמרא פרק כ"ב וטור):

ח. אין מתענין על שום צרה מהצרות כלל:

ט. אין צועקים ולא מתריעין בו על שום צרה חוץ מצרת המזונות שצועקים עליה בפה בשבת ולא בשופר וכן עיר שהקיפוה אנסין או נהר וספינה המטורפת בים ואפילו על יחיד הנרדף מפני אנסין או לסטים או רוח רעה זועקין ומתחננין בתפלות בשבת אבל אין תוקעין אלא אם כן תוקעין לקבץ העם לעזור לאחיהם ולהצילם (ועיין לקמן סימן תקע"ו סעיף י"ג):

י. נרדף מפני רוח רעה שאמרו לאו דוקא דהוא הדין לכל חולה שיש בו סכנה היו זועקים ומתחננין וכן נהגו לומר מצלאים בשבת על חולים המסוכנים סכנת היום. הגה: וכן מותר לברך החולה המסוכן בו ביום (ליקוטי מהר"י ברי"ן ובית יוסף בשם הר"ן פרק ג' דתענית):

סימן רפט – סדר סעודת שחרית של שבת, ובו ב' סעיפים

א. יהיה שלחנו ערוך ומטה מוצעת יפה ומפה פרוסה כמו בסעודת הלילה ויברך על היין בורא פרי הגפן והוא נקרא קידושא רבא ואחר כך יטול ידיו (ועיין לעיל סימן רע"א סעיף י"ב בהג"ה) ויבצע על לחם משנה כמו בלילה ויסעוד וגם זה הקידוש צריך שיהיה במקום סעודה ושלא יטעום קודם לו כלום כמו בקידוש הלילה ומיהו לשתות מים בבוקר קודם תפלה מותר מפני שעדיין לא חל עליו חובת קידוש. הגה: ועיין לעיל כל דיני קידוש סימן רע"א ער"ב רע"ג:

ב. במקום שאין יין מצוי הוי שכר ושאר משקין חוץ מן המים חמר מדינה ומקדשין עליו ואם אין לו שכר ושאר משקין אוכל בלא קידוש:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים גליון י"ח – שבת פרשת משפטים [18] זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון י"ט

[19]
שבת פרשת
תרומה

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' תרומה

סימן רצ – בשבת ישלים מאה ברכות בפירות, ובו ב' סעיפים

א. ירבה בפירות ומגדים ומיני ריח כדי להשלים מנין מאה ברכות. הגה: ואם רגיל בשינת צהרים אל יבטלנו כי עונג הוא לו (טור):

ב. אחר סעודת שחרית קובעים מדרש לקרות בנביאים ולדרוש בדברי אגדה ואסור לקבוע סעודה באותה שעה. הגה: ופועלים ובעלי בתים שאינן עוסקים בתורה כל ימי השבוע יעסקו יותר בתורה בשבת מתלמידי חכמים העוסקים בתורה כל ימי השבוע והתלמידי חכמים ימשיכו יותר בעונג אכילה ושתיה קצת דהרי הם מתענגים בלימודם כל ימי השבוע (בית יוסף סימן רפ"ח בשם ירושלמי):

סימן רצא – דין שלש סעודות, ובו ו' סעיפים

א. יהא זהיר מאד לקיים סעודה שלישית ואף אם הוא שבע יכול לקיים אותה בכביצה ואם אי אפשר לו כלל לאכול אינו חייב לצער את עצמו והחכם עיניו בראשו שלא ימלא בטנו בסעודת הבוקר כדי ליתן מקום לסעודה שלישית. הגה: ומי שלא אכל בליל שבת יאכל שלש סעודות ביום השבת (הרא"ש פרק ערבי פסחים):

ב. זמנה משיגיע זמן המנחה דהיינו משש שעות ומחצה ולמעלה ואם עשאה קודם לכן לא קיים מצות סעודה שלישית. הגה: יש אומרים דאסור לשתות מים בין מנחה למעריב בשבת דאז חוזרות הנשמות לגיהנם ועל כן אין לאכול סעודה שלישית בין מנחה למעריב אלא יאכל אותה קודם מנחה (תוספות והרא"ש ומרדכי פרק ערבי פסחים) ויש אומרים דיותר טוב להתפלל מנחה תחלה (רמב"ם וטור והגהות מרדכי והגהות מיימוני פרק ל' ואגור) וכן נוהגים לכתחלה בכל מדינות אלו ומכל מקום אין לשתות מים מן הנהרות אבל בבית שרי וכל שכן שאר משקין דשרי (הגהות מיימוני פרק ל') ויש אומרים דאין אסור אלא תוך י"ב חודש על אביו ואמו (אגודה ומרדכי פרק ערבי פסחים) ויש אומרים דאיסור זה של שתיית מים אינו רק בערב שבת (תוספות והרא"ש ומרדכי בשם ר' משולם והגהות מיימוני):

ג. אם נמשכה סעודת הבוקר עד שהגיע זמן המנחה יפסיק הסעודה ויברך ברכת המזון ויטול ידיו ויברך ברכת המוציא ויסעוד ונכון הדבר שאם לא היה עושה כן מאחר שנמשכה סעודת הבוקר עד אותה שעה לא היה יכול לאכול אחר כך אלא אכילה גסה. הגה: אבל מי שיודע שאפשר לאכול אחר שיתפלל מנחה עם הצבור לא יעשה סעודה שלישית קודם מנחה מיהו אם עשאה יצא:

ד. אין צריך לקדש בסעודה שלישית אבל צריך לבצוע על שתי ככרות. הגה: ואם סועד הרבה פעמים בשבת צריך לכל סעודה ב' ככרות (אבודרהם ומיימוני) ולפחות לא יהיה לו בסעודה שלישית פחות מככר אחד שלם (טור ומרדכי פרק כל כתבי) ומזה פשט המנהג להקל לבצוע בסעודה שלישית רק בככר אחד שלם אבל יש להחמיר ליקח שנים:

ה. צריך לעשותה בפת ויש אומרים שיכול לעשותה בכל מאכל העשוי מאחד מחמשת מיני דגן ויש אומרים שיכול לעשותה בדברים שמלפתים בהם הפת כבשר ודגים אבל לא בפירות ויש אומרים דאפילו בפירות יכול לעשותה וסברא ראשונה עיקר שצריך לעשותה בפת אלא אם כן הוא שבע ביותר. הגה: או במקום שאי אפשר לו לאכול פת כגון בערב פסח שחל להיות בשבת שאסור לו לאכול פת לאחר מנחה כדלקמן בהלכות פסח (מהרי"ל הלכות פסח):

ו. נשים חייבות בסעודה שלישית:

סימן רצב – דין תפלת מנחה בשבת, ובו ב' סעיפים

א. במנחה (אומרים אשרי ובא לציון ואני תפלתי וגו' (טור) ומוציאין ספר תורה וקורין ג' אנשים י' פסוקים מפרשה הבאה ואפילו חל יום טוב להיות בשבת קורין בפרשה הבאה ולא בשל יום טוב:

ב. אומרים צדקתך ואם חל בו יום שאילו היה חול לא היו אומרים בו במנחה נפילת אפים אין אומרים צדקתך. הגה: ונהגו שלא לקבוע מדרש בין מנחה למעריב (טור) אבל אומרים פרקי אבות בקיץ ושיר המעלות בחורף וכל מקום לפי מנהגו:

סימן רצג – דיני ערבית במוצאי שבת, ובו ג' סעיפים

א. מאחרין תפלת ערבית כדי להוסיף מחול על הקודש:

ב. צריך ליזהר מלעשות מלאכה עד שיראו ג' כוכבים קטנים ולא יהיו מפוזרים אלא רצופים ואם הוא יום מעונן ימתין עד שיצא הספק מלבו:

ג. מי שהוא אנוס כגון שצריך להחשיך על התחום לדבר מצוה יכול להתפלל של מוצאי שבת מפלג המנחה ולמעלה ולהבדיל מיד אבל לא יברך על הנר וכן אסור בעשיית מלאכה עד צאת הכוכבים. הגה: ונוהגים לומר והוא רחום וברכו באריכות נועם כדי להוסיף מחול על הקודש (אור זרוע):

סימן רצד – דיני הבדלה בתפלה, ובו ה' סעיפים

א. אומרים הבדלה בחונן הדעת ואם טעה ולא הבדיל משלים תפלתו ואינו חוזר מפני שצריך להבדיל על הכוס ואם טעם קודם שהבדיל על הכוס צריך לחזור ולהבדיל בתפלה:

ב. טעה ולא הבדיל בתפלה ואין לו כוס בלילה וסובר שאף למחר לא יהיה לו צריך לחזור ולהתפלל:

ג. תשעה באב שחל להיות באחד בשבת טעה ולא הבדיל בתפלה אין צריך לחזור ולהתפלל כיון שמבדיל על הכוס במוצאי תשעה באב:

ד. במקום שאמרו שאינו חוזר להתפלל מיד כשסיים הברכה אין לו לחזור אף על פי שלא פתח בברכה שלאחריה:

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

עש"ו

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון כ'

[20]
שבת פרשת
תצוה

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור
עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' תצוה

המשך סימן רצד – דיני הבדלה בתפלה

ה. במקום שאמרו שאינו חוזר אם רצה להחמיר על עצמו אם סיים תפלתו רשאי אבל אם עדיין לא סיים תפלתו אינו רשאי לחזור:

סימן רצה – הבדלה שעושה שליח ציבור, ובו סעיף אחד

הגה: ואומרים ויהי נועם וסדר קדושה באריכות כדי לאחר סדר קדושה שאז חוזרים רשעים לגיהנם (טור) ובזמן שאין אומרים ויהי נועם כגון שחל יום טוב בשבוע אין אומרים סדר קדושה אבל אומרים ויתן לך (כל בו):

א. מבדיל שליח ציבור כדי להוציא מי שאין לו יין. הגה: ונהגו לומר ולהזכיר אליהו הנביא במוצאי שבת להתפלל שיבא ויבשרנו הגאולה (טור):

סימן רצו – דיני הבדלה על היין, ובו ח' סעיפים

א. סדר הבדלה יין בשמים נר הבדלה וסימנך יבנ"ה וצריך ליזהר שלא יהא הכוס פגום. הגה: ונהגו לומר קודם הבדלה שעושים בבית הנה אל ישועתי וגו' כוס ישועות אשא וגו' ליהודים היתה אורה וגו' לסימן טוב ובשעת הבדלה יתנו עיניהם בכוס ובנר ונוהגין לשפוך מכוס של יין על הארץ קודם שסיים בורא פרי הגפן כדי שלא יהיה הכוס פגום וטעם השפיכה דאמרינן כל בית שלא נשפך בו יין כמים אין בו סימן ברכה ועושין כן לסימן טוב בתחלת השבוע גם שופכין מן הכוס לאחר הבדלה ומכבין בו הנר ורוחצים בו עיניו משום חיבוב המצוה:

ב. ואין מבדילין על הפת אבל על השכר מבדילין אם הוא חמר מדינה והוא הדין לשאר משקין חוץ מן המים. הגה: וטוב יותר להבדיל על כוס פגום של יין מעל שכר (אבודרהם) ונהגו להבדיל במוצאי פסח על שכר ולא על יין משום דחביב עליו. וביום טוב שחל להיות במוצאי שבת שיש בו קידוש שהוא נאמר על הפת יש אומרים שאגב הקידוש מבדילין גם כן עליו ויש אומרים שיותר טוב לומר הקידוש והבדלה שניהם על השכר. (הגה: והסברא ראשונה עיקר):

ג. אם אין לו יין ולא שכר ושאר משקין יש אומרים שמותר לו לאכול ויש אומרים שאם מצפה שיהיה לו למחר לא יאכל עד למחר שיבדיל ואם אין לו אלא כוס אחד ואינו מצפה שיהיה לו למחר מוטב שיאכל קודם שיבדיל ויברך עליו ברכת המזון ואחר כך יבדיל עליו ממה שיברך ברכת המזון בלא כוס לדברי האומרים דברכת המזון טעונה כוס ולדברי האומרים דאינה טעונה כוס לא יאכל עד שיבדיל ומיירי שכוס זה לא היה בו אלא רביעית בצמצום וכבר היה מזוג כדינו שאם היה משים בו מים יותר לא היה ראוי לשתיה שאם לא כן לדברי הכל מבדיל תחלה ושותה ממנו מעט ומוסיף עליו להשלימו לרביעית ומברך עליו ברכת המזון:

ד. מי שאין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולהבדלה יקנה להבדלה משום דקידוש אפשר בפת:

ה. אם אין ידו משגת לקנות שמן לנר חנוכה ויין להבדלה נר חנוכה קודם:

ו. אומר הבדלה מיושב. הגה: ויש אומרים מעומד (אגודה וכל בו ואגור) וכן נוהגיןבמדינות אלו ואוחז היין בימין וההדס בשמאל ומברך על היין ושוב נוטל ההדס בימין והיין בשמאל ומברך על ההדס ומחזיר היין לימינו:

ז. אפילו שמעו כל בני הבית הבדלה בבית הכנסת אם נתכוונו שלא לצאת מבדילים בבית:

ח. נשים חייבות בהבדלה כשם שחייבות בקידוש ויש מי שחולק. הגה: על כן לא יבדילו לעצמן רק ישמעו הבדלה מן האנשים:

סימן רצז – דיני בשמים להבדלה, ובו ה' סעיפים

א. מברך על הבשמים אם יש לו ואם אין לו אין צריך לחזור אחריהם:

ב. אין מברכין על בשמים של בית הכסא ולא על של מתים (ודוקא) הנתונים למעלה ממטתו של מת ולא על בשמים שבמסיבות עובדי כוכבים דסתם מסיבתן לעבודת כוכבים. הגה: ואם בירך על בשמים אלו לא יצא וצריך לחזור ולברך על אחרים (בית יוסף בשם אורחות חיים):

ג. שקים מלאים בשמים שמשימים האינו יהודי תוך קנקני היין אף על פי שמותר להריח בהם אין מבדילין עליהם:

ד. נהגו לברך על ההדס כל היכא דאפשר. הגה: ויש אומרים דאין לברך על הדס היבש דאינו מריח רק על שאר בשמים (טור בשם הר"ר אפרים והר"א מפראג) וכן נהגו במדינות אלו. ונראה לי דיש להניח גם הדס עם הבשמים דאז עושין ככולי עלמא:

ה. מי שאינו מריח אינו מברך על הבשמים אלא אם כן נתכוין להוציא בני ביתו הקטנים שהגיעו לחינוך או להוציא מי שאינו יודע:

סימן רצח – דיני נר הבדלה, ובו ט"ו סעיפים

א. מברך על הנר בורא מאורי האש אם יש לו ואינו צריך לחזור אחריו והני מילי במוצאי שבת אבל במוצאי יום הכיפורים יש אומרים שמחזר אחריו. הגה: מי שאין לו כוס להבדיל כשרואה האש מברך עליו וכן הבשמים (טור):

ב. מצוה מן המובחר לברך על אבוקה ויש מי שאומר שאם אין לו אבוקה צריך להדליק נר אחר לצורך הבדלה חוץ מהנר המיוחד להאיר בבית. הגה: ונר שיש לו שתי פתילות מיקרי אבוקה (אגודה):

ג. נוהגים להסתכל בכפות הידים ובצפרנים. הגה: ויש לראות בצפרני יד ימין ולאחוז הכוס ביד שמאל ויש לכפוף האצבעות לתוך היד שאז רואה בצפרנים עם הכפות בבת אחת ולא יראה פני האצבעות שבפנים (זוהר פרשת בראשית ובפרשת ויקהל):

ד. אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו דהיינו שיהיה סמוך לו בכדי שיוכל להכיר בין מטבע מדינה זו למטבע מדינה אחרת:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעֲגַל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

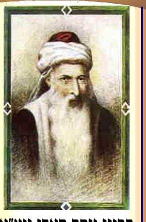

רבינו יוסף קארו
רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה'א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש
רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה'א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון כ"א

[21] שבת פרשת כי תשא

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' כי תשא

המשך סימן רצח – דיני נר הבדלה

ה. אין מברכין על הנר שלא שבת ממלאכת עבירה לאפוקי אור שהודלק לחיה ולחולה שכיון שלא הודלק לעבירה מברכין עליו אבל אם הדליקו אינו יהודי בשבת כיון שאם היה מדליקו ישראל היה עובר לא שבת ממלאכת עבירה מיקרי ואין מברכין על אור של עבודת גלולים (טור):

ו. אינו יהודי שהדליק במוצאי שבת מישראל או ישראל מאינו יהודי מברכין עליו אבל אינו יהודי שהדליק מאינו יהודי אין מברכין עליו ובמוצאי יום הכיפורים אין מברכין על נר שהדליק ישראל מאינו יהודי (ועיין לקמן סימן תרכ"ד סעיף ה'):

ז. היה הולך חוץ לכרך וראה אור אם רובן אינם יהודים אין מברכין עליו ואם רובן ישראל או אפילו מחצה על מחצה מברכין עליו:

ח. אור היוצא מהעצים ומהאבנים מברכין עליו אבל במוצאי יום הכיפורים אין מברכין עליו:

ט. גחלים הבוערות כל כך שאילו מכניס קיסם ביניהם הוא נדלק מברכין עליהם והוא שעשויים להאיר:

י. אור של כבשן בתחלת שרפת הלבנים אין מברכין עליו שאז אינו עשוי להאיר ואחר שנשרפו אז עשוי להאיר ומברכין עליו:

יא. נר בית הכנסת אם יש שם אדם חשוב מברכין עליו ואם לאו אין מברכין עליו ויש אומרים בהיפך ואם יש שמש שאוכל שם מברכין עליו והוא שלא תהא לבנה זורחת שם:

יב. אין מברכין על נר של מתים שאינו עשוי להאיר הילכך מת שהיו מוליכין לפניו נר אילו הוציאוהו ביום והוציאוהו בלילה בנר אין מברכין עליו:

יג. סומא אינו מברך:

יד. היו יושבים בבית המדרש והביאו להם אור אחד מברך לכולם:

טו. נר בתוך חיקו או בתוך פנס (פירוש כלי שנותן בו הנר שלא תכבה) או בתוך אספקלריא רואה את השלהבת ואינו משתמש לאורה משתמש לאורה ואינו רואה את השלהבת אין מברכין עליה עד שיהא רואה את השלהבת ומשתמש לאורה:

סימן רצט – שלא לאכול ולא לעשות שום מלאכה קודם שיבדיל, ובו י' סעיפים

א. אסור לאכול שום דבר או אפילו לשתות יין או שאר משקין חוץ ממים משתחשך עד שיבדיל אבל אם היה יושב ואוכל מבעוד יום וחשכה לו אין צריך להפסיק (אפילו משתיה) (בית יוסף). ואם היה יושב ושותה וחשכה לו צריך להפסיק ויש אומרים דהני מילי בספק חשיכה אבל בודאי חשיכה אפילו היה יושב ואוכל פורס מפה ומבדיל וגומר סעודתו. הגה: והמנהג פשוט כסברא הראשונה:

ב. היו שותים ואמרו בואו ונבדיל אם רצו לחזור ולשתות קודם הבדלה אינם צריכים לחזור ולברך ויש מי שחולק בדבר:

ג. כשמפסיק להבדיל אין צריך לברך בורא פרי הגפן על כוס של הבדלה ויש אומרים שצריך:

ד. כשהיה אוכל וחשכה שאמרנו שאין צריך להפסיק גומר סעודתו ומברך ברכת המזון על הכוס ואחר כך מבדיל עליו ואם יש לו שני כוסות מברך ברכת המזון על אחד ומבדיל על אחר:

ה. טעה ואכל קודם שהבדיל יכול להבדיל אחר כך:

ו. שכח ולא הבדיל במוצאי שבת מבדיל עד סוף יום ג' ויש אומרים שאינו מבדיל אלא כל יום ראשון ולא יותר ודוקא בורא פרי הגפן והמבדיל בין קודש לחול אבל על הנר ובשמים אינו מברך אלא במוצאי שבת ויש מי שאומר דהא דקיימא לן טעם מבדיל הני מילי היכא דהבדיל בליל מוצאי שבת אבל אם לא הבדיל בלילה כיון שטעם שוב אינו מבדיל. הגה: והעיקר כסברא הראשונה ומי שמתענה ג' ימים וג' לילות ישמע הבדלה מאחרים ואם אין אחרים אצלו יכול להבדיל בשבת מבעוד יום ולשתות ולקבל אחר כך התענית עליו (תרומת הדשן סימן קנ"ט):

ז. המבדיל על היין על שלחנו אפילו הבדיל קודם שנטל ידיו פוטר היין שבתוך המזון שאין צריך לברך עליו ויש אומרים דלא פטר אלא אם כן נטל ידיו קודם שהבדיל. הגה: ואם הבדיל תחלה צריך לברך אחריו ברכה מעין ג' (תוספות ומרדכי פרק כיצד מברכין):

ח. כשפוטר היין שבתוך המזון שאין צריך לברך עליו גם אין צריך לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה ואם אין לו אלא כוס אחד וסבור שיביאו לו יין יותר והבדיל על אותו כוס ואחר כך לא הביאו לו יותר ובירך ברכת המזון בלא כוס יש מי שאומר שצריך לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה:

ט. אם רוצה לסעוד תיכף להבדלה צריך ליזהר שלא יביא לחם לשלחן קודם הבדלה ואם הביא פורס עליו מפה ומכסנה לפי שהוא מוקדם בפסוק וצריך להקדימו אם לא יכסנו:

י. אסור לעשות שום מלאכה קודם שיבדיל ואם הבדיל בתפלה מותר אף על פי שעדיין לא הבדיל על הכוס ואם צריך לעשות מלאכה קודם שהבדיל בתפלה אומר המבדיל (בין הקודש ובין החול) בלא ברכה ועושה מלאכה. הגה: וכן נשים שאינן מבדילין בתפלה יש ללמדן שיאמרו המבדיל בין קודש לחול קודם שיעשו מלאכה (כל בו) ויש אומרים דכל זה במלאכה גמורה כגון כותב ואורג אבל הדלקת הנר בעלמא או הוצאה מרשות לרשות אין צריך לזה (רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק י"ט) ומזה נתפשט המנהג להקל שמדליקים נרות מיד שאמרו הקהל ברכו אבל העיקר כסברא ראשונה ויש אומרים לדלות מים בכל מוצאי שבת כי בארה של מרים סובב כל מוצאי שבת כל הבארות ומי שפוגע בו וישתה ממנו יתרפא מכל תחלואיו (כל בו) ולא ראיתי למנהג זה ועיין לעיל סימן רס"ג מי שמוסיף מחול על הקודש אם מותר לומר לאחר שהבדיל לעשות לו מלאכה:

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון כ"ב

[22] שבת פרשת ויקהל

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' ויקהל

סימן ש – שיסדר שולחנו במוצאי שבת, ובו סעיף אחד

א. לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת כדי ללוות את השבת אפילו אינו צריך אלא לכזית:

סימן שא – באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים, ובו נ"א סעיפים

א. אין לרוץ בשבת אלא אם כן הוא לדבר מצוה כגון לבית הכנסת או כיוצא בו. הגה: ואסור לפסוע יותר מאמה בפסיעה אחת אם אפשר לו בפחות (אור זרוע והגהות אשירי פרק מי שהוציאוהו):

ב. בחורים המתענגים בקפיצתם ומרוצתם מותר וכן לראות כל דבר שמתענגים בו (וכן מותר לטייל, בית יוסף):

ג. היה הולך והגיע לאמת המים יכול לדלגו ולקפוץ עליה אפילו אם היא רחבה שאינו יכול להניח רגלו ראשונה קודם שיעקור שניה ומוטב שידלג ממה שיקיפנה מפני שמרבה בהלוך ואסור לעבור בה שלא יבא לידי סחיטה:

ד. היה הולך לדבר מצוה כגון להקביל פני רבו או פני מי שגדול ממנו בחכמה יכול לעבור בה ובלבד שיעשה שינוי כגון שלא יוציא ידו מתחת שפת חלוקו כדי שיזכור ולא יבא לידי סחיטה (ועיין לקמן סימן תרי"ג סעיף ה' ובסעיף ח' בהג"ה) ואסור לעבור בסנדלו דכיון דאינו יכול להדקו ולקשרו יפה חיישינן דלמא נפל ואתי לאתויי אבל במנעלו מותר:

ה. ההולך לדבר מצוה מותר לעבור במים אף בחזרה כדי שלא תהא מכשילו לעתיד לבוא:

ו. ההולך לשמור פירותיו מותר לו לעבור במים בהליכה אבל לא בחזרה:

ז. כל היוצא בדבר שאינו תכשיט ואינו דרך מלבוש והוציאו כדרך שרגילין להוציא אותו דבר חייב וכל תכשיט שהוא רפוי שאפשר לו בקל ליפול אסור לצאת בו ואם יצא פטור ואשה לא תצא בתכשיטים שדרכה לשלפם (פירוש להסירם מעליה) ולהראותם. הגה: ועיין לקמן סימן ש"ג סעיף י"ח אם אסור אפילו בחצר או בבית. הלכך לא יצא איש לא בסייף ולא בקשת ולא בתריס (פירוש מגן) ולא באלה ולא ברומח ולא בכלים שאינם תכשיט ואם יצא חייב חטאת ולא בשריון ולא בקסדא (פירוש כובע של ברזל) ולא במגיפים (פירוש אנפלאות של ברזל) ואם יצא פטור שהם דרך מלבוש ולא יצא בתפלין מפני שצריך להסירם כשיכנס לבית הכסא ולא יצא קטן במנעל גדול דלמא נפל ואתי לאתויי אבל יוצא הוא בחלוק גדול ולא יצא במנעל אחד אם אין לו מכה ברגלו דלמא מחייכי עליה ואתי לאתויי אבל אם יש לו מכה ברגלו יצא באותו שאין בו מכה:

ח. לא יצא במחט התחובה לו בבגדו בין נקובה בין שאינה נקובה ואם יצא בנקובה חייב ובשאינה נקובה פטור ויש אומרים בהפך:

ט. לא יצא בטבעת שאין עליה חותם ואם יצא חייב ואם יש עליה חותם לרש"י פטור ולרבינו תם ולהרמב"ם מותר דאינו תכשיט אלא לאיש אבל דבר שהוא תכשיט לאיש ולאשה אסור גם לאיש. (ועיין לקמן סימן ש"ג):

י. טבעת שקבוע בה אבן וכן אם כתובים בה אותיות אין עליה חותם מיקרי שלא נקרא חותם אלא אם כן חקוקים בה אותיות או צורות:

יא. דבר העשוי לתכשיט ולהשתמש בו כגון מפתחות נאות של כסף כמין תכשיט אסור שהרואה אומר שלצורך תשמיש מוציא ויש מתירים אם הוא של כסף. הגה: ומכל מקום אסור לצאת בתיק של בתי עינים שקורין בריל"ן אף על פי שהתיק הוא של כסף דהבתי עינים בעצמם הם משוי (בית יוסף) ואם המפתח של נחושת וברזל אפילו מחובר וקבוע בחגורה אסור (מרדכי פרק במה אשה ובית יוסף בשם תשובת הרשב"א) ויש שכתבו שנוהגין בזה להתיר (בית יוסף בשם תשובת אשכנזית הרי"ף והאגודה וכן משמע באור זרוע):

יב. לא יצא החייט במחט התחובה לו בבגדו ולא נגר בקיסם שבאזנו ולא סורק במשיחה שבצוארו ואם יצא פטור:

יג. לא יצא הזב בכיס שעושה להצילו מזיבתו שלא יטנף בה וכן אשה נדה שקושרת בגד לפניה שלא תתלכלך בדם נדותה אסורה לצאת בו אם לא יהא סינר עשוי כעין מלבוש אבל אם קושרתו כדי שלא יכאב לה הדם ולא תצטער מותר לצאת בו:

יד. דבר שהוא דרך מלבוש אפילו אם אינו לובשו אלא משום אצולי טינוף מותר לצאת בו בשבת. הגה: ולכן מותר ללבוש בגד מפני הגשמים או כובע על ראשו אבל אסור לאשה ליתן בגד על צעיפה מפני הגשמים דאין זה דרך מלבוש (הגהות מיימוני):

טו. אין הקיטע יוצא בקב שלו דהיינו שעושה כמין דפוס של רגל וחוקק בו מעט לשום ראש שוקו בתוכו ואינו עושה זה להלך בו שעל כל פנים צריך הוא למקלו אלא כוונתו כדי שלא יראה חסר רגל אלא נכה רגל כיון דאינו צורך הילוכו אסור:

טז. קיטע שאינו יכול לילך כלל על שוקיו אלא יושב על כסא וכשנעקר ממקומו נסמך על ידיו ועל שוקיו ונדחף לפניו ועושה סמוכות של עור או עץ לראשי שוקיו או רגליו התלוים וכשהוא נשען על ידיו ועוקר עצמו נשען גם על רגליו קצת אין יוצאים בהם בשבת דאיידי דתלוים ולא מנחי ארעא זמנין דמשתלפי אבל בכסא וספסלים הקטנים שבידיו מותר לצאת. קטע בשתי רגליו ומהלך על שוקיו ועל ארכבותיו ועושה סמוכות של עור לשוקיו יוצא בהם בשבת. הגה: וכן מותר לצאת במנעל של עץ שהרגל נכנס בו וליכא למיחש שיפול (רבינו ירוחם חלק ה') וכן בפנטני"ש דמשתלפי במהרה וממילא (רשב"א סימן תר"ז) ויש מחמירים ואוסרים (אגור) ולא ילך אדם יחף בשבת במקום שאין דרך לילך יחף ולא יצא אדם בשבת כמו שהוא יוצא בחול בלתי דבר אחר שיזכור על ידו שהוא שבת ולא יבא לחללו (כל בו):

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו

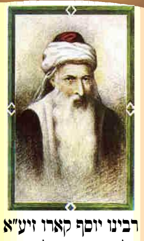

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"ג

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[23]
שבת פרשת
פקודי

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' פקודי

המשך סימן שא – באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים

יז. חיגר שאינו יכול לילך בלא מקל מותר לילך בו אפילו אינו קשור בו אבל אם אפשר לו לילך זולתו ואינו נוטלו אלא להחזיק עצמו אסור (וחולה שעמד מחליו דינו כחיגר):

יח. סומא אסור לו לצאת במקל:

יט. מי שהוא אסור וכבלים (פירוש כעין טבעות גדולים שסוגרים בהם הרגלים) ברגליו מותר לצאת בהם:

כ. אין יוצאים באנקטמין והוא כמין חמור שעושים הליצנים ונראה כרוכב עליו והוא נושאו והולך ברגליו ולא בקשרים והם עצים גבוהים שיש בהם מושב לכף הרגל והולכים בהם בטיט ולא בפרמי והם כמין צורת פרצוף שנותנים על הפנים להפחיד התינוקות:

כא. אין יוצאים בתיבה וקופה ומחצלת אבל יוצאים בשק ויריעה וחמילה (פירוש בגדים גסים):

כב. יוצאים במוך וספוג שעל המכה לפי שהם מרפאים הילכך הוי כמו תכשיט וכן בקליפת שום ובצל או באספלנית ומלוגמא ורטיה שעליה ואם נפלו מעליה לא יחזירנה וכל שכן שלא יתנם בתחלה אבל אסור לכרוך חוט או משיחה על המכה לצאת בו דכיון שאינם מרפאים הוו משוי אבל באגוד שכורך על הרטיה שלא תפול מעליו יכול לילך בו וקושרו ומתירו:

כג. הבנים יוצאים בזגין (פירוש כמין פעמונים קטנים) הארוגים להם בכסותם אבל אם אינם ארוגים לא. הגה: ולא מהני הא דמחובר לכסות רק בדבר שדרכו להיות מחובר שם אבל אם חיבר שם דבר שאין דרכו בכך אסור (הגהות מיימוני פרק י"ט ובית יוסף בשם תשובת רשב"א ומרדכי פרק במה אשה). ואותן עגולים ירוקים שגזרה המלכות שכל יהודי ישא אחד מהן בכסותו מותר לצאת בהן אפילו אינו תפור בכסותו רק מחובר שם קצת (אור זרוע). וכן מותר לצאת במטפחת שמקנחין בו האף שקורין פצולי"ט אם מחובר לכסות והא דמותר לצאת בזגין הארוגין דוקא שאין בהם עינבל ואין משמיעין קול (הגהות אלפסי סוף פרק במה אשה):

כד. יוצאים במיני עשבים שקושרים אותם בקשרים ותולין אותם לרפואה:

כה. אין יוצאין בקמיע שאינו מומחה ואם הוא מומחה יוצאין בו לא שנא אתמחי גברא ולא קמיע כגון שכתב לחש אחד בשלש אגרות ורפאו שלשתם שלשה בני אדם שאיתמחי גברא לאותו לחש בכל פעם שיכתבנו אבל לא לשאר לחשים וגם אין הקמיע מומחה אם יכתבנו אחר לא שנא אתמחי קמיע ולא גברא כגון שכתב לחש אחד באגרת אחת וריפא בו ג' פעמים שאותה אגרת מומחה לכל אדם וכל שכן אי איתמחי גברא וקמיע כגון שכתב לחש אחד בג' אגרות וכל אחת הועילה לג' אנשים או לאדם אחד שלשה פעמים איתמחי גברא ללחש זה בכל אגרת שיכתבנו ואתמחו אגרות הללו לכל אדם. הגה: ודוקא שבאו ב' המחאות ביחד אבל אם איתמחי גברא תחלה ואחר כך עשה קמיע וריפא ג' פעמים לא תלינן בהמחאת הקמיע רק בהמחאת הגברא שכבר אתחזק (הגהות אשירי וכן משמע מתוספות מהביאור שכתב בית יוסף). אבל אם כתב ג' קמיעים לאדם אחד ורפאו ג' פעמים לא איתמחי לא גברא ולא קמיע. ומותר לצאת בקמיע מומחה לא שנא הוא של כתב או של עיקרים בין בחולה שיש בו סכנה בין בחולה שאין בו סכנה ולא שנכפה כבר ותולהו לרפואה אלא אפילו לא אחזו החולי אלא שהוא ממשפחת נכפין ותולהו שלא יאחזנו שרי וקושרו ומתירו ברשות הרבים ובלבד שלא יקשרנו בשיר או בטבעת ויצא בו לרשות הרבים שאז יאמרו שיוצא בו לשם תכשיט וזה אסור דלאו תכשיט הוא:

כו. נאמן לומר הרופא על עצמו שהוא מומחה:

כז. יוצאין בביצת החרגול ובשן של שועל ובמסמר הצלוב בין בחול בין בשבת ואין בו משום דרכי האמורי וכן בכל דבר שהוא משום רפואה אבל אם עושה מעשה ואין ניכר בו שהוא משום רפואה אסור משום דרכי האמורי אבל כל לחש מותר ולא אסרו אלא באותם שבדקן ואינם מועילים ויש מי שחשש בכל קמיע שאינו מומחה משום דרכי האמורי:

כח. מי שיש לו מכה בפיסת רגלו וקושר עליה מטבע להגין שלא ינגף ברגלו וגם הוא מרפא מותר לצאת בו:

כט. היוצא בטלית מקופלת על כתפיו דהיינו שלאחר שנתנה על ראשו מגביה שוליה על כתפיו חייב חטאת אבל אם אינה מקופלת על כתפיו אלא משולשלת ברחבה למטה מכתפיו שרי שמאחר שהוא מתעטף בטליתו ומתכסה בה כתפו וגופו אף על פי שמתקצר קצת מלמטה מותר ועל פי זה מותר להתעטף בטליתו תחת הגלימא ולהביאו לבית הכנסת:

ל. מותר לצאת ברשות הרבים בטלית סביב הצואר. הגה: אף על פי שמניח צד ימין על כתפו של שמאל דדרך ללבשו כך ולא הוי אלא להתנאות ושרי (בית יוסף):

לא. היוצא מעוטף בטליתו וקיפלה מכאן ומכאן בידו או על כתפו אם נתכוין לקבץ כנפיו כדי שלא יקרעו או כדי שלא יתלכלכו אסור ואם קבצם להתנאות בה כמנהג אנשי המקום במלבושן מותר והני מילי בטליתות שלהם שהיו יריעה אחת מרובעת אבל מלבושים דידן כשהוא לבוש בהם ומוציא ידיו מתוכה מותר לתפוס קצתם בידו ולהגביה כדי שלא יתלכלכו שוליו בטיט או כדי שלא יעכבוהו ללכת:

לב. היוצא במעות הצרורים לו בסדינו חייב. הגה: אבל בבית מותר אם צריך לו ואפילו אינן צרורים רק שהם מנוקבים:

לג. אסור לצאת בשבת במעות או בכסף וזהב התפורים בבגדו. הגה: ויש מתירים במקום פסידא שירא שיגזלו ממנו אם יניחם בבית וילך מהם (אגור ואיסור והיתר הארוך) וכן נוהגין להקל אם צריך לצאת אבל אם יוכל להיות יושב בבית ולא לצאת לא יצא ובמקום שאין צריך לו ויוכל להניחם בבית יש להחמיר:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

עמ"י

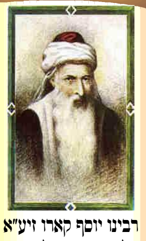

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה'א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו יוסף קארו

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה'א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

רבינו משה איסרליש

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון כ"ד

[24] שבת פרשת ויקרא

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' ויקרא

המשך סימן שא – באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים

לד. יוצא אדם בסודר המקופל על כתפיו אף על פי שאין נימא כרוכה לו על אצבעו ואם אין הסודר חופה ראשו ורובו אסור לצאת בו אלא אם כן קשר שני ראשיו למטה מכתפיו זה עם זה:

לה. לבדים הקשים אסור להביאם ברשות הרבים או בכרמלית כשהוא מעוטף בהם ואם אינם קשים הרבה מותר:

לו. מותר לצאת בשבת בשני מלבושים זה על גבי זה בין לצרכו בין לצורך חבירו בין שהם שני חלוקים בין שהם שני סרבלים (פירוש סרבל כסות העליון) בין שהם שתי חגורות זו על גבי זו ואפילו אין מלבוש מפסיק ביניהם. הגה: ויש אוסרים שתי חגורות זה על זה אלא אם כן מלבוש מפסיק ביניהם (אור זרוע ותוספות ומרדכי פרק במה אשה) וכן ראוי לנהוג ומותר ללבוש שני כובעים זה על זה (אור זרוע) וכן שני אנפילאות (אגור):

לז. מותר לצאת בשבת בבתי ידים הנקראים גואנטי"ש ויש מי שמחמיר להצריך שיתפרם מערב שבת בבתי ידים של מלבושיו או שיקשרם בהם בקשר של קיימא יפה וראוי לחוש לדבריו:

לח. היוצא בשבת בטלית שאינה מצוייצת כהלכתה חייב מפני שאותם החוטים חשובים הם אצלו ודעתו עליהם עד שישלים ויעשהו ציצית ואם היא מצוייצת כהלכתה אף על פי שאין בה תכלת מותר לצאת בשבת (ועיין לעיל סימן י"ג):

לט. כילה (פירוש, יריעה כעין אהל) שיש בה רצועות שמותחין אותה בהם מותר להתעטף בה ולצאת לרשות הרבים ואין הרצועות חשובות כמשאוי שמבוטלות אגבה הילכך מותר לצאת ברצועות התלויות באבנט אף על פי שאין המנעלים קשורים בהם דלא חשיבי ובטלי אגב האבנט אבל אם הם של משי חשיבי ולא בטלי ואסור אם אין המנעלים קשורים בהם והוא הדין לכל דבר שנפסק מן הבגד וראשו אחד מחובר כגון לולאות ואינו חשוב מותר לצאת בו ואם חשוב הוא אסור לצאת בו:

מ. כובע שהוא מתפשט להלן מראשו טפח אסור להניחו בראשו אפילו בבית משום אהל:

מא. לצאת בשבת בכובע שבראשו העשוי להגין מפני החמה יש מי שאוסר משום דחיישינן שיגביהנו הרוח מראשו ואתי לאתויי ד' אמות ברשות הרבים אלא אם כן הוא מהודק בראשו או שהוא עמוק שראשו נכנס לתוכו ואין הרוח יכול להפרידו מראשו או שהוא קשור ברצועה תחת גרונו דבהכי ליכא למיחש למידי:

מב. המוצא תפילין בשבת בבזיון במקום שאין משתמרין אם יש סכנה שגזרו שלא להניח תפלין מכסן והולך לו ואם אין סכנה אם יש בהם רצועות שבכך ניכר שהם תפלין ולא קמיעות והן קשורות שיכול ללבשן מכניסן זוג זוג דרך לבישה עד שיכניסן כלן ואם היו רבים שלא יספיק ללבשן ולהכניסן זוג זוג יחשיך עליהם עד הלילה ויביאם ואם ירא להחשיך מפני לסטים מוליכם פחות פחות מד' אמות או נותנם לחבירו וחבירו לחבירו עד שמגיע לחצר החיצונה:

מג. המוצא ספר תורה בשדה אם אינו שעת סכנה יושב ומשמרו ומחשיך עליו (לשון הרמב"ם ובסכנה מניחו והולך לו) ואם היו גשמים יורדים מתעטף בעור וחוזר ומכסה אותו ונכנס בו:

מד. הבא להציל כליו מפני הדליקה לובש כל מה שיכול ללבוש ועוטף כל מה שיכול לעטוף ופושט וחוזר ולובש ומוציא:

מה. מי שנשרו כליו במים הולך בהם ואינו חושש שמא יבא לידי סחיטה ולא ישטחם לנגבם מפני מראית העין שלא יחשדוהו שכבסן בשבת ואפילו בחדרי חדרים שאין שם רואים אסור ולא אסרו אלא לשטחן בשבת אבל אם שטח מערב שבת כלים המכובסים אינו חייב לסלקן בשבת:

מו. בגדים השרויים במים אסור לנגבם סמוך לאש. הגה: ואסור לטלטלם שמא יבא לידי סחיטה והוא שמקפיד על מימיו (מרדכי פרק חבית) ואסור לילך בשבת במקום שיוכל להחליק וליפול במים שמא ישרו כליו ויבא לידי סחיטה:

מז. לא ישטח אדם את כליו בשבת אפילו מן הזיעה:

מח. מסתפג אדם באלונטית (פירוש בגד שמסתפגין בו לאחר שרוחצין) ומביאה בידו ולא חיישינן שמא יבא לסחוט ולא ימסור לבלנים שהם חשודים על הסחיטה:

מט. מותר לרחוץ ידיו בנהר בשבת ובלבד שלא יוציאם עם המים שעליהם חוץ לנהר ד' אמות:

נ. יוצאים בפשתן סרוק וצמר מנופץ שבראשי בעלי חטטין (פירוש בעלי נגעים) אימתי בזמן שצבען וכרכן או שיצא בהם שעה אחת מבעוד יום:

נא. מותר לצאת במצנפת שתולים בצואר למי שיש לו מכה בידו או בזרועו וכן בסמרטוטין (פירוש חתיכות בגד בלוי) הכרוכים על היד או על האצבע שיש בו מכה:

סימן שב – דיני נקוי וקיפול הבגדים בשבת, ובו י"ג סעיפים

א. המנער טלית חדשה שחורה מן הטל שעליה חייב שהניעור יפה לה כמו כיבוס והוא שמקפיד עליה שלא ללבשו בלא ניעור. הגה: וכל שכן שאסור לנער בגד שנשר במים או שירדו עליו גשמים ודוקא בבגד חדש שמקפיד עליו (כל בו) יש אומרים דאסור לנער בגד מן האבק שעליו אם מקפיד עליו וטוב לחוש לדבריו (רש"י ואור זרוע) אבל מותר להסיר הנוצות מן הבגד בשבת (אור זרוע) ועיין לקמן סימן של"ז:

ב. הלוקט יבולות שעל גבי בגדים כגון אלו היבולות שבכלי הצמר הנשארים בהם מן האריגה חייב משום מכה בפטיש והוא שיקפיד עליהם אבל אם הסירם דרך עסק פטור:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

מוחלין לו על כל עוונותיו

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"ה

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[25] שבת פרשת צו

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' צו

המשך סימן שב – דיני נקוי וקיפול הבגדים בשבת

ג. מקפלים כלים בשבת לצורך שבת ללבשם בו ביום ודוקא באדם (אחד) ובחדשים שעדיין לא נתכבסו ולבנים ואין לו להחליף ואם חסר אחת מאלו התנאים אסור ויש מי שאומר דלקפלו שלא כסדר קיפולו הראשון מותר בכל ענין ונראין דבריו:

ד. מכבש (הוא כלי שכובשין בו בגדים אחר הכביסה והם שתי לוחות זה על זה והבגדים ביניהם) של בעל הבית מתירין אותו ליטול ממנו בגדים לצורך השבת ושל אומן אסור מפני שהוא תחוב בחזקה והתרתו דומה לסתירה:

ה. חלוק לאחר כביסה הוא מתקשה ומשפשפים אותו בידים לרככו מותר לעשותו בשבת שאינו מתכוין אלא לרככו אבל סודר אסור מפני שמתכוין לצחצחו והוי כמלבן. הגה: וכובעים ושאר כלי פשתן דינן כסודר (בית יוסף בשם ש"ל):

ו. טיט שעל רגלו (או על מנעליו) (בית יוסף ורבינו ירוחם חלק י"ג) מקנחו בכותל אבל לא בקרקע דלמא אתי לאשוויי גומות ויש מי שאוסר אף בכותל. הגה: ויש מי שמתיר בשניהם (הרא"ש) והוא הדין דמותר להסירו במעט (חרס הראוי לטלטל) (רבינו ירוחם חלק י"ג):

ז. טיט שעל בגדו משפשפו מבפנים דלא מוכחא מלתא לאתחזויי כמלבן אבל לא בחוץ דדמי למלבן ומגררו בצפורן ויש מפרשים דהני מילי לח אבל יבש אסור דהוי טוחן:

ח. אין מגרדין (בסכין או בצפורן) מנעל בין חדש בין ישן מפני שקולף העור והוי ממחק:

ט. מותר ליתן מים על גבי מנעל לשכשכו אבל לכבסו דהיינו שמשפשף צדו זה על זה אסור אבל בגד שיש עליו לכלוך אסור אפילו לשכשכו דזהו כבוסו אלא מקנחו בסמרטוט בקל ולא בדוחק פן יסחוט. הגה: ובגד שאין עליו לכלוך מותר לתת עליו מים מועטים ולא מרובים שמא יסחוט (בית יוסף בשם סמ"ג וסמ"ק וסה"ת והרא"ש פרק קמא דיומא) ויש אוסרים בכל ענין (בית יוסף בשם הטור סימן של"ד וסימן שי"ט ותוספות פרק כל כתבי והגהות פרק כ"ב):

י. הרוחץ ידיו טוב לנגבם בכח זו בזו ולהסיר מהם המים כפי יכלתו קודם שיקנחם במפה. הגה: ויש שכתבו דאין לחוש לזה דלא אמרינן שריית בגד זהו כבוסו בכי האי גוונא דאין זה רק דרך לכלוך וכן נוהגין (טור ובית יוסף ואגור) ולכן מותר לנגב ידיו בבגד שהטיל בו תינוק מי רגלים כדי לבטלם שאין זה רק דרך לכלוך בעלמא (טור) אבל אסור ליתן מים ממש על המי רגלים כדי לבטלם (הגהות מיימוני פרק כ"ב ותוספות פרק שמונה שרצים):

יא. מי שנתלכלכה ידו בטיט מקנחה בזנב הסוס ובזנב הפרה ובמפה הקשה העשויה לאחוז בה קוצים אבל לא במפה שמקנחים בה ידים שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבא לכבס המפה:

יב. אסור לנגב כוס שהיה בו מים או יין במפה משום דאתי לידי סחיטה:

יג. אין מסתכלין בשבת במראה של מתכת שהיא חריפה כאיזמל (פירוש כעין סכין קטן חד וחריף) דחיישינן שמא ישיר בה נימין המדולדלין ואפילו אם הוא קבוע בכותל אבל מותר להסתכל במראה שאין בה חשש זה אפילו אינה קבועה:

סימן שג – דיני תכשיטי אשה, ובו כ"ז סעיפים

א. לא תצא אשה בחוטי צמר ולא בחוטי פשתן ולא ברצועות שבראשה מפני שצריכה להסירם בשעת טבילה חיישינן שמא תוליכם ד' אמות ברשות הרבים ואם הם קלועות בשערה מותר ויש מי שאוסר ואם הם מעשה אריגה מותר שאינה צריכה להסירם בשעת טבילה. הגה: ובלבד שלא יהיו מטונפות או מוזהבים דאז מסירן כדי שלא יתטנפו במים (טור והרא"ש וסמ"ג):

ב. מותר לצאת בחוטין שבצוארה שהם רפויים ואינה צריכה להסירם בשעת טבילה אבל בקטלא שבצוארה אסור מפני שצריכה להסירם בשעת הטבילה לפי שהיא מהדקת אותה כדי שתראה בעלת בשר וחיישינן דלמא אתי לאתויי ד' אמות ברשות הרבים ולא תצא בטוטפת והוא כמין ציץ ומגיע מאוזן לאוזן ולא בשרביטין והוא גם כן ציץ ואינו מגיע אלא עד לחיים שכורכתו על ראשה ותולה לה על לחייה מכאן ומכאן והוא שאינם תפורים בשבכה דחיישינן דלמא שלפא לאחוויי ואתי לאתויי ד' אמות ברשות הרבים אבל אם תפורים ליכא למיחש להכי ומותר. הגה: ויש אומרים דבתולה שאינה חוששת לגילוי ראשה אפילו תפורה בשבכה אסור דחיישינן שמא תסירה עם השבכה ואתי לאתויי (אור זרוע):

ג. לא תצא בכיפה של צמר דהיינו חוטי דעמרא דגדילין ועבידי כי הוצא (פירוש ככלים העשוים מעלי לולבי הדקלים שהם באריגה מה שאין כן איצטמא העשויה כמין לבד כדאיתא בגמרא שם) ורחבים כשתי אצבעות כשיעור ציץ ולא באיצטמא דהיינו מטלית שתולין בו חוטין של צבעונין ותולין אותו לכלה להפריח ממנה הזבובים:

ד. לא תצא בעיר של זהב ופירש רש"י שהוא תכשיט עגול ומציירין בו כמין עיר ויש באמצע לשון שמחברים אותו למלבוש ורבינו תם פירש שהוא כעין עטרה לראש:

ה. כלילא והוא תכשיט שמניחתו על פדחתה מאוזן לאוזן וקושרתו ברצועות התלויות מותרת לצאת בו בין שהיא עשויה מחתיכות של זהב חרוזות בחוט בין שאותן חתיכות קבועות במטלית:

ו. רסוקיא דהיינו חתיכת מעיל רחבה אם יש בה רצועות קצרות תלויות בה לקושרן בהם ולהדקן סביבותיה דמהדק שרי ואם אין לו רצועות אסור:

ז. לא תצא בקטלא דהיינו בגד שיש לו שנצים כעין מכנסים ומכניסים בו רצועה רחבה וקושרה סביב צוארה והבגד תלוי על לבה והוא חשוב ומצוייר בזהב:

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י | עש"ו

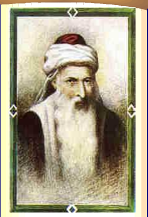

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו יוסף קארו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

רבינו משה איסרליש

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"ו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[26] שבת פרשת שמיני

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' שמיני

המשך סימן שג – דיני תכשיטי אשה

ח. לא תצא בנזמי האף אבל יוצאה בנזמי האוזן. הגה: מפני שאזניה מכוסות ובמקום שנוהגין לגלות האזנים אסור לצאת בנזמים שבאוזן היכא דדרך להוציאם משם (אור זרוע):

ט. לא תצא במחט נקובה ואם יצאה חייבת ושאינה נקובה אם מעמדת בה קישוריה מותרת לצאת בו ואם אינה מעמדת בה קישוריה אסור:

י. לא תצא בטבעת שיש עליה חותם ואם יצאה חייבת וכשאין עליה חותם לא תצא ואם יצאה פטורה:

יא. לא תצא בכוליאר והוא תכשיט שקושרת בו מפתחי חלוקה ולא בכובלת והוא קשר שקשור בה בושם שריחו טוב:

יב. אם חסר אחת משיניה ומשימה אחר במקומו אם הוא של זהב לא תצא בו דכיון שמשונה במראה משאר שינים דלמא מבזו לה ושקלה ליה וממטיא אבל של כסף שדומה לשאר שינים מותר וכל שכן שן דאדם:

יג. לא תצא במנעל הקרוע למעלה דמחכו עלה ואתיא לאתויי ולא במנעל חדש שמא לא יבא למדתה אלא אם כן נסתה ללכת בו מאתמול שהוא למדתה אבל איש מותר שאין מקפיד כל כך. הגה: ובשאר מלבושים אין לחוש אפילו באשה (כל בו):

יד. יוצאת בחוטי שער בין שהם עשוים משערה או משער חברתה ואפילו משער בהמה ובלבד שלא תצא זקנה בשל ילדה ולא ילדה בשל זקנה:

טו. יוצאת בקשר שעושין לרפואת קיטוף עין הרע שלא ישלוט ובמוך הקשור ומהודק באזנה ובמוך שבסנדלה הקשור בסנדלה ובסנדל ומנעל הסתומים מכל צד אפילו אינו קשור מותר ובמוך שהתקינה לנדתה, הגה: שלא יפול דם עליה ויצערנה (בית יוסף בשם הפוסקים), אפילו אינו קשור דכיון שהוא מאוס לא חיישינן דלמא שקלה ליה אפילו יש לו בית יד ובפלפל ובגרגיר מלח ובכל בושם שתתן לתוך פיה ובלבד שלא תתנם לכתחלה בשבת ואם נפל לא תחזיר ובבתי שוקיים שקושרים במשיחה סביב שוקיה אף על פי שאין המשיחה קשורה בהם ולא חיישינן שמא ישתלשלו למטה ויוצאה באצעדה שמניחין בזרוע או בשוק והוא שתהא דבוקה לבשר ולא תשמט ויש מי שאוסר בשל זרוע:

טז. בכל מה שיכולה לצאת יכולה להתירו ברשות הרבים ולא חיישינן דלמא מתיא ליה:

יז. יש אוסרים להביא מפתח אפילו בחצר הבית כי אם בידו אבל לא בחגורתו שמא ישכח ויוציאנה לרשות הרבים:

יח. כל שאסרו חכמים לצאת בו לרשות הרבים אסור לצאת בו לחצר שאינה מעורבת חוץ מכבול ופאה נכרית דהיינו קליעת שער שקלעה בתוך שערה ויש אומרים דכל שאסרו לצאת בו אפילו להתקשט בו בבית אסור וכל שכן לצאת בו לחצר המעורבת חוץ מכבול ופאה נכרית ויש אומרים שהכל מותר לצאת בו בחצר אפילו אינה מעורבת והאידנא נשי דידן נהגו לצאת בכל תכשיטין ויש שאמרו דמדינא אסורות אלא שכיון שלא ישמעו מוטב שיהיו שוגגות ואל יהיו מזידות ויש שלמדו עליהם זכות לומר שהן נוהגות כן על פי סברא אחרונה שכתבתי שלא אסרו לצאת בתכשיטין לחצר שאינה מעורבת והשתא דלית לן רשות הרבים גמור הוה ליה כל רשות הרבים שלנו כרמלית ודינו כחצר שאינה מעורבת ומותר. הגה: ויש אומרים עוד טעם להתיר דעכשיו שכיחי תכשיטין ויוצאין בהם אף בחול וליכא למיחש דילמא שלפא ומחוי כמו בימיהם שלא היו רגילים לצאת בהן רק בשבת ולא הוו שכיחי (תוספות פרק כ"ב והגהות אלפסי פרק במה אשה). ומיהו טבעת שיש עליה חותם לאשה ושאין עליה חותם לאיש דתנן בה חייב חטאת אף בכרמלית אסור אפילו לדידן והוא הדין לכל מאי דאתמר ביה חיוב חטאת ויש מי שאומר שבזמן הזה שנהגו האנשים לצאת בטבעת שאין עליה חותם הרי זה להם כתכשיט ושרי ולפי זה אפשר דכיון שנהגו עכשיו הנשים לצאת בטבעת שיש עליה חותם הרי הוא להן כתכשיט ושרי ומכל מקום צריך להזהיר לנשים שלא תצאנה אלא במחטים שהן צריכות להעמיד קישוריהן ולא יותר כי בזה שאין להן תועלת בו ישמעו לנו:

יט. צריך להזהיר לנשים שלא יטלטלו מחט שניטל חודה או עוקצה לשום בצעיפים אלא אם כן ניטל מערב שבת חודה ועוקצה (ויחדה) לשם כך (ועיין לקמן סימן ש"ח סעיף י"א):

כ. הבנות קטנות שנוקבים אזניהם כדי לתת בהם נזמים כשיגדלו וכדי שלא יסתמו הנקבים נותנים בהם קסמים מותר לצאת בהם והוא הדין אם נותנין חוטים באותם נקבים שמותר לצאת בהם אם אינם צבועים אבל אם צבועים אסור:

כא. יוצאת אשה ברעולה והוא שמעטפת כל ראשה חוץ מהפנים:

כב. פורפת (פירוש קושרת) בשבת על האגוז ועל האבן שיחדתו לכך ויוצאת בו אבל על המטבע אסור לפרוף בשבת דלאו בר טלטול הוא ולא מהני בה יחוד ואם פרפה עליו מערב שבת מותר לצאת בו בשבת:

כג. אם היתה צריכה להוציא אגוז לבנה ופרפה עליו כדי להוציאו אם לרשות הרבים אסור ואם לכרמלית מותר:

כד. יוצאה באבן תקומה (פירש הערוך אבן ידועה שכשהיא על אשה לא תפיל) ובמשקל ששקלו כנגדו שלא תפיל ואפילו לא נתעברה עדיין:

כה. אסור לאשה שתעביר בשבת סרק על פניה משום צובע ומטעם זה אסורה לכחול בשבת ומטעם זה אסורה לטוח על פניה בצק דכשנוטלתו מאדים הבשר:

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲוֹונוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **גליון כ"ו – שבת פרשת שמיני [26]** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

כל השומר שבת כהלכתו

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י — עש"ו

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה'א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "דרמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה'א של"ב לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"ז

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[27] שבת פרשת תזריע

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' תזריע

המשך סימן שג – דיני תכשיטי אשה

כו. אסור לקלוע האשה שערה בשבת ולא להתיר קליעתה אבל יכולה לחלוק שערה. הגה: ויש אוסרים לחלוק שערה דהיינו לעשות השייטי"ל (רש"י ואור זרוע) וכן נהגו לאסור לעשות על ידי כלי אבל באצבע בעלמא נהגו להקל:

כז. אסור לסרוק במסרק בשבת ואפילו אותו שעושים משער חזיר שאי אפשר שלא יעקרו שערות. אבל מותר לחוף ולפספס ביד (בית יוסף):

סימן שד – על איזה עבד מצווה על שביתתו, ובו ג' סעיפים

א. אדם מצווה על שביתת עבדו שמל וטבל לשם עבדות וקבל עליו מצות הנוהגות בעבד אבל אם לא מל וטבל אלא קבל עליו שבע מצות בני נח הרי הוא כגר תושב ומותר לעשות מלאכה בשבת לעצמו אבל לא לרבו ואסור לכל ישראל לומר לו לעשות מלאכה בשבת לצורך ישראל ואפילו מי שאינו רבו ואם לא קבל עליו שום מצוה אלא עדיין הוא כותי גמור דינו שוה לקבל עליו שבע מצות ולפי זה צרכי חולה שאין בו סכנה דקיימא לן אומר לאינו יהודי ועושה וכן מת ביום טוב ראשון דקיימא לן יתעסקו בו עממין אסור לומר לעבד ישראל אפילו הוא עובד עבודת גלולים דכיון דמלאכת העבד אסורה מן התורה לא הותרה בדבר שאין בו פיקוח נפש ויש חולקים ומתירים בזה ומכל מקום אם היה עושה מלאכת רבו שלא מדעתו וניכר שאינו עושה לדעתו מותר ואין צריך להפרישו (אפילו קבל עליו שבע מצות) ולישראל אחר שאינו רבו אפילו עושה לדעת ישראל מותר כל שאין שם אמירת ישראל ובלבד שלא יהנה ישראל בשבת מאותה מלאכה ויש אומרים שכל שלא קבל עליו שבע מצות בני נח כיון דאינו יהודי גמור הוא אין רבו מוזהר עליו ולפי זה צרכי חולה שאין בו סכנה וכן צרכי מת ביום טוב ראשון מותר לומר להם לעשותו. הגה: וכל עבד שמצווה על שביתתו אסור לצאת בחותם שעשה לו רבו להראות בו שהוא עבדו ואם הוא של טיט מותר לצאת בו כשתלוי בצוארו אבל לא בכסותו ובשל מתכת בכל ענין אסור (טור) ואם העבד עשה החותם לעצמו אפילו בשל טיט בכל ענין אסור (המגיד פרק י"ט):

ב. והיכא דמותר העבד לעשות מלאכה לעצמו אם אמר לו האדון שיעשה לעצמו ויזון עצמו ביום השבת כיון שהתנה עמו מבעוד יום עושה הוא לצרכי מזונותיו ובלבד בצנעה שלא יהא בדבר חשש רואים:

ג. אינו יהודי גמור שהוא שכיר אין רבו מצווה על שביתתו:

סימן שה – במה בהמה יוצאת בשבת, ובו כ"ג סעיפים

א. בהמה יוצאת במה שמשתמרת בו אבל אם אינה משתמרת בו אז הוי נטירותא יתירתא ביותר והוי משאוי וכן כל דבר שהוא לנוי ולא לשימור לא תצא בו הילכך נאקה יוצאת בזממא דפרזלא שהוא טבעת של ברזל ונוקב חוטמו ומכניסו בו וחמרא לובא בפגא דפרזלא דהיינו בריג"א והגמל באפסר שהוא קבישטר"ו ופרד וחמור וסוס יוצאים באפסר או ברסן שהוא פרינ"ו אבל לא בשניהם ומותר לכרוך חבל האפסר סביב צוארה ותצא בו ומותר לטלטל האפסר וליתנו עליה ובלבד שלא ישען עליה:

ב. אם קשר חבל בפי הסוס הרי זה משאוי לפי שאינו משתמר בו:

ג. לצאת חמור בפרומביא (פירוש רסן של ברזל) אסור:

ד. כל בהמה שעסקיה רעים אף על פי שאין בנות מינה צריכות לאותה שמירה והיא צריכה מותר לצאת בה:

ה. בעלי השיר כגון כלבים של ציידים וחיות קטנות שיש להם כמין אצעדה סביב צווארן וטבעת קבועה בה ומכניסין בה רצועה ומושכין אותם בה מותר שיצאו בשיר הכרוך על צווארן ויכולים למשכם בהם:

ו. אילים יוצאים לבובים והוא עור שקושרים להם תחת זכרותם שלא יעלו על הנקבות והרחלות יוצאות שחוזות והוא שקושרין אליתן כלפי מעלה כדי שיעלו עליהן הזכרים ויוצאות כבונות והוא שקושרים בגד סביבן לשמור הצמר שיהיה נקי והעזים צרורות והוא שקושרים ראשי דדיהן ודוקא כשקושרים אותם כדי שיצטמקו דדיהן ולא יחלבו דאז מהדק שפיר אבל אם קשר כדי לשמור חלבן שלא יפול לארץ אסור דלא מהדק שפיר וחיישינן דלמא נפל ואתי לאתויי:

ז. חמור יוצא במרדעת (פירוש כמין אוכף קטן שמניחין על החמור כל היום כולו כדי שיתחמם) והוא שתהא קשורה לו מערב שבת ושאר כל הבהמות אסורות ולא יצא באוכף אף על פי שקשור לו מערב שבת:

ח. מותר ליתן מרדעת על החמור מפני הצנה ובלבד שלא יקשרנו בו מפני שכשקושר צריך ליקרב אליו ונמצא משתמש בבעלי חיים אבל על הסוס כיון דלית ליה צער צנה אסור ליתן עליו מרדעת כלל ולהסיר מרדעת בשבת בין מן החמור ובין מן הסוס אסור כיון דלית ליה צער אם לא יסירנה ואוכף אסור בין ליטול בין להניח בין לחמור בין לסוס:

ט. אוכף שעל גבי החמור שבא מן הדרך ונתיגע וצריך להסירו לצננו לא יטלנו בידו אלא מתיר החבל מתחתיו ומוליכו ומביאו בחצר והוא נופל מאליו:

י. אין תולין לחמור טרסקל (פירוש כלי של ערבה קלופה ומכוסה בעור) בצוארו ליתן מאכל בתוכו שיאכל משם אבל עגלים וסייחים שצוארן קטן ומצטערים לאכול על גבי קרקע שרי בחצר אבל אין יוצאים בו:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עַמּוּד אֶחָד לַיּוֹם. כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **גליון כ"ז – שבת פרשת תזריע [27]** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"ח

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[28]
שבת פרשת
מצורע

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור
עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' מצורע

המשך סימן שה – במה בהמה יוצאת בשבת

יא. לא יצא הסוס בזנב שועל שתולין בין עיניו שלא תשלוט בו עין הרע ולא בזהורית שעושים לו לנוי ולא עזים בכיס שבדדיהם שקושרים אותם שלא יסרטו דדיהם בקוצים ולא פרה בחסום שבפיה שחוסמים פיה שלא תרעה בשדות אחרים ולא כל בהמה בסנדל שנועלים ברגליה שלא תנגף אבל יוצאה באגד שעל גבי מכה ובקשקשים שעל גבי השבר והם לוחות שקושרים להם סביב העצם הנשבר בהן ובשליא שיצאה מקצתה ותלויה בה ופוקק זוג שבצוארה ומטייל בה בחצר אבל לא תצא בו לרשות הרבים אף על פי שהוא פקוק בין אם הוא בצוארה בין אם הוא בכסותה:

יב. לא תצא בחותם בין שהוא בצוארה בין שהוא בכסותה:

יג. אין הגמל יוצא במטולטלת והוא כמין כר קטן שנותנים תחת זנבו אפילו היא קשורה לו בזנבו אלא אם כן היתה קשורה בזנבו ובחטוטרתו או בשליתה:

יד. לא תצא שום בהמה לא עקוד ולא רגול פירוש עקוד שקושר ידה אחת עם רגלה ורגול היינו שקושר אחת מרגליה כלפי מעלה שלא תלך אלא על ג' רגלים:

טו. לא יקשור גמלים זה אחר זה והוא תופס באפסר הראשון וכולם נמשכים על ידו אבל אם תופס כמה אפסרי גמלים בידו מותר ויש מי שאוסר גם בזה ולא התיר אלא להוציא בהמה אחת לבדה והוא מושכה בחבל:

טז. המוציא בהמה והוא מושכה באפסר צריך ליזהר שלא יצא ראש החבל מתחת ידו טפח למטה דדמי כמו שנושאה בידו ולא מתחזיא מאפסר הבהמה וגם לא יניח הרבה מן החבל בין ידו לבהמה כדי שלא יכביד עד שלא יגיע בטפח הסמוך לארץ ואם הוא ארוך יכרוך אותו סביב צוארה:

יז. אין חמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו מערב שבת ולא בזוג ואף על פי שהוא פקוק ולא בסולם שבצוארו והן לוחות שקושרים סביב צוארו שלא יחכך מכתו ולא ברצועה שברגלו והוא כמין טבעת עבה שעושים מקש וקושרים ברגלי הבהמה שפסיעותיה קצרות ומכה רגליה זו בזו ועושים לה זה להגין שלא תכה זו בזו ואין התרנגולים יוצאים בחוטים שקושרים ברגליהם לסימן ולא ברצועה שקושרים ברגליהם כדי שלא ישברו הכלים ואין האילים יוצאים בעגלה שתחת אליותיהם שעושים להם כן כדי שלא תהא האליה נגררת בארץ ואין העזים יוצאות בעץ ידוע שנותנים בחוטמיהם כדי שיתעטשו ויפלו תולעים שבראשיהם ולא העגל בעול קטן שנותנים על צוארה ולא בזמם שמניחים בחוטמו של עגל כדי שלא יינק ולא פרה בעור שנותנים על דדיה שלא יינקו השרצים ולא ברצועה שבין קרניה בין אם היא לשימור בין אם היא לנוי ולא תצא פרה או שור בחבל שבצוארה לפי שאינה צריכה שמירה אבל עגלים מותרים לפי שהם מורדים בקל. הגה: הבהמה יוצאה בקמיע מומחה לבהמה אבל לא בשאינה מומחה אף על פי שהיא מומחה לאדם (בית יוסף ורבינו ירוחם חלק י' ורמב"ם פרק ב'):

יח. אין רוכבין על גבי בהמה ולא נתלים עליה ואפילו בצדה אסור להשתמש אבל צדי צדדין כגון שדבר אחד מונח על צדה והוא משתמש בו מותר ואם עלה עליה אפילו במזיד ירד משום צער בעלי חיים ומטעם זה פורקין משאוי שעליה כיצד עושה מכניס ראשו תחת המשאוי ומסלקו לצד אחר והוא נופל מאליו. הגה: ואסור לישב על קרון שהאינו יהודי מנהיגו בשבת משום שמשתמש בבהמה גם שלא יחתוך זמורה (תוספות והרא"ש ריש פרק מי שהוציאוהו ומרדכי פרק קמא דשבת והגהות עירובין ובית יוסף בשם סמ"ג):

יט. בהמה שנפלה לאמת המים אם המים עמוקים ומפני כך אינו יכול לפרנסם במקומם מביא כרים וכסתות ונותן תחתיה משום צער בעלי חיים אף על פי שמבטל כלי מהיכנו: דין קירוד בהמה בשבת כמו ביום טוב (מרדכי פרק ב' דביצה) (ועיין לקמן סימן תק"ג סעיף ב'):

כ. מותר לומר לאינו יהודי לחלוב בהמתו בשבת משום צער בעלי חיים שהחלב מצערה והחלב אסור בו ביום ויש אומרים שצריך לקנותו מן האינו יהודי בדבר מועט שלא יהא נראה כחולב לצורך ישראל:

כא. גבינות שעושות השפחות מעצמן מחלב של ישראל מותר כיון שאינו אומר להן שיעשו:

כב. מי שיש לו נער אינו יהודי ורוכב על הבהמה בשבת כשמוליכה להשקותה אינו צריך למונעו שהחי נושא את עצמו אבל צריך למונעו שלא יתן עליה בגדיו ולא שום דבר:

כג. מותר למסור סוס או פרד או חמור לרועה אינו יהודי ואף על פי שהאינו יהודי משתמש בהם בשבת אין בכך כלום כיון דשלא מדעת ישראל הוא עושה ואינו ממתין לשכירות ממנו ואם רואהו משתמש בה בשבת מוחה בידו). הגה: וכל שכן דאין לחוש שהרועה יוציא אותם חוץ לתחום דהא תחומין דרבנן (הגהות מרדכי דקדושין):

סימן שו – באיזה חפצים מותר לדבר בשבת, ובו י"ד סעיפים

א. ממצוא חפצך חפציך אסורים אפילו בדבר שאינו עושה שום מלאכה כגון שמעיין נכסיו לראות מה צריך למחר או ליילך לפתח המדינה כדי שימהר לצאת בלילה למרחץ וכן אין מחשיכים על התחום לשכור פועלים. הגה: והוא הדין דאסור לטייל למצוא סוס או ספינה או קרון לצאת בו (מרדכי סוף פרק מי שהחשיך). אבל מחשיך על התחום להביא בהמתו ויש אומרים שאם אין הבהמה יכולה ליילך ברגלים כגון שהוא טלה קטן אינו רשאי להחשיך דאינו רשאי להביא דאסור לטלטל בעלי חיים שהם מוקצים:

ב. היתה בהמתו עומדת חוץ לתחום יכול לקרות לה כדי שתבוא:

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י | עש"ו

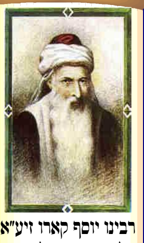

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון כ"ט | הלכות שבת השנתי | [29] שבת פרשת אחרי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' אחרי

המשך סימן שו – באיזה חפצים מותר לדבר בשבת

ג. מחשיכין על התחום לעשות צרכי כלה או צרכי מת להביא לו ארון ותכריכין ויכול לומר לחבירו שיחשיך כדי שיביא לו ויכול לומר לו לך למקום פלוני למחר ואם לא מצאת במקום פלוני לך למקום פלוני לא מצאת במנה קח במאתים ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח כלומר שלא יאמר לו סך ידוע שלא להוסיף עליו וכן אם לקח ממנו בשמונה לא יאמר תן לי עוד בשנים ואהיה חייב לך עשרה. הגה: ואם אי אפשר לו אלא אם כן יזכיר לו סכום מקח מותר בכל ענין דהא צרכי מצוה הוא (הגהות מרדכי פרק ה') ויש אוסרים בכל ענין וכן עיקר (בית יוסף בשם הר"ן ומרדכי פרק כירה והגהות מיימוני פרק א' ופרק כ"ו):

ד. השוכר את הפועל לשמור זרעים או דבר אחר אינו נותן לו שכר שבת לפיכך אין אחריות שבת עליו היה שכיר שבת שכיר חודש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכר שבת לפיכך אחריות שבת עליו ולא יאמר תן לי של שבת אלא אומר תן לי שכר השבוע או החודש (ואם שכרו לחודש והתנה לשלם לו כל יום כך וכך מקרי שכיר יום) (ר"ן סוף פרק אף על פי), או יאמר לו תן לי שכר עשרה ימים:

ה. אסור לשכור חזנים להתפלל בשבת ויש מי שמתיר. הגה: ואם שכרו לשנה או לחודש לכולי עלמא שרי (דברי עצמו):

ו. חפצי שמים מותר לדבר בהם כגון חשבונות של מצוה ולפסוק צדקה ולפקח על עסקי רבים ולשדך התינוק ליארס וללמדו ספר או אומנות ודוקא לדבר אם רוצה להשתכר אבל לשכרו ולהזכיר לו סכום מעות אסור. הגה: יש אומרים דבמקום שנוהגין ליתן לקורא בתורה מי שברך ונודר לצדקה או לחזן דאסור בשבת לפסוק כמה יתן (אור זרוע) והמנהג להקל דהא מותר לפסוק צדקה:

ז. מותר למדוד בשבת מדידה של מצוה כגון למדוד אם יש במקוה מ' סאה ולמדוד אזור מי מי שהוא חולה וללחוש עליו כמו שנוהגים הנשים מותר דהוי מדידה של מצוה:

ח. הרהור בעסקיו מותר ומכל מקום משום עונג שבת מצוה שלא יחשוב בהם כלל ויהא בעיניו כאלו כל מלאכתו עשויה:

ט. אסור לומר לאינו יהודי שילך חוץ לתחום בשבת אחר קרובי המת שיבואו להספידו אבל חולה דתקיף ליה עלמא ואמר שישלחו בעד קרוביו ודאי שרי:

י. להחליף משכון לאינו יהודי בשבת מותר אם הוא מלבוש ויוציאנו האינו יהודי דרך מלבושו (ועיין לקמן סימן שכ"ה):

יא. מותר לקנות בית בארץ ישראל מן האינו יהודי בשבת וחותם ומעלה בערכאות. הגה: שלהם בכתב שלהם דאינו אסור רק מדרבנן ומשום ישוב ארץ ישראל לא גזרו (אור זרוע):

יב. מותר להכריז בשבת על אבדה אפילו היא דבר שאסור לטלטלו. הגה: ומותר להתיר חרמי צבור בשבת אף על פי שאינו לצורך שבת הואיל והוא יום כנופיא לרבים הוי כעסקי רבים דשרי לדבר בם (אגור) אבל אין מחרימין בשבת כי אם מדבר שהוא לצורך שבת (אגודה פרק כ"ג):

יג. להכריז בשבת על קרקע הנמכר שכל מי שיש לו זכות עליו יבוא ויגיד ואם לאו יאבד זכותו אסור. הגה: וכן אסור להכריז יין בשבת דהוי כמקח וממכר (מהרי"ל):

יד. מי ששלחו לו שהוציאו בתו מביתו בשבת להוציאה מכלל ישראל מצוה לשום לדרך פעמיו להשתדל בהצלתה ויוצא אפילו חוץ לשלש פרסאות ואי לא בעי בית דין גוזרין עליו (ועיין לקמן סימן שכ"ח סעיף י'):

סימן שז – דיני שבת התלוים בדיבור, ובו כ"ב סעיפים

א. ודבר דבר שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול הלכך אסור לומר דבר פלוני אעשה למחר או סחורה פלונית אקנה למחר ואפילו בשיחת דברים בטלים אסור להרבות. הגה: ובני אדם שסיפור שמועות ודברי חידושים הוא עונג להם מותר לספרם בשבת כמו בחול אבל מי שאינו מתענג אסור לאמרם כדי שיתענג בהם חבירו (תרומת הדשן סימן ס"א):

ב. אסור לשכור פועלים ולא לומר לאינו יהודי לשכור לו פועלים בשבת אף על פי שאין הישראל צריך לאותה מלאכה אלא לאחר השבת שכל מה שהוא אסור לעשותו אסור לומר לאינו יהודי לעשותו ואפילו לומר לו קודם חשכה לעשותו בשבת אסור אבל מותר לומר לו אחר השבת למה לא עשית דבר פלוני בשבת שעבר אף על פי שמבין מתוך דבריו שרצונו שיעשנה בשבת הבאה:

ג. אסור ליתן לאינו יהודי מעות מערב שבת לקנות לו בשבת אבל יכול לומר לו קנה לעצמך ואם אצטרך אקנה ממך לאחר השבת:

ד. מותר לתת לאינו יהודי מעות מערב שבת לקנות לו ובלבד שלא יאמר לו קנה בשבת. הגה: וכן מותר ליתן לו בגדים למכור ובלבד שלא יאמר לו למכרן בשבת (בית יוסף בשם סמ"ג) מי ששכר אינו יהודי להוליך סחורתו ובא האינו יהודי ולקחה מבית ישראל בשבת אסור והיו עונשין העושה (רבינו ירוחם חלק י"ב):

ה. דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת והוא שיהיה שם מקצת חולי או יהיה צריך לדבר צורך הרבה או מפני מצוה כיצד אומר ישראל לאינו יהודי בשבת לעלות באילן להביא שופר לתקוע תקיעת מצוה או להביא מים דרך חצר שלא עירבו לרחוץ בו המצטער ויש אוסרין. הגה: ולקמן סימן תקפ"ז פסק להתיר ועיין לעיל סימן רע"ו דיש מקילין אפילו במלאכה דאורייתא ועיין שם סעיף ג':

ו. אסור לחשב חשבונות אפילו אם עברו כגון כך וכך הוצאתי על דבר פלוני ודוקא שעדיין שכר הפועלים אצלו אבל אם פרעם כבר מותר:

ז. מותר לומר לחבירו הנראה בעיניך שתוכל לעמוד עמי לערב אף על פי שמתוך כך מבין שצריך לו לערב לשוכרו אבל לא יאמר לו היה נכון עמי לערב:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **גליון כ"ט – שבת פרשת אחרי [29]** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

עמ"י

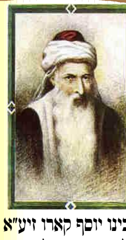

עש"ו

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ל'

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[30]
שבת פרשת
קדושים

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור
עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' קדושים

המשך סימן שז – דיני שבת התלוים בדיבור

ח. יכול לומר לחבירו לכרך פלוני אני הולך למחר וכן מותר לומר לו לך עמי לכרך פלוני למחר כיון שהיום יכול לילך על ידי בורגנין וכן כל כיוצא בזה שיש בו צד היתר לעשותו היום יכול לומר לחבירו שיעשנו למחר ובלבד שלא יזכיר לו שכירות אבל בדבר שאין בו צד היתר לעשותו היום אפילו אם אין בו אלא איסור דרבנן כגון שיש לו חוץ לתחום פירות מוקצים כיון שאי אפשר לו להביאם היום אסור לומר לחבירו שיביאם לו למחר וכן אסור לו להחשיך בסוף התחום כדי שימהר הלילה לילך שם להביאם. הגה: וכן לא יאמר אעשה דבר פלוני למחר (הרא"ש פרק השואל ועיין לעיל ריש הסימן), אבל יכול להחשיך בסוף התחום כדי למהר לילך שם לשמרם שאפילו היום היה יכול לשמרם אם הם היו בתוך התחום ואם לא כוון להחשיך אלא לשמרם יכול אף להביאם:

ט. מותר להחשיך לתלוש פירות ועשבים מגנתו וחורבתו שבתוך התחום ולא אסרו להחשיך אלא בסוף התחום משום דמינכרא מילתא:

י. מותר לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואני אשמור פירותיך שבתחומי:

יא. השואל דבר מחבירו לא יאמר לו הלויני דמשמע לזמן מרובה ואיכא למיחש שמא יכתוב אלא יאמר לו השאילני ובלשון לעז שאין חילוק בין הלויני להשאילני צריך שיאמר תן לי. הגה: וכשלוה בשבת ואינו רוצה להאמינו יניח משכון אצלו אבל לא יאמר לו הילך משכון דהוי כעובדא דחול (בית יוסף בשם אורחות חיים). כשם שאין לוין בשבת כך אין פורעין בשבת (ריב"ש סימן קנ"ו):

יב. זימן אורחים והכין להם מיני מגדים וכתב בכתב כמה זימן וכמה מגדים הכין להם אסור לקרותו בשבת אפילו אם הוא כתוב על גבי כותל גבוה הרבה משום גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות דהיינו שטרי חובות וחשבונות, ואפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור (הרא"ש ור"ן פרק השואל וטור). אבל אם חקק בכותל חקיקה שוקעת מותר אבל בטבלא ופנקס אפילו אם הוא חקוק אסור לקרותו:

יג. שטרי הדיוטות דהיינו שטרי חובות וחשבונות ואגרות של שאלת שלום אסור לקרותם ואפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור:

יד. לקרות באגרת השלוחה לו אם אינו יודע מה כתוב בה מותר ולא יקרא בפיו אלא יעיין בה ואם הובאה בשבילו מחוץ לתחום טוב ליזהר שלא יגע בה:

טו. כותל או וילון שיש בו צורות חיות משונות או דיוקנאות של בני אדם של מעשים כגון מלחמות דוד וגלית וכותבים זו צורת פלוני וזה דיוקן פלוני אסור לקרות בו בשבת:

טז. מליצות ומשלים של שיחת חולין ודברי חשק כגון ספר עמנואל וכן ספרי מלחמות אסור לקרות בהם בשבת ואף בחול אסור משום מושב לצים ועובר משום אל תפנו אל האלילים לא תפנו אל מדעתכם ובדברי חשק איכא תו משום מגרה יצר הרע ומי שחיברן ומי שהעתיקן ואין צריך לומר המדפיסן מחטיאים את הרבים. הגה: ונראה לדקדק הא דאסור לקרות בשיחת חולין וספורי מלחמות היינו דוקא אם כתובים בלשון לעז אבל בלשון הקודש שרי (וכן נראה לי מלשון שכתבו התוספות פרק כל כתבי וכן נהגו להקל בזה):

יז. אסור ללמוד בשבת ויום טוב זולת בדברי תורה ואפילו בספרי חכמות אסור ויש מי שמתיר ועל פי סברתו מותר להביט באצטרלו"ב בשבת (ולהפכה ולטלטלה כדלקמן סימן ש"ח):

יח. לשאול מן השד מה שמותר בחול מותר בשבת:

יט. סחורה הנפסדת בשבת על ידי גשמים או דבר אחר או אתי בידקא (פירוש נחל או אגם מים) דמיא ומפסיד ממונו או שנתרועעה חבית של יין והולך לאיבוד מותר לקרות אינו יהודי אף על פי שודאי יודע שהאינו יהודי יציל הממון. (ולכסות סחורה או פירות או דבר אחר מפני הגשמים עיין לקמן סימן של"ה סעיף ז'). וכן מותר לומר לאינו יהודי כל המציל אינו מפסיד כמו בדליקה שהתירו לומר כל המכבה אינו מפסיד ויש מי שאומר שלא התירו אלא בדליקה דוקא (ועיין לקמן סימן של"ד):

כ. ישראל שאמר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת מותר לו ליהנות בה לערב בכדי שיעשו:

כא. אסור לומר לאינו יהודי בשבת הילך בשר זה ובשל אותו לצרכך ואפילו אין מזונותיו עליו. הגה: אבל מותר לומר לו לעשות מלאכה לעצמו (הגהות מרדכי פרק ה' ורמב"ן פרשת בא אל פרעה):

כב. כל שבות דרבנן מותר בין השמשות לצורך מצוה כגון לומר לאינו יהודי להדליק לו נר בין השמשות או אם היה טרוד והוצרך לעשר בין השמשות). הגה: כל דבר שאסור לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת אסור לרמוז לו לעשותו אבל מותר לרמוז לו לעשות מלאכה אחר שבת (אור זרוע). אינם יהודים המביאים תבואה בשבת לישראל שחייבים להם והישראל נותן לו מפתחו לאוצרו והאינו יהודי נותנו לשם ומודדים ומונים יש מי שמתיר משום דאינו יהודי במלאכת עצמו עוסק ואינו של ישראל עד אחר המדידה ושיחשוב עמו אחר כך וכן אינם יהודים העושים גבינות בשבת והישראל רואה ויקנה אותם ממנו דמכל מקום האינו יהודי אדעתא דנפשיה קעביד ואף על פי שהישראל עומד בעדר חודש או חדשים ואדעתא למכרם לישראל קא עביד שרי:

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו

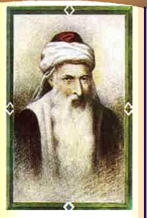

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ל"א

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[31]
שבת פרשת אמור

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' אמור

סימן שח – דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת, ובו נ"ב סעיפים

א. כל הכלים נטלים בשבת חוץ ממוקצה מחמת חסרון כיס כגון סכין של שחיטה או של מילה ואיזמל של ספרים וסכין של סופרים שמתקנים בהם הקולמוסים כיון שמקפידים שלא לעשות בהם תשמיש אחר אסור לטלטלו בשבת ואפילו לצורך מקומו או לצורך גופו. הגה: ואפילו תחובים בנדן עם שאר סכינים אסור לטלטלו (מהרי"ל). והוא הדין לקורנס של בשמים שמקפידים עליו שלא יתלכלך. הגה: והוא הדין כלים המיוחדים לסחורה ומקפיד עליהם (בית יוסף בשם מיימוני פרק ה' והמגיד פרק כ"ז):

ב. כל כלי אפילו הוא גדול וכבד הרבה לא נתבטל שם כלי ממנו לא מפני גדלו ולא מפני כבדו:

ג. כלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו (ואם נשתמש לאיסור בבין השמשות כגון נר שהודלק עיין לעיל סימן רע"ט) בין לצורך גופו כגון קורנס של זהבים או נפחים לפצוע בו אגוזים קורדם לחתוך בו דבלה בין לצורך מקומו דהיינו שצריך להשתמש במקום שהכלי מונח שם ומותר לו ליטול משם ולהניחו באיזה מקום שירצה אבל מחמה לצל דהיינו שאינו צריך לטלטלו אלא מפני שירא שישבר או יגנב שם אסור. הגה: כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטולו אבל בנגיעה בעלמא שאינו מנדנדו שרי ולכן מותר ליגע במנורה שבבית הכנסת שנרות דולקות עליו או בתנור שדולק בו אש וכן מותר ליקח דבר היתר המונח על דבר מוקצה (מרדכי פרק כל הכלים וריש ביצה ורבינו ירוחם חלק י"ג והמגיד פרק כ"ה ותרומת הדשן סימן ס"ז וכל בו סוף דיני שבת) וכן מותר לטלטל דבר מוקצה על ידי נפוח דלא הוי טלטול אלא כלאחר יד ולא מיקרי טלטול (תשובת מהרי"ו):

ד. כלי שמלאכתו להיתר מותר לטלטלו אפילו אינו אלא לצורך הכלי שמא ישבר או יגנב אבל שלא לצורך כלל אסור לטלטלה. כתבי הקודש ואוכלין מותר לטלטלם אפילו שלא לצורך כלל. הגה: ותפלין אין לטלטלם כי אם לצורך (תרומת הדשן ועיין בבית יוסף). ושופר אסור לטלטלו כי אם לצורך גופו או מקומו (הגהות אשירי סוף פרק במה מדליקין):

ה. יש מתירים לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור אפילו מחמה לצל על ידי ככר או תינוק:

ו. כל הכלים שנשברו אפילו בשבת מותר לטלטל שבריהם ובלבד שיהיו ראוים לשום מלאכה כגון שברי עריבה לכסות בה החבית ושברי זכוכית לכסות בה פי הפך אבל אם אינם ראוים לשום מלאכה לא. הגה: ואם נשברו במקום שיכולים להזיק כגון זכוכית שנשברה על השלחן או במקום שהולכין מותר לטלטל השברים כדי לפנותן שלא יוזקו בהם (כל בו והגהות מרדכי ובית יוסף בשם ארחות חיים):

ז. חתיכת חרס שנשברה בחול מכלי וראויה לכסות בה כלי מותר לטלטלה אפילו במקום שאין כלים מצויים שם לכסותם בה ואם זרקה לאשפה מבעוד יום אסור לטלטלה כיון שבטלה מהיות עוד כלי. הגה: ואפילו חזי לעני הואיל והקצוהו הבעלים שלו אף על פי שהם עשירים דמוקצה לעשיר הוי מוקצה לעני כמו שיתבאר סוף הסימן (ר"ן פרק במה אשה). ודוקא חתיכת חרס משום דאתיא משברי כלי אבל דבר שאין בו שייכות כלי כגון צרורות או אבנים אף על פי שראויים לכסות בהם כלי אסור לטלטלם. הגה: וכל דבר שאינו כלי כלל אסור לטלטלו אפילו לצורך גופו כל שכן לצורך מקומו (מרדכי פרק קמא דיום טוב):

ח. כל הכלים הנטלים בשבת דלתותיהן שנתפרקו מהם נטלים בין נתפרקו בחול בין נתפרקו בשבת:

ט. דלת של שידה תיבה ומגדל יכולים ליטלה מהם ואסור להחזירה גזירה שמא יתקע ושל לול של תרנגולים אסור בין ליטול בין להחזיר דכיון דמחובר לקרקע אית ביה בנין וסתירה:

י. כסוי בור ודות אין נטלים אלא אם כן יש להם בית אחיזה דאז מוכח שהוא כלי ושל כלים אפילו הם מחוברים בטיט יכולים ליטלם אפילו אין להם בית אחיזה והוא שתקנם ועשה בהם מעשה והכינם לכך או שנשתמש בהם מבעוד יום וכסוי חביות הקבורות בקרקע לגמרי צריכות בית אחיזה:

יא. מחט שלמה מותר לטלטלה ליטול בה את הקוץ ניטל חודה או חור שלה אסור וחדשה שלא ניקבה עדיין מותר:

יב. שירי מחצלאות מותר לטלטלם דחזי לכסות בהו טינופא ואם זרקן לאשפה מבעוד יום אסור לטלטלם:

יג. שירי מטלניות שבלו אם יש בהם ג' אצבעות על ג' אצבעות מותר לטלטלן ואם לאו אסור ויש מתירין אפילו אין להם ג' על ג' ובלבד שלא יהיו טליתות של מצוה:

יד. מנעל חדש מותר לשמטו מעל הדפוס אף על פי שמלאכתו לאיסור כיון דשם כלי עליו מותר לטלטלו לצורך מקומו:

טו. סנדל שנפסקה רצועה הפנימית עדיין תורת כלי עליו ומותר לטלטלו נפסקה החיצונה בטל מתורת כלי ואסור לטלטלו ואם הוא בכרמלית מותר לכרוך עליו גמי לח שהוא מאכל בהמה לתקנו שלא יפול מרגלו ובחצר שהוא נשמר שם אסור:

טז. חלוק שכבסו אותו ותחבו בו קנה ליבשו יכול לשמטו מעל הקנה אבל ליקח הקנה מתוכו אסור לפי שאינו כלי ואם תחבו בו כלי מותר ליטלו מתוכו אפילו הוא מלאכתו לאיסור כירה שנשמטה אפילו אחת מירכותיה אסור לטלטלה. הגה: וכן ספסל ארוך שנשמט אחד מרגליה כל שכן שתים דאסור לטלטלה ולהניחה על ספסל אחרת ולישב עליה אפילו נשברה מבעוד יום (תרומת הדשן סימן ע"א) אלא אם כן ישב עליה כך פעם אחת קודם השבת (בית יוסף סוף סימן שי"ג) גם אסור להכניס הרגל לשם משום בנין (בית יוסף שם):

יז. לבנים שנשארו מהבנין מותר לטלטלם דמעתה לא קיימי לבנין אלא למזגא (פירוש לסמוך ולשבת עליהן) עלייהו ואם סידרן זה על זה גלי אדעתיה שהקצן לבנין ואסור לטלטלם:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעֲגַל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון ל"ב

[32]
שבת פרשת בהר

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' בהר

המשך סימן שח – דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת

יח. קוץ המונח ברשות הרבים מותר לטלטלו פחות פחות מד' אמות ובכרמלית מותר לטלטלו להדיא משום דחיישינן שמא יוזקו בו רבים ובמקום הזיקא דרבים לא גזור רבנן שבות:

יט. סולם של עלייה שהוא גדול ועשוי להטיח בו גגו אסור לטלטלו אבל של שובך מותר לנטותו ממקום למקום אבל לא יוליכנו משובך לשובך כדי שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבוא לצוד:

כ. חריות (פירוש ענפים) של דקל שקצצם לשריפה מוקצים הם ואסור לטלטלם ישב עליהם מעט מבעוד יום מותר לישב עליהם בשבת וכל שכן אם קשרן לישב עליהם או אם חשב עליהם מבעוד יום לישב עליהם אפילו בחול:

כא. אבל נדבך של אבנים אף על פי שחשב עליו מבעוד יום אסור לישב (עליהם) אלא אם כן למדום (פירוש סדרום). הגה: ויש אומרים דדין אבנים כדין חריות וכן עיקר (מרדכי פרק במה טומנין והמגיד פרק כ"ה בשם הרי"ף וכן יש לפרש הרא"ש):

כב. אסור לכסות פי חבית באבן או בבקעת או לסגור בהן את הדלת או להכות בהן בברזא (פירוש הקנה שמשימים בחבית להוציא היין ממנו) אף על פי שחשב עליה מבעוד יום אסור אלא אם כן יחדה לכך לעולם אבל יחדה לשבת זה בלבד לא והני מילי בדבר שאין דרכה ליחדה לכך כגון הני דאמרן אבל בכל מידי דאורחיה בהכי כגון לפצוע בה אגוזים ביחוד לשבת אחת סגי ויש מי שאומר דלא שנא ויש אומרים שצריך שיעשה בה שום מעשה של תיקון מבעוד יום (ועיין לעיל סימן רנ"ט דביחוד סגי):

כג. מותר לחתוך ענף מן הדקל מבעוד יום ומותר להניף בו על השלחן בשבת להבריח הזבובים כיון דלצורך חתכו עשאו כלי גמור:

כד. פשתן סרוק וצמר מנופץ שנותנים על המכה אם חשב עליהם מבעוד יום לתתם על המכה או שישב בהם שעה אחת מבעוד יום או שצבען בשמן דגלי דעתיה דלמכה קיימי או שכרכן במשיחה ליתנם על המכה בשבת תו לית בהו משום מוקצה ומשום רפואה נמי ליכא שאינו אלא כמו מלבוש שלא יסרטו בגדיו (במכה) ויש אומרים דלא סגי במחשבה לחוד:

כה. עורות יבשים בין של אומן בין של בעל הבית מותר לטלטלן. הגה: ויש אומרים דוקא עורות בהמה גסה דחזי לישב עליהם אבל מבהמה דקה אסור אלא אם כן חשב לישב עליהם מבעוד יום (רש"י פרק במה טומנין):

כו. נסרים של בעל הבית מותר לטלטלן ושל אומן אסור אלא אם כן חשב עליהם מבעוד יום ליתן עליהם פת לאורחים או תשמיש אחר:

כז. עצמות שראויים לכלבים וקליפים שראוים למאכל בהמה ופרורים שאין בהם כזית מותר להעבירם מעל השלחן אבל אם אין הקליפים ראוים למאכל בהמה אסור לטלטלם אלא מנער את הטבלא והם נופלים ואם יש פת על השלחן מותר להגביה הטבלא ולטלטלה עם הקליפים שאינם מאכל בהמה שהם בטלים אגב הפת ואם היה צריך למקום השלחן אפילו אין עליה אלא דברים שאינם ראוים למאכל בהמה מותר להגביה ולטלטלם:

כח. חבילי עצים וקש שהתקינן למאכל בהמה אפילו הם גדולים הרבה מותר לטלטלן:

כט. כל שהוא ראוי למאכל חיה ועוף המצויים מטלטלים אותו ואם אינו ראוי אלא למאכל חיה ועוף שאינן מצויים אם יש לו מאותו מין חיה או עוף מותר לטלטל מאכל הראוי לאותו המין ואם לאו אסור. הגה: ולפי זה מותר לטלטל עצמות שנתפרקו מן הבשר מערב שבת אם ראויים לכלבים דהא כלבים מצויים (בית יוסף דלא כהר"ן):

ל. גרעיני תמרים במקום שמאכילים אותם לבהמה מותר לטלטלן ואדם חשוב צריך להחמיר על עצמו שלא לטלטלן אלא דרך שינוי:

לא. בשר חי אפילו תפל שאינו מלוח כלל מותר לטלטלו משום דחזי לאומצא וכן אם היא תפוח (פירוש מסריח, רש"י) מותר לטלטלו משום דראוי לכלבים:

לב. דג מלוח מותר לטלטלו ושאינו מלוח אסור מפני שאינו ראוי:

לג. קמיע שאינו מומחה אף על פי שאין יוצאים בו מטלטלין אותו:

לד. כל דבר מטונף כגון רעי וקיא וצואה בין של אדם בין של תרנגולים וכיוצא בהם אם היו בחצר שיושבים בה מותר להוציאם לאשפה או לבית הכסא ואפילו בלא כלי ואם היו בחצר שאינו דר שם אסור להוציאם ואם ירא מפני התינוק שלא יתלכלך בה מותר לכפות עליה כלי:

לה. אף על פי שמותר להוציא גרף של רעי ועביט של מי רגלים אסור להחזירם אלא אם כן נתן לתוכם מים:

לו. אין עושין גרף של רעי לכתחלה דהיינו להביא דבר שעתיד לימאס כדי להוציאו לכשימאס ואם עבר ועשאו מותר להוציאו:

לז. במקום דאיכא פסידא מותר להכניס מטתו אצל גרף של רעי ולקבוע ישיבתו שם כדי להוציאו:

לח. מכניס אדם מבעוד יום מלא קופתו עפר ומיחד לו קרן זוית ועושה בו כל צרכיו בשבת כגון ליטול ממנו לכסות צואה או רוק וכיוצא בזה אבל אם לא ייחד לו קרן זוית בטל אגב עפר הבית ואסור לטלטלו. הגה: ולכן מותר ליקח פירות הטמונים בחול כי אין אותו עפר מוקצה (בית יוסף סימן ש"ח בשם שבולי לקט):

לט. אסור לטלטל בהמה חיה ועוף ואף על פי כן מותר לכפות את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו בו ובעודם עליו אסור לטלטלו:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עַמּוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **גליון ל"ב – שבת פרשת בהר [32]** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ל"ג

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[33]
שבת פרשת
בחוקותי

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' בחוקותי

המשך סימן שח – דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת

מ. כל בהמה חיה ועוף מדדים אותם בחצר דהיינו שאוחז בצוארם ובצדדים ומוליכן אם צריכין הבעלי חיים לכך ובלבד שלא יגביהם בענין שיעקרו רגליהם מן הארץ דמוקצין הם ואסור לטלטלו חוץ מתרנגולת שאין מדדין אותה מפני שמגבהת עצמה מן הארץ ונמצא זה מטלטל אבל דוחים אותה מאחוריה בידים כדי שתכנס:

מא. האשה מדדה את בנה אפילו ברשות הרבים ובלבד שלא תגררהו אלא יהא מגביה רגלו אחת ויניח השניה על הארץ וישען עליה עד שיחזור ויניח רגלו שהגביה שנמצא לעולם הוא נשען על רגלו האחת:

מב. דבר שהוא מוקצה מותר ליגע בו ובלבד שלא יהא מנענע אפילו מקצתו (וכבר נתבאר סעיף ג'):

מג. מותר לטלטל מוקצה על ידי נפיחה (וכבר נתבאר ריש סימן זה):

מד. כלי שנתרועע לא יטלו ממנו חרס לכסות בו או לסמוך בו:

מה. אסור לשחוק בשבת ויום טוב בכדור. הגה: ויש מתירין ונהגו להקל (תוספות פרק קמא דביצה):

מו. אסור לשאת תחת אציליו זרע התולעים שעושין המשי מפני שאסור בטלטול ועוד שהוא מוליד בחומו:

מז. יש אוסרים לטלטל בגד שעטנז ויש מתירים:

מח. מותר לטלטל מניפה בשבת להבריח הזבובים:

מט. מכבדות שמכבדים בהם הקרקע מותר לטלטלם:

נ. הרשב"א מתיר לטלטל האצטרלו"ב בשבת וכן ספרי החכמות ולדעת הרמב"ם יש להסתפק בדבר:

נא. מה שמורה על השעות שקורין רילוז"ו בין שהוא של חול בין שהוא של מין אחר יש להסתפק אם מותר לטלטלו (וכבר פשט המנהג לאסור):

נב. מוקצה לעשירים הוי מוקצה ואפילו עניים אין מטלטלין:

סימן שט – טלטול על ידי דבר אחר אם מותר בשבת, ובו ה' סעיפים

א. נוטל אדם את בנו והאבן בידו ולא חשיב מטלטל לאבן והוא שיש לו געגועין (פירוש שיש לו עצבון כשאינו עם אביו) עליו שאם לא יטלנו יחלה אבל אם אין לו געגועין עליו לא ואפילו כשיש לו געגועין עליו לא התירו אלא באבן אבל אם דינר בידו ואפילו לאחוז התינוק בידו והוא מהלך ברגליו אסור דחיישינן דילמא נפיל ואתי אבוה לאתויי ויש אומרים שלא אסרו אלא כשהוא נושא התינוק עם דינר בידו אבל לאחוז התינוק בידו אף על פי שדינר ביד התינוק אין בכך כלום:

ב. כלכלה שהיתה נקובה וסתמה באבן מותר לטלטלה שהרי נעשה כדופנה וכן דלעת שתולין בה אבן כדי להכבידה למלאות בה מים אם הוא קשור יפה שאינו נופל מותר למלאות בה שהוא כמו הדלעת עצמה שהוא בטל אגבה ואם לאו אסור:

ג. כלכלה מלאה פירות ואבן בתוכה אם הם פירות רטובים כגון תאנים וענבים יטול אותה כמו שהיא שאם ינער הפירות מתוכה יפסדו אבל אם הם פירות שאינם נפסדים ינערם וינער גם האבן עמהם ולא יטלנה עמהם והני מילי כשאינו צריך אלא לפירות או לכלכלה אבל אם היה צריך למקום הכלכלה מטלטלה כמות שהיא:

ד. שכח אבן על פי חבית או מעות על הכר מטה חבית על צדה והאבן נופלת ומנער הכר והמעות נופלים ואם היתה החבית בין החביות בענין שאינו יכול להטות אותה במקומה יכול להגביהה כמו שהיא עם האבן למקום אחר להטותה שם כדי שיפול מעליה ואם הניחם עליהם מדעתו על דעת שישארו שם בכניסת השבת אסור להטות ולנער ויש אומרים דאפילו הניחם שם על דעת שישארו שם בכניסת השבת כדי שיטלם בשבת מותר להטות ולנער בשבת ולא אסרו אלא במניחם על דעת שישארו שם כל השבת. הגה: ואז אפילו ניטל האיסור משם אסור לטלטל הכלי דמאחר שנעשה בסיס לדבר האסור למקצת השבת אסור כל השבת כולה וכן בכל מוקצה וכן איתא לקמן סימן ש"י. אם אדם הניח דבר מוקצה על של חבירו לא אמרינן דנעשה בסיס לדבר האסור דאין אדם אוסר של חבירו שלא מדעתו (אור זרוע):

ה. הא דלא שרי אלא להטות ולנער דוקא בצריך לגוף החבית והכר אבל אם צריך למקום החבית והכר ולא הספיק לו ההטייה והניעור יכול לטלטלם עם האבן ועם המעות שעליהם לפנות מקומם. (וכן הוא לקמן סימן ש"י):

סימן שי – דיני מוקצה בשבת, ובו ט' סעיפים

א. עץ שתולין בו דגים אף על פי שהוא מאוס מותר לטלטלו דקיימא לן במוקצה מחמת מיאוס כרבי שמעון דשרי:

ב. אין שום אוכל תלוש הראוי לאכילה מוקצה לשבת דתמרים ושקדים ושאר פירות העומדים לסחורה מותר לאכול מהם בשבת ואפילו חטים שזרעם בקרקע ועדיין לא השרישו וביצים שתחת התרנגולת מותר לטלטלן וכן תמרים הלקוטים קודם בישולן וכונסין אותם בסלים והם מתבשלים מאליהן מותר לאכול מהם קודם בישולן אבל גרוגרות וצמוקים שמניחים אותם במוקצה ליבשן אסורין בשבת משום מוקצה שהן מסריחות קודם שיתיבשו דכיון שיודע שיסריחו הסיח דעתו מהם וכיון דאיכא תרתי דחינהו בידים ולא חזו הוי מוקצה. הגה: יש אומרים דאין הכנה שייך בשל אינו יהודי ואפילו גרוגרות וצמוקים שבידו מותרים (כל בו סימן ל"ה וכן משמע בהר"ן סוף פרק כ"ב וירושלמי):

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

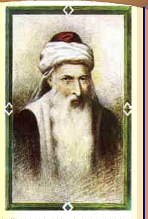

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה'א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו יוסף קארו

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה'א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

רבינו משה איסרליש

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ל"ד

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[34]
שבת פרשת
במדבר

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' במדבר

המשך סימן שי – דיני מוקצה בשבת

ג. בין באיסור אכילה בין באיסור טלטול כל דבר שהיה ראוי בין השמשות אם אירע בו דבר שנתקלקל בו ביום וחזר ונתקן בו ביום חזר להיתרו אבל דבר שהוקצה בין השמשות אסור כל היום:

ד. גרוגרות וצמוקים שהיו מוקצים וכשהגיע בין השמשות כבר נתייבשו והם ראויים לאכילה אף על פי שלא ידעו הבעלים באותה שעה שנתייבשו ואחר כך נודע להם שבין השמשות כבר היו יבשים מותר:

ה. גרוגרות וצמוקים דחזו ולא חזו דאיכא אינשי דאכלי ליה ואיכא דלא אכלי ליה אי אזמניה נפיק ליה מתורת מוקצה ואי לא לא אבל אם אינם ראויים והזמינם הזמנה לאו מלתא היא:

ו. כל דבר שאסור לטלטלו אסור ליתן תחתיו כלי כדי שיפול לתוכו מפני שאוסר הכלי בטלטול ונמצא מבטל כלי מהיכנו אבל מותר לכפות עליו כלי ובלבד שלא יגע בו:

ז. מטה שיש עליה מעות או אפילו אין עליה עתה והיה עליה בין השמשות אסור לטלטלה דמיגו דאתקצאי לבין השמשות אתקצאי לכולי יומא. הגה: ואפילו לצורך גופו או לצורך מקומו (בית יוסף). והוא הדין לכל דבר היתר שמונח עליו איסור אבל אם אין עליה עתה מעות וגם לא היה עליה בין השמשות מותר לטלטלה אפילו יחדה למעות והניחם עליה מבעוד יום כיון שסילקן קודם בין השמשות. הגה: ויש אוסרין בייחד לכך והניח בהם אף על פי שסילקן מבעוד יום (טור בשם רבינו תם) ולכן אסור לטלטל כיס של מעות אף על פי שהוציא המעות ממנו מבעוד יום אלא אם כן עשה בו מעשה שפתחו מלמטה וסלקו מן היחוד וכן נוהגין (הגהות מיימוני פרק כ"ה). מיהו לצורך גופו או לצורך מקומו מותר וכן בכיס התפור בבגד הואיל ועיקר הבגד עומד ללבוש אם הוציא המעות משם מותר ללבוש הבגד דהכיס בטל אצלו אבל אם שכח בו מעות מותר לטלטל הבגד דלא אמרינן דכל הבגד נעשה בסיס למעות הואיל ואין המעות על עיקר הבגד אבל אין ללובשו בשבת דחיישינן שמא יצא בו כדלעיל סימן ש"א סעיף ל"ג (בית יוסף סימן ש"ט). ועיין לעיל סימן רס"ו אם שכח כיסו אצלו בשבת מה דינו (בית יוסף):

ח. כלי שיש עליו דבר האסור ודבר המותר מותר לטלטלו כגון מחתה שיש עליה מבעוד יום אפר שמותר לטלטלו לכסות בו רוק או צואה ויש עליה גם כן שברי עצים שהם אסורים בטלטול מותר לטלטל המחתה כמו שהיא וכגון שדבר המותר חשוב מדבר האסור אבל אם דבר האסור חשוב יותר מדבר המותר בטל אצלו ואסור לטלטלו וטעם היתר טלטול זה משום דלא אפשר למינקט קיטמא לחודיה אפילו אי שדי ליה מהמחתה או אם צריך למקום המחתה (כמו שנתבאר לעיל סימן ש"ט) ואם אינו צריך אלא לגוף המחתה לא יטלטלנה כמו שהיא אלא ינער האפר ושברי העצים במקומם ויטול המחתה. הגה: וכן אם יוכל לנער האיסור לחוד ינערנו ולא יטלטלנו עם ההיתר (בית יוסף בשם תשובת הרא"ש) וכל זה לא מיירי אלא שהיה ההיתר עם האיסור מבעוד יום אבל אם היה האיסור עליו לבד לא מהני מה שהניח אצלו ההיתר בשבת (בית יוסף בשם תשובת הרשב"א):

ט. תיבה שיש בה דבר המותר לטלטל ומעות אם המעות אינם עיקר מותר לטלטלה כמו שהיא על פי התנאים שנתבארו במחתה:

סימן שיא – דיני מת בשבת ושאר טלטול מן הצד, ובו ט' סעיפים

א. מת שמוטל במקום שירא עליו מפני הדליקה אם יש ככר או תינוק מטלטלו על ידיהם ואם אין לו ככר או תינוק אם יש לו שתי מטות מטלטלו על ידי שיהפכנו ממטה למטה דהוי טלטול מן הצד ואם אין לו לא זה ולא זה מטלטלו טלטול גמור וכל זה באותו רשות מת המוטל בחמה מטלטלו מחמה לצל באותו רשות על ידי ככר או תינוק ואם אין לו ככר או תינוק לא יטלטלנו כלל אפילו להפכו ממטה למטה דטלטול מן הצד שמיה טלטול (ועיין לקמן בסימן זה סעיף ו' מאי תקנתיה):

ב. מת שהסריח בבית ונמצא מתבזה בין החיים והם מתבזים ממנו, הגה: ויש אומרים דאפילו לא הסריח עדיין אלא שקרוב להסריח (בית יוסף בשם טור ורש"י ור"ן), מותר להוציאו לכרמלית ואם היה להם מקום לצאת בו אין מוציאין אותו אלא מניחים אותו במקומו ויוצאים הם ויש אומרים שלא התירו להוציאו לכרמלית אלא על ידי ככר או תינוק ויש מי שאומר שכל שמוציאו לכרמלית מוטב להוציא שלא בככר ותינוק כדי למעט בהוצאה ויש מי שמתיר להוציאו אף לרשות הרבים על ידי תינוק אבל לא על ידי ככר והוא הדין אם הוא בבזיון אחר כגון שהיה בספינה והיו האינם יהודים מתאספים שם וכן כל כיוצא בזה. הגה: והוא הדין דמותרים לומר לאינו יהודי לטלטלו כמו על ידי ככר ותינוק (מרדכי ובית יוסף בשם שבולי לקט) ואסור לטלטל מת על ידי ככר ותינוק לצורך כהנים או דבר אחר אבל על ידי אינו יהודי יש מתירין (טור יורה דעה סימן שע"ב, ותשובת מהרי"ל סימן ס"ה) (וכן ראיתי נוהגים לצורך מצוה או חתונה):

ג. יש מי שאומר שאם נתן על המת אחד מכלים שהוא לבוש חשוב כנותן ככר או תינוק:

ד. יש מי שאומר שלא הצריכו ככר או תינוק אלא למת ערום אבל אם הוא בכסותו אין צריך ככר או תינוק:

ה. אם צריך למקום המת או לדבר שהמת מונח עליו מותר לטלטלו מן הצד דהיינו שהופכו ממטה למטה כיון דלצורך דבר המותר הוא לא התירו לטלטל על ידי ככר או תינוק אלא במת בלבד אבל לא בשאר דברים האסורים לטלטל:

ו. מת המוטל בחמה ואין להם מקום לטלטלו או שלא רצו להזיזו ממקומו באין שני בני אדם ויושבים מב' צדדיו חם להם מלמטה זה מביא מטתו ויושב עליה וזה מביא מטתו ויושב עליה חם להם מלמעלה זה מביא מחצלת ופורס על גביו וזה מביא מחצלת ופורס על גביו זה זוקף מטתו ונשמט והולך לו וזה זוקף מטתו ונשמט והולך לו נמצאת מחיצה עשויה מאליה שהרי מחצלת זה ומחצלת זה גביהן סמוכות זו לזו ושני קצותיהן על הקרקע משני צדי המת:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' נשא

המשך סימן שיא – דיני מת בשבת ושאר טלטול מן הצד

ז. מותר לסוך המת (ולהדיחו) ולשמוט הכר מתחתיו כדי שלא יסריח ובלבד שלא יזיז בו שום אבר ואם היה פיו נפתח והולך קושר את הלחי בענין שלא יוסיף להפתח אבל לא כדי שיסגר מה שנפתח או קצתו שאם כן היה מזיז אבר ומטעם זה אין מעצימין עיניו של מת בשבת:

ח. טלטול מן הצד לצורך דבר המותר מותר הלכך צנון שטמן בארץ ומקצת עליו מגולים ולא השריש וגם לא נתכוין לזריעה נוטלו אף על פי שבנטילתו מזיז עפר ממקומו ואף על פי שהוסיף מחמת לחות הקרקע מותר. הגה: ואפילו הניחו שם מבעוד יום להיות שם כל השבת דאין באוכלין משום בסיס לדבר האסור (כל בו). וטלטול בגופו אפילו לצורך דבר האסור מותר הילכך קש שעל המטה דסתמו מוקצה להסקה מנענעו בגופו ואם הניח עליו מבעוד יום כר או כסת מנענעו אפילו בידו שהרי הכינו מבעוד יום לשכב עליו (וכן אם חשב לשכב עליו) (ר"ן סוף פרק במה טומנין):

ט. הפירות הטמונין בתבן או בקש המוקצים יכול לתחוב בהם מחט או כוש ונוטלם והקש ננער מאליו. הגה: ואם טמונים בחול ובעפר עיין לעיל סימן ש"ח סעיף ל"ח:

סימן שיב – הנצרך לנקביו במה מקנח בשבת, ובו י' סעיפים

א. משום כבוד הבריות התירו לטלטל אבנים לקנח ואפילו להעלותם לגג עמו דהוי טרחא יתירה מותר ומי שיש לו מקום מיוחד לבית הכסא יכול להכניס עמו אבנים לקנח מלא היד ואם אין לו מקום קבוע מכניס עמו כשיעור בוכנא קטנה ואם ניכר באבן שקנחו בו מותר להכניסו אפילו הוא גדול הרבה או אפילו הם הרבה ממלא היד מותר ליטול כולן דכיון שקנחו בהן הוכנו לכך. הגה: יש אומרים דוקא בחצר מותר לטלטל אבנים (רש"י סוף פרק המוציא יין ורבינו ירוחם נתיב י"ב חלק י"ו) ויש אומרים דאפילו מכרמלית לרשות היחיד נמי שרי דהא נמי אינו רק איסור דרבנן ומשום כבוד הבריות התירוהו (תוספות פרק לולב הגזול והגהות מרדכי פרק הזורק):

ב. אם ירדו גשמים על האבנים ונטבעו אם רישומן ניכר מותר ליטלן כדי לקנח ואין בזה משום סותר ולא משום טוחן:

ג. צרור שעלו בו עשבים מותר לקנח בו ולא חיישינן שמא יתלשו דאף אם יתלשו ליכא איסורא דדבר שאין מתכוין הוא:

ד. לא יטלטל רגב אדמה לקנח בו מפני שאינה ראויה לקינוח לפי שהיא נפרכת אסור לקנח בחרס אפילו בחול משום סכנה שלא ינתק שיני הכרכשתא (פירוש המעים התלוים בפי טבעת):

ה. היו לפניו בשבת צרור ואזני חרס חלקים דכיון דחלקים הם ליכא משום סכנה מקנח באוזן החרס שהוא ראוי לכסות בו פי הכלי צרור ועשבים יקנח בעשבים אם הם לחים אבל ביבשים אין מקנחין מפני שהם חדים ומחתכין את הבשר:

ו. מקנחין בשבת בעשבים לחים אפילו הם מחוברים ובלבד שלא יזיזם ומשום משתמש במחובר ליכא דלא אמרו אלא באילן אבל לא בירק:

ז. היה צריך לנקביו ואינו יכול לפנות שרפואתו למשמש בפי הטבעת שממשמש שם בצרור והנקב נפתח לא ימשמש בשבת כדרך שממשמש בחול דהיינו שאוחז הצרור בכל היד משום השרת נימין אלא ממשמש כלאחר יד דהיינו שיאחז הצרור בב' אצבעותיו וממשמש:

ח. למשמש בברזא בפי הטבעת דינה כצרור שלא יאחזנה אלא בב' אצבעותיו ואסור לצאת בברזא אפילו תחובה כולה בגוף:

ט. אסור לפנות בשדה ניר בשבת שמא יבוא לאשוויי גומות ואם היה שדה חבירו אפילו בחול אסור מפני שדש נירו ומקלקל:

י. אבנים גדולות שמצדדין אותן כמין מושב חלול ויושבים עליהם בשדות במקום המיוחד לבית הכסא מותר לצדדן ואף על גב דבנין עראי הוא לא גזרו ביה רבנן משום כבוד הבריות:

סימן שיג – טלטול דלת וחלון והמנעול בשבת, ובו י' סעיפים

א. פקק החלון כגון לוח או שאר כל דבר שסותמין בו החלון יכולים לסתמו אפילו אם אינו קשור ולא אמרינן דהוי כמוסיף על הבנין והוא שיחשוב עליו מערב שבת לסתמו בו וקנה שהתקינו להיות נועל בו אין צריך שיקשרנו בדלת ומכל מקום דמי לבנין יותר מפקק החלון ולא סגי במחשבה שיחשוב עליו מאתמול וצריך שיתקננו לכך לרש"י היינו שיתקננו לשם כלי שיהא ראוי לשום תשמיש שיהא ראוי להפך בו זיתים או לפצוע בו אגוזים ולרבינו תם אין צריך שיהא ראוי לדבר אחר אלא כיון שתקנו ועשה בו מעשה והכינו לכך סגי. הגה: ומיקרי על ידי כך כלי שמלאכתו להיתר ומותר לטלטלו כמו שנתבאר לעיל סימן ש"ח סעיף ב' (בית יוסף והרמב"ם). ונגר שהוא יתד שנועלים בו ותוחבין אותו באסקופה למטה ודומה טפי לבנין לא סגי בהכי ואין נועלים בו אלא אם כן יהא קשור וכיצד יהא קשור אם יש בראשו גלוסטרא דהיינו שהוא עב באחד מהראשים וראוי לכתוב בו שדומה לכלי סגי אפילו אם קשור בחבל דק שאינו ראוי להיות ניטל בו ואפילו אם אינו קשור בדלת עצמו אלא בבריח הדלת ואפילו אם החבל ארוך ואינו תלוי כלל באויר אלא כולו מונח בארץ ואם אין בראשו גלוסטרא אם הוא קשור בדלת עצמה סגי אפילו בחבל דק שאינו ראוי לינטל בו ואפילו כולו מונח בארץ ואם אינו קשור בדלת אלא בבריח צריך שיהא הקשר אמיץ שיהא ראוי לינטל בו ואפילו הכי אין צריך שיהא תלוי אלא אפילו כולו מונח בארץ מותר שאין אסור אלא כששומטו ומניחו בקרן זוית:

ב. כל נגר שאמרנו מיירי שהאסקופה גבוה וכשנועץ אותו במפתן אינו נוקב בארץ אבל אם נפתחה האסקופה בענין שכשמכניס הנגר בחור נוקב תחתיו בארץ הוי בנין ואסור לנעול בו:

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ל"ו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[36]
שבת פרשת
בהעלותך

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור
עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' בהעלותך

המשך סימן שיג – טלטול דלת וחלון והמנעול בשבת

ג. רחבה שאחורי הבתים שאין נכנסים ויוצאים בה תדיר אם עשה דלת לפתחה או שתולה בה מחצלת של קנים וכן פרצה שגדרה בקוצים כעין דלת אם יש להם ציר (פירוש ציר נוקבין הדלת וקובעים בו עץ חד כדי להכניסו בארץ לחזור לכאן ולכאן) או אפילו אין להם עתה ציר אלא שהיה להם ציר נועלים בהם אפילו הם נגררים בארץ רק שקשרם ותלאם לנעול בהם ולא חשיב כבונה שניכר בהם שהוא דלת כיון שהיה להם ציר. הגה: וכל שכן אם יש בהם ציר עדיין ובלבד שלא יחזיר הציר למקומו כדרך שיתבאר לקמן סימן תקי"ט (בית יוסף). אבל אם אין להם ציר ולא היה להם ציר אין נועלים בהם אלא אם כן היו גבוהים מן הארץ ופתח העשוי לכניסה ויציאה תדיר נועלים בו אפילו לא היה לו ציר מעולם והוא נגרר:

ד. דלת העשוי מלוח אחד או שאין לה אסקופה התחתונה וכשפותחים שומטין אותה ועוקרים אותה אין נועלים בה אפילו יש לה ציר. הגה: אבל דלת העשויה מקרשים הרבה שרי אף על פי ששומטים אותה כשפותחה אם יש לה אסקופה והוא הדין במקום שנועלים בקרשים הרבה ויש חקיקה למעלה ולמטה שמכניס בהם הקרשים שדינם כדלת הואיל ואינן לוח אחד בכל הדלת (בית יוסף):

ה. שידה תיבה ומגדל שפתחיהן מן הצד ויש להם שני צירים אחד למעלה ואחד למטה אם יצא התחתון כולו ממקומו אסור להחזירו שמא יתקע אבל אם יצא מקצתו דוחקו עד שמחזירו למקומו כיון שהעליון נשאר במקומו בקל יכול להחזיר התחתון אבל כשיצא העליון אסור אפילו לדוחקו ולהחזירו למקומו:

ו. מטה של פרקים אסור להחזירה ולהדקה ואם תקע חייב חטאת ואם היא (דרכה להיות רפויה מותר לכתחלה (ובלבד שלא יהדק) וכוס של פרקים מותר לפרקו ולהחזירו בשבת ויש מי שאומר שדין הכוס כדין המטה. הגה: ואם דרכו להיות מהודק אף על גב דעכשיו רפוי אסור (מיימוני פרק כ"ה והגהות אשירי וכל בו וכן נראה דברי הטור):

ז. קורה שנשברה מותר לסמכה בארוכות המטה שהם כלי לא כדי שתעלה דאם כן הוי ליה בונה אלא כדי שלא תרד יותר והוא שיהיו רפויים שיוכל ליטלם כשירצה אבל אם מהדקם שם אסור:

ח. ספסל שנשמט אחד מרגליו אסור להחזירו למקומו. ולהניח אותו צד השמוט על ספסל אחר יש מי שמחמיר לאסור (ועיין לעיל סימן ש"ח סעיף ט"ז):

ט. התוקע עץ בעץ בין שתקע במסמר בין שתקע בעץ עצמו עד שנתאחד הרי זה תולדת בונה:

י. חצר שנתקלקלה במימי גשמים יכול לזרות בה תבן ולא חשיב כמוסיף על הבנין ובלבד שישנה שלא יזרה לא בסל ולא בקופה אלא בשולי הקופה שיהפכנה ויביא תבן על שוליה דהיינו על ידי שינוי אבל ביד אסור:

סימן שיד – דברים האסורים משום בנין וסתירה בשבת, ובו י"ב סעיפים

א. אין בנין וסתירה בכלים והני מילי שאינו בנין ממש כגון חבית. הגה: שאינה מחזקת ארבעים סאה (תרומת הדשן סימן ס"ה). שנשברה ודיבק שבריה בזפת יכול לשברה ליקח מה שבתוכה ובלבד שלא יכוין לנקבה נקב יפה שיהיה לה לפתח דאם כן הוה ליה מתקן מנא אבל אם היא שלמה אסור לשברה אפילו בענין שאינו עושה כלי ואפילו נקב בעלמא אסור לנקוב בה מחדש ואפילו יש בה נקב חדש אם להרחיבו אסור. הגה: ובלבד שיתכוין לכך (מרדכי פרק חבית). ואם היה סכין תקוע מערב שבת בחבית מותר להוציאו ולהכניסו שהרי אינו מתכוין להוסיף. הגה: ודוקא שהוציאו גם כן פעם אחת מבעוד יום אבל אם לא הוציאו מבעוד יום אסור דהוי פסיק רישא דעושה נקב ופתח לחבית (תרומת הדשן סימן ס"ד) כלי שנתרועע אם מותר ליטול ממנו חרס עיין לעיל סימן ש"ח סעיף מ"ד:

ב. היה בה נקב ונסתם אם הוא למטה מן השמרים אסור לפתחו דכיון שהוא למטה וכל כובד היין עליו צריך סתימה מעליא וחשיב כפותח מחדש למעלה מן השמרים מותר לפתחו:

ג. במקום נקב ישן נוקבין אפילו במקדח (פירוש כלי מיוחד לנקוב) כגון שנשברה הברזא ויש אומרים דלא שרי לנקוב נקב ישן אלא בחבית של חרס שאין הסתימה מהודקת יפה אבל בחבית של עץ שמהדקים מאד העץ שסותמים בה הנקב וחותכים ראשו על דעת שלא להוציאו ודאי נראה שזה נקב חדש ואסור:

ד. ברזא שבחבית ואין אדם יכול להוציאה מותר ליקח ברזא אחרת ולהכות באותה ברזא לצורך לשתות יין בשבת. הגה: ובלבד שלא יהיה הברזא הראשון נגד השמרים כמו שכתוב סעיף ב' (בית יוסף בשם שבולי לקט):

ה. מותר ליתן קנה חלול (בחבית או ברזא) להוציא יין אף על פי שלא היה בו מעולם אבל ליתן עלה של הדס בנקב שבחבית שהעלה עשוי כמרזב והיין זב דרך שם לא דגזרינן שלא יתקן מרזב ליינו שיפול היין לתוכו וילך למרחוק דכשלוקח העלה ומקפלו כעין מרזב נראה כעושה מרזב ולא דמי לברזא או קנה שאינו עושה בו שום מעשה. הגה: ויש מתירים אפילו בעלה של הדס במקום שיש לו הרבה קטומים ואין לחוש שמא יקטום (הרא"ש סוף פרק חבית וטור):

ו. מותר להתיז ראש החבית בסייף דלאו לפתח מכוין כיון שמסיר ראשה אבל לנקבה בצדה בין של חבית בין של מגופה אסור אפילו ברומח שעושה נקב גדול ואינו דומה לפתח דכיון דהוי מצדה ודאי לפתח מכוין וליקוב המגופה למעלה מותר דלאו לפתח מכוין שאין דרך לעשות פתח למעלה אלא נוטל כל המגופה:

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ל"ז

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[37]
שבת פרשת
שלח

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' שלח

המשך סימן שיד – דברים האסורים משום בנין וסתירה בשבת

ז. חותמות שבכלים כגון שידה תיבה ומגדל שהכיסוי שלהם קשור בהם בחבל יכול להתירו או לחתכו בסכין או להתיר קליעתו ודוקא כעין קשירת חבל וכיוצא בו אבל פותחת של עץ ושל מתכת אסור להפקיע ולשבר דבכלים נמי שייך בנין גמור וסתירה גמורה ומטעם זה אסור להסיר הצירים שקורים גונזי"ש שאחורי התיבות אם נאבד המפתח ויש מתירים בזו ושבירת פותחות של תיבות יש מתיר ויש אוסר ויש להתיר על ידי אינו יהודי:

ח. חותלות (פירוש מיני כלים) של תמרים וגרוגרות אם הכיסוי קשור בחבל מתיר וסותר שרשרות החבל וחותך אפילו בסכין ואפילו גופן של חותלות שכל זה כמו ששובר אגוזים או שקדים כדי ליטול האוכל שבהם:

ט. מותר להפקיע ולחתוך קשרי השפוד שקושרים בטלה או בעוף הצלויים:

י. חותמות שבקרקע כגון דלת של בור שקשור בו חבל יכול להתירו דלאו קשר של קיימא הוא שהרי עומד להתיר אבל לא מפקיע וחותך משום סתירה ודוקא כשעשוי לקיים על מנת שלא להסירו בשבת אבל אם אינו עשוי לקיים כלל מותר ומטעם זה מותר להתיר דף שמשימין אותו לפני התנור ושורקין אותו בטיט שאינו עשוי לקיום (ועיין לעיל סימן רנ"ט):

יא. אסור ליתן שעוה או שמן עב בנקב החבית לסתמו מפני שהוא ממרח (פירש הערוך סיכה משיחה טיחה מריחה שיעה ענין אחד הוא) אבל בשאר דברים דלית בה משום מירוח, (הואיל ואין היין יוצא אז) (בית יוסף), מותר. ואם היה היין יוצא דרך הנקב אסור לסתמו ואפילו ליתן בו שום בדרך הערמה לומר שאינו מכוין אלא להצניעו שם ואם הוא תלמיד חכם מותר לו להערים בכך:

יב. סכין שהוא תחוב בכותל של עץ מבעוד יום אסור להוציאו בשבת כיון שהוא דבר מחובר אבל אם הוא תחוב בספסל וכן בכל דבר תלוש מותר להוציאו. הגה: ואם דצה ושלפה מבעוד יום אפילו בכותל שרי (בית יוסף):

סימן שטו – דברים האסורים משום אוהל בשבת, ובו י"ג סעיפים

א. אסור לעשות אוהל בשבת ויום טוב אפילו הוא עראי ודוקא גג אבל מחיצות מותר ואין מחיצה אסורה אלא אם כן נעשית להתיר סוכה או להתיר טלטול. הגה: אבל מחיצה הנעשית לצניעות בעלמא שרי (טור) ולכן מותר לתלות וילון לפני הפתח אף על פי שקבוע שם (אור זרוע בית יוסף) וכן פרוכת לפני ארון הקודש ובלבד שלא יעשה אהל בגג טפח (בית יוסף וכל בו) וכן מותר לעשות מחיצה לפני החמה או הצנה או בפני הנרות שלא יכבה אותן הרוח (מרדכי ריש פרק כירה) אבל אסור לעשות מחיצה בפני אור הנר כדי שישמש מטתו (דברי עצמו) וכן לפני ספרים כדי לשמש או לעשות צרכיו אם לא שהיה מבעוד יום טפח שאז מותר להוסיף עליה בשבת (מרדכי ריש פרק כירה):

ב. עצים שתוקעין ראשן האחד בדופן הספינה וכופפין ראשן השני בדופן השני של הספינה ופורסין מחצלת עליהם לצל אם יש ברחבן טפח או אפילו אין ברחבן טפח אם אין בין זה לזה ג' טפחים חשיבי כאהל ומותר לפרוס עליהם בשבת מחצלת דהוי ליה תוספת אהל עראי ושרי ומטעם זה מחצלת פרוסה כדי טפח מותר לפרוס שאר המחצלת בשבת וטפח שאמרו חוץ מן הכריכה:

ג. מטה כשמעמידים אותה אסור להניח הרגלים תחלה ולהניח עליהם הקרשים אלא ישים הקרשים תחלה באויר ואחר כך הרגלים תחתיהם והני מילי כשהרגלים הם דפים מחוברים כמו דפני התיבה אבל רגלים של מטות שלנו וכן רגלי השלחן מותר בכל גוונא:

ד. מטה שהיא מסורגת (פירוש נארגת) בחבלים אם יש בין חבל לחבל ג' טפחים אסור לפרוס עליהם סדין משום דעביד אהלא וכן אסור לסלק בגד התחתון מעליה משום דקא סתר אהלא ואם היה עליה כר או כסת או בגד פרוס מערב שבת כשיעור טפח מותר לפרוס בשבת על כל המטה:

ה. כסא העשוי פרקים וכשרוצים לישב עליו פותחין אותו והעור נפתח וכשמסירים אותו סוגרים אותו והעור נכפל מותר לפתחו לכתחלה:

ו. כשמסדרים חביות זו על גבי זו אחת על גבי שתים אוחז בידו העליונה ויסדר התחתונות תחתיה אבל לא יסדר התחתונות תחלה ויניח העליונה עליהן:

ז. מותר להניח ספר אחד מכאן ואחד מכאן ואחד על גביהן. הגה: הואיל ואין צריך לאויר שתחתיהן (טור ור"ן ריש פרק תולין והמגיד פרק כ"ב):

ח. כל אהל משופע שאין בגגו טפח ולא בפחות מג' סמוך לגגו רוחב טפח הרי זה אהל עראי והעושה אותו לכתחלה בשבת פטור:

ט. משמרת שתולין אותה לצאת בה שמרים לסננן ומותחין פיה לכל צד חשוב עשיית אהל ואסור לנטותה:

י. טלית כפולה שהיו עליה חוטין שהיתה תלויה בהם מערב שבת מותר לנטותה ומותר לפרקה וכן הפרוכת:

יא. כילת חתנים שאין בגגה טפח ולא בפחות מג' סמוך לגגה רוחב טפח הואיל שהיא מתוקנת לכך מותר לנטותה ומותר לפרקה והוא שלא תהא משולשלת מעל המטה טפח:

יב. הנוטה פרוכת וכיוצא בה צריך ליזהר שלא יעשה אהל בשעה שנוטה לפיכך אם היא פרוכת גדולה תולין אותה שנים אבל אחד אסור ואם היתה כילה שיש לה גג אין מותחין אותה ואפילו עשרה שאי אפשר שלא תגבה מעט מעל הארץ ותעשה אהל עראי:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו יוסף קארו

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

רבינו משה איסרליש

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון ל"ח

[38]
שבת פרשת
קרח

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' קרח

המשך סימן שטו – דברים האסורים משום אוהל בשבת

יג. בגד ששוטחין על פי החבית לכסות לא ישטחנו על פני כולו משום אהל אלא יניח קצת ממנו מגולה והני מילי כשהכובא (פירוש כלי) חסרה טפח אבל אם אינה חסרה טפח מותר דאין כאן אהל:

סימן שטז – צידה האסורה והמותרת בשבת, ושלא ישפשף הרוק, ובו י"ב סעיפים

א. הצד צפור דרור למגדל שהוא נצוד בו ושאר צפרים וצבי לבית או לביבר שהם נצודים בו חייב ואם אינו נצוד בו פטור אבל אסור:

ב. הצד צבי ישן או סומא חייב חיגר או חולה או זקן פטור. הגה: המשסה כלב אחר חיה בשבת הוי צידה (כלבו). ויש אומרים אף בחול אסור לצוד בכלבים משום מושב לצים (אור זרוע):

ג. כל שבמינו נצוד חייב עליו אין במינו נצוד פטור אבל אסור הלכך זבובים אף על פי שאין במינו נצוד אסור לצודן. הגה: ולכן יש ליזהר שלא לסגור תיבה קטנה או לסתום כלים שזבובים בו בשבת דהוי פסיק רישיה שיצודו שם (בה"ת ומרדכי סוף פרק כירה ואגור). ויש מקילין במקום שאם יפתח הכלי ליטלם משם יברחו (טור):

ד. פורסין מחצלת על גבי הכוורת (מקום שמתכנסים בו הדבורים לעשות דבש) ובלבד שלא יכוין לצוד וגם הוא בענין שאינו מוכרח שיהיו נצודים כי היכי דלא להוי פסיק רישיה:

ה. צבי שנכנס לתוך הבית ונעל אחד בפניו חייב נעלו שנים פטורים אין אחד יכול לנעול ונעלו שנים חייבים. הגה: ואם הפתח כבר מגופף מותר לנעלה במנעול (ר"ן פרק האורג והמגיד פרק י'):

ו. ישב אחד על הפתח ומלאו יכול השני לישב בצדו ואפילו אם עמד הראשון והלך לו השני פטור ומותר והראשון חייב:

ז. הצד נחשים בשבת או שאר רמשים המזיקים אם לרפואה חייב ואם בשביל שלא ישכנו מותר:

ח. שמונה שרצים האמורים בתורה הצדן חייב והחובל בהם אף על פי שלא יצא מהם דם אלא נצרר תחת העור חייב ושאר שרצים אינו חייב החובל בהם אלא אם כן יצא מהם דם והצדן לצורך חייב שלא לצורך או סתם פטור אבל אסור ולהרמב"ם חייב:

ט. פרעוש הנקרא ברגו"ת בלשון ערב אסור לצודו אלא אם כן הוא על בשרו ועוקצו ואסור להורגו. הגה: ואף לא ימללנו בידו שמא יהרגנו אלא יטלנו בידו ויזרקנו (רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק י'). אבל כנה מותר להרגה והמפלה בגדיו מכנים לא יהרגם אלא מוללן בידו וזורקן אבל המפלה ראשו מותר להרגם:

י. כל חיה ורמש שהם נושכים וממיתים ודאי נהרגים בשבת אפילו אין רצין אחריו ושאר מזיקין כגון נחש ועקרב מקום שאינם ממיתין אם רצין אחריו מותר להרגם ואם לאו אסור אבל מותר לדורסם לפי תומו ואפילו במתכוין אלא שמראה עצמו כאלו אינו מתכוין:

יא. לא ישפשף ברגליו רוק על גבי קרקע משום משוה גומות אבל מותר לדרסו לפי תומו שאינו מתכוין למרח ולהשוות גומות ואף על גב דממילא ממרח הוא כי לא מכוין שרי משום מאיסותא:

יב. חיה ועוף שברשותו מותר לצודן והוא שלא ימרודו אבל אם הם מורדים אסור לתפסם אפילו בחצר אם החצר גדול שאם לא גדלו בין בני אדם היו צריכים מצודה. הגה: ויש אומרים דאסור לצוד חיה ועוף שברשותו ואם צדן פטור (הגהות אלפסי) אבל פרה וסוס וכל שכן שאר חיה ועוף שמרדו אם צדן חייב חטאת וכן עיקר (המגיד פרק י'). חתול דינה כשאר חיה ואסור לתפסה בשבת (הגהות אלפסי):

סימן שיז – דין קשירה ועניבה בשבת, ובו ז' סעיפים

א. הקושר קשר של קיימא והוא מעשה אומן חייב כגון קשר הגמלים וקשר הספנים וקשרי רצועות מנעל וסנדל שקושרים הרצענים בשעת עשייתן וכן כל כיוצא בזה אבל הקושר קשר של קיימא ואינו מעשה אומן פטור. הגה: ויש חולקים שסבירא להו דכל קשר של קיימא אפילו של הדיוט חייבין עליו (רש"י והרא"ש ורבינו ירוחם וטור) ויש אומרים שכל קשר שאינו עשוי להתיר באותו יום עצמו מקרי של קיימא (כל בו והגהות מיימוני פרק י') ויש מקילין לומר דעד שבעה ימים לא מקרי של קיימא (טור ומרדכי) (ועיין לעיל סימן שי"ד סעיף י'). וקשר שאינו של קיימא ואינו מעשה אומן מותר לקשרו לכתחלה. הגה: וכן לענין התרתו דינו כמו לענין קשירתו (טור). כיצד נפסקה לו רצועה וקשרה נפסק החבל וקשרו או שקשר חבל בדלי או שקשר רסן בהמה הרי זה פטור וכן כל כיוצא באלו הקשרים שהם מעשה הדיוט וכל אדם קושר אותם לקיימא. וכל קשר שאינו של קיימא אם קשרו קשר אומן הרי זה אסור ולצורך מצוה כגון שקושר למדוד אחד משעורי התורה מותר לקשור קשר שאינו של קיימא. הגה: ויש אומרים דיש ליזהר שלא להתיר שום קשר שהוא שני קשרים זה על זה דאין אנו בקיאים איזה מקרי קשר של אומן דאפילו בשאינו של קיימא אסור לקשרו והוא הדין להתירו וכן נוהגין (הגהות אלפסי פרק אלו קשרים) ומכל מקום נראה דבמקום צערא אין לחוש ומותר להתירו דאינו אלא איסור דרבנן ובמקום צער לא גזרו והא דבעינן ב' קשרים זה על זה היינו כשקושר ב' דברים ביחד אבל אם עשה קשר בראש אחד של חוט או משיחה דינו כשני קשרים (סמ"ג):

ב. נשמטו לו רצועות מנעל וסנדל או שנשמט רוב הרגל מותר להחזיר הרצועות למקומן ובלבד שלא יקשור. הגה: ודוקא שיוכל להחזירו בלא טורח אבל אם צריך טורח לזה אסור דחיישינן שמא יקשור (תוספות והרא"ש פרק במה טומנין):

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עַמּוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **גליון ל"ח – שבת פרשת קרח [38]** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון ל"ט

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[39]
שבת פרשת
חוקת

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור
עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' חוקת

המשך סימן שיז – דין קשירה ועניבה בשבת

ג. מתירין בית הצואר מקשר שקשרו כובס שאינו קשר של קיימא אבל אין פותחין אותו מחדש דמתקן מנא הוא. הגה: אפילו כבר נפתח רק שחזר האומן וקשרו או תפרו ביחד כדרך שהאומנים עושין (רבינו ירוחם חלק י"ד) ולכן אסור לנתק או לחתוך זוג של מנעלים התפורים יחד כדרך שהאומנים עושין אף על גב דהתפירה אינה של קיימא דאין חילוק בתפירה בין של קיימא לאינה של קיימא (הגהות מרדכי פרק במה טומנין) ויש מתירין בתפירה שאינה של קיימא ואין להתיר בפני עם הארץ (בית יוסף):

ד. קושרין דלי במשיחה או באבנט וכיוצא בו אבל לא בחבל והני מילי בדליים הקבועים בבור אבל דליים שלנו שאינם קבועים בבור אינו קשר של קיימא:

ה. עניבה מותר דלאו קשר הוא. הגה: ואפילו אם עשה קשר אחד למטה נוהגין בו היתר (אגור):

ו. קושרים חבל בפני הפרה בשביל שלא תצא אפילו בב' ראשי הפתח ולא חיישינן שמא יתיר ראש האחד ויוציאנה דרך שם ויניח ראש השני קשור:

ז. מטלטלין חבל של גרדי (פירוש אורג) לקשרו באבוס ובפרה ולא חיישינן שמא יתיר ראש האחד ויניח ראש השני קיים אבל חבל דעלמא לא והני מילי לקשרו באבוס ופרה אבל אם היה קשור באבוס ורוצה לקשרו בפרה או אם היה קשור בפרה ורוצה לקשרו באבוס מותר בכל חבל:

סימן שיח – דין המבשל בשבת, ובו י"ט סעיפים

א. המבשל בשבת (או שעשה אחת משאר מלאכות (טור) במזיד אסור לו לעולם ולאחרים מותר למוצאי שבת מיד ובשוגג אסור בו ביום גם לאחרים ולערב מותר גם לו מיד (ואם אמר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת עיין לעיל סימן ש"ז סעיף כ'):

ב. השוחט בשבת לחולה בין שחלה מאתמול בין שחלה היום מותר הבריא לאכול ממנו חי (בשבת) אבל המבשל (או עשה שאר מלאכה) לחולה אסור (בשבת) לבריא או לחולה שאין בו סכנה דחיישינן שמא ירבה בשבילו. הגה: ואפילו בישל על ידי אינו יהודי אסור בשבת (תוספות פרק קמא דגיטין ור"ן פרק אין מעמידין) ואם קצץ פירות מן המחובר לחולה בשבת אפילו היה חולה מבעוד יום אסור לבריא בשבת משום שגדל והולך בשבת ויש בו משום מוקצה (בית יוסף בשם אורחות חיים):

ג. כשם שאסור לבשל באור כך אסור לבשל בתולדת האור כגון ליתן ביצה בצד קדרה או לשברה על סודר שהוחם באור כדי שתצלה ואפילו בתולדת חמה כגון בסודר שהוחם בחמה אסור גזירה אטו תולדת האור וכן אסור להטמינה בחול או באבק דרכים שהוחמו מכח חמה אבל בחמה עצמה כגון ליתן ביצה בחמה או ליתן מים בחמה כדי שיחמו מותר:

ד. תבשיל שנתבשל כל צרכו יש בו משום בשול אם נצטנן. הגה: ויש אומרים דוקא אם מצטמק ויפה לו (רבינו ירוחם חלק ג'). **ואם לא נתבשל כל צרכו ואפילו נתבשל כמאכל בן דרוסאי שייך בו בשול אפילו בעודו רותח והני מילי שיש בו בשול אחר בשול בתבשיל שיש בו מרק אבל דבר שנתבשל כבר והוא יבש מותר לשרותו בחמין בשבת ואם הוא דבר יבש שלא נתבשל מלפני השבת אין שורין אותו בחמין בשבת אבל מדיחים אותו בחמין בשבת חוץ מן המליח הישן ומן הדג שנקרא קולייס האספנין שאינם צריכים בשול אלא מעט והדחתן היא גמר מלאכתן.** הגה: והוא הדין כל דבר קשה שאינו ראוי לאכול כלל בלא שרייה דאסור לשרותו בשבת דהוי גמר מלאכה (הגהות מרדכי):

ה. יש מי שאומר דדבר שנאפה או נצלה אם בשלו אחר כך במשקה יש בו משום בשול ואסור ליתן פת אפילו בכלי שני שהיד סולדת בו ויש מתירין. הגה: בכלי שני ויש מקילין אפילו בכלי ראשון ונהגו ליזהר לכתחלה שלא ליתן פת אפילו בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו:

ו. כלי שיש בו דבר חם שהיד סולדת בו מותר להניחו בשבת על גבי קדירה הטמונה כדי שישמור חומו ולא יצטנן ויכול לטוח פיו בבצק אם יש לו בצק שנלוש מאתמול אבל אין מניחין כלי שיש בו דבר שאינו חם כל כך על גבי קדירה שהיא חמה כל כך שהעליון יכול להתחמם מחומה עד שתהא היד סולדת בו:

ז. יש מפרשים דהא דשרי להניח כלי שיש בו דבר חם על גבי קדירה הטמונה אפילו כלי התחתון על האש שרי ויש מפרשים שאם כלי התחתון על האש לעולם אסור:

ח. להניח דבר קר שנתבשל כל צרכו על גבי מיחם שעל האש יש אומרים שדינו כמניחו כנגד המדורה וכל דבר שמותר להניחו כנגד המדורה במקום שהיד סולדת בו כגון שיבש מותר להניחו על גבי מיחם שעל גבי האש ויש אומרים דהוי כמניח על גבי כירה לכתחלה ואסור אפילו אם נתבשל כל צרכו ואפילו אם מצטמק ורע לו ואפילו אם נותנו שם לשמור חומו וראשון נראה עיקר ומכל מקום אם הוא תבשיל שיש בו רוטב ומצטמק ויפה לו אסור לדברי הכל:

ט. כלי ראשון (פירוש הכלי שמשתמש בו על האש) אפילו לאחר שהעבירוהו מעל האש מבשל כל זמן שהיד סולדת בו לפיכך אסור ליתן לתוכו תבלין אבל מלח מותר ליתן לתוכו כיון שהעבירו מעל האש דצריכא מלחא בישולא כבשרא דתורא ויש מי שאוסר לתת לתוך כלי זה בשר מלוח אפילו הוא של שור. הגה: ונראה לי דבלא מלוח נמי אסור אלא דנקט מלוח דבלאו הכי אסור משום דם שבו ויש אוסרים לתת מלח אפילו בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו והמחמיר תבוא עליו ברכה (תוספות ומרדכי פרק כירה) ואם עבר ונתן מלח אפילו בכלי ראשון אפילו הוא על האש שעבד איסורא מותר המאכל דהמלח בטל על גבי המאכל (בית יוסף בשם שבולי הלקט):

י. אסור ליתן תבלין בקערה ולערות עליהן מכלי ראשון:

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון מ'

[40]
שבת פרשת
בלק

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' בלק

המשך סימן שיח – דין המבשל בשבת

יא. אמבטי (פירוש כלי שרוחץ בו) של מרחץ שהיא מלאה מים חמין (אף על פי שהיא כלי שני) (תוספות ורא"ש וטור) אין נותנין לה מים צונן שהרי מחממן הרבה אבל נותן הוא ממים חמין שבזה האמבטי לתוך אמבטי אחר של צונן:

יב. מיחם שפינה ממנו מים חמין מותר ליתן לתוכו מים צונן (מרובים) כדי להפשירן ומותר לצוק מים חמין לתוך מים צונן או צונן לתוך חמין והוא שלא יהיו בכלי ראשון מפני שמתחממין הרבה. הגה: ואם המים מרובים כל כך שאי אפשר שיתבשלו רק שיפיגו צנתן אפילו בכלי ראשון שרי רק שלא יהיה על האש (טור):

יג. מותר ליתן קיתון של מים או של שאר משקים בכלי שני שיש בו מים חמין אבל בכלי ראשון אסור:

יד. מותר ליתן קיתון של מים או שאר משקים כנגד האש להפיג צנתן ובלבד שיתנם רחוק מהאש בענין שאינו יכול להתחמם באותו מקום עד שתהא היד סולדת (פירוש מתחממת ונכוית) בו דהיינו מקום שכריסו של תינוק נכוית בו אבל אסור לקרבו אל האש למקום שיכול להתחמם שתהא היד סולדת בו ואפילו להניח בו שעה קטנה שתפיג צנתו אסור כיון שיכול להתבשל שם. הגה: והוא הדין בפירות או שאר דברים הנאכלים כמות שהן חיין (מרדכי פרק כירה ועיין לעיל סוף סימן רנ"ד):

טו. דבר שנתבשל כל צרכו והוא יבש שאין בו מרק מותר להניחו כנגד המדורה אפילו במקום שהיד סולדת בו. הגה: ואפילו נצטנן כבר אבל אם הוא רותח אפילו בדבר שיש בו מרק מותר ויש מקילין לומר דכל שאין נותנו על גבי האש או הכירה ממש רק סמוך לו אפילו נצטנן מותר (המגיד פרק כ"ו) ונהגו להקל בזה אם לא נצטנן לגמרי וכמו שכתבתי לעיל סימן רנ"ג:

טז. מותר ליתן אינפאנדא כנגד האש במקום שהיד סולדת ואף על פי שהשומן שבה שנקרש חוזר ונימוח. הגה: וכל שכן קדירה שיש בה רוטב שנקרש שכשהשומן נימוח אינו בעין דשרי (רבי ירוחם חלק ג') ויש מחמירין (ר"ן פרק במה טומנין) ונהגו להחמיר מיהו במקום צורך יש לסמוך אסברא ראשונה:

יז. אסור ליתן צונן (על המיחם) אפילו להפשיר כל שהמיחם חם כל כך שאילו היה מניחו שם הרבה היה בא לידי בישול דהיינו שיהיה יד סולדת בו שדין מניח על גבי מיחם כדין מניח כנגד המדורה ואם אינו חם כל כך מותר:

יח. האלפס והקדירה שהעבירן מרותחין מעל גבי האור אם לא נתבשל כל צרכו אין מוציאין בכף מהם שנמצא מגיס ואיכא משום מבשל ואם נתבשל כל צרכו מותר אבל צמר ליורה אף על פי שקלט העין אסור להגיס בו (פירוש לנענע אותו בכף). הגה: ולכתחלה יש ליזהר אף בקדירה בכל ענין (פסקי מהרי"ו):

יט. אסור לטוח שמן ושום על הצלי בעודו כנגד המדורה אפילו נצלה הצלי מבעוד יום דמכל מקום יתבשל השום והשמן:

סימן שיט – דין הבורר בשבת, ובו י"ז סעיפים

א. הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלים ובורר מין ממין אחר בנפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור אבל אסור ואם בירר בידו כדי לאכול לאלתר מותר. הגה: וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר (המגיד פרק ח' ורבינו ירוחם נתיב י"ב חלק ח' ובית יוסף, וטור, ורא"ש) ואפילו אחרים אוכלים עמו שרי (תוספות פרק כלל גדול) ולכן מותר לברור הירק שקורין שלאטין מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה (בית יוסף סימן שכ"א):

ב. הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפילו לבו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב:

ג. היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד ומניח (השני כדי) לאכול מיד. הגה: ושני מיני דגים מיקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור אחד מחבירו אלא בידו כדי לאכלן מיד אף על פי שהחתיכות גדולות וכל אחת נכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין אחד אף על פי שבורר חתיכות גדולות מתוך קטנות לא מיקרי ברירה ואפילו היו שני מינים ובורר משניהם ביחד הגדולות מתוך הקטנות או להיפך שרי הואיל ואינו בורר מין אחד מתוך חבירו (תרומת הדשן סימן נ"ז). ואם בירר והניח לאחר זמן אפילו לבו ביום כגון שבירר שחרית לאכול בין הערבים חייב:

ד. הבורר פסולת מתוך אוכל אפילו בידו אחת חייב. הגה: ואפילו האוכל מרובה ויש יותר טורח בברירת האוכל אפילו הכי לא יברר הפסולת אפילו כדי לאכול לאלתר (בית יוסף):

ה. הבורר תורמוסין מתוך פסולת שלהם חייב מפני שהפסולת שלהם ממתקת אותם כשישלקו אותו עמהם ונמצא כבורר פסולת מתוך אוכל וחייב:

ו. אין מוללין מלילות אלא מולל בשינוי מעט בראשי אצבעותיו. הגה: ואף על פי שמפרק האוכל מתוך השבלים הואיל ואינו מפרק רק כלאחר יד כדי לאכול שרי ויש מחמירין (מרדכי ור"ן פרק קמא דיום טוב) ולכן אסור לפרק האגוזים לוזים או אגוזים גדולים מתוך קליפתן הירוקה (מהרי"ל) וטוב להחמיר מאחר דיכול לאכלן כך בלא פירוק:

ז. היו לו מלילות מערב שבת לא ינפה בקנון (ופירש רש"י כלי שראשו אחד רחב והשני עשוי כמין מרזב ונותנין הקטניות בראשו הרחב ומנענע האוכל ומתגלגל דרך המרזב והפסולת נשאר בכלי) ותמחוי (פירוש קערה גדולה) ולא בשתי ידיו אלא מנפה בידו אחת בכל כחו:

ח. אין שורין את הכרשינין (פירש הערוך ויצ"ה בלע"ז) דהיינו שמציף מים עליהם בכלי כדי להסיר הפסולת ולא שפין אותן ביד כדי להסיר הפסולת דהוה ליה כבורר אבל נותנן בכברה אף על פי שנופל הפסולת דרך נקבי הכברה:

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון מ"א

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[41]
שבת פרשת פנחס

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' פנחס

המשך סימן שיט – דין הבורר בשבת

ט. משמרת אפילו תלויה מערב שבת אסור ליתן בה שמרים אבל אם נתן בה שמרים מערב שבת מותר ליתן עליהם מים כדי שיחזרו צלולים לזוב:

י. יין או מים שהם צלולים מותר לסננן במשמרת. הגה: ואף על פי שיש בו קסמין דקין הואיל וראויין לשתות בלאו הכי (סמ"ג). אבל בסודר מים אסור משום ליבון ויין ושאר משקין מותר ואם הם עכורים בין מים בין יין אסור לסננם ולהרמב"ם במשמרת אסור ואפילו מים ויין צלולים ואפילו בסודרים לא התירו אלא בצלולין אבל לא בעכורים ויין מגתו כל זמן שהוא תוסס (פירוש שנראה כרותח) טורף חבית בשמריה ונותן לתוך הסודר:

יא. כשמסננין היין בסודר צריך ליזהר שלא יעשה גומא (בסודר) לקבל היין משום שינוי:

יב. כל מקום שמותר לסנן יין בסודר מותר לסננו בכפיפה מצרית (פירוש קופה שעושין מן הגומא וממיני ערבה) ויזהר שלא יגביה הכפיפה משולי הכלי טפח משום שינוי:

יג. כלי שמערין (פירוש שמריקין) בו יין מהחבית לא יתן בפיו קשין וקסמין בחזקה שאין לך מסננת גדולה מזה:

יד. מותר לערות בנחת מכלי לחבירו ובלבד שיזהר שכשיפסוק הקילוח ומתחילים לירד נצוצות קטנות הנשופות באחרונה מתוך הפסולת יפסיק ויניחם עם השמרים שאם לא יעשה כן הני ניצוצות מוכחי שהוא בורר. (מותר להגביה החבית על איזה דבר כדי שיקלח ממנו היין היטב (רוקח הלכות יום טוב ובית יוסף):

טו. מסננת שנתן בה חרדל לסננו מותר ליתן בה ביצה אף על פי שהחלמון יורד למטה עם החרדל והחלבון נשאר למעלה:

טז. מים שיש בהם תולעים מותר לשתותן על ידי מפה בשבת דלא שייך בורר ומשמר אלא במתקן הענין קודם אכילה או שתיה אבל אם בשעת שתיה מעכב את הפסולת שלא יכנס לתוך פיו אין זה מעין מלאכה ומותר:

יז. המחבץ (פירוש שמוציא חמאה מן החלב) תולדת בורר הוא לפיכך אף על פי שנותנים שומשמים ואגוזים לדבש לא יחבצם בידו (עיין לקמן סימן ש"מ סעיף י"א). הגה: הרוקק ברוח בשבת והרוח מפזר הרוק חייב משום זורה (מהרי"ל בשם אור זרוע וירושלמי פרק כלל גדול):

סימן שכ – דיני סחיטה בשבת, ובו כ' סעיפים

א. זיתים וענבים אסור לסחטן (עיין לעיל סימן רנ"ב סעיף ה') ואם יצאו מעצמן אסורים אפילו לא היו עומדים אלא לאכילה ותותים ורמונים אסור לסחטן ואם יצאו מעצמן אם עומדים לאכילה מותר ואם עומדים למשקים אסור ושאר כל הפירות מותר לסחטן. הגה: ובמקום שנהגו לסחוט איזה פירות לשתות מימיו מחמת צמא או תענוג דינו כתותים ורמונים אבל אם נהגו לסחטו לרפואה לבדו אין לחוש (בית יוסף) וכל זה דוקא לסחוט אסור אבל מותר למצוץ בפיו מן הענבים המשקה שבהן וכל שכן בשאר דברים (בית יוסף בשם שבולי לקט) ויש אוסרין למצוץ בפה מענבים וכיוצא בהם (הגהות מיימוני פרק כ"א):

ב. זיתים וענבים שנתרסקו מערב שבת משקין היוצאין מהם מותרין ואפילו אם לא נתרסקו מערב שבת אם יש יין בגיגית שהענבים בתוכה אף על פי שהענבים מתבקעים בשבת בגיגית מותר לשתותו בשבת שכל יין היוצא מהענבים מתבטל ביין שבגיגית:

ג. חרצנים וזגים שנתן עליהם מים לעשות תמד מותר למשוך מהם ולשתותם ואפילו לא נתן מים והיין מתמצה וזב מאליו מותר לשתותו:

ד. מותר לסחוט אשכול ענבים לתוך קדירה שיש בה תבשיל כדי לתקן האוכל דהוה ליה משקה הבא לאוכל וכאוכל דמי אבל אם אין בה תבשיל אסור:

ה. יש מי שאומר דהוא הדין לבוסר שמותר לסחטו לתוך האוכל ורבינו תם אוסר בבוסר (הואיל ואינו ראוי לאכול) (טור):

ו. מותר לסחוט לימוני"ש:

ז. לסחוט כבשים (פירוש פירות ומיני ירקות המונחים בחומץ ובמלח כדי שלא ירקבו) ושלקות אם לגופם שאין צריך למים ואינו סוחטן אלא לתקנם לאכילה אפילו סוחט לתוך קערה שאין בה אוכל מותר ואם צריך למימיהן מותר לסחוט לתוך קדירה שיש בה אוכל אבל אם אין בה אוכל אסור ולרבינו חננאל כל שהוא צריך למימיהן חייב חטאת אפילו סחט לקדירה שיש בה אוכל. (ולדבריו הסוחט אשכול לקדירה נמי אסור) (טור):

ח. הסוחט דג לצירו דינו כסוחט כבשים ושלקות למימיהן:

ט. השלג והברד אין מרסקין אותם דהיינו לשברם לחתיכות דקות כדי שיזובו מימיו אבל נותן הוא לתוך כוס של יין או מים והוא נימוח מאליו ואינו חושש וכן אם הניחם בחמה או כנגד המדורה ונפשרו מותרים:

י. מותר לשבר הקרח כדי ליטול מים מתחתיו:

יא. צריך ליזהר בחורף שלא יטול ידיו במים שיש בהם שלג או ברד ואם יטול יזהר שלא ידחקם בין ידיו שלא יהא מרסק:

יב. יש ליזהר שלא ישפשף ידיו במלח:

יג. דורס שלג ברגליו ואינו חושש:

יד. הר"מ מרוטנבורג מתיר להטיל מי רגלים בשלג והרא"ש היה נזהר:

טו. אסור לפרוס סודר על פי החבית וליתן על גבי הכלי שדולים בו שמא יבא לידי סחיטה אבל בגד העשוי לפרוס עליו מותר שאינו חושש עליו לסחטו:

טז. אסור להדק מוכין בפי פך שיש משקין משום סחיטה:

יז. ספוג אין מקנחין בו אלא אם כן יש בו בית אחיזה גזירה שמא יסחוט:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

עמ"י

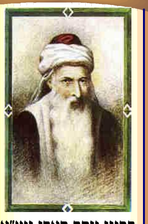

עש"ו

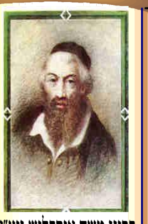

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון מ"ב

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[42]
שבת פרשת
מטות

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' מטות

המשך סימן שכ – דיני סחיטה בשבת

יח. חבית שפקקו בפקק של פשתן לסתום נקב שבדופנה שמוציאין בו היין יש מי שמתיר אף על פי שאי אפשר שלא יסחוט והוא שלא יהא תחתיו כלי דכיון שאינו נהנה בסחיטה זו הוי פסיק רישא (פירוש איסור נמשך בהכרח מדבר מה כמו המות הנמשך בהכרח מהתזת הראש) דלא ניחא ליה ומותר וחלקו עליו ואמרו דאף על גב דלא ניחא ליה כיון דפסיק רישא הוא אסור והעולם נוהגים היתר בדבר ויש ללמד עליהם זכות דכיון שהברזא ארוכה חוץ לנעורת ואין יד מגעת לנעורת מותר מידי דהוי אספוג (פירש הערוך ספוג הוא על ראש דג אחד גדול שבים ובשעה שמרים ראשו להסתכל בעולם יורד אותו הספוג על עיניו ואינו רואה כלום ולולי זה לא היתה ספינה נצולת מפניו) שיש לו בית אחיזה ולפי שאין טענה זו חזקה ויש לגמגם בה טוב להנהיגם שלא יהא כלי תחת החבית בשעה שפוקקים הנקב (ועיין לעיל סימן ש"א עוד מדיני סחיטה):

יט. ליתן כרכום בתבשיל מותר ואין לחוש לו משום צובע דאין צביעה באוכלין:

כ. יש מי שאומר שהאוכל תותים או שאר פירות הצובעים צריך ליזהר שלא יגע בידיו צבועות בבגדיו או במפה משום צובע אבל אם צובע פתו במשקה הפירות לית לן בה דאין צביעה באוכלין:

סימן שכא – דיני תולש בשבת, ודין טוחן, ודיני תיקוני מאכל או מעבד ולש, ובו י"ט סעיפים

א. חבילי פיאה אזוב וקורנית (פירוש מין עשב) הכניסן לעצים אין מסתפקין מהם הכניסן למאכל בהמה קוטם ואוכל ביד אבל לא בכלי ומולל בראשי אצבעותיו:

ב. אין עושין מי מלח הרבה ביחד לתת לתוך הכבשים משום דדמי לעיבוד אבל יכול לעשות ממנו מעט לתת לתוך התבשיל ואם נתן לתוכו שני שלישי מלח אסור לעשות ממנו אפילו מעט:

ג. אסור למלוח חתיכות צנון ד' או ה' ביחד מפני שנראה ככובש כבשים והכובש אסור מפני שהוא כמבשל אלא מטבל כל אחת לבדה ואוכלה אבל ביצים מותר למלחן:

ד. יש מי שכתב שמותר לטבול כמה חתיכות צנון אחת אחת לבדה ולהניחם יחד לפניו כדי לאכלם מיד זו אחר זו:

ה. אסור למלוח בשר מבושל או ביצה מבושלת להניחה:

ו. אין למלוח ביחד הרבה פולים ועדשים שנתבשלו בקליפתן:

ז. מותר לדוך פלפלין אפילו הרבה יחד והוא שידוכם בקתא של סכין ובקערה:

ח. אין כותתין מלח במדוך של עץ אבל מרסק הוא ביד של סכין ובעץ הפרור ואינו חושש. הגה: ודוקא מלח הגס אבל מלח שהיה דק מתחלה ונתבשל ונעשה פתיתין מותר לחתכו בסכין כמו שחותך הפת (כל בו):

ט. מותר לחתוך בשר מבושל או צלי דק דק בסכין. הגה: אבל אסור לחתוך דק דק בשר חי לפני העופות דהואיל ואינן יכולין לאכלו בלא חתוך קמשוי ליה אוכל (תרומת הדשן סימן כ"ז ועיין לקמן סימן שכ"ד):

י. אסור לגרור הגבינה בשבת במורג חרוץ בעל פיפיות שקורין ראליי"ו:

יא. מותר להשקות את התלוש כדי שלא יכמוש:

יב. המחתך הירק דק דק חייב משום טוחן. הגה: והוא הדין דאסור לחתוך גרוגרות וחרובים לפני זקנים (בית יוסף בשם תוספתא) ודוקא פירות וכדומה לזה אסור אבל מותר לפרר לחם לפני התרנגולים דהואיל וכבר נטחן אין לחוש דאין טוחן אחר טוחן (הגהות מיימוני פרק כ"א ומרדכי ור"ן פרק כלל גדול וסמ"ג) וכל זה לא איירי אלא בחותך ומניח אבל אם לאכלו מיד הכל שרי מידי דהוי אבורר לאכול מיד דשרי (תשובת הרשב"א והר"ן פרק כלל גדול) כדלעיל סימן שי"ט:

יג. אסור לרדות חלות דבש מהכוורת (פירוש הקן שהדבורים עושים בו הדבש) מפני שדומה לתולש. הגה: ודוקא אם דבוקין בכוורת (המגיד פרק כ"א) אבל אם נתלשו מבעוד יום או שנתרסקו מבעוד יום והדבש צף בכוורת מותר לרדותו בשבת (בית יוסף):

יד. אין מגבלין (פירוש נתינת מים בקמח נקרא גיבול) קמח קלי הרבה שמא יבא ללוש קמח שאינו קלי ומותר לגבל את הקלי מעט מעט אבל תבואה שלא הביאה שליש שקלו אותה ואחר כך טחנו אותה טחינה גסה שהרי היא כחול והיא הנקראת שתיתא מותר לגבל ממנה בחומץ וכיוצא בו הרבה בבת אחת והוא שיהיה רך אבל קשה אסור מפני שנראה כלש (ואפילו ברך) צריך לשנות כיצד נותן את השתיתא ואחר כך נותן את החומץ:

טו. חרדל שלשו מערב שבת למחר יכול לערבו הן ביד הן בכלי ונותן לתוכו דבש ולא יטרוף לערבו (בכך) בכח, אלא מערבו מעט מעט:

טז. שחלים (פירוש שחלים בערבי תכ"א לשא"ר, ובלע"ז קרישי"ן) שדכן מערב שבת למחר נותן יין וחומץ ולא יטרוף אלא מערב וכן שום שדכו מערב שבת למחר נותן פול וגריסין ולא יטרוף אלא מערב. הגה: ויש אומרים דלא יערב בכף אלא ביד (אור זרוע ומרדכי סוף פרק תולין). ויש אומרים דהא דשרי לערב משקה בחרדל דוקא שנתנו מבעוד יום אבל בשבת אסור לתת משקה בחרדל או בשום הכתושים משום לש. הגה: ואם נותן האוכל תחלה ואחר כך החומץ או היין ומערבו באצבעו שרי דהוי שינוי כמו בשתיתא דלעיל וכן נוהגין להתיר על ידי שינוי ומקום שדרכו לעשות כך בחול יתן בשבת החומץ תחלה ואחר כך האוכל:

יז. מותר לעשות יינומלין שהוא יין ישן דבש ופלפלין מפני שהוא לשתיה ואין עושין אלונתית שהוא יין ישן ומים צלולים ושמן אפרסמון שהוא לרפואה:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה'א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה'א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון מ"ג

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[43]
שבת פרשת מסעי

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' מסעי

המשך סימן שכא – דיני תולש בשבת, ודין טוחן, ודיני תיקוני מאכל או מעבד ולש

יח. אין שורין את החלתית לא בפושרין ולא בצוננין שדרך לשרותו לרפואה אבל נותנו לתוך החומץ ומטבל בו פתו. היה שרוי מאתמול מותר לשתותו בשבת ואם שתה ממנו יום חמישי ויום ששי וצריך לשתות גם בשבת מותר שכך הוא דרך רפואתו לשתותו שבעה ימים זה אחר זה הילכך מותר לשרותו בצונן וליתנו בחמה מפני שהוא סכנה אם לא ישתה ממנו:

יט. שום בוסר ומלילות שריסקן מערב שבת אם מחוסרים דיכה אסור לגמור דיכתן בשבת ואם אין מחוסרים אלא שחיקה מותר לגמור בשבת לפיכך מותר לגמור שחיקת הריפות בעץ פרור בקדירה בשבת אחר שמורידין אותה מעל האש. הגה: ומותר להחליק האוכל בשבת ולא הוי בזה משום ממחק הואיל ואפשר לאכלו בלא זה ומכל מקום המחמיר במאכל של תפוחים וכדומה שדרכו בכך תבוא עליו ברכה (מרדכי ריש פרק כלל גדול). אסור לקלוף שומים ובצלים כשקולף להניח אבל לאכול לאלתר שרי (ועיין לעיל סימן שי"ט) (סמ"ג והגהות מיימוני פרק כ"ב ובית יוסף בשם סמ"ק ותרומת הדשן ורבינו ירוחם):

סימן שכב – דין נולד בשבת, ובו ו' סעיפים

א. ביצה שנולדה בשבת אסורה אפילו לטלטלה ואפילו נתערבה באלף כולן אסורות ויכול לכוף עליה כלי שלא תשבר ובלבד שלא יגע בה:

ב. שבת שלאחר יום טוב או לפניו נולדה בזה אסורה בזה:

ג. פירות שנשרו מן האילן בשבת אסורים בו ביום ולערב מותרים מיד:

ד. אוכלי בהמה אין בהם משום תיקון כלי לפיכך מותר לקטום אפילו בסכין קש או תבן ולחצוץ בו שיניו אבל קיסם שאינו אוכל בהמה אפילו ליטלו כדי לחצוץ בו שיניו אסור:

ה. מותר לטלטל עצי בשמים להריח בהם ולהניף בהם לחולה ומוללו להריח בו אחד קשים ואחד רכים:

ו. המחלק לבני ביתו מנות בשבת יכול להטיל גורל לומר למי שיצא גורל פלוני יהיה חלק פלוני שלו והוא שיהיו החלקים שוים ואינו עושה אלא כדי להשוותם שלא להטיל קנאה ביניהם אבל עם אחרים אסור כיון שמקפידין זה על זה יבואו לידי מדה ומשקל אבל ליתן מנה גדולה כנגד מנה קטנה ולהטיל גורל עליהם אפילו בבני ביתו ובחול אסור משום קוביא ויש אומרים דעם בניו ובני ביתו מותר להטיל גורל אפילו על מנה גדולה כנגד מנה קטנה מפני שאין מקפידים. הגה: ואסור להטיל גורל בשבת אפילו על ידי אינו יהודי (מהרי"ל):

סימן שכג – דיני השאלה וקנין צרכי שבת והדחת הכלים ותיקונן וטבילתן בשבת, ובו י' סעיפים

א. מותר לומר לחבירו מלא לי כלי זה אפילו הוא מיוחד למדה והני מילי כשנוטל הלוקח מדה של מוכר ומוליכה לביתו ואין צריך לומר אם מביא הלוקח מתוך ביתו ואומר לו מלא לי כלי זה אבל למדוד בכלי המיוחד למדה ולשפוך לתוך כליו של לוקח אסור. הגה: ויש מקילין לומר דכל שאינו מכוין למדה לגמרי שממעט או מוסיף מעט שרי (הגהות אשירי ומרדכי פרק אין צדין) וכן המנהג פשוט למדוד בכלי המיוחד למדה ולשפוך לכליו של לוקח ועוד יתבאר לך בסמוך טעם המקילין. דין הלואת שבת דינו כמו ביום טוב ועיין לקמן סימן תקל"ה ולעיל סימן ש"ז סעיף י"א:

ב. מותר לומר לחבירו מלא לי כלי זה ולמחר נמדוד אותו (אבל לא יאמר תן לי מדה פלוני) (טור):

ג. מותר לומר לחבירו תן לי ביצים ואגוזים במנין:

ד. מותר לומר לחנוני תן לי ד' ביצים וה' רמונים ובלבד שלא יזכיר לו שם דמים ולא סכום מדה ולא סכום מנין לומר הרי שיש לך בידי חמשים אגוזים תן לי חמשים אחרים והרי יש לך בידי מאה. הגה: וכן בסכום דמים אינו אסור אלא בכהאי גוונא שאומר תן לי בכך וכך דמים ויהיה לך בידי כך וכך אבל בלאו הכי שרי וכן בסכום מדה דוקא בכהאי גוונא אסור אבל בלאו הכי שרי ואף על גב דאסור להזכיר דמים כלל היינו בדבר שאין מקחו ידוע אבל בדבר שידוע רק שאומר לו כמה צריך שרי אם לא שמזכיר לו סכום (אור זרוע והגהות אשירי פרק אין צדין) ואף על גב שיש מחמירין בדבר זה כבר פשט המנהג במדינות אלו להקל וכסברא הנזכרת:

ה. המביא כדי יין ממקום למקום לא יביאם בסל ובקופה כדרך חול אלא יביאם לפניו או על כתפו וכיוצא בזה שישנה מדרך חול אפילו אין בשינוי קלות במשא ואם אי אפשר לו לשנות כגון שזימן אורחים הרבה וצריך למהר להביאו לפניהם מותר ויש אומרים דלמעט בהילוך עדיף ויותר טוב להביאם בסל ובקופה בפעם אחת מלהביאם כל אחת ואחת בפני עצמה:

ו. מדיחים כלים לצורך היום כגון שנשאר לו עדיין סעודה לאכול אבל לאחר סעודה שלישית אין מדיחין וכלי שתיה מדיחין כל היום שכל היום ראוי לשתיה:

ז. מותר להטביל כלי חדש הטעון טבילה ויש אוסרים וירא שמים יצא את כולם ויתן הכלי לאינו יהודי במתנה ויחזור וישאלנו ממנו ואינו צריך טבילה. הגה: ואם הוא כלי שראוי למלאות בו מים ימלאנו מים מן המקום ועלתה לו טבילה (המגיד פרק ד' מהלכות יום טוב והגהות מיימוני פרק כ"ג מהלכות שבת):

ח. כוס ששתה בו אינו יהודי מותר להדיחו לדברי הכל:

ט. מותר לשפשף הכלים בכל דבר חוץ מכלי כסף בגרתקן שהוא שמרי יין כשנתייבשו ונתקשו מפני שהוא ממחק לכלי כסף שהוא רך:

י. אין חופפין כלים במלח לפי שהמלח נמחה כשחופף בחוזקה:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **גליון מ"ג – שבת פרשת מסעי [43]** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון מ"ד

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[44]
שבת פרשת
דברים

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור
עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' דברים

סימן שכד – דיני הכנת מאכל לבהמה לשבת, ובו ט"ו סעיפים

א. אין כוברין התבן בכברה שיפול המוץ לארץ ולא יניחנו במקום גבוה כדי שירד המוץ אבל נוטל בכברה ונותן לתוך האבוס אף על פי שהמוץ נופל מאליו מותר כיון שאינו מכוין:

ב. לא ימדוד אדם שעורים לתת לפני בהמתו אלא משער באומד דעתו:

ג. אין גובלין מורסן לבהמה או לתרנגולים אבל נותנים בו מים ומעביר בו תרווד או מקל שתי וערב כיון שאינו ממרס בידו ולא מסבב התרווד או המקל מותר ומנערו מכלי אל כלי כדי שיתערב ומותר לערב המורסן כדרכו בכלי אחד ומחלק אותו בכלים הרבה ונותן לפני כל בהמה ובהמה ומערב בכלי אחד אפילו כור ואפילו כורים ויש אוסרים ליתן מים על גבי מורסן בשבת ולא אמרו שמוליך בו שתי וערב אלא כשהיו המים נתונים עליו מבעוד יום (ועיין לעיל סימן שכ"א גבי שום וחרדל כיצד נוהגין):

ד. קשין של שבלים שקושרים בשנים או בשלשה מקומות מותר להתירן כדי שתאכל מהן הבהמה. הגה: ויש אומרים דלא שרי להתיר רק בקשר שאינו של קימא (הגהות אלפסי). אבל אסור לשפשף בהם בידים כדרך שעושים באוכלי בהמה כדי שיהיו נוחים לאכלם דשווי אוכל בדבר שאינו אוכל מותר לעשותו אוכל אבל מיטרח באוכלא בדבר שהוא ראוי לאכילה לא טרחינן ביה להכשירו ולתקנו יותר:

ה. עצים שקצצן מן האילן ויש מאכילים אותם לבהמה בעודם לחים מתירין ומפספסין (לשון שפשוף) בהם להאכילם שאינם ראויים בלא שפשוף:

ו. מחתכין דלועין לפני בהמה והוא שנתלשו מאתמול:

ז. מחתכין נבלה לפני הכלבים אפילו נתנבלה היום בין שהיתה מסוכנת בין שהיתה בריאה והני מילי בנבלה הקשה שאי אפשר להם לאכלה בלא חתיכה אבל אם היתה ראויה להם בלא חתיכה לא דמיטרח במה שהוא ראוי לא טרחינן (ועיין לעיל סימן שכ"א אם מותר לחתכו דק דק לפני עופות):

ח. אין חותכין שחת (פירוש ירק של תבואה שנקצר טרם נתבשלה התבואה) וחרובין לפני הבהמה בין דקה בין גסה משום דבלא חיתוך נמי חזי לאכילה:

ט. אין אובסין את הגמל דהיינו שמאכילה בידו כל כך עד שמרחיבין בני מעיה כאבוס ולא דורסין דהיינו שדורס לו מאכל בגרונו למקום שאינו יכול להחזירו אבל מלעיטין. אין מאמירים את העגלים אבל מלעיטין. איזה המראה למקום שאינה יכולה להחזיר הלעטה למקום שהיא יכולה להחזיר. הגה: ודין תרנגולים ואווזים כדין עגלים (מהרי"ל):

י. מותר ליתן מאכל בפיהם של תרנגולים:

יא. אין נותנין מים ולא מזונות לפני דבורים ולא לפני יוני שובך ויוני עליה ולא לפני חזיר אבל נותנין לפני אווזין ותרנגולים ויוני בייתות וכן לפני כלב שמזונותיו עליך:

יב. מותר להאכיל תולעת המשי:

יג. מעמיד אדם בהמתו על גבי עשבים מחוברים ולא חיישינן שמא יתלוש מהם אבל לא על גבי מוקצה מפני שאיסורו קל וחיישינן שמא יתן לה ממנו בידים ודוקא להעמידה על גביו ממש אבל לעמוד בפניה בענין שלא תוכל להטות אלא דרך שם מותר:

יד. נוטלים מאכל מלפני חמור ונותנים לפני שור אבל אין נוטלים מלפני שור ליתן לפני חמור מפני שנמאס ברירי השור ואינו ראוי עוד לחמור. הגה: ויש מחמירין גם כן בשאר מיני בהמות ליקח מלפני אחת וליתן לפני אחרת שאינה מינה (מרדכי פרק תולין וסמ"ג וסה"ת):

טו. אסור לגרוף האבוס לפני שור של פטם אפילו אבוס של כלי גזירה אטו של קרקע דאתי לאשווי גומות ואסור גם כן לסלק התבן מלפניו לצדדין:

סימן שכה – אינו יהודי שעשה מלאכה בעד ישראל, ובו ט"ז סעיפים

א. מותר לזמן עכו"ם בשבת ומותר ליתן מזונות לפניו בחצר לאכלן ואם נטלן ויצא אין נזקקין לו ודוקא שהעכו"ם בחצר אבל אם עומד בחוץ ופשט ידו לפנים שידוע הוא שיוציאנו או ליתן לו שאר חפצים שדרך להוציא אסור אפילו אם עומד בפנים אפילו אם החפצים של עכו"ם שהרואה אינו יודע שהחפצים של עכו"ם. הגה: ואפילו בייחד לו מקום מבעוד יום יש להחמיר (מרדכי פרק קמא בשבת):

ב. היכא דאיכא משום דרכי שלום או בעכו"ם אלם מותר לתת לו או לשלוח לו על ידי עכו"ם. והוא הדין לצורך מצוה כגון להוציא חמץ מביתו בפסח (מרדכי):

ג. מותר להחליף משכון בשבת אם הוא מלבוש ויוציאנו דרך מלבוש כי אין זה משא ומתן וגם בישראל מותר בענין זה אם הישראל צריך ללבשו. הגה: וטוב שהעכו"ם יקח המשכון עצמו ויניח אחר במקומו ולא יגע בו הישראל שלא יהא נראה כנושא ונותן (אגודה). ועיין לעיל סימן ש"ז בסופו מדין עכו"ם המביא בשבת איזה דבר אם מותר לקבלו:

ד. פת שאפה עכו"ם לעצמו בשבת יש אוסרים ויש מתירים ובשעת הדחק או לצורך מצוה כגון סעודת ברית מילה או לצורך ברכת המוציא יש לסמוך על המתירים. הגה: אבל אסור ליתן לו מעות מערב שבת ושיתן לו הפת בשבת דאז אדעתא דישראל קא עביד (רבינו ירוחם חלק א'):

ה. עכו"ם שצד דגים או ליקט פירות לעצמו אסורים לישראל ואפילו ספק אם לקטן או צדן היום אסורים בו ביום אבל לערב מותרים מיד אפילו אם ודאי לקטן וצדן היום:

ו. אם ליקט וצד בשביל ישראל או בשביל ישראל ועכו"ם צריך להמתין לערב בכדי שיעשו:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **גליון מ"ד – שבת פרשת דברים [44]** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו יוסף קארו

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

רבינו משה איסרליש

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון מ"ה

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[45]
שבת פרשת ואתחנן

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' ואתחנן

המשך סימן שכה – אינו יהודי שעשה מלאכה בעד ישראל

ז. ספק אם ליקטן בשביל ישראל או שידוע שליקטן בשביל ישראל ואין ידוע אם נלקטו היום אם לאו אסורים בו ביום ולערב בכדי שיעשו ויש אומרים דלערב יד מותר מיד:

ח. דבר שאין בו חשש צידה ומחובר אלא שהובא מחוץ לתחום אם הביאו העכו"ם לעצמו מותר אפילו בו ביום ואם הביאו בשביל ישראל מותר לטלטל אפילו מי שהובא בשבילו אבל לאכול אסור בו ביום למי שהובא בשבילו ולערב בכדי שיעשו. הגה: ויש אומרים דאין הלילה עולה מן החשבון רק צריך להמתין ביום ראשון בכדי שיעשו (סמ"ק ומרדכי סוף פרק כל כתבי). ולאחרים מותר בו ביום ויש אומרים דלמי שהובא בשבילו מותר לערב מיד והא דשרי לישראל לטלטל אפילו כשהביאו העכו"ם לעצמו דוקא בתוך ד' אמות או בתוך העיר אם היא מוקפת חומה והוא שתהא מוקפת לדירה דהיינו שישבה ולבסוף הוקפה וסתם עיירות מוקפות לדירה וסתם מבצרים אינם מוקפים לדירה (ועיין לקמן סימן ת"א):

ט. אם הוא ספק אם הובא מחוץ לתחום אסור ודוקא בעכו"ם שאינו שרוי עמו בעיר אבל עכו"ם השרוי עמו בעיר ופירות המצויים בעיר אין לחוש מספק ואפילו אם יש לעכו"ם שני בתים ואחד מהם בתוך התחום תולין להקל ומותר לאכול אפילו למי שהובא בשבילו:

י. עכו"ם שמילא מים לבהמתו מבור שהוא רשות היחיד לרשות הרבים מותר לישראל להשקות מהם בהמתו והוא שאין העכו"ם מכירו דליכא למיחש שמא ירבה בשבילו ואם מילא לצורך בהמת ישראל אסור בכל מיני תשמיש אפילו לישראל אחר ואם מילא מבור רשות היחיד לכרמלית מותר לאחר שלא מילא בשבילו. הגה: ויש מקילין ואומרים דאף אם הובא דרך רשות הרבים לצורך ישראל מותר לאדם לשתות מהם הואיל ואפשר לילך שם ולשתות (טור בשם רבינו תם) ויש מתירין אף לכתחלה (כל בו) וכן נהגו היתר לומר אף לכתחלה לעכו"ם להביא שכר או שאר דברים דרך כרמלית או בלא עירוב ואף על פי שיש להחמיר בדבר מכל מקום אין למחות ביד המקילין לצורך שבת ובשעת הדחק דהא יש להקל באמירה לעכו"ם לצורך כמו שנתבאר סימן ש"ז וכל שכן בכהאי גוונא:

יא. ליקט עכו"ם עשבים לצורך בהמתו אם אינו מכירו מאכיל אחריו ישראל שעומד בפניה בענין שלא תוכל לנטות אלא דרך שם דאלו להעמידה עליהן אסור דחיישינן שמא יטול בידו ויאכילנה והם מוקצים אבל אם מכירו אסור וכן בכל דבר דאיכא למיחש שמא ירבה בשבילו אבל בדבר דליכא למיחש שמא ירבה בשבילו כגון שהדליק נר לעצמו או עשה כבש לירד בו שבנר אחד ובכבש אחד יספיק לכל אפילו מכירו מותר:

יב. אף על פי שאינו מכירו אם אומר בפירוש שלצורך ישראל הוא עושה או אפילו אם אינו אומר כן אם מעשיו מוכיחים שלצורך ישראל עושה כגון שהדליק נר בבית שישראל בו והלך לו העכו"ם אסור:

יג. אם ליקט עכו"ם והאכיל לבהמת ישראל אין צריך למחות בידו לפי שעה אבל אם רגיל בכך צריך למחות:

יד. עשה עכו"ם בשבת ארון או קבר לעצמו מותר לישראל ליקבר בו ואם עשאו בשביל ישראל לא יקבר בו עולמית ודוקא שהקבר בפרהסיא והארון על גביו שהכל יודעים שנעשה לפלוני ישראל אבל אם הוא בצנעה מותר ליקבר בו לערב בכדי שיעשו ואפילו כשהוא בפרהסיא אינו אסור אלא לאותו ישראל שנעשה בשבילו אבל לישראל אחר מותר והוא שימתין בכדי שיעשו:

טו. עכו"ם שהביא בשבת חלילין (פירוש כלי כגון חלילים שקולם מעורר הבכי) לספוד בהם ישראל לא יספוד בהם לא הוא ולא אחרים עד שימתין לערב בכדי שיבואו ממקום קרוב ואם ידע בודאי שממקום פלוני הביאם בשבת ימתין לערב כדי שיבואו מאותו מקום ואחר כך מותרים בין לו ובין לאחרים והני מילי כשהביאם דרך רשות הרבים אבל אם לא הביאם אלא דרך כרמלית כיון שלא נעשה בהם איסור תורה אינו צריך להמתין כדי שיבואו אלא מותרים לערב מיד:

טז. ספק אם הובאו מחוץ לתחום או מתוך התחום חוששין שמא מחוץ לתחום הובאו:

סימן שכו – דיני רחיצה בשבת, ובו י"ג סעיפים

א. אסור לרחוץ כל גופו אפילו כל אבר ואבר לבד אפילו במים שהוחמו מערב שבת בין אם הם בכלי בין אם הם בקרקע ואפילו לשפוך המים על גופו ולהשתתף אסור אבל מותר לרחוץ בהם פניו ידיו ורגליו. הגה: או שאר איברים כל שאינו רוחץ כל גופו (בית יוסף בשם הרא"ש פרק תינוקות). והני מילי בחמי האור אבל בחמי טבריא מותר לרחוץ אפילו כל גופו יחד ואין צריך לומר בצוננין והא דשרי בחמי טבריא דוקא בקרקע אבל בכלי לא דאתי לאיחלופי בחמי האור:

ב. יש אומרים דהא דשרי בחמי טבריא דוקא כשאין המקום מקורה אבל אם המקום מקורה אסור משום דאתי לידי זיעה ואסור ויש אומרים דמותר להזיע בחמי טבריה:

ג. אמת המים שהיא חמה אסור להמשיך לתוכה אפילו מערב שבת סילון (פירוש צינור מרזב וסילון דבר אחד הם) של צונן ופי הסילון יוצא חוץ לאמה ומימיו נשפכים לעוקא (פירוש גומא) שבקרקע ואם המשיכו אסורים אפילו המים שנכנסו לה מערב שבת ברחיצה ובשתיה כאלו הביא סילון של מים מערב יום טוב ביום טוב כחמין שהוחמו ביום טוב ואסורין ברחיצה ומותרין בשתיה:

ד. לא ישתטף אדם בצונן כל גופו ויתחמם כנגד המדורה מפני שמפשיר מים שעליו ונמצא כרוחץ כל גופו בחמין אבל מותר להשתטף בצונן אחר שנתחמם אצל האש:

ה. יש אומרים שצריך ליזהר שלא לחמם ידיו אצל האש אחר נטילה אם לא ינגבם תחלה יפה:

עמ"י

רבינו יוסף קארו

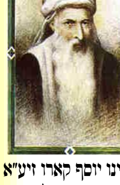

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון מ"ז

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[46]
שבת פרשת
עקב

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור
עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' עקב

המשך סימן שכו – דיני רחיצה בשבת

ו. אסור ליתן על גבי בטנו כלי שיש בו מים חמין ואפילו בחול מפני הסכנה שפעמים שהם רותחים (אבל מותר להחם בגד וליתנו על בטנו) (טור):

ז. הרוחץ בנהר צריך שינגב גופו יפה כשעולה מהנהר מפני שלא ישארו המים עליו ויטלטלם ד' אמות בכרמלית לפי שהעולה מן הרחיצה יש רבוי מים על גופו אבל ההולך ברשות הרבים ומטר סוחף על ראשו ועל לבושו לא הקפידו בו:

ח. אדם מותר לטבול מטומאתו בשבת:

ט. מותר לרחוץ פניו ידיו ורגליו בדברים שאינם משירים שער מעורבים עם דברים המשירים ובלבד שלא יהיה הרוב מדבר המשיר:

י. מותר לרחוץ ידיו במורסן. הגה: דגיבול כלאחר יד שרי ואסור לרחוץ ידיו במלח (אגור) וכל שכן בבורית שקורין זיי"ף בלשון אשכנז (בנימין זאב סימן רע"ח) או בשאר חלב שנימוח על ידיו והוי נולד (מרדכי פרק במה בהמה וסמ"ג והגהות מיימוני פרק כ"א וטור סימן שכ"א):

יא. מרחץ שסתמו נקביו מערב שבת למוצאי שבת רוחץ בו מיד אבל אם לא סתמו נקביו אף על פי שמאליו הוחם בשבת צריך להמתין לערב בכדי שיעשו לפי שאסור לעשות כן גזירה שמא יחתה בגחלים:

יב. אסור ליכנס למרחץ אפילו להזיע. (ויש אומרים דאפילו לעבור במרחץ במקום שיכול להזיע אסור) (רש"י וטור):

יג. עיר שישראל ועכו"ם דרים בה ויש בה מרחץ רוחצת בשבת אם רוב עכו"ם מותר לרחוץ בה במוצאי שבת מיד ואם רוב ישראל או אפילו מחצה על מחצה אסור למוצאי שבת עד כדי שיוחם:

סימן שכז – דיני סיכה בשבת, ובו ד' סעיפים

א. החושש במתניו לא יסוך שמן וחומץ אבל סך הוא שמן לבדו אבל לא בשמן ורד משום דמוכחא מלתא דלרפואה קא עביד ואם הוא מקום שמצוי בו שמן ורד ודרך בני אדם לסוכו אפילו בלא רפואה מותר. הגה: ובמקום שאין נוהגין לסוך בשמן כי אם לרפואה בכל שמן אסור (בית יוסף):

ב. סכין וממשמשין להנאתו על ידי שינוי דהיינו שסך וממשמש ביחד ולא ימשמש בכח אלא ברפיון ידים:

ג. אין מגרדין בכלי העשוי לכך אלא אם כן היו ידיו או רגליו מטונפות בטיט וצואה:

ד. לא יסוך רגלו בשמן והוא בתוך המנעל או הסנדל (החדשים) (מיימוני פרק כ"ג), מפני שהעור מתרכך ודמי לעיבוד אבל סך רגלו ומניחו במנעל וסך כל גופו ומתעגל על גב העור והוא שלא יהא בשמן הנישוף בגופו שיעור כדי לעבדו אפילו יש בו כדי לצחצחו מותר והוא שלא יכוין אפילו לצחצחו:

סימן שכח – דין חולה בשבת, ובו מ"ט סעיפים

א. מי שיש לו מיחוש בעלמא והוא מתחזק והולך כבריא אסור לעשות לו שום רפואה ואפילו על ידי עכו"ם גזירה משום שחיקת סממנים:

ב. מי שיש לו חולי של סכנה מצוה לחלל עליו את השבת והזריז הרי זה משובח והשואל הרי זה שופך דמים:

ג. כל מכה של חלל דהיינו מהשינים ולפנים ושינים עצמם בכלל מחללין עליה את השבת ודוקא שנתקלקל אחד מהאברים הפנימים מחמת מכה או בועה וכיוצא בזה אבל מיחושים אין נקראים מכה. הגה: מיהו מי שחושש בשיניו ומצטער עליו להוציאו אומר לעכו"ם להוציאו (בית יוסף בשם אורחות חיים ואיסור והיתר הארוך):

ד. מכה של חלל אינה צריכה אומד שאפילו אין שם בקיאים וחולה אינו אומר כלום עושים לו כל שרגילים לעשות לו בחול אבל כשיודעים ומכירים באותו חולי שממתין ואין צריך חילול אסור לחלל עליו אף על פי שהיא מכה של חלל:

ה. מכה שאינה של חלל נשאלין בבקי ובחולה ואין מחללין עליו שבת עד שיאמר אחד מהם שהוא צריך לחילול או שיעשה אצל אחד מהם סכנת נפשות (ועיין לקמן סימן תרי"ח):

ו. מכה שעל גב היד וגב הרגל וכן מי שבלע עלוקה וכן מי שנשכו כלב שוטה או אחד מזוחלי עפר הממיתים אפילו ספק אם ממית אם לאו הרי הם כמכה של חלל:

ז. מחללין שבת על כל מכה שנעשית מחמת ברזל ועל שחין הבא בפי הטבעת ועל סימטא והוא הנקרא פלונקר"ו בלע"ז ועל מי שיש בו קדחת חם ביותר או עם סימור:

ח. מי שאחזו דם מקיזין אותו אפילו הולך על רגליו ואפילו ביום הראשון:

ט. החושש בעיניו או בעינו ויש בו ציר או שהיו שותתות ממנו דמעות מחמת הכאב או שהיה שותת דם או שהיה בו רירא ותחלת אוכלא (פירוש, תחלת חולי) מחללין עליו את השבת:

י. כל חולי שהרופאים אומרים שהוא סכנה אף על פי שהוא על הבשר מבחוץ מחללין עליו את השבת ואם רופא אחד אומר צריך ורופא אחד אומר אינו צריך מחללין ויש מי שאומר שאין צריך מומחה דכל בני אדם חשובים מומחין קצת וספק נפשות להקל. הגה: ויש אומרים דוקא ישראלים אבל סתם עכו"ם שאינן רופאים לא מחזקינן אותם כבקיאים (איסור והיתר הארוך). מי שרוצים לאנסו שיעבור עבירה גדולה אין מחללין עליו השבת כדי להצילו עיין לעיל סימן ש"ו (בית יוסף בשם הרשב"א):

יא. חולה שיש בו סכנה שאמדוהו ביום שבת שצריך לעשות לו רפואה ידועה שיש בה מלאכת חילול שבת שמונה ימים אין אומרים נמתין עד הלילה ונמצא שלא לחלל עליו אלא שבת אחת אלא יעשו מיד אף על פי שמחללין עליו שתי שבתות ולכבות הנר בשביל שיישן עיין לעיל סימן רע"ח:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עַמּוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **גליון מ"ז – שבת פרשת עקב [46]** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה'א שנ"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה'א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון מ"ז

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[47]
שבת פרשת
ראה

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' ראה

המשך סימן שכח – דין חולה בשבת

יב. כשמחללין שבת על חולה שיש בו סכנה משתדלין שלא לעשות על ידי עכו"ם וקטנים ונשים אלא על ידי ישראל גדולים ובני דעת. הגה: ויש אומרים דאם אפשר לעשות בלא דיחוי ובלא איחור על ידי שינוי עושה על ידי שינוי ואם אפשר לעשותו על ידי עכו"ם בלא איחור כלל עושין על ידי עכו"ם (אור זרוע ומגיד משנה בשם ראב"ן) וכן נוהגים אבל במקום דיש לחוש שיתעצל העכו"ם אין לעשות על ידי עכו"ם (תוספות ור"ן):

יג. כל הזריז לחלל שבת בדבר שיש בו סכנה הרי זה משובח אפילו אם מתקן עמו דבר אחר כגון שפירש מצודה להעלות תינוק שנפל לנהר וצד עמו דגים וכן כל כיוצא בזה:

יד. היה חולה שיש בו סכנה וצריך בשר שוחטים לו ואין אומרים נאכילנו נבלה אבל אם היה החולה צריך לאכילה לאלתר והנבלה מוכנת מיד והשחיטה מתאחרת לו מאכילין אותו הנבלה:

טו. אמדוהו (פירוש התבוננו במחלתו ושיערו) הרופאים שצריך גרוגרת אחת ורצו עשרה והביאו לו כל אחד גרוגרת כולם פטורים ויש להם שכר טוב מאת ה' אפילו הבריא בראשונה:

טז. אמדוהו לשתי גרוגרות ולא מצאו אלא שתי גרוגרות בשני עוקצין וג' בעוקץ אחד כורתים העוקץ שיש בו ג' ואם היו ב' בעוקץ אחד וג' בעוקץ אחד לא יכרתו אלא העוקץ שיש בו שנים. הגה: ואם הדבר בהול אין מדקדקין בכך שלא יבא לידי דיחוי ועיכוב (הגהות מרדכי פרק מפנין):

יז. חולה שנפל מחמת חליו למשכב ואין בו סכנה. הגה: או שיש לו מיחוש שמצטער וחלה ממנו כל גופו שאז אף על פי שהולך כנפל למשכב דמי (המגיד פרק ב'), אומרים לעכו"ם לעשות לו רפואה אבל אין מחללין עליו את השבת באיסור דאורייתא אפילו יש בו סכנת אבר. ולחלל עליו ישראל באיסור דרבנן בידים יש מתירים אפילו אין בו סכנת אבר ויש אומרים שאם יש בו סכנת אבר עושין ואם אין בו סכנת אבר אין עושין ויש אומרים שאם אין בו סכנת אבר עושין בשינוי ואם יש בו סכנת אבר עושין בלא שינוי ויש אומרים אפילו יש בו סכנת אבר אין עושין לו דבר שהוא נסמך למלאכה דאורייתא ודברים שאין בהם סמך מלאכה עושין אפילו אין בו סכנת אבר ודברי הסברא השלישית נראין. הגה: מותר לומר לעכו"ם לעשות תבשיל לקטן שאין לו מה לאכול דסתם צרכי קטן כחולה שאין בו סכנה דמי (רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק ט' ורמב"ן ורשב"א) וכל שאסור לעשותו על ידי ישראל אפילו על ידי החולה בעצמו אסור אבל כשעושה לו העכו"ם מותר לחולה לסייעו קצת דמסייע אין בו ממש (בית יוסף גמרא ביצה דף כ"ב):

יח. הקיז דם ונצטנן עושים לו מדורה אפילו בתקופת תמוז:

יט. חולה שאין בו סכנה מותר בבישולי עכו"ם:

כ. אין נותנין יין לתוך העין וליתנו על גביו אם פותח וסוגר העין אסור ואם אינו פותח וסוגר מותר ורוק תפל אפילו על גביו אסור דמוכחא מלתא דלרפואה קעביד:

כא. שורה אדם קילורין מערב שבת ונותן על גבי העין בשבת שאינו נראה אלא כרוחץ והוא דלא עמיץ ופתח ולא חיישינן משום שחיקת סממנים דכיון שלא התירו לו לשרותן אלא מערב שבת איכא היכרא:

כב. מעבירין גלדי המכה וסכין אותה בשמן אבל לא בחלב מפני שהוא נימוח ואפילו בגמר מכה דליכא אלא צערא שרי אבל אין נותנין עליה שמן וחמין מעורבים יחד ולא מוך ליתנו עליה אבל נותן הוא חוץ למכה ושותת ויורד לתוכה:

כג. נותנין ספוג וחתיכות בגדים יבשים וחדשים שאינן לרפואה אלא כדי שלא יסרטו הבגדים את המכה אבל לא ישנים שהם מרפאים והני מילי ישנים שלא נתנו מעולם על המכה אבל אם היו כבר על המכה אפילו ישנים שרי דשוב אינם מרפאים:

כד. נותנים עלה על גב מכה בשבת שאינו אלא כמשמרה חוץ מעלי גפנים שהם לרפואה. (ואין נותנין גמי על המכה שהוא מרפא) (טור):

כה. רטיה שנפלה מעל גבי המכה על גבי קרקע לא יחזירנה נפלה על גבי כלי יחזירנה ועל ידי אינו יהודי מותר להניחה אפילו בתחלה. הגה: ומותר לומר לאינו יהודי לעשות רטיה על מכה או חבורה (איסור והיתר הארוך) ואסור ליתן עליה אפר מקלה דמרפא כי אם על ידי עכו"ם (מרדכי פרק שמונה שרצים):

כו. מגלה קצת רטיה ומקנח פי המכה וחוזר ומגלה קצתה השני ומקנחה ורטיה עצמה לא יקנח מפני שהוא ממרח:

כז. מכה שנתרפאה נותנין עליה רטיה שאינה אלא כמשמרה:

כח. המפיס שחין בשבת כדי להרחיב פי המכה כדרך שהרופאים עושים שהם מתכוונים ברפואה להרחיב פי המכה הרי זה חייב משום מכה בפטיש שזו היא מלאכת הרופא ואם הפיסה כדי להוציא ממנה הליחה שבה הרי זה מותר:

כט. מי שנגפה ידו או רגלו צומתה ביין כדי להעמיד הדם אבל לא בחומץ מפני שהוא חזק ויש בו משום רפואה ואם הוא מעונג אף היין לו כמו החומץ ואסור:

ל. מי שנשמטה פרק ידו או רגלו ממקומו לא ישפשפנה הרבה בצונן שזהו רפואתו אלא רוחץ כדרכו ואם נתרפא נתרפא:

לא. צפורן שפרשה וציצין שהן כמין רצועות דקות שפרשו מעור האצבע סביב הצפורן אם פרשו רובן כלפי מעלה ומצערות אותו להסירן ביד מותר בכלי פטור אבל אסור לא פרשו רובן ביד פטור אבל אסור בכלי חייב חטאת ופירש רש"י כלפי מעלה כלפי ראשי אצבעותיו ורבינו תם פירש דהיינו כלפי הגוף וצריך לחוש לשני הפירושים:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲוֹונוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

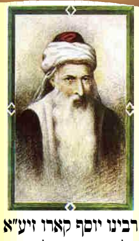

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון מ"ח

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[48]
שבת פרשת
שופטים

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' שופטים

המשך סימן שכח – דין חולה בשבת

לב. החושש בשיניו לא יגמע בהם חומץ ויפלוט אבל מגמע ובולע או מטבל בו כדרכו החושש בגרונו לא יערענו בשמן אבל בולע הוא שמן ואם נתרפא נתרפא:

לג. גונח מותר לינק חלב מהבהמה דבמקום צערא לא גזרו רבנן ויש אומרים שאם אין לו אלא צער של רעב אסור לינק מהבהמה בשבת:

לד. לא תיקל אשה חלב מדדיה לתוך הכוס או לתוך הקדירה ותניק את בנה:

לה. מותר לאשה לקלח מהחלב כדי שיאחוז התינוק הדד ויניק. הגה: אבל אסור להתיז מחלבה על מי שנשף בו רוח רעה דלית בו סכנה (בית יוסף בשם שבולי לקט):

לו. אין לועסין מצטיכי (עיין סימן ר"ו סעיף ג' פירושו) ולא שפין בו השינים לרפואה ואם משום ריח הפה מותר:

לז. כל אוכלים ומשקים שהם מאכל בריאים מותר לאכלן ולשתותן לרפואה אף על פי שהם קשים לקצת בריאים ומוכחא מילתא דלרפואה עביד אפילו הכי שרי וכל שאינו מאכל ומשקה בריאים אסור לאכלו ולשתותו לרפואה ודוקא מי שיש לו מיחוש בעלמא והוא מתחזק והולך כבריא אבל אם אין לו שום מיחוש מותר. הגה: וכן אם נפל למשכב שרי (בית יוסף):

לח. מותר לאכול שרפים מתוקים ולגמוע ביצה חיה כדי להנעים הקול:

לט. אין עושין אפיקטוזין (פירש הערוך אפיק טפי זון כלומר להוציא עודף המזון) דהיינו גרמת קיא אפילו בחול משום הפסד אוכלים ואם מצטער מרוב מאכל בחול מותר אפילו בסם ובשבת אסור בסם ומותר ביד:

מ. החושש במעיו מותר ליתן עליהם כוס שעירו ממנו חמין אף על פי שעדיין יש בו הבל:

מא. מי שנשתכר שרפואתו לסוך כפות ידיו ורגליו בשמן (ומלח) מותר לסוכם בשבת:

מב. אין מתעמלין היינו שדורס על הגוף בכח כדי שייגע ויזיע ואסור לדחוק כריסו של תינוק כדי להוציא הרעי:

מג. מותר לכפות כוס חם על הטבור ולהעלותו ולהעלות אזנים בין ביד בין בכלי ולהעלות אונקלי דהיינו תנוך שכנגד הלב שנכפף לצד פנים שכל אחד מאלו אין עושים בסמנים כדי שנחוש לשחיקה ויש לו צער מהם:

מד. רוחצין במי גררה ובמי חמתן ובמי טבריה ובמים היפים שבים הגדול אף על פי שהם מלוחים שכן דרך לרחוץ בהם וליכא הוכחה דלרפואה קא עביד אבל לא במים הרעים שבים הגדול ובמי משרה שהם מאוסין ואין דרך לרחוץ בהם אלא לרפואה ודוקא ששוהא בהם אבל אם אינו שוהא בהם מותר שאינו נראה אלא כמיקר:

מה. לוחשים על נחשים ועקרבים בשביל שלא יזיקו ואין בכך משום צידה:

מו. נותנין כלי על גבי העין להקר והוא שיהא כלי הניטל בשבת:

מז. עצם שיצא ממקומו מחזירין אותו:

מח. אסור להניח בגד על מכה שיוצא ממנו דם מפני שהדם יצבע אותו ואסור להוציא דם מהמכה לכך יש לרחוץ המכה במים או ביין תחלה להעביר דם שבמכה ויש אומרים שכורך קורי עכביש על המכה ומכסה בהם כל הדם וכל החבורה ואחר כך כורך עליו סמרטוט:

מט. אסור לשום פתילה בפי הטבעת כדרך שנוהגים לעשות למי שהוא עצור אלא אם כן ישים אותה בשינוי שיאחזנה בשתי אצבעותיו ויניחנה בנחת:

סימן שכט – על מי מחללין שבת, ובו ט' סעיפים

א. כל פקוח נפש דוחה שבת והזריז הרי זה משובח אפילו נפלה דליקה בחצר אחרת וירא שתעבור לחצר זו ויבא לידי סכנה מכבין כדי שלא תעבור:

ב. אין הולכים בפקוח נפש אחר הרוב אפילו היו ט' עובדי כוכבים וישראל אחד בחצר ופירש אחד מהם לחצר אחרת ונפל עליו שם מפולת מפקחין כיון שנשאר קביעות הראשון במקומו חשבינן ליה כמחצה על מחצה אבל אם נעקרו כלם ובשעת עקירתן פירש אחד מהם לחצר אחרת ונפל עליו אין מפקחין עליו שכיון שנעקר קביעות הראשון ממקומו אמרינן כל דפריש מרובא פריש:

ג. מי שנפלה עליו מפולת ספק חי ספק מת ספק הוא שם ספק אינו שם אפילו אם תמצא לומר שהוא שם ספק עכו"ם ספק ישראל מפקחין עליו אף על פי שיש בו כמה ספיקות:

ד. אפילו מצאוהו מרוצץ שאינו יכול לחיות אלא לפי שעה מפקחין ובודקים עד חוטמו אם לא הרגישו בחוטמו חיות אז ודאי מת לא שנא פגעו בראשו תחלה לא שנא פגעו ברגליו תחלה:

ה. מצא עליונים מתים לא יאמר כבר מתו תחתונים אלא מפקח עליהם שמא עדיין הם חיים:

ו. עכו"ם שצרו על עיירות ישראל אם באו על עסקי ממון אין מחללין עליהם את השבת באו על עסקי נפשות ואפילו סתם יוצאים עליהם בכלי זיין ומחללין עליהם את השבת ובעיר הסמוכה לספר אפילו לא באו אלא על עסקי תבן וקש מחללין עליהם את השבת. הגה: ואפילו לא באו עדיין אלא רוצים לבוא (אור זרוע):

ז. יש מי שאומר שבזמן הזה אפילו באו על עסקי ממון מחללין שאם לא יניחנו ישראל לשלול ולבוז ממונו יהרגנו והוי עסקי נפשות (ומכל מקום הכל לפי הענין) (פסקי מהרא"י סימן ק"נ):

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עַמּוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **גליון מ"ח – שבת פרשת שופטים [48]** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון מ"ט

[49]
שבת פרשת
כי תצא

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' תצא

המשך סימן שכט – על מי מחללין שבת

ח. הרואה ספינה שיש בה ישראל המטורפת בים וכן נהר שוטף וכן יחיד הנרדף בפני עכו"ם מצוה על כל אדם לחלל עליהם שבת כדי להצילם. (ועיין לעיל סוף סימן ש"ז מי שרוצים לאנסו אם מחללין עליו שבת):

ט. כל היוצאים להציל חוזרים בכלי זיינם למקומם:

סימן של – דיני יולדת בשבת, ובו י"א סעיפים

א. יולדת היא כחולה שיש בו סכנה ומחללין עליה השבת לכל מה שצריכה קוראין לה חכמה ממקום למקום ומילדין (אותה) ומדליקין לה נר אפילו היא סומא ומכל מקום בכל מה שיכולין לשנות משנין כגון אם צריכים להביא לה כלי מביאו לה חברתה תלוי בשערה וכן כל כיוצא בזה:

ב. עכו"ם אין מילדין אותם בשבת אפילו בדבר שאין בו חילול שבת:

ג. נקראת יולדת לחלל עליה שבת משתשב על המשבר או משעה שהדם שותת ויורד או משעה שחברותיה נושאות אותה בזרועותיה שאין בה כח להלוך כיון שנראה אחד מאלו מחללין עליה את השבת:

ד. כל שלשה ימים הראשונים אפילו אמרה אינה צריכה מחללין עליה את השבת משלשה ועד ז' אמרה אינה צריכה אין מחללין מכאן ואילך אפילו אמרה צריכה אני אין מחללין עליה אלא הרי היא עד שלשים יום כחולה שאין בו סכנה:

ה. היושבת על המשבר ומתה מביאין סכין בשבת אפילו דרך רשות הרבים וקורעים בטנה ומוציאים הולד שמא ימצא חי. הגה: ומה שאין נוהגין עכשיו כן אפילו בחול משום דאין בקיאין להכיר במיתת האם בקרוב כל כך שאפשר לולד לחיות (איסור והיתר):

ו. עושין מדורה ליולדת כל שלשים יום ואפילו בתקופת תמוז (ואם מותרים אחרים להתחמם כנגד המדורה עיין לעיל סימן רע"ו):

ז. הולד שנולד עושין לו כל צרכיו ומרחיצין אותו ומולחין אותו וטומנין השליא כדי שיחם הולד וחותכים את הטבור והני מילי בנולד לט' או לז' אבל נולד לח' או ספק בן ז' או בן ח' אין מחללין עליו אלא אם כן גמרו שערו וצפרניו:

ח. נולד לח' או ספק בן ז' או בן ח' שלא גמרו שערו וצפרניו אסור לטלטלו אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפני צער החלב שמצערה וכן היא בעצמה יכולה להוציא בידה החלב המצער אותה:

ט. מישרים אברי הולד שנתפרקו מחמת צער הלידה:

י. מותר לכרכו בבגדיו שלא יתעקמו אבריו:

יא. אם נפלה ערלת גרון הולד מותר לשום אצבע לתוך פיו ולסלק הערלה למקומה אף על פי שפעמים שמקיא:

סימן שלא – דין מילה בשבת, ובו י' סעיפים

א. עושים כל צרכי מילה בשבת מוהלין ופורעין ומוצצין ונותנין עליו כמון:

ב. כל זמן שלא סילק ידו מן המילה חוזר אפילו על ציצין שאינם מעכבין סילק ידו אינו חוזר אלא על ציצין המעכבין ואלו הם המעכבין בשר החופה אפילו רוב גובהה של עטרה במקום אחד:

ג. בין ח' אם גמרו שערו וצפרניו מלין אותו בשבת ואם לא גמרו אפילו אם הוא ספק בן ז' ספק בן ח' אין מלין אותו בשבת ואין צריך לומר בן ח' ודאי ואם הוא בן שבע ודאי אפילו לא גמרו שערו וצפרניו מלין אותו (ועיין ביורה דעה סימן רס"ו):

ד. מילה שלא בזמנה אינה דוחה שבת:

ה. אנדרוגינוס ונולד בין השמשות ונולד כשהוא מהול ויוצא דופן וכותית שילדה ואחר כך נתגיירה ומי שיש לו שתי ערלות אין מילתן דוחה שבת:

ו. מכשירי מילה שאפשר לעשותם מערב שבת אינם דוחים את השבת לפיכך אם לא הביא איזמל למילה מערב שבת לא יביאנו בשבת אפילו במקום שאין בו אלא איסור דרבנן שהעמידו חכמים דבריהם במקום כרת. ולומר לאינו יהודי לעשותם אם הוא דבר שאם עשהו ישראל אין בו איסור אלא מדרבנן אומר לאינו יהודי ועושהו ואם הוא דבר שאסור לישראל לעשותו מן התורה לא יאמר לאינו יהודי לעשותו (ועיין לעיל סימן ש"ז):

ז. לא היה לו כמון שחוק מערב שבת לא ישחקנו אלא לועס בשיניו אם לא עירב מאתמול יין ושמן ליתן עליה לא יערבם היום אלא יתן כל אחד לבדו:

ח. אין עושין לה חלוק אלא כורך עליה סמרטוט ואם אין לו כורך על אצבעו דרך מלבוש לשנות מדרך הוצאה בחול ומביא דרך חצר אחרת אפילו לא נשתתפו יחד:

ט. בזמן חכמי הגמרא אם לא היו רוחצים את הולד לפני המילה ולאחר המילה וביום שלישי למילה במים חמין היה מסוכן לפיכך נזקקו לכתוב משפטו כשחל להיות בשבת והאידנא לא נהגו ברחיצה כלל ודינו לרחוץ בשבת אם רצו כדין רחיצת כל אדם. הגה: ובמדינות אלו נוהגים לרחצו לפני המילה בחמין שהוחמו מאתמול ולאחר המילה במוצאי שבת וכן אם היה יום ג' למילתו בשבת ורואים שיש צורך לרחצו מכינים חמין מבעוד יום ורוחצים אותו בשבת וכל זה מן הסתם אבל אם רואים שיש לחוש לסכנה אם לא ירחצו אותו אחר המילה בודאי מותר לרחצו ולחלל עליו שבת מידי דהוי אשאר חולה שיש בו סכנה:

י. אדם שלא מל מעולם לא ימול בשבת אבל אם מל כבר פעם אחת מותר למול בשבת אפילו אם הוא אבי הבן. הגה: ועיין עוד דיני מילה בטור יורה דעה סימן רס"ו:

סימן שלב – שלא לילד הבהמה בשבת, ובו ד' סעיפים

א. אין מילדין את הבהמה בשבת:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו

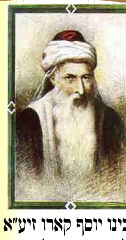
רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון נ'

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[50]
שבת פרשת
כי תבוא

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' כי תבוא

המשך סימן שלב – שלא לילד הבהמה בשבת

ב. אין מפרכסין לבהמה גלדי מכה ולא סכין אותה בשמן והני מילי בגמר מכה דליכא אלא משום תענוג אבל בתחלת מכה דאיכא צערא שרי:

ג. אם אכלה כרשינין הרבה ומצטערת יכול להריצה בחצר כדי שתייגע ותתרפא:

ד. אם אחזה דם יכול להעמידה במים כדי שתצטנן ואם הוא ספק שאם לא יקיזו לה דם תמות מותר לומר לאינו יהודי להקיזה:

סימן שלג – שלא לפנות אוצר בשבת, ובו ג' סעיפים

א. אוצר של תבואה או של כדי יין אף על פי שמותר להסתפק ממנו אסור להתחיל בו לפנותו אלא לדבר מצוה כגון שפינהו להכנסת אורחים או לקבוע בו בית המדרש וכיצד מפנהו אם היה האוצר גדול מפנה ממנו חמש קופות (שבכל קופה שלש סאים) (הגהות מרדכי ור"ן פרק מפנין) לא היה בו אלא חמש קופות מפנה מהם ארבע קופות אבל כולו לא יפנה שמא יבא להשוות גומות. הגה: וכל שבות שהתירו משום צורך מצוה מותר גם כן לצורך אורחים ולא מקרי אורחים אלא שנתארחו אצלו בביתו או שזימן אורחים שנתארחו אצל אחרים (תרומת הדשן סימן ע"ב) אבל כשזימן חבירו לסעוד אצלו לא מקרי אורחים ואינה סעודת מצוה רק סעודת רשות (בית יוסף):

ב. כשמפנה אלו ארבעה או חמשה קופות לא יחלקם בקופות קטנות להוליכם בהרבה פעמים כדי להקל המשאוי מפני שמרבה בהילוך ואוושא מלתא טפי:

ג. אלו ד' או ה' קופות שמפנה היינו לאורח אחד ואם באו לו הרבה מפנה כשיעור הזה לכל אורח ואורח ובלבד שלא יפנה אחד לכולם דאיכא טרחא יתירה אלא כל אחד יפנה לעצמו או אחר יפנה בעדו. הגה: חביות של יין שהובאו על עגלה אסור להורידן בשבת אם לא לכבוד אורחים או לצורך מצוה דהוי כמפנה האוצר (אור זרוע):

סימן שלד – דיני דליקה בשבת, ובו כ"ז סעיפים

א. נפלה דליקה בשבת אם הוא בלילה קודם סעודה יכול להציל כדי מזון שלש סעודות הראוי לאדם לאדם והראוי לבהמה לבהמה ובשחרית מזון שתי סעודות ובמנחה מזון סעודה אחת ודוקא בני הבית שהדליקה בו לא יצילו יותר משום דאיכא למיחש שמתוך שטרודים בהצלה ישכחו השבת ויכבו אבל בתים הקרובים ויראים שתגיע להם הדליקה יכולים להציל כל מה שירצו:

ב. (ו)יש מתירים לטלטל מעות ודברים המוקצים כדי להצילם מפני הדליקה או מאנסים הבאים לגזלם דבמקום פסידא אין לחוש לאיסור מוקצה ויש אוסרים ואפילו לומר לעכו"ם לטלטל סחורה הנפסדת מחמת גשמים יש מי שאוסר (ועיין לעיל סימן ש"ז סעיף י"ט):

ג. הציל פת נקיה לא יציל פת הדראה (פירוש פת שניטל הדרה דהיינו פת סובין) אבל איפכא שרי:

ד. מצילין מיום הכיפורים לשבת אבל לא משבת ליום הכפורים ויום טוב ולא לשבת הבאה אבל מיום הכפורים למוצאי יום הכפורים מצילים מזון סעודה אחת:

ה. מצילין לחולה ולזקן ולרעבתן כבינוני:

ו. הא דאין מצילין אלא מזון שלש סעודות היינו דוקא בשני כלים אבל בכלי אחד מצילין אפילו יש בו מאה סעודות ואפילו פירש טליתו וקיפל והביא לתוכו וחזר וקיפל והביא לתוכו מותר כיון שמוציא הכל בפעם אחת:

ז. מותר להציל כלי תשמישו הצריכים לו לאותו היום כגון כוסות וקיתוניות:

ח. ולובש כל מה שיכול ללבוש ומוציא ופושט וחוזר ולובש ומוציא ופושט ויש מי שאומר שאינו לובש ומוציא אלא פעם אחת בלבד:

ט. ואומר לאחרים בואו והצילו לכם כל אחד מזון שלש סעודות ויכולים ללבוש כל מה שיוכלו ללבוש אם רוצים זוכים בו מן ההפקר כיון שאמר הצילו לכם ואם אינם רוצים לזכות אלא רוצים להחזירו לקבל שכר על הצלתם הרשות בידם ולא הוי שכר שבת:

י. כל הצלה שאמרנו אינה אלא לחצר אחרת המעורבת אבל לא לשאינה מעורבת. הגה: ויש מקילין אף לשאינה מעורבת (סמ"ג והגהות מרדכי):

יא. יש אומרים דכל הצלה שאמרנו היא לחצר ומבוי הסמוכים לרשות הרבים וגם אינם מקורים דדמי לרשות הרבים ומשום דמו לרשו הרבים ומשום הכי אין מתירין להציל אלא מזון שלש סעודות וכלים הצריכים אבל לבית אחר שעירב עמו יכול להוציא כל מה שירצה ואף לחצר לא אמרו אלא לחצר חבירו אבל לחצר שלו שאינה צריכה עירוב יכול להוציא כל מה שירצה ויש אומרים שאין חילוק:

יב. כל כתבי הקדש מצילין האידנא מפני הדליקה וקורין בהם אפילו כתובים בכל לשון ואפילו כתובים בסם ובסיקרא (פירוש מיני צבעונים) ובכל דבר וכן מטבע ברכות שטבעו חכמים מצילין אותם מן הדליקה ומכל מקום התורפה (פירוש מקום מגולה והפקר) וכן תרגום שכתבו עברי כגון יגר שהדותא וכדנא תימרון להון ועברי שכתבו תרגום או בלשון אחר שאותו העם בקיאים בו וכן ספר תורה שיש בו ללקט פ"ה אותיות מתוך תיבות שלמות או שיש בו אזכרה מצילין אותה:

יג. יש מי שאומר דמגלת אסתר הואיל ואין בה אזכרות אם אינה כתובה כמשפטה אשורית על העור ובדיו אין בה קדושה להצילה מפני הדליקה:

יד. הקמיעין שיש בהם פסוקים אין מצילים אותם מפני הדליקה ויש אומרים שמצילין:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעְגַּל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲוֹונוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **גליון נ' – שבת פרשת כי תבוא [50]** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו
רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון נ"א

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[51]
שבת פרשת
נצבים

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור
עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

עש"ו

רבינו משה איסרליש
רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' נצבים

המשך סימן שלד – דיני דליקה בשבת

טו. מצילים תיק הספר עם הספר ותיק התפלין עם התפלין אף על פי שיש בתוכן מעות והוא הדין לשאר כתבי הקודש:

טז. אם הניח תפלין בארנקי (פירוש כיס) מלא מעות יכול להצילו מפני הדליקה או מפני הגנבים והגזלנים למקום שיכול להציל התפלין ויש מי שאומר דהיינו דוקא כשהניחם שם מערב שבת:

יז. יש מתירים להציל דסקיא מליאה מעות על ידי ככר או תינוק מן הדליקה או מן הגנבים והגזלנים ודוקא לרשות היחיד אבל לא לחצר שאינה מעורבת מצילין הספרים אפילו לחצר שאינה מעורבת ולמבוי (פירוש מקום שנכנסים מהם לחצרות) שלא נשתתפו בו ובלבד שיהיו בו שלשה מחיצות ולחי:

יח. כתבו משם גאון שמותר לומר לעכו"ם להציל ספרים מן הדליקה אפילו דרך רשות הרבים:

יט. כל מה שמותר להציל מפני הדליקה מותר להציל ממים ומשאר דברים המאבדים:

כ. הגליונים שלמעלה ושלמטה ושבין פרשה לפרשה ושבין דף לדף ושבתחלת הספר ושבסוף הספר אין מצילין אותם:

כא. האפיקורסים דהיינו האדוקים בעבודת כוכבים וכן מומרים לעבודת כוכבים שכתבו להם כתבי הקודש אין מצילים אותם ואף בחול שורפן עם האזכרות שבהן:

כב. תיבה שאחז בה האור יכול לפרוס עור של גדי מצדה האחר שלא תשרף ועושים מחיצה בכל הכלים להפסיק בין הדליקה אפילו כלי חרס חדשים מלאים מים שודאי יתבקעו כשתגיע להם הדליקה דגרם כיבוי מותר. הגה: במקום פסידא (מרדכי פרק כל כתבי):

כג. טלית שאחז בה האור פושטה ומתכסה בה ואינו חושש אם תכבה ויש מי שאומר שצריך שלא יתכוין לכך. הגה: מותר לכפות קערה על הנר שלא תאחוז בקורה (טור. ועיין לעיל סימן רע"ז סעיף ה'):

כד. יש אומרים שאין יכול ליתן עליו משקין כדי שיכבה כשיגיע להם ויש אמרים שמותר לעשות כן בשאר משקים חוץ מן המים משום כיבוס ויש מתירים אפילו במים ודברי סברא שנית נראים:

כה. נכרי שבא לכבות אין צריך למחות בידו אבל קטן שבא לכבות צריך למחות בידו:

כו. יכול לומר בפני עכו"ם כל המכבה אינו מפסיד אף אם אינו מזומן כאן יכול לקרותו שיבא אף על פי שודאי יכבה כשיבא וכן כל כיוצא בזה בהיזק הבא פתאום כגון אם נתרועעה חבית של יין יכול לקרוא עכו"ם אף על פי שודאי יתקננה כשיבא. הגה: וכל הדינים הנזכרים בדיני הדליקה הני מילי בימיהם אבל בזמן שאנו שרויין בין אינם יהודים כתבו הראשונים והאחרונים ז"ל שמותר לכבות דליקה בשבת משום דיש בה סכנת נפשות והזריז הרי זה משובח ומכל מקום הכל לפי הענין דאם היו בטוחים ודאי שאין שום סכנה בדבר אסור לכבות אבל בחשש סכנת ספק מותר לכבות אפילו הדליקה בביתו של עכו"ם וכן נוהגין (תרומת הדשן סימן נ"ח והגהות אשירי פרק מי שהוציאוהו בשם אור זרוע). ודוקא לכבות הדליקה דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה ויש סכנה אם לא יכבה אבל אסור לחלל שבת כדי להציל (ממון) ואם עבר וחילל צריך להתענות ארבעים יום שני וחמישי ולא ישתה יין ולא יאכל בשר ויתן במקום חטאת י"ח פשיטים לצדקה ואם ירצה לפדות התענית יתן בעד כל יום שנים עשר פשיטים לצדקה (פסקי מהרא"י סימן ט'). ועיין בטור יורה דעה מהלכות נדה סימן קפ"ה:

כז. גחלת המונחת במקום שרבים ניזוקים בה יכול לכבותה בין אם היא של מתכת בין אם היא של עץ והרמב"ם אוסר בשל עץ:

סימן שלה – דין חבית שנשברה, ובו ה' סעיפים

א. חבית שנשברה מצילין ממנה מזון שלש סעודות אפילו בכלים הרבה דאלו בכלי אחד אפילו מחזיק מאה סעודות מציל ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ובלבד שלא יספוג דהיינו שלא ישים הספוג במקום היין לחזור ולהטיפו גזירה שמא יסחוט ואפילו אם יש לו בית אחיזה דליכא חשש סחיטה אסור שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ולא יטפח בשמן להכניס ידו ולקנחה בשפת הכלי. הגה: ויש אומרים דוקא חבית שנשברה שבהול ואם יציל חיישינן שיתקננה אבל אם נסדק ועביד טיף טיף שאינו בהול כל כך מותר להציל בכלים לקלוט ולצרף (הגהות מרדכי ותוספות פרק כל כתבי והגהות מיימוני פרק כ"ב) ויש אומרים דכל זה לא מיירי אלא להציל מחצר לחצר אבל לבית אחר שעירב עמו מצילין בכל ענין כמו שנתבאר לעיל גבי דליקה (פסקי מהרא"י סימן קצ"ו):

ב. אם נשברה חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט לקבל מן הקילוח באויר לאחר שירד מן הגג ולא יביא כלי אחר ויצרף אותו לראש הגג ואם מציל בכלי אחד מציל אפילו קולט או מצרף:

ג. נזדמנו לו אורחים מביא כלי אחד וקולט כלי אחד ויצרף ולא יקלוט ויצרף ואחר כך יזמין האורחים ולא יערים לזמן אורחים שאין צריכים לאכול. הגה: ומיהו אם עבר ועשה שקלט ואחר כך זימן אורחים מותר (רמב"ן והמגיד פרק כ"א):

ד. אם יזוב תירוש מגיגית של ענבים שעדיין לא נדרכו שנמצא אותו הדלף אינו ראוי שהרי המשקין שזבו אסורים ואינו רשאי לשום כלי תחתיו מפני שמבטלו מהיכנו כיצד יעשה יניח שם מטתו או שלחנו ואז יהיה אותו הדלף לפניו גרף של רעי ויכול להניח שם כלי לקבל הדלף כדי שלא יעשה שם טיט וכשיתמלא הכלי לא יזרקנו בכלי אחר שלא יבטלנו מהיכנו אלא מריקו בתוך הגיגית שזבו המשקים ממנו שהיא מבוטלת מהיכנה על ידי משקים שבה משום משקין שזבו:

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

עש"ן

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון נ"ב

[52] שבת פרשת וילך

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' וילך

המשך סימן שלה – דין חבית שנשברה

ה. נתפזרו לו פירות בחצר אחד הנה ואחד הנה מלקט מעט מעט ואוכל ולא יתן לתוך הסל ולא לתוך הקופה ואם נפלו במקום אחד נותן אפילו לתוך הסל אלא אם כן נפלו לתוך צרורות ועפרוריות שבחצר שאז מלקט אחד אחד ואוכל ולא יתן לתוך הסל ולא לתוך הקופה (ועיין לעיל סימן שי"ט):

סימן שלו – אם מותר לילך על גבי העשבים, וכן באילן, ובו י"ג סעיפים

א. אין עולים באילן בין לח בין יבש ואין נתלים בו ואין משתמשין במחובר לקרקע כלל גזרה שמא יעלה ויתלוש. עלה באילן בשבת בשוגג מותר לירד במזיד אסור לירד ואם עלה מבעוד יום בכל גוונא מותר לירד משחשיכה ויש אומרים דהני מילי כשהיה דעתו לירד מבעוד יום אבל לא היה דעתו לירד מבעוד יום לא ירד משחשכה כיון שהיה דעתו לישב שם באיסור. הגה: ודוקא אדם שעלה שם אבל אם הניח שם חפץ מבעוד יום אסור ליטלו משם בשבת (המגיד פרק כ"א) וכל זה באילן וכיוצא בו אבל קנים הרכים כירק מותר להשתמש בהם אף על פי שמחוברים בקרקע דאין אסור להשתמש בירק (הגהות אשירי פרק בכל מערבין בשם אור זרוע ובית יוסף):

ב. שרשי אילן הגבוהים מן הארץ ג' טפחים אסור להשתמש בהם פחות מכאן מותר להשתמש בהם דכקרקע חשיבי ואם באים מלמעלה ויורדים למטה במקום שגבוהים שלשה אסורים ובמקום שאין גבוהים שלשה מותרים היו גבוהים שלשה וחלל תחתיהם אף על פי שמצד אחד אין חלל תחתיהם והרי הן שוים לארץ אסור לישב אפילו על צד השוה לארץ:

ג. מותר לילך על גבי עשבים בין לחים בין יבשים כיון שאינו מתכוין לתלוש אבל האוכלים בגנות אסורים ליטול ידיהם על העשבים שמשקים אותם אף על פי שאינם מכוונים פסיק רישיה הוא אבל מותר להטיל בהם מי רגלים או שאר משקים שאינם מצמיחין. הגה: ולכן טוב להחמיר שלא לאכול בגנות אם ישתמש שם עם מים דבקושי יש ליזהר שלא יפלו שם מים (בית יוסף בשם סה"ת):

ד. יש ליזהר מלהשליך זרעים במקום ירידת גשמים שסופן להצמיח ואם ישליך לתרנגולים לא ישליך אלא כשיעור שיאכלו בו ביום או ליומים ואם הוא במקום דריסת רגלי אדם מותר שאין סופו לצמוח:

ה. עשבים שעלו על אוזן הכלי מלחות הכלי חשובים כמחוברים לקרקע והתולשן חייב:

ו. עשבים שתחבן בעפר מבעוד יום כדי שיהיו לחים מותר לאחוז בעלים ולהוציאן והוא שלא השרישו וגם צריך שאינו רוצה בהשרשתן אבל אם נתכוין לזריעה אסור:

ז. אסור לתלוש אפילו מעציץ שאינו נקוב:

ח. עציץ (פירוש חצי כד שזורעים שם עשבים (ערוך), אפילו אינו נקוב, יש ליזהר מליטלו מעל גבי קרקע ולהניחו על גבי יתדות או איפכא בין שהוא של עץ בין של חרס. הגה: יחור של אילן שנפשח מערב שבת מן האילן ובו פירות מותר לתלוש הפירות ממנו בשבת (רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק ב'):

ט. צנור המקלח מים מן הגג שעלו בו קשים ועשבים שסותמים ומעכבים קילוחו ומימיו יוצאים ומתפשטים בגג ודולפים לבית ממעכן ברגלו בצנעה דכיון דמתקן על ידי שינוי הוא שאינו עושה אלא ברגליו במקום פסידא לא גזרו רבנן:

י. הדס מחובר מותר להריח בו אבל אתרוג ותפוח וכל דבר הראוי לאכילה אסור להריח בו במחובר שמא יקוץ אותו לאכלו:

יא. השורה חטים ושעורים וכיוצא בהם במים הרי זה תולדת זורע וחייב בכל שהוא. הגה: ומותר להעמיד ענפי אילנות במים בשבת ובלבד שלא יהיו בהם פרחים ושושנים שהם נפתחים מלחלוחית המים (מהרי"ל) ועיין לקמן סימן תרנ"ד:

יב. תאנים שיבשו באיביהן וכן אילן שיבשו פירותיו בו התולש מהם בשבת חייב אף על פי שהם כעקורים לענין טומאה:

יג. אסור להשתמש בצדדי האילן אבל בצדי צדדין מותר לפיכך אסור לסמוך הסולם לצדי האילן דכי סליק ביה משתמש בצדדין אבל אם יש יתד תקועה בצדי האילן מותר לסמוך סולם עליו דהוה לה יתד צדדין וסולם צדי צדדין ואם נעץ בו יתד ותולה בו כלכלה היתד נקרא צדדין והכלכלה כצדי צדדין. הגה: ומותר ליגע באילן ובלבד שלא ינידנו (בית יוסף בשם אורחות חיים) בור עמוק אפילו מאה אמות מותר לירד ולעלות ומטפס ויורד ומטפס ועולה ולא חיישינן שמא יעקור קרקע בירידתו ועלייתו (טור):

סימן שלז – דין כיבוד הבית ודבר שאינו מתכוין, ובו ד' סעיפים

א. דבר שאין מתכוין מותר והוא שלא יהא פסיק רישיה הלכך גורר אדם מטה כסא וספסל בין גדולים בין קטנים ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ ומותר לרבץ הבית כיון שאינו מתכוין להשוות גומות אלא שלא יעלה האבק:

ב. אסור לכבד הבית אלא אם כן הקרקע מרוצף ויש מתירין אפילו אינו מרוצף. הגה: ויש מחמירין אפילו במרוצף (טור בשם ר"י ומרדכי ריש פרק כל הכלים ורבינו ירוחם חלק י"ג וסמ"ג וסה"ת) וכן נוהגין ואין לשנות מיהו על ידי עכו"ם מותר (רבינו ירוחם נתיב י"ג) וכן על ידי בגד או מטלית או כנף אווז הקלים ואינו משוה גומות (אגור). ואסור לכבד הבגדים על ידי מכבדות העשויים מקיסמים שלא ישתברו קיסמיהם (הגהות אלפסי פרק הזורק):

ג. אין סכין את הקרקע ולא מדיחים אותו אפילו הוא מרוצף:

ד. אסור לצדד חבית על הארץ דכיון שהיא כבדה יבוא להשוות גומות ודאי והוי פסיק רישיה:

כל השומר שבת כהלכתו

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת שַׁבָּת מְחוּלָּק לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמַעֲגַל כָּל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְיִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲווֹנוֹתָיו, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מוחלין לו על כל עוונותיו

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

עש"ו

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

גליון נ"ג

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

[53]
שבת פרשת האזינו

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' האזינו

סימן שלח – דברים האסורים בשבת משום השמעת קול, ובו ח' סעיפים

א. **השמעת קול בכלי שיר אסור אבל להקיש על הדלת וכיוצא בזה כשאינו דרך שיר מותר.** הגה: וכן אם לא עביד מעשה שרי ולכן אלו שקורין לחבריהם ומצפצפים בפיהם כמו צפור מותר לעשותו בשבת (הגהות אלפסי) ואסור להכות בשבת על הדלת בטבעת הקבוע בדלת אף על פי שאינו מכוין לשיר מכל מקום הואיל והכלי מיוחד לכך אסור ולכן אסור לשמש להכות על הדלת לקרוא לבית הכנסת על ידי הכלי המיוחד לכך אלא מכה בידו על הדלת (אגור ובית יוסף בשם פסקי תוספות דעירובין):

ב. **יש מתירים לומר לעכו"ם לנגן בכלי שיר בחופות.** הגה: ואפילו לומר לעכו"ם לתקן הכלי שיר שרי משום כבוד חתן וכלה אבל בלאו הכי אסור (מרדכי פרק משילין) ומיהו בזמן הזה נהגו להקל מטעם שיתבאר בסימן שאחר זה לענין טפוח ורקוד:

ג. **זוג המקשקש לשעות עשוי על ידי משקולת מותר לערכו ולהכינו מבעוד יום כדי שילך ויקשקש כל השבת:**

ד. **המשמר פירותיו וזרעיו מפני חיה ועוף לא יספוק כף אל כף ולא יטפח כפיו על ירכו ולא ירקד להבריחם גזירה שמא יטול צרור ויזרוק להם:**

ה. **אין שוחקים באגוזים ולא בתפוחים וכיוצא בו משום אשויי גומות.** הגה: ודוקא על גבי קרקע אבל על גבי שלחן שרי דליכא למגזר שם משום גומות (רבינו ירוחם חלק ז'). ומותר לשחוק בעצמות שקורין טשי"ך אף על פי שמשמיעים קול הואיל ואינן מכוונין לשיר (הגהות אלפסי סוף עירובין). וכל זה בשוחק דרך צחוק בעלמא (בית יוסף) אבל בשוחק כדי להרויח אסור אפילו שוחק בתם ובחסר דהוי כמקח וממכר (אגור ובית יוסף ורמב"ם פרק כ"ג). ומכל מקום אין למחות בנשים וקטנים דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהו מזידין (תוספות וסמ"ג והגהות מיימוני פרק כ"א). ולשחוק בכדור עיין לעיל סימן ש"ח סעיף מ"ה:

ו. **אסור לשאוב מים בגלגל גזירה שמא ימלא לגנתו וחורבתו או למשרה של פשתן לפיכך אם לא היה שם לא גינה ולא חורבה ולא בריכה לשרות בה פשתן מומר ויש אומרים שלא אסרו אלא בגלגל גדול שמוציא מים הרבה ביחד בלא טורח והם גלגלים הקבועים בהם דליים הרבה סביב אבל גלגלים שלנו שאין ממלאים בהם אלא מעט מותר דליכא למיחש למידי:**

ז. **מי שיש לו פירות בראש הגג ורואה מטר שבא אסור לשלשלם בשבת דרך ארובה שבגג אבל מותר לכסותן ואפילו לבנים שהם מוקצים מותר לכסותן מפני הדלף:**

ח. **מותר ליתן כלי תחת הדלף בשבת ואם נתמלא שופכו ומחזירו למקומו והוא שיהא הדלף ראוי לרחיצה אבל אם אינו ראוי אסור משום שאין עושין גרף של רעי לכתחלה ואם נתן כלי תחת דלף שאינו ראוי לרחיצה מותר לטלטלו במים המאוסים שבו:**

סימן שלט – כמה דינים פרטיים הנוהגין בשבת, ובו ז' סעיפים

א. **אין רוכבין על גבי בהמה** (ועיין לעיל סימן ש"ה סעיף י"ח מדין הליכת קרון):

ב. **אין שטין על פני המים אפילו בבריכה שבחצר מפני שכשהמים נעקרים ויוצאים חוץ לבריכה דמי לנהר ואם יש לה שפה סביב מותר דכיון דאפילו נעקרו המים השפה מחזרת אותם למקומם הוי ליה ככלי וליכא למיגזר ביה שמא יעשה חבית של שייטין:**

ג. **אין מטפחין להכות כף אל כף ולא מספקין להכות כף על ירך ולא מרקדין גזירה שמא יתקן כלי שיר ואפילו להכות באצבע על הקרקע או על הלוח או אחת כנגד אחת כדרך המשוררים או לקשקש באגוז לתינוק או לשחק בו בזוג כדי שישתוק כל זה וכיוצא בו אסור גזירה שמא יתקן כלי שיר ולספק כלאחר יד מותר.** הגה: והא דמספקין ומרקדין האידנא ולא מחינן בהו משום דמוטב שיהיו שוגגין וכו' ויש אומרים דבזמן הזה הכל שרי שאין אנו בקיאין בעשיית כלי שיר וליכא למיגזר שמא יתקן כלי שיר דמלתא דלא שכיח הוא ואפשר שעל זה נהגו להקל בכל (תוספות סוף פרק המביא כדי יין):

ד. **אין דנין.** הגה: ולכן אסור לתפוס ולהכניס לבית הסוהר מי שנתחייב איזה עונש כדי שלא יברח וכל שכן שאסור להלקותו דהוה בכלל דין ואם יברח אין עלינו כלום (בית יוסף סוף סימן רס"ג בשם שבולי הלקט) **ולא מקדשין.** הגה: ויש מתירין לקדש היכא דאין לו אשה ובנים (רבינו תם) ואפשר דהוא הדין הכניסה לחופה שרי (סמ"ג) ואף על גב דלא קיימא לן הכי מכל מקום סומכין על זה בשעת הדחק כי גדול כבוד הבריות כמו שרגילין שלפעמים שלא היו יכולים להשוות עם הנדוניא ביום ו' עד הלילה דעושין החופה והקידושין בליל שבת הואיל וכבר הוכנו לסעודה ולנשואין והוי ביוש לכלה ביום לכלה ולחתן אם לא יכנוס אז ומכל מקום לכתחלה יש ליזהר שלא יבא לידי כך (ועיין בטור אבן העזר סימן ס"ג). **ולא חולצין ולא מיבמין ואין כונסין ולא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מפרישין תרומות ומעשרות ואין פודין הבן ואין מגרשין אלא אם כן הוא גט שכיב מרע** (דתקיף ליה עלמא) **וכולם אם נעשו שוגגין או מזידין או מוטעין מה שעשוי עשוי:**

ה. **הכונס את האלמנה לא יבא עליה ביאה ראשונה לא בשבת ולא ביום טוב** (ועיין לעיל סימן ר"פ):

ו. **אסור לאדם להשיט במים דבר להוליכו מאצלו או להביאו אצלו ולכן קסמים שעל פני המים אסור להפצילן לכאן ולכאן כדי לנקות המים שיהיו יפים:**

ז. **ספינה אם היא יושבת בקרקע הים ואינה שטה כלל מותר ליכנס בה ואם היא קשורה כמנהג הספינות העומדות בנמל אף על פי שהיא שטה על פני המים מותר ליכנס בה:**

מכון "הלכות שבת השנתי" – ללימוד כל או"ח "הלכות שבת" במעגל כל שבתות השנה
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת
לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון נ"ד

[54]
שבת פרשת
ברכה

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור
עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' וזאת הברכה

סימן שמ – כמה דינין מדברים האסורים בשבת כעין תולדות מאבות, ובו י"ד סעיפים

א. אסור ליטול שערו או צפרניו בין ביד בין בכלי בין לעצמו בין לאחרים וחייב על שתי שערות ומלקט לבנות מתוך שחורות אפילו באחת חייב ודבר זה אפילו בחול אסור משום לא ילבש גבר שמלת אשה. הגה: ועיין לעיל סוף סימן ש"ג דין סריקה וחפיפה:

ב. אסור לחתוך יבלת מגופו בין ביד בין בכלי בין לו בין לאחר:

ג. המוחק דיו שעל הקלף או שעוה שעל הפנקס אם יש במקומו כדי לכתוב ב' אותיות חייב. הגה: אסור לשבור עוגה שכתוב עליה כמין אותיות אף על פי שאינו מכוין רק לאכילה דהוי מוחק (מרדכי פרק כלל גדול):

ד. יש ליזהר שלא לכתוב באצבעו במשקין על השולחן או באפר. אבל מותר לרשום באויר כמין אותיות (תרומת הדשן סימן ס"ג):

ה. מותר לרשום בצפורן על הספר כמו שרושמין לסימן שאין זה דבר המתקיים:

ו. חוט של תפירה שנפתח אסור למתחו משום תופר:

ז. אותם שמהדקים הבגדים סביב זרועותיהם על ידי החוט שמותחין אותו ומתהדק אסור למתחו אלא אם כן יהיו הנקבים רחבים קצת ומתוקנים בתפירה ובעיגול:

ח. מוכין שנפלו מן הכסת מותר להחזירם אבל אסור ליתנם בתחלה בכסת:

ט. אסור לקבץ מלח ממשרפות המלח שדומה למעמר וכן אסור לקבץ כל דבר במקום גידולו:

י. המקבץ דבילה ועשה ממנה עיגול או שנקב תאנים והכניס החבל בהם עד שנתקבצו גוף אחד הרי זה תולדות מעמר וחייב וכן כל כיוצא בזה:

יא. אף על פי שנותנים שומשמין ואגוזים לדבש לא יחבצם בידו:

יב. הנותן זרע פשתן או שומשמין וכיוצא בהם במים חייב משום לש מפני שמתערבים ונתלים זה בזה:

יג. אין שוברים החרס ואין קורעין הנייר מפני שהוא כמתקן כלי:

יד. המדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו הרי זה תולדת תופר וחייב וכן המפרק ניירות דבוקים או עורות דבוקים ולא נתכוין לקלקל בלבד הרי זה תולדת קורע וחייב:

סימן שמא – היתר נדרים בשבת, ובו ג' סעיפים

א. מתירים נדרים בשבת אם הם לצורך השבת כגון שנדר שלא לאכול או שלא לשתות אף על פי שהיה לו פנאי להתירם קודם השבת אבל הבעל יכול להפר נדרי אשתו אפילו שאינם לצורך השבת מפני שאם לא יפר לה היום לא יוכל עוד להפירם:

ב. מי שנשבע לעשות מלאכה פלונית עד זמן פלוני ולא נזדמן לו לעשותה עד יום האחרון של אותו זמן ואותו יום בא בשבת ויש לו פתחים להתיר נדרו נשאלין אפילו בשבת:

ג. נהגו להתיר חרמי הקהל בשבת ואף על פי שאינם לצורך השבת (ועיין לעיל סוף סימן ש"ו):

סימן שמב – בין השמשות מותר לעשות דברים שאסרו חז"ל משום גזירה, ובו סעיף אחד

א. כל הדברים שהם אסורים מדברי סופרים לא גזרו עליהם בין השמשות (ועיין לעיל סימן רס"א וסוף סימן ש"ז) והוא שיהא שם דבר מצוה או דוחק כיצד מותר לו בין השמשות לעלות באילן או לשוט על פני המים להביא לולב או שופר וכן מוריד מהאילן או מוציא מהכרמלית עירוב שעשה וכן אם היה טרוד ונחפז לדבר שהוא משום שבות מותר בין השמשות ומטעם זה מותר לומר בין השמשות לעכו"ם להדליק לו נר לשבת:

סימן שמג – דיני קטן בשבת, ובו סעיף אחד

א. קטן אוכל נבילות אין בית דין מצווין להפרישו אבל אביו מצווה לגעור בו ולהפרישו (מאיסור דאורייתא) ולהאכילו בידים אסור אפילו דברים שאסורים מדברי סופרים וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד ואפילו בדברים שהם משום שבות. הגה: ויש אומרים דכל זה בקטן דלא הגיע לחינוך אבל הגיע לחינוך צריכים להפרישו (תוספות פרק כל כתבי) ויש אומרים דלא שייך חינוך לבית דין אלא לאב בלבד (בית יוסף) וקטן שהכה לאביו או עבר שאר עבירות בקטנותו אף על פי שאין צריך תשובה כשהגדיל מכל מקום טוב לו שיקבל על עצמו איזה דבר לתשובה ולכפרה אף על פי שעבר קודם שנעשה בר עונשין (פסקי מהרא"י סימן ס"ב):

סימן שדמ – דין ההולך במדבר בשבת, ובו ב' סעיפים

א. ההולך במדבר ואינו יודע מתי הוא שבת מונה שבעה ימים מיום שנתן אל לבו שכחתו ומקדש השביעי בקידוש והבדלה ואם יש לו ממה להתפרנס אסור לו לעשות מלאכה כלל עד שיכלה מה שיש לו ואז יעשה מלאכה בכל יום אפילו ביום שמקדש בו כדי פרנסתו מצומצמת ומותר לילך בו בכל יום אפילו ביום שמקדש בו:

ב. היה יודע מנין יום שיצא בו כגון שיודע שהיום יום רביעי או יום חמישי ליציאתו אבל אינו יודע באיזה יום יצא מותר לעשות מלאכה כל מה שירצה ביום שמיני ליציאתו שביום כזה יצא מביתו דבודאי לא יצא בשבת וכן ביום ט"ו וביום כ"ב וכן לעולם:

כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא
הלכות ראש השנה
שלשים יום
עזרי מעם ה׳
עושה שמים וארץ
שואלין ודורשין הלכות הרגל
קודם הרגל שלשים יום
מפעל עולמי
ללימוד שו"ע אורח חיים
מחבר עם רמ"א
רבינו המחבר
רבי יוסף קארו
רבינו הרמ"א
רבי משה איסרליש
הלכות ראש השנה
לשלשים יום קודם ר"ה
לימוד כל סדר הלכות ראש השנה לשלשים יום
המחבר עם רמ"א - עמוד אחד ליום
לסיימו במעגל שלשים יום קודם ראש השנה
ויזכה להיות "בן עולם הבא" ע"י לימוד "הלכה" בכל יום
בריאות
פרנסה
נחת
אריכות ימים
עושר
כבוד
שפע
שידוכים
יראת שמים
מדות טובות
בנים צדיקים
קנין תורה
סייעתא דשמיא
שם טוב
ברכה
הצלחה
כתר תורה
ויבאו כולם
בברית יחד
בעשה ונשמע
אמרו כאחד
שולחן ערוך
מיום שחרב בית המקדש
אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו
אלא ארבע אמות של הלכה בלבד

הוצאת:

"מפעל העולמי ללימוד שולחן ערוך
אורח חיים מחבר עם רמ"א" שע"י
"חברה מזכי הרבים העולמי"
מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
C\O MIFAL ORACH CHAYIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

לפרסם את הלימוד שו"ע אורח חיים – מחבר עם רמ"א
בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל – לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא"
ע"י לימוד "הלכה" בכל יום – שהוא תורה לשמה

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

* * *

לקבלת הספרים בחינם:

להתקשר להרב אברהם ווייס
בבית המדרש "עטרת ישעיה" האלמין
רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
011-972-548-436-784

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ל אב, א' דר"ח אלול
יום א' משלשים יום קודם ראש השנה

הלכות ראש השנה

סימן תקפא – דיני ימי תחנונים וערב ראש השנה, ובו ד' סעיפים

א. נוהגים לקום באשמורת לומר סליחות ותחנונים מראש חדש אלול ואילך עד יום הכפורים. הגה: ומנהג בני אשכנז אינו כן אלא מראש חדש ואילך מתחילין לתקוע אחר התפלה שחרית ויש מקומות שתוקעין גם כן ערבית ועומדים באשמורת לומר סליחות ביום א' שלפני ראש השנה ואם חל ראש השנה שני [או] שלישי אז מתחילין מיום ראשון שבוע שלפניו (מנהגים). ואבל אסור לצאת מביתו כדי ליכנס לבית הכנסת לשמוע הסליחות מלבד בערב ראש השנה שמרבים סליחות יכול האבל ליכנס לבית הכנסת (פסקי מהרי"ל סימן קל"ד). וידקדקו לחזר אחר שליח צבור היותר הגון והיותר גדול בתורה ובמעשים שאפשר למצוא שיתפלל סליחות וימים נוראים ושיהא בן שלשים שנים גם שיהא נשוי (כל בו). מיהו כל ישראל כשרים הם רק שיהיה מרוצה לקהל אבל אם מתפלל בחזקה אין עונין אחריו אמן וכן צריך שיוציא כל אדם בתפלתו ואם יהיה לו שונא ומכוין שלא להוציאו גם אוהביו אינם יוצאים בתפלתו (הגהות מנהגים יקנים). ויש מקומות נוהגים שהמתפלל סליחות מתפלל כל היום (כל בו):

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום א אלול, ב' דר"ח אלול
יום ב' משלשים יום קודם ראש השנה

המשך סימן תקפא – דיני ימי תחנונים וערב ראש השנה

ב. נוהגין להתענות ערב ראש השנה. הגה: והמדקדקים נהגו שכל אחד מתענה י' ימים (מרדכי סוף פרק קמא דראש השנה וריש יומא) וכן נכון לעשות וכל אלו התעניות אין צריכין להשלים ואין קורין בהם ויחל אפילו ערב ראש השנה ועיין לעיל סימן תקס"ב סעיף ב' ואם חל ברית מילה בערב ראש השנה יכולים לאכול (בית יוסף בשם תשובה אשכנזית). ורבים נוהגין לאכול בערב ראש השנה קודם עלות השחר (מהרי"ל) משום חקות העמים שהיו נוהגים להתענות בערב חגיהם ויכולין לאכול בלא תנאי אחר שכן נהגו (דברי עצמו):

ג. אין נופלים על פניהם בערב ראש השנה בתפלה אף על פי שנופלים על פניהם באשמורת בסליחות. ואין תוקעין בערב ראש השנה (מנהגים):

ד. מכבסין ומסתפרין בערב ראש השנה. (ויש נוהגין לטבול בערב ראש השנה משום קרי) (כל בו). ויש מקומות נוהגין לילך על הקברות ולהרבות שם בתחינות (מהרי"ל) ונותנים צדקה לעניים (כל בו):

חברך חברא אית לי!!!
מצוה על כל אחד לפרסם דפי השולחן ערוך אלו, וזכות הרבים יהיה תלוי בו!
דפי השולחן ערוך האלו להשיג בכל רחבי העולם
ומביא בס"ד תועלת גדולה לרבים!

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא
תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג
אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתַיַּחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ב אלול
יום ג' משלשים יום קודם ראש השנה

סימן תקפב – סדר תפלת עשרת ימי תשובה וראש השנה, ובו ט' סעיפים

א. בעשרת ימי תשובה אומר המלך הקדוש המלך המשפט ואם טעה או שהוא מסופק אם הוא בהמלך הקדוש חוזר לראש ואם הוא בהמלך המשפט אם נזכר קודם שעקר רגליו חוזר לברכת השיבה ואומר משם ואילך על הסדר ואם לא נזכר עד שעקר רגליו (עיין לעיל סוף סימן קי"ז) **חוזר לראש** (עיין לעיל סימן קי"ח)**:**

ב. אם אמר האל הקדוש ותוך כדי דיבור נזכר ואמר המלך הקדוש אינו צריך לחזור וכן הדין בהמלך המשפט:

ג. בשבת בנתיים ערבית יאמר בברכת מעין שבע המלך הקדוש. הגה: והוא הדין אם חל ראש השנה בשבת וחותם בשל שבת לבד וכן כשחל יום כפור בשבת (מהרי"ל ומנהגים)**:**

אורח חיים הוא השער לה' אשר צדיקים יבואו בו

והדיינים מעמיקים בחושן משפט כי לחמם הוא, ובאורח חיים נטו מנהלם ועקבותם לא נודע להם, חבל על דלית ליה מבוא לשער אשר לה' צדיקים יבואו בו, הוא אורח **חיים.** (יערות דבש ח"ב דרוש ה')

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתֻיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ג אלול
יום ד׳ משלשים יום קודם ראש השנה

<u>המשך סימן תקפב – סדר תפלת עשרת ימי תשובה וראש השנה</u>

ד. יש נוהגים להתפלל בראש השנה ויום הכיפורים בכריעה וצריכין הם לזקוף בסוף הברכות:

ה. אם לא אמר זכרנו ומי כמוך אין מחזירין אותו. הגה: ואפילו לא עקר רגליו עדיין רק שסיים אותה ברכה (תרומת הדשן). והוא הדין אם לא אמר וכתוב ובספר נמי דינא הכי (טור):

ו. אומר בתפלה ותתן לנו את יום הזכרון הזה ואינו מזכיר ראש חודש:

ז. אם חל בחול אומר יום תרועה מקרא קודש ואם חל בשבת אומר זכרון תרועה:

ח. אינו אומר מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון וכן אינו אומר והשיאנו ובתפלת מוסף אינו אומר ואין אנו יכולין לעלות ולראות לפניך אלא ואין אנו יכולים לעשות חובותינו לפניך (והותמין ודברך אמת וכו') (טור):

ט. אף על פי שכל ימות השנה מתפללים בלחש בראש השנה ויום הכפורים נוהגין לומר בקול רם ולהטעות לא חיישינן כיון שמצויים בידם מחזורים. הגה: ונוהגין שכל אחד אומר לחבירו לשנה טובה תכתב (טור):

עמ"י עש"ז
שואלין ודורשין בהלכות הרגל קודם הרגל שלשים יום
הלכות ראש השנה

מכון "הלכות ראש השנה לשלשים יום" - ללימוד כל שו"ע הלכות ר"ה
במעגל ל' יום קודם ר"ה - עמוד אחד לכל יום
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שו"ע אורח חיים מחבר עם רמ"א"

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתִיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ד אלול
יום ה' משלשים יום קודם ראש השנה

סימן תקפג – דברים שנוהגים לאכול בליל ראש השנה, ובו ב' סעיפים

א. יהא אדם רגיל לאכול בראש השנה רוביא דהיינו תלתן כרתי סילקא תמרי קרא וכשיאכל רוביא יאמר יהי רצון שירבו זכיותינו. כרתי יכרתו שונאינו סלקא יסתלקו אויבינו תמרי יתמו שונאינו קרא יקרע גזר דיננו ויקראו לפניך זכיותינו. הגה: ויש נוהגין לאכול תפוח מתוק בדבש (טור) ואומרים שתחדש עלינו שנה מתוקה (אבודרהם) וכן נוהגין ויש אוכלים רימונים ואומרים נרבה זכיות כרמון ונוהגין לאכול בשר שמן וכל מיני מתיקה (מרדכי דיומא):

ב. אוכלים ראש כבש לומר נהיה לראש ולא לזנב וזכר לאילו של יצחק. הגה: יש מדקדקים שלא לאכול אגוזים שאגוז בגימטריא חטא ועוד שהם מרבים כיחה וניעה ומבטלים התפלה (מהרי"ל). והולכין אל הנהר לומר פסוק ותשליך במצולות ים כל חטאתינו וגו' (מנהגים). וגם נוהגים שלא לישן ביום ראש השנה (ירושלמי) ומנהג נכון הוא:

הצטרף לאלו:

אשר משך השנים שעברו קנו ידיעה מקיפה בכל ההלכות של אורח חיים הכולל בו הלכות השייכות לחיי יום יום – מדי שבת בשבתו, ומדי מועד במועדו!

החכם עיניו בראשו! – אל תחמיץ הזדמנות יקרה זו!

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

עמ"י עש"ז
שואלין ודורשין בהלכות הרגל קודם הרגל שלשים יום
הלכות ראש השנה

מכון "הלכות ראש השנה לשלשים יום" - ללימוד כל שו"ע הלכות ר"ה
במעגל ל' יום קודם ר"ה - עמוד אחד לכל יום
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שו"ע אורח חיים מחבר עם רמ"א"

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתֻיחָדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הלכות ראש השנה לשלשים יום, גליון ו [6]

סדר הלימוד ליום ה אלול
יום ו' משלשים יום קודם ראש השנה

סימן תקפד – סדר קריאת התורה בראש השנה, ובו ד' סעיפים

א. אין אומרים הלל בראש השנה ויום הכפורים. הגה: ונוהגין לומר אבינו מלכנו על הסדר ואם הוא שבת אין אומרים אותו (ר"ן פרק ב' דר"ה השנה וריב"ש סימן תקי"ב). ומאריכים בפיוטים ותפלות עד חצות (מהרי"ל):

ב. ומוציאין שני ספרי תורה באחד קורין חמשה מוה' פקד את שרה עד ויהי אחר הדברים האלה ואם הוא שבת קורין בו שבעה ומפטיר קורא בשני בפרשת פנחס ובחודש השביעי ומפטיר ויהי איש אחד מן הרמתים עד וירם קרן משיחו. הגה: ויש מקומות שנוהגים לקרות התוקע ממנין החמשה העולים לספר תורה (כל בו):

ג. בני אדם החבושים בבית האסורים אין מביאין אצלם ספר תורה אפילו בראש השנה ויום הכפורים. (ועיין לעיל סוף סימן קל"ה):

ד. מלין בין קריאת התורה לתקיעת שופר:

השנים חולפים ועוברים!

והאם יש לך די להשיב על שאלת הבית דין של מעלה "עסקת בתורה"? – השיעורים לכל יום אינם ארוכים ואפילו מי שיש לו שיעור קבוע, לא יפרענו מלימודו! – בכל יום יש איזה דקות ורגעים, זעיר שם וזעיר שם, אשר הולכים לריק, והפסד גדול הוא אם ברגעים אלו יכולים להיעשות בקי בכל ההלכות הנוגעים דבר יום ביומו, ועל ידי זה תקיים והגית בו יומם ולילה, ובמשך הזמן תרגיש בזה נועם מתיקות התורה, ביודעך: – שעל ידי ניצול רגעים אלו משך שנה אחת, קנית כל הלכות אורח חיים מונח בקופסא.

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתִיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ו אלול
יום ז' משלשים יום קודם ראש השנה

סימן תקפה – דין ברכת השופר, ובו ה' סעיפים

א. צריך לתקוע מעומד. הגה: ונוהגין לתקוע על הבימה במקום שקורין:

ב. קודם שיתקע יברך לשמוע קול שופר ויברך שהחיינו. הגה: ואין חילוק בין אם יברך לעצמו או שכבר יצא ומברך להוציא אחרים אפילו הכי מברך התוקע שתי ברכות הנזכרות (בית יוסף ותרומת הדשן). **ויתקע תשר"ת שלש פעמים ותש"ת שלש פעמים ותר"ת שלש פעמים.** הגה: וטוב לתקוע בצד ימין אם אפשר לתקוע בכך (מנהגים). וכן יהפוך השופר למעלה שנאמר עלה אלהים בתרועה (רוקח ומהרי"ל):

ג. אם התחיל לתקוע ולא יכול להשלים ישלים אחר ואפילו שלשה או ארבעה ודי בברכה שבירך הראשון והוא שיהיו שם התוקעים האחרונים בשעת ברכה ואפילו אם בירך ולא יכול לתקוע כלל השני תוקע בלא ברכה ולא הויא ברכה לבטלה:

זכור!!!

מיום שחרב בית המקדש
אין לו להקדוש ברוך הוא אלא ד' אמות של הלכה בלבד!
והיכן מגיע ידיעתך בהלכות הנחוצות לך ביותר!

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

עמ"י עש"ד

שואלין ודורשין בהלכות הרגל קודם הרגל שלשים יום

הלכות ראש השנה

מכון "הלכות ראש השנה לשלשים יום" - ללימוד כל שו"ע הלכות ר"ה
במעגל ל' יום קודם ר"ה - עמוד אחד לכל יום
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שו"ע אורח חיים מחבר עם רמ"א"

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הלכות ראש השנה לשלשים יום, גליון ח [8]

סדר הלימוד ליום ז אלול
יום ח' משלשים יום קודם ראש השנה

<u>המשך סימן תקפה – דין ברכת השופר</u>

ד. אחר תוקע ולא שליח ציבור כדי שלא יתבלבל ואם הוא מובטח שחוזר לתפלתו רשאי לתקוע. הגה: ודוקא תקיעות שעל סדר התפלה אסור לשליח צבור לתקוע אבל תקיעות שתוקעין מיושב דהיינו קודם שמתפללין מוסף מותר לשליח צבורלתקוע (כל בו). ואם אין השליח צבור תוקע מיושב ראוי שאותו התוקע יתקע גם כן על סדר הברכות כי המתחיל במצוה אומרים לו גמור (רמב"ס ואורחות חיים). נוהגין להקרות לפני התוקע סדר התקיעות מלה במלה כדי שלא יטעה ונכון הוא:

ה. הנוטל שכר לתקוע שופר בראש השנה או כדי להתפלל או לתרגם בשבתות וימים טובים אינו רואה מאותו שכר סימן ברכה:

יהודי היקר!!!

ידוע גודל מעלת הלימוד שולחן ערוך היומי
בלשונם הקדוש של המחבר והרמ"א זי"ע
שהסכימו עליהם מן השמים!
ולשונם מסוגל לישועות גדולות!!!
אם עדיין לא הצטרפת ללומדי דף היומי של השולחן ערוך
– הצטרף עכשיו –

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתַיְחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ח אלול
יום ט' משלשים יום קודם ראש השנה

סימן תקפו – דיני שופר של ראש השנה, ובו כ"ג סעיפים

א. שופר של ראש השנה מצותו בשל איל וכפוף ובדיעבד כל השופרות מצותו בשל איל וכפוף ובדיעבד כל השופרות כשרים בין פשוטים בין כפופים ומצוה בכפופים יותר מבפשוטים ושל פרה פסול בכל גוונא וכן קרני רוב החיות שהם עצם אחד ואין להם מבפנים זכרות פסולים. (וכן שופר מבהמה טמאה פסול) (ר"ן פרק ד' דראש השנה):

ב. הגוזל שופר ותקע בו יצא אפילו לא נתייאשו הבעלים ממנו:

ג. תקע בשופר של עבודת אלילים [עבודת כוכבים] לא יצא שאינה בטלה עולמית וכתותי מיכתת שעוריה אבל בשל עבודת אלילים [עבודת כוכבים] של גוי וכן במשמשי עבודת אלילים [עבודת כוכבים] של גוי לא יתקע ואם תקע בו יצא והוא שלא נתכוין לזכות בו אבל אם נתכוין לזכות בו לא יצא דהוה ליה עבודת אלילים [עבודת כוכבים] של ישראל שילדתו בהמה טמאה והיוצא מן הטמא טמא כדתנן בפרק קמא דבכורות (ויש מחמירין דאפילו בשל עובד כוכבים אינו יוצא אלא בנתבטל בערב יום טוב (מרדכי) ועיין לקמן סימן תרמ"ט סעיף ג'):

בהקדשת מספר דקות בכל יום ללימוד הלכה היומית, אתה זוכה להיות בן עולם הבא!

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתִיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ט אלול
יום י' משלשים יום קודם ראש השנה

המשך סימן תקפו – דיני שופר של ראש השנה

ד. שופר של תקרובת עבודת אלילים [עבודת כוכבים] אפילו היה של עובד כוכבים שתקע בו לא יצא משום דאינה בטילה עולמית:

ה. המודר הנאה משופר אדם אחר תוקע בו וזה יוצא ידי חובתו אבל אם אמר קונם לתקיעתו עלי אסור לתקוע בו אפילו תקיעה של מצוה:

ו. היה קולו עב מאד או דק מאד כשר שכל הקולות כשרים בשופר:

ז. אם ניקב אם לא סתמו אף על פי שנשתנה קולו כשר (מיהו אם יש שופר אחר אין לתקוע בזה כי יש אומרים שאין לתקוע בשופר נקוב) (כל בו ותשובת הרא"ש). **ואם סתמו שלא במינו אף על פי שאינו מעכב את התקיעה לאחר סתימה שחזר קולו לכמות שהיה בתחילה פסול אפילו נשתייר בו רובו ואם סתמו במינו אם נשתייר רובו שלם ולא עכבו הנקבים שנסתמו את התקיעה אלא חזר קולו לכמות שהיה קודם שניקב כשר ואם חסר אחת משלש אלה פסול ואם הוא שעת הדחק שאין שופר אחר מצוי יש להכשיר בסתמו במינו אם נשתייר רובו אפילו לא חזר קולו לכמות שהיה וכן יש להכשיר בסתמו שלא במינו אם נשתייר רובו וחזר קולו לכמות שהיה בתחילה קודם שניקב:**

עמ"י עש"ז
שואלין ודורשין בהלכות הרגל קודם הרגל שלשים יום
הלכות ראש השנה

מכון "הלכות ראש השנה לשלשים יום" - ללימוד כל שו"ע הלכות ר"ה
במעגל ל' יום קודם ר"ה - עמוד אחד לכל יום
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שו"ע אורח חיים מחבר עם רמ"א"

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתַיַּחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הלכות ראש השנה לשלשים יום, גליון יא [11]

סדר הלימוד ליום י אלול
יום י"א משלשים יום קודם ראש השנה

<u>**המשך סימן תקפו – דיני שופר של ראש השנה**</u>

ח. נסדק לארכו פסול יש אומרים אפילו בכל שהוא פסול אלא אם כן הדקו הרבה בחוט או במשיחה (ונשתייר שיעור התקיעה ממקום הקשירה ולמעלה לצד הפה) (כל בו) **ויש אומרים דוקא ברובו ואם דבקו כשר אפילו אם דבקו בדבק ויש מי שאומר שאינו כשר אלא כשדבקו בעצמו שחיממו באור עד שנפשר וחבר קצותיו זה עם זה ואם נסדק כולו אפילו מצד אחד פסול אפילו חממו באור וחיבר סדקיו זה עם זה:**

ט. נסדק לרחבו במיעוטו כשר ברובו פסול אלא אם כן נשאר מהסדק לצד פיו שיעור תקיעה דהיינו ארבעה גודלים וכשנשתייר בו כך כשר אפילו אם מעכב את התקיעה ויש מכשירים בנשתייר אפילו שלא לצד פיו:

י. דיבק שברי שופרות זה עם זה ועשה מהם שופר פסול אפילו אם יש בשבר שכנגד פיו שיעור שופר:

יא. הוסיף עליו כל שהוא בין במינו בין שלא במינו פסול אפילו היה בו מתחילה שיעור שופר:

כבר בא העת לחנכה
שגם אתה תהיה בין אלו היודעים את השלחן ערוך!

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום יא אלול
יום י"ב משלשים יום קודם ראש השנה

<u>המשך סימן תקפו – דיני שופר של ראש השנה</u>

יב. הפכו ותקע בו לא יצא בין הפכו כדרך שהופכים החלוק שהחזיר פנימי לחיצון בין שהניחו כמו שהיה אלא שהרחיב את הקצר וקיצר את הרחב. (והוא הדין אם תקע במקום הרחב פסול) (ר"ן פרק ב' דראש השנה):

יג. היה ארוך וקצרו אם נשאר בו שיעור תקיעה כשר:

יד. גרדו מבפנים או מבחוץ עד שעשאו דק מאד כמו גלד כשר:

טו. לא הוציא זכרותו אלא נקב בו כשר אבל אם הוציא הזכרות ועשה ממנו שופר כגון שנקב בו פסול:

טז. צפהו זהב במקום הנחת פה פסול שלא במקום הנחת פה כשר צפהו זהב מבפנים פסול מבחוץ אם נשתנה קולו מכמות שהיה פסול ואם לאו כשר יש מפרשים מקום הנחת פה היינו עובי השופר לצד פנימי שמניח שם פיו והצד החיצון מן העובי עצמו קרוי שלא במקום הנחת פה ויש מפרשים דעביו במקום הקצר הוא מקום הנחת פה ושלא במקום הנחת פה היינו כל אורך השופר מצד הקצר עד צד הרחב:

יגעת ומצאת תאמין!

אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו! אין שמחה כשמחת ידיעת התורה!

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתִיַּחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום יב אלול
יום י"ג משלשים יום קודם ראש השנה

המשך סימן תקפו – דיני שופר של ראש השנה

יז. המציירים בשופר צורות במיני צבעונים כדי לנאותו לא יפה הם עושים. (אבל מותר לחקוק בשופר עצמו צורות כדי לנאותו) (בית יוסף):

יח. אם נתן זהב על עובי השופר בצד הרחב היינו הוסיף עליו כל שהוא ופסול:

יט. הרחיק את השופר ונפח בו ותקע בו פסול:

כ. נתן שופר לתוך שופר אם הפנימי עודף על החיצון משני צדדיו ונתן הפנימי בפיו ותקע בו כשר. הגה: ולי נראה דאפילו אינו בולט בצד הרחב רק שוה לחיצון הואיל ובולט לצד הפה ותוקע בפנימי יצא כן נראה לי (וכן משמע מלשון הרא"ש). **והוא שלא ישנה קולו במה שהוא נתון בתוך החיצון ואם לאו פסול:**

כא. שופר של ראש השנה אין מחללין עליו יום טוב אפילו בדבר שיש בו משום שבות כיצד היה השופר בראש האילן או מעבר הנהר ואין לו שופר אלא הוא אינו עולה באילן ואינו שט על פני המים כדי להביאו ועל ידי נכרי מותר דהוי שבות דשבות (פירוש איסור אמירה לנכרי באיסור דאורייתא הוא משום שבות שאמרו חז"ל לשבות מזה אמירה לנכרי ובאיסור דרבנן הוא שבות דשבות) **ובמקום מצוה לא גזרו.** (ועיין לעיל סימן ש"ז):

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

עמ"י עש"ז

שואלין ודורשין בהלכות הרגל קודם הרגל שלשים יום

הלכות ראש השנה

מכון "הלכות ראש השנה לשלשים יום" - ללימוד כל שו"ע הלכות ר"ה
במעגל ל' יום קודם ר"ה - עמוד אחד לכל יום
שע"י "מפעל עולמי ללימוד שו"ע אורח חיים מחבר עם רמ"א"

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הלכות ראש השנה לשלשים יום, גליון יד [14]

סדר הלימוד ליום יג אלול
יום י"ד משלשים יום קודם ראש השנה

המשך סימן תקפו – דיני שופר של ראש השנה

כב. אם נכרי הביא שופר מחוץ לתחום תוקעין בו והוא הדין אם עשה נכרי שופר ביום טוב מותר לתקוע בו:

כג. יכול ליתן בתוכו מים או יין לצחצחו אבל מי רגלים אף בחול אסור מפני הכבוד:

סימן תקפז – דין התוקע לתוך הבור, ובו ג' סעיפים

א. התוקע בתוך הבור או בתוך המערה אותם העומדים בתוך הבור והמערה יצאו והעומדים בחוץ אם קול שופר שמעו יצאו ואם קול הברה שמעו לא יצאו וכן התוקע לתוך חבית גדולה וכיוצא בה אם קול שופר שמע יצא ואם קול הברה שמע לא יצא:

ב. אם התחיל לתקוע בבור ועלה חוץ לבור וגמרה יצא שכל מה ששמע בין בפנים בין בחוץ היה קול שופר. הגה: וכן אותם שהיו בבור בתחלת התקיעה (גמרא):

דעת הבעל שם טוב זי"ע על לימוד השולחן ערוך בקביעות

מובא ב"כתר שם טוב": שלימוד השולחן ערוך רק המחבר עם רמ"א, הוא כדי שירכוש ידיעה נרחבת בכל חלקי השולחן ערוך, ואם יצטרך האדם לדעת הלכה מסויימת, יֵדַע היכן לחפש זאת, יתעמק בכל נושאי הכלים והפוסקים הדנים בהלכה זו ויוכל לברר היטיב הלכה למעשה.

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום יד אלול
יום ט"ו משלשים יום קודם ראש השנה

המשך סימן תקפז – דין התוקע לתוך הבור

ג. השומע מקצת תקיעה שלא בחיוב ומקצתה בחיוב או שאמר לתוקע במתעסק כוון להוציאני ידי חובתי ותקע ומשך בה שיעור תקיעה לא יצא ויש אומרים שיצא אי איכא שיעור תקיעה בחיוב. הגה: והוא הדין אם שמע מקצת התקיעה קול הברה כגון שהיה התוקע בבור והוא עומד בחוץ ובאמצע התקיעה יצא לחוץ (טור):

סימן תקפח – זמן תקיעת שופר, ובו ה' סעיפים

א. זמן תקיעת שופר ביום ולא בלילה ומצותה משעת הנץ החמה ואילך ואם תקע משעלה עמוד השחר יצא ואם שמע מקצת תקיעה קודם שעלה עמוד השחר ומקצתה אחר שעלה עמוד השחר לא יצא. הגה: ואם היה שיעור תקיעה במה ששמע ביום נתבאר בסימן תקפ"ז סעיף ג':

ב. שמע תשע תקיעות בתשע שעות ביום יצא ואפילו הם מתשעה בני אדם תקיעה מזה ותרועה מזה ותקיעה מזה ויש אומרים דדוקא כשלא הפסיק ביניהם בקול שופר שאינו ראוי באותה בבא:

כזהר הרקיע דא הלכה – ואת עלית על כלנה

כזהר הרקיע דא הלכה, דאיהי קבלה למשה מסיני, וכמה עולימאן אית לה דאינון הלכות פסוקות, דאתמר בהון ועלמות אין מספר, ואיהי סלקא על כלהו, הדא הוא דכתיב (משלי ל"א) **ואת עלית על כלנה, ואיהי עם כלהו, כמה דאוקמוהו הלכה כרבים.** (תיקוני זוהר יד:)

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתִיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום טו אלול
יום ט"ז משלשים יום קודם ראש השנה

המשך סימן תקפח – זמן תקיעת שופר

ג. שמע תשע תקיעות מתשעה בני אדם שתקעו כולם כאחד לא יצא שאין כאן פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה. הגה: ואם שנים תקעו כאחד על הסדר ואפילו אחד תקע בחצוצרות יצא דיהיב דעתיה על השופר (הגהות אשרי וגמרא פרק ראוהו בית דין):

ד. היה זה צריך פשוטה ראשונה וזה צריך פשוטה אחרונה תקיעה אחת מוציאה את שניהם:

ה. יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת אין תוקעין בשופר. הגה: ואסור לטלטלו אם לא לצורך גופו ומקומו (אור זרוע והגהות אשרי סוף פרק במה מדליקין):

סימן תקפט – מי הם הראוים לתקיעת שופר, ובו ט' סעיפים

א. כל שאינו מחויב בדבר אינו מוציא אחרים ידי חובתן:

ב. חרש שוטה וקטן פטורים וחרש אפילו מדבר ואינו שומע אינו מוציא דכיון שאינו שומע לאו בר חיובא הוא. הגה: אבל שומע ואינו מדבר מוציא אחרים ידי חובתן (בית יוסף):

כשמו כן הוא, אורח חיים נצחיים

תלמוד בכל יום שיעור אורח חיים, כי כשמו כן הוא, שהוא אורח חיים נצחיים, ובכל מועדות ורגלים תלמוד הלכות חג בחג. (רבי שלמה איגר זצ"ל, בספר חוט המשולש עמוד רס"ג)

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתִיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום טז אלול
יום י"ז משלשים יום קודם ראש השנה

המשך סימן תקפט – מי הם הראוים לתקיעת שופר

ג. אשה פטורה משום דהוי מצות עשה שהזמן גרמא:

ד. אנדרוגינוס מוציא את מינו טומטום אפילו את מינו אינו מוציא:

ה. מי שחציו עבד וחציו בן חורין אינו מוציא אפילו עצמו וצריך שיתקע לו בן חורין להוציאו:

ו. אף על פי שנשים פטורות יכולות לתקוע וכן אחר שיצא כבר יכול לתקוע להוציאן אבל אין מברכות ולא יברכו להן. הגה: והמנהג שהנשים מברכות על מצות עשה שהזמן גרמא על כן גם כאן מברכות לעצמן אבל אחרים לא יברכו להן אם כבר יצאו ואין תוקעין רק לנשים אבל אם תוקעין לאיש המחוייב מברכין לו אף על פי שכבר יצאו כמו שנתבאר סימן תקפ"ה סעיף ב' בהג"ה א' (דעת עצמו):

ז. המודר הנאה מחבירו מותר לתקעו לו תקיעה של מצוה ודוקא כשהוא תוקע מאליו להוציאו אבל אם אמר לו המודר תקע והוציאני אסור. הגה: ואם אמר קונם תקיעותיו עלי בכל ענין אסור (ר"ן):

הקב"ה אין לו חפץ ובחירה בעולמו אלא במין האדם העוסק בהלכה

ודרשו רז"ל (ברכות דף ח) **אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד כלומר שאין לו חפץ ובחירה בעולמו אלא במין האדם העוסק בהלכה שמקומו ארבע אמות.**
(כד הקמח לרבינו בחיי, ערך תורה – ומובא בשמירת הלשון ח"א שער התורה פ"ג)

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא
תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג
אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתֻיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום יז אלול
יום י"ח משלשים יום קודם ראש השנה

המשך סימן תקפט – מי הם הראוים לתקיעת שופר

ח. המתעסק בתקיעת שופר להתלמד לא יצא ידי חובתו וכן השומע מן המתעסק לא יצא וכן התוקע לשורר ולא נתכוון לתקיעת מצוה לא יצא נתכוון שומע לצאת ידי חובתו ולא נתכוין התוקע להוציאו או שנתכוון התוקע להוציאו ולא נתכוון השומע לצאת לא יצא ידי חובתו עד שיתכוון שומע ומשמיע:

ט. מי שתקע ונתכוון להוציא כל השומע תקיעתו ושמע השומע ונתכוון לצאת ידי חובתו אף על פי שאין התוקע מתכוון לפלוני זה ששמע תקיעתו ואינו יודעו יצא שהרי נתכוון להוציא לכל מי שישמענו לפיכך מי שהיה מהלך בדרך או יושב בתוך ביתו ושמע תקיעות משליח צבור יצא אם נתכוון לצאת שהרי שליח ציבור מתכוון להוציא את הרבים ידי חובתן:

סימן תקצ – סדר הראוי לתקיעת שופר, ובו ט' סעיפים

א. כמה תקיעות חייב אדם לשמוע בראש השנה תשע לפי שנאמר תרועה ביובל ובראש השנה שלש פעמים וכל תרועה פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה ומפי השמועה למדו שכל תרועות של חדש השביעי אחד הן בין בראש השנה בין ביום הכיפורים של יובל תשע תקיעות תוקעין בכל אחד משניהם תר"ת תר"ת תר"ת:

סדר הלימוד ליום יח אלול
יום י"ט משלשים יום קודם ראש השנה

<u>המשך סימן תקצ – סדר הראוי לתקיעת שופר</u>

ב. תרועה זו האמורה בתורה נסתפק לנו אם היא היללה שאנו קורים תרועה או אם היא מה שאנו קורים שברים או אם הם שניהם יחד לפיכך כדי לצאת ידי ספק צריך לתקוע תשר"ת שלש פעמים ותש"ת שלש פעמים ותר"ת שלש פעמים:

ג. יש אומרים ששיעור תקיעה כתרועה ושיעור תרועה כשלשה יבבות דהיינו שלשה כוחות בעלמא כל שהוא והם נקראין טרומיטין ולפי זה צריך ליזהר שלא יאריך בשבר כשלשה טרומיטין שאין כן יצא מכלל שבר ונעשה תקיעה (ויש אומרים דאין לחוש אם האריך בשברים קצת ובלבד שלא יאריך יותר מדאי וכן נוהגין) (מרדכי והגהות אשרי פרק י"ט). **וצריך להאריך בתקיעות של תשר"ת יותר מבשל תש"ת ובשל תש"ת יותר מבשל תר"ת ומיהו אם מאריך הרבה בכל תקיעה אין לחוש שאין לה שיעור למעלה וכן בתרועה יכול להאריך בה כמו שירצה וכן אם מוסיף על שלשה שברים ועושה ארבעה או חמשה אין לחוש. ויש אומרים ששיעור יבבא שלשה טרומיטין ושיעור תרועה כשלשה יבבות שהם תשעה טרומיטין ושיעור תקיעה גם כן תשעה טרומיטין כתרועה ולפי זה אין לחוש אם האריך קצת בשברים וצריך להאריך בתקיעה של תשר"ת כשיעור שנים עשר טרומיטין ומי שלא האריך בתקיעה כשיעור הזה והאריך בשברים לא קיים המצוה לא כמר ולא כמר:**

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתַיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום יט אלול
יום כ' משלשים יום קודם ראש השנה

<u>המשך סימן תקצ – סדר הראוי לתקיעת שופר</u>

ד. שלשה שברים צריך לעשותם בנשימה אחת אבל שלשה שברים ותרועה דתשר"ת יש אומרים שאינו צריך לעשותם בנשימה אחת והוא שלא ישהא בהפסקה יותר מכדי נשימה ויש אומרים שצריך לעשותם בנשימה אחת והוא שלא ישהה בהפסקה יותר מכדי נשימה ויש אומרים שצריך לעשותם בנשימה אחת וירא שמים יצא ידי כולם ובתקיעות דמיושב יעשה בנשימה אחת ובתקיעות דמעומד יעשה בשתי נשימות. הגה: והמנהג הפשוט לעשות הכל בב' נשימות ואין לשנות:

ה. אם תקע תר"ת בנשימה אחת יצא ויש מי שאומר שלא יצא:

ו. אם האריך בתקיעה אחרונה של תשר"ת כשיעור שתי תקיעות כדי שתעלה לשם תקיעה אחרונה של תשר"ת ובשביל הראשונה של תש"ת לא עלתה לו אלא בשביל תקיעה אחת ויש אומרים שאפילו בשביל אחת לא עלתה לו. הגה: ואם תקע תקיעה אחת בין שני סדרים והתנה שאיזה מן הסדרים הוא הנכון תעלה לו אותה תקיעה יצא (בית יוסף):

סימנא טבא! להתחיל הסדר ב"איזה יום" שרוצה בקבלה מחדש – להתחילו ולסיימו בעזרת השם יתברך!

והרוצה להתחיל מסכת או לימוד אל יאמר אמתין עד הפסח או עד ראש חודש כי כל הימים ועיתים יפים לתורה ולהתחיל במצות ולעסוק בתורה. (ספר הפליאה – ד"ה ועשה להדביק בדרכיהם הטובים)

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתֻיחָדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הלכות ראש השנה לשלשים יום, גליון כא [21]

סדר הלימוד ליום כ אלול
יום כ"א משלשים יום קודם ראש השנה

<u>המשך סימן תקצ – סדר הראוי לתקיעת שופר</u>

ז. אם טעה בתשר"ת ואחר שתקע שני שברים טעה והתחיל להריע אם נזכר מיד יתקע שבר אחר ואם לא נזכר עד שגמר התרועה שהתחיל בה בטעות לא הפסיד התקיעה הראשונה שתקע אלא חוזר ותוקע שלשה שברים ומריע ותוקע אבל אם אירע בתש"ת או תר"ת הפסיד גם תקיעה ראשונה:

ח. אם הפסיק בתרועה בין תקיעה לשברים או שהפסיק בשברים בין תרועה לתקיעה וכן אם הריע שתי תרועות זו אחר זו או שתקע אחר התרועה תקיעה כמתעסק שלא לשם תקיעה והפסיק בה בין תרועה לתקיעה או לאחר שתקע שלשה שברים שתק והפסיק ואחר כך תקע שברים אחרים ואפילו שבר אחד בכל אלו הוי הפסק והפסיד גם תקיעה ראשונה:

ט. אם תקע שני תשר"ת או שני תש"ת או שני תר"ת כהוגן וטעה בשלישי אינו צריך לחזור אלא לאחרון שטעה בו אם תקע בצד הרחב של השופר לא יצא.

הגה: ואחר שתקעו אומר השליח צבור פסוק אשרי העם יודעי תרועה ואשרי ומחזירין הספר למקומו:

עיקר תורה לשמה היא התורה שאדם לומד כדי לקיימה!

(ראשית חכמה בהקדמה)

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא
תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג
אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כא אלול

יום כ"ב משלשים יום קודם ראש השנה

סימן תקצא – סדר תפלת מוסף ביחיד, ובו ח' סעיפים

א. יתפללו הצבור בלחש תפלת מוסף תשע ברכות ושליח צבור יתפלל גם כן עמהם בלחש:

ב. המנהג פשוט בכל בני ספרד שאין מזכירין פסוקי קרבן מוסף כלל. הגה: והמנהג הפשוט באשכנז ובגלילות אלו לומר פסוקי מוסף ראש השנה ואין אומרים פסוקי מוסף ראש חודש אלא אומרים מלבד עולת החודש ומנחתה ועולת התמיד וכו' ושני שעירים לכפר ושני תמידין כהלכתן (טור). ואומרים גם כן מוספי יום הזכרון (ר"ן סוף ראש השנה ורבינו ירוחם וכל בו):

ג. צריך לומר את מוספי יום הזכרון כדי לכלול גם מוסף ראש חודש וגם ביום שני יאמר את מוספי:

ד. אומרים עשרה פסוקים של מלכיות ועשרה של זכרונות ועשרה של שופרות בכל ברכה, שלשה מהם של תורה שלשה של כתובים שלשה של נביאים ואחד של תורה ואם רצה להוסיף על אלו עשרה רשאי. (ומיהו אם לא התחיל בשום פסוק רק אמר ובתורתך כתוב לאמר יצא) (טור):

שלא להזיז ידיו בשבת וביו"ט ובמועד לשום פעולה אם לא יחקור מתחלה וישים אל לבו אם אין בו חשש איסור חילול שבת ויו"ט ומועד ח"ו. (מרגניתא טבא מהגה"ק ר' יהונתן מלובטש ז"ל, נדפס עם ספר אהבת חסד מהחפץ חיים ז"ל)

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא
תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג
אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתַיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כב אלול
יום כ"ג משלשים יום קודם ראש השנה

המשך סימן תקצא – סדר תפלת מוסף ביחיד

ה. ואין אומרים פסוק במלכיות ולא בזכרונות ולא בשופרות של פורעניות של ישראל ואין אומרים פסוק זכרונות של יחיד:

ו. יש קורים תגר על מה שנוהגים להשלים פסוקי שופרות בפסוק וביום שמחתכם שאין מזכיר בו שופר אלא חצוצרות והרא"ש והר"ן כתבו לקיים המנהג:

ז. ועקידת יצחק היום לזרעו תזכור כך היא הנוסחא המפורסמת והמדקדק לומר לזרע יעקב תזכור משנה ממטבע שטבעו חכמים בברכות ואינו אלא טועה. הגה: ואומרים עלינו ומלוך והשליח צבור מוסיף אוחילה ושאר פיוטים כל מקום לפי מנהגו (טור):

ח. לא יתפלל ביחיד תפלת מוסף בראש השנה עד אחר שלש שעות היום:

כתר תורה
להורים – למלמדים – מנהלים – רבנים – ראשי ישיבות
בידכם לעשות כל תלמידיכם ליהודים הלומדים תורה לשמה והולכים בדרך השולחן ערוך, על ידי שיחוקם ללמוד בכל יום "אורח חיים היומי" שולחן ערוך מחבר ורמ"א, לסיים כל שו"ע או"ח במשך שנה תמימה, (לימוד של 5–10 דקות בלבד בכל יום). ועל ידי זה ידעו האיך להנהיג את ביתם על פי השולחן ערוך.
זכרו נא מה שכתוב בחובת הלבבות שער אהבת ה' וזה לשונו:
וכן מי שאינו מתקן אלא את נפשו בלבד תהיה זכותו מעוטה. ומי שמתקן נפשו ונפשות רבות תכפל זכותו כפי זכיות מי שמתקן לאלוקים, עד כאן לשונו.

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתֻיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כג אלול
יום כ"ד משלשים יום קודם ראש השנה

סימן תקצב – תפלת מוסף בקול רם, וסדר התקיעות, ובו ד' סעיפים

א. מחזיר שליח צבור התפלה ותוקעין על סדר הברכות למלכיות תשר"ת פעם אחת ולזכרונות תש"ת ולשופרות תר"ת ועכשיו נוהגים לתקוע למלכיות תשר"ת שלשה פעמים לזכרונות תש"ת שלשה פעמים ולשופרות תר"ת שלשה פעמים. הגה: ויש אומרים שתוקעים תשר"ת למלכיות פעם אחת וכן לזכרונות וכן לשופרות (טור בשם רבינו תם ומנהגים) וכן המנהג במדינות אלו ונהגו לומר כל פעם אחר שתקעו היום הרת עולם וארשת (מהרי"ל) ואפילו בשבת שאין תוקעין אומרים היום הרת עולם אבל לא ארשת (מנהגים):

ב. יחיד אינו מפסיק לתקוע בברכות ואפילו יש לו מי שיתקע לו. הגה: אלא תוקעים לו קודם שיתפלל מוסף ואין צריכין לתקוע לו שנית (כל בו ובית יוסף בשם אורחות חיים):

ג. לא ישיח לא התוקע ולא הצבור בין תקיעות שמיושב לתקיעות שמעומד (מיהו בענין התקיעות והתפילות אין הפסק) (מרדכי ומהרי"ל) ואם סח דברים בטלים אין צריך לחזור ולברך (טור) **ואין צריך לומר שלא ישיחו בין ברכה לתקיעות אם לא בענין התקיעות:**

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתִיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כד אלול
יום כ"ה משלשים יום קודם ראש השנה

המשך סימן תקצב – תפלת מוסף בקול רם

ד. זה שתוקע כשהן יושבין תוקע על סדר הברכות. הגה: ומיהו אינו מעכב ויכול אחר לתקוע אלא שראוי לעשות כן וכבר כתבתי לעיל סימן תקפ"ה:

סימן תקצג – אם הברכות והתקיעות מעכבות זו את זו, ובו ב' סעיפים

א. ברכות של ראש השנה ויום הכפורים מעכבות זו את זו שאם אינו יודע כולם לא יאמר מה שיודע מהם אלא לא יאמר כלום:

ב. וכן תקיעות מעכבות זו את זו והני מילי שאינו יודע אלא מקצת הסימן שלא יעשה אותו מקצת שיודע אבל תשר"ת תש"ת תר"ת אין מעכבין זה את זה ואם ידע לעשות אחד מהם או שנים עושה. הגה: אבל הברכות אין מעכבין התקיעות וכן התקיעות אינן מעכבין הברכות ואיזה מהם שיודע יעשה (טור) וכן סדרן אינו מעכב (ר"ן סוף ראש השנה). ואם התפלל קודם שתקע יצא:

סימן תקצד – יחיד שלא התפלל, אין חבירו מוציאו, ובו סעיף אחד

א. יחיד שלא תקע חבירו יכול לתקוע לו להוציאו ידי חובתו אבל יחיד שלא התפלל תשע ברכות אין חבירו יכול להוציאו. הגה: ויש חולקין ואומרים דאם לא יכול להתפלל חבירו יכול להוציאו בתפלתו (ר"ן סוף ראש השנה ומרדכי והגהות אשרי בפרק קמא דראש השנה):

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא
תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג
אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הלכות ראש השנה לשלשים יום, גליון כו [26]

סדר הלימוד ליום כה אלול
יום כ"ו משלשים יום קודם ראש השנה

סימן תקצה – מי שאינו בקי לא בתקיעות, ולא בתפלה, ובו סעיף אחד

א. מי שאינו בקי בתקיעות ולא בסדר תפלת מוסף ולפניו שתי עיירות באחת בקיאים בתקיעות ולא בתפלת מוסף ובאחת בקיאין בתפלת מוסף ולא בתקיעות הולך למקום שבקיאים בתקיעות אפילו של מוסף ודאי ושל תקיעות ספק. הגה: מיהו אם יכול לילך למקום שמתפללים ויש שהות ביום שישמע אחר כך התקיעות במקום שתוקעין יקיים שתי המצות דכל היום כשר לתקוע (בית יוסף בשם ירושלמי):

סימן תקצו – תשלום תקיעות לאחר התפלה, ובו סעיף אחד

א. לאחר תפלה מריעים תרועה גדולה בלא תקיעה. הגה: ויש מקומות נוהגין לחזור ולתקוע שלשים קולות (מנהגים ישנים) ולאחר שיצאו בזה שוב אין לתקוע עוד בחנם אבל קטן אפילו הגיע לחינוך מותר לומר לו שיתקע (המגיד פרק ב' מהלכות שופר) ומותר לו לתקוע כל היום (אור זרוע לראש השנה):

המלמדים ילמדו עם התלמידים בכל יום ויום איזהו שיעור משולחן ערוך אורח חיים

המלמדים בכל עיר ועיר יזהרו ללמוד עם התלמידים המתחילים להבין דיני שולחן ערוך, ילמדו עמהם בכל יום ויום איזהו שיעור משולחן ערוך אורח חיים דיני קריאת שמע ותפלה וברכות ונטילת ידים וברכת הנהנין ושבת וכדומה דינים הצריכים לכל ישראל שידעו להתנהג על פי התורה וכמאמר הכתוב חנוך לנער על פי דרכו, ויעוררם תמיד בדברי מוסר לקיים הדינים הנ"ל לשמור ולעשות. (הנהגות רבי יצחק מווארקי זצ"ל בספר ליקוטי שושנים)

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הלכות ראש השנה לשלשים יום, גליון כז [27]

סדר הלימוד ליום כו אלול
יום כ"ז משלשים יום קודם ראש השנה

סימן תקצז – אם מותר להתענות בראש השנה, ובו ג' סעיפים

א. אוכלים ושותים ושמחים ואין מתענין בראש השנה ולא בשבת שובה אמנם לא יאכלו כל שבעם למען לא יקלו ראשם ותהיה יראת ה' על פניהם:

ב. יש מקומות שקבלה בידם שכל מי שרגיל להתענות בראש השנה ומשנה רגילתו ואינו מתענה אינו משלים שנתו. הגה: ומי שאינו ירא לנפשו אין צריך להתענות כל ימיו (כל בו ומנהגים) רק צריך התרה כמו שאר נדר (כל בו):

ג. המתענה פעם אחת בראש השנה תענית חלום אם היה ביום ראשון צריך להתענות שני הימים כל ימיו ואם היה ביום שני יתענה כל ימיו יום שני בלבד. הגה: ואין צריך למיתב תענית לתעניתו דהא יש אומרים דמצוה להתענות בראש השנה (תרומת הדשן סימן רמ"ה). ואין אומרים עננו בראש השנה כמו שאין אומרים ביום הכיפורים (הגהות מנהגים):

אוי לי אמי כי ילדתני – אין ישיבת לומדי תורה לשמה
כל למודכם גמרא משניות מדרש של"ה, ואין אחד נותן ללב ללמוד אורח חיים על בוריו

אוי לי אמי כי ילדתני, בראותי שפלת הדור בכל חלקי אירופה, **ממש אין ישיבת לומדי תורה לשמה ישיבת לומדים מומחים שוקדים על התורה בעומק הלכה של אמת**, אלא בעו"ה בפלפול של הבל מבלי הודה על האמת, אין דורש להבין דרכי התורה על בוריה, ואליכם אישים אקרא, זכו לחולקכון שעוסקים בתורה בתמידות מחיל אל חיל ילכו, **אבל כל למודכם גמרא** משניות מדרש של"ה, **ואין אחד נותן ללב ללמוד אורח חיים על בוריו** לדעת הלכות תפילין, ציצית, תפלה, ברכות, נטילת ידים, וברכת המזון, **הלכות שבת והלכות יום טוב על בורים**, אשרי איש שימלט ולא ישגה בהן, כי בהן הלכות רבות והידיעה להמונים מעוטה, **ובפרט דיני מוקצה, מלאכת שבת ויום טוב וחול המועד**, ברכות הנהנין וכדומה. (יערות דבש – ח"א, דרוש ב')

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתִיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כז אלול
יום כ"ח משלשים יום קודם ראש השנה

סימן תקצח, ובו סעיף אחד

א. ראש השנה שחל להיות בשבת אומרים צדקתך במנחה. הגה: ויש אומרים שלא לאומרו (כ"ן סוף ר"ה השנה ומנהגים) וכן אנו נוהגים:

סימן תקצט, ובו סעיף אחד

א. ליל ראש השנה שחל להיות במוצאי שבת אומרים ותודיענו:

סימן תר – ביצה שנולדה בראש השנה, ודיני הקידוש, ובו ג' סעיפים

א. ביצה שנולדה ביום טוב הראשון וכן מה שנצוד בו וכן מה שנתלש בו אסור בשני. הגה: וכבר נתבאר לעיל סימן תק"ג סעיף ה' וסימן תקט"ו:

ב. בקידוש ליל שני ילבש בגד חדש (הגהות מיימוני פרק כ"ט מהלכות שבת) **או מניח פרי חדש ואומר שהחיינו ואם אין מצוי** (בגד חדש או) **פרי חדש עם כל זה יאמר שהחיינו:**

רבינו הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א מזהיר מאד:

בבקשה מכם אחיי ובניי, ממש אין דרשה שאין אני מזהיר אתכם לבל תפלסו אורח חיים ללמוד אותו היטב, שמעו למאמרי, ובפרט הלכות שבת ויום טוב לשמור מועדי ה' כראוי, כי הם מקראי קודש והם המגינים עלינו.
(יערות דבש חלק שני דרוש ב')

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

עמ"י עש"ד

שואלין ודורשין בהלכות הרגל קודם הרגל שלשים יום

הלכות ראש השנה

מכון "הלכות ראש השנה לשלשים יום" - ללימוד כל שו"ע הלכות ר"ה
במעגל ל' יום קודם ר"ה - עמוד אחד לכל יום
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שו"ע אורח חיים מחבר עם רמ"א"

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הלכות ראש השנה לשלשים יום, גליון כט [29]

סדר הלימוד ליום כח אלול
יום כ"ט משלשים יום קודם ראש השנה

<u>המשך סימן תר – ביצה שנולדה בראש השנה, ודיני הקידוש</u>

ג. אם חל יום ראשון בשבת אומרים שהחיינו בשופר ביום שני. הגה: ויש אומרים לאומרו אפילו אם חל יום ראשון בחול וכן המנהג במדינות אלו (הגהות מיימוני הלכות שופר):

סימן תרא – סדר יום שני של ראש השנה, ובו ב' סעיפים

א. ביום שני (מתפללים כמו ביום ראשון) (טור) **וקורים מוהאלהים נסה את אברהם עד סוף סידרא ומפטיר קורא כמו אתמול ומפטיר בירמיה כה אמר ה' מצא חן במדבר עד הבן יקיר לי אפרים ובמוצאי ראש השנה מבדילין כמו במוצאי שבת אלא שאין מברכין על הבשמים ועל האש:**

ב. אף בארץ ישראל עושים ראש השנה שני ימים. הגה: ומתענים למחרת ראש השנה (טור) והוא תענית ציבור:

קריאת קודש!!!

המפעל העולמי ללימוד שו"ע אורח חיים מחבר עם רמ"א, קורא לכל אחינו בני ישראל בכל מקום שהם, בין בים, ובין ביבשה, בכל מקומות מושבותיהם ובכל קצוות פזוריהם!

הננו בזה בדבר המפעל הגדול שולחן ערוך אורח חיים היומי, אשר המוני הלומדים מכל העולם כולו, מהם רבנים ידועים, מהם לומדים מופלגים, וכן פשוטי עמך אשר צמאה נפשם לדעת דבר ה' זו הלכה, יש לכם עכשיו הזדמנות מצוינת להצטרף ולרכוש ידיעה נרחבת בשולחן ערוך אורח חיים – אנו קוראים לכל אחד ואחד לקבוע בכל יום שיעור ללימוד הלכות אלו, לגמור כל שו"ע או"ח היומי במשך שנה תמימה, שזה לוקח כחמש עד עשר דקות בלבד בכל יום – וכדאי לזכור ש"כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא" – למותר לציין גודל חשיבות במה שהוגים בתורת השולחן ערוך, שהרי אמרו חז"ל: "מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה" – ראה את אשר לפניך לוח יומי מסודר וערוך על כל סדר השו"ע אורח חיים, בכדי שיוכלו ללמוד ולהשלים את כל השו"ע אורח חיים מחבר עם רמ"א במשך שנה תמימה, והוא דבר השוה לכל נפש, בני תורה-בעלי בתים-בחורים, אשר צמאה נפשם לדבר ה' זו הלכה!

במשך חמש עד עשר דקות בכל יום מסיימים משך השנה כל הלכות אורח חיים הנוגעים בכל יום – וחובה על כל אחד לידע הלכות אלו על בורים – ממלא כל שעות הפנאי כמאמר הכתוב: "והגית בו יומם ולילה" – ההלכות מחולקים לכל יום, ויכולים לחלקם למשך היום, באופן שאינו מפריע שיעורים אחרים – במשך הזמן מרגישים נועם מתיקות התורה ויערב מנופת צוף וכל טעם! ואם לא עכשיו אימתי? – טעמו וראו כי טוב ה'!

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מְתִיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כט אלול
יום ל' משלשים יום קודם ראש השנה

סימן תרב – סדר עשרת ימי תשובה, ובו סעיף אחד

הגה: ומתענים למחרת ראש השנה (טור), והוא תענית ציבור.

א. בכל הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים מרבים בתפילות ותחנונים. הגה: ואומרים אבינו מלכנו ערב ובקר מלבד בשבת (טור) ואפילו אם חל מילה שאין אומרים תחנון אפילו הכי אומרים אבינו מלכנו (מנהגים). ואומרים בכל יום שלשה פעמים וידוי קודם עלות השחר מלבד בערב יום כפור שאין אומרים אותו אלא פעם אחת (רוקח). ואין נותנין חרם וכן אין משביעין אדם בבית דין עד אחר יום כפור (מהרי"ל). אין מקדשין הלבנה עד מוצאי יום כפור ושבת שבין ראש השנה ליום כפור המנהג לומר בו צדקתך וצדקתך:

סימן תרג, ובו סעיף אחד

א. אף מי שאינו נזהר מפת של נכרים בעשרת ימי תשובה צריך ליזהר. הגה: ויש לכל אדם לחפש ולפשפש במעשיו ולשוב מהם בעשרת ימי תשובה. וספק עבירה צריך יותר תשובה מעבירה ודאי כי יותר מתחרט כשיודע שעשה משאינו יודע ולכן קרבן אשם תלוי הוצרך להיות יותר ביוקר מחטאת (דברי עצמו ורבינו יונה ריש ברכות):

ארבע אמות של הלכה קדוש בקדושת ארץ ישראל

ארבע אמות של הלכה קדוש בקדושת ארץ ישראל שאויר ארץ העמים נפלט מתוכו לגמרי מכל צד על ידי החרב דשתי פיות ונכנס אויר קדוש. (צדקת הצדיק, אות רכ"ג)

הנה מובא כאן ספר שו ע הלכות ראש השנה מחולק לשלשים יום קודם ר ה עמוד אחד ליום כך יגמור כל הלכות ר ה במעגל ל' יום קודם ר ה ויזכה להיות בן עולם הבא נא לפרסם בבתי כנסיות בבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד הלכה בכל יום שהוא תורה לשמה וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

אחי אהובי זכור אליהו הנביא הבטיח לנו תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

אתה רוצה להיות בן עולם הבא? – אזי תצטרף תיכף ומיד ללימוד כל שו"ע "הלכות ראש השנה" בל' יום קודם ר"ה. [גליון]

כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

הלכות פורים

בשבעה ימים קודם פורים

עזרי מעם ה׳ | עושה שמים וארץ

מפעל עולמי

לימוד שו"ע אורח חיים
מחבר עם רמ"א

רבינו המחבר
רבי יוסף קארו

רבינו הרמ"א
רבי משה איסרליש

או"ח הלכות פורים
מחולק לשבעה ימים

לימוד כל סדר הלכות פורים
המחבר עם רמ"א - עמוד אחד ליום
לסיימו במעגל ז' ימים קודם פורים
ויזכה להיות "בן עולם הבא"

בריאות
פרנסה
נחת
אריכות ימים
עושר
כבוד
שפע
שידוכים

יראת שמים
מדות טובות
בנים צדיקים
קנין תורה
סייעתא דשמיא
שם טוב
ברכה
הצלחה

כתר תורה

ויבאו כולם
בברית יחד

נעשה ונשמע
אמרו כאחד

שולחן ערוך

מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד

הוצאת:

״מפעל העולמי ללימוד שולחן ערוך
אורח חיים מחבר עם רמ״א״ שע״י
״חברה מזכי הרבים העולמי״
מיסודו של הגה״צ רבי שלום יהודה גראס
כ״ק מרן אדמו״ר מהאלמין שליט״א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
C\O MIFAL ORACH CHAYIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

לפרסם את הלימוד שו״ע אורח חיים – מחבר עם רמ״א
בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל – לזכות את הרבים להיות ״בן עולם הבא״
ע״י לימוד ״הלכה״ בכל יום – שהוא תורה לשמה

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

* * *

לקבלת הספרים בחינם:
להתקשר להרב אברהם ווייס
בבית המדרש ״עטרת ישעיה״ האלמין
רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
011-972-548-436-784

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

שואלין ודורשין בהלכות הרגל קודם הרגל שלשים יום

גליון א'

הלכות פורים לשבעה ימים

לימוד שולחן ערוך הלכות פורים לשבעה ימים – עמוד אחד ליום

ז אדר [יום א'] משבעה ימים קודם פורים

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ז' אדר
יום א' משבעה ימים קודם פורים

הלכות מגילה ופורים

סימן תרפה – סדר ד' פרשיות, ובו ז' סעיפים

א. ראש חודש אדר הסמוך לניסן שחל להיות בשבת קורין פרשת שקלים שהיא כי תשא עד ועשית כיור נחשת ומפטיר ויכרות יהוידע ומוציאין שלשה ספרים באחד קורא פרשת השבוע ובשני של ראש חודש ובשלישי קורא מפטיר בפרשת שקלים:

ב. בשבת שניה מוציאין שני ספרים באחד קורא פרשת השבוע ובשני קורא זכור את אשר עשה לך עמלק ומפטיר פקדתי את אשר עשה עמלק:

ג. בשבת שלישית שהוא ט"ו באדר מפסיקין ובשבת רביעית שהיא כ"ב לאדר מוציאין שני ספרים באחד קורא בפרשת השבוע ובשני קורא פרשת פרה ומפטיר וזרקתי עליכם מים טהורים (ועיין לעיל סימן קל"ז סעיף ה'):

ד. בשבת חמישי שהוא כ"ט באדר מוציאין ב' ספרים באחד קורא פרשת השבוע ובשני קורא החדש הזה לכם ומפטיר בראשון באחד לחדש:

ה. חל ראש חדש אדר הסמוך לניסן בתוך ימי השבוע ואפילו בערב שבת מקדימין לקרות פרשת שקלים בשבת שלפניו ומפסיקין בשניה כדי שתהא פרשת זכור בשבת הסמוכה לפורים מלפניה ואם חל פורים בערב שבת מקדימים לקרות פרשת זכור בשבת שלפניו:

ו. הימים שראוי לקבוע בהם ראש חדש אדר זבד"ו וסימן לשבתות ההפסקה זט"ו ב"ו ד"ד ובי"ו כלומר כשחל ראש חודש בשבת מפסיקין בחמשה עשר בו וסימן זט"ו וכשחל ביום ב' מפסיקין בו' בו וסימן ב"ו וכשחל ביום ד' מפסיקין בד' בו וסימן ד"ד וכשחל ביום ו' מפסיקין בשתי שבתות ב' בו וי"ו בו וסימן ובי"ו:

ז. יש אומרים שפרשת זכור ופרשת פרה אדומה חייבים לקרותם מדאורייתא לפיכך בני הישובים שאין להם מנין צריכים לבוא למקום שיש מנין בשבתות הללו כדי לשמוע פרשיות אלו שהם מדאורייתא. הגה: ואם אי אפשר להם לבוא מכל מקום יזהרו לקרותם בנגינתם ובטעמם (מצא כתוב):

סימן תרפו – דין תענית אסתר, ובו ג' סעיפים

א. בחנוכה ופורים מותר להתענות לפניהם ולאחריהם:

ב. מתענים בי"ג באדר ואם חל פורים באחד בשבת מקדימין להתענות ביום חמישי. הגה: ותענית זה אינו חובה לכן יש להקל בו לעת הצורך כגון מעוברות או מניקות או חולה שאין בו סכנה ואפילו רק כואבי עינים שאם מצטערים הרבה לא יתענו ויפרעו אחר כך אבל שאר בריאים לא יפרשו מן הצבור (חדושי אגודה בשם מחזור ויטרי). ואם חל פורים ביום א' שמתענין ביום ה' שלפניו וחל בו ברית מילה מותר לאכול על המילה ולמחר ביום ו' יתענו האוכלים (הגהות מנהגים):

ג. יש מתענים ג' ימים זכר לתענית אסתר:

סימן תרפז – חיוב קריאת המגילה, ובו ב' סעיפים

א. חייב אדם לקרות המגילה בלילה ולחזור ולשנותה ביום ושל לילה זמנה כל הלילה ושל יום זמנה כל היום מהנץ החמה עד סוף היום ואם קראה משעלה עמוד השחר יצא:

ב. מבטלים תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה קל וחומר לשאר מצות של תורה שכולם נדחים מפני מקרא מגילה שאין לך דבר שנדחה מקרא מגילה מפניו חוץ ממת מצוה שאין לו קוברים (כדי צרכו), שהפוגע בו קוברו תחלה ואחר כך קורא. הגה: וכל זה לא מיירי אלא בדאיכא שהות לעשות שתיהן אבל אם אי אפשר לעשות שתיהן אין שום מצוה דאורייתא נדחה מפני מקרא מגילה (ר"ן ובית יוסף בשם תוספות ומהר"א מזרחי) והא דמת מצוה קודם היינו דוקא בדאפשר לו לקרוא אחר כך (מהר"א מזרחי):

מכון "הלכות פורים לשבעה ימים" — ללימוד כל או"ח "הלכות פורים" במעגל שבעה ימים קודם פורים
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
פורים אתקריאת על שם יום הכפורים (תיקו"ז נז:) - כל המועדים יהיו בטלין, וימי הפורים לא יהיו נבטלין לעולם (מדרש משלי פ"ט)

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

שואלין ודורשין בהלכות הרגל
קודם הרגל שלשים יום

גליון ב'

הלכות פורים לשבעה ימים

לימוד שולחן ערוך הלכות פורים
לשבעה ימים – עמוד אחד ליום

ח אדר
[יום ב']
משבעה ימים
קודם פורים

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ח' אדר
יום ב' משבעה ימים קודם פורים

סימן תרפח – דין כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון, ובו ח' סעיפים

א. כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון אפילו אינן מוקפין עכשיו קורין בט"ו אפילו אם הם בחוצה לארץ ואפילו אין בהם עשרה בטלנים (פירוש ממלאכתן ועוסקין בצרכי צבור). והוא שהוקף ואחר כך ישב או שישב תחלה על דעת להקיפו אחר כך לאפוקי כשנודע שישב תחלה על דעת שלא להקיפו. (אבל בסתמא הוקפה ולבסוף ישבה, ר"ן):

ב. וכן הכפרים הנראים עמהם אפילו אינם סמוכים כגון שהם בהר או שסמוכים להם אפילו אינם נראים עמהם כגון שהם בעמק ובלבד שלא יהיו רחוקים יותר ממיל ובשושן אף על פי שאינה מוקפת חומה מימות יהושע קורין בט"ו הואיל ונעשה בו הנס:

ג. כפרים ועיירות גדולות וכרכים שאינם מוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורין בי"ד:

ד. כרך שהוא ספק אם הוקף בימי יהושע אם לאו קורין בי"ד ובט"ו ובליליהון ולא יברך כי אם בי"ד שהוא זמן קריאה לרוב העולם:

ה. בן עיר שהלך לכרך או בן כרך שהלך לעיר אם היה דעתו לחזור למקומו בזמן קריאה ונתעכב ולא חזר קורא כמקומו ואם לא היה בדעתו לחזור אלא לאחר זמן הקריאה קורא עם אנשי המקום שהוא שם. הגה: ואם הוא במדבר או בספינה קורא ביום י"ד כמו רוב העולם (כל בו):

ו. יום חמשה עשר שחל להיות בשבת אין קורין המגילה בשבת אלא מקדימין לקרותה בערב שבת וגובים מעות מתנות עניים ומחלקים אותם בו ביום וביום שבת מוציאים שני ספרים ובשני קורין ויבא עמלק ואומרים על הניסים ואין עושין סעודת פורים עד יום אחד בשבת:

ז. המפרש בים והיוצא בשיירא ואינו מוצא מגילה להוליך עמו יקראנה בי"ג או בי"ב או בי"א בלא ברכה ואם אי אפשר להמתין עד ימים הללו יש אומרים שקורא אפילו מתחלת החדש. הגה: והכי נהוג ומיהו אם נזדמן לו אחר כך מגילה חוזר וקורא אותה ביום י"ד אפילו קראה תחלה ביום י"ג מכל מקום קרא אותה שלא בזמנה (כל בו ובית יוסף):

ח. בן עיר שהיה בספינה או בדרך ולא היה בידו מגילה ואחר כך נזדמנה לו בט"ו קורא אותה בט"ו:

סימן תרפט – שהכל חייבים בקריאת מגילה, ובו ו' סעיפים

א. הכל חייבים בקריאתה אנשים ונשים וגרים ועבדים משוחררים ומחנכים את הקטנים לקרותה:

ב. אחד הקורא ואחד השומע מן הקורא יצא ידי חובתו והוא שישמע ממי שהוא חייב בקריאתה לפיכך אם היה הקורא חרש או קטן או שוטה השומע ממנו לא יצא ויש אומרים שהנשים אינם מוציאות את האנשים. הגה: ויש אומרים אם האשה קוראה לעצמה מברכת לשמוע מגילה שאינה חייבת בקריאה (מרדכי פרק קמא דמגילה):

ג. אנדרוגינוס מוציא מינו ולא שאינו מינו טומטום ומי שחציו עבד אפילו מינו אינו מוציא. הגה: יש אומרים דאפילו את עצמו אינו מוציא וצריך לשמוע מאחרים (בית יוסף):

ד. השומע מגילה ממי שהוא מודר הנאה ממנו יצא:

ה. מקום שאין מנין אם אחד יודע והאחרים אינם יודעים אחד פוטר את כולם ואם כולם יודעים כל אחד קורא לעצמו:

ו. מנהג טוב להביא קטנים וקטנות לשמוע מקרא מגילה:

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פּוּרִים מְחוּלָּק לְשִׁבְעָה יָמִים קֹדֶם הַפּוּרִים, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פּוּרִים קֹדֶם הַפּוּרִים, וְיִזְכֶּה לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא". נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבִשְׂמָחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [ח' אדר], יום ב' משבעה ימים קודם פורים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

עמ"י | עש"ן

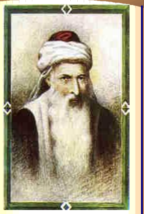

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

שואלין ודורשין בהלכות הרגל קודם הרגל שלשים יום

גליון ג'

הלכות פורים לשבעה ימים

לימוד שולחן ערוך הלכות פורים
לשבעה ימים — עמוד אחד ליום

ט אדר [יום ג'] משבעה ימים קודם פורים

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ט' אדר
יום ג' משבעה ימים קודם פורים

סימן תרצ – דיני קריאת המגילה, ובו י"ח סעיפים

א. קורא אדם את המגילה בין עומד בין יושב אבל לא יקרא בצבור יושב לכתחלה מפני כבוד הצבור. הגה: ואסור לחזן לקרוא את המגילה עד שאומרים לו קרא (מרדכי פרק הקורא):

ב. אפילו שנים ואפילו עשרה יכולים לקרותה ביחד ויוצאים הם והשומעים מהם:

ג. צריך לקרותה כולה ומתוך הכתב ואם קראה על פה לא יצא וצריך שתהא כתובה כולה לפניו לכתחלה אבל בדיעבד אם השמיט הסופר באמצעה תיבות אפילו עד חציה וקראם הקורא על פה יצא. הגה: אבל אם השמיט תחלתה או סופה אפילו מיעוטה לא יצא (ר"ן). ואפילו באמצעה דוקא דלא השמיט ענין שלם (בית יוסף בשם אורחות חיים). אבל ביותר מחציה אפילו הן כתובות אלא שהן מטושטשות ואין רישומן ניכר פסולה:

ד. מי שתופס בידו מגילה שאינה כשרה לא יקרא עם שליח ציבור אלא שומע ושותק. הגה: וכן לא יסייע שום אדם על פה לחזן ולכן אותן הפסוקים שקורין הקהל צריך החזן לחזור ולקרותם מתוך מגילה כשרה (בית יוסף בשם שבולי לקט):

ה. קראה סירוגין דהיינו שפסק בה ושהה ואחר כך חזר למקום שפסק אפילו שהה כדי לגמור את כולה יצא. הגה: ואפילו סח בנתיים מיהו גוערין במי שסח בנתיים כדלקמן סימן תרצ"ב סעיף ב' (הרשב"א סימן רמ"ד):

ו. הקורא את המגילה למפרע לא יצא קרא פסוק אחד ודילג השני וקרא שלישי ואחר כך חזר וקרא השני לא יצא מפני שקרא למפרע פסוק אחד אלא כיצד יעשה מתחיל מפסוק שני ששכח וקורא על הסדר:

ז. הקורא את המגילה על פה לא יצא ידי חובתו:

ח. הלועז ששמע את המגילה הכתובה בלשון הקודש ובכתבי הקודש אף על פי שאינו יודע מה הם אומרים יצא ידי חובתו:

ט. היתה כתובה תרגום או בלשון אחרת מלשונות העכו"ם לא יצא ידי חובתו בקריאתה אלא המכיר בקריאתהאלא המכיר אותו הלשון בלבד אבל אם היתה כתובה בכתב עברי וקראה ארמית לארמי לא יצא שנמצא זה קורא על פה וכיון שלא יצא הקורא ידי חובתו לא יצא השומע ממנו. הגה: אבל אין לחוש באיזה כתב כתובה (בית יוסף):

י. מי שיודע לעז ויודע אשורית אינו יוצא בלעז ויש אומרים שיוצא. הגה: ואם כתובה בשני לשונות מי שמבינים יצאו (בית יוסף):

יא. יש למחות ביד הקוראים לנשים המגילה בלשון לעז אף על פי שכתובה בלשון לעז:

יב. קראה מתנמנם הואיל ולא נרדם בשינה יצא אבל אם שמעה מתנמנם לא יצא:

יג. היה כותבה שקורא פסוק במגילה שהוא מעתיק ממנה וכותבה אם כיון לבו לצאת ידי חובתו יצא והוא שתהא כתובה כולה לפניו במגילה שהוא מעתיק ממנה וכן אם היה מגיהה וכן אם היה דורשה שקורא פסוק במגילה שלימה ודורשו אם כיון לבו לצאת ידי חובתו יצא ולא יפסיק בה בענינים אחרים כשדורשה שאסור להפסיק בה בענינים אחרים:

יד. הקורא את המגילה צריך שיכוין להוציא השומע וצריך (שיכוון) השומע לצאת ואם הקורא שליח ציבור מסתמא דעתו על כל השומעים אפילו הם אחורי בית הכנסת אין מדקדקין בטעיותיה ויש אומרים דדוקא בטעות שהלשון והענין אחד כההוא עובדא דתרי תלמידי דהוו יתבי קמיה דרב חד קרי יהודים וחד קרי יהודיים ולא אהדר חד מינייהו אבל טעות אחר לא:

עמ"י

רבינו יוסף קארו

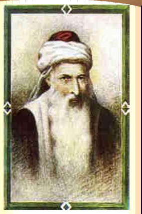

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

שואלין ודורשין בהלכות הרגל
קודם הרגל שלשים יום

גליון ד'

הלכות פורים לשבעה ימים
לימוד שולחן ערוך הלכות פורים
לשבעה ימים – עמוד אחד ליום

י אדר
[יום ד']
משבעה ימים
קודם פורים

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י' אדר
יום ד' משבעה ימים קודם פורים

המשך סימן תרצ – דיני קריאת המגילה

טו. צריך לומר עשרת בני המן ועשרת הכל בנשימה אחת להודיע שכולם נהרגו ונתלו כאחד. הגה: ודוקא לכתחלה אבל בדיעבד אם הפסיק ביניהם יצא (תוספות סוף פרק קמא דמגילה ואבודרהם ומהרי"ל). ולכתחלה נוהגין לומר בנשימה אחת מתחלת חמש מאות איש ואת פרשנדתא כו' עד עשרת (מהרי"ל בשם רוקח):

טז. צריך שיאמר ארור המן ברוך מרדכי ארורה זרש ברוכה אסתר ארורים כל עובדי כוכבים ברוכים כל המאמינים בה' וכו' וצריך שיאמר וגם חרבונה זכור לטוב:

יז. מנהג כל ישראל שהקורא קורא ופושטה כאיגרת להראות הנס וכשיגמור חוזר וכורכה כולה ומברך. הגה: יש שכתבו שנוהגין לומר ד' פסוקים של גאולה בקול רם דהיינו איש יהודי וגו' ומרדכי יצא וגו' ליהודים היתה אורה וגו' כי מרדכי היהודי וגו' וכן נוהגין במדינות אלו (הגהות מיימוני פרק ח' וכל בו ואבודרהם) והחזן חוזר וקורא אותן. עוד כתבו שנהגו התינוקות לצור צורת המן על עצים ואבנים או לכתוב שם המן עליהן ולהכותן זה על זה כדי שימחה שמו על דרך מחה תמחה את זכר עמלק ושם רשעים ירקב. ומזה נשתרבב המנהג שמכים המן כשקורים המגילה בבית הכנסת (אבודרהם). ואין לבטל שום מנהג או ללעוג עליו כי לא לחנם הוקבעו (בית יוסף בשם אורחות חיים):

יח. מגילה בי"ד ובט"ו צריך לחזור אחר עשרה ואם אי אפשר בעשרה קורים אותה ביחיד. הגה: ויש להסתפק אם נשים מצטרפות לעשרה (הגהות אשירי פרק קמא טור סימן תרפ"ד). ואם קראו אותה בציבור ואיזה יחיד לא שמעה יכול לקרות אפילו לכתחלה ביחיד הואיל וקורין אותה באותה העיר בעשרה (בית יוסף בשם אורחות חיים) וכשהיחיד קורא אותה בזמנה צריך לברך עליה (בית יוסף):

סימן תרצא – דיני כתיבת המגילה ותפירתה, ובו י"א סעיפים

א. אין כותבין המגילה אלא בדיו על הגויל או על הקלף כספר תורה ואם כתבה במי עפצים וקנקנתום כשרה כתבה בשאר מיני צבעונים פסולה וצריכה שירטוט כתורה עצמה ואין העור שלה צריך לעבד לשמה ויש אומרים שצריך עיבוד לשמה:

ב. היתה כתובה על הנייר או על עור שאינו מעובד או שכתבה עכו"ם או מין פסולה ודינה כספר תורה לענין היקף גויל וחטוטרות חתי"ן ותליית ההי"ן וקופי"ן וכל גופות האותיות בצורתן ובחסרות ויתרות. הגה: גם צריך לכתבה מן הכתב (ר"ן) ולהוציא כל תיבה מפיו קודם שיכתבנה כמו בספר תורה (מהרי"ק) ועושין כל פרשיותיה סתומות ואם עשאן פתוחות פסולה (הגהות מיימוני פרק ב' ופסקי מהרא"י סימן כ"ג). ובדיעבד אין לפסול מגילה משום חסרות ויתירות דלא גרע מהשמיט בה הסופר אותיות דכשרה (הגהות מיימוני פרק ב' ואור זרוע) כמו שנתבאר סימן תר"צ סעיף ג'. וצריכה עמוד בסופה וחלק בראשה כדי להקיפה בו ויש אומרים שצריכה תגין ויש אומרים שאינה צריכה. הגה: ונהגו לתייגה גם נהגו שלא לעשות לה עמוד כלל בסופה (מהרי"ל):

ג. עשרת בני המן צריך לכתבם כשירה ולא כשאר שירות שחלק על גבי כתב אלא מניח חלק בין כתב לכתב ואם לא עשה כן פסולה:

ד. צריך להאריך בוי"ו דויזתא (בכתיבתה ויש אומרים בקריאתה) (ר"ן בשם הרא"ש ומהרי"ל ובית יוסף בשם אורחות חיים). וצריך לכתוב איש בראש דפא ואת בסופה:

ה. אם תפרה בחוטי פשתן פסולה:

ו. אם הטיל בה ג' חוטי גידים כשרה ובלבד שיהיו משולשות ומפני שיש בו פירושים שונים צריך לצאת ידי כולם ויעשה שלשה תפירות בראשה ושלש בסופה ושלש באמצעיתה ותפירה אחת בחלק הרביעי מצד זה ותפירה אחת בחלק הרביעי שמצד האחר. הגה: ואם אין לו גידין יותר מוטב לתפור הנשאר בחוטי פשתן מלהניחה בלא תפירה (הגהות מיימוני פרק ב' וכל בו). אבל אם יש לו גידין יתפור כולם בגידין כולה בגידין והתפירה תהיה מבחוץ ולא מבפנים (רבינו ירוחם נתיב י' חלק ד' ובית יוסף בשם אורחות חיים):

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"א אדר
יום ה' משבעה ימים קודם פורים

המשך סימן תרצא – דיני כתיבת המגילה ותפירתה

ז. צריך להניח שיור בראש היריעה ובסופה כשתופרם יחד ובמשהו סגי:

ח. אין קורין בצבור במגילה הכתובה בין הכתובים ואם קרא לא יצא אלא אם כן היתה יתירה על שאר היריעות או חסרה כדי שיהא לה היכר אבל היחיד קורא בה ואפילו אינה חסרה או יתירה ויוצא בה ידי חובתו ודוקא כשהיא כתובה בגליון כספר תורה:

ט. מגילה שהיא נקודה וכן אם כתב בה בדף הראשון ברכות ופיוטים אינה נפסלת בכך:

י. אם אין מגילה כשרה קורים אותה בחומש בלא ברכה:

יא. אם קרא במגילה גזולה יצא. הגה: ואם מברכין עליה עיין לעיל סימן תרמ"ט לענין לולב הפסול והוא הדין כאן:

סימן תרצב – דיני ברכות המגילה, ובו ד' סעיפים

א. הקורא את המגילה מברך לפניה שלשה ברכות על מקרא מגילה ושעשה נסים ושהחיינו וביום אינו חוזר ומברך שהחיינו. הגה: ויש אומרים דאף ביום מברך שהחיינו (טור בשם רבינו תם והרא"ש והמגיד), וכן נוהגין בכל מדינות אלו ואחד יכול לברך והשני קורא (הגהות אשירי פרק ב'). **ולאחריה** נוהגים לברך הרב את ריבנו וכו' אם לא בירך לא לפניה ולא לאחריה יצא. הגה: ונהגו לומר בלילה אשר הניא אבל לא ביום (כל בו ובית יוסף בשם אורחות חיים). ואין לברך אחריה אלא בצבור:

ב. אין לשוח בעוד שקורין אותה:

ג. אף על פי שיצא כבר מברך להוציא את אחר ידי חובתו:

ד. מי שהוא אנוס קצת ואינו יכול לילך לבית הכנסת וצריך להמתין עד אחר שקראו הקהל וקשה עליו לישב בתענית כל כך יכול לשמוע קריאתה מבעוד יום מפלג המנחה ולמעלה. הגה: אבל אסור לאכול קודם שישמע קריאת המגילה אפילו התענית קשה עליו (תרומת הדשן סימן ק"ט):

סימן תרצג – סדר תפלת פורים, ובו ד' סעיפים

א. אחר קריאת המגילה בערבית אומר ואתה קדוש ואם חל במוצאי שבת אומר ויהי נועם קודם ואתה קדוש. הגה: ואומר ויתן לך. וקורים המגילה ואחר כך מבדילין (מנהגים):

ב. אומר על הנסים בלילה וביום. הגה: ואם לא אמרו אין מחזירין אותו (טור). ואין אומרים על הנסים רק ביום י"ד אבל לא בט"ו (בית יוסף בשם אורחות חיים ומנהגים). ובליל י"ד אף על פי שלא קראו המגילה עדיין אומר על הנסים בתפלת ערבית (הגהות מיימוני פרק ב'):

ג. אין קורין בו הלל ואין נופלין על פניהם. הגה: ואין אומרים למנצח ואל ארך אפים (מנהגים ובית יוסף בשם תוספות):

ד. מוציאין ספר תורה וקורין בפרשת ויבא עמלק ואף על פי שאין בה אלא ט' פסוקים כופלין פסוק אחרון כדי להשלים לעשרה פסוקים. הגה: ואין המנהג לכפול פסוק האחרון של הפרשה. וקורין המגילה ואחר כך סדר קדושה. הגה: כשיש מילה בפורים מלין התינוק קודם קריאת המגילה (מהרי"ל ומנהגים):

סימן תרצד – דין מעות פורים לעניים, ובו ד' סעיפים

א. חייב כל אדם ליתן לפחות שתי מתנות לשני עניים. הגה: יש אומרים שיש ליתן קודם פורים מחצית מן המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן זכר למחצית השקל שהיו נותנין באדר ומאחר ששלשה פעמים כתיב תרומה בפרשה יש ליתן שלש (מרדכי ריש פרק קמא דיומא). ויש ליתנו בליל פורים קודם שמתפללים מנחה (מהרי"ל) וכן נוהגין בכל מדינות אלו ויש ליתן ג' חצאי גדולים במדינות אלו כי אין מטבע ששם מחצית עליה מלבד זו. ובמדינות אוסטרייך יתנו ג' חצי ווינ"ר שנקראו גם כן מחצית וכן לכל מדינה ומדינה ואין חייב ליתנו רק מי שהוא מבן עשרים ולמעלה ויש אומרים שנותנים מחצית השקל לצדקה מלבד ג' מחצית אלו ואין נוהגין כן:

מכון "הלכות פורים לשבעה ימים" — ללימוד כל או"ח "הלכות פורים" במעגל שבעה ימים קודם פורים
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
פורים אתקריאת על שם יום הכפורים (תיקו"ז נז:) - כל המועדים יהיו בטלין, וימי הפורים לא יהיו נבטלין לעולם (מדרש משלי פ"ט)

עמ"י

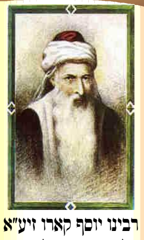

עש"ו

שואלין ודורשין בהלכות הרגל
קודם הרגל שלשים יום

גליון ו'

הלכות פורים לשבעה ימים

לימוד שולחן ערוך הלכות פורים
לשבעה ימים – עמוד אחד ליום

יב אדר
[יום ו']
משבעה ימים
קודם פורים

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"ב אדר
יום ו' משבעה ימים קודם פורים

המשך סימן תרצד – דין מעות פורים לעניים

ב. **אין משנים מעות פורים לצדקה אחרת.** הגה: ודוקא הגבאים (מרדכי פרק קמא דבבא בתרא) אבל העני יכול לעשות בו מה שירצה:

ג. **אין מדקדקים במעות פורים אלא כל מי שפושט ידו ליטול נותנים לו ובמקום שנהגו ליתן אף לעכו"ם נותנים:**

ד. **במקום שאין עניים יכול לעכב מעות פורים שלו לעצמו ונותנם במקום שירצה.**

סימן תרצה – דיני סעודת פורים, ובו ד' סעיפים

הגה: מצוה להרבות בסעודת פורים (טור). ובסעודה אחת יוצאים (מרדכי סוף פרק קמא).

א. **סעודת פורים שעשאה בלילה לא יצא ידי חובתו.** הגה: ומכל מקום גם בלילה ישמח וירבה קצת בסעודה. (תשובת מהרי"ב):

ב. **חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי.** הגה: ויש אומרים דאין צריך להשתכר כל כך אלא שישתה יותר מלימודו (כל בו) ויישן ומתוך שיישן אינו יודע בין ארור המן לברוך מרדכי (מהרי"ל). ואחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים ואין להתענות בפורים מלבד תענית חלום ועיין לעיל סימן תקס"ח וסימן תק"ע. יש שנהגו ללבוש בגדי שבת ויום טוב בפורים וכן נכון (מהרי"ל). ונוהגים לעשות סעודת פורים לאחר מנחה וערבית יתפללו בלילה ומתפללים מנחה תחלה בעוד היום גדול ורוב הסעודה צריכה להיות ביום (מנהגים). ולא כמו שנוהגין להתחיל סמוך לערב ועיקר הסעודה היא ליל ט"ו וכשחל פורים ביום ששי יעשו הסעודה בשחרית משום כבוד שבת (מנהגים). ומי שרוצה לעשותה תמיד בשחרית הרשות בידו (תרומת הדשן). יש אומרים שיש לאכול מאכל זרעונים בפורים זכר לזרעונים שאכל דניאל וחביריו בבבל (כל בו). טוב לעסוק מעט בתורה קודם שיתחיל הסעודה וסמך לדבר ליהודים היתה אורה ושמחה ודרשינן אורה זו תורה (מהרי"ב). וחייב במשתה ושמחה קצת בשני ימים י"ד וט"ו (מנהגים) וכן נהגו ויש אומרים דאם הזיק אחד את חבירו מכח שמחת פורים פטור מלשלם (תרומת הדשן סימן ק"י). ועיין בחושן המשפט בדיני נזיקין (סוף סימן שע"ח):

ג. **אומר על הנסים בברכת המזון בברכת הארץ ואם התחיל סעודתו ביום ומשכה עד הלילה אומר על הנסים דבתר תחלת סעודה אזלינן ויש מי שאומר שאין לאומרו** (ונוהגין כסברא ראשונה):

ד. **חייב לשלוח לחבירו שתי מנות בשר או של מיני אוכלים שנאמר ומשלוח מנות איש לרעהו שתי מנות לאיש אחד וכל המרבה לשלוח לריעים משובח ואם אין לו מחליף עם חבירו זה שולח לזה סעודתו וזה שולח לזה סעודתו כדי לקיים ומשלוח מנות איש לרעהו.** הגה: ויש לשלוח מנות ביום ולא בלילה (מדברי הרא"ש פרק קמא דמגילה). ואם שולח מנות לרעהו והוא אינו רוצה לקבלם או מוחל לו יצא ואשה חייבת במתנות לאביונים ומשלוח מנות כאיש. ואשה תשלח לאשה ואיש לאיש. אבל לא בהפך שלא יבא איש לשלוח לאלמנה ויבואו לידי ספק קידושין אבל במתנות לאביונים אין לחוש:

סימן תרצו – דיני הספד ותענית ועשיית מלאכה בפורים, ובו ח' סעיפים

א. **פורים מותר בעשיית מלאכה ובמקום שנהגו שלא לעשות אין עושין.** (והאידנא נהגו בכל מקום שלא לעשות (כל בו). **והעושה אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה לעולם אלא אם הוא בנין של שמחה כגון בית חתנות לבנו או אבורנקי של מלכים ושרים.** הגה: ומותר לעשות כל מלאכת מצוה כגון לכתוב פסקי הלכות וכן מותר לעשות אפילו מלאכות גמורות לצורך פורים (תרומת הדשן סימן קי"ב):

מכון "הלכות פורים לשבעה ימים" – ללימוד כל או"ח "הלכות פורים" במעגל שבעה ימים קודם פורים
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
פורים אתקריאת על שם יום הכפורים (תיקו"ז נז:) - כל המועדים יהיו בטלין, וימי הפורים לא יהיו נבטלין לעולם (מדרש משלי פ"ט)

שואלין ודורשין בהלכות הרגל
קודם הרגל שלשים יום

גליון ז'

הלכות פורים לשבעה ימים

לימוד שולחן ערוך הלכות פורים
לשבעה ימים – עמוד אחד ליום

י"ג אדר
[יום ז']
משבעה ימים
קודם פורים

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"ג אדר
יום ז' משבעה ימים קודם פורים

המשך סימן תרצו – דיני הספד ותענית ועשיית מלאכה בפורים

ב. אפילו במקום שנהגו לא נהגו אלא ביום מקרא מגילה בלבד אבל לאסור את של זה בזה אינו מנהג:

ג. יום י"ד ויום ט"ו אסורים בהספד ותענית לכל אדם בכל מקום בין לבני כרכים שהם עושין ט"ו בלבד בין לבני עיירות שהם עושים י"ד בלבד והנשים מענות בהם שכלן עונות כאחת ומטפחות שמכות כף אל כף אבל לא מקוננות שתהא אחת מדברת וכולן עונות אחריה נקבר המת לא מענות ולא מקוננות:

ד. כל דברי אבילות נוהגים בחנוכה ופורים. הגה: ומכל מקום ילך לבית הכנסת לשמוע המגילה (תוספות פרק קמא דמועד קטן). ואם יוכל לאסוף מנין לביתו לקרות המגילה עדיף טפי (מהרי"ל). ויש אומרים שאין אבילות נוהג בפורים לא בי"ד ולא בט"ו (הרא"ש ומנהגים) וכן נוהגין ואפילו אבילות יום ראשון נדחה מפני פורים (דברי עצמו) אבל דברים שבצנעה נוהג ואף על פי שאין נוהג אבילות בפורים עולה לו למנין שבעה ימי אבילות כמו שבת וכן פסק הרב בעצמו בטור יורה דעה סימן ת"א:

ה. אם חל פורים במוצאי שבת והאבל יושב בבית הכנסת בשבת במנחה לא יצא משם עד שיתפלל תפלת ערבית וישמע קריאת מגילה ולמחרת לא יצא מפתח ביתו:

ו. יש מי שאומר שהאבל חייב לשלוח מנות. הגה: אבל אין שולחין לאבל כל י"ב חודש (מהרי"ל) וכמו שיתבאר ביורה דעה סימן שפ"ה עיין שם ואם אין בעיר אלא האבל עם אחר חייב לשלוח לאבל כדי לקיים לשלוח מנות אלא אם כן מחל האבל על מנתו (מהריב"ש):

ז. יש מי שאומר שאונן מותר בבשר ויין דלא אתי עשה דיחיד דאבילות ודחי עשה דרבים דאורייתא דלשמוח בפורים דברי קבלה נינהו שהם כדברי תורה. הגה: וכל שכן שחייב במקרא מגילה ותפלה וקריאת שמע ונראה לי דדוקא בלילה אף על פי שמתו מוטל לפניו אבל ביום שרוצה לקברו קבורת מתו קודם כמו שנתבאר לעיל סימן תרפ"ז סעיף ב' ולכן קורא ומתפלל אחר כך דלא עדיף מיום טוב ושבת כמו שנתבאר לעיל סימן ע"א, כן נראה לי:

ח. מותר לישא אשה בפורים. הגה: בין בי"ד בין בט"ו וכל שכן שמותר לעשות פדיון הבן (תוספות פרק קמא דמועד קטן). ומה שנהגו ללבוש פרצופים בפורים וגבר לובש שמלת אשה ואשה כלי גבר אין איסור בדבר מאחר שאין מכוונים אלא לשמחה בעלמא וכן בלבישת כלאים דרבנן ויש אומרים דאסור אבל המנהג כסברא הראשונה וכן בני אדם החוטפים זה מזה דרך שמחה אין בזה משום לא תגזול ונהגו כך ובלבד שלא יעשו דבר שלא כהוגן על פי טובי העיר (תשובת מהר"י מינץ סימן י"ז):

סימן תרצז – אין אומרים תחינה בי"ד וט"ו שבאדר ראשון, ודין תענית והספד בהן, ובו סעיף אחד

א. יום י"ד וט"ו שבאדר ראשון אין נופלים על פניהם ואין אומרים מזמור יענך ה' ביום צרה ואסורים בהספד ותענית אבל שאר דברים אין נוהגים בהם ויש אומרים דאף בהספד ותענית מותרים. הגה: והמנהג כסברא ראשונה יש אומרים שחייב להרבות במשתה ושמחה בי"ד שבאדר ראשון (טור בשם הרי"ף) ואין נוהגין כן מכל מקום ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים (הגהות מיימוני בשם סמ"ק) וטוב לב משתה תמיד:

ביום הפורים שהוא שלשים יום קודם הפסח
מתחילין ללמוד בעזהשי"ת הלכות פסח המחולק לשלשים יום

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום הלכך שלשים יום קודם הפסח חל עליו חובת ביעור. (טור או"ח סימן תכט). **ומתחילין מיום הפורים עצמו.** (חק יעקב, פרי חדש, שו"ע התניא – עפ"י הגמ' סנהדרין יב:, רש"י ר"ה ז. וסנהדרין פז., תוס' בכורות נז:, ועוד)

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שֻׁלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פּוּרִים מְחוּלָּק לְשִׁבְעָה יָמִים קֹדֶם הַפּוּרִים, עַמּוּד אֶחָד לַיּוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פּוּרִים קֹדֶם הַפּוּרִים, וְיִזְכֶּה לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא". נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים! [י"ג אדר], יום ז' משבעה ימים קודם פורים

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

לִמְדוּ וְהָפִיצוּ גִּלְיוֹנֵי:
סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ אוֹרַח חַיִּים
בָּדוּק וּמְנֻסֶּה לְכָל מִינֵי סְגוּלוֹת רְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת

ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים

עזרי מעם ה' — עושה שמים וארץ

סֵפֶר
שׁוּלְחָן עָרוּךְ אוֹרַח חַיִּים
מְחַבֵּר עִם רְמָ"א

יוֹצֵא לָאוֹר בעזהשי"ת עַל יְדֵי:

מִפְעַל עוֹלָמִי לְלִמּוּד:

"שׁוּלְחָן עָרוּךְ אוֹרַח חַיִּים מְחַבֵּר עִם רְמָ"א"

שֶׁעַל יְדֵי: מִפְעַל אוֹרַח חַיִּים הָעוֹלָמִי, תַּלְמִידִים וַחֲסִידִים שֶׁל הַמְחַבְּרִים הַקְּדוֹשִׁים רַבֵּנוּ יוֹסֵף קַארוֹ [וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ] זיע"א, וְרַבֵּנוּ מֹשֶׁה אִיסֶרְלִישׁ [וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֹצְאִים בְּיָד רָמָה] זיע"א לְפַרְסֵם בְּחִנָּם תּוֹרַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לִהְיוֹת בֶּן עוֹלָם הַבָּא.

מַטְרַת הַמִּפְעָל:

לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

כָּל הַזְּכֻיּוֹת שֶׁל הַ"שׁוּלְחָן עָרוּךְ אוֹרַח חַיִּים מְחַבֵּר עִם רְמָ"א", שְׁמוּרוֹת לְהַמְחַבְּרִים הַקְּדוֹשִׁים רַבֵּנוּ יוֹסֵף קַארוֹ זיע"א, וְרַבֵּנוּ מֹשֶׁה אִיסֶרְלִישׁ זיע"א, וּמִצְוָה גְּדוֹלָה לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהַדְפִּיסָם וּלְהָפִיצָם בְּחִנָּם וּלְחַלְּקָם לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא", וְלִהְיוֹת בִּמְחִיצָּתָם. וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים.

תְּפִלָּה קוֹדֶם לִמּוּד הַשּׁוּלְחָן עָרוּךְ:

הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הַבְטָחַת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לַטּוֹב!

תָּנָא דְבֵי אֵלִיָּהוּ: כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא!

אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו

תערוך לפני שולחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה

כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

בזכות לימוד ההלכה שהוא מסטרא ד"נער", עתיד לקיים בה "וינערו רשעים ממנה" דאינון איסור טמא ופסול סמא"ל ומשרייתיה

והאי הלכה מסטרא דנער טוב דאתפרש מאילנא דטוב ורע דאיהו איסור והיתר טומאה וטהרה כשר ופסול. ועל שם נער אתקריאת איהי נערה דעתיד לקיים בה וינערו רשעים ממנה (איוב לח, יג) דאינון איסור טמא ופסול סמאל ומשרייתיה. (זוהר רע"מ ח"ג רעז.)

מורי ורבותי! כבר היה מספיק
עד מתי? בואו נתעורר?

- ❖ מאנשים שהתפוצצו ממכוניות תופת רח"ל.
- ❖ מאנשים שהתפוצצו בעקבות מתאבדים רח"ל.
- ❖ מאנשים שקיבלו חולי הידוע רח"ל.
- ❖ מאנשים שנעלמו עקבותיהם תחת הריסות בנין רח"ל.
- ❖ מאנשים שהשאירו יתומים ואלמנות רח"ל.
- ❖ מאנשים שנפטרו לעולמם רח"ל.
- ❖ מאנשים שאינם בריאים פיזית רח"ל.
- ❖ מאנשים שאינם בריאים נפשית רח"ל.
- ❖ מאנשים שאבדו פרנסתם רח"ל.
- ❖ מאנשים שהסתבכו במשפטים קשים רח"ל.
- ❖ מאנשים שמתייגעים ואין להם ילדים רח"ל.
- ❖ מאנשים שילדיהם אינם גדלים כפי רצון ההורים רח"ל.
- ❖ מאנשים שמתייגעים בשידוכים רח"ל.
- ❖ מאנשים שמסתובבים עם חובות לאלפים ורבבות רח"ל.
- ❖ מאנשים שבתיהם נשברו רח"ל.

העט לא יוכל לתאר את הכאב ואת הזעקה האילמת מלב כואב של כל אלו הנזכרו לעיל

אבל רבותי! בואו נחשוב, במה יכולים האנשים הסובלים לעזור לעצמם, ומה יכולים אחרים לעשות בעדם לפדותם ממצבם הקשה.

– יש לנו עצה קלה בשבילכם –

למדו כל יום ויום ספר "שו"ע אורח חיים"
אנשים מעידים שהם רואים בחוש
ישועות בכל הענינים
ספר "אורח חיים" מחולק בחנם

אוי לי אמי כי ילדתני, בראותי שפלת הדור בכל חלקי אירופה. ממש אין ישיבת לומדי תורה לשמה ישיבת לומדים מומחים שוקדים על התורה בעומק הלכה של אמת, אלא בעו"ה בפלפול של הבל מבלי הודה על האמת, אין דורש להבין דרכי התורה על בוריה, ואליכם אישים אקרא, זכו לחולקכון שעוסקים בתורה בתמידות מחיל אל חיל ילכו, אבל כל למודכם גמרא משניות מדרש של"ה, ואין אחד נותן ללב ללמוד אורח חיים על בוריו לדעת הלכות תפילין, ציצית, תפלה, ברכות, נטילת ידים, וברכת המזון, הלכות שבת והלכות יום טוב על בורים, אשרי איש שימלט ולא ישגה בהן, כי בהן הלכות רבות והידיעה להמונים מעוטה, ובפרט דיני מוקצה, מלאכת שבת ויום טוב וחול המועד, ברכות הנהנין וכדומה. (יערות דבש – ח"א, דרוש ב')

כי יש לשכינה ד' אמות של הלכה הליכות עולם לו, שהקב"ה יחסה עליו כנפיו להציל אותו מכל גזירות רעות, ותפלתו תהיה קרובה להתקבל, ונכסיהון מתברכין בכל הברכות אמן. (קב הישר, פרק מ"ט)

כל זמן שיושב באהל תורה בד' אמות של הלכה וקובע מקום לתורתו, אויביו נופלים תחתיו. (אגרא דכלה פרשת כי תצא)

על ידי זה שתעזור לפרסם את ספר שו"ע אורח חיים הזה בכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע, יזכו לשמחה וששון ליהודים בביאת משיח בן דוד בב"א.

כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

כתר תורה

כתר תורה

מפעל עולמי

לימוד שו"ע אורח חיים
מחבר עם רמ"א

כתר תורה

לימוד כל סדר שו"ע או"ח הלכות פורים
המחבר עם רמ"א - עמוד אחד ליום
לסיימו במעגל שלשים יום קודם הפורים
ויזכה להיות "בן עולם הבא"

שולחן ערוך

מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד

יראת שמים
מדות טובות
בנים צדיקים
קנין תורה
סייעתא דשמיא
שם טוב
ברכה
הצלחה

בריאות
פרנסה
נחת
אריכות ימים
עושר
כבוד
שפע
שידוכים

הוצאת:

״מפעל העולמי ללימוד שולחן ערוך
אורח חיים מחבר עם רמ״א״ שע״י
״חברה מזכי הרבים העולמי״
מיסודו של הגה״צ רבי שלום יהודה גראס
כ״ק מרן אדמו״ר מהאלמין שליט״א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
C\O MIFAL ORACH CHAYIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים
לפרסם את הלימוד שו״ע אורח חיים – מחבר עם רמ״א
בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל – לזכות את הרבים להיות ״בן עולם הבא״
ע״י לימוד ״הלכה״ בכל יום – שהוא תורה לשמה
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

* * *

לקבלת הספרים בחינם:
להתקשר להרב אברהם ווייס
בבית המדרש ״עטרת ישעיה״ האלמין
רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
011-972-548-436-784

סדר הלימוד ליום י"ד שבט
יום א' משלשים יום קודם פורים

הלכות מגילה ופורים

סימן תרפה – סדר ד' פרשיות, ובו ז' סעיפים

א. ראש חודש אדר הסמוך לניסן שחל להיות בשבת קורין פרשת שקלים שהיא כי תשא עד ועשית כיור נחשת ומפטיר ויכרות יהוידע ומוציאין שלשה ספרים באחד קורא פרשת השבוע ובשני של ראש חודש ובשלישי קורא מפטיר בפרשת שקלים:

ב. בשבת שניה מוציאין שני ספרים באחד קורא פרשת השבוע ובשני קורא זכור את אשר עשה לך עמלק ומפטיר פקדתי את אשר עשה עמלק:

סדר הלימוד ליום ט"ו שבט
יום ב' משלשים יום קודם פורים

<u>המשך סימן תרפה – סדר ד פרשיות</u>

ג. בשבת שלישית שהוא ט"ו באדר מפסיקין ובשבת רביעית שהיא כ"ב לאדר מוציאין שני ספרים באחד קורא בפרשת השבוע ובשני קורא פרשת פרה ומפטיר וזרקתי עליכם מים טהורים (ועיין לעיל סימן קל"ז סעיף ה'):

ד. בשבת חמישי שהוא כ"ט באדר מוציאין ב' ספרים באחד קורא פרשת השבוע ובשני קורא החדש הזה לכם ומפטיר בראשון באחד לחדש:

ה. חל ראש חדש אדר הסמוך לניסן בתוך ימי השבוע ואפילו בערב שבת מקדימין לקרות פרשת שקלים בשבת שלפניו ומפסיקין בשניה כדי שתהא פרשת זכור בשבת הסמוכה לפורים מלפניה ואם חל פורים בערב שבת מקדימים לקרות פרשת זכור בשבת שלפניו:

סדר הלימוד ליום ט"ז שבט
יום ג' משלשים יום קודם פורים

<u>המשך סימן תרפה – סדר ד פרשיות</u>

ו. הימים שראוי לקבוע בהם ראש חדש אדר זבד"ו וסימן לשבתות ההפסקה זט"ו ב"ו ד"ד ובי"ו כלומר כשחל ראש חודש בשבת מפסיקין בחמשה עשר בו וסימן זט"ו וכשחל ביום ב' מפסיקין בו' בו וסימן ב"ו וכשחל ביום ד' מפסיקין בד' בו וסימן ד"ד וכשחל ביום ו' מפסיקין בשתי שבתות ב' בו וי"ו בו וסימן ובי"ו:

ז. יש אומרים שפרשת זכור ופרשת פרה אדומה חייבים לקרותם מדאורייתא לפיכך בני הישובים שאין להם מנין צריכים לבוא למקום שיש מנין בשבתות הללו כדי לשמוע פרשיות אלו שהם מדאורייתא. הגה: ואם אי אפשר להם לבוא מכל מקום יזהרו לקרותם בנגינתם ובטעמם (מצא כתוב):

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"ז שבט
יום ד' משלשים יום קודם פורים

סימן תרפו – דין תענית אסתר, ובו ג' סעיפים

א. בחנוכה ופורים מותר להתענות לפניהם ולאחריהם:

ב. מתענים בי"ג באדר ואם חל פורים באחד בשבת מקדימין להתענות ביום חמישי. הגה: ותענית זה אינו חובה לכן יש להקל בו לעת הצורך כגון מעוברות או מניקות או חולה שאין בו סכנה ואפילו רק כואבי עינים שאם מצטערים הרבה לא יתענו ויפרעו אחר כך אבל שאר בריאים לא יפרשו מן הצבור (חדושי אגודה בשם מחזור ויטרי). ואם חל פורים ביום א' שמתענין ביום ה' שלפניו וחל בו ברית מילה מותר לאכול על המילה ולמחר ביום ו' יתענו האוכלים (הגהות מנהגים):

ג. יש מתענים ג' ימים זכר לתענית אסתר:

סדר הלימוד ליום י"ח שבט
יום ה' משלשים יום קודם פורים

סימן תרפז – חיוב קריאת המגילה, ובו ב' סעיפים

א. חייב אדם לקרות המגילה בלילה ולחזור ולשנותה ביום ושל לילה זמנה כל הלילה ושל יום זמנה כל היום מהנץ החמה עד סוף היום ואם קראה משעלה עמוד השחר יצא:

ב. מבטלים תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה קל וחומר לשאר מצות של תורה שכולם נדחים מפני מקרא מגילה שאין לך דבר שנדחה מקרא מגילה מפניו חוץ ממת מצוה שאין לו קוברים (כדי צרכו), שהפוגע בו קוברו תחלה ואחר כך קורא. הגה: וכל זה לא מיירי אלא בדאיכא שהות לעשות שתיהן אבל אם אי אפשר לעשות שתיהן אין שום מצוה דאורייתא נדחה מפני מקרא מגילה (ר"ן ובית יוסף בשם תוספות ומהר"א מזרחי) והא דמת מצוה קודם היינו דוקא בדאפשר לו לקראה אחר כך (מהר"א מזרחי):

סדר הלימוד ליום י"ט שבט
יום ו' משלשים יום קודם פורים

סימן תרפח – דין כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון, ובו ח' סעיפים

א. כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון אפילו אינן מוקפין עכשיו קורין בט"ו אפילו אם הם בחוצה לארץ ואפילו אין בהם עשרה בטלנים (פירוש בטלים ממלאכתן ועוסקין בצרכי צבור). והוא שהוקף ואחר כך ישב או שישב תחלה על דעת להקיפו אחר כך לאפוקי כשנודע שישב תחלה על דעת שלא להקיפו. (אבל בסתמא הוקפה ולבסוף ישבה, ר"ן):

ב. וכן הכפרים הנראים עמהם אפילו אינם סמוכים כגון שהם בהר או שסמוכים להם אפילו אינם נראים עמהם כגון שהם בעמק ובלבד שלא יהיו רחוקים יותר ממיל ובשושן אף על פי שאינה מוקפת חומה מימות יהושע קורין בט"ו הואיל ונעשה בו הנס:

סדר הלימוד ליום כ' שבט
יום ז' משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרפח – דין כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון

ג. כפרים ועיירות גדולות וכרכים שאינם מוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורין בי"ד:

ד. כרך שהוא ספק אם הוקף בימי יהושע אם לאו קורין בי"ד ובט"ו ובליליהון ולא יברך כי אם בי"ד שהוא זמן קריאה לרוב העולם:

ה. בן עיר שהלך לכרך או בן כרך שהלך לעיר אם היה דעתו לחזור למקומו בזמן קריאה ונתעכב ולא חזר קורא כמקומו ואם לא היה בדעתו לחזור אלא לאחר זמן הקריאה קורא עם אנשי המקום שהוא שם. הגה: ואם הוא במדבר או בספינה קורא ביום י"ד כמו רוב העולם (כל בו):

סדר הלימוד ליום כ"א שבט
יום ח' משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרפח – דין כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון

ו. יום חמשה עשר שחל להיות בשבת אין קורין המגילה בשבת אלא מקדימין לקרותה בערב שבת וגובים מעות מתנות עניים ומחלקים אותם בו ביום וביום שבת מוציאים שני ספרים ובשני קורין ויבא עמלק ואומרים על הניסים ואין עושין סעודת פורים עד יום אחד בשבת:

ז. המפרש בים והיוצא בשיירא ואינו מוצא מגילה להוליך עמו יקראנה בי"ג או בי"ב או בי"א בלא ברכה ואם אי אפשר להמתין עד ימים הללו יש אומרים שקורא אפילו מתחלת החדש. הגה: והכי נהוג ומיהו אם נזדמן לו אחר כך מגילה חוזר וקורא אותה ביום י"ד אפילו קראה תחלה ביום י"ג מכל מקום קרא אותה שלא בזמנה (כל בו ובית יוסף):

ח. בן עיר שהיה בספינה או בדרך ולא היה בידו מגילה ואחר כך נזדמנה לו בט"ו קורא אותה בט"ו:

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ב שבט
יום ט' משלשים יום קודם פורים

סימן תרפט – שהכל חייבים בקריאת מגילה, ובו ז' סעיפים

א. הכל חייבים בקריאתה אנשים ונשים וגרים ועבדים משוחררים ומחנכים את הקטנים לקרותה:

ב. אחד הקורא ואחד השומע מן הקורא יצא ידי חובתו והוא שישמע ממי שהוא חייב בקריאתה לפיכך אם היה הקורא חרש או קטן או שוטה השומע ממנו לא יצא ויש אומרים שהנשים אינם מוציאות את האנשים. הגה: ויש אומרים אם האשה קוראה לעצמה מברכת לשמוע מגילה שאינה חייבת בקריאה (מרדכי פרק קמא דמגילה):

ג. אנדרוגינוס מוציא מינו ולא שאינו מינו טומטום ומי שחציו עבד אפילו מינו אינו מוציא. הגה: יש אומרים דאפילו את עצמו אינו מוציא וצריך לשמוע מאחרים (בית יוסף):

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ג שבט
יום י' משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרפט – שהכל חייבים בקריאת מגילה

ד. השומע מגילה ממי שהוא מודר הנאה ממנו יצא:

ה. מקום שאין מנין אם אחד יודע והאחרים אינם יודעים אחד פוטר את כולם ואם כולם יודעים כל אחד קורא לעצמו:

ו. מנהג טוב להביא קטנים וקטנות לשמוע מקרא מגילה:

סימן תרצ – דיני קריאת המגילה, ובו י"ח סעיפים

א. קורא אדם את המגילה בין עומד בין יושב אבל לא יקרא בצבור יושב לכתחלה מפני כבוד הצבור. הגה: ואסור לחזן לקרוא את המגילה עד שאומרים לו קרא (מרדכי פרק הקורא):

ב. אפילו שנים ואפילו עשרה יכולים לקרותה ביחד ויוצאים הם והשומעים מהם:

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ד שבט
יום י"א משלשים יום קודם פורים

<u>המשך סימן תרצ – דיני קריאת המגילה</u>

ג. צריך לקרותה כולה ומתוך הכתב ואם קראה על פה לא יצא וצריך שתהא כתובה כולה לפניו לכתחלה אבל בדיעבד אם השמיט הסופר באמצעה תיבות אפילו עד חציה וקראם הקורא על פה יצא. הגה: אבל אם השמיט תחלתה או סופה אפילו מיעוטה לא יצא (ר"ן). ואפילו באמצעה דוקא דלא השמיט ענין שלם (בית יוסף בשם אורחות חיים). אבל ביותר מחציה אפילו הן כתובות אלא שהן מטושטשות ואין רישומן ניכר פסולה:

ד. מי שתופס בידו מגילה שאינה כשרה לא יקרא עם שליח ציבור אלא שומע ושותק. הגה: וכן לא יסייע שום אדם על פה לחזן ולכן אותן הפסוקים שקורין הקהל צריך החזן לחזור ולקרותם מתוך מגילה כשרה (בית יוסף בשם שבולי לקט):

ה. קראה סירוגין דהיינו שפסק בה ושהה ואחר כך חזר למקום שפסק אפילו שהה כדי לגמור את כולה יצא. הגה: ואפילו סח בנתיים מיהו גוערין במי שסח בנתיים כדלקמן סימן תרצ"ב סעיף ב' (הרשב"א סימן רמ"ד):

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ה שבט
יום י"ב משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרצ – דיני קריאת המגילה

ו. הקורא את המגילה למפרע לא יצא קרא פסוק אחד ודילג השני וקרא שלישי ואחר כך חזר וקרא השני לא יצא מפני שקרא למפרע פסוק אחד אלא כיצד יעשה מתחיל מפסוק שני ששכח וקורא על הסדר:

ז. הקורא את המגילה על פה לא יצא ידי חובתו:

ח. הלועז ששמע את המגילה הכתובה בלשון הקודש ובכתבי הקודש אף על פי שאינו יודע מה הם אומרים יצא ידי חובתו:

ט. היתה כתובה תרגום או בלשון אחרת מלשונות העכו"ם לא יצא ידי חובתו בקריאתה אלא המכיר בקריאתהאלא המכיר אותו הלשון בלבד אבל אם היתה כתובה בכתב עברי וקראה ארמית לארמי לא יצא שנמצא זה קורא על פה וכיון שלא יצא הקורא ידי חובתו לא יצא השומע ממנו. הגה: אבל אין לחוש באיזה כתב כתובה (בית יוסף):

סדר הלימוד ליום כ"ו שבט
יום י"ג משלשים יום קודם פורים

<u>*המשך סימן תרצ – דיני קריאת המגילה*</u>

י. מי שיודע לעז ויודע אשורית אינו יוצא בלעז ויש אומרים שיוצא. הגה: ואם כתובה בשני לשונות מי שמבינים יצאו (בית יוסף):

יא. יש למחות ביד הקוראים לנשים המגילה בלשון לעז אף על פי שכתובה בלשון לעז:

יב. קראה מתנמנם הואיל ולא נרדם בשינה יצא אבל אם שמעה מתנמנם לא יצא:

יג. היה כותבה שקורא פסוק במגילה שהוא מעתיק ממנה וכותבה אם כיון לבו לצאת ידי חובתו יצא והוא שתהא כתובה כולה לפניו במגילה שהוא מעתיק ממנה וכן אם היה מגיהה וכן אם היה דורשה שקורא פסוק במגילה שלימה ודורשו אם כיון לבו לצאת ידי חובתו יצא ולא יפסיק בה בענינים אחרים כשדורשה שאסור להפסיק בה בענינים אחרים:

סדר הלימוד ליום כ"ז שבט
יום י"ד משלשים יום קודם פורים

<u>המשך סימן תרצ – דיני קריאת המגילה</u>

יד. הקורא את המגילה צריך שיכוין להוציא השומע וצריך (שיכוין) השומע לצאת ואם הקורא שליח ציבור מסתמא דעתו על כל השומעים אפילו הם אחורי בית הכנסת אין מדקדקין בטעיותיה ויש אומרים דדוקא בטעות שהלשון והענין אחד כההוא עובדא דתרי תלמידי דהוו יתבי קמיה דרב חד קרי יהודים וחד קרי יהודיים ולא אהדר חד מינייהו אבל טעות אחר לא:

טו. צריך לומר עשרת בני המן ועשרת הכל בנשימה אחת להודיע שכולם נהרגו ונתלו כאחד. הגה: ודוקא לכתחלה אבל בדיעבד אם הפסיק ביניהם יצא (תוספות סוף פרק קמא דמגילה ואבודרהם ומהרי"ל). ולכתחלה נוהגין לומר בנשימה אחת מתחלת חמש מאות איש ואת פרשנדתא כו' עד עשרת (מהרי"ל בשם רוקח):

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ח שבט
יום ט"ו משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרצ – דיני קריאת המגילה

טז. צריך שיאמר ארור המן ברוך מרדכי ארורה זרש ברוכה אסתר ארורים כל עובדי כוכבים ברוכים כל המאמינים בה' וכו' וצריך שיאמר וגם חרבונה זכור לטוב:

יז. מנהג כל ישראל שהקורא קורא ופושטה כאיגרת להראות הנס וכשיגמור חוזר וכורכה כולה ומברך. הגה: יש שכתבו שנוהגין לומר ד' פסוקים של גאולה בקול רם דהיינו איש יהודי וגו' ומרדכי יצא וגו' ליהודים היתה אורה וגו' כי מרדכי היהודי וגו' וכן נוהגין במדינות אלו (הגהות מיימוני פרק ח' וכל בו ואבודרהם) והחזן חוזר וקורא אותן. עוד כתבו שנהגו התינוקות לצור צורת המן על עצים ואבנים או לכתוב שם המן עליהן ולהכותן זה על זה כדי שימחה שמו על דרך מחה תמחה את זכר עמלק ושם רשעים ירקב. ומזה נשתרבב המנהג שמכים המן כשקורים המגילה בבית הכנסת (אבודרהם). ואין לבטל שום מנהג או ללעוג עליו כי לא לחנם הוקבעו (בית יוסף בשם אורחות חיים):

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ט שבט
יום ט"ז משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרצ – דיני קריאת המגילה

יח. מגילה בי"ד ובט"ו צריך לחזור אחר עשרה ואם אי אפשר בעשרה קורים אותה ביחיד. הגה: ויש להסתפק אם נשים מצטרפות לעשרה (הגהות אשירי פרק קמא טור סימן תרפ"ד). ואם קראו אותה בציבור ואיזה יחיד לא שמעה יכול לקרות אפילו לכתחלה ביחיד הואיל וקורין אותה העיר בעשרה (בית יוסף בשם אורחות חיים) וכשהיחיד קורא אותה בזמנה צריך לברך עליה (בית יוסף):

סימן תרצא – דיני כתיבת המגילה ותפירתה, ובו י"א סעיפים

א. אין כותבין המגילה אלא בדיו על הגויל או על הקלף כספר תורה ואם כתבה במי עפצים וקנקנתום כשרה כתבה בשאר מיני צבעונים פסולה וצריכה שירטוט כתורה עצמה ואין העור שלה צריך לעבד לשמה ויש אומרים שצריך עיבוד לשמה:

סדר הלימוד ליום ל' שבט
יום י"ז משלשים יום קודם פורים

<u>**המשך סימן תרצא – דיני כתיבת המגילה ותפירתה**</u>

ב. היתה כתובה על הנייר או על עור שאינו מעובד או שכתבה עכו"ם או מין פסולה ודינה כספר תורה לענין היקף גויל וחטוטרות חתי"ן ותליית ההי"ן וקופי"ן וכל גופות האותיות בצורתן ובחסרות ויתרות. הגה: גם צריך לכתבה מן הכתב (ר"ן) ולהוציא כל תיבה מפיו קודם שיכתבנה כמו בספר תורה (מהרי"ק) ועושין כל פרשיותיה סתומות ואם עשאן פתוחות פסולה (הגהות מיימוני פרק ב' ופסקי מהרא"י סימן כ"ג). ובדיעבד אין לפסול מגילה משום חסרות ויתירות דלא גרע מהשמיט בה הסופר אותיות דכשרה (הגהות מיימוני פרק ב' ואור זרוע) כמו שנתבאר סימן תר"צ סעיף ג'. וצריכה עמוד בסופה וחלק בראשה כדי להקיפה בו ויש אומרים שצריכה תגין ויש אומרים שאינה צריכה. הגה: ונהגו לתייגה גם נהגו שלא לעשות לה עמוד כלל בסופה (מהרי"ל):

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

עמ"י

רבינו יוסף קארו

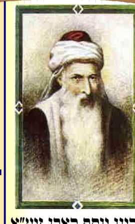

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

מכון "הלכות פורים לשלשים יום" — ללימוד כל או"ח "הלכות פורים" שלשים יום קודם פורים
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
פורים אתקריאת על שם יום הכפורים (תיקו"ז נז:) - כל המועדים יהיו בטלין, וימי הפורים לא יהיו נבטלין לעולם (מדרש משלי פ"ט)

שואלין ודורשין בהלכות הרגל
קודם הרגל שלשים יום

א אדר
[יום י"ח]
משלשים יום
קודם פורים

הלכות פורים לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פורים
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

גליון
י"ח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום א' אדר
יום י"ח משלשים יום קודם פורים

<u>המשך סימן תרצא – דיני כתיבת המגילה ותפירתה</u>

ג. עשרת בני המן צריך לכתבם כשירה ולא כשאר שירות שחלק על גבי כתב אלא מניח חלק בין כתב לכתב ואם לא עשה כן פסולה:

ד. צריך להאריך בוי"ו דויזתא (בכתיבתה ויש אומרים בקריאתה) (ר"ן בשם הרא"ש ומהרי"ל ובית יוסף בשם אורחות חיים). וצריך לכתוב איש בראש דפא ואת בסופה:

ה. אם תפרה בחוטי פשתן פסולה:

ו. אם הטיל בה ג' חוטי גידים כשרה ובלבד שיהיו משולשות ומפני שיש בו פירושים שונים צריך לצאת ידי כולם ויעשה שלשה תפירות בראשה ושלש בסופה ושלש באמצעיתה ותפירה אחת בחלק הרביעי מצד זה ותפירה אחת בחלק הרביעי שמצד האחר. הגה: ואם אין לו גידין יותר מוטב לתפור הנשאר בחוטי פשתן מלהניחה בלא תפירה (הגהות מיימוני פרק ב' וכל בו). אבל אם יש לו גידין יתפור כולם כולה בגידין והתפירה תהיה מבחוץ ולא מבפנים (רבינו ירוחם נתיב י' חלק ד' ובית יוסף בשם אורחות חיים):

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פּוּרִים מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפּוּרִים, עַמּוּד אֶחָד לַיּוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פּוּרִים קֹדֶם הַפּוּרִים, וְיִזְכֶּה לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא". נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [א' אדר], יום י"ח משלשים יום קודם פורים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ב' אדר
יום י"ט משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרצא – דיני כתיבת המגילה ותפירתה

ז. צריך להניח שיור בראש היריעה ובסופה כשתופרם יחד ובמשהו סגי:

ח. אין קורין בצבור במגילה הכתובה בין הכתובים ואם קרא לא יצא אלא אם כן היתה יתירה על שאר היריעות או חסרה כדי שיהא לה היכר אבל היחיד קורא בה ואפילו אינה חסרה או יתירה ויוצא בה ידי חובתו ודוקא כשהיא כתובה בגליון כספר תורה:

ט. מגילה שהיא נקודה וכן אם כתב בה בדף הראשון ברכות ופיוטים אינה נפסלת בכך:

י. אם אין מגילה כשרה קורים אותה בחומש בלא ברכה:

יא. אם קרא במגילה גזולה יצא. הגה: ואם מברכין עליה עיין לעיל סימן תרמ"ט לענין לולב הפסול והוא הדין כאן:

מכון "הלכות פורים לשלשים יום" — ללימוד כל או"ח "הלכות פורים" שלשים יום קודם פורים
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
פורים אתקריאת על שם יום הכפורים (תיקו"ז נז:) - כל המועדים יהיו בטלין, וימי הפורים לא יהיו נבטלין לעולם (מדרש משלי פ"ט)

עש"ן

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

שואלין ודורשין בהלכות הרגל
קודם הרגל שלשים יום

ג אדר
[יום כ']
משלשים יום
קודם פורים

הלכות פורים לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פורים
לשלשים יום — עמוד אחד ליום

גליון
כ'

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ג' אדר
יום כ' משלשים יום קודם פורים

סימן תרצב – דיני ברכות המגילה, ובו ד' סעיפים

א. הקורא את המגילה מברך לפניה שלשה ברכות על מקרא מגילה ושעשה נסים ושהחיינו וביום אינו חוזר ומברך שהחיינו. הגה: ויש אומרים דאף ביום מברך שהחיינו (טור בשם רבינו תם והרא"ש והמגיד), וכן נוהגין בכל מדינות אלו ואחד יכול לברך והשני קורא (הגהות אשירי פרק ב'). **ולאחריה נוהגים לברך הרב את ריבנו וכו' אם לא בירך לא לפניה ולא לאחריה יצא.** הגה: ונהגו לומר בלילה אשר הניא אבל לא ביום (כל בו ובית יוסף בשם אורחות חיים). ואין לברך אחריה אלא בצבור:

ב. אין לשוח בעוד שקורין אותה:

ג. אף על פי שיצא כבר מברך להוציא את אחר ידי חובתו:

כל השונה הלכות בכל יום

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פּוּרִים מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפּוּרִים, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פּוּרִים קֹדֶם הַפּוּרִים, וְיִזְכֶּה לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא". נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **[ג' אדר], יום כ' משלשים יום קודם פורים** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שהוא בן "עולם הבא"

סדר הלימוד ליום ד' אדר
יום כ"א משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרצב – דיני ברכות המגילה

ד. מי שהוא אנוס קצת ואינו יכול לילך לבית הכנסת וצריך להמתין עד אחר שקראו הקהל וקשה עליו לישב בתענית כל כך יכול לשמוע קריאתה מבעוד יום מפלג המנחה ולמעלה. הגה: אבל אסור לאכול קודם שישמע קריאת המגילה אפילו התענית קשה עליו (תרומת הדשן סימן ק"ט):

סימן תרצג – סדר תפלת פורים, ובו ד' סעיפים

א. אחר קריאת המגילה בערבית אומר ואתה קדוש ואם חל במוצאי שבת אומר ויהי נועם קודם ואתה קדוש. הגה: ואומר ויתן לך. וקורים המגילה ואחר כך מבדילין (מנהגים):

ב. אומר על הנסים בלילה וביום. הגה: ואם לא אמרו אין מחזירין אותו (טור). ואין אומרים על הנסים רק ביום י"ד אבל לא בט"ו (בית יוסף בשם אורחות חיים ומנהגים). ובליל י"ד אף על פי שלא קראו המגילה עדיין אומר על הנסים בתפלת ערבית (הגהות מיימוני פרק ב'):

עמ"י

מכון "הלכות פורים לשלשים יום" — ללימוד כל או"ח "הלכות פורים" שלשים יום קודם פורים
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
פורים אתקריאת על שם יום הכפורים (תיקו"ז נז:) - כל המועדים יהיו בטלין, וימי הפורים לא יהיו נבטלין לעולם (מדרש משלי פ"ט)

עש"ן

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

גליון כ"ב

שואלין ודורשין בהלכות הרגל
קודם הרגל שלשים יום

הלכות פורים לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פורים
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

ה אדר
[יום כ"ב]
משלשים יום
קודם פורים

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ה' אדר
יום כ"ב משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרצג – סדר תפלת פורים

ג. אין קורין בו הלל ואין נופלין על פניהם. הגה: ואין אומרים למנצח ואל ארך אפים (מנהגים ובית יוסף בשם תוספות):

ד. מוציאין ספר תורה וקורין בפרשת ויבא עמלק ואף על פי שאין בה אלא ט' פסוקים כופלין פסוק אחרון כדי להשלים לעשרה פסוקים. הגה: ואין המנהג לכפול פסוק האחרון של הפרשה. וקורין המגילה ואחר כך סדר קדושה. הגה: כשיש מילה בפורים מלין התינוק קודם קריאת המגילה (מהרי"ל ומנהגים):

סימן תרצד – דין מעות פורים לעניים, ובו ד' סעיפים

א. חייב כל אדם ליתן לפחות שתי מתנות לשני עניים. הגה: יש אומרים שיש ליתן קודם פורים מחצית מן המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן זכר למחצית השקל שהיו נותנין באדר ומאחר ששלשה פעמים כתיב תרומה בפרשה יש ליתן שלש (מרדכי ריש פרק קמא דיומא). ויש ליתנו בליל פורים קודם שמתפללים מנחה (מהרי"ל) וכן נוהגין בכל מדינות אלו ויש ליתן ג' חצאי גדולים במדינות אלו כי אין מטבע ששם מחצית עליה מלבד זו. ובמדינות אוסטרייך יתנו ג' חצי ווינ"ר שנקראו גם כן מחצית וכן לכל מדינה ומדינה ואין חייב ליתנו רק מי שהוא מבן עשרים ולמעלה ויש אומרים שנותנים מחצית השקל לצדקה מלבד ג' מחצית אלו ואין נוהגין כן:

סדר הלימוד ליום ו' אדר
יום כ"ג משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרצד – דין מעות פורים לעניים

ב. אין משנים מעות פורים לצדקה אחרת. הגה: ודוקא הגבאים (מרדכי פרק קמא דבבא בתרא) אבל העני יכול לעשות בו מה שירצה:

ג. אין מדקדקים במעות פורים אלא כל מי שפושט ידו ליטול נותנים לו ובמקום שנהגו ליתן אף לעכו"ם נותנים:

ד. במקום שאין עניים יכול לעכב מעות פורים שלו לעצמו ונותנם במקום שירצה.

סימן תרצה – דיני סעודת פורים, ובו ד' סעיפים

הגה: מצוה להרבות בסעודת פורים (טור). ובסעודה אחת יוצאים (מרדכי סוף פרק קמא).

א. סעודת פורים שעשאה בלילה לא יצא ידי חובתו. הגה: ומכל מקום גם בלילה ישמח וירבה קצת בסעודה. (תשובת מהרי"ב):

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ז' אדר
יום כ"ד משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרצה – דיני סעודת פורים

ב. חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. הגה: ויש אומרים דאין צריך להשתכר כל כך אלא שישתה יותר מלימודו (כל בו) ויישן ומתוך שיישן אינו יודע בין ארור המן לברוך מרדכי (מהרי"ל). ואחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים ואין להתענות בפורים מלבד תענית חלום ועיין לעיל סימן תקס"ח וסימן תק"ע. יש שנהגו ללבוש בגדי שבת ויום טוב בפורים וכן נכון (מהרי"ל). ונוהגים לעשות סעודת פורים לאחר מנחה וערבית יתפללו בלילה ומתפללים מנחה תחלה בעוד היום גדול ורוב הסעודה צריכה להיות ביום (מנהגים). ולא כמו שנוהגין להתחיל סמוך לערב ועיקר הסעודה היא ליל ט"ו וכשחל פורים ביום ששי יעשו הסעודה בשחרית משום כבוד שבת (מנהגים). ומי שרוצה לעשותה תמיד בשחרית הרשות בידו (תרומת הדשן). יש אומרים שיש לאכול מאכל זרעונים בפורים זכר לזרעונים שאכל דניאל וחביריו בבבל (כל בו). טוב לעסוק מעט בתורה קודם שיתחיל הסעודה וסמך לדבר ליהודים היתה אורה ושמחה ודרשינן אורה זו תורה (מהרי"ב). וחייב במשתה ושמחה קצת בשני ימים י"ד וט"ו (מנהגים) וכן נהגו ויש אומרים דאם הזיק אחד את חבירו מכח שמחת פורים פטור מלשלם (תרומת הדשן סימן ק"י). ועיין בחושן המשפט בדיני נזיקין (סוף סימן שע"ח):

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ח' אדר
יום כ"ה משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרצה – דיני סעודת פורים

ג. אומר על הנסים בברכת המזון בברכת הארץ ואם התחיל סעודתו ביום ומשכה עד הלילה אומר על הנסים דבתר תחלת סעודה אזלינן ויש מי שאומר שאין לאומרו (ונוהגין כסברא ראשונה):

ד. חייב לשלוח לחבירו שתי מנות בשר או של מיני אוכלים שנאמר ומשלוח מנות איש לרעהו שתי מנות לאיש אחד וכל המרבה לשלוח לריעים משובח ואם אין לו מחליף עם חבירו זה שולח לזה סעודתו וזה שולח לזה סעודתו כדי לקיים ומשלוח מנות איש לרעהו. הגה: ויש לשלוח מנות ביום ולא בלילה (מדברי הרא"ש פרק קמא דמגילה). ואם שולח מנות לרעהו והוא אינו רוצה לקבלם או מוחל לו יצא ואשה חייבת במתנות לאביונים ומשלוח מנות כאיש. ואשה תשלח לאשה ואיש לאיש. אבל לא בהפך שלא יבא איש לשלוח לאלמנה ויבואו לידי ספק קידושין אבל במתנות לאביונים אין לחוש:

סדר הלימוד ליום ט' אדר
יום כ"ו משלשים יום קודם פורים

סימן תרצו – דיני הספד ותענית ועשיית מלאכה בפורים, ובו ח' סעיפים

א. פורים מותר בעשיית מלאכה ובמקום שנהגו שלא לעשות אין עושין. (והאידנא נהגו בכל מקום שלא לעשות) (כל בו). והעושה אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה לעולם אלא אם הוא בנין של שמחה כגון בית חתנות לבנו או אבורנקי של מלכים ושרים. הגה: ומותר לעשות כל מלאכת מצוה כגון לכתוב פסקי הלכות וכן מותר לעשות אפילו מלאכות גמורות לצורך פורים (תרומת הדשן סימן קי"ב):

ב. אפילו במקום שנהגו לא נהגו אלא ביום מקרא מגילה בלבד אבל לאסור את של זה בזה אינו מנהג:

ג. יום י"ד ויום ט"ו אסורים בהספד ותענית לכל אדם בכל מקום בין לבני כרכים שהם עושין ט"ו בלבד בין לבני עיירות שהם עושים י"ד בלבד והנשים מענות בהם שכלן עונות כאחת ומטפחות שמכות כף אל כף אבל לא מקוננות שתהא אחת מדברת וכולן עונות אחריה נקבר המת לא מענות ולא מקוננות:

מכון "הלכות פורים לשלשים יום" — ללימוד כל או"ח "הלכות פורים" שלשים יום קודם פורים
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
פורים אתקריאת על שם יום הכפורים (תיקו"ז נז:) - כל המועדים יהיו בטלין, וימי הפורים לא יהיו נבטלין לעולם (מדרש משלי פ"ט)

עמ"י

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

גליון כ"ז

שואלין ודורשין בהלכות הרגל
קודם הרגל שלשים יום

הלכות פורים לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פורים
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

י אדר
[יום כ"ז]
משלשים יום
קודם פורים

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י' אדר
יום כ"ז משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרצו – דיני הספד ותענית ועשיית מלאכה בפורים

ד. כל דברי אבילות נוהגים בחנוכה ופורים. הגה: ומכל מקום ילך לבית הכנסת לשמוע המגילה (תוספות פרק קמא דמועד קטן). ואם יוכל לאסוף מנין לביתו לקרות המגילה עדיף טפי (מהרי"ל). ויש אומרים שאין אבילות נוהג בפורים לא בי"ד ולא בט"ו (הרא"ש ומנהגים) וכן נוהגין ואפילו אבילות יום ראשון נדחה מפני פורים (דברי עצמו) אבל דברים שבצנעה נוהג ואף על פי שאין נוהג אבילות בפורים עולה לו למנין שבעה ימי אבילות כמו שבת וכן פסק הרב בעצמו בטור יורה דעה סימן ת"א:

ה. אם חל פורים במוצאי שבת והאבל יושב בבית הכנסת בשבת במנחה לא יצא משם עד שיתפלל תפלת ערבית וישמע קריאת מגילה ולמחרת לא יצא מפתח ביתו:

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"א אדר
יום כ"ח משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרצו – דיני הספד ותענית ועשיית מלאכה בפורים

ו. יש מי שאומר שהאבל חייב לשלוח מנות. הגה: אבל אין שולחין לאבל כל י"ב חודש (מהרי"ל) וכמו שיתבאר ביורה דעה סימן שפ"ה עיין שם ואם אין בעיר אלא האבל עם אחר חייב לשלוח לאבל כדי לקיים לשלוח מנות אלא אם כן מחל האבל על מנתו (מהריב"ש):

ז. יש מי שאומר שאונן מותר בבשר ויין דלא אתי עשה דיחיד דאבילות ודחי עשה דרבים דאורייתא דלשמוח בפורים דברי קבלה נינהו שהם כדברי תורה. הגה: וכל שכן שחייב במקרא מגילה ותפלה וקריאת שמע ונראה לי דדוקא בלילה אף על פי שמתו מוטל לפניו אבל ביום שרוצה לקברו קבורת מתו קודם כמו שנתבאר לעיל סימן תרפ"ז סעיף ב' ולכן קורא ומתפלל אחר כך דלא עדיף מיום טוב ושבת כמו שנתבאר לעיל סימן ע"א, כן נראה לי:

סדר הלימוד ליום י"ב אדר
יום כ"ט משלשים יום קודם פורים

המשך סימן תרצו – דיני הספד ותענית ועשיית מלאכה בפורים

ח. מותר לישא אשה בפורים. הגה: בין בי"ד בין בט"ו וכל שכן שמותר לעשות פדיון הבן (תוספות פרק קמא דמועד קטן). ומה שנהגו ללבוש פרצופים בפורים וגבר לובש שמלת אשה ואשה כלי גבר אין איסור בדבר מאחר שאין מכוונים אלא לשמחה בעלמא וכן בלבישת כלאים דרבנן ויש אומרים דאסור אבל המנהג כסברא הראשונה וכן בני אדם החוטפים זה מזה דרך שמחה אין בזה משום לא תגזול ונהגו כך ובלבד שלא יעשו דבר שלא כהוגן על פי טובי העיר (תשובת מהר"י מינץ סימן י"ז):

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"ג אדר
יום ל' משלשים יום קודם פורים

סימן תרצז – אין אומרים תחינה בי"ד וט"ו שבאדר ראשון, ודין תענית והספד בהן, ובו סעיף אחד

א. יום י"ד וט"ו שבאדר ראשון אין נופלים על פניהם ואין אומרים מזמור יענך ה' ביום צרה ואסורים בהספד ותענית אבל שאר דברים אין נוהגים בהם ויש אומרים דאף בהספד ותענית מותרים. הגה: והמנהג כסברא ראשונה יש אומרים שחייב להרבות במשתה ושמחה בי"ד שבאדר ראשון (טור בשם הרי"ף) ואין נוהגין כן מכל מקום ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים (הגהות מיימוני בשם סמ"ק) וטוב לב משתה תמיד:

ביום הפורים שהוא שלשים יום קודם הפסח
מתחילין ללמוד בעזהשי"ת הלכות פסח המחולק לשלשים יום

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום הלכך שלשים יום קודם הפסח חל עליו חובת ביעור. (טור או"ח סימן תכט). **ומתחילין מיום הפורים עצמו.** (חק יעקב, פרי חדש, שו"ע התניא – עפ"י הגמ' סנהדרין יב:, רש"י ר"ה ז. וסנהדרין פז., תוס' בכורות נז:, ועוד)

כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

הלכות פסח

לשלשים יום קודם הפסח

עזרי מעם ה׳

עושה שמים וארץ

מפעל עולמי

ללימוד שו"ע אורח חיים

מחבר עם רמ"א

רבינו המחבר רבי יוסף קארו

רבינו הרמ"א רבי משה איסרליש

או"ח הלכות פסח

מחולק לשלשים יום

לימוד כל סדר הלכות פסח
המחבר עם רמ"א - עמוד אחד ליום
סיימו במעגל ל' יום קודם הפסח
ויזכה להיות "בן עולם הבא"
ומובטח לו שלא יחטא כל השנה

כתר תורה

ויבאו כולם בברית יחד

נעשה ונשמע אמרו כאחד

שולחן ערוך

מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד

בריאות
פרנסה
נחת
אריכות ימים
עושר
כבוד
שפע
שידוכים

יראת שמים
מדות טובות
בנים צדיקים
קנין תורה
סייעתא דשמיא
שם טוב
ברכה
הצלחה

הוצאת:

״מפעל העולמי ללימוד שולחן ערוך
אורח חיים מחבר עם רמ״א״ שע״י
״חברה מזכי הרבים העולמי״
מיסודו של הגה״צ רבי שלום יהודה גראס
כ״ק מרן אדמו״ר מהאלמין שליט״א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
C\O MIFAL ORACH CHAYIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

לפרסם את הלימוד שו״ע אורח חיים – מחבר עם רמ״א
בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל – לזכות את הרבים להיות ״בן עולם הבא״
ע״י לימוד ״הלכה״ בכל יום – שהוא תורה לשמה

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

* * *

לקבלת הספרים בחינם:

להתקשר להרב אברהם ווייס
בבית המדרש ״עטרת ישעיה״ האלמין
רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
011-972-548-436-784

עמ"י

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" — ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עש"ו

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון א'

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

יד אדר [יום א'] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום הפורים
יום א' משלשים יום קודם הפסח

"ומתחילין מיום הפורים עצמו".
חק יעקב פרי חדש שו ע התניא עפ י הגמ' סנהדרין יב רש י ר ה ז וסנהדרין פז תוס' בכורות נז ועוד

הלכות פסח

סימן תכט – שאין נופלין על פניהם כל ניסן, ובו ב' סעיפים

א. שואלים בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום. הגה: ומנהג לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך פסח וכל מי שדר בעיר י"ב חודש צריך ליתן לזה (אור זרוע):

ב. אין נופלים על פניהם בכל חדש ניסן ואין אומרים צדקתך בשבת במנחה ואין מספידין בו ואין מתענין בו להזכיר בצבור והבכורות מתענים בו בערב פסח. הגה: גם אין אומרים צדוק הדין בכל חדש ניסן ונהגו שאין מתענין בו תענית כלל אפילו יום שמת בו אביו או אמו אבל תענית חלום מתענין ואין אומרים מזמור לתודה ואל ארך אפים ולמנצח בערב פסח ולא ביום טוב (מנהגים). ונוהגין להרבות קצת באכילה ושתיה ביום אחר החג והוא אסרו חג (גמרא ורש"י פרק לולב):

סימן תל, ובו סעיף אחד

א. שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול מפני הנס שנעשה בו. הגה: והמנהג לומר במנחה ההגדה מתחילת עבדים היינו עד לכפר על כל עונותינו ופוסקים לומר ברכי נפשי (מנהגים):

סימן תלא – זמן בדיקת החמץ, ובו ב' סעיפים

א. בתחילת ליל י"ד בניסן בודקין את החמץ לאור הנר בחורין ובסדקין בכל המקומות שדרך להכניס שם חמץ:

ב. יזהר כל אדם שלא יתחיל בשום מלאכה ולא יאכל עד שיבדוק ואפילו אם יש לו עת קבוע ללמוד לא ילמוד עד שיבדוק ואם התחיל ללמוד מבעוד יום אין צריך להפסיק. (ויש אומרים שצריך להפסיק וכן קודם נראה לי עיקר):

סימן תלב – דין ברכת בדיקת חמץ, ובו ב' סעיפים

א. קודם שיתחיל לבדוק יברך אשר קדשנו במצותיו וצונו על ביעור חמץ. ואם התחיל לבדוק בלא ברכה יברך כל זמן שלא סיים בדיקתו (כל בו). ויזהר שלא ידבר בין הברכה לתחילת הבדיקה וטוב שלא ידבר בדברים אחרים עד שיגמור כל הבדיקה כדי שישים אל לבו לבדוק בכל המקומות שמכניסין בו חמץ:

ב. בברכה אחת יכול לבדוק כמה בתים ואם בעל הבית רוצה יעמיד מבני ביתו אצלו בשעה שהוא מברך ויתפזרו לבדוק איש איש במקומו על סמך ברכה שבירך בעל הבית. הגה: ונוהגים להניח פתיתי חמץ במקום שימצאם הבודק כדי שלא יהא ברכתו לבטלה (מהר"י ברי"ן). ומיהו אם לא נתן לא עכב דדעת כל אדם עם הברכה לבער אם נמצא (כל בו):

סימן תלג – דיני בדיקת חמץ, ובו י"א סעיפים

א. הבדיקה צריך שתהיה לאור הנר ולא לאור הלבנה ואם עבר ולא בדק ליל י"ד כשבודק ביום י"ד לא יבדוק לאור החמה אלא לאור הנר ואכסדרה שאורה רב אם בדקה לאור החמה דיו והוא הדין כנגד ארובה שבחדר:

ב. אין בודקין לאור האבוקה אלא לאור הנר ולא בנר של חלב ולא של שומן ולא של שמן אלא בנר של שעוה. (הגה: והוא יחידי אבל שתי נרות ביחד אפילו קלועים דינם כאבוקה) (מהרי"ל בשם אגודה):

ג. בודק כל המקומות שיש לחוש שמא הכניסו בהם חמץ ולכן כל חדרי הבית והעליות צריכים בדיקה שפעמים אדם נכנס בהם ופתו בידו אבל אוצרות יין שאין מסתפק מהם וכן מתבן וכיוצא בו אינם צריכים בדיקה:

ד. חורי הבית וזיזין הבולטים מהכתלים שאינם גבוהים הרבה ולא נמוכים הרבה צריכים בדיקה אבל הגבוהים שאין יד האדם מגעת שם והנמוכים פחות משלשה טפחים אינם צריכים בדיקה:

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח, וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **[י"ד אדר], יום א' משלשים יום קודם הפסח** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

עמ"י

רבינו יוסף קארו

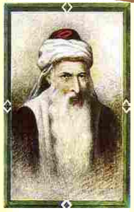

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

גליון ב'

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

טו אדר
[יום ב']
משלשים יום
קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ט"ו אדר
יום ב' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תלג – דיני בדיקת חמץ

ה. גג היציע והמגדל שגגיהם משופעים ומפני כך אין גגיהם ראויין לשום תשמיש אינם צריכין בדיקה אפילו הם בתוך הבית:

ו. רפת של בקר אינו צריך בדיקה שאם היה שם חמץ הבהמות יאכלוהו וכן לול של תרנגולים אינו צריך בדיקה מפני שאם היה שם חמץ התרנגולים יאכלוהו וכן אמצעה של חצר אינו צריך בדיקה שאם היה שם חמץ העורבים ושאר עופות המצויים שם יאכלוהו והני מילי מספק חמץ אבל ודאי חמץ לא. הגה: אבל לקמן סימן תמ"ה סעיף ג' מבואר דמותר להשליך חמץ במקום שהעופות מצויים כל שכן שאין צריך לבער משם אפילו חמץ ודאי עד לאחר זמן איסורו:

ז. חור שבין יהודי לחבירו כל אחד בודק עד מקום שידו מגעת והשאר מבטל בלבו ודיו ושבין יהודי לעכו"ם אינו צריך בדיקה כלל שמא יאמר כשפים הוא עושה לי ונמצא בא לידי סכנה:

ח. כותל שנשתמש בו חמץ בחורין ונפל ונעשה גל אפילו אינו גבוה ג' טפחים כדי חפישת הכלב אין צריך לבדוק תחתיו כיון שיש בו סכנת עקרב שמצויים בגלים חיישינן שמא אחר שישלים בדיקתו שאינו עוסק במצוה יחפש אחר מחט שנאבד לו ויבא לידי סכנה והני מילי בסתם אבל בידוע שיש תחתיו חמץ אם אין עליו גובה שלשה טפחים צריך להוציאו משם במרא וחצינא בענין שאין בו סכנה ואם יש עליו גובה שלשה טפחים מבטלו בלבו ודיו:

ט. מרתף שמסדרין בו שורות של חביות זו אצל זו עד שנתמלא כולו וחוזרין ומסדרין שורות אחרות על התחתונות עד הקורה אין צריך לבדוק אלא שורה העליונה ואחרת למטה ממנה דהיינו שורה על פני רוחב המרתף ולא על כל שטח המרתף אלא העליונה הרואה את הקורה ואת הפתח ואחרת למטה ממנה:

י. בתי כנסיות ובתי מדרשות צריכים בדיקה מפני שהתינוקות מכניסים בהם חמץ:

יא. המכבד חדרו בי"ג בניסן ומכוין לבדוק החמץ ולבערו ונזהר שלא להכניס שם עוד חמץ אף על פי כן צריך לבדוק בליל י"ד. הגה: וכל אדם צריך לכבד חדריו קודם הבדיקה (מרדכי ריש פסחים). והכיסים או בתי יד של בגדים שנותנים בהם לפעמים חמץ צריכין בדיקה (מהרי"ו):

סימן תלד – דינים הנוהגים תיכף אחר הבדיקה, ובו ד' סעיפים

א. אחר הבדיקה יהא נזהר בחמץ שמשייר להצניעו כדי שלא יצטרך בדיקה אחרת כגון אם יטלנו עכבר בפניו או אם יחסר לחמו כגון שיניח עשר ככרות וימצא תשע אבל בסתם שאינו יודע אם חסר ממנו אם לאו לא ואם כפה עליו כלי ולא מצאו אינו צריך לבדוק שודאי אדם נטלו לכך יכפה עליו כלי או יתלנו באויר או יניחנו בתיבה מקום שאין עכבר יכול לבוא:

ב. אחר הבדיקה מיד בלילה יבטלנו ויאמר כל חמירא דאיתיה ברשותי דלא חזיתיה ודלא ביערתיה ליבטיל וליהוי כעפרא דארעא. הגה: ויאמר הביטול בלשון שמבין (מהר"י ברי"ן). ואם אמרו בלשון הקודש כל חמירא כולל חמץ ושאור (תרומת הדשן סימן קל"ד), אבל בשאר לשונות צריך להזכיר כל אחד בפני עצמו (דברי עצמו). וטוב לחזור ולבטלו פעם אחרת ביום י"ד סוף שעה חמישית קודם שתגיע שעה ששית שמשתגיע שעה ששית נאסר ואין בידו לבטלו. הגה: ואין לבטל ביום אלא לאחר ששרף החמץ כדי לקיים מצות שריפה בחמץ שלו (מהרי"ו):

ג. בביטול היום יאמר דחזיתיה ודלא חזיתיה דבערתיה ודלא בערתיה:

ד. שלוחו יכול לבטל (וכשמבטל שליח צריך שיאמר חמצו של פלוני יהא בטל וכו') (תשובת מהר"י ברי"ן). אם אין האיש בביתו יבטל במקום שהוא ואם אינו עושה כן טוב שתבטל אשתו:

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח, עַמּוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח, וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [ט"ו אדר], יום ב' משלשים יום קודם הפסח זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

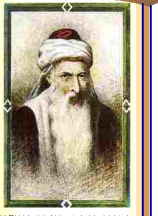

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע״א
בעל מחבר ספר ״שולחן ערוך״
נפטר בעיה״ק צפת תובב״א
י״ג ניסן שנת ה״א של״ה לפ״ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר׳ אפרים ז״ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע״א
בעל מחבר ספר ״רמ״א״
נפטר בעיר קראקא יצ״ו
י״ח אייר שנת ה״א של״ג לפ״ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר׳ ישראל ז״ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

גליון ג׳

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

טז אדר
[יום ג׳]
משלשים יום
קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו״ה וּבְשֵׁם אדנ״י מִתְיַחֲדִים יאהדונה״י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ט״ז אדר
יום ג׳ משלשים יום קודם הפסח

סימן תלה – דין מי שלא בדק בליל י״ד, ובו סעיף אחד

א. לא בדק בליל י״ד יבדוק ביום י״ד באיזו שעה שיזכור מהיום לא בדק כל יום י״ד יבדוק בתוך הפסח לא בדק בתוך הפסח יבדוק לאחר הפסח כדי שלא יכשל בחמץ שעבר עליו הפסח שהוא אסור בהנאה ועל הבדיקה שלאחר הפסח לא יברך:

סימן תלו – דין המפרש בים, והיוצא בשיירא, ובו ג׳ סעיפים

א. המפרש מיבשה לים או יוצא בשיירא ואינו מניח בביתו מי שיבדוק תוך שלשים יום זקוק לבדוק. (ולא יברך אז על ביעור חמץ (כל בו). קודם שלשים יום אינו צריך לבדוק (וכשמגיע פסח יבטלנו) (טור) ואם דעתו לחזור קודם הפסח צריך לבדוק ואחר כך יצא דחיישינן שמא יחזור ערב פסח בין השמשות ולא יהיה לו פנאי לבער וכן העושה ביתו אוצר תוך שלשים יום זקוק לבדוק ואחר כך כונס אוצרו לתוכו קודם שלשים יום אם דעתו לפנותו קודם הפסח צריך לבדוק ואחר כך עושהו אוצר ואם אין דעתו לפנותו קודם הפסח אינו צריך לבדוק. הגה: ואוצר חטים שיש חטים מחומצים בקרקעית הבור אם נעשה האוצר שלשים יום קודם הפסח אינו זקוק לבער אלא מבטלו בלבו ודיו מיהו לאחר פסח כשמפנה האוצר אסור ליהנות מאותן חטים ואם אין שם חמץ ידוע אלא ספק מותר למכור האוצר כך ביחד (תשובת הרשב״א סימן ע׳):

ב. ויש אומרים דקודם ל׳ יום שאינו צריך לבדוק היינו כשאין דעתו לחזור בתוך הפסח ואף על פי שדעתו לחזור קודם הפסח או אחריו אינו צריך לבדוק כיון שהוא קודם שלשים (וכשיגיע פסח יבטלנו) אבל אם דעתו לחזור בתוך הפסח צריך לבדוק אפילו מראש השנה ואם שכח ולא בדק יבטל כשיגיע הפסח ולא יברך על הבטול. הגה גם אשתו תבדוק ותבטל בביתו דילמא ישכח לבטל במקום שהוא (כל בו):

ג. ישראל היוצא מבית נכרי תוך שלשים יום ונכנס בבית אחר בעיר זו או הולך לעיר אחרת אינו צריך לבער בית הנכרי שהרי יקיים מצות ביעור באותו בית אחר אבל אם הוא מפרש או יוצא בשיירא ולא יכנס בפסח בבית יש מי שאומר שחל עליו חובת הביעור כיון שהוא תוך ל׳ יום וצריך לבער בית הנכרי שהוא יוצא ממנו כדי לקיים מצות ביעור (אף על פי שהנכרי יכנס לבית בפסח ויש אומרים שאינו צריך כשנכנס בו הנכרי) (טור):

סימן תלז – המשכיר בית לחבירו, על מי חל חובת ביעור, ובו ד׳ סעיפים

א. המשכיר בית לחבירו לצורך י״ד וממנו ואילך וקנהו באחד מהדרכים ששכירות קרקע נקנה בו אם עד שלא מסר לו המפתח חל י״ד על המשכיר לבדוק ואם משמסר לו המפתח חל י״ד על השוכר לבדוק:

ב. השוכר בית מחבירו בי״ד ואינו יודע אם הוא בדוק אם הוא בעיר שואלו אם בדקו ואם אינו בעיר חזקתו בדוק ומבטלו בלבו ודיו:

ג. המשכיר בית לחבירו בחזקת בדוק ונמצא שאינו בדוק על השוכר לבדוק ואינו מקח טעות ואפילו במקום שבודקים בשכר שהרי מצוה הוא עושה. הגה: ויש אומרים דצריך להחזיר לו שכר הבדיקה הואיל והתנה בהדיא שיהיה בדוק (המגיד פרק ב׳ ומשמע לעיל סימן י״ד):

ד. בית שהוחזק שלא בדקו המשכיר ואמרו אשה או עבד או קטן אנו בדקנוהו הרי אלו נאמנים והוא שיהא קטן שיש בו דעת לבדוק:

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י

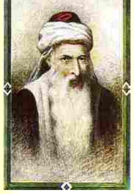

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון ד'

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

י"ז אדר [יום ד'] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"ז אדר
יום ד' משלשים יום קודם הפסח

סימן תלח – עכבר שנכנס למקום בדוק וככר בפיו, ובו ב' סעיפים

א. עכבר שנכנס לבית בדוק וככר בפיו ונכנס אחריו ומצא פירורין אפילו כדי כל הככר צריך לחזור ולבדוק הבית אחר הככר שהכניס לפי שאין דרכו של עכבר לפרר והני פירורין מעלמא אתו ולא מאותו ככר אבל אם תינוק נכנס לבית בדוק וככר בידו ונכנס אחריו ומצא פירורין אינו צריך לחזור ולבדוק שחזקתו שאכלו ואלו הפירורין שנפלו ממנו בשעת אכילה שדרך התינוק לפרר ויש אומרים שאם אין בפירורין כדי כל הככר צריך לחזור ולבדוק. (דיני עכבר נכנס ויוצא השמיט הרב הואיל ולא שכיחי):

ב. כזית חמץ למעלה על הקורה מחייבים אותו מחייבין אותו להביא סולם להורידו מפני שפעמים יפול מהקורה אבל אם היה חמץ בבור אין מחייבין אותו להעלותו אלא מבטלו בלבו ודיו:

סימן תלט – דין מי שבדק ולא מצא מספר ככרות שהניח, ובו ד' סעיפים

א. ט' צבורין של מצה ואחד של חמץ ובא עכבר ונטל ולא ידענו אם נטל חמץ או אם נטל מצה ונכנס לבית בדוק צריך לחזור ולבדקו, מיהו אם הככר קטן שיכול העכבר לאכול תלינן להקל שאכלו ואין צריך לבדוק (טור), שכל הקבוע כמחצה על מחצה ואם פירש הככר ממקום קביעתו ונטלו העכבר משם אין צריך לחזור ולבדוק דכל דפריש מרובא פריש:

ב. ב' צבורין אחד של חמץ ואחד של מצה וב' בתים אחד בדוק ואחד שאינו בדוק ובאו שני עכברים זה נטל חמץ וזה נטל מצה ואין ידוע לאיזה בית נכנס זה שנטל החמץ וכן שני בתים בדוקים וצבור אחד של חמץ ובא עכבר ונטל ואין ידוע לאיזה בית נכנס או שידע שנכנס לאחד מהם ונכנס אחריו ובדק ולא מצא כלום או שבדק קצת מהבית ומצא ככר אינו צריך לחזור ולבדוק. (כך הם דברי הרמב"ם אבל מסקנת הפוסקים אינו כן):

ג. הניח ט' ככרות חמץ ומצא י' צריך לבדוק אחר כל הט' וכן אם הניח עשרה ומצא ט' צריך לבדוק אחר כל הי' שאנו אומרים מה שהניח נטל ואלו אחרים הם ויש אומרים הני מילי בקשורים יחד אבל אם אינם קשורים יחד אין צריך לבדוק אלא אחר האחד:

ד. הניח חמץ בזוית זו ומצאו בזוית אחרת צריך לחזור ולבדוק:

סימן תמ – דין חמצו של נכרי שהופקד אצל ישראל, ובו ד' סעיפים

א. נכרי שהפקיד חמצו אצל ישראל אם הוא חייב באחריותו מגניבה ואבידה בין שהוא בביתו בין שהוא בכל מקום ברשותו חייב לבערו. הגה: ואפילו חזר והפקידו ביד נכרי אחר (הגהות אלפסי פרק קמא דפסחים ב'). ויש אומרים שאפילו אינו עליו אלא שומר חנם שחייב בפשיעה חייב לבערו ואפילו אם אינו חייב באחריותו בדין אלא שיודע שהנכרי אלם ויכפהו לשלם אם יאבד חייב לבערו ויש חולקים:

ב. ואם אינו חייב באחריותו אינו חייב לבערו אפילו אם כבוש תחת ידו כגון שהוא גר תושב ושרוי עמו בחצר וצריך לעשות לפניו מחיצה גבוה י' טפחים כדי שלא ישכח ויאכלנו. הגה: ונכרי שהניח חמץ בבית ישראל בלא רשותו כופה עליו כלי (ריב"ש סימן ת"א) ודוקא ביום טוב אבל אם הוא קודם יום טוב צריך לעשות מחיצה (עיין לקמן סימן תמ"ו סעיף א'):

ג. נכרי שנכנס לבית ישראל וחמצו בידו אינו זקוק להוציאו אף על פי שהישראל רואה חמץ של נכרי אינו בכך כלום אבל אסור להעלותו עמו על השלחן ואפילו בהפסק מפה:

ד. ישראל שהפקיד חמצו אצל ישראל חבירו או אצל הנכרי אף על פי שקבל עליו הנפקד אחריות עובר עליו [אף] המפקיד:

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח, וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבִשְׂמָחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **[י"ז אדר], יום ד' משלשים יום קודם הפסח** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י

עש"ו

רבינו יוסף קארו

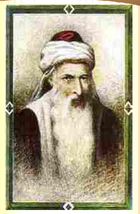

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

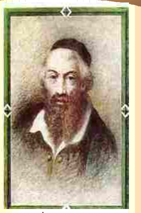

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון ה'

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

יח אדר
[יום ה']
משלשים יום
קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"ח אדר
יום ה' משלשים יום קודם הפסח

סימן תמא – דיני מי שהלוה על חמץ, ובו ב' סעיפים

א. נכרי שהלוה לישראל על חמצו ומשכנו בידו ואמר ליה מעכשיו יהא שלך אם לא אפרע לך לזמן פלוני והגיע הזמן ולא פרעו מותר אפילו לא הגיע הזמן שקבע עד אחר הפסח דמשהגיע הזמן ולא פרעו נקנה לו למפרע והוי ליה חמצו של נכרי:

ב. ישראל שהלוה לנכרי על חמצו אם משכנו בידו ואמר ליה מעכשיו והגיע הזמן אפילו אחר הפסח ולא פרעו אפילו אין אחריותו עליו אסור משום דקני ליה למפרע אבל אם לא אמר ליה מעכשיו ואין אחריותו עליו מותר:

סימן תמב – דין תערובת חמץ, ובו י"א סעיפים

א. תערובת חמץ עוברים עליו משום בל יראה ובל ימצא כגון המורייס וכותח הבבלי ושכר המדי וכל כיוצא באלו מדברים הנאכלים אבל דבר שיש בו תערובת חמץ ואינו ראוי לאכילה מותר לקיימו בפסח כגון עריבת העבדנין שנתן לתוכה קמח ועורות אפילו נתנן שעה אחת קודם זמן הביעור הרי זה מותר לקיימו ואם לא נתן העורות ונתן הקמח קודם ג' ימים לשעת הביעור מותר לקיימו שהרי נפסד והבאיש תוך שלשה ימים חייב לבער וכן הקילור והרטיה והאספלנית והתריאק"ה שנתן לתוכו חמץ מותר לקיימן בפסח שהרי נפסד צורת החמץ:

ב. הפת עצמה שעיפשה ונפסלה מלאכול הכלב ומלוגמא שנסרחה אינו חייב לבער:

ג. בגדים שכבסו אותם בחלב חטה וכן ניירות שדבקו אותם בחמץ וכל כיוצא בזה מותר לקיימן בפסח שאין צורת החמץ עומדת. הגה: ולכן מותר לדבק ניירות בחלון תוך שלשים לפסח ויש מחמירין אם נראה מבחוץ (תרומת הדשן סימן ק"י ופסקיו סימן קמ"ט ומהרי"ו):

ד. דבר שנתערב בו חמץ ואינו מאכל אדם כלל או שאינו מאכל כל אדם כגון התריאק"ה וכיוצא בו אף על פי שמותר לקיימו אסור לאכלו עד אחר הפסח ואף על פי שאין בו מן החמץ אלא כל שהוא הרי זה אסור לאכלו. הגה: ולקמן סימן תמ"ז סעיף ד' בהג"ה יתבאר דיש חולקים ומתירים אם נתבטל קודם הפסח והכי קיימא לן:

ה. שכר שעושים מחיטים ושעורים חייבים לבערו וכן אם העמיד גבינות בחלא משכר שעורים או חטים חייב לבערם:

ו. נהגו לגרר הכתלים והכסאות שנגע בהם חמץ ויש להם על מה שיסמוכו ואם יש חמץ בסדק שאינו יכול לחטט אחריו יטיח עליו מעט טיט:

ז. בצק שבסדקי עריבה אם יש כזית במקום אחד חייב לבער ואם לאו אם היה עשוי לחזק בו שברי העריבה או לסתום בו נקב בטל במיעוטו ואם לאו חייב לבער:

ח. היו בו שני חצאי זיתים בב' מקומות וחוט של בצק ביניהם רואים כל שאילו ינטל החוט ניטלין עמו חייב לבער ואם לאו אינו צריך לבער במה דברים אמורים בעריבה אבל בבית אף על פי שאם ינטל החוט אין ניטלין עמו חייב לבער מפני שפעמים מקבץ אותם היה חצי זית בבית וחצי זית בעליה חצי זית בבית וחצי זית באכסדרה חצי זית בבית זה וחצי זית בבית שלפנים ממנו הואיל ואלו החצאי זיתים דבוקים בכותלים או בקורות או בקרקעות אינו חייב לבער אלא מבטלו בלבו ודיו:

ט. חמץ שנתעפש קודם זמן איסורו ונפסל מאכילת הכלב או ששרפו באש (קודם זמנו) (ר"ן) ונחרך עד שאינו ראוי לכלב או שייחדו לישיבה וטח אותו בטיט מותר לקיימו בפסח:

י. דיו שהוא מבושל בשכר שעורים מותר לכתוב בו:

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח, עַמּוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח, וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **[י"ח אדר], יום ה' משלשים יום קודם הפסח** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

עמ"י

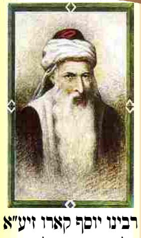

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון ו'

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

יט אדר [יום ו'] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"ט אדר
יום ו' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תמב – דין תערובת חמץ

יא. עריבות שלשין בהם חמץ אין לסמוך על מה שרוחצים אותן בחמין ומנקרין החמץ מהן כי אי אפשר לנקרן שלא ישאר בהן בין הכל כזית והכלי מצרפו וצריך ליתנן במתנה לנכרי עד לאחר הפסח או לטוחן בטיט והוא הדין לבצק שבכלי נסרים שאינו יכול להוציאו. הגה: וטוב לעשות כן בכלים שמניחין בהם קמח כל השנה (מהרי"ו) וכן בכלים שמניחים בהם פת כל השנה ומפה שהיתה מונחת על שק קמח לא מהני לה ניעור וצריכה כבוס כדי להשתמש עליה בפסח (מהרי"ל):

סימן תמג – דין חמץ בערב פסח לאחר שש, ובו ג' סעיפים

א. חמץ משש שעות ולמעלה ביום י"ד אסור בהנאה, (אפילו חמצו של נכרי אסור ליהנות ממנו) (טור סימן ת"ן וריב"ש סימן י"ח), ואסרוהו חכמים שתי שעות קודם דהיינו מתחלת שעה חמישית ומיהו כל שעה חמישית מותר בהנאה ורשאי למכרו לנכרי אפילו הרבה ביחד שודאי לא יאכלנו קודם פסח ויכול להאכילו לבהמה חיה ועוף ובלבד שיעמוד עליהם לראות שלא יצניעו ממנו ויבער מה ששיירו ממנו ומתחלת שעה ששית ולמעלה אסרוהו גם בהנאה. הגה: ובשנת העיבור שהיום ארוך אלו הארבע שעות לפי ענין היום ומותר לאכול חמץ עד שליש היום (רמב"ם בפירוש המשנה ריש ברכות ומהרי"ו). ויש אומרים עד ב' שעות קודם חצות (תרומת הדשן סימן קכ"א):

ב. ישראל שהיה בידו חמצו של ישראל אחר בפקדון יעכבנו עד שעה חמישית ואם לא בא בעליו ימכרנו לנכרי ואם לא מכרו חייב לבערו בזמן איסורו אפילו אם אינו חייב באחריותו:

ג. אם קנו שום דבר בחמץ אחר שש שעות מותר מפני שחמץ אינו תופס דמיו:

סימן תמד – דין ערב פסח שחל להיות בשבת, ובו ח' סעיפים

א. י"ד שחל להיות בשבת בודקין ליל שלשה עשר ומבערים הכל לפני השבת ומשיירין מזון שתי סעודות לצורך השבת דסעודה שלישית זמנה אחר המנחה ואז אינו יכול לעשותה לא במצה ולא בחמץ אלא במצה עשירה וצריך לעשותה קודם שעה עשירית. הגה: ובמדינות אלו שאין נוהגין לאכול מצה עשירה כדלקמן סימן תס"ב סעיף ד' בהג"ה, יקיים סעודה שלישית במיני פירות או בבשר ודגים כדלעיל סימן רצ"א סעיף ה' בהג"ה:

ב. טוב לבער בערב שבת קודם חצות כדי שלא יבואו לטעות בשאר שנים לבער אחר חצות (וביום השבת יבטלנו) (טור):

ג. אין מבשלין לשבת זה דייסא וכיוצא בזה ואין עושין בו פת הצנומה בקערה. הגה: ואם עבר ובשל והמאכל דבוק בקדירה ואי אפשר לקנחו יש להדיחו מעט להעביר החמץ (מהרי"ו):

ד. אחר שאכל בשבת זה סעודת שחרית ינער המפה שאכלו בה ויקנח הקערות באצבעו ויטמנם מן העין עם שאר כלי החמץ ואם נשאר פת יכול ליתנו לנכרי על מנת שלא לצאת בו לרשות הרבים דרך הערמה ודבר מועט:

ה. אם נשאר חמץ אחר שאכלו מבטלו וכופה עליו כלי עד מוצאי יום טוב ומבערו:

ו. אף על פי שלא ישאר החמץ בבית אחר סעודת שחרית צריך לבטל החמץ כדרך שהוא מבטל בשאר שנים:

ז. ההולך ביום ארבעה עשר לדבר מצוה כגון למול את בנו או לאכול סעודת אירוסין בבית חמיו ונזכר שיש לו חמץ בביתו אם יכול לחזור לביתו ולבער ולחזור למצותו יחזור ויבער ואם לאו יבטלנו בלבו ואם היה הולך להציל מן הנהר ומן הדליקה ומהמפולת ומיד העכו"ם יבטלו בלבו ולא יחזור אפילו יש שהות ואם יצא לצורך עצמו יחזור מיד עד כמה הוא חוזר עד כביצה פחות מכאן מבטלו בלבו ודיו:

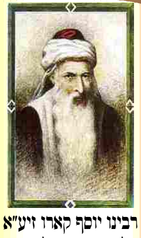

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ' אדר
יום ז' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תמד – דין ערב פסח שחל להיות בשבת

ח. היתה לו עיסה בביתו והוא טרוד במקום אחר ויירא שמא תחמיץ מבטלה בלבו קודם שתחמיץ אבל אם החמיצה אין הביטול מועיל אם הוא אחר זמן איסורו:

סימן תמה – דין ביעור חמץ, ובו ג' סעיפים

א. כיצד ביעור חמץ שורפו או פוררו וזורה לרוח או זורקו לים ואם היה החמץ קשה ואין הים מחתכו במהרה הרי זה מפררו ואחר כך זורקו לים. הגה: והמנהג לשורפו וטוב לשורפו ביום דומיא דנותר שהיה נשרף ביום (דברי עצמו) אך אם רוצה לשורפו מיד אחר הבדיקה כדי שלא יגררנו חולדה הרשות בידו (הגהות מיימוני פרק ג' וכל בו):

ב. ואם נתנו לנכרי קודם שעה ששית אינו צריך לבער ואם שרפו קודם שעה ששית הרי זה מותר ליהנות בפחמין שלו בתוך הפסח אבל אם שרפו משעה ששית ולמעלה הואיל והוא אסור בהנאה הרי זה לא יסיק בו תנור וכיריים ולא יבשל ואם בישל או אפה אותה הפת ואותו התבשיל אסורים בהנאה וכן הפחמין שלו אסורים בהנאה הואיל ושרפו אחר שנאסר בהנאה:

ג. קודם זמן איסורו יכול להשליכו במקום שהעורבים מצויים שם ואם מצאו אחר זמן איסורו שלא אכלוהו העורבים אף על פי שהמקום הפקר לא יניחנו שם אלא יבערנו. (ואם לא מצא חמץ כשבדק ישרוף הכלי שלקח לבדיקה כדי שלא ישכח חובת ביעור (מהרי"ל):

סימן תמו – דין מי שמוצא חמץ בתוך המועד, ובו ד' סעיפים

א. המוצא חמץ בביתו אם הוא בחול המועד יוציאנו ויבערנו מיד ואם הוא יום טוב יכפה עליו כלי עד הלילה ואז יבערנו, (לפי שלא יוכל לטלטלו ביום טוב (ריב"ש), גם לשרפו במקומו אסור (ר"ן):

ב. יש מי שאומר דיום טוב שני דינו כחול המועד לענין זה:

ג. גגו של נכרי שהיה סמוך לגגו של ישראל ונתגלגל החמץ מגגו של נכרי לגגו של ישראל הרי זה דוחפו בקנה ואם היה בשבת או ביום טוב כופה עליו כלי (דאסור לטלטלו ביום טוב ושבת):

ד. מצא פת בפסח בביתו ואינו יודע אם הוא חמץ או מצה מותר אפילו באכילה דאזלינן בתר בתרא ואם הוא מעופש הרבה שאי אפשר לו להתעפש כל כך משנכנס הפסח אז ודאי הוא חמץ ואם עברו מימי הפסח שנוכל לתלות שנתעפש משנכנס הפסח עד עתה אם אנו נוהגים לאפות בפסח פת חם בכל יום תולין להקל אפילו הוא מעופש הרבה שאנו תולים לומר בכל יום אפה פת חם ונתנו עליו ולפיכך הרבה להתעפש:

סימן תמז – דיני תערובת חמץ בתוך הפסח, ובו י"ב סעיפים

א. חמץ בפסח אוסר תערובתו בין במינו בין שלא במינו במשהו אפילו בהנאה. הגה: וצריך לשרוף הכל ולא סגי בפדיון דמי החמץ ולמכור השאר (מרדכי פרק קמא דפסחים ופסקי מהרא"י סימן קס"ד ותשובת מהר"י ברי"ן). מיהו כלים שנתבשל בהם מותרים לאחר הפסח ואין צריכין שבירה או הגעלה (דברי עצמו ותוספות פרק כל שעה). ודין תערובתו כדין שאר תערובות אלא שמה שאוסר בשאר תערובות פחות מס' אוסר בחמץ במשהו אבל אם בשאר תערובות לא היה צריך ששים אלא קליפה או נטילת מקום אף בחמץ כן שחם בחם בלא רוטב די בקליפה כשאר איסורים וכן אם נגע ככר חמץ בככר מצה ושניהם חמין ואין שם דבר המפעפען לא אסר אלא מקום מגעו בלבד לפי שאינו מבליע יותר. הגה: ובדין ריחא מלתא לענין תבשיל שיש בו חמץ עם שאר תבשילין יש מקילין במקום דהיה מותר בשאר איסורים (מרדכי פרק כל שעה) ויש מחמירין דמשהו מיהא איכא (הגהות סמ"ק ותוספות דע"ז). ודוקא במקום ששייך בו ריחא אלא דבשאר אסורים לאו מילתא היא כמו שיתבאר ביורה דעה סימן ק"ח בסייעתא דשמיא:

עמ"י

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" — ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עש"ו

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

גליון ח'

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח
לשלשים יום — עמוד אחד ליום

כא אדר [יום ח'] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"א אדר
יום ח' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תמז – דיני תערובת חמץ בתוך הפסח

ב. **חמץ שנתערב משש שעות** (ולמעלה) **עד הלילה אינו אוסר במשהו אלא דינו כשאר איסורין** (ונותן טעם לפגם נמי שרי) (דברי עצמו אליבא דכולי עלמא):

ג. **חטה שנמצאת בערב פסח בתרנגולת מבושלת מותר לבטלה בס' אבל אם חממו התרנגולת בפסח בעוד שהחטה בתוכה חוזרת ליתן טעם בתוכה בפסח והוי במשהו.** הגה: ומיהו בחימום כלי שני אין לחוש (הגהות מיימוני פרק א'). ויש מחמירין בכלי שני בפסח וטוב להחמיר אם היד סולדת בו דבלאו הכי לא מקרי כלי שני:

ד. **אם נתערב החמץ קודם הפסח ונתבטל בס' אינו חוזר וניעור בפסח לאסור במשהו ויש חולקים.** הגה: ונוהגין כסברא הראשונה בכל תערובת שהוא לא בלח (תרומת הדשן סימן קי"ד). ומיהו בדבר יבש שנתערב או שיש לחוש לתערובות כגון פת שנפל ליין אף על פי שנטלו משם אסור בפסח דחיישינן שמא נשארו בו פירורין ונותנין טעם בפסח (בית יוסף בשם תשובת הרשב"א):

ה. **בשר יבש וגבינה ודגים שנמלחו קודם הפסח ולא נזהרו בהם מותר לאכלם בפסח מיהו דגים מלוחים השרוים במים בפסח בכלי חמץ יש להחמיר ליזהר מהן מפני שהם בולעים בפסח מפליטת הכלים וחמץ בפסח במשהו.** הגה: ויש חולקין ומחמירין ובמדינות אלו המנהג להחמיר לכתחלה שלא לאכול גבינות ודגים ובשר יבש אבל אם הדיחו הבשר ג' פעמים קודם פסח נוהגין לאכלו ובכרכשות אין מועיל הדחה לפיכך אין להשרות הטבחות היבשות (מהר"י ברי"ן) ובדיעבד אין להחמיר באלו אבל בשומן מהותך בכלי חמץ אסור מדינא אם לא היו נזהרין בשעת עשייתו מחמץ ושלא התיכו אותו בכלי חמץ שהם בני יומן (מרדכי ריש פרק כל שעה וסמ"ג והגהות מיימוני פרק א'). וכן כל דבר שמבשלים בכלי חמץ כגון יין מבושל או מרקחת וכדומה אסור בפסח אבל ביום טוב האחרון יש להקל בו (פסקי מהרא"י סימן קע"ז) והוא הדין אם נתערב משהו מדברים אלו תוך המאכל שאין להחמיר לאסור התערובת כן נראה לי. יש מחמירין להסתפק מחומץ יין שמסתפקין ממנו כל השנה דחיישינן שמא נתנו בו מן הנשאר מן הסעודה ולפעמים יש בו פירורי לחם (מהרי"ל). ובמקומות אלו שאין חומץ יין מצוי לא ראיתי מחמירין בזה. עוד יש מחמירין לכתחילה שלא למלאות מן יין וחומץ יין תוך ל' לפסח בכלי חמץ ואם מלאוהו תוך שלשים נוהגין שלא לשתותו בפסח (תשובת מהר"י ברי"ן) והמיקל לא הפסיד כל שכן במקום שאין יין וחומץ מצוי כן נראה לי. חבית יין שדבקו נסריו בבצק אם הוא תוך שני חדשים קודם פסח עדיין רך הוא ונותן טעם בפסח ואסור לשתותו ואם נתנוהו קודם לכן כבר נתייבש ואינו נותן טעם בפסח ושרי (מרדכי ריש פרק כל שעה וסמ"ג והגהות מיימוני פרק א'). מיהו אם יש כזית בצק במקום אחד חייב לבערו אף על פי שעשוי לחזק (פסקי מהרא"י סימן קמ"ט) כדלעיל סימן תמ"ב סעיף ז':

ו. **מלח ששמו במדוכה מותר למלוח בו בשר בפסח** (משום דאינו מפליט בצונן):

ז. **בוסר שדכין קודם פסח במדוכות מחומצות מותר לאכלו בפסח.** הגה: משום דאינו מפליט בצונן ואפילו אם נעשה בפסח אינו אוסר אם היה הכלי נקי אבל אם חתכו בסכין של חמץ תוך הפסח יש להחמיר דסתם סכין אינו נקי ויש לחוש לחמץ הדבוק עליו (מהרי"ל). אבל אם נתערב אותו דבר בתבשיל אין לחוש להחמיר ולאסור מספק כן נראה לי:

ח. **זיתים שנזהרו לחתכם בסכין חדשה אפילו לא נזהרו לכבשם בקדירה חדשה אם אינה בת יומא מותרת לכולי עלמא:**

ט. **יבש ביבש אף על גב דבשאר איסורים חד בתרי בטיל חמץ במצה אפילו באלף לא בטיל ויש אומרים דחמץ שוה לשאר איסורין בזה:**

י. **נותן טעם לפגם מותר גם בפסח.** הגה: ויש מחמירין וכן נוהגין באלו המדינות ובמקום שיש מנהג להחמיר אפילו משהו ונותן טעם לפגם אסור (תרומת הדשן סימן קצ"ח):

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח, עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם, כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח, וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [כ"א אדר], יום ח' משלשים יום קודם הפסח זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

עמ"י

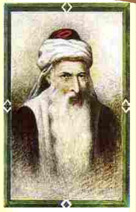

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ן

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון ט'

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

כב אדר [יום ט'] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ב אדר
יום ט' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תמז – דיני תערובת חמץ בתוך הפסח

יא. בין חמץ שנתערב קודם פסח ועבר עליו הפסח בין שנתערב בפסח ועבר עליו כל הפסח בין שעבר הפסח על החמץ ונתערב לאחר הפסח בטל בששים. (ובפחות משִשים סגי ליה בהשלכת הנאת האיסור לים המלח (הגהות מיימוני פרק א'):

יב. חמץ נוקשה אפילו בעיניה אינו אסור בהנאה אחר הפסח והפדיאו"ש חמץ גמור הן ואסורים בהנאה אחר הפסח. הגה: יש נמנעין לשחוק על השלחן עם קלפים הנקראים קרטי"ן בפסח דחוששין שמא יפול מחמץ נוקשה שבהן לתוך מאכל (פסקי מהרא"י סימן קס"ו):

סימן תמח – דין חמץ שעבר עליו הפסח, ובו ז' סעיפים

א. חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מותר אפילו באכילה:

ב. אם נכרי מביא לישראל דורון חמץ ביום אחרון של פסח לא יקבלנו הישראל וגם לא יהא ניכר מתוך מעשיו שחפץ בו וטוב שיאמר שאינו רוצה שיקנה לו רשותו:

ג. חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח אסור בהנאה אפילו הניחו שוגג או אנוס ואם מכרו או נתנו לנכרי שמחוץ לבית קודם הפסח אף על פי שהישראל מכירו לאינו יהודי ויודע בו שלא יגע בו כלל אלא ישמרנו לו עד לאחר הפסח ויחזור ויתננו לו מותר ובלבד שיתננו לו מתנה גמורה בלי שום תנאי או שימכרנו לו מכירה גמורה בדבר מועט אבל מתנה על מנת להחזיר לא מהני:

ד. רשאי ישראל לומר לנכרי בשעה חמישית או קודם עד שאתה לוקח חמץ במנה קח במאתים שמא אצטרך ואקחנו ממך אחר הפסח אבל לא ימכור לו ולא יתן לו על תנאי ואם עשה כן הרי זה עובר בבל יראה ובל ימצא:

ה. חמץ שנמצא בבית ישראל אחר הפסח אסור אף על פי שביטלו:

ו. אסור להאכיל חמצו בפסח אפילו לבהמת אחרים או של הפקר:

ז. אסור ליתן בהמתו לנכרי להאכילה בימי הפסח אם הוא יודע שמאכיל אותה פסולת שעורים שהוא חמץ:

סימן תמט – דין חמץ שנמצא בחנות ישראל, והפועלים אינם יהודים, או בהיפוך, ובו סעיף אחד

א. חנות של ישראל ומלאי (פירוש הסחורה וכלי החנות) של ישראל ופועלים הנכנסים לשם נכרים חמץ שנמצא שם אחר הפסח אסור בהנאה חנות של נכרי ומלאי של נכרי ופועלים הנכנסים לשם ישראל חמץ שנמצא שם מותר אפילו באכילה כך היא גירסת רש"י ורבינו האי אבל רבינו חננאל גורס בהיפך:

סימן תנ – דין ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות, ובו ז' סעיפים

א. ישראל שלוה ככר מחבירו קודם הפסח צריך לפורעו אחר הפסח ויש בו משום גזל אם אינו פורעו:

ב. ישראל שמקבל מנכרי ברבית ככרות בכל שבוע יאמר לו קודם פסח שיתן לו בשבוע של פסח קמח או מעות וכיון שהתנה עמו כך אף על פי שאחר הפסח נותן לו ככרות חמץ חליפי הקמח והמעות הן ושרי:

ג. ישראל ונכרי שיש להם תנור בשותפות אומר לנכרי קודם פסח טול אתה של פסח ואני אטול אחר כך:

ד. ישראל שהיה לו תנור ואפו בו נכרים חמץ בפסח אפילו מעות אסור לקבל בשכרו דהוה ליה משתכר באיסורי הנאה ואם קבל כבר המעות מותר ליהנות מהם:

ה. (ו)יש מי שמתיר להשכיר תנורו לנכרי על מנת שיאפה בו מצה ואם יאפה בו חמץ אין זקוק לו. הגה: וכן מותר להשכיר לו בית לדור בו ואף על פי שמכניס בו אחר כך חמץ שרי (אגור):

רבינו יוסף קארו

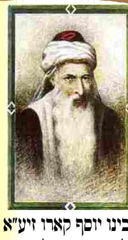

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ג אדר
יום י' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תנ – דין ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות

ו. מותר לומר לעבד בפסח הילך דינר זה וקנה ואכול אף על פי שיודע שיקנה חמץ אבל לא יאמר לו צא ואכול ואני פורע ויש מתירים גם בזה אלא אם כן הקדים דינר או שנשא ונתן ביד. הגה: ואסור לקנות חמץ לנכרי בפסח אפילו במעותיו של נכרי (ריב"ש סימן מ"א):

ז. אסור להשכיר כלי לנכרי בפסח כדי שיבשל בו חמץ אבל משכיר לו חמור להביא עליו חמץ. הגה: ויש מתירים להחם חמין בכלי חמץ ולרחוץ בהם וכן שאר צרכי הנאה בכלי חמץ וכן הוא המנהג (תוספות פרק אין מעמידין ומרדכי פרק כל שעה):

סימן תנא – דיני הגעלת כלים, ובו כ"ז סעיפים

א. קדרות של חרס שנשתמש בהם חמץ כל השנה אפילו אותם שעושים בהם דייסא ומיני קמחים משפשפן היטב בענין שלא יהא חמץ ניכר בהם ומותר להשהותן לאחר הפסח להשתמש בהם בין במינו בין שלא במינו ומצניען בפסח במקום צנוע שאינו רגיל לילך שם כדי שלא יבא להשתמש בהם בפסח וטוב לסוגרם בחדר ולהצניע המפתח אבל היסק שיסיקם באש אינו מועיל להם ולא לשום כלי חרס שנשתמש בהם חמין אפילו שלא על ידי האור אלא שעירה לתוכו רותחין. הגה: ויש אוסרים אפילו בכלי שני (המגיד פרק ה'). ואפילו אם ימלאום גחלים דחיישינן דלמא חייס עלייהו שמא פקעי (פירוש שמא יתבקעו) ולא עביד להו הסקה מעליא ומיהו אם החזירן לכבשן שמצרפין בו כלי חרס חדשים מותר דכיון שמכניסן להיסק גדול כזה ודאי לא חייס עלייהו דילמא פקעי אבל לתנורים שלנו לא. הגה: כל כלי הצריך ליבון או הגעלה אסור להשתמש בו אפילו צונן בלא הכשר (מרדכי ריש פרק כל שעה) ועיין ביורה דעה סימן קכ"א:

ב. כוביא שהוא כלי שעושין מלבנים ועפר ואופים ומטגנין בו וכן תנור קטן שקורין פידלי"א הסיקו מבחוץ אסור לאפות בו בפסח דאין חמץ שבו נפלט בכך ואם מלאו גחלים מבפנים שרי:

ג. סכינים מגעילן בכלי ראשון ומותרין וכלי ראשון נקרא שהרתיחו בו מים על האש אפילו אינו עתה על האש רק שעודנו רותח וקודם ההגעלה צריך לשופם יפה במשחזת או ברחיים להעביר כל חלודה שבהם קודם הכשרה הילכך אם יש בו גומות ואינו יכול לנקותו יפה אין מועיל לו הגעלה (פירוש הפלטה שהכלים פולטים האיסור שבהם והוא מלשון שורו עבר ולא יגעיל) לבד וצריך ליבון במקום הגומות. הגה: והנדן של סכינים אין לה תקנה בהגעלה ואסור להכניס בה הסכין בפסח (מהרי"ל):

ד. כלים שמשתמשים בהם על ידי האור כגון שפודים ואסכלאות וכיוצא בהם צריכים ליבון והליבון הוא עד שיהו נצוצות ניתזין מהם. הגה: ויש מקילין אם נתלבן כל כך שקש נשרף עליו מבחוץ (מרדכי סוף פרק ז' והגהות מיימוני פרק י"ו מהלכות מאכלות אסורות). ונוהגין כסברא ראשונה בכל דבר שדינו בליבון אבל דבר שדינו בהגעלה רק שיש בו סדקים או שמחמירין ללבנו סגי בליבון קל כזה. חצובה צריך ליבון (מהרי"ל):

ה. כלים שנשתמש בהם בחמין כפי תשמישן הכשרן אם תשמישן בכלי ראשון כגון כף שמגיסין בו בקדירה צריך להכשירן בכלי ראשון ואם תשמישן בכלי שני הכשרן בכלי שני וכלי שמשתמשים בו בעירוי שמערה מכלי ראשון לא סגי ליה בהכשר דכלי שני אלא צריך לערות עליו מכלי ראשון. הגה: כל הכלים שיש בהן סדקים או גומות או חלודה והוא בתוך הכלי ולא יוכל לנקרן ולנקותן אין להגעילן וצריכין ליבון במקום הסדק והחלודה (רשב"א בתשובה):

עש"ר

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

עמ"י

רבינו יוסף קארו

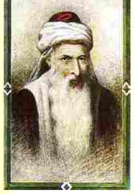

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון י"א

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

כד אדר
[יום י"א]
משלשים יום
קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ד אדר
יום י"א משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תנא – דיני הגעלת כלים

ו. כל כלי הולכין בו אחר רוב תשמישו הלכך קערות אף על פי שלפעמים משתמשין בהם בכלי ראשון על האש כיון שרוב תשמישן הוא בעירוי שמערה עליהם בכלי ראשון כך הוא הכשרן. הגה: ויש מחמירין להגעיל הקערות בכלי ראשון (טור בשם אבי העזרי ומרדכי פרק כל שעה ותוספות סוף מסכת ע"ז) וכן הוא המנהג. וכן בכל דבר שיש לחוש שמא נשתמש בו בכלי ראשון כגון כפות וכדומה לזה (הגהות מיימוני פרק ה' ואגור). ויש מחמירין להגעיל כל כלי שתייה אף על פי שתשמישן בצונן משום שלפעמים משתמשין בהם בחמין (רבינו ירוחם) וכן הוא המנהג להגעילן ובדיעבד סגי להו בשטיפה וקערות גדולות שלא יוכל להכניס תוך כלי ראשון יתן להכניס תוך כלי ראשון יתן עליהם תבן מלובן אבן מלובן ויערה עליהם רותחין מכלי ראשון והוי ככלי ראשון וכן כל כיוצא בזה ויעביר האבן על כל הכלי שאז מגעיל כולו (מרדכי פרק כל שעה והגהות מיימוני פרק ה' ואגור ואיסור והיתר כלל נ"ח):

ז. יש מי שאומר דכפות העשויות מקרן אין להם תקנה בהגעלה דכיון שמתקלקלין במים חמים חיישינן דילמא חייס עלייהו:

ח. אחד כלי עץ ואחד כלי אבן ואחד כלי מתכת דינם להכשירם בהגעלה. הגה: וכן כלי עצם צריכים הגעלה (מרדכי פרק כל שעה):

ט. המגעיל קודם שעה חמישית יכול להגעיל ביחד כלי ראשון וכלי שני וכלים שבלעו דבר מועט ואינו חושש (גם כן אם מגעיל מקצת הכלי שני פעמים) (דברי עצמו):

י. סלים שמולחים בהם הבשר יש מצריכין להם הגעלה ויש מי שחולק ונראין דבריו (וטוב להגעילן או לקנות חדשים):

יא. מחבת שמטגנין (פירוש שיוצקין בה שמן לאפותו) בה מותרת בהגעלה ואם היא ארוכה משים חציה והופך עוד ומשים חציה האחר ואם היא ארוכה ביותר מלבנה באמצע. ויש מחמירין ללבן המחבת (טור יורה דעה בשם רבינו יואל ותשובת רשב"א וטור בשם רש"י ורבינו תם) (ובליבון כל דהו שקש נשרף עליו מבחוץ סגי ליה) (דברי עצמו) ונוהגין ללבנו לכתחלה מיהו סגי ליה בהגעלה אם אין בו גומות (מהרי"ל):

יב. כל הכלים צריך להגעיל ידותיהם כמותן. הגה: מיהו אם לא הגעילו הידות אין לאסור בדיעבד ואפילו לכתחלה יכול להגעילו על ידי עירוי שמערה עליהן (איסור והיתר הארוך כלל ע"א):

יג. כלי שיש בו טלאי אם קדם הטלאי לבליעת האיסור אין צריך להסירו דכבולעו כך פולטו ואם קדמה בליעת האיסור לטלאי צריך להסיר להסיר הטלאי קודם הגעלה או ישים גחלים על מקום הטלאי עד שישרף גוף האיסור אם ישנו ואחר כך מגעיל כל ואחר כקמגעיל כל הכלי ואם הוא של עץ אין לו תקנה אלא אם כן ירחיב הסדק כל כך שיוכל להוציא משם מה שבתוכו. הגה: אלא אם כן ירחיק הסדק כל כך שיוכל להוציא משם מה רושם שבתוכו. הגה: רושם שעושים האומנים בתוך כלים מותר להגעילן מאחר להגעילו מאחר שנעשה מחדש וינקרם היטב (איסור והיתר והגהות):

יד. כסוי של ברזל שמכסים בו הקדירה צריך הגעלה כיון שמזיע בכל שעה מחום הקדירה ואם נתנוהו בפסח על הקדירה בלא הגעלה כל התבשיל אסור שזיעת הכסוי מתערב בתבשיל:

טו. כיסוי של ברזל שמשימים אותו שמשימין אותו על החררה כשנאפית על כשנאפת על הכירה צריך ליבון:

טז. מדוכה מותרת בהגעלה ואם היא גדולה שאינו יכול להכניסה ביורה משים בה מים רותחים ומכניס רותחין ומכניס בתוכה אבן רותחת ועולה הרתיחה בכל שפתה דכל כהאי גוונא הוי הגעלה דכלי ראשון. הגה: ויש מחמירין ללבן המדוכה (טור יורה דעה בשם רבינו יואל ותשובת רשב"א וטור בשם רש"י ורבינו תם) אך בליבון כל דהו דהיינו שישרוף עליו קש מבחוץ סגי (דברי עצמו). ונוהגין ללבן לכתחלה מיהו סגי ליה בהגעלה אם אין בו גומות (מהרי"ל) ואם המדוכה של עץ יש לקלפו בכלי אומנות דחיישינן לגומות ולהגעילו אחר כך (הגהות מיימוני פרק ה'):

רבינו יוסף קארו

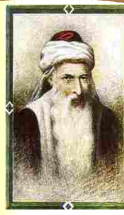

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

גליון י"ב

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

כה אדר [יום י"ב] משלשים יום קודם הפסח

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ה אדר
יום י"ב משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תנא – דיני הגעלת כלים

יז. הדף שעורכים עליו כל השנה וכן עריבה שלשין בה צריכים הגעלה. הגה: ולא מהני בה קילוף בכלי אומנות וכן כל דבר שצריך הגעלה הצריך הגעלה לא מהני ליה קליפה (מהרי"ו). והמנהג שלא להשתמש בפסח בעריבות ודפין שלשין עליהן כל כליהם כל השנה אפילו על ידי הגעלה וכן עיקר (מרדכי פרק כל שעה וכל בו) וכבר נתבאר לעיל סימן תמ"ב סעיף י"א:

יח. הנפה צריך לדקדק בה מאד לנקותה מפתיתי החמץ הנדבק בה ונסרך ונדבק בנקבי אריגת הנפה ובעץ שבה וישפשפו אותה וישפשו אותה במים יפה יפה והוא הדין לכל שאר כלי הלישה שהשפשוף בהם עיקר גדול. הגה: ונהגו שלא להשתמש בנפה על ידי הגעלה ואין לשנות (מהרי"ל ובית יוסף) וכן בכל כיוצא בזה כגון הכלי שקורין רי"ב אייז"ן או הכיס של רחיים (מהרי"ל) בכולן לא מהני להו הגעלה וכן סלים שמשתמשין בהן חמץ בהם חמץ דינם כנפה אבל שקים ישנים נוהגין בהן היתר על ידי כבוס וצריך להתיר כל התפירות שבהן קודם הכבוס (תרומת הדשן סימן קי"ו):

יט. הרחת שקורים פאל"ה יש אומרים שאין שאין מועיל מועיל לה הגעלה וצריך לקנות חדשה:

כ. השלחנות והתיבות שמצניעים בהם אוכלין כל השנה רגילים כלה שנה רגילים לערות עליהם רותחין לפי שלפעמים נשפך מרק מן הקדירה לתוכן:

כא. חביות של חרס שנתנו בהם שכר שעורים מותרים בהגעלה או בעירוי ג' ימים. הגה: והגעלת החבית יעשה והגעלה החביות יעשה בדרך זה ילבן אבנים וישימם בהם ויערה עליהם רותחים מכלי ראשון ויגלגל החבית שיגיע הגעלה לכל מקום (הגהות מיימוני פרק ה'). ובדיעבד אם נתנו בהם יין או דבש בלא הגעלה רק שהדיחן היטב תחלה מותר לשתות ממנו בפסח (מרדכי פרק כל שעה והגהות אשירי פרק ב' דע"א ותרומת הדשן בסימן ר"א):

כב. כל הכלים אפילו של חרס שנשתמש בהם חמץ בצונן מותר להשתמש בהם מצה אפילו בחמין חוץ בחמץ חוץ מבית שאור ובית חרוסת שאף על פי שלא שאף על פי שלא נשתמש בהם חמץ אלא בצונן אסור להשתמש בהם מצה בחמין אבל בצונן להניח בהם מצה אפויה מותר אבל אסור ללוש בהם וכל זה בלא הגעלה אבל על ידי הגעלה אפילו בית שאור וחרוסת מותרים אם אינם של חרס אבל לשל חרס לא מהני הגעלה ואפילו לא נשתמש בהם חמץ אלא בצונן לא ישתמש בהם מצה אפילו בצונן והאידנא נהגו עלמא דלא לאשתמושי בפסחא במאני דפחרא עתיקי (פירוש כלי חרס ישנים) (ותנור של בית החורף דינו ככלי חרס ואסור לשום שום דבר על התנור בפסח) (מהרי"ו):

כג. כלי חרס המצופין בהתוך זכוכית דינם ככלי חרס. הגה: ויש מקומות שנהגו שלא להשתמש בכלי חרס גליזאר"ט אפילו חדשים (מהרי"ל) ואין להחמיר רק במקום המנהג (תשובת מהרי"ל):

כד. כלי עץ המצופים בסממנים שקורים ברניס דינם ככלי חרס. הגה: ויש מקומות שמחמירים שלא להשתמש בכלים צבועים אפילו הן חדשים (מהרי"ל) וכן המחופין בבדיל ואין להחמיר בזה רק במקום שנהגו איסור (תשובת מהרי"ל):

כה. כל כלי השתיה בין צלוחיות בין כוסות מותרים בשטיפה בין שהם של זכוכית בין שהם של עץ בין שהם של מתכת בין שהם של חרס ואף על פי שלפעמים נותנים בהם לחם חם כיון שרוב תשמישן אינו אלא בצונן סגי בשטיפה שלא הלכו בכל כלי אלא אחר רוב תשמישו. הגה: מיהו יש מחמירים ומצריכין הגעלה וכן נוהגין ועיין לעיל סעיף ו':

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" — ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י

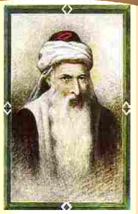

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

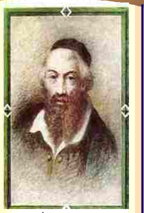

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

גליון י"ג

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

כו אדר
[יום י"ג]
משלשים יום
קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ו אדר
יום י"ג משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תנא – דיני הגעלת כלים

כו. כלי זכוכית אפילו מכניסן לקיום ואפילו משתמש בהן בחמין אין צריכים שום הכשר שאינם בולעים ובשטיפה בעלמא סגי להו. הגה: ויש מחמירין ואומרים דכלי זכוכית אפילו הגעלה לא מהני להו וכן המנהג באשכנז ובמדינות אלו (סמ"ג ואגור). וכן כלי כסף שיש בתוכן התוך זכוכית שקורין גישמעלצ"ט אין להגעילו אבל מבחוץ אינו מזיק (תרומת הדשן סימן קל"ב):

כז. שפוד ישן שצלו בו עופות בפסח מותרין אף על פי שמקודם צלו בו בשר מלוח ממלח שלא נבדק. הגה: מיהו אין להתיר רק בדיעבד וכן הברזות שבחביות של יין נוהגין להדיחן (אגור ומהרי"ל). וכן העצים שתוחבין בהם כלי שתייה צריכין הדחה לשום בהם כלים בפסח (מהרי"ו):

סימן תנב – דין זמן הגעלת הכלים, ובו ז' סעיפים

א. יש ליזהר להגעיל קודם שעה חמישית כדי שלא יצטרך לדקדק אם הכלים בני יומן או לאו (או אם יש ששים במים נגד כלי שמגעיל או לאו) (טור) **וכן אם מגעיל כלים שבליעתן מועטת עם כלים שבליעתן מרובה וכן אם משהה הכלים בתוך היורה יותר מדאי ואינו משהה אותם כל כך וכן כדי שלא יצטרך ליזהר שלא ינוחו המים מרתיחתן.** הגה: אך רבים חולקים וסבירא להו דאין הגעלה מועלת כלום אם אין המים רותחים (וכן משמע מהרא"ש וסמ"ג ותרומת הדשן סימן קל"א ואגור וטור בסימן ק"ה) על כן יש ליזהר אפילו קודם זמן איסורו שלא ינוחו מרתיחתן כל זמן שמגעיל (דברי עצמו) **ושלא יכניס הכלים עד שירתיחו המים וכן כדי שלא יצטרך להגעיל היורה הגדולה שמגעילים בה תחלה וסוף.** הגה: ואם לא הגעיל קודם זמן איסורו יכול להגעיל עד הפסח שאז חמץ במשהו ואינו מועיל הגעלה שחוזר ובולע אבל מותר ללבן כלי תוך הפסח (דברי עצמו ותשובת רשב"א). וכשמגעיל קודם פסח לאחר שש צריך ליזהר בכל הדברים הנזכרים שאין צריך ליזהר בהם קודם שש:

ב. יש ליזהר מלהגעיל כלי הבשר וכלי חלב ביחד אלא אם כן אחד מהם אינו בן יומו. (וכל שכן כלי של איסור. על כן נהגו שלא להגעיל שום כלי בן יומו):

ג. לא יניח כלים הרבה לתוך כלי ויגעילם יחד (אם נוגעים זה בזה):

ד. אם מגעיל בצבת יגלגל הכלי דאם לא כן במקום הצבת לא סליק דיקולא דמיא:

ה. אין מגעילין בחמי טבריה אפילו כלים שדינם ככלי שני מפני שאינה תולדות האור וכבולעו כך פולטו מה בולעו על ידי תולדות האור אף פולטו על ידי תולדות האור. הגה: ומיהו אם נשתמש בו רק במי טבריה מגעילו בהן (בית יוסף בשם אורחות חיים). ואין מגעילין בשום משקה רק במים מיהו בדיעבד מהני הגעלה בכל משקה (בית יוסף בשם אורחות חיים). אם הגעיל הרבה כלים ביורה עד שמרוב פליטת הכלים נעשו המים כציר אין להגעיל עוד באותן המים (ר"ן פרק כל הבשר):

ו. כלי גדול שאינו יכול להכניסו לתוך כלי אחר מחמת גודלו עושה שפה לפיו בטיט כדי שיתמלא היטב ויגיעו המים בשפתו וממלאו מים ומרתיחו או יקח אבן רותחת או לפיד אש וישליכנו לתוכו בעודו רותח ומתוך כך ירתיחו המים יותר ויעלו על שפתו:

ז. נוהגין לשטוף הכלי במים קרים אחר הגעלה מיד:

סימן תנג – דיני החטים וטחינתם למצות, ובו ט' סעיפים

א. אלו דברים שיוצאים בהם ידי חובת מצה בחטים ובשעורים ובכוסמין ובשבולת שועל ובשיפון (והמנהג ליקח לכתחלה חטים) (מהרי"ל) **אבל לא באורז ושאר מיני קטניות וגם אינם באים לידי חימוץ ומותר לעשות מהם תבשיל.** הגה: ויש אוסרים (טור והגהות מיימוני פרק ה' ומרדכי פרק כל שעה) והמנהג באשכנז להחמיר ואין לשנות מיהו פשוט דאין אוסרים בדיעבד אם נפלו תוך התבשיל וכן מותר להדליק בשמנים הנעשים מהם ואינן אוסרים אם נפלו לתוך התבשיל וכן מותר להשהות מיני קטניות בבית (תרומת הדשן סימן קי"ג). וזרע אקליז"א (מהרי"ל) ועני"ס אליינד"ר אינן מיני קטניות ומותר לאכלן בפסח כן נראה לי:

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח, עַמּוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח, וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֵת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **[כ"ו אדר], יום י"ג משלשים יום קודם הפסח** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

גליון י"ד

כז אדר [יום י"ד] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ז אדר
יום י"ד משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תנג – דיני החטים וטחינתם למצות

ב. העושה עיסה מן החטים ומן אם יש בה טעם דגן יוצא בה ידי חובתו בפסח:

ג. אם לא בירורו החטים מאכילת עכבר אין בכך כלום. הגה: וכן אם לא בירורו ממנו אותו דגן שצמח מיהו צריך לראות שאין בו כל כך שלא יהא ששים כנגדו מן ההיתר (הגהות מיימוני בשם סמ"ק ותרומת הדשן סימן קי"ד):

ד. החטים שעושים בהם מצת מצוה טוב לשמרן שלא יפלו עליהם מים משעת קצירה ולפחות משעת טחינה ובשעת הדחק מותר ליקח קמח מן השוק:

ה. האידנא אסור ללתות בין חטים בין שעורים:

ו. שקים שנותנים בהם קמח כל השנה אם רוצה ליתן בהם קמח ומכבסים אותם יפה צריכים להתיר קודם הכבוס כל התפירות שבהם בקצוות או אם הם מטולאים:

ז. כשמוליכים השקים שיש בהם קמח מהרחיים אסור להניחם על גבי בהמה שאין אוכף או עור עב תחת השק. הגה: וכן יזהר לכתחלה שלא להניח הרבה שקים עם קמח זה על זה במקום שאפשר (מרדכי סוף פרק אלו עוברין):

ח. נוהגים לנקר הרחיים משום דזמנין נתנו בהם תבואה לתותה לסולת ונוהגים שקמח הראשון שנטחן אחר הניקור שומרים אותו עד לאחר הרגל. הגה: ואנשי מעשה רגילים לילך בעצמם אל מקום הרחיים לראות הם בעצמם לטחינת קמחיהם (מרדכי):

ט. צריך לטחון החטים יום או יומים לפני הלישה ואם טחנו בערב פסח יש אומרים שאסור ללוש מצה בו ביום לפי שהקמח בשעת טחינה רותח ומחמם המים והעיסה נוחה להחמיץ:

סימן תנד – באיזה מצה אינו יוצא ידי חובתו, ובו ד' סעיפים

א. אין יוצאין לא בפת סובין ולא בפת מורסן אבל לש הוא את העיסה בסובין ובמורסן שבה ויוצא בה ויוצא במצה מסלת נקיה ביותר ואין אומרים אין זה לחם עוני. הגה: וטוב לכתחלה שלא לעשות המצה רחבה יותר מדאי דהוי כאשישה (מהרי"ו):

ב. עיסת הכלבים בזמן שהרועים אוכלים ממנה יוצאים בה ואם לאו אין יוצאים בה שאין זו משומרת לשם מצה. הגה: כך הם דברי הרמב"ם אבל יש אומרים הטעם משום שאינו קרוי לחם כל זמן שאין הרועים אוכלים ממנו וכן נראה עיקר (טור יורה דעה סימן ש"ל ור"ש בפירוש דמסכת חלה פרק קמא):

ג. ליכא בזמן הזה דידע למחלט הלכך כל מין חליטה אסור:

ד. אין אדם יוצא ידי חובתו במצה גזולה במה דברים אמורים כשגזל מצה אבל אם גזל חטים או קמח ועשאו מצה יוצא בה שקנאה בשינוי ודמים לבד הוא חייב לו. (ולענין ברכה עיין לקמן ריש סימן תרמ"ט):

סימן תנה – דין מים שלנו, ובו ו' סעיפים

א. אין לשין אלא במים שלנו בין שהם מי בורות ומעיינות בין שהם מי נהרות ושואבים אותן מבעוד יום (סמוך לבין השמשות) (דברי עצמו והגהות מיימוני פרק ה') או בין השמשות ואין לשין בהן עד שיעבור הלילה כולה ויכולים לשאוב יום אחד לימים הרבה ואם הזמן חם יניחם במרתף שהוא קר ואם הזמן קר יניחם באויר כי המרתף הוא חם וצריך להשכים ולהכניסם לבית קודם שיזרח השמש ואפילו ביום המעונן. הגה: ואם לא הכניסם בהשכמה אם לא עמדו כל כך עד שהוחמו אינו מזיק ויותר טוב להעמידם תחת התקרה שמא ישכח להכניסם בהשכמה (בית יוסף בשם אורחות חיים). וכשמוליך המים תחת אויר הרקיע יש לכסותם (תרומת הדשן סימן קט"ו בשם סמ"ג וסמ"ק ומהרי"ק). כשחל פסח באחד בשבת יש לשאוב המים אור י"ג דהיינו בליל ה' (מרדכי סוף פרק קמא דפסחים). לכתחילה יש לשאוב מן הנהרות ולא מן הבארות (אשרי ומרדכי) אבל כשהנהרות גדולות מהפשרת שלגים וגשמים טוב יותר לשאוב מן הבארות (מהרי"ו). ואין לשפוך מים שלנו מכח מת או תקופה הנופלת (מרדכי פרק כל שעה והגהות מיימוני פרק ה') ומכל מקום טוב לכתחלה להשים בהם ברזל גם אסור לשאוב מים על ידי נכרי למצות של מצוה ואף לשאר מצות ישאב ישראל (מרדכי ומהר"י ברי"ן ומהרי"ל) אם אפשר ונוהגין ליטול מים מיוחדים למצה של מצוה ונוהגין ליקח כלי חרס חדשים ואין לשנות המנהג אבל בשל עץ אין להקפיד (כל בו):

רבינו יוסף קארו

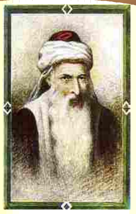

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

גליון ט"ן

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

כח אדר
[יום ט"ן]
משלשים יום
קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ח אדר
יום ט"ו משלשים יום קודם הפסח

<u>המשך סימן תנה – דין מים שלנו</u>

ב. יש אומרים שמים המכונסין בסיסטירנ"ה מותר ללוש בהם סמוך לשאיבתן ואין להקל בדבר אם לא בשעת הדחק:

ג. אין ללוש במים חמין אפילו לא נתחממו אלא בחמה ולא במים הגרופים מדוד גדול שנחשתו עבה ותלוי על מקום האש ומים שבתוכו פושרים אפילו כשאין האש תחתיו ואם עבר ולש בין באלו בין במים שלא לנו אסור ויש חולקין ומתירין בלש במים שלא לנו ויש אומרים דבשוגג מותר ובשעת הדחק יש לסמוך עליהם. הגה: ואפילו בלא דחק יש להתיר אם עבר בשוגג ולש במים שלא לנו (רבינו ירוחם ובית יוסף):

ד. מים שלא לנו שנתבטלו חד בתרי במים שלנו לשין בהם:

ה. נוהגין שלא ליתן מלח במצה ונכון הדבר (ואפילו בדיעבד יש לאסור) (מרדכי ודברי עצמו):

ו. לש המצה בקצח ושומשמין ובמיני תבלין כשרה כיון שיש בה טעם מצה ומכל מקום אין ליתן בה תבלין לפי שהוא חד ומחמם העיסה. הגה: ופלפלין אפילו בדיעבד אסור וכן אם נפל בה סיד (מהרי"ב):

סימן תנו – דין שיעור כמות לישת המצות, ובו ג' סעיפים

א. אין לשין לפסח עיסה גדולה משיעור חלה שהיא מ"ג ביצים וחומש ביצה בינונים והוא עשרון וכן ישער אותה ימלא כלי מים ויערה המים ממנו לכלי אחר ואחר כך יתן בו מ"ג ביצים ויחזיר בו המים שעירה ממנו והמים שיותירו יתנם בכלי אחר והכלי המחזיק אותם הוא המדה למלאותו מקמח והמדה מחוקה ולא גדושה ושיעורה מקמח חטה מצרית תק"כ דרהם מצריים בקירוב. הגה: ולא ידחק הקמח במדה דאם כן לא ילוש יפה וטוב לומר בשעת נתינת הקמח למדה שעושה לשם מצוה (מהרי"ל):

ב. אם לש יותר משיעור זה מותר בדיעבד:

ג. אף על פי שאין מודדין קמח ביום טוב ללוש ביום טוב של פסח שאין לשין עיסה גדולה מעשרון מותר למדוד ויש אוסרים אלא יקח באומד הדעת ולא ירבה על עשרון (והכי נהוג):

סימן תנז – דין הנהגת החלה בעיסת מצה, ובו ב' סעיפים

א. מפני שצריך לדקדק בשיעור העיסה שלא להרבות בה משום חשש חימוץ ומוטב שימעט בה לכן טוב לקרב העיסות יחד בשעת הפרשת חלה שישקו זו בזו דשמא יש בהם שלא היה בה כשיעור ואם אי אפשר להפריש חלה בעודה עיסה מפני המהירות יפרישנה אחר אפייה מיד שיתן כל המצות בסל והסל מצרפם לחלה וזהו הדרך היותר נכון. הגה: ואם היה בו שיעור חלה ושכח להפריש יפריש אחר כך ואפילו צירוף סל לא צריך ואם לקח ממקצת העיסות וממקצת לא לקח ונתערבו צריך ליקח חלה מכל אחד ואחד או ילוש עיסה אחרת ויקח ממנו גם כן על אותן שנתערבו ואם מכיר מצה אחת שחייבת בחלה נוטל ממנה על האחרות (הגהות מיימוני פרק ג' ומרדכי ריש פרק אלו עוברין ובית יוסף בשם תוספות פרק קמא דביצה):

ב. הלש עיסה ביום טוב של פסח לא יקרא שם לחלה עד שתאפה שאם יקרא לה שם אינו רשאי לאפותה ואם יניחנה כך תחמיץ ואינו רשאי לשורפה ביום טוב ואם שכח וקרא לה שם יטילנה לצונן וימנענה מלהחמיץ. הגה: ואם יש כהן קטן שלא ראה קרי או גדול שטבל לקריו מותרים לאפות החלה בשבילו (טור) ויש אומרים שאין מאכילין חלה בזמן הזה לשום כהן (מהרי"ו). יש אומרים דמותר ביום טוב ללוש פחות מכשיעור כדי לפטור עצמו מן החלה (ר"ן ריש פרק אלו עוברין):

סימן תנח – דין מצוה ללוש המצה בערב פסח, ובו סעיף אחד

א. נוהגים שלא ללוש מצת מצוה בערב פסח עד אחר שש שעות שהוא זמן הקרבת קרבן פסח ובי"ד שחל להיות בשבת לשין בערב שבת אחר שש שעות:

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

רבינו יוסף קארו

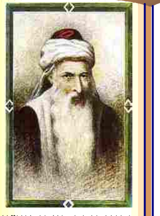

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

כט אדר
[יום ט"ז]
משלשים יום
קודם הפסח

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

גליון
ט"ז

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ט אדר
יום ט"ז משלשים יום קודם הפסח

סימן תנט – דין מקום וסדר לישת המצות, ובו ו' סעיפים

א. אין לשין במקום השמש וביום המעונן אסור תחת כל אויר הרקיע משום דיומא דעיבא כוליה שמשא. הגה: ועל כן נהגו ליזהר מללוש נגד החלון הפתוח אפילו אין שם שמש שמא יהיה מעונן ולאו אדעתיה (תרומת הדשן סימן קצ"ג) וכן יש ליזהר מלהוליך המצות לתנור תחת הרקיע מגולה וכן המים או הקמח (הגהות מיימוני פרק ה' בשם סמ"ק ומהרי"ו). ולא יתקרב ללוש אצל התנור מפני חום התנור:

ב. לא יניחו העיסה בלא עסק ואפילו רגע אחד וכל זמן שמתעסקים בו אפילו כל היום אינו מחמיץ ואם הניחו בלא עסק שיעור מיל הוי חמץ ושיעור מיל הוי רביעית שעה וחלק מעשרים מן השעה. הגה: ויש להחמיר למהר בענין עשיית המצות כי יש לחוש שהשהיות יצטרפו לשיעור מיל או שיהיה במקום חם שממהר להחמיץ (הגהות מיימוני פרק ה' ומרדכי פרק אלו עוברין). ואחר שנתעסקו בבצק ונתחמם בידים אם יניחוהו בלא עסק מיד יחמיץ ואם התחילו בשתי עיסות כאחד והחמיצה האחת בידוע שהחמיצה גם השנית אפילו אין רואין בה סימני חימוץ ואם החמיצה עד שיש בה סדקים אפילו לא נתערבו הסדקים זה בזה אלא אחד הולך הנה ואחד הולך הנה הוי חמץ גמור והאוכלו חייב כרת ואם אין בו סדק אלא הכסיפו (פירוש נשתנה מראיתו ללובן, ערוך) פניו כאדם שעמדו שערותיו האוכלו פטור. הגה: ואם המצה עשויה וירא שלא תבא לידי חימוץ מותר לשברה ולחזור לעשותה כדי שהעסק יבטל החימוץ מיהו טוב ליזהר לכתחלה (מהרי"ל בשם אגודה ורוקח):

ג. אם האשה שהיא לשה היא מקטפת במים לא תקטף באותם מים שמצננת בהם ידיה מפני שהם מתחממים ומחמיצים את העיסה אלא יהא לה כלי אחר מלא מים שתקטף בו. הגה: ומיהו בעברה ולא צננה ידיה מותר (רמב"ם פרק ה'):

ד. אם לש אחר זמן איסור חמץ אלו המים עם שאר המים שרוחצים בהם העריבה לא ישפכם אלא במקום מדרון כדי שלא יתקבצו במקום אחד ויחמיץ. הגה: והכלים שמתקנים בהם המצות והסכין שחותכין בו העיסה יגרדם תמיד בשעת עשייה שלא ידבק בהם הבצק ולאחר עשייה ידיחם וינגבם היטב לחזור ולתקן בהם פעם שנית (מהרי"ל וזהו עדיף טפי ממה שנוהגין לגרדן כי אי אפשר לנקותן היטב על ידי גרידה והמחמיר יגרדן ואחר כך ידיחן (דברי עצמו). וביום טוב מותר לעשותו על ידי נכרי ואם אין נכרי יטילם לצונן או יתנם לתנור שיאפה הבצק שעליהם והעריבות שאפשר לתת דבר בתוכו מותר להדיח וכן כל כיוצא בזה ויש ליזהר בעריבה שלשין בה שלא יהיה בו שום גומא או סדק שלא יוכל לנקרו אחר הלישה ותחמיץ ואחר כך כשחוזר ולש בו מתערב בבצק (מהרי"ל). ולא יתן העריבה על כר או כסת צמר בשעת הלישה שמחמם העריבה אבל על של עור שרי (מהרי"ו):

ה. עברה ולשה תחת השמש הפת מותרת:

ו. אם העיסה רכה לא יוסיף בה קמח אלא עושה עיסה קטנה מגיבול קשה ויערבנה עם העיסה הרכה. הגה: וירחיק המצות מהקמח כי הקמח הנדבק בהן בא אחר כך בתבשיל ומתחמץ (מרדכי ריש פרק אלו עוברין):

סימן תס – דיני מצת המצוה, ובו ז' סעיפים

א. אין לשין מצת מצוה ולא אופין אותה על ידי נכרי ולא על ידי חרש שוטה וקטן:

ב. הרא"ש היה משתדל במצת מצוה ועומד על עשייתם ומזרז העוסקים ומסייע בהן בעריכתן וכן ראוי לכל אדם לעשות להטפל הוא בעצמו במצוה:

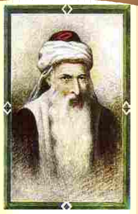

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון י"ז

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

א ניסן [יום י"ז] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום א' ניסן
יום י"ז משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תס – דיני מצת המצוה

ג. הלש אחר זמן איסור חמץ יאמר בשעת לישה כל פירורים שיפלו בשעת לישה ועריכה וכן בצק הנדבק בכלים אני מבטל אותם כדי שנמצא שמבטלן קודם חימוצן:

ד. אין עושין סריקין המצויירין דהיינו לצייר בפת כמין חיה ועוף אבל כל מה שעושים אותו במסרק כדי שלא יתפח וכן מה שמנקבין המצות מותר ומכל מקום טוב למהר לעשותן שלא להשהות בהן. הגה: ויש לעשות המצות רקיקין ולא פת עבה כשאר לחם כי אין הרקיקין ממהרים להחמיץ:

ה. אין עושין בפסח פת עבה טפח:

ו. אין להקל במה שהחמירו הקדמונים שלא לעשות פאנדי"ש או פלאדוני"ש:

ז. אין ליתן ביצים שלמים במצה שתאפה עמהם:

סימן תסא – דיני אפיית המצה, ובו ה' סעיפים

א. תנור שאופים בו חמץ צריך ליזהר כשיסיקוהו כדי לאפות בו מצה שילכו הגחלים על פני כולו ואין די לו בלהבה דכמו שבולע על ידי גחלים כך פולט על ידי גחלים ושיהו ניצוצות נתזין ממנו הילכך אם הסיקוהו כמה פעמים קודם הפסח אינו מספיק אלא אם כן כיון להתירו לצורך פסח כי שמא לא הלכו הגחלים על פני כולו כל זמן שלא כיון לכך ויש נוהגים להטיל בו קרקע חדש כדי שלא יצטרכו היסק ומנהג יפה הוא. הגה: וכשיכשירו על ידי היסק טוב וישר הוא לחזור ולהסיק לצורך האפייה ולא לעשות הכל בהיסק אחד (תשובת מהרי"ב):

ב. טפקא (פירוש אחד מן הרעפים שמכסין בהם הגג, קופ"י בלע"ז) של חרס חדשה לא שנא הסיקה מבפנים או מבחוץ מותר כיון שהאור שולט תחתיה אף על פי שאין שלהבת עולה על גבה מרתח רתח והפת נאפית מיד ואינה באה לידי חימוץ אבל צריך להסיק תחלה בין תנור בין כוביא בין באלפס בלא מים בין בקרקע אבל להדביקו תחלה ואחר כך להסיק יש אוסרים וטוב ליזהר ויש מי שאומר שראוי למחות שלא יעשו חררות ברמץ (פירוש אפר חם, צינירונ"י בלע"ז):

ג. מצה שנאפית עד שאם פורסין אותה אין חוטין נמשכים ממנה יוצאים בה. הגה: ויש ליזהר שלא ללקחה מן התנור קודם לכן (דברי עצמו) ולהחזירה כי תוכל לבוא לידי חימוץ (מהרי"ל):

ד. יוצא אדם במצה שרויה והוא שלא נימוחה אבל אם בשלה אינו יוצא בה:

ה. אם אפו חמץ עם מצה לא נאסרה אלא אם כן נגעה בחמץ ונוטל ממקום שנגעה כדי נטילת מקום והשאר מותר. הגה: מצה שנתכפלה בתנור ודבוקה עד שאין שולט שם האש אוסרים אותה תוך הפסח אבל שאר מצות שבתנור מותרים וקודם פסח אין לאסור רק מקום הדבוק (תרומת הדשן סימן קנ"ז ופסקיו סימן קמ"ה). מצה נפוחה באמצעיתה אסורה אבל עלה עליה קרום כדרך שעולה על הפת בשעת אפיה מותרת (מהרי"ל). אם שני מצות שוכבות זו על זו בתנור קודם אפייתן אסורים דהוי כמצה כפולה (מהרי"ו). וכן יש ליזהר שלא יגעו זה בזה בתנור בעודן לחין כי אין האור שולט במקום נגיעתן ובאים לידי חימוץ (בית יוסף בשם אורחות חיים):

סימן תסב – דין מי פירות אם מחמיצין, ובו ז' סעיפים

א. מי פירות בלא מים אין מחמיצין כלל ומותר לאכול בפסח מצה שנילושה במי פירות אפילו שהתה כל היום אבל אין יוצא בה ידי חובתו מפני שהיא מצה עשירה וקרא כתיב לחם עוני:

ב. מי פירות עם מים ממהרים להחמיץ יותר משאר עיסה הלכך אין ללוש בהם ואם לש בהם יאפה מיד:

רבינו יוסף קארו

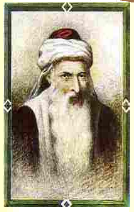

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון י"ח

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

ב ניסן
[יום י"ח]
משלשים יום
קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ב' ניסן
יום י"ח משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תסב – דין מי פירות אם מחמיצין

ג. מותר ללוש ביין אף על פי שאי אפשר לו בלא טיפת מים שנופלת בשעת הבציר ואף לכתחלה רגילים ליתן מים בשעת הבציר כדי להתיר נצוק ואף על פי כן אין לחוש להם הואיל וכבר נתבטלו המים ביין קודם שלשו העיסה:

ד. מי ביצים ושאר משקים כולם הוו בכלל מי פירות. הגה: ובמדינות אלו אין נוהגין ללוש במי פירות ואפילו לקטף המצות אין נוהגין רק לאחר אפייתן בעודן חמין ואין לשנות אם לא בשעת הדחק לצרכי חולה או זקן הצריך לזה:

ה. הלש עיסה במי פירות טוב לעשותה פחות משיעור עשרון כדי שלא תתחייב בחלה:

ו. חטה שנמצאת בדבש או ביין וחומץ מותר ובלבד שלא נתערב בהם מים:

ז. יש לברר המלח קודם פסח מחטים שלא יהיו בתוכו כי כשהמלח מתלחלח הוא נכנס מעט מעט בחטים ומתחמץ:

סימן תסג – אם מותר לחרוך שני שבלים יחד, ודיני כרמל, ובו ג' סעיפים

א. מותר לחרוך שני שבלים ביחד ולא חיישינן שמא יצאו מים מאחת לחברתה שהם מי פירות ואינם מחמיצים:

ב. ותיקא שהוא תבשיל העשוי משמן ומלח עם קמח מותר והוא שלא יהא בו מים. הגה: ולדידן שנוהגים להחמיר במי פירות גם זה אסור:

ג. כרמל שמהבהבין אותו באור וטוחנין אותו אין מבשלים הקמח שלו במים שמא לא נקלה באור יפה ונמצא מחמיץ כשמבשלים אותו וכן כשמוללין הקדירות החדשות (פירוש שנותנים קמח לתוך המאכל להקפות) אין מבשלים בהם אלא מצה אפויה שחזרו וטחנו אותה:

סימן תסד – חרדל שנתערב בתוכו קמח, ובו סעיף אחד

א. חרדל או שאר מיני טיבול שיש בהם מים אין נותנין בהם קמח ואם נתן לתוך החרדל יאכל מיד ולא ישהנו שמא יחמיץ ובשאר מיני טיבולין כיון שאינם חדין כמו חרדל ודאי החמיץ וצריך לשרפו אם הוא אחר זמן איסור חמץ. הגה: והמנהג שלא לאכול חרדל כלל בפסח אפילו נתערבו קודם פסח דהוי כמיני קטניות שנוהגין בו איסור (הגהות מיימוני ריש פרק ה' ותרומת הדשן סימן קי"ב):

סימן תסה – דיני מורסן בפסח, ובו ג' סעיפים

א. אין שורין מורסן לתרנגולים בשום פנים ולא חולטין. הגה: וכשנותנים להם שעורים או חטים לאכול יזהר שלא להשליכם במקום לח שיבואו לידי חימוץ (מהרי"ו):

ב. אין האשה שפה מורסן על בשרה אפילו יבש:

ג. אם שפשפו מורסן באווז לח ממים יש מי שאומר שהאווז אסור. הגה: והכי נהוג לענין איסור חמץ שהוא במשהו ויש ליזהר שלא להבהב העופות בקשין שמא יהיו שם חטים או דגן מחומץ ויתן טעם בעופות בשעת ההבהוב:

סימן תסו – אם הרוק ומי רגלים ודומיו מחמיצים, ובו ו' סעיפים

א. לא ילעוס אדם חטים ויתן על גבי מכתו מפני שהן מחמיצות שהרוק מחמיץ:

ב. הנותן שעורים לבהמתו ומצא בהם ריר צריך לבערם. הגה: אבל בסתם אין לחוש הואיל וכבר בטל (דברי עצמו). ויש מחמירין לבער כל הנותר מן הבהמה אף על פי שאין רואה עליו ריר (מרדכי ריש פרק אלו עוברין בשם הרוקח):

ג. שק מלא קמח שנתלחלח מזיעת החומה מותר ויש אוסרים:

רבינו יוסף קארו

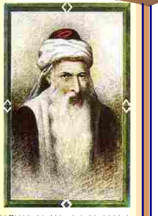

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון י"ט

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

ג ניסן [יום י"ט] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ג' ניסן
יום י"ט משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תסו – אם הרוק ומי רגלים ודומיו מחמיצים

ד. נפלו מים על קמח או נתלחלח השק יאחז בידו כל המקום המלוחלח בשק עד שיריק כל הקמח שבשק ואם אי אפשר לעשות כן ירקד הקמח והשאר מותר ודוקא כל זמן שהוא מלוחלח אבל אם נתייבש הלחלוחית לא מהני ריקוד דמיפרך ומתערב עם השאר ואסור לאכלו בפסח אלא ירקדנו וישמרנו עד אחר הפסח ואם נתייבש בפסח אסור להשהותו:

ה. הטל מחמיץ וכן מי רגלים ומי הפה והחוטם והעין והאוזן (אבל דם) (רבינו ירוחם) וחלב וזיעת אדם אינו מחמיץ (טור):

ו. קמח שנפל עליו דלף אפילו כל היום אינו בא לידי חימוץ והוא שיהיה הדלף טורד בלי הפסק ויאפנו מיד לכשיפסיק ואם הוא מסופק אם הדלף טורד אם לאו אסור:

סימן תסז – דין חטים שנפל עליהם מים, ותבשיל שנמצא לתוכו חטה, ובו ט"ז סעיפים

א. דגן שנטבע בנהר או שנפל עליו מים כשם שאסור לאכלו כך אסור לקיימו אלא מוכרו לישראל ומודיעו כדי שיאכלנו קודם הפסח ואם מכרו לעכו"ם קודם הפסח מוכר מעט מעט לכל אחד ואחד כדי שיכלה קודם הפסח שמא יחזור הנכרי וימכרנו לישראל:

ב. דגן זה שנטבע בנהר או שנפלו עליו מים אף על פי שלא נתבקע אסור דכיון דמינח נייחי אתי לידי חימוץ. הגה: ולכן יש ליזהר שלא יבואו מים או גשמים מזלפים על החטים כי אז אפילו לא נתבקעו אסורות ודגן שהיה מונח בעלייה וירדו גשמים דרך הגג בקצת המקומות ונתלחלחו אותן שנתלחלחו אסורות אבל שאר מקומות מותר להשהותן מכח ספק ספיקא שמא לא ירדו עליהם גשמים ואם תמצי לומר ירדו שמא לא נתחמצו אבל לאכלן בפסח אסור ולא מהני ספק ספיקא (אגור וכל בו):

ג. חטים שבאו בספינה אם הם יבשות וקשות ולא נשתנה מראיהן אחזוקי איסורא לא מחזקינן:

ד. שנה שרבו גשמים וירדו על ערימות שבשדות עד שהיו קצת מהשבלים שעל הערימות מעלים צמחים אין חוששין לסתם חטים של אותה שנה:

ה. דגן שבמחובר שנתייבש לגמרי ואינו צריך ליניקה כמאן דמנח בכדא דמי ומקבל חימוץ אם ירדו עליו גשמים:

ו. חטים שנמצאו בהם מבוקעות אותן שאין מבוקעות מותרות מפני שהדבר מצוי שבשעת גשמים עליונות הגדיש ותחתיתו מתחמץ ומתבקע ואין המים נוגעים באמצעיתו כלל:

ז. ישראל שיש לו בורות מלאים חטים וחושש שמא יש בקרקעית הבור ובקירותיו חטים מבוקעים מלחות הבור והארץ בביטול בעלמא סגי (ועיין לעיל סימן תל"ו סעיף א'):

ח. דבש של נכרי אין מחזיקין בו איסור ואוכלים אותו בפסח. הגה: מיהו יש מחמירין (מרדכי פרק כל שעה והגהות מיימוני פרק ד'). והמנהג במדינות אלו שלא לאכול דבש רק אותו שמביאים בחביות מן הכוורת שעושין ממנו משקה שקורין מע"ד. ותאנים יבשים וענבים יבשים שקורין רוזינו"י גדולים או קטנים תלוים במנהג המקומות כי יש מחמירין שלא לאכלן ויש מקילין ולכן נהגו במדינות אלו להחמיר שלא לאכול שום פירות יבשים אם לא שידוע שנתייבשו בדרך שאין לחוש לחמץ וצוקר אסור לאכלו ואפילו להשהותו אסור (תרומת הדשן סימן קי"ד). וביום טוב האחרון אוכלין פירות יבשים וצוק"ר קנדי"ל שאין בו חשש חימוץ (מהרי"ל). והמנהג במדינות אלו שלא לאכול כרכום שקורין זפרי"ן או נעגלי"ך (מהרי"ל). מיהו אינן אוסרין תערובתן וכן נראה לי:

ט. תבשיל שנתבשל ונמצאו בו שעורים או חטים אם נתבקעו ממש הרי כל התבשיל אסור ואם לא נתבקעו ממש התבשיל מותר. הגה: ואין המנהג כן אלא אוסרים הכל במשהו אפילו לא נתבקעו. ואותם חטים או שעורים שורפים אותם:

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ד' ניסן
יום כ' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תסז – דין חטים שנפל עליהם מים, ותבשיל שנמצא לתוכו חטה

י. תרנגולת מבושלת שנמצא בה בפסח חטה מבוקעת מותר למוכרה לנכרי שאינה נמכרת יותר ביוקר בשביל החטה שנמצאת בתוכה. הגה: ובמדינות אלו נוהגין לשרוף הכל (ועיין לעיל סימן תמ"ז סעיף ג'). **ואם נמצאת ביום שמיני של פסח מותר להשהותה עד אחר הפסח:**

יא. אם נמצאת חטה בקועה בעיסה או במצה אפויה יסיר ממנה כדי נטילת מקום והשאר מותר ויש מי שאוסר כל העיסה או אותה מצה וראוי לחוש לדבריו אם לא במקום הפסד מרובה או בשעת הדחק. הגה: וכן נוהגין תוך הפסח לאסור אותה מצה שנמצא בה החטה ומתירין את האחרות בין שנמצא בה אפויה או חיה ואמרינן כאן נמצאת כאן היתה ואם נמצאת בעיסה אוסרין כל העיסה ודוקא תוך הפסח אבל קודם הפסח אין אוסרין רק כדי נטילה והכי נהוג:

יב. אם מלגו (פירוש שהרתיחוהו במים להעביר הנוצה) תרנגולת ואחר כך מצאו במים גרעין חטה בקועה אסורה התרנגולת ואם נמצאת חטה בקועה או לחם חמץ בכלי של מים ואין בו כדי ליתן טעם שהמים צוננים ובישלו באותם מים תבשיל או לשו עיסה מותר ויש מי שאוסר אם הוא בתוך הפסח. הגה: ויש מי שמתיר אפילו במליגת תרנגולים משום דאמרינן שמא אחר כך נפלה לשם (תולדות אדם וחוה נתיב ה' מחלק ו' ומהרי"ב) ויש מי שאוסר בשאר בשר ומתיר בתרנגולת מכח ספק ספיקא (מרדכי פרק כל שעה) ולענין מנהג נראה לאסור בשאר בשר או בחטה שלימה אפילו בתרנגולת ודוקא אם נמלגו תרנגולים דהיינו שהיו המים חמין אבל אם היו צוננין ושרו שם התרנגולים אין לאסור מספיקא ובמקום דאיכא למימר שמא נתעכלה החטה בתרנגולת כגון שהיא שבורה (מהרי"ב) אפילו במליגה יש להתיר מכח ספק ספיקא מיהו אם נתערבו התערובות ויש הפסד מרובה ומניעת שמחת יום טוב יש להקל בכל זה בספיקת איסור דרבנן שהוא משהו ויש להתיר שאר תבשילין שיש בהן תערובת מאותו תבשיל של הבשר שנשרה במים או נמלג כך נראה לי:

יג. אם הגעילו יורה מחומצת בת יומא וירדו המים (המחומצים) לבור בתוך הפסח אסור לשתות מימיו בפסח בשביל שנתערבו:

יד. אם נמצאת חטה מבוקעת בתרנגולת קודם מליחה די בשטיפה ואם אחר מליחה די בקליפה ויש מחמירים לומר שמעמיק כל סביבותיה וחותך ומשליך ואם נמלחו עמה תרנגולות אחרות קולף את כולם. הגה: ויש מחמירים לאסור כל מה שנמלח ביחד אבל העיקר לאסור אותה חתיכה כולה שנמצא החטה עליה ולהתיר האחרות על ידי קליפה קצת ואם רוצה יוכל למכור הכל לנכרי כמו שנתבאר סימן תמ"ז סעיף א' אף על גב דאין נוהגין כן בשאר תערובות חמץ כן נראה לי:

טו. תרנגולת צלויה שנמצאת בה חטה מבוקעת בתוך הפסח חותך מקום פיעפועו לפי אומד הדעת ויש אוסרים את כולה לפי שכשמהפכים השפוד מתפשט הטעם בכל התרנגולת וכן יש מי שאוסר כל התרנגולות הצלויות עמה באותו שפוד הנוגעות זו בזו כי על ידי היפוך השפוד מתפשט מזו לזו:

טז. חטה או שעורה שנמצאת בזפק העוף לאחר שהבהבו אותו העוף מותר והחטה והשעורה צריך לשורפם דלא חשיבי כמעוכלים:

סימן תסח – שלא לעשות מלאכה בערב פסח אחר חצות, ובו י' סעיפים

א. העושה מלאכה בערב פסח מחצות ולמעלה משמתין אותו ואפילו לעשות בחנם אסור ויש מי שאוסר אפילו על ידי נכרי ויש מי שמתיר (וכן הוא המנהג):

ב. במה דברים אמורים כשעושה מלאכה להשתכר (או בחנם והוא מלאכה גמורה לתפור בגדים ממש) (בית יוסף) **אבל** מתקן הוא כליו ליום טוב וכן מי שכותב ספרים לעצמו דרך לימודו מותר:

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ה' ניסן
יום כ"א משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תסח – שלא לעשות מלאכה בערב פסח אחר חצות

ג. קודם חצות מקום שנהגו לעשות מלאכה עושים מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין. הגה: ולדידן מקום שנהגו שלא לעשות (מהרי"ו). ודוקא מלאכות גמורות אבל שאר מלאכות אפילו מנהג ליכא (מהרי"ב):

ד. ההולך ממקום שעושים למקום שאין עושים לא יעשה בישוב מפני המחלוקת אבל עושה הוא במדבר וההולך ממקום שאין עושים למקום שעושים לא יעשה ונותנים עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי מקום שהלך לשם ואף על פי כן לא יתראה בפניהם שהוא בטל מפני איסור לעולם אל ישנה אדם מפני המחלוקת: וכן מי שדעתו לחזור למקומו נוהג כאנשי מקומו בין להקל בין להחמיר והוא שלא יתראה בפני אנשי המקום שהוא בו מפני המחלוקת:

ה. אפילו במקום שנהגו לעשות לא יתחיל בתחלה מלאכה בארבע עשר אף על פי שהוא יכול לגומרה קודם חצות אלא שלשה אומניות בלבד הם שמתחילים בהם במקום שנהגו לעשות ועושין עד חצות ואלו הם החייטים והספרים והכובסים אבל שאר אומניות אם התחיל בהם קודם ארבעה עשר הוא שיגמור עד חצות. הגה: ויש מקילין לומר ששלשה אומניות הנזכרים מתחילין ועושין עד חצות אפילו במקום שנהגו שלא לעשות ואם התחיל מבעוד יום בשאר אומניות והוא לצורך המועד עושין עד חצות והכי נהוג (טור בשם הרא"ש):

ו. מושיבין שובכין לתרנגולים בארבעה עשר דהיינו לתקן מקום שיעמדו התרנגולים והתרנגולות:

ז. תרנגולת שישבה על הביצים שלשה ימים או יותר ומתה מושיבין אחרת תחתיה כדי שלא יפסידו הביצים:

ח. גורפין (פירוש מוציאין במגרפה והוא כלי מיוחד לכך) זבל מתחת רגלי בהמה:

ט. הזבל שבחצר לא יוציאנו אלא יסלקנו לצדדים ואם נתרבה בחצר יוציאנו לאשפה:

י. מוליכים ומביאים כלים מבית האומן כל היום אף על פי שאינם לצורך המועד. הגה: ונהגו שלא להקיז דם בשום ערב יום טוב ואין לשנות (כל בו בשם מהרי"ו):

סימן תסט – שלא ליחד בשר לפסח, ובו סעיף אחד

א. אסור לומר על שום בהמה בין חיה בין שחוטה בשר זה לפסח לפי שנראה שהקדישו מחיים לקרבן פסח ונמצא אוכל קדשים בחוץ אלא יאמר בשר זה ליום טוב. הגה: וגדי מקולס (פירוש שלם על ראשו ועל כרעיו ועל קרבו) אף על פי שלא פירש ואמר בשר זה לפסח אסור לעשותו (טור) כדלקמן ריש סימן תע"ו. אבל מותר לומר חטים אלו לפסח:

סימן תע – שהבכורות מתענין בערב פסח, ובו ג' סעיפים

א. הבכורות מתענין בערב פסח בין בכור מאב בין בכור מאם ויש מי שאומר שאפילו נקבה בכורה מתענה (ואין המנהג כן) (מהרי"ל):

ב. אם חל ערב פסח בשבת יש אומרים שמתענים הבכורות ביום ה' ויש אומרים שאינם מתענים כלל. הגה: אבל יש לנהוג כסברא הראשונה ונוהגין כשהאב בכור האם מתענה תחת בנה הבכור כשעדיין קטן ואם אין האב בכור הוא מתענה בעד בנו עד שיגדל:

ג. האיסטניס מתענה בערב פסח כדי שיאכל מצה לתיאבון:

סימן תעא – בערב פסח אחר שעה עשירית אסור לאכול פת, ובו ג' סעיפים

א. אסור לאכול פת משעה עשירית ולמעלה כדי שיאכל מצה לתיאבון אבל אוכל מעט פירות או ירקות אבל לא ימלא כריסו מהם (ואם הוא איסטניס שאפילו אוכל מעט מזיק לו באכילתו הכל אסור) (רבינו ירוחם). ויין מעט לא ישתה משום דמיסעד סעיד אבל אם רצה לשתות יין הרבה שותה מפני שכשהוא שותה הרבה גורר תאות המאכל:

עמ"י

רבינו יוסף קארו

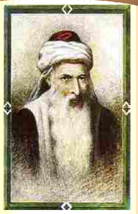

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ן

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון כ"ב

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

ו ניסן [יום כ"ב] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ו' ניסן
יום כ"ב משלשים יום קודם הפסח

__המשך סימן תעא – בערב פסח אחר שעה עשירית אסור לאכול פת__

ב. וקודם שעה עשירית מותר לאכול מצה עשירה. הגה: אבל מצה שיוצאין בה בלילה אסורים לאכול כל יום ארבעה עשר (ר"ן פרק אלו עוברין בשם הרמב"ם והמגיד פרק ו'). וקטן שאינו יודע מה שמספרים בלילה מיציאת מצרים מותר להאכילו (תרומת הדשן סימן ז'). ויש נוהגין שלא לאכול חזרת בערב פסח כדי לאכול מרור לתיאבון (תולדות אדם וחוה נתיב ה' חלק ג') וכן ביום ראשון של פסח כדי לאכלו בליל שני לתיאבון וכן נוהגין קצת למעט באכילת מצה ביום ראשון מהאי טעמא (כל בו). ויש מחמירין עוד שלא לאכול פירות כדי לאכול החרוסת לתיאבון ואין לחוש למנהג ההוא ויש מחמירין שלא לפרר או לשבור המצות בערב פסח שלא לבוא לאכול מהם (מהרי"ו) ואין לחוש גם לזה. מצה שנאפה כתקנה ואחר כך נתפררה ונילושה ביין ושמן אינה נקראת מצה עשירה ואסורה לאכלה בערב פסח (מהרי"ו):

ג. אם התחיל לאכול קודם שעה עשירית ומשכה סעודתו עד הלילה דינו כמו בשבתות ושאר ימים טובים שנתבאר סימן רע"א סעיף ו'. (ומצוה לרחוץ ולגלח בערב יום טוב וללבוש בגדים נאים כמו בשבת ועיין לעיל סימן ר"ס ורס"ב):

סימן תעב – דיני הסיבה וארבע כוסות, ובו ט"ז סעיפים

א. יהיה שלחנו ערוך מבעוד יום כדי לאכול מיד כשתחשך ואף אם הוא בבית המדרש יקום מפני שמצוה למהר ולאכול בשביל התינוקות שלא ישנו אבל לא יאמר קידוש עד שתחשך:

ב. יסדר שלחנו יפה בכלים נאים כפי כחו ויכין מקום מושבו שישב בהסיבה דרך חירות. הגה: ואפילו עני שאין לו כרים ישב על הספסל (מרדכי ריש פרק ערבי פסחים):

ג. כשהוא מיסב לא יטה על גבו ולא על פניו ולא על ימינו אלא על שמאלו (ואין חילוק בין אטר לאחר) (טור בשם רש"י ותרומת הדשן סימן קל"ו):

ד. אשה אינה צריכה הסיבה אלא אם כן היא חשובה. הגה: וכל הנשים שלנו מיקרי חשובות (מרדכי ריש פרק ערבי פסחים ורבינו ירוחם) אך לא נהגו להסב כי סמכו על ראבי"ה דכתב דבזמן הזה אין להסב (דברי עצמו):

ה. בן אצל אביו צריך הסיבה אפילו הוא רבו מובהק תלמיד לפני רבו אינו צריך הסיבה אפילו אינו רבו מובהק אלא אם כן יתן לו רבו רשות ותלמיד חכם מופלג בדורו אף על פי שלא למד ממנו כלום חשוב כרבו ואינו צריך הסיבה (ודוקא כשאוכלין על שלחן אחד אבל אם אוכל על שלחן בפני עצמו צריך להסב):

ו. השמש צריך הסיבה:

ז. כל מי שצריך הסיבה אם אכל או שתה בלא הסיבה לא יצא וצריך לחזור לאכול ולשתות בהסיבה. הגה: ויש אומרים דבזמן הזה דאין דרך להסב כדאי הוא ראבי"ה לסמוך עליו שבדיעבד יצא בלא הסיבה (אגודה פרק ערבי פסחים). ונראה לי אם לא שתה כוס שלישי או רביעי בהסיבה אין לחזור ולשתות בהסיבה דיש חשש שנראה כמוסיף על הכוסות אבל בשני כוסות ראשונות יחזור וישתה בלא ברכה (מנהגים) וכן באכילת מצה ולכתחלה יסב כל הסעודה (מהרי"ב):

ח. צריך לשתות ארבע כוסות על הסדר ואם שתאן זה אחר זה שלא כסדר לא יצא:

ט. שיעור הכוס רביעית לאחר שימזגנו (אם רוצה למזגו) וישתה כולו או רובו ואם יש בו הרבה רביעיות שותין ממנו כל כך בני אדם כמנין רביעיות שבו ויש אומרים שצריך לשתות רוב הכוס אפילו מחזיק כמה רביעיות (וצריך לשתות השיעור שלא בהפסק גדול בנתיים) (בית יוסף בשם רוקח):

י. מי שאינו שותה יין מפני שמזיקו או שונאו צריך לדחוק עצמו ולשתות לקיים מצות ארבע כוסות:

יא. מצוה לחזור אחר יין אדום (אם אין הלבן משובח ממנו) (טור):

הִנֵּה מוּבָא כַּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח, עַמּוּד אֶחָד לַיּוֹם, כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח, וִיהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה, נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבְשִׂמְחוֹת, וּלְכָל הַחֲבֵרִים וִידִידִים, לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים **[ו' ניסן], יום כ"ב משלשים יום קודם הפסח** זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

עמ"י

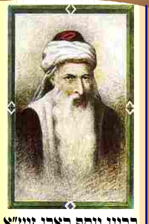

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו יוסף קארו

עש"ן

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

רבינו משה איסרליש

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

גליון
כ"ג

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

ז ניסן
[יום כ"ג]
משלשים יום
קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קודם הלימוד יאמר: הנני רוצה ללמוד, כדי שיביאני התלמוד לידי מעשה, ולידי מדות ישרות, ולידי ידיעת התורה.
נהריני עושה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם יהו"ה ובשם אדנ"י מתיחדים יאהדונה"י
על ידי הנעלם בדחילו ורחימו ביחודא שלים בשם כל ישראל.

סדר הלימוד ליום ז' ניסן
יום כ"ג משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תעב – דיני הסיבה וארבע כוסות

יב. יוצאים ביין מבושל ובקונדיטון:

יג. אפילו עני המתפרנס מן הצדקה ימכור מלבושו או ילוה או ישכיר עצמו בשביל יין לד' כוסות:

יד. גם הנשים חייבות בארבע כוסות ובכל מצות הנוהגות באותו לילה:

טו. תינוקות שהגיעו לחינוך מצוה ליתן לכל אחד כוסו לפניו. הגה: ואין ליקח כוס שפיו צר כעין קרו"ג גלא"ז מפני שלא יוכל לשתות רביעית כאחד (מהרי"ב). ובכוס של ברכת המזון בלאו הכי אין לוקחין אותו ועיין לעיל סימן קפ"ג סעיף ד' בהג"ה וכן הכוס של קידוש ועיין לעיל סימן רע"א סעיף י' (בית יוסף):

טז. מצוה לחלק לתינוקות קליות ואגוזים כדי שיראו שינוי וישאלו:

סימן תעג – דיני כוס ראשון, וסדר הפסח עד כוס השני, ובו ז' סעיפים

א. מוזגין לו כוס ראשון ומקדש עליו ומברך שהחיינו ואם חל בשבת אומר ויכלו ואם חל במוצאי שבת אומר יקנה"ז ואם שכח להבדיל ולא נזכר עד שהתחיל ההגדה ישלים ההגדה עד גאל ישראל ואחר כך יבדיל. הגה: ואין ליטול ידיו כלל קודם קידוש (רבינו ירוחם והרא"ש בתשובה ומרדכי פרק ערבי פסחים). ואם אין ידיו נקיות יטול מעט אבל אין לברך על הנטילה ובעל הבית לא ימזוג בעצמו רק אחר ימזוג לו דרך חירות (מהרי"ב):

ב. שותה בהסיבה ואינו מברך אחריו:

ג. אם ירצה לשתות כמה כוסות הרשות בידו ומכל מקום ראוי ליזהר שלא לשתות בין ראשון לשני אם לא לצורך גדול כדי שלא ישתכר וימנע מלעשות הסדר וקריאת ההגדה:

ד. מביאין לפני בעל הבית קערה שיש בה שלש מצות ומרור וחרוסת וכרפס או ירק אחר (וחומץ או מי מלח) ושני תבשילין אחד זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה ונהגו בבשר וביצה. הגה: ויסדר הקערה לפניו בענין שאינו צריך לעבור על המצות דהיינו הכרפס יהא למעלה מן הכל והחומץ סמוך לו יותר מן המצה והמצות מן המרור והחרוסת והם יהיו יותר קרובים אליו מן הבשר והביצה (מהרי"ל). והבשר נהגו שיהיה זרוע ונהגו שהבשר יהיה צלי על הגחלים והביצה תהיה מבושלת (והוא הדין צלויה וכן נוהגין בעירנו):

ה. אלו ירקות שיוצא בהם ידי חובתו חזרת עולשין תמכא חרחבינא (פירוש מיני עשבים מרים) מרור ויוצאים בעלין שלהן ובקלחן אבל לא בשורש אלא שבעלין אין יוצאים אלא אם כן הם לחים ובקלחים יוצאים בין לחים בין יבשים אבל לא כבושים ולא שלוקים ולא מבושלים וכולם מצטרפים לכזית שהוא השיעור שלהם ועיקר המצוה בחזרת ואם אין לו חזרת יחזור אחר ראשון ראשון כפי הסדר שהם שנויים. הגה: ואם אין לו אחד מאלו הירקות יקח לענה או שאר ירק מר (אגור). וחרוסת יעשה עב זכר לטיט ואחר כך נותנין בו מעט חומץ או יין אדום זכר לדם (טור). ועושין החרוסת מפירות שנמשלו בהם ישראל (תוספות פרק ערבי פסחים) כגון תפוחים תאנים אגוזים רימונים שקדים ונותנין עליו תבלין כגון קנמון וזנגביל הדומים לתבן שהיו מגבלין בו הטיט (טור):

ו. נוטל ידיו לצורך טבול ראשון ולא יברך על הנטילה ויקח מהכרפס פחות מכזית ומטבילו בחומץ ומברך בורא פרי האדמה ואוכל ואינו מברך אחריו ויקח מצה האמצעית ויבצענה לשתים ויתן חציה לאחד מהמסובין לשומרה לאפיקומן ונותנים אותה תחת המפה וחציה השני ישים בין שתי השלימות ויגביה הקערה שיש בה המצות ויאמר הא לחמא עניא עד מה נשתנה. הגה: ויאמר בלשון שמבינים הנשים והקטנים או יפרש להם הענין וכן עשה ר"י מלונדרי כל ההגדה בלשון לע"ז כדי שיבינו הנשים והקטנים (כל בו ומהרי"ל). ואז יצוה להסירם מעל השלחן ולהניחם בסוף השלחן כאילו כבר אכלו כדי שיראו התינוקות וישאלו:

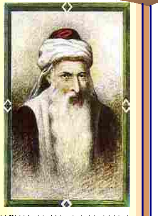

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון כ"ד

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

ח ניסן [יום כ"ד] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ח' ניסן
יום כ"ד משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תעג – דיני כוס ראשון, וסדר הפסח עד כוס השני

ז. מוזגין לו מיד כוס שני כדי שישאלו התינוקות למה שותים כוס שני קודם סעודה ואם אין חכמה בבן אביו מלמדו אם אין לו בן אשתו שואלתו ואם לאו הוא שואל את עצמו ואפילו תלמידי חכמים שואלים זה לזה מה נשתנה וכו' (וכשהבן או האשה שואלת אין צריך לומר מה נשתנה אלא מתחיל עבדים) (מהרי"ל). וכשמתחיל עבדים היינו לפרעה מחזיר הקערה שבה המצות לפניו וקורא כל ההגדה וכשיגיע למצה זו צריך להגביה להראותה למסובין שתחבב המצוה עליהם (ויש להגביה מצה הפרוסה שהיא כלחם עוני) (מהרי"ו) וכן כשיגיע למרור זה וכשיגיע ללפיכך מגביה כל אחד כוסו בידו עד שחותם גאל ישראל. הגה: ונוהגין לזרוק מעט מן הכוס באצבעו (דברי עצמו) כשמגיע לדם ואש ותמרות עשן וכן כשמזכיר המכות דצ"ך עד"ש באח"ב בכלל ובפרט הכל ט"ז פעמים (מהרי"ל). ויהיה הפת מגולה בשעה שאומר ההגדה עד לפיכך שאוחז הכוס בידו ואז יכסה הפת (אגור ובית יוסף):

סימן תעד – על כוס ב' אין מברכין, ובו סעיף אחד

א. שותה כוס שני ואין מברך עליו לא ברכה ראשונה ולא ברכה אחרונה שאין מברכין בורא פרי הגפן כי אם על כוס של קידוש ועל כוס של ברכת המזון ואין מברכין על הגפן כי אם אחר כוס רביעי. הגה: והמנהג בין האשכנזים לברך ברכה ראשונה על כל כוס וכוס אבל ברכה אחרונה אין מברכין רק אחר האחרון לבד וכן דעת רוב הגאונים:

סימן תעה – יתר דיני הסדר, ובו ז' סעיפים

א. יטול ידיו ויברך על נטילת ידים ויקח המצות כסדר שהניחם הפרוסה בין שתי השלימות ויאחזם בידו ויברך המוציא ועל אכילת מצה ואחר כך יבצע מהשלימה העליונה ומהפרוסה משתיהן ביחד ויטבלם במלח. הגה: ואין המנהג לטבל במלח בלילה ראשונה דפת נקי אין צריך מלח. ויאכלם בהסיבה ביחד כזית מכל אחד ואם אינו יכול לאכול כשני זיתים ביחד יאכל של המוציא תחלה ואחר כך של אכילת מצה ואחר כך יקח כזית מרור וישקענו כולו בחרוסת ולא ישהנו בתוכו שלא יתבטל טעם מרירתו ומטעם זה צריך לנער החרוסת מעליו ויברך על אכילת מרור ויאכלנו בלא הסיבה ואחר כך נוטל מצה שלישית ובוצע ממנה וכורכה עם המרור וטובלה בחרוסת. הגה: ויש אומרים דאין לטובלו וכן הוא במנהגים וכן ראיתי נוהגין. ואומר זכר למקדש כהלל ואוכלן ביחד בהסיבה ומשבירך על אכילת מצה לא יסיח בדבר שאינו מענין הסעודה עד שיאכל כריכה זו כדי שתעלה ברכת אכילת מצה וברכת אכילת מרור גם לכריכה זו:

ב. אם אין לו ירקות לטיבול ראשון אלא מרור יברך עליו בטיבול ראשון בורא פרי האדמה ועל אכילת מרור ובטיבול השני יטבלנו בחרוסת ויאכלנו בלא ברכה:

ג. בלע מצה יצא אבל אם בלע מרור לא יצא דטעם מרור בעינן וליכא ואפילו אם בלע מצה ומרור כאחד ידי מצה יצא ידי מרור לא יצא ואם כרכם בסיב ובלעו אף ידי מצה לא יצא לפי שאין דרך אכילה בכך:

ד. אכל מצה בלא כוונה כגון שאנסוהו נכרים או לסטים לאכול יצא ידי חובתו כיון שהוא יודע שהלילה פסח ושהוא חייב באכילת מצה אבל אם היה סבור שהוא חול או שאין זו מצה לא יצא:

ה. אכל כזית מצה והוא נכפה בעת שטותו ואחר כך נתרפא חייב לאכול אחר שנתרפא לפי שאותה אכילה היתה בשעה שהיה פטור מכל המצות:

ו. אכל כחצי זית וחזר ואכל כחצי זית יצא ובלבד שלא ישהה בין אכילה לחברתה יותר מכדי אכילת פרס (ועיין לקמן סימן תרי"ב סעיף ג'):

עמ"י

רבינו יוסף קארו

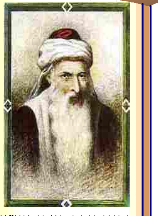

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א שי"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון כ"ה

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

ט ניסן [יום כ"ה] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ט' ניסן
יום כ"ה משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תעה – יתר דיני הסדר

ז. אין חיוב אכילת מצה אלא בלילה הראשון בלבד. הגה: ונהגו לעשות שלש מצות של סדר מעשרון זכר ללחמי תודה ועושים בהם סימן לידע איזה ראשונה או שניה או שלישית ומניחים הראשונה עליונה והשניה באמצע והשלישית בתחתונה לכריכה ואם שינה לא עיכב (טור בשם הרא"ש). ואופין אותם גם כן כסדר (כל בו ואבודרהם) ואם נשברה אחת מהן לוקחין אותה לשניה דבלאו הכי פורסין אותה (אגור). **ואף בלילה הראשון יוצא בכזית** (ושיעור כזית עיין לקמן סימן תפ"ו):

סימן תעו – מנהג אכילת צלי בליל פסח, ובו ב' סעיפים

א. מקום שנהגו לאכול צלי בלילי פסחים אוכלים מקום שנהגו שלא לאכול אין אוכלין גזירה שמא יאמרו בשר פסח הוא ובכל מקום אסור לאכול שה צלוי כולו כאחד בלילה זה מפני שנראה כאוכל קדשים בחוץ ואם היה מחותך או שחסר ממנו אבר או שלק בו אבר והוא מחובר הרי זה מותר במקום שנהגו. הגה: ולא יאכל ולא ישתה הרבה יותר מדאי שלא יאכל האפיקומן על אכילה גסה או ישתכר וישן מיד (מהרי"ל):

ב. אפילו בשר עגל ועוף כל דבר שטעון שחיטה אסור לאכול צלי במקום שנהגו שלא לאכול צלי. הגה: נוהגים בקצת מקומות לאכול בסעודה ביצים זכר לאבילות ונראה לי הטעם משום שליל תשעה באב נקבע בליל פסח ועוד זכר לחורבן שהיו מקריבין קרבן פסח ויש נוהגין שלא לאכול שום טבול בלילה רק ב' טיבולים שעושים בסדר (מהרי"ל):

סימן תעז – דיני אכילת האפיקומן, ובו ב' סעיפים

א. לאחר גמר כל הסעודה אוכלים ממצה השמורה תחת המפה כזית כל אחד זכר לפסח הנאכל על השובע ויאכלנו בהסיבה ולא יברך עליו ויהא זהיר לאכלו קודם חצות (ויקדים עצמו שגם ההלל יקרא קודם חצות) (ר"ן פרק ערבי פסחים וסוף פרק ב' דמגילה):

ב. אם שכח ולא אכל אפיקומן ולא נזכר עד שנטל ידיו או שאמר הב לך ונברך אוכל אפיקומן בלא ברכת המוציא ואם לא נזכר עד שבירך ברכת המזון אם נזכר קודם שבירך בורא פרי הגפן יטול ידיו ויברך המוציא ויאכל האפיקומן (ויחזור ויברך ברכת המזון ויברך בורא פרי הגפן וישתה הכוס) (בית יוסף) ואם לא נזכר עד אחר שבירך בורא פרי הגפן לא יאכל האפיקומן ויסמוך על מצה שאכל בתוך הסעודה שכולן שמורות הן משעת לישה אבל במקום שנהגו לעשות שימור למצת מצוה משעת קצירה אפילו לא נזכר עד אחר ההלל יטול ידיו ויברך המוציא ויאכל האפיקומן. הגה: ויחזור ויברך על הכוס ואין לחוש במה שמוסיף על הכוסות (תשובת הרא"ש כלל כ"ד). ואם נאבד האפיקומן יאכל כזית אחד ממצה שמורה אחרת (רוקח):

סימן תעח – שלא לאכול אחר אכילת האפיקומן, ובו ב' סעיפים

א. אחר אפיקומן אין לאכול שום דבר. הגה: ולא יאכלנו בשני מקומות דלא עדיף מאילו הפסיק בשינה דאסור לאכלו משום דהוי כשני מקומות (טור):

ב. מי שישן בתוך הסעודה והקיץ אינו חוזר לאכול. בני חבורה שישנו מקצתן בתוך הסעודה חוזרים ואוכלים נרדמו כלם ונעורו לא יאכלו נתנמנמו כלם יאכלו. הגה: וכל זה אינו אלא שישנו לאחר שהתחילו לאכול האפיקומן אבל שינה קודם לזה לא הוי הפסק (טור ורבינו ירוחם):

סימן תעט – ברכת המזון על כוס שלישי, ובו סעיף אחד

א. אחר כך מוזגין לו כוס שלישי ומברך עליו ברכת המזון ובורא פרי הגפן ושותהו בהסיבה ולא יברך אחריו ולא ישתה יין בינו לכוס רביעי. הגה: מיהו מכוס שלישי יכול לשתות כמה פעמים והכל מחשב שתייה אחת אף על גב דהפסיק בינתים (מהרי"ל ומהר"י ותשב"ץ). מצוה לחזור אחר זימון. הגה: והגדול שבהן אומר הודו ואנא והאחרים עונין אחריו (כל בו). והגדול יכול ליתן לקטן רשות (מהרי"ל). ויכול לצרף לזימון לענין הלל אף על גב שלא אכל עמהם ונהגו שבעל הבית מברך ברכת המזון בליל פסח שנאמר טוב עין הוא יבורך והוא מיקרי טוב עין שאמר כל דכפין ייתי ויכול וכו':

עמ"י

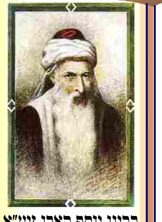

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

גליון כ"ו

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

י' ניסן
[יום כ"ו]
משלשים יום
קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י' ניסן
יום כ"ו משלשים יום קודם הפסח

סימן תפ – סדר כוס רביעי, ובו סעיף אחד

א. מתחיל לא לנו וגומר עליו את ההלל ואינו אומר יהללוך אלא אומר אחר גמר ההלל הלל הגדול שהוא מהודו לה' עד על נהרות בבל שהם כ"ו כי לעולם חסדו ואחר כך אומר נשמת כל חי וישתבח עד מעולם ועד עולם אתה אל ואז יאמר יהללוך עד מלך מהולל בתשבחות ושותהו בהסיבה בלא ברכה תחלה (וכבר נתבאר לעיל סימן תע"ד דאנו נוהגין לברך) ומברך אחריו על הגפן ואם שותהו בלא הסיבה צריך לשתות פעם אחרת בהסיבה (ועיין לעיל סימן תע"ב סעיף ז') ומברך לפניו בורא פרי הגפן לפי שהסיח דעתו מלשתות עוד. הגה: ויש אומרים שיש לומר שפוך חמתך וכו' קודם לא לנו (ר"ן פרק ערבי פסחים) ולפתוח הפתח כדי לזכור שהוא ליל שמורים ובזכות אמונה זו יבא משיח וישפוך חמתו על העכו"ם (מהרי"ב) וכן נוהגים ויכול לגמור הלל אף שלא במקום סעודה (רמב"ם והמגיד פרק ח'):

סימן תפא – שלא לשתות אחר ארבע כוסות, ובו ב' סעיפים

א. אחר ארבע כוסות אינו רשאי לשתות יין אלא מים. הגה: וכל המשקים דינן כיין (בית יוסף). ומי שהוא איסטניס או תאב הרבה לשתות יכול לשתות כוס חמישי ויאמר עליו הלל הגדול (מרדכי):

ב. חייב אדם לעסוק בהלכות הפסח וביציאת מצרים ולספר בניסים ובנפלאות שעשה הקדוש ברוך הוא לאבותינו עד שתחטפנו שינה. הגה: וכל דין ליל ראשון יש גם כן בליל שני (אגור). ונוהגים שלא לקרות על מטתו רק פרשת שמע ולא שאר דברים שקורין בשאר לילות כדי להגן כי ליל שמורים הוא מן המזיקין:

סימן תפב – מי שאין לו מצה שמורה, ובו סעיף אחד

א. מי שאין לו מצה משומרת אלא כזית מברך על אכילת מרור ואוכל וכשגומר סעודתו ממצה שאינה משומרת מברך על אכילת מצה ואוכל אותו כזית ואינו טועם אחריו כלום. הגה: ומי שאין לו ב' הלילות רק ג' מצות יברך ליל ראשון המוציא ועל אכילת מצה וכן הכריכה הכל מן הפרוסה ושתי השלימות לליל ב' (אבודרהם בשם אבן ירחי):

סימן תפג – דין מי שאין לו יין, ובו סעיף אחד

א. מי שאין לו יין בליל פסח מקדש על הפת שמברך המוציא ובוצע ומניח ידיו עליו עד שגומר הקידוש ומברך על אכילת מצה ואוכל ואחר כך אוכל שאר ירקות ומסלק השלחן ואומר מה נשתנה וכל ההגדה עד גאל ישראל ומברך על המרור ואוכל ואחר כך כורך מצה ומרור ואוכל. הגה: בלא ברכה. ובמקומות שנוהגים לשתות משקה הנעשה מדבש שקורין מע"ד יכול ליקח אותו משקה לארבע כוסות אם אין לו יין (מהרי"ל). ויש אומרים שאין עושין קידוש על שאר משקין כמו שנתבאר לעיל סימן ער"ב סעיף ט'. ולי נראה דלענין ד' כוסות יש לסמוך אמאן דאמר דמקדשין על שאר משקין אם הוא חמר מדינה כמו שנתבאר לעיל סימן ער"ב:

סימן תפד – דין מי שרוצה לעשות הסדר בהרבה בתים, ובו סעיף אחד

א. מאן דבעי לברוכי בתרי או בתלתא בתי מברך ברישא בביתיה ואכיל כל מאי דצריך ומברך ברכת המזון והדר מברך לכל חד וחד בביתיה ושתי אינהו ושתו אינהו כסא דקידושא ודאגדתא ואכלי ירקי ואכלו ירקי ומצה ואיהו לא אכיל ושתי בהדייהו ושביק להו למגמר סעודתייהו ומברכי אינהו ברכת המזון ואי לא ידעי יקרא מלה במלה והדר אזיל לביתא אחרינא ועביד הכי והדר אזיל לביתיה וגמר הלילא ושתו כסא ושתי כסא דהלילא ואי בעי לאקדומי להנך בתי ברישא בריך להו ולא אכיל ולא טעים והדר אזיל לביתיה ומקדש ואם ירצה יגמור הכל בביתו ואחר כך ילך ואחר כך ילך לקדש בבתים האחרים ולא יאכל וישתה עמהם:

עמ"י

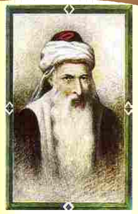

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

גליון כ"ז

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

יא ניסן [יום כ"ז] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"א ניסן
יום כ"ז משלשים יום קודם הפסח

סימן תפה – דין מי שנשבע שלא לאכול מצה, ובו סעיף אחד

א. אמר שבועה שלא אוכל מצה סתם אסור לאכול מצה בליל פסח אמר שבועה שלא אוכל מצה בליל פסח לוקה ואוכל מצה בליל פסח:

סימן תפו – שיעור כזית, ובו סעיף אחד

א. שיעור כזית יש אומרים דהוי כחצי ביצה. הגה: ויאכלנו ביחד ולא מעט מעט ובירקות צריך למעך חלל האויר שבין הירק ולשער שיעור הכזית בירקות עצמן ולא באויר שביניהם:

סימן תפז – סדר תפלת ערבית של פסח, ובו ד' סעיפים

א. ערבית סדר היום ערבית ושחרית ומנחה אומר ג' ראשונות וג' אחרונות שלש ראשונות ושלש אחרונות וקדושת היום באמצע אתה בחרתנו וכו' ותתן לנו ה' אלהינו את יום חג המצות הזה את יום טוב מקרא קדש הזה (ועיין לקמן סימן ת"צ סעיף ג') זמן חירותינו יעלה ויבא והשיאנו וחותם מקדש ישראל והזמנים ואם אמר מקדש השבת וחזר בו תוך כדי דיבור יצא אחרי שהוא יודע שהוא יום טוב ואם חל בשבת אומר את יום המנוח הזה ואת יום חג המצות הזה וחותם מקדש השבת וישראל והזמנים ואין אומרים ברכה מעין שבע:

ב. אין שליח צבור מקדש בבית הכנסת:

ג. שכח לומר אתה בחרתנו ואמר יעלה ויבא יצא. הגה: ואפילו היה שבת אם הזכיר ביעלה ויבא יצא (בית יוסף בשם אורחות חיים). ואם אמר אתה בחרתנו והזכיר בו שבת אפילו הכי צריך לחזור ולהזכירו ביעלה ויבא (תשובת מהרי"ל) מיהו אם לא הזכירו ביעלה ויבא אין צריך לחזור (בית יוסף). ושליח ציבור ששכח להזכיר של יום טוב בשחרית עיין לעיל סימן קכ"ו:

ד. בליל ראשון של פסח גומרין ההלל בצבור בנעימה בברכה תחלה וסוף וכן בליל שני של שני ימים טובים של גליות. הגה: וכל זה אין אנו נוהגים כן כי אין אנו אומרים בלילה בבית הכנסת ההלל כלל:

סימן תפח – סדר תפלת שחרית של פסח, ובו ג' סעיפים

א. שחרית נכנסים לבית הכנסת וקורים הזמירות של שבת ומתפללין תפלת שחרית וגומרין ההלל (ומברכין לקרות ההלל). ואין מפסיקין בו אלא כדרך שאמרו בקריאת שמע באמצע הפרק שואל בשלום אביו או רבו ומשיב שלום לאדם נכבד שנתן לו שלום ובין הפרקים שואל בשלום אדם נכבד ומשיב שלום לכל אדם. הגה: (ודוקא בב' ימים הראשונים שגומרים בהם ההלל דינא הכי לענין הפסקה אבל בימים שאין גומרין עיין לעיל סימן תכ"ב סעיף ד'). ואם פסק באמצע ושהה אפילו כדי לגמור את כולו אינו צריך לחזור אלא למקום שפסק:

ב. בהלל אפילו עשרה קורין כאחד:

ג. מוציאין שני ספרים וקורין בראשון חמשה גברי (ואם מוסיפין ביום טוב עיין לעיל ריש סימן רפ"ב) בפרשת בא מן משכו עד מארץ מצרים על צבאותם ומפטיר קורא בשני בפרשת פינחס ובחודש הראשון ומפטיר ביהושע בעת ההיא ומתפללין תפלת מוסף ואין מזכירין גשם מכאן ואילך (ועיין לעיל סימן קי"ד סעיף ג') וכן פוסקים משם ואילך מלשאול בברכת השנים. הגה: ונוהגין לומר בכל יום טוב בתפלת מוסף פסוקי מוסף היום אחר שאמר על ידי משה עבדך כאמור:

סימן תפט – סדר תפלת ליל שני של פסח, וספירת העומר, ובו י' סעיפים

א. בליל שני אחר תפלת ערבית מתחילין לספור העומר ואם שכח לספור בתחלת הלילה הולך וסופר כל הלילה ומצוה על כל אחד לספור לעצמו וצריך לספור מעומד ולברך תחלה וסופר הימים והשבועות כיצד ביום הראשון אומר היום יום אחד (בעומר) עד שמגיע לשבעה ימים ואז יאמר היום שבעה ימים שהם שבוע אחד (בעומר) וביום שמיני יאמר היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום אחד (בעומר) וכן עד שיגיע לארבעה עשר יאמר היום ארבעה עשר ימים שהם שני שבועות (בעומר) ועל דרך זה מונה והולך עד מ"ט יום:

עמ"י

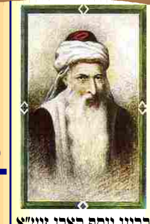

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון כ"ח

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

יב ניסן [יום כ"ח] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"ב ניסן
יום כ"ח משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תפט – סדר תפלת ליל שני של פסח, וספירת העומר

ב. אם טעו ביום המעונן ובירכו על ספירת העומר חוזרים לספור כשתחשך והמדקדקים אינם סופרים עד צאת הכוכבים וכן ראוי לעשות:

ג. המתפלל עם הצבור מבעוד יום מונה עמהם בלא ברכה ואם יזכור בלילה יברך ויספור. הגה: ואפילו ענה אמן על ברכת הקהל אם היה דעתו שלא לצאת יחזור ויברך ויספור בלילה (בית יוסף בשם רשב"א):

ד. מי ששואל אותו חבירו בין השמשות כמה ימי הספירה בזה הלילה יאמר לו אתמול היה כך וכך שאם יאמר לו היום כך וכך אינו יכול לחזור ולמנות בברכה אבל קודם בין השמשות כיון שאינו זמן ספירה אין בכך כלום. הגה: וכשהגיע הזמן אסורים לאכול עד שיספור ואפילו התחיל לאכול פוסק וסופר מיהו אם התחיל לאכול קודם שהגיע הזמן אינו צריך להפסיק אלא גומר אכילתו וסופר אחר כך (דברי עצמו למאן דאמר ספירה בזמן הזה דאורייתא):

ה. אם אינו יודע החשבון ופתח אדעתא דלסיים כמו שישמע מחבירו ושתק עד ששמע מחבירו וסיים כמוהו יצא:

ו. אם פתח ואמר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אדעתא דלימא היום ד' שהוא סבור שהם ד' ונזכר וסיים בה' והם ה' או איפכא שהם ד' ופתח אדעתא דלימא ארבעה וטעה וסיים בה' אינו חוזר ומברך:

ז. שכח ולא בירך כל הלילה יספור ביום בלא ברכה:

ח. אם שכח לברך באחד מהימים בין יום ראשון בין משאר ימים סופר בשאר ימים בלא ברכה אבל אם הוא מסופק אם דילג יום אחד ולא ספר יספור בשאר ימים בברכה:

ט. ליל שבת וליל יום טוב מברכים וסופרים אחר קידוש בבית הכנסת ובמוצאי שבת ויום טוב קודם הבדלה אחר קדיש תתקבל וכשחל יום טוב האחרון של פסח במוצאי שבת דאז אומר קידוש והבדלה בפעם אחת יש לספור קודם שמברכין על הכוס בבית הכנסת. הגה: ואם אין לו יין וצריך לקדש יקנה"ז עיין לעיל סימן רצ"ו:

י. אסור לאכול חדש אף בזמן הזה בין לחם בין קלי בין כרמל עד תחלת ליל י"ח בניסן ובארץ ישראל עד תחלת ליל י"ז בניסן:

סימן תצ – סדר תפלת יום שני, ותפלת חולו של מועד, ובו ט' סעיפים

א. ביום שני קורין בפרשת אמור שור או כשב עד סוף הענין ומפטיר קורא כמו ביום ראשון ומפטיר במלכים בפסח דיאשיהו מוישלח המלך עד ואחריו לא קם כמוהו:

ב. יום ג' שהוא חולו של מועד ערבית ושחרית ומנחה מתפלל כדרכו ואומר יעלה ויבא בעבודה ואם לא אמרו מחזירין אותו וכן מזכירו בברכת המזון ואם לא אמרו אין מחזירין אותו ובמוסף מתפלל כדרך שמתפלל במוסף של יום טוב. הגה: אלא כשמגיע לעל ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור אומר והקרבתם עולה וגו' עד ושני תמידין כהלכתן (טור):

ג. נוהגים שביום טוב אומר את יום טוב מקרא קדש הזה ובחולו של מועד אומר את יום מקרא קודש הזה. (ואנו אין נוהגין לומר מקרא קדש כלל לא ביום טוב ולא בחול המועד) (טור):

ד. כל הימים של חולו של מועד ושני ימים אחרונים של יום טוב קורין ההלל בדילוג כמו בראש חודש:

ה. סימן הפרשיות של שמונת ימי הפסח משך תורא קדש בכספא פסל במדברא שלח בוכרא וזה הסדר לא ישתנה כי אם כשחל פסח ביום ה' שביום שלישי שהוא שבת קורא ראה אתה אומר אלי שהוא פסל וביום א' ב' ג' קורין קדש בכספא במדברא:

רבינו יוסף קארו

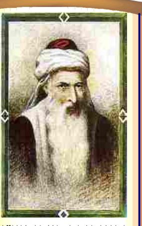

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"ג ניסן
יום כ"ט משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תצ – סדר תפלת יום שני, ותפלת חולו של מועד

ו. בכל ימי חול המועד ושני ימים טובים אחרונים קורים (הרביעי) בספר שני בקרבנות המוספין שבפינחס ומתחיל והקרבתם עד סוף פיסקא:

ז. בליל יום טוב האחרון מקדשין על היין ואין אומרים זמן. הגה: ואומרים בתפלה ובקידוש זמן חירותינו כמו ביום טוב ראשון (מהרי"ל ומנהגים):

ח. מפטירין ביום שביעי וידבר דוד וביום השמיני עוד היום בנוב לעמוד:

ט. שבת שחל בחול המועד ערבית שחרית ומנחה מתפלל כדרכו של שבת ואומר יעלה ויבא בעבודה ובמוסף אומר סדר מוסף יום חול המועד אלא שמזכיר של שבת ואומר ותתן לנו את יום המנוח הזה ויום חג המצות הזה וכן אומר את מוספי יום המנוח הזה ויום חג המצות הזה וחותם מקדש השבת וישראל והזמנים ומפטירין היתה עלי. הגה: ואין מזכירין בברכת ההפטורה לפסח לא באמצע ולא בחתימה ונוהגין לומר שיר השירים בשבת של חול המועד ואם שבת ביום טוב האחרון אומרים אותו באותו שבת וכן הדין בסוכות עם קהלת ונוהגין לומר רות בשבועות (אבודרהם). והעם נהגו שלא לברך עליהם על מקרא מגילה ולא על מקרא כתובים:

סימן תצא – סדר הבדלה במוצאי יום טוב, ובו ב' סעיפים

א. במוצאי יום טוב בין במוצאי יום טוב לחול בין במוצאי יום טוב לחולו של מועד מבדיל בתפלה כמו במוצאי שבת אלא שאינו מברך לא על הנר ולא על הבשמים:

ב. יום טוב שחל להיות במוצאי שבת אומר באתה בחרתנו ותודיענו:

סימן תצב – דין תענית שני וחמישי ושני אחר המועדים, ובו סעיף אחד

א. יש נוהגים להתענות שני וחמישי ושני אחר הפסח וכן אחר חג הסוכות וממתינים עד שיעבור כל חדש ניסן ותשרי ואז מתענים. הגה: מיד שני וחמישי ושני שאפשר להתענות (דברי עצמו). ובאשכנז וצרפת נהגו להתענות ועושין אותו כמו תענית צבור לקרות ויחל (טור):

סימן תצג – דינים הנוהגים בימי העומר, ובו ד' סעיפים

א. נוהגים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת עד ל"ג לעומר מפני שבאותו זמן מתו תלמידי רבי עקיבא אבל לארס ולקדש שפיר דמי ונשואין נמי מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו. הגה: מיהו מל"ג בעומר ואילך הכל שרי (אבודרהם ובית יוסף ומנהגים):

ב. נוהגים שלא להסתפר עד ל"ג לעומר שאומרים שאז פסקו מלמות ואין להסתפר עד יום ל"ד בבוקר אלא אם כן חל יום ל"ג ערב שבת שאז מסתפרין בו מפני כבוד השבת. הגה: ובמדינות אלו אין נוהגין כדבריו אלא מסתפרין ביום ל"ג ומרבים בו קצת שמחה ואין אומרים בו תחנון (מהרי"ל ומנהגים). ואין להסתפר עד ל"ג בעצמו ולא מבערב (מהרי"ל). מיהו אם חל ביום ראשון נוהגין להסתפר ביום ו' לכבוד שבת (מהרי"ל). ומי שהוא בעל ברית או מל בנו מותר להסתפר בספירה לכבוד המילה (הגהות מנהגים):

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א שלי"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "דרמ"א"
נפטר בעיר קראקא יע"א
י"ח אייר שנת ה"א של"ב לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

גליון ל'

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

יד ניסן [יום ל'] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימּוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ערב פסח
יום ל' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תצג – דינים הנוהגים בימי העומר

ג. יש נוהגים להסתפר בראש חדש אייר וטעות הוא בידם. הגה: מיהו בהרבה מקומות נוהגים להסתפר עד ראש חדש אייר ואותן לא יסתפרו מל"ג בעומר ואילך אף על פי שמותר להסתפר בל"ג בעומר בעצמו. ואותן מקומות שנוהגין להסתפר מל"ג בעומר ואילך לא יסתפרו כלל אחר פסח עד ל"ג בעומר. ולא ינהגו בעיר אחת מקצת מנהג זה ומקצת מנהג זה משום לא תתגודדו וכל שכן שאין לנהוג היתר בשתיהן (דברי עצמו):

ד. נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה מפסח ועד עצרת משקיעת החמה ואילך:

סימן תצד – סדר תפלת חג השבועות, ובו ג' סעיפים

א. ביום חמשים לספירת העומר הוא חג השבועות וסדר התפלה כמו ביום טוב של פסח אלא שאומרים את יום חג השבועות הזה זמן מתן תורתנו וגומרים ההלל ומוציאין שני ספרים וקורין בראשון חמשה מבחדש השלישי עד סוף הסדר ומפטיר קורא בשני וביום הבכורים ומפטיר במרכבה דיחזקאל ומסיים בפסוק ותשאני רוח:

ב. ביום השני קורים בפרשה כל הבכור עד סוף הסדרא ומפטיר קורא כמו אתמול ומפטיר בחבקוק מן וה' בהיכל קדשו עד למנצח בנגינותי:

ג. אסור להתענות במוצאי חג השבועות. הגה: ואין אומרים תחנון מתחלת ראש חדש סיון עד ח' בו דהיינו אחר אסרו חג (הגהות מיימוני הלכות תפלה ומנהגים). ונוהגין לשטוח עשבים בשבועות בבית הכנסת והבתים זכר לשמחת מתן תורה ונוהגין בכמה מקומות לאכול מאכלי חלב ביום ראשון של שבועות: ונראה לי הטעם שהוא כמו השני תבשילין שלוקחים בליל פסח זכר לפסח וזכר לחגיגה כן אוכלים מאכל חלב ואחר כך מאכל בשר וצריכין להביא עמהם ב' לחם על השלחן שהוא במקום המזבח ויש בזה זכרון לב' הלחם שהיו מקריבין ביום הבכורים:

סימן קיז – דיני ברכת השנים, ובו ה' סעיפים

א. ברכת השנים צריך לומר בה בימות הגשמים ותן טל ומטר ומתחילין לשאול מטר בחוצה לארץ בתפלת ערבית של יום ס' אחרי תקופת תשרי (ויום התקופה הוא בכלל הס'. הגהות מיימוני פרק ב'). ובארץ ישראל מתחילין לשאול מליל ז' במרחשון ושואלין עד תפלת המנחה של ערב יום טוב הראשון של פסח ומשם ואילך פוסקין מלשאול:

ב. יחידים הצריכים למטר בימות החמה אין שואלין אותו בברכת השנים אלא בשומע תפלה ואפילו עיר גדולה כננוה או ארץ אחת כולה כמו ספרד בכללה או אשכנז בכללה כיחידים דמו בשומע תפלה ומיהו אם בארץ אחת כולה הצריכים מטר בימות החמה טעה בה יחיד ושאל מטר בברכת השנים (אם רוצה) חוזר ומתפלל בתורת נדבה בלא שאלה בברכת השנים (אבל אינו מחויב לחזור כלל) (בית יוסף בשם מהרי"א והרמב"ן והר"ן סבירי להו כהרא"ש):

ג. אם שאל מטר בימות החמה מחזירין אותו:

ד. אם לא שאל מטר בימות הגשמים מחזירין אותו אף על פי ששאל טל אבל אם שאל מטר ולא טל אין מחזירין אותו:

ה. אם לא שאל מטר ונזכר קודם שומע תפלה אין מחזירין אותו ושואל בשומע תפלה. (ואם היה לו תענית וצריך לומר עננו יאמר השאלה קודם עננו) (אבודרהם). ואם לא נזכר עד אחר שומע תפלה אם לא עקר רגליו חוזר לברכת השנים ואם עקר רגליו חוזר לראש התפלה ואם השלים תפלתו ואינו רגיל לומר תחנונים אחר תפלתו אף על פי שעדיין לא עקר רגליו כעקורים דמי ואם נזכר אחר שחתם שומע תפלה קודם שהתחיל רצה נראה שאומר ותן טל ומטר ואחר כך אומר רצה:

בהקדשת מספר דקות בכל יום ללימוד הלכות שבת, אתה זוכה להיות בן עולם הבא!

ויקהל משה. רבותינו בעלי אגדה אומרים מתחלת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה ויקהל אלא זאת בלבד אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת ולכנוס בבתי מדרשות ללמד ולהורות לישראל דברי תורה איסור והיתר כדי שיהא שמי הגדול מתקלס בין בני. מכאן אמרו משה תקן להם לישראל שיהיו דורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות החג בחג. אמר משה לישראל אם אתם עושים כסדר הזה הקב"ה מעלה עליכם כאילו המלכתם אותי בעולמי שנאמר ואתם עדי נאם ה' ואני אל. (מדרש ילקוט שמעוני ויקהל פרק ל"ה, רמז ת"ח)

אף על פי שכל אדם מונע עצמו מעשיית מלאכה בשבת, אין בזה היכר שעושין זה מפני ציוויו של מקום, דהא כמה בטלני איכא בשוקא, אבל אם יתאספו כולם במקום אחד ללמוד או לשמוע הדרוש של החכם בשבת, אז יתפרסם הדבר שעושים זה דוקא ביום זה לפי שהוא אסור בעשיית מלאכה, שכך צוה הבורא שמים וארץ זכר למעשה בראשית, וגדול קילוסו של הקב"ה העולה מקהלה גדולה ממה שעולה מכל יחיד ויחיד לבדו... הם מעידים כולם יחד שקב"ה ברא העולם, ומתקלס שמו של הקב"ה שגזר עליהם איסור מלאכה והם שובתים לקיים דבריו, כעבדים העושים גזרת מלכם.

(זרע שמשון להגה"ק רבי שמשון מאָסטראָפּאָליע זצ"ל פרשת ויקהל)

וכבר כתב בספר החסידים: שכשם שאמרו שואלין ודורשין בהלכות פסח, כך חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת שנה. וחיובא רמיא על הדרשנים לדרוש לעם את חוקי האלקים ואת תורותיו, ולשומעים ומקיימים ינעם ועליהם תבוא ברכת טוב. (פלא יועץ מערכת שבת)

ואליכם אישים אקרא, זכו לחולקכון שעוסקים בתורה בתמידות מחיל אל חיל ילכו, אבל כל למודכם גמ' משניות מדרש של"ה, ואין אחד נותן ללב ללמוד או"ח על בוריו לדעת הלכות תפילין, ציצית, תפלה, ברכות, נט"י, ובהמ"ז, הלכות שבת והלכות יו"ט על בורים, אשרי איש שימלט ולא ישגה בהן, כי בהן הלכות רבות והידיעה להמונים מעוטה, ובפרט דיני מוקצה, מלאכת שבת וי"ט וחוה"מ, ברכות הנהנין וכדומה.

(יערות דבש ח"א דרוש ב')

ולכן ראו כמה עון גורם, וכמה גדול כח התשובה, והעיקר כמ"ש לשמוח בשמחה של מצוה, ואז יתן אל לבו מבלי לעבור פי ה', וללמוד דיני תורה ולהשמר מעבירות שדש בעקביו, ובפרט הלכות שבת ויום טוב, וברכות ברכת הנהנין, מי שאינו בקי בהן, ממש אינו בתורת אדם ישראלי, וגמרתי בלבי בלי נדר והסכמות נדר, ביו"ד ימי תשובה אלו אי"ה לכתוב דיני שבת בקצרה בלשון אשכנז, ולחלק לבעלי בתים שאינם כל כך בני תורה, וביחוד בגליל שלי, וידעתי כי יצחקו עלי רבים, ואהיה להם למשל, כל היום מנגינתם, אבל מוטב שאהיה שוטה כל ימי, ולא איעול בכיסופא קמי מלכא קדישא, במטותא אחיי, חוסו על זמן יקר הנבראים, מבלי לכלותו בתוהו והבל, יפה שעה אחת בעולם הזה בתורה ומעשים טובים מכל חיי עולם הבא. (יערות דבש ח"א דרוש י"א)

ולכך אשרי שוקדי תורתו לדעת איך ומה יתנהג אדם במה שהוא איש ישראלי, ובפרט בענין שבת קודש, אשר הזהרתי ואמרתי כל פעם ופעם, מי שלא למד הלכות שבת על בורים פעמיים ושלש, לא יוכל להמלט שלא יקרה לו חילול שבת, הן דאורייתא והן דרבנן, וענין שבת הוא מאוד לנו למחסה בגלות. (יערות דבש ח"ב דרוש ג')

כל איש ישראל אשר איננו בקי בהלכות שבת מרישא לסיפא, לא יכונה אצלי בכלל איש השלם.

(יערות דבש ח"א דרוש י"ג)

אוי ווי, איך מצפים ומייחלים לגאולה, ואלמלי שמרו ישראל שתי שבתות היו נגאלים [שבת קי"ח ע"ב], והגאולה תלויה בשמירת שבת, ואנחנו בעו"ה עוברים בחסרון ידיעה על רוב איסורי דאורייתא ודרבנן, ההולך בדרך ורוח נושבת ורוקק ברוח ורוח נושאת הרוק, עובר משום זורה, כדומה כהנה וכהנה איסורים רבים, וסיפר לי אחד מתלמידי, שהיה בעלזס, והיו יושבים בשבת במסיבה וחם להם, ולקחו החלונות מתוך ציר שלהם והסירו משם, ותלמידי מחה וצחקו עליו, והוא איסור גמור איסור בנין וסתירה, ולכך חובה ללמוד הלכות שבת ויום טוב, ושמירת שבת מקרבת הגאולה. (יערות דבש ח"א דרוש י"ג)

ולכן מאד עלינו להזהר בשבת לקיים דברי תורה ודברי סופרים, ובעו"ה רוב בעלי בתים אשר אינם בקיאים בהלכות שבת, ואפילו לומדים, לומדים דברים אחרים, קדשים, והלכתא למשיחא וכהנה, והלכות שבת אינן שגורות כל כך, וכמה אנשים אשר עוברים על כמה איסורים, מלאכות דאורייתא לחוסר ידיעתם, ומכ"ש עניני מוקצה, ואי אפשר לפורטם, כי כבר מלתי אמורה כמה פעמים בדרשות הקודמות. ויום הזה אשר פארנו חבוש לראשנו, יש לנו לגדור לשמח משה במתנת חלקו, לקבל כל אחד על עצמו ללמוד הלכות שבת אצל לומדים, ולעמוד על השמירה באזהרה יתירה:

(יערות דבש ח"א דרוש י"ז)

ובאמת צריך תשובה רבה לקלקול הלזה, כי באמת רבו מחללים בעו"ה בחילול שבת מלאכות דאורייתא ודרבנן. דרך משל המנער אבק או פודרה מן הבגד שחור... וכדומה דיני צידה... ובעו"ה רבים נכשלים, כי יש בו דינים רבים וצריך לימוד מתוך הספר, כמו כן האוכלים בשבת בגינה, אי אפשר להזהר שלא ישפוך שם מים או שאר משקה המגדל זרעים ובאים לידי חילול שבת. דיני מוקצה שהם חמורים כשל תורה, רבו גם רבו המתפרצים... וזהו שישים איש בזה השבת ללבו לשמור ולעשות, ועיקר להגות בשלחן ערוך אורח חיים הלכות שבת, ויזהר בהן, ושכרו הרבה מאוד.

(יערות דבש ח"ב דרוש א')

יעסקו בהלכות שבת כי הלכתא רבתא לשבתא ובקל יכול האדם להכשל בה חס ושלום אפילו באיסור כרת וסקילה מחסרון ידיעה ושגגת תלמוד עולה זדון חס ושלום ואין צריך לומר באיסורי דברי סופרים שרבו כמו רבו למעלה ובפרט באיסורי מוקצה דשכיחי טובא וחמורים דברי סופרים יותר מדברי תורה כמו שכתבו רז"ל שכל העובר על דברי חכמים אפילו באיסור קל של דבריהם כמו האוכל קודם תפלת ערבית, וכהאי גוונא חייב מיתה כעובר על חמורות שבתורה. (אגרת הקודש להתניא פכ"ג)

וצאו וראו כמה גדולה שמירת שבת בזה, ואין צריך לומר כמה גודל העונש במחללו ח"ו, אפילו בשבות דרבנן, ומי גבר ימלט לומר זך אני מפשע וחף אני מעון בשמירת שבת, אשר עונשה קשה למאוד, ומאוד הפליגו בעונש זה, עד שגיהנום שנכבה בשבת, ולמחללי שבת לא תכבה האש הגדולה כלל, וא"כ מהראוי לשמרו כראוי, וללמוד הלכות שבת בתמידות, ואצל רב שיברר לו הכל, ויחזור עליו תמיד חזור חזור עד שיהיה שגור בפיו, אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה, כי שכרה מרובה, ומגינה כתרים בפני פורענות.

(יערות דבש ח"ב דרוש ג')

שבת מגינה לנו מעכו"ם ומשעבוד מלכות, כאומרם [שבת קיח:] כאשר לא שמרו ישראל כראוי שבת ויבא עמלק, וכן תמיד, בשמירת שבת יש לנו הגנה מאומות העולם, ולולי כן, ח"ו כבר תמנו לגוע וספינו מהארץ, אבל זכות שבת מגינה עלינו, ולכך לא ניתנה שינוחו בה אומות העולם, כי א"כ לא היתה לנו הגנה כ"כ, כי היה פתחון פה למדת הדין לקטרג, אף אלו שומרים שבת, ולמה תגן המצוה זו על ישראל, אבל כאשר נשארה לבדה בישראל, יש לנו הגנה בשבת, ולכך אמרו במדרש [מובא בתוספות חגיגה ג: ד"ה מי] כי שבת אמרה על ישראל, מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, ועיין בתוספות פ"ק דחגיגה [שם] ובפירוש התפלה ומנחה דשבת, משום דאין בכל העמים שומר שבת כישראל, והם בחרו בימים אחרים, וגעלו ביום קדוש כזה, ומאת ה' היתה זאת, למען תת לנו שארית בארץ למגן וחוסן. (יערות דבש ח"ב דרוש ג')

ובאמת אשרי השומרים שבת כראוי, כי בו בחר ה' ישראל לסגולתו, ויום זה חמדת וסגולת הימים ואילו שמרו ישראל שבת כראוי, היו נגאלים, ובעו"ה אין אנו נזהרים בכמה דינים, מלאכות ותולדות דיני מוקצה ואסורי דרבנן, ועל הרוב מחמת חסרון ידיעה, כי בעו"ה נפישי וחמירי הלכות שבת, ואין קורא בהם לשמה ללמוד לשמור ולעשות, לומדים רק מקום פלפול קושיא ופירוקא וחדוד, ואין שם על לב ללמוד הלכות שבת שיהיו שגורים בפיו, ובעו"ה שגגת תלמוד עולה זדון – בבקשה מכם אחיי ובניי, ממש אין דרשה שאין אני מזהיר אתכם לבל תפלסו אורח חיים ללמוד אותו היטב, שמעו למאמרי ובפרט הלכות שבת ויום טוב לשמור מועדי ה' כראוי.

(יערות דבש ח"ב דרוש ב')

שמעתי מזקני הק' מוהר"ם זצ"ל מפרשיסחא שהרבי הקדוש מלובלין זי"ע לא הלך לקדש בשום שבת עד שלמד מקודם כל הלכות שבת המחבר והרמ"א עם הבאר היטב. (אילנא דחיי אור הנר ערב שבת ח')

ובאמת בעונותינו הרבים עבירה גוררת עבירה, על ידי שאינם שמחים במצוות כראוי, אינם משגיחים ג"כ על המצוות שיהיו כראוי. תפילין, מתקיים זוג תפילין לעשר שנים, ואינו משגיח שיהיה כראוי בכל פרטי מצוות, מרובע, וכדינו בכל הלכות תפילין. הוי ווי חסרי לב, אני רואה כל מלבושים חדשים אתם לובשים, ממש רגל ברגל, לבוש קיץ וחורף, לבוש חול ושבת, וח"ו שיהיה בו כתם וטלאי, ומכ"ש הכובע על ראשו צריך שיהיה נקי מאבק, ואפילו בשבת מסירים האבק, שיש בו חשש חילול שבת באב מלאכה. ווי לאותה צרה שאינם יודעים הלכות שבת ועוברים בכמה מלאכות, כאשר דרשתי פעמים רבות. (יערות דבש ח"ב דרוש ה')

מחויב כל אדם ללמוד בפוסקים הראשונים כל דיני שבת כי רבים הם עד מאוד והלומדים דברי תורה

לבעלי בתים חיוב מוטל עליהם ללמוד להם כל דיני שבת כדי שידעו להזהר לשמור ולעשות ולקיים כי יש כמה דברים שאינם יודעים להזהר מזה. (קיצור של"ה)

כי בלי תורה אי אפשר בתשובה, כי תורה היא המעוררת לתשובה, היא המלמדת לאדם דעת, ולא תורה של פלפול, רק עיקר תורה ללמוד שו"ע לדעת דרכי ה'. אוי לנו, מי שאינו בקי בהלכות שבת לדעת פרטיה, איך יוכל להתפאר שקיים מצות שבת, ואין דרוש שאין אני מזהיר בכם בדבר זה, ובדרוש הקדום בררתי לכם כמה דברים שאדם דש בעקביו בעבירות, מה שנעלמה מאתו הידיעה בחילול שבת. (יערות דבש ח"ב דרוש ה')

חזקו בני אל חי לשמירת שבת, והעיקר כמו שדרשתי והזהרתי כמה פעמים, ללמוד מתוך ספר הלכות שבת, כי רבו הדינים לא יכילן המאמר בעל פה.
(יערות דבש ח"ב דרוש ח')

אך באיזה ענין נוכל לבוא לזו המדרגה שישמור שבת בכל פרטיו העצה היעוצה לזה שיראה לזרז את עצמו ללמוד הלכות שבת ולחזור עליה תמיד כדי שידע האסור והמותר דאל"ה אפילו אם ילמוד כל ענינים המוסרים המזרזים לשמירת שבת כראוי לא יועיל לו וכדאיתא במדרש משלי לדעת חכמה ומוסר אם יש בידו של אדם חכמה הוא יכול ללמוד מוסר ואם אין בידו של אדם חכמה אין יכול ללמוד מוסר והכונה דאם הוא טועה בעיקר הענין שחושב שאין זה בכלל איסור מה יועיל לו המוסר בזה וה"נ בעניננו אם הוא חושב על איזה דבר שאין זה בכלל מלאכה או שבות לא יועיל לו שום מוסר.
(המשנה ברורה בהקדמתו להלכות שבת)

וראוי ונכון לכל ירא וחרד לדבר ד' לכונן חבורות ללמוד הלכות שבת כדי שלא יכשלו בם וכדאיתא בילקוט ר"פ ויקהל א"ל הקב"ה למשה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת וידוע ששמירת שבת כתקונה הוא קירוב לגאולה כמו שאחז"ל אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין שנאמר וכו'. (המשנה ברורה בהקדמתו להלכות שבת)

הרבי ר' בונם זי"ע אמר: שקודם שלמד הלכות שבת, אם עמד היה ירא לשבת, ואם ישב היה ירא לעמוד. וזה מחמת אימת שבת עליו, שחשש בכל תנועה אולי יש בזה חילול שבת קודש ח"ו.
(אור שמחה אות כ"ה, מפי הרב צבי יחזקאל מיכלזון זצ"ל הי"ד)

ומעתה יובן שהלימוד ועיון בהלכות שבת, שמצות שבת בעצמה היא תיקון על פגם הברית, על אחת כמה וכמה שהלימוד הזה הוא תיקון עצום לחטא זה. (אגלי טל בהקדמתו)

ומובן שכשם ששמירת שבת שקול ככל המצות, כן ללמוד וללמד בהלכות שבת שקול כללמוד וללמד בכל המצות. (אגלי טל בהקדמתו)

מורי ורבותי! חזקו למען שמירת שבת קודש שהוא יסוד היסודות ומכנים השפעה לכל השבוע, כי ישראל למעלה מן הזמן, הגם שאותו יום אומרים שהוא שממון ר"ל, אבל לא לישראל. אדרבה, אותו היום מביא ברכה לכל בית ישראל. והשומר שבת כהלכתו בכל פרטיו נותנין לו נחלה בלי מצרים. וד' ישפע שפע לכל בתי ישראל בזכות התחזקות לשמירת שבת ולקבוע ללמוד הלכות שבת בכל בית ישראל ולהשריש בלבות הצעירים להיות שומר הבנים ובנות שלא יבטלו מלימוד התורה ביום הזה, ונושעו ישועת עולמים, ולהכריע את כל העולם כולו לכף זכות, ולראות בנין בית המקדש במהרה.

(דרשות מהרא"ל ח"ג מהמגיד מפלאצק זיע"א – דרוש כ"ז בענין שמירת שבת)

מגילות היו לאבותינו במצרים מיעקב, שהיו קורין ומשתעשעים בהם ביום השבת. (חז"ל)

מזה נלמד כמה יש לנו לשמור שמירת שבת, עד שאפילו עובר במעי אמו ותינוק בן יומו, יש בו מהפגם ושמץ חטא בחילול שבת על אמו שהיתה בחזקת סכנה, והתורה אמרה וחי בהם, ומכל מקום אמרו שצריך זיכוך וטהרה, ומה יעשה אנוש אשר מחלל שבת בפועל, הן תורה והן דרבנן, וכמה חובה עלינו לפשפש במעשה שבת ושמירתה, כי בקל יכול לבוא לידי עונש, והכל תלוי בשקידת התורה, כי טועמיה חיים זכו, וכל ההוגים בתורה לשמה, זוכים לדברים רבים, ונשמרים מעצמן מחטא, וה' רגלי חסידיו ישמור, ואין חסיד אלא המתחסד עם קונו, והוא למידת התורה, כי אין להקב"ה בעולמו אלא מקום תורה, ותורה מעוררת האדם לתשובה, ובכל יום ויום מימי שבוע יתקן אדם עצמו. (יערות דבש ח"ב דרוש ג')

אוי לי, ווי לי, בחילול שבת, כי כולם בני תורה ואין להם להתנצל כי קצרה שכלם ללמוד, כי הם בעלי דיעה תהלה לאל, ולומדים פשטים ופלפולים מצפצפים כעגור, והלכות שיש בהן חיי נפש מניחין, וימותו בלי חכמה ללמוד אורח חיים, ועוברים על כמה מצוות, ואומרים אין פשע, וביחוד דיני מוקצה, אם יאכל אדם אגוזים ושקדים, וקליפות אינם ראוים למאכל בהמה מניחים על השלחן, אסורה הנגיעה, כי אם לנערם על ידי טבלא, אבל הנגיעה וטלטול אסור, כי הם מוקצה אפילו לר"ש, הואיל ואינם ראוים למאכל בהמה, וכהנה רבים האיסורים בכל דיני מועד וחול המועד, וברכות ונטילת ידים, ברכת המזון, ובעו"ה אין איש שם על לב ללומדם כראוי, והדיינים מעמיקים בחושן משפט כי לחמם הוא, ובאורח חיים נטו מנהלם ועקבותם לא נודע להם, חבל על דלית ליה מבוא לשער אשר לה' צדיקים יבואו בו, הוא אורח חיים. (יערות דבש ח"ב דרוש ה')

קול ברמה נשמע, קול פולח כליות ולב, יום שבת קדשינו מר צורח... חוסו נא בני ישראל על נפשותיכם, הנה רבו הפוגעים בי, ואין איש שם על לב לשמור שבת בכל הפרטים והדקדוקים, אין משים על לב להיות בקי בהדינים הרבים והעצומים התלוים בי, אשר הם כהררים התלוים בשערה, אין קורא בצדק מתעורר להחזיק בי, להזהיר לרבים, בהדברים שנכשלו בהם בבלי דעת, ולהקהיל קהילות לדרוש הלכות שבת, כאשר צוה ה' את משה לעשות כן (ילקוט ויקהל), וזה גורם אריכות הסתר פנים וריחוק הישועה, שמעוני נא עם קדשי, חדשו בריתכם אתי, ושפרו מעשיכם, ותקבעו חבורות קדושות ללמוד הלכות שבת, ולהזהיר עליהם, ואז אהיה למליץ לפני כסא רחמים, ויבקע כשחר אורכם, פנו אלי והושעו, ותזכו ליום שכולו שבת ומנוחה ב"ב אמן. (ספר משמרת השבת)

וכמה החיוב כפול ומכופל, בלימוד הלכות שבת קודש, אשר בעו"כ אין כיוצא בהם, בשום הלכה, מכל ההלכות, שבארבע חלקי השולחן ערוך, מצד חומר הענין, שהוא איסור סקילה, ונוהג בכל אדם, כל ימי חייו, ובכל השנה, בכל יום שביעי, ובכל רגע בשבת קודש, מבואו ועד צאתו, ובכל תנועה, ובכל דיבור, ובכל ענין שהוא, צריכים התבוננות, כי כמה פעמים שייכים בהם הלכות שונות, והלכותיה מרובות וגדולות וקשים כהררים [כמ"ש ב"ב "הר קשה] ותלויים בחוט השערה (עיין חגיגה יא.) לחלק בין ענין לענין, כדרכה של תורה, וצריכים ללמוד ולחזור הרבה, להיות בקי בהם ולזכרם.
(הצניעות והישועה מהגה"צ מזוטשקא זצ"ל פרק כ"ז, עמוד תנ"ו)

על עון חילול שבת נגזר שלא יכנסו ישראל לארץ, וגלות לדורות. (יחזקאל כ', עיין שם)

בקיום מצות שבת נעשה מקומו של אדם ד' אמות של הלכה. דהוא קיום דבר הלכה בשמירת שבת שצריך שמירה וזהירות יתירה כל רגע שלא יעבור. ואותו מקום הוא קדושת בית המקדש כמו שאמרו (ברכות ח.) מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד ונעשים מקום להשראת שכינתו יתברך שמו, והיינו הכנסה לגן עדן. (ספר פרי צדיק פרשת תצוה אות ו')

וכן שמירת שבת הוא כלל התורה ועל ידי שמירת שבת כהלכתו יוכל ליכנס בכל נ' שערי קדושה בפעם א' כמו אם יצדיק מעשיו ת' יום רצופים, ומזה הטעם מבואר בכל ספרי מוסר שהבעל תשובה אי אפשר לו לתקן מעשיו אלא ע"י שמירת שבת כו'. (ערבי נחל פרשת שמיני)

חייב ללמוד דיני שבת ושמירתן כי בקל יוכל לחלל שבת והוא בסקילה ואם בשוגג וכו'.
(אור צדיקים למהר"ם פאפירש כח, ז)

רוב חילול שבת שנכשלים ההמונים בהם, הוא מחמת חוסר ידיעה, כי אינם בקיאים בדיני שלושים ותשע מלאכות ובתולדותיהן, ולא בדיני מוקצה ואיסור טלטול, והתנא אמר שגגת תלמוד, ר"ל שוגג הבא לאדם מחמת חסרון ידיעה, עולה זדון, ר"ל שהוא כמו מזיד.
(כף החיים-פלאג"י ל, ט)

ולא יבוש ולא יכלם מלשאול, ואז לא יכשל לעולם ועד, ומי שחלק לו ה' בבינה, יהי' קובע לימודו מדי שבת בשבתו בהלכות שבת. (כף החיים-פלאג"י ל, טז)

שלא להזיז ידיו בשבת וביו"ט ובמועד לשום פעולה אם לא יחקור מתחלה וישים אל לבו אם אין בו חשש איסור חילול שבת ויו"ט ומועד ח"ו. (מרגניתא טבא מהגה"ק ר' יהונתן מלובטש ז"ל, נדפס עם ספר אהבת חסד מהחפץ חיים ז"ל)

החוש יעיד אשר בהיסח הדעת ביום השבת ממוראו אפילו בשעה מועטת קרוב מאוד לבוא לידי חילול שבת ח"ו.
(מנחת שבת עב, א)

להזהר מאוד לשמור שבת כהלכתו בכל חומרות שהחמירו חכמים ראשונים ואחרונים ז"ל ולהיות מחשבתו תמיד אל השבת, כמה שכתוב זכור את יום השבת, שלא יסיח דעתו ממש מיום השבת.
(הנהגות צדיקים - הנהגות קדושות מהמגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע)

בכל איסורים שבתורה, אפילו שהוא תלמיד חכם, כל שלא הגיע להוראה, דאין אחרים שואלים ממנו, לא יסמוך על דעתו, אלא שאל אביך ויגדך, זקניך ויאמרו לך כיצד יעשה, לאסור או להתיר, להטריף או להכשיר, לטהרו או לטמאו, כל שכן וקל וחומר באיסורי שבת דחמירא דשקול ככל התורה. (כף החיים-פלאג"י ל, טז)

עם כל גודל קדושת השבת ומדריגות הצדיקים אשר מתעלים בו במעלות רמות ונשגבות הרי עיקר הכל הוא שמירת דקדוקי ההלכה כפשוטו, כפי שהובא בספר יכהן פאר, וז"ל אמר הרבי רבי בונים זצ"ל ותכל כל העבודות, לא תעשו מלאכה וכו' (מתוך זמר "מה ידידות") היינו, לאחר כל המדריגות, מדרגה זו ומדרגה זו, מקודם כל אבקש - לא תעשו מלאכה, היינו עבירה בפשיטות ח"ו, וזה "כי לקח טוב נתתי לכם" מדרגות שונות, כנ"ל, עם כל זאת "תורתי" - בפשטות - אל תעזובו וכו'.
(יכהן פאר, תרומה דף ע"ח)

שלשים יום קודם החג – הלכות חג בחג

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום הלכך שלשים יום קודם הפסח חל עליו חובת ביעור.
(טור אורח חיים סימן תכט)

❋ ❋ ❋

שואלים בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום.
(שו"ע אורח חיים סימן תכט סעיף א)

❋ ❋ ❋

ומתחילין מיום הפורים עצמו. (חק יעקב, פרי חדש, שו"ע התניא – עפ"י הגמ' סנהדרין יב:, רש"י ר"ה ז. וסנהדרין פז., תוס' בכורות נז:, ועוד)

❋ ❋ ❋

והוא הדין בשאר יום טוב דורשין קודם לכן ל' יום (ב"ח, מ"א, שו"ע התניא, רש"י ומהרש"א סוכה ט., ירושלמי שקלים, ועוד)

❋ ❋ ❋

הזהיר ממשהו חמץ בפסח, מובטח לו שלא יחטא כל השנה.
(האריז"ל – עיין בספר פלא יועץ מערכת פסח)

❋ ❋ ❋

ובכל שנה ושנה שלשים יום קודם הפסח הש"י עושה להם לישראל משא פנים ברוב חסדיו, ומתחיל להוציא נפשותם מהיכלות הטומאה מעט מעט שיעור חלק אחד משלשים בכל לילה, באופן שבליל ביעור חמץ כל פושעי ישראל עומדים בפתח היכל החיצון מהנ' שיעור חלק אחד משלשים משיעור הכמות שהיו נכנסים ליל שלשים ואחת קודם הפסח, ובליל פסח אינם נכנסים כלל ועיקר וכולם פטורים ובני חורין, וגזרה חכמתו יתברך להיות חירות נפשות בשלשים יום מעט מעט שלא ירגיש סמא"ל כל כך צער ולא יקטרג, מסכ"י:
(חסד לאברהם - מעין ב' נהר נ"ז)

[מתחלה מביא ה"חסד לאברהם הנ"ל, ועל זה כתב]: **וזהו סוד שואלין ודורשין בהלכות פסח ל' יום כו', והנה האחרונים כתבו בהלכות פסח דאותן ל' יום דשואלין ודורשין מתחילין מיום פורים עצמו, הרי שענין חירות הזאת דהיינו היציאה מהיכלות הטומאה שבל' יום אלו מתחילין מפורים, דהיינו י"ד אדר** ממילא לפ"ז שכל רשע בישראל אשר מרשיע תמיד עיקר פחיתותו ושפלותו הוא בי"ג אדר, דהא ביום י"ד מתחיל לצאת מעט מעט מרשעתו וטומאתו. וזה היה כוונת המן להתגבר על ישראל בי"ג לחודש אדר כו'. (ערבי נחל פרשת שמיני)

[מביא מזקינו החסד לאברהם הנ"ל, ומוסיף על זה]: **והעיני בשר לו, יכוון לקראת אלקינו וייטיב מעשיו שלשים יום קודם לפסח כו'.** (לב דוד להחיד"א ז"ל)

❋ ❋ ❋

רבי זירא אמר מהכא שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעתו מה טוב (משלי טו, כג). **<u>אימתי שמחה לאיש בזמן שמענה בפיו</u> לשון אחר אימתי <u>שמחה לאיש במענה פיו בזמן שדבר בעתו מה טוב</u>.** (גמרא עירובין נד.)

<u>אימתי שמחה וכו' בזמן – שיודע לדרוש הלכות חג בחג</u>, דבר אחר אימתי שמחה לאיש, <u>אימתי אדם שמח בתלמודו בזמן שיש לו מענה, כששואלין ממנו דבר הלכה</u>. (רש"י שם)

❋ ❋ ❋

חכמים הראשונים תקנו בזמן שבית המקדש היה קיים, שיתחילו הדרשנים לדרוש ברבים הלכות הרגל שלשים יום לפני הרגל, דהיינו שמפורים ואילך ידרשו הלכות פסח, ומחמשה באייר ואילך ידרשו הלכות עצרת, ומי"ד באלול ואילך ידרשו הלכות החג כו'.

ותקנה זו לא נתבטלה מישראל אף לאחר שחרב בית המקדש, שכל חכם היה שונה לתלמידיו הלכות הרגל שלשים יום לפניו, כדי שיהיו בקיאים בהלכותיו וידעו המעשה אשר יעשון.

ובדורות הללו שאין החכם שונה לתלמידיו הלכות (לפי שהכל כתוב בספר) מצוה על כל אחד ואחד שילמוד הלכות הרגל קודם הרגל עד שיהיה בקי בהם וידע המעשה אשר יעשה.

משה רבינו עליו השלום תיקן להם לישראל שיהיה כל חכם העיר דורש לבני עירו בכל רגל בענינו של יום הנעשה בו ביום כגון בפסח ביציאת מצרים ובעצרת במתן תורה ובחג בהיקף ענני כבוד. וגם כן ידרוש לעם בכל רגל הלכות הצריכות לבו ביום שיודיע להם האסור והמותר בו ביום, הלכות פסח בפסח והלכות עצרת בעצרת והלכות חג בחג, אף על פי שדרש להם הלכות הרגל שלשים יום לפניו. ועכשיו אין נוהגין לדרוש הלכות בחג עצמו (לפי שהכל כתוב בספר) אלא דורשין באגדה מענינו של יום (הערת המלקט: רק שכל אחד ילמוד בעצמו בספר).
(שו"ע התניא או"ח סימן תכט סעיפים א-ד)

❋ ❋ ❋

א"ר בא בר ממל אילו היה לי מי שיומנה עמי היתרתי בשר בכור להישקל בליטרא והיתרתי שיהו עושין מלאכה בחולו של מועד. כלום אסרו בשר בכור להישקל בליטרא לא כדי שיהו מוכרין אותו בזול והן מערימין עליו ומוכרין אותו ביוקר. כלום אסרו לעשות מלאכה בחולו של מועד אלא כדי שיהו אוכלין ושותין ויגיעין בתורה ואינון אוכלין ושתין ופחזין.
(תלמוד ירושלמי מועד קטן ט.)

❋ ❋ ❋

וידוע מה שפירשו הקדמונים על פסוק (תהלים עה, ג) **כי אקח מועד אני מישרים אשפוט, שמי שמאבד הזמן ואינו עוסק בתורה בשבתות ובמועדים, ענוש יענש גם על ימי החול, ואין לו מקום פטור באומרו שהיה טרוד על המחיה ועל הכלכלה, שהרי שבתות ומועדים יוכיחו כי אין בפיהו נכונה.** (פלא יועץ מערכת שבת)

❋ ❋ ❋

מה שאמרו שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום לא סוף דבר שאלה בהלכות החג אלא כל השתדלות של צורך החג בכלל זה ר"ל שראוי להתחיל ולהשתדל בצרכי החג קודם החג שלשים יום. (מאירי עבודה זרה ה:)

❋ ❋ ❋

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג. (גמרא מגילה לב.)

וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת - למה הוצרך לכתוב כאן וידבר משה וכי כל המצות כולן לא אמרן משה לישראל, מהו וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל מלמד שהיה מדבר עמהן הלכות כל מועד ומועד בזמנן להודיע חוקי האלהים ותורותיו, וקבלו וקיימו שכר המצות עליהם ועל בניהם בזה ובבא. (רש"י שם)

❋ ❋ ❋

אמר רב נחמן בר יצחק מאי עיבורין הפסקת עיבורין דתנן הן העידו שמעברין השנה כל אדר שהיו אומרים עד הפורים מאי טעמא דמאן דאמר עד הפורים כיון דאמר מר שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום אתי לזלזולי בחמץ. (גמרא ראש השנה ז.)

אתי לזלזולי בחמץ – **שכבר מן הפורים ואילך התחילו הדרשנים לדרוש ברבים בהלכות הפסח,** הוזקקו השומעים לעשות פסח לסוף שלושים יום, ואם יעברו בית דין את השנה לא יתקבלו דברי שלוחי בית דין לשומעין לדחות את הפסח, שכבר שמעו מן הדרשנים. (רש"י שם)

❋ ❋ ❋

היתה פ' שקלים סמוכה לאדר בין מלפניה בין מלאחריה קורין אותה וחוזרין וכופלין אותה וכן בשניה וכן בשלישית וכן ברביעית וכן בפורים שואלים הלכות [הפסח] בפסח והלכות עצרת בעצרת הלכות [החג] בחג בבית הועד שואלים בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום רשב"ג אומר שתי שבתות. (תוספתא מגילה פ"ג מ"ב)

❋ ❋ ❋

הני שלשים יום מאי עבידתייהו כדתניא שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום.
(גמרא פסחים ו.)

קודם שלשים יום - לפסח, ולקמן מפרש כנגד ששואלין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום, ומאז חל עליו להיזהר בצרכי הפסח. (רש"י שם)

הא למדת ששואלין בהלכות הפסח שלשים יום קודם לפסח ושכל השואל בענין זה באותו זמן שואל כענין הוא ודוחין את השואל שלא כענין מפניו וזכר לדבר שהרי משה עומד בפסח ראשון ומזהיר על פסח שני ואף על פי ששאלת הטמאים הביאתהו לכך מ"מ אלמלא שכן לא היה מאריך בדיני פרטיו כל כך עד שיגיע זמן הראוי לכך. (מאירי שם)

❋ ❋ ❋

דתניא שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום.
(גמרא מגילה כט:)

❋ ❋ ❋

אמר ליה רבא לרב נחמן מכדי מפוריא לפיסחא תלתין יומין הוו ומפוריא דרשינן בהלכות הפסח דתניא שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום.
(גמרא סנהדרין יב:)

❋ ❋ ❋

[והתניא] שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום. (גמרא עבודה זרה דף ה:)

❋ ❋ ❋

שהיו אומרים כו' - לפיכך הוצרכו להעיד כן, שהיו שאר חכמים אומרים עד הפורים מעברין ושוב אין מעברין, וטעמא מפרש במסכת ראש השנה **דמן הפורים התחילו לדרוש בהלכות הפסח, דתניא שואלים בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום**, וכי מרחק להו לא צייתי לשלוחי בית דין, שכבר שמעו מן הדרשנים לעשות הפסח בסוף שלשים ואתי לזלזולי בחמץ.
(רש"י סנהדרין דף פז.)

❋ ❋ ❋

ובפרק קמא דר"ה (דף ז.) נמי משמע כן **שמיום הפורים מתחילין לדרוש** ולא מקודם גבי הם העידו שמעברין את השנה כל אדר שהיו אומרים עד הפורים **משום דדורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום ואתי לזלזולי בחמץ מיום הפורים קודם הפסח שלשים יום שמע מינה דערב הפסח בכלל השלשים יום** וכן ר"א ור"ש דאמרי בסמוך באחד בניסן מפרש בגמרא דסברי כמאן דאמר שתי שבתות שמע מינה ערב פסח מן המנין.
(תוספות בכורות דף נז:)

❋ ❋ ❋

ומקמי פיסחא בתלתין יומי, מיבעי ליה לישראל למגמר מילי דפיסחא ואגמורי אינשי ביתיה, דתניא (פסחים ו.) **שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום.**
(ספר הלכות גדולות סימן י"א – הלכות פסח)

❋ ❋ ❋

משנה: סוכה ישנה בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין ואיזו היא סוכה ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג אפילו מתחילת השנה כשרה. (גמרא סוכה ט.)

בית שמאי פוסלין - דבעו סוכה לשמה, וזו סתם נעשית, ואילו תוך שלשים לחג הוה, **כיון דשואלין בהלכות החג קודם לחג שלשים יום** סתם העושה לשם חג הוא עושה, אבל קודם שלשים סתמא לאו לחג. (רש"י שם)

בפרש"י בד"ה ב"ש פוסלין כו' **כיון דשואלין בהלכות החג קודם לחג ל' יום** כו' עכ"ל. בפרק קמא דפסחים יליף לה מקרא **דשואלין בהלכות פסח קודם לפסח ל' יום,** ואפשר דילפינן הלכות חג מפסח בשום דרשא, ואינו דומה, דב"ה הכא לית להו הא דשואלין דבהא לא פליגי אב"ש, ומכאן תשובה לב"י באו"ח ריש הלכות פסח שהבין הא דשואלין ל' יום קודם היינו דוקא בפסח ולא בחג. (מהרש"א שם)

❋ ❋ ❋

<u>**ארבע אמות של הלכה**</u> ארבע אמות בגימ' תש"ך וידבר ה' אליו מאוהל מועד שחלל אוהל מועד הי' ג"כ תש"ך מזה הטעם כל ששהא שלשים יום באדם אינו נפל הטעם **כי בשלשים יום יש תש"ך שעות** ובזה היקף האדם את מדת החסד בכללות יו"ד לכן אינו נפל וזה אמר אדם כי יקריב מכם שגם אדם צריך לזה המספר של תש"ך הוא קרבן לה' לקיים ופדויו מבן חודש (במדבר כה) תפדה אבל פחות מבן חודש אין לו יקר פדיון נפשו.
(מגלה עמוקות על התורה - פרשת ויקרא)

(**הערת המלקט:** מזה רואין גודל הענין והנחיצות בענין לחלק לימוד ההלכות בשלשים יום, הן בענין שלשים יום קודם החג, והן בענין לחלק כל שו"ע או או"ח או הלכות שבת וכו' ללמוד במעגל החודש, ואפשר שזה ג"כ הטעם של המחבר רבינו יוסף קארו זיע"א על מה שחילק הד' חלקי שו"ע בשלשים יום, עיין בהקדמת מרן הב"י לשו"ע).

❋ ❋ ❋

אמנם כדי לבער רוח הטומאה מעליו לגמרי לא סגי בבדיקה ובביעור החמץ לחוד, <u>**אלא כתבו המקובלים שמשלשים יום קודם לפסח צריך ליתן לב ללכת בדרך טובים ולקיים קצת דרכי התשובה, ואז הקב"ה בכל לילה מוציא חלק נשמות ישראל מתוך הקליפות הכל לפי מעשיו של אדם ולפי הכנתו, עד שבליל התקדש חג עומדים מבחוץ בני חורין**</u>, וזהו בחינת יציאת מצרים שיש מדי שנה בשנה, וזהו בעצם אומרם חייב אדם להראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, וזהו עיקר שמחתינו על גאולתינו ועל פדות נפשינו. אבל אם לא עשה הכנה מקודם ולא נזהר בחמץ כראוי, לשמחה מה זו עושה, ודין גרמא שאינו מתעורר כל כך ואינו נכנס בלבו כל כך שמחה, כי הכל תלוי לפי מעשיו ולפי זכות נשמתו ולפי הכנתו.

<u>**וביותר צריך להתעורר בתשובה אלה הל' יום קודם פסח, כי עינינו תכלינה אל צפייתינו צפינו למאמר חכמי ישראל שאמרו בניסן נגאלו ובניסן עתידים ליגאל**</u>, והן בעון הניסני"ם נראו בארץ זה כמה מאות שנים אנחנו לא נושענו, ובודאי שבהתקרב הימים האלה רחל מבכה על בניה וה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאוג ישאג על נוהו וכל צבא מרום ומשיח קדשינו יושבים ומצפים בשבעה עינים לראות אם הגיע קץ הפלאות כי עת לחננה כי בא מועד.

<u>**לכן חייב כל אדם להתעורר ולעשות על אשר בכוחו לעשות ולשפוך נפשו לפני ה' יום ולילה ללילה על הגאולה אולי ימצא עת רצון ויתעשת האלקי"ם השומע תפלת כל פה וישמע קול תחנוניו**</u> ועל כל פנים תפלתו ומעשיו עושים רושם ועילוי לשכינת עוזנו על ידו ונחת רוח למעלה כי ישר בעיני ה' כאשר רואה כי יש נחלה על שבר בת עמו ועל צער השמים וסוף הכבוד לבוא ויזכה ויראה בנחמת ציון ובבנין קדשינו ותפארתינו שיבנה במהרה בימינו אמן כן יהי רצון. (פלא יועץ, אות חמץ)

ב"ה

קונטרס
מרן הבית יוסף והרמ"א

והוא מדריך ומורה דרך ללומדי שולחן ערוך אורח חיים בכל יום. (שהוא לימוד תורה לשמה).

תוכן הקונטרס ומהותו:

פרק א', לימוד שו"ע: — הקדמת מרן המחבר לשו"ע. חיוב לימוד שו"ע בכל יום. שם הספר "שולחן ערוך". מעלת הלימוד בשו"ע — דעת הבעש"ט על לימוד השו"ע בקביעות.

פרק ב', מרן הבית יוסף: — שורש נשמתו של מרן הב"י — זכה למלאך שנגלה אליו — ענוותנותו של הב"י, וכוונת הרמ"א לשם שמים — מגדולתו — מדברי המלאך — מדוע נקרא השם "בית יוסף"? — דעת הרמ"א על הב"י: "כל החולק עליו כחולק על השכינה"! — מעשה נורא, הב"י זכה מן השמים שיתפשט ספרו בכל העולם כולו! — כל העושה כפסקי מרן, עביד כמאתיים רבנן, ולכך קורין למרן מר"ן סתם, כי הוא ראשי תיבות מ'מאתן ר'בנן נ'סמך.

פרק ג', מרן הרמ"א: — הקדמת רבינו הרמ"א להגהות השו"ע — הרמ"א מגדלותו — ממשה עד משה לא קם כמשה — והאיש משה גדול מאוד — דברי השל"ה הקדוש על הרמ"א: "זכה מן השמים שיפסקו כמותו"! — ראוי לסמוך על פסקי הרמ"א.

הקונטרס הזה יוצא לאור לראשונה, וכבושם הזה עדיין לא נראה, מאיר עינים, ומעט מן האור ידחה הרבה מן החושך אשר יכסה ארץ, ובעזהי"ת יעורר את לבות בני ישראל מתרדמתם, ויביא תועלת רבה לעם ישראל, יען כי רבתה בה ההזנחה, ובוודאי שהמעיין בקונטרס לבו יתעורר להתחזק ולהתאמץ ביתר שאת וביתר עז, לעורר את עצמו ואת הזולת ללימוד השולחן ערוך בכל יום, ויפעל בכל כוחו ואונו לזכות את הרבים.

יו"ל בעז"ה ע"י מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך אורח חיים היומי – מחבר עם רמ"א ירושלים עיה"ק תובב"א שנת תשס"ה לפ"ק

פרק א', לימוד שו"ע

הקדמת מרן המחבר לשולחן ערוך, חיוב לימוד שולחן ערוך בכל יום, שם הספר "שולחן ערוך"

ראיתי אני בלבי כי טוב ללקוט שושני ספירי אמריו בדרך קצרה בלשון צח וכולל יפה ונעים למען תהיה תורת ה' תמימה שגורה בפי כל איש ישראל, כי כאשר ישאלו לת"ח דבר הלכה לא יגמגם בה אלא יאמר לחכמה אחותי את כשם שברור לו שאחותו אסורה לו **כך יהיה ברור לו כל מי שישאל עליו הלכה למעשה בהיותו שגור בפיו ספר זה הבנוי לתלפיות תל שהכל פונים בו לחלקו לחלקים שלשים ללמוד בו בכל יום חלק, ונמצא שבכל חודש הוא חוזר תלמודו ויאמר עליו אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו.**

זאת ועוד התלמידים הקטנים יהגו בו תמיד <u>וישננו לשונו על פה</u> ותהיה גירסא דינקותא מסודרת בפיהם מקטנותם הלכה למעשה וגם כי יזקינו לא יסורו ממנה והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע בהניח להם מעצבם ויגיע כפים ישעשעו נפשם בהגותם בספר זה אשר כולו מחמדים הלכה פסוקה באין אומר ואין דברים.

וקראתי שם ספר זה "שלחן ערוך" כי בו ימצא ההוגה כל מיני מטעמים ערוכים בכל ושמורים סדורים וברורים. ומובטח אני בחסד עליון כי על ידי ספר זה תמלא הארץ דעה את ה' הקטנים עם הגדולים תלמיד עם מבין חכם חרשים ונבון לחש.

ובכן אפרוש כפי אל ה' יעזרני על דבר כבוד שמו להיות ממצדיקי הרבים ויזכני הקל להחל ולגמור להיות מסודר כהלכתו מתוקן ומקובל, וטוב ויפה, והנני מתחיל לעשות כאשר יעצתי, וה' יהיה בעזרי, אמן.

(הקדמת מרן המחבר ז"ל)

דעת הבעל שם טוב זי"ע על לימוד השו"ע בקביעות

מובא ב"כתר שם טוב": **שלימוד השולחן ערוך רק המחבר עם רמ"א**, הוא כדי שירכוש ידיעה נרחבת בכל חלקי השולחן ערוך, ואם יצטרך האדם לדעת הלכה מסויימת, יֵדַע היכן לחפש זאת, יתעמק בכל נושאי הכלים והפוסקים הדנים בהלכה זו ויוכל לברר היטיב הלכה למעשה.

פרק ב', מרן הבית יוסף

שורש נשמתו של מרן הבית יוסף

"כתב מהרח"ו זצ"ל שהיה (מרן הבית יוסף) משורש רבי יהודה ב"ר אילעי, והוא בכנף אדם הראשון השמאלית, והוא מבחינת אצילות, ובמקום אחר כתב, שהוא משורש רשב"א והרא"ה והרב המגיד וכמה תנאים ואמוראים וגאונים".

(שם הגדולים להחיד"א ז"ל)

זכה למלאך שנגלה אליו

"וזכה למגיד המלאך הדובר בו כמפורש בספר מגיד מישרים, ובמאמר הרב החסיד מהר"ש בן אלקביץ במעשה אור לחג השבועות, והביאו הרב שני לוחות הברית.

(שם הגדולים להחיד"א ז"ל)

ענוותנותו של הבית יוסף – וכוונת הרמ"א לשם שמים

ג' חכמים היו בדורו של רבי יוסף קארו שנקראו בשם "יוסף", וכל אחד משלושתם היה ראוי לחבר ספר שיקבץ את כל הדינים ויגלה שרשיהם ויסיק שמעתתא אליבא דהלכתא דוגמת ה"בית יוסף", והם: רבי יוסף טאיטאצק. רבי יוסף ן' לב ורבינו, אבל אם כי כל אחד מהם הי' ראוי למלאכה זו, הסכימו מן השמים שתיעשה על ידי רבינו מפני ענוותנותו היתירה, ועל ידי מרן הרמ"א זי"ע שכוונתו אך ורק לשם שמים. (בשם החיד"א).

מגדולתו

בתשובות מהרנא"ח נכתב: "בארץ הצבי וארץ מצרים ערי דמשק וארם צובא וערי פרס וגלילות טורקיה וערי המערב קבלו עליהם הוראת מרן".

מדברי המלאך

"וכל אשר עשית והורית עד היום, ה' מצליח בידך, וכן מסכימים במתיבתא דרקיע, חי ה' כי הפסק אמת ויציב, הלכה למשה מסיני, הלכה כוונתך ומטעמך וכן כל מה שתעשה לתורה מכאן והלאה הקדוש ברוך הוא יצליח ויסכים על ידך ניכרים דברי אמת".

מדוע נקרא השם "בית יוסף"?

אמר המגיד למרן בעל המחבר שולחן ערוך, שמצוה לקרוא את שמו "בית יוסף" – כי "זהו ביתך בעולם הזה ובעולם הבא".

דעת הרמ"א על הבית יוסף: "כל החולק עליו כחולק על השכינה"!

כתב הרמ"א באחת מתשובותיו: "באתי להשיב מפני הכבוד לדברי הגאון הגדול מורנו ורבינו יוסף קארו יצ"ו אשר מימיו אנו שותים ומקנקנו וכדו, ומה אוסיף בשבחו לכבודו, מאחר דכל מה דאת משבח לי' את מגנה במעשה ידו אתפלל אל ה' על העתיד להאריך ימי מורנו ורבנו נשיא אלוקים בתוכינו חלילה להרמות דבר מכבוד תורתו וכל החולק עליו כחולק על השכינה". (סי' מ"ח, ווארשא תרמ"ג, דף מ"ז, א').

מעשה נורא, ה"בית יוסף" זכה מן השמים שיתפשט ספרו בכל העולם כולו!

כאשר יצא לאור הספר "בית יוסף", גזר הרב הגדול מהריב"ל גזירה, שלא ילמדו בו תלמידיו מפני שממעט הבקיאות. וכך הי' סדר לימודו, תלמידיו היו לומדים לפניו ספר הטורים, והוא הי' אומר להם מקור נפתח לכל דין מהש"ס, לא אירע שנעלם מהרב מהריב"ל שום מקור דין ברוב בקיאותו, אך אחר שגזר הגזירה קרה יום אחד, שלמדו דין והרב לא מצא ידיו ורגליו בבית המדרש, כל בקיאותו נסתלקה ממנו כלא היתה, טרח וחפש חפוש אחר חפוש, פשפש ולא מצא. הודה הרב מהריב"ל: נראה שמן השמים רוצים שספר "בית יוסף" יתפשט בעולם, לכו חזו, הלכו וחפשו ב"בית יוסף" ומצאו איה מקור הדין בש"ס, הלך והתיר להם הגזירה. מפני שראה שהסוגיה היתה ידועה לו, אך נסתרה מבינתו, והסיק כי מן השמים זכו לו למרן ה"בית יוסף" שיתפשט ספרו בכל העולם כולו.

כל העושה כפסקי מרן, עביד כמאתיים רבנן, ולכך קורין למרן מר"ן סתם, כי הוא ראשי תיבות מ'מאתן ר'בנן נ'סמך

כתב מרן הב"י ז"ל בהקדמת ספרו "בית יוסף": **הסכמתי בדעתי כי להיות שלושה עמודי ההוראה אשר בית ישראל נשען עליהם בהוראותיהם, הלא המה הרי"ף והרמב"ם והרא"ש ז"ל...** והעיד מרן החיד"א ז"ל ששמע מפום רבנן קדישי ששמעו מפי הרב הגדול מופת הדור מהר"ח אבולעפיא זלה"ה, שקיבל מזקני גאוני הדור שהסכימו בכלל זה דמרן ללכת אחר ג' עמודי הוראה קרוב למאתיים רבנים מדורו כאמור לעיל, וכך היה אומר **כי כל אשר יעשה פסק מרן עביד כמאתן רבנן, אלו דבריו ז"ל. ורבנן קדמאי אתנחו סימנא, לכך קורין למרן מר"ן סתם, כי הוא ראשי תיבות מ'מאתן ר'בנן נ'סמך.**

פרק ג', מרן הרמ"א

הקדמת רבינו הרמ"א להגהות השולחן ערוך

בהיות כי הגאון המחבר בית יוסף ושלחן ערוך שלו חכם עדיף מנביא טבח טבחו ערך שלחנו לא הניח אחריו מקום להתגדר בו לולי ללקט דברי האחרונים ולהורות דרך המנהגים שנהגו במדינות אלו, באתי אחריו לפרוס מפה על שלחן ערוך שחבר ועליה כל פרי מגדים ומטעמים אשר יאהב האדם, ובלא זה השלחן אשר הוא ערך לפני ה' ולא נתנו עדיין לבני אדם אשר במדינות אלו.. ..ואני ראיתי כל דבריו כשלחן ערוך כנתנו משה מפי הגבורה.. ..יושב בסתר עליון הוא ישמרנו ויזכנו לבקשת המשורר שביקש תערוך לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתי בבית ה' לאורך ימים.

הרמ"א מגדלותו

הספידו הגמ"ר שמואל יהודה קאצינעלבוגען: "גדול הדור שלא הניח כמותו בכל הגלילות ההם".

ממשה עד משה לא קם כמשה

נחרת על מצבתו: "ה"ה נר המערבי הגאון הגדול בדורו, מ' משה רועה אבן ישרא-ל ביום ג"ל לספר בני ישרא-ל, משה היה רועה צאן ישראל, צדקת ד' עשה ומשפטיו לישראל, הרביץ תורה לישראל, גלה כבוד מישרא-ל העמיד תלמידים לרבבות אלפי ישרא-ל, וממשה ועד משה לא קם כמשה בישרא-ל, וזאת תורת החטאת ותורת העולה אשר שם משה לפני בני ישראל שנת של"ב לפ"ק".

והאיש משה גדול מאוד

הגאון המהרש"ל אמר עליו: "והאיש משה גדול מאוד, אהובי שארי האלוף יניק וחכימא דדרא כי מי גדול ממר שהלכה למשה מסיני".

דברי השל"ה הקדוש על הרמ"א: "זכה מן השמים שיפסקו כמותו"!

כותב בעל השל"ה הקדוש: "הגאון מהר"ש לוריא ז"ל והגאון מהר"ם איסרלן ז"ל וכבר יצא טבעו של הגאון מהרמ"א ז"ל, לילך אחריו ולפסוק כמותו ובודאי מן השמים זכה לזה, כמו שנפסק הלכתא כבית הלל אף על גב דבית שמאי הוי חריפי".

ראוי לסמוך על פסקי הרמ"א

רבי אברהם סג"ל הורוויץ (תלמיד הרמ"א אביו של השל"ה) כותב: "אם יש מחלוקת בין הגאונים בעלי השולחן ערוך, ואנחנו בני אשכנז נוהגים כמו מו' כמוהר"ר משה איסרליש זצ"ל, כי זה האיש משה הי' אחרון לאחרונים, וראה וקרא ושנה דברי ראשונים ואחרונים, חדשים וגם ישנים, וידע דעת כולם מקטנם ועד גדולם, דבר ממנו לא נעלם, והסכים אל האמת וכפי המנהג שנהגו המדינות אלו. על כן ראוי לסמוך עליו אפילו שלא בשעת הדחק".

לוח הלכות שבת היומי

ללימוד כל שו"ע או"ח הלכות שבת מחבר עם רמ"א במעגל השנה

יום	תשרי	חשון	כסלו	טבת	שבט	אדר	ניסן	אייר	סיון	תמוז	אב	אלול	יום
א	רמב, א	רנג, א	רסג, ד	רעג, ב	רפט, ב	שא, כו	שה, יא	שח, כז	שיד, ז	שכ, א	שכו, ד	שלד, ג	א
ב	רמג, א	רנג, א הגה	רסג, ו	רעג, ה	רצא, א	שא, כט	שה, יד	שח, ל	שיד, ט	שכ, ב	שכו, ח	שלד, ח	ב
ג	רמג, ב	רנג, א וי"א	רסג, י	רעד, א	רצא, ג	שא, לא	שה, יז	שח, לה	שיד, יא	שכ, ו	שכו, יב	שלד, יא	ג
ד	רמד, א	רנג, ב	רסג, יא	ערה, א	רצא, ה	שא, לג	שה, יח	שח, לט	שטו, א	שכ, י	שכז, ב	שלד, יג	ד
ה	רמד, ב	רנג, ג	רסג, טו	ערה, ג	רצב, ב	שא, לו	שה, יט	שח, מב	שטו, ב	שכ, יח	שכח, א	שלד, יז	ה
ו	רמד, ה	רנג, ה	רסד, א	ערה, י	רצד, א	שא, לח	שה, כב	שח, נא	שטו, ד	שכ, יט	שכח, ד	שלד, כב	ו
ז	רמד, ו	רנד, א	רסד, ב	רעו, א	רצה, א	שא, מ	שו, א	שט, ב	שטו, ז	שכא, ג	שכח, ח	שלד, כו	ז
ח	רמה, א	רנד, ב	רסד, ה	רעו, ב	רצו, ב	שא, מב	שו, ג	שט, ד	שטו, יב	שכא, ט	שכח, יא	שלד, כז	ח
ט	רמה, ב	רנד, ה	רסו, א	רעו, ג	רצו, ג	שא, מד	שו, ד	שט, ה	שטז, ב	שכא, יג	שכח, יג	שלה, ב	ט
י	רמה, ד	רנד, ה וכשהוא	רסו, ב	רעו, ה	רצו, ה	שא, מח	שו, ז	שי, ב	שטז, ה	שכא, טז	שכח, יז	שלה, ה	י
יא	רמה, ה	רנד, ז	רסו, ד	רעז, ב	רצז, ב	שב, א	שו, יא	שי, ג	שטז, ט	שכא, יח	שכח, יח	שלו, ב	יא
יב	רמו, א	רנד, ט	רסו, ט	רעז, ד	רצז, ה	שב, ג	שו, יד	שי, ז	שטז, יב	שכב, א	שכח, כג	שלו, ד	יב
יג	רמו, ג	רנה, ב	רסו, יא	רעט, ב	רצח, ג	שב, ו	שז, ב	שי, ח	שיז, א	שכב, ו	שכח, כו	שלו, ט	יג
יד	רמו, ה	רנו, א	רסו, יג	רעט, ה	רצח, ו	שב, ט	שז, ה	שי, ט	שיז, ב	שכג, א	שכח, לא	שלו, יב	יד
טו	רמז, א	רנז, א	רסח, א	רפ, ב	רצח, י	שב, יא	שז, ח	שיא, ב	שיז, ד	שכג, ד	שכח, לד	שלז, א	טו
טז	רמז, ב	רנז, ב	רסח, ד	רפב, א	רצט, א	שג, ב	שז, ט	שיא, ג	שיח, א	שכג, ו	שכח, לח	שלז, ג	טז
יז	רמז, ד	רנז, ד	רסח, ח	רפב, ג	רצט, ד	שג, ג	שז, יב	שיא, ו	שיח, ג	שכד, א	שכח, מג	שלח, ב	יז
יח	רמח, א	רנז, ו	רסח, יג	רפב, ד	רצט, ז	שג, ו	שז, טו	שיא, ח	שיח, ד	שכד, ד	שכח, מז	שלח, ה	יח
יט	רמח, ב	רנז, ח	ער, א	רפב, ו	רצט, י	שג, יא	שז, יז	שיב, א	שיח, ה	שכד, ז	שכט, ב	שלח, ו	יט
כ	רמח, ג	רנז, ח ואם נתן	רעא, ג	רפד, ב	ש, א	שג, טו	שז, כא	שיב, ג	שיח, ז	שכד, י	שכט, ה	שלח, ח	כ
כא	רמח, ד	רנח, א	רעא, ו	רפד, ו	שא, ד	שג, יח	שח, א	שיב, ז	שיח, ט	שכד, טו	שכט, ח	שלט, ג	כא
כב	רמט, א	רנט, ב	רעא, ז	רפה, ב	שא, ז	שג, יט	שח, ג	שיג, א	שיח, יא	שכה, ג	של, ג	שלט, ד	כב
כג	רמט, ג	רנט, ה	רעא, יא	רפו, א	שא, ח	שג, כא	שח, ד	שיג, ב	שיח, יד	שכה, ה	של, ו	שלט, ה	כג
כד	רנ, א	רס, א	רעא, יב	רפו, ד	שא, יא	שג, כה	שח, ז	שיג, ד	שיח, טז	שכה, ח	של, יא	שמ, ב	כד
כה	רנא, א	רסא, א	רעא, יד	רפז, א	שא, יג	דש, א	שח, ט	שיג, ו	שיח, יט	שכה, ט	שלא, ד	שמ, ח	כה
כו	רנב, א	רסא, ב	רעא, טז	רפח, ג	שא, טז	דש, ב	שח, יב	שיג, ט	שיט, ב	שכה, יא	שלא, ח	שמא, א	כו
כז	רנב, ב	רסא, ד	ערב, ב	רפח, ה	שא, יז	שה, ב	שח, טז	שיד, א	שיט, ה	שכה, יג	שלא, י	שמב, א	כז
כח	רנב, ד	רסב, ג	ערב, ה	רפח, ו	שא, כא	שה, ו	שח, יח	שיד, ב	שיט, ח	שכה, טז	שלג, א	שמג, א	כח
כט	רנב, ה	רסג, ב	ערב, ט	רפח, י	שא, כג	שה, ח	שח, כא	שיד, ה	שיט, יא	שכו, ב	שלג, ב	שדמ, א	כט
ל	רנב, ו		ערב, י		שא, כה		שח, כג		שיט, טו		שלד, א		ל
	תשרי	חשון	כסלו	טבת	שבט	אדר	ניסן	אייר	סיון	תמוז	אב	אלול	

לִמְדוּ וְהָפִּיצוּ גִלְיוֹנֵי:
סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ אוֹרַח חַיִּים
בָּדוּק וּמְנֻסֶּה לְכָל מִינֵי סְגוּלוֹת רְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת

ומלאה הארץ דעה את ה׳ כמים לים מכסים

עזרי מעם ה׳   עושה שמים וארץ

סֵפֶר
שׁוּלְחָן עָרוּךְ
אוֹרַח חַיִּים
מְחַבֵּר עִם רְמָ"א

יוֹצֵא לָאוֹר בעזהשי"ת עַל יְדֵי:

מִפְעַל עוֹלָמִי לְלִמּוּד:

"שׁוּלְחָן עָרוּךְ אוֹרַח חַיִּים מְחַבֵּר עִם רְמָ"א"

שֶׁעַל יְדֵי: מִפְעַל אוֹרַח חַיִּים הָעוֹלָמִי, תַּלְמִידִים וַחֲסִידִים שֶׁל הַמְחַבְּרִים הַקְּדוֹשִׁים רַבֵּנוּ יוֹסֵף קַארוֹ [וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ] זיע"א, וְרַבֵּנוּ מֹשֶׁה אִיסֶּרְלִישׁ [וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֹצְאִים בְּיָד רָמָה] זיע"א לְפַרְסֵם בְּחִנָּם תּוֹרַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לִהְיוֹת בֶּן עוֹלָם הַבָּא.

מַטָּרַת הַמִּפְעָל:

לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימּוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָהּ"!

כָּל הַזְּכֻיּוֹת שֶׁל הַ"שּׁוּלְחָן עָרוּךְ אוֹרַח חַיִּים מְחַבֵּר עִם רְמָ"א", שְׁמוּרוֹת לְהַמְחַבְּרִים הַקְּדוֹשִׁים רַבֵּנוּ יוֹסֵף קַארוֹ זיע"א, וְרַבֵּנוּ מֹשֶׁה אִיסֶּרְלִישׁ זיע"א, וּמִצְוָה גְּדוֹלָה לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהַדְפִּיסָם וּלְהָפִיצָם בְּחִנָּם וּלְחַלְּקָם לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא", וְלִהְיוֹת בִּמְחִיצָתָם. וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים.

תְּפִלָּה קוֹדֶם לִמּוּד הַשּׁוּלְחָן עָרוּךְ:

הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד, כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד הַזֶּה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת, וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הַבְטָחַת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לַטּוֹב!

תָּנָא דְבֵי אֵלִיָּהוּ: כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא!

אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו

תערוך לפני שולחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה

כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

בזכות לימוד ההלכה שהוא מסטרא ד"נער", עתיד לקיים בה "וינערו רשעים ממנה" דאינון איסור טמא ופסול סמא"ל ומשרייתיה

והאי הלכה מסטרא דנער טוב דאתפרש מאילנא דטוב ורע דאיהו איסור והיתר טומאה וטהרה כשר ופסול. ועל שם נער אתקריאת איהי נערה דעתיד לקיים בה וינערו רשעים ממנה (איוב לח, יג) דאינון איסור טמא ופסול סמאל ומשרייתיה. (זוהר רע"מ ח"ג רעז.)

מורי ורבותי! כבר היה מספיק
עד מתי? בואו נתעורר?

- ❖ מאנשים שהתפוצצו ממכוניות תופת רח"ל.
- ❖ מאנשים שהתפוצצו בעקבות מתאבדים רח"ל.
- ❖ מאנשים שקיבלו חולי הידוע רח"ל.
- ❖ מאנשים שנעלמו עקבותיהם תחת הריסות בנין רח"ל.
- ❖ מאנשים שהשאירו יתומים ואלמנות רח"ל.
- ❖ מאנשים שנפטרו לעולמם רח"ל.
- ❖ מאנשים שאינם בריאים פיזית רח"ל.
- ❖ מאנשים שאינם בריאים נפשית רח"ל.
- ❖ מאנשים שאבדו פרנסתם רח"ל.
- ❖ מאנשים שהסתבכו במשפטים קשים רח"ל.
- ❖ מאנשים שמתייגעים ואין להם ילדים רח"ל.
- ❖ מאנשים שילדיהם אינם גדלים כפי רצון ההורים רח"ל.
- ❖ מאנשים שמתייגעים בשידוכים רח"ל.
- ❖ מאנשים שמסתובבים עם חובות לאלפים ורבבות רח"ל.
- ❖ מאנשים שבתיהם נשברו רח"ל.

העט לא יוכל לתאר את הכאב ואת הזעקה האילמת מלב כואב של כל אלו הנזכרו לעיל

אבל רבותי! בואו נחשוב, במה יכולים האנשים הסובלים לעזור לעצמם, ומה יכולים אחרים לעשות בעדם לפדותם ממצבם הקשה.

– יש לנו עצה קלה בשבילכם –

למדו כל יום ויום ספר "שו"ע אורח חיים"
אנשים מעידים שהם רואים בחוש
ישועות בכל הענינים
ספר "אורח חיים" מחולק בחנם

אוי לי אמי כי ילדתני, בראותי שפלת הדור בכל חלקי אירופה, ממש אין ישיבת לומדי תורה לשמה ישיבת לומדים מומחים שוקדים על התורה בעומק הלכה של אמת, אלא בעו"ה בפלפול של הבל מבלי הודה על האמת, אין דורש להבין דרכי התורה על בוריה, ואליכם אישים אקרא, זכו לחולקכון שעוסקים בתורה בתמידות מחיל אל חיל ילכו, אבל כל למודכם גמרא משניות מדרש של"ה, ואין אחד נותן ללב ללמוד אורח חיים על בוריו לדעת הלכות תפילין, ציצית, תפלה, ברכות, נטילת ידים, וברכת המזון, הלכות שבת והלכות יום טוב על בורים, אשרי איש שימלט ולא ישגה בהן, כי בהן הלכות רבות והידיעה להמונים מעוטה, ובפרט דיני מוקצה, מלאכת שבת ויום טוב וחול המועד, ברכות הנהנין וכדומה. (יערות דבש – ח"א, דרוש ב׳)

כי יש לשכינה ד׳ אמות של הלכה הליכות עולם לו, שהקב"ה יחסה עליו כנפיו להציל אותו מכל גזירות רעות, ותפלתו תהיה קרובה להתקבל, ונכסיהון מתברכין בכל הברכות אמן. (קב הישר, פרק מ"ט)

כל זמן שיושב באהל תורה בד׳ אמות של הלכה וקובע מקום לתורתו, אויביו נופלים תחתיו. (אגרא דכלה פרשת כי תצא)

על ידי זה שתעזור לפרסם את ספר שו"ע אורח חיים הזה בכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע, יזכו לשמחה וששון ליהודים בביאת משיח בן דוד בב"א.

מפעל העולמי ללימוד שולחן ערוך אורח
חיים מחבר עם רמ"א, שע"י
"חברה מזכי הרבים העולמי"
מיסודו של הגה"צ
רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL ORACH CHAYIM HOILUMI
C\O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of
Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The
Rabbinical Court Of Holmin

קהל האלמין ✦ רחוב נחל לכיש 24/3 ✦ רמת בית שמש 99093 ✦ ארץ ישראל
Cong. Of Holmin ✦ Nachal Lachish 24/3 ✦ Ramat Beth Shemesh 99093, Israel ✦ Tel: 011-972-548-436784

כל השונה הלכות בכל יום
מובטח לו שהוא בן עולם הבא

ב"ה, ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק - עיה"ק בית שמש יצ"ו

"מפעל העולמי ללימוד שולחן ערוך אורח חיים מחבר עם רמ"א" קורא לכל הכלל ישראל מגדול ועד קטן לעשות שיעור בכל יום בספר שולחן ערוך מחבר עם רמ"א לכל הפחות שני סעיפים ליום, ובזכות זה יבוא משיח בב"א.

- ✓ כדאי הם הבית יוסף והרמ"א לסמוך עליהם בשעת הדחק.
- ✓ לימוד בספר שולחן ערוך מחבר עם רמ"א מסוגל לכל הישועות ולכל הרפואות.
- ✓ ומעשים בכל יום שאנשים נושעים על ידי לימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א, זה בכה וזה בכה.
- ✓ לימוד בספר שולחן ערוך מחבר עם רמ"א מסוגל לפרנסה בריות.
- ✓ לימוד בספר שולחן ערוך מחבר עם רמ"א מסוגל לשידוכים.
- ✓ לימוד בספר שולחן ערוך מחבר עם רמ"א מסוגל לבנים.
- ✓ לימוד בספר שולחן ערוך מחבר עם רמ"א מסוגל לרפואה.
- ✓ כמה אנשים שהיו להם מחלת הסרטן רח"ל והיה להם רפואה בזכות הלימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א.
- ✓ כמה אנשים שניצולו ברגע האחרון מתאונת דרכים בזכות שהיה להם שיעור בכל יום בספר שולחן ערוך מחבר עם רמ"א.
- ✓ לימוד בספר שולחן ערוך מחבר עם רמ"א מסוגל לבנים תלמידי חכמים עוסקים בתורה ובמצות לשמה.
- ✓ לימוד בספר שולחן ערוך מחבר עם רמ"א מסוגל לבנים בעלי הוראה.
- ✓ כוחם של הבית יוסף גדולים מאוד מאוד וכמו שאנו פוסקים כמוהם בזה העולם, ככה פוסקים כמוהם בשמים על כל אשר יאמרו כי הוא זה.
- ✓ כל מי שלומד בספר שולחן ערוך מחבר עם רמ"א מבטל מעליו כל הדינים וניצול משונאיו ומכל הצרות.
- ✓ כל מי שלומד בספר שולחן ערוך מחבר עם רמ"א הם ממליצים עליו בשמים כל טוב ויש לו כח להפוך כל הגזירות קשות לרחמים.
- ✓ בדאי וכדאי לסמוך על כוחם הגדול והנורא של מרן הבית יוסף ומרן הרמ"א.
- ✓ וכדאי לעשות שיעור בכל יום בספר הקדוש שולחן ערוך מחבר עם רמ"א.
- ✓ **מי שלומד בכל יום בספר שולחן ערוך מחבר עם רמ"א ינצל ממלחמת גוג ומגוג.**
- ✓ **לימוד בספר שולחן ערוך מחבר עם רמ"א מקרב ביאת המשיח.**

MIFAL ORACH CHAYIM HOILUMI
C\O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of
Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The
Rabbinical Court Of Holmin

מפעל העולמי ללימוד שולחן ערוך אורח
חיים מחבר עם רמ"א, שע"י
"חברה מזכי הרבים העולמי"
מיסודו של הגה"צ
רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

קהל האלמין ✦ רחוב נחל לכיש 24/3 ✦ רמת בית שמש 99093 ✦ ארץ ישראל
Cong. Of Holmin ✦ Nachal Lachish 24/3 ✦ Ramat Beth Shemesh 99093, Israel ✦ Tel: 011-972-548-436784

"קריאת קודש"

המפעל העולמי קורא לכל אחינו בני ישראל בכל מקום שהם

ב"ה, ל"ד בעומר תשס"ז לפ"ק - עיה"ק בית שמש יצ"ו

בהקדשת מספר דקות בכל יום ללימוד הלכה היומית, אתה זוכה להיות בן עולם הבא ! ! !

המפעל העולמי ללימוד שו"ע אורח חיים מחבר עם רמ"א, קורא לכל אחינו בני ישראל בכל מקום שהם, בין בים, ובין ביבשה, בכל מקומות מושבותיהם ובכל קצוות פזוריהם! לכל השכבות ולכל הגילאים, זקנים עם נערים, רבנים ודיינים, בני ישיבות ואברכי הכולל, מלמדים וסופרים, שוחטים ומוהלים, בעלי בתים ועובדי עבודה, תינוקות של בית רבן ובחורי ישיבה, וסתם פשוטי עמך ויושבי קרנות - ראשי ישיבות ומלמדים ילמדו בהם עם התלמידים בכל יום ויום - ועי"ז תמלא הארץ דעה את ה' על ידי לימוד "הלכה" בכל יום שהוא תורה לשמה ועל ידי לימוד "הלכה" שהוא "תורה לשמה" נזכה לעלות לציון ברינה בביאת בן דוד גואלינו בב"א.

יש לכם עכשיו הזדמנות מצוינת! ! !

הננו בזה בדבר המפעל הגדול שולחן ערוך אורח חיים היומי, אשר המוני הלומדים מכל העולם כולו, מהם רבנים ידועים, מהם לומדים מופלגים, וכן פשוטי עמך אשר צמאה נפשם לדעת דבר ה' זו הלכה, **יש לכם עכשיו הזדמנות מצוינת להצטרף ולרכוש ידיעה נרחבת בשולחן ערוך אורח חיים!**

אנו קוראים לכל אחד ואחד ! ! !

אנו קוראים לכל אחד ואחד לקבוע בכל יום שיעור ללימוד הלכות אלו, לגמור כל שו"ע או"ח היומי במשך שנה תמימה, שזה לוקח כחמש עד עשר דקות בלבד בכל יום!

כדאי לזכור ! ! !

וכדאי לזכור ש"כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא"!

למותר לציין ! ! !

למותר לציין גודל חשיבות במה שהוגים בתורת השולחן ערוך, שהרי אמרו חז"ל: "מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה".

ראה את אשר לפניך ! ! !

ראה את אשר לפניך לוח יומי מסודר וערוך על כל סדר השו"ע אורח חיים, בכדי שיוכלו ללמוד ולהשלים את כל השו"ע אורח חיים מחבר עם רמ"א במשך שנה תמימה, והוא דבר השוה לכל נפש, בני תורה-בעלי בתים-בחורים, אשר צמאה נפשם לדבר ה' זו הלכה!

במשך חמש עד עשר דקות בכל יום מסיימים משך השנה כל הלכות אורח חיים הנוגעים בכל יום.

וחובה על כל אחד לידע הלכות אלו על בורים!

ממלא כל שעות הפנאי כמאמר הכתוב: "והגית בו יומם ולילה"!

ההלכות מחולקים לכל יום, ויכולים לחלקם למשך היום, באופן שאינו מפריע שיעורים אחרים!

במשך הזמן מרגישים נועם מתיקות התורה ויערב מנופת צוף וכל טעם! ואם לא עכשיו אימתי?

טעמו וראו כי טוב ה'!

חברך חברא אית לי' ! ! !

מצוה על כל אחד!!! ויחזק ג"כ את חבריו וקרוביו!!!

מצוה על כל אחד להתחזק ללמוד שולחן ערוך אורח חיים — מחבר עם רמ"א — ויחזק את חביריו וקרוביו שגם הם יצטרפו ללמוד שולחן ערוך מדי יום ביומו, ויהיה נמנה בין מזכי הרבים שצדקתם עומדת לעד, ועי"ז יהיה נכון לבו בטוח בה' שיזכה לבנים צדיקים!!!

דפי השולחן ערוך האלו להשיג בכל רחבי העולם ומביא בס"ד תועלת גדולה לרבים !!!

קובץ ספרי
שלחן
ערוך
מחבר
ורמ"א

כרך א'

אורח חיים
היומי

❖

מחולק
לכל ימות
השנה

1

אוצר
הספרים

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
שלחן
ערוך
מחבר
ורמ"א

כרך ב'

אורח חיים
החדשי

❖

כל שו"ע
או"ח
מחולק
לחודש
אחד
בלבד

2

אוצר
הספרים

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
שלחן
ערוך
מחבר
ורמ"א

כרך ג'

אורח חיים
לג' חדשים

❖

כל שו"ע
או"ח
מחולק
לשלושה
חדשים
מנוקד

3

אוצר
הספרים

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
שלחן
ערוך
מחבר
ורמ"א

כרך ד'

אורח חיים
לג' חדשים

❖

כל שו"ע
או"ח
מחולק
לשלושה
חדשים

4

אוצר
הספרים

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
שלחן
ערוך
מחבר
ורמ"א

כרך ה'

מועדים
וזמנים

❖

ראש השנה
ל' יום
*
יום כיפור
ל' יום
*
סוכה ולולב
ל' יום
*
חנוכה ל' יום

5

אוצר
הספרים

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
שלחן
ערוך
מחבר
ורמ"א

כרך ו'

הלכות שבת
ומועדים

❖

שבת החדשי
*
שבת
לג' חדשים
*
שבת השנתי
*
ראש השנה
ל' יום
*
פורים ז' ימים
*
פורים ל' יום
*
פסח ל' יום

6

אוצר
הספרים

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
שלחן ערוך
מחבר
ורמ"א

כרך ז'

הלכות
שבת היומי

❖

מחולק לכל
ימות השנה

*

ובו ד' ספרים

*

השבת
בישראל
כהלכתה

*

העירוב
בישראל
כהלכתה

*

בן עולם הבא

*

שער ארץ
ישראל

7

אוצר
הספרים

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
שלחן ערוך
מחבר
ורמ"א

כרך ח'

אורח חיים
חלק א'

❖

מסימן א'
עד
סימן רט"ו

8

אוצר
הספרים

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
שלחן ערוך
מחבר
ורמ"א

כרך ט'

אורח חיים
חלק ב'

❖

מסימן
רט"ז
עד
סימן שמ"ה

9

אוצר
הספרים

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
שלחן ערוך
מחבר
ורמ"א

כרך י'

אורח חיים
חלק ג'

❖

מסימן
שמ"ה
עד
סימן תקכ"ט

10

אוצר
הספרים

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
שלחן ערוך
מחבר
ורמ"א

כרך י"א

אורח חיים
חלק ד'

❖

מסימן תק"ל
עד
סימן תרצ"ז

*

בתוספות
שני ספרים

*

ספר א'
הלכות נדה

*

ספר ב'
שו"ע הלכות
ארץ ישראל
מלוקט מד'
חלקי שו"ע

11

אוצר
הספרים

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
שלחן ערוך
מחבר
ורמ"א

כרך י"ב

גודל מעלת
לימוד שו"ע

❖

ספר א'
בן עולם הבא
ובו תשעה
ספרים

*

ספר ב'
ד' אמות של
הלכה

*

ספר ג'
כהררים
התלוים
בשערה

*

ספר ד'
שו"ע הל'
ארץ ישראל

12

אוצר
הספרים

חברה מזכי
הרבים העולמי